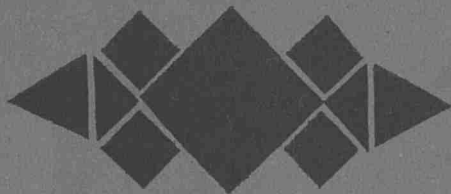

GRIGORE G. TOCILESCU
CHRISTEA N. ȚAPU

MATERIALURI
FOLCLORISTICE

editura minerva

www.dacoromanica.ro

GRIGORE G. TOCILESCU — CRISTEA N. ȚAPU
MATERIALURI FOLCLORISTICE
I

Coperta: *Dumitru Verdeș*

TOATE DREPTURILE REZERVATE EDITURII MINERVA

www.dacoromanica.ro

GRIGORE G. TOCILESCU — CRISTEA N. ȚAPU

MATERIALURI FOLCLORISTICE

I

Ediție critică și studiu introductiv
de IORDAN DATCU

EDITURA MINERVA
BUCUREȘTI — 1980

Introducere

O colecție¹ remarcabilă, una dintre cele mai importante din întreaga istorie a culegerii folclorului românesc. Nu lipsită însă de unele carențe, vizibile în latura tehnică a ediției (absența criteriilor științifice de ordonare a textelor) și în latura calității artistice a unor texte. Aspecte care, speculate peste marginile admise, au dus la exagerarea scăderii colecției, profund contestată la apariție, mai bine zis la doi ani de la apariția ei, pentru că de existența unei recenzii din anul tipăririi colecției nu știm încă. (În *Peninsula Balcanică*, București, an. II, nr. 44, 12 nov. 1901, p. 1, se recenzează — sub semnătura lui I. Arginteanu — numai colecția lui Pericle Papahagi.) N-au fost uitate multă vreme gravele acuze formulate de N. Iorga (istoricul mărturisește dealtfel că și-a propus să „demaște”), atât împotriva colecției cât și împotriva „coordonatorului” ei, Gr. G. Tocilescu, cu care marele istoric a fost de nenumărate ori într-o aprigă dispută. Fără să

---

¹ Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice comunica, la 6 iunie 1897, Direcțiunii Muzeului de antichități — al cărui director era Gr. G. Tocilescu — că s-a obținut „creditul de 6000 lei pentru adunarea materialului necesar publicării unui corpus inscriptionum slavo-romanicarum și acela de 3000 lei pentru culegerea elementelor folcloristice din țară”. La 15 aprilie 1898 Gr. Tocilescu informează pe ministru c-a început tipărirea colecției, apărută se pare în 2000 exemplare. Cele 3 volume (primul volum în două părți și un volum conținând culegerea lui Pericle Papahagi, *Din literatura poporană a aromânilor*), apar la sfârșitul anului 1900. În ședința Academiei Române din 22.XII.1900, prezidată de Iacob Negruzzi, Gr. Tocilescu prezintă cele 3 volume apărute.

negăm temeinicia unor observații critice formulate de N. Iorga în *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție. Scrisoare către d. ministru Haret* (apărută în două publicații: *Revista română politică și literară*, an. I, nr. 19—20, nov.-dec. 1902, p. 459—467 și în *Epoca*, 1903, nr. 1313, p. 38; nr. 1314, p. 39; nr. 1315, p. 40; nr. 1316, p. 41, precum și în extras la Atelierul grafic I. V. Socec, 1903, 28 p.), observăm totuși că marele istoric și-a dat frâu liber cunoscutului său dar pamfletar, nedreptățind în bună măsură o colecție ce avea să fie socotită ulterior lucrare de referință.

„N. Iorga era — scrie Șerban Cioculescu — «teribil la mînie». Avea voluptatea distrugerii adversarului, prin cumul de argumente și citate, cu o forță de dispreț și de invectivă a unui pamfletar de rasă, deși a respins totdeauna cu indignare acel calificativ, socotindu-l, ca un adevărat om de știință, dezonorant.”^{1 bis} Nu greșim trecînd printre paginile în care se vedește din plin darul semnalat mai sus și pe cele scrise despre *Materialuri folcloristice*.

Devenită de mult timp o raritate bibliografică, colecția patronată de Gr. G. Tocilescu a fost mai mult citată decît citită. Să recunoaștem imediat că și cei care o au în bibliotecile personale sau ajung mai ușor la ea, greu se descurcă în arcele ei, textele fiind editate extrem de nesistematic. Din cauza gravei carențe amintite, nu e de mirare să constăți că și unele lucrări de specialitate n-o citează cu rigurozitate. Astfel, *Indicele tipologic al baladelor populare românești*, alcătuit și tipărit de Al. I. Amzulescu în 1964, nu face trimiteri la toate baladele din *Materialuri folcloristice*, în cadrul cărora cîtecele bătrînești sînt tipărite, ca și celelalte forme poetice, dispersate. Dacă folcloriștii nu s-au descurcat în toate cazurile cu ușurință, cu atît mai puțin ne așteptăm la aceasta din partea altora care au citat colecția în cauză. Astfel Aurel Baranga, vrînd să arate — într-o scrisoare adresată de la Paris unui colocviiu despre teatrul contemporan — ce „vină gravă o purtăm și față de problema folclorului”, care, „oricît de prețios ar fi și orice cult i-am purta este o formă spontană și amorfă de cultură”, crede că poate aduce o probă concludentă în sprijinul aserțiunii sale: „Cine nu mă crede să compare di-

---

^{1 bis} Șerban Cioculescu, *O luptă literară* (II), în *România literară*, an. XII, nr. 33, 16 august 1979, p. 7.

versele variante ale *Mioriței* publicate în ediția Tocilescu cu ne-stemata nemuritoare pe care ne-a lăsat-o, printr-o cizelare ge-nială, Alecsandri². Trecem peste faptul că autorul opiniei pre-feră variantele „cizelate” și semnalăm că invocarea colecției lui Tocilescu este inoperantă, fiindcă acele „diverse variante” sînt în număr de... două! Mai mult, una dintre ele, *Ciobanul*, este toc-mai foarte elocventă pentru spiritul inventiv al creatorului popular, capabil să dea variante interesante fără ajutorul „cizelatorilor”.

Revenim acum la reconstituirea drumului sinuos pe care l-a parcurs colecția patronată de Gr. G. Tocilescu. Primul ei critic neîndurător este N. Iorga. E vizibilă — în scrisoarea sa deschisă către ministrul Spiru Haret, cel care a susținut-o călduros — in-tenția lui N. Iorga de a desființa colecția sub toate aspectele. Începe cu titlul pe care-l socotește „barbar în amîndouă cuvintele sale”³, deși sintagma din titlu nu a fost o invenție a coordona-torului ori a culegătorilor, ci se mai întâlnește în publicistica se-colului trecut și chiar a celui următor. Astfel, M. Eminescu semna în *Timpul* din 8 aprilie 1882, articolul *Materialuri etnologice* (cf. M. Eminescu, *Literatura populară*, ediție critică îngrijită de D. Murărașu, București, Editura Minerva, 1977, p. XXI). Sînt, de asemenea, nedrepte criticile la adresa componenței comisiei, ca și cele la adresa unor culegători (N. I. Apostolescu) care au tran-scris fonetic textele. Este nedreaptă și afirmația potrivit căreia cele trei luni destinate culegerilor de folclor pe teren (10 iulie—1 octombrie 1897) au fost mai mult prilej de vilegiatură pentru echipă. Nimic mai neadevărat. Pentru unii dintre membrii co-misiei aceste luni au fost răstimpul unor cercetări intense, cu atît mai de lăudat cu cît s-au desfășurat pe fondul unor adversi-tăți și neajunsuri materiale. Iată ce mărturie depune în acest sens Christea T. Țapu, cel mai important culegător și cel care trebuia să figureze pe coperta colecției: „Pentru tot acest material mi s-a dat cu chiu cu vai 600 lei, care i-am cheltuit în două luni cu drumul; pentru o lună am pus din buzunar de la mine”; „am fost închis într-o comună 3 zile, fără să mi se dea nici apă, nici pîne, pe timpul cînd adunam prin sate material folcloristic, pe motivul — zicea primarul și cei din comună — că eu sînt anarhist.”⁴

---

² *Viața românească*, an. XXI, nr. 7—8, iul.-aug. 1978, p. 78.

³ N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...*, p. 3.

⁴ Vezi — în această ediție — anexa și scrisoarea în facsimil.

Scrisoarea deschisă a lui N. Iorga către ministrul Spiru Haret nu este o critică rece, o analiză așezată, obiectivă. Totuși se pot reține o serie de obiecții întemeiate. Una dintre ele privește „felul boieresc de tipăritură”⁵, adică modul neeconomic de editare: marele istoric a calculat că în tipăritură se află „500 foi albe”. În bună măsură este pertinentă și următoarea observație: Tocilescu trebuia „să claseze poeziile după tipuri, să dea pentru fiecare tip bucata caracteristică, bine transcrisă și bine culeasă, în text, iar restul, variantele, diformările, stîlcirile neghioabe să le pomenească în notă, culegînd din ele doar caracteristicul”.⁶ Reproșul că în colecție domnește „cea mai mare neregulă”⁷, că n-au fost riguros grupate pe genuri textele este de asemenea îndreptățit, și aspectul acesta a nemulțumit și pe comentatorii ulteriori ai colecției: „Nu s-a urmat nici un plan, nici un sistem; totul e aruncat la întâmplare, fără alegere, numai să iasă miile de pagini pentru glorificarea... autorului. De aceea nu e de crezut că d-l Tocilescu a îngrijit această publicație, precum se spune pe coperta cărții; chiar d-sa ar fi putut face o lucrare mai de seamă, dacă și-ar fi aruncat măcar ochii pe manuscrisele membrilor comisiei” (Artur Gorovei⁸); „n-a făcut nici o selecție în materialul venit grămadă și l-a introdus cu toptanul în colecție”; „a pus materialul sub tipar pe reprize, în ordinea sosirii lui, încît colecția a căpătat, prin trei addende uriașe, excrescențe monstruoase, pierzînd orice sistematizare (încercată inițial)” (I. C. Chițimia⁹); „La o reeditare a ei (a colecției — n.n.), ar trebui găsit mijlocul mai potrivit de a fi pusă în ordine, căci așa haotic cum este distribuit materialul devine greu de utilizat” (Gh. Vrabie¹⁰); „enorma adunătură — poate cea mai încurcată în tot cuprinsul folclorului românesc”; „culegerea încîlcită ca o junglă tropicală” (I. Diaconu¹¹); „moloaz literar, în care cititorul sin-

⁵ N. Iorga, *op. cit.*, p. 5.

⁶ N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...* p. 17.

⁷ *Ibid.*, p. 18.

⁸ Artur Gorovei, *Literatură populară*. Culegeri și studii, ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și indici de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1976, p. 145.

⁹ I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească*, București, Editura Academiei R. S. România, 1968, p. 207.

¹⁰ Gh. Vrabie, *Folcloristica românească*, București, E.P.L., 1968, p. 234.

¹¹ Ion Diaconu, *Ținutul Vrancei*, București, E.P.L., 1969, I, p. 24 și 83.

gur trebuie să aducă ordinea absentă" (Ov. Bîrlea¹²). E cu atît mai gravă această dezordine și mai apăsătoare vina lui Tocilescu cu cît a fost cineva care l-a prevenit la timp de aceasta, și cel care a făcut-o nu este altul decît ministrul Spiru Haret, care notează marginal pe o „relațiune asupra lucrărilor comisiunei folcloristice și trimiterea materialului spre a se tipări", notă datată 27 II 1898 : „Se va întreba d. Tocilescu dacă crede că trebuie imprimarea a se face chiar de acum ori dacă nu e mai bine a se aștepta reunirea materialului întreg cînd s-ar putea mai bine clasifica, pentru o publicațiune sistematică".

Un aspect speculat din plin de N. Iorga este prezența în colecție a unor texte mai puțin decente. Principial, colecția nu greșise admitînd și asemenea texte. Se știe că un vechi principiu metodologic recomandă culegerea tuturor producțiilor folclorice, pudibonderia neavîndu-și rost în știință. Principiul era astfel exprimat de M. Eminescu : „Cu toate considerațiile de decență literară, am dori mai cu seamă elementele literaturii populare să se adune fără scădere și nealterate prin prudenție. *Tale quale*".¹³ Același lucru îl susține și B. P. Hasdeu (referindu-se la alte aspecte ale limbajului popular) în indicațiile de culegere cuprinse în chestionarul său lingvistico-mitologic : „Dacă e adevărat că prin poezie se exprimă pasiunea și imaginațiunea, atunci sînt foarte poetice și înjurăturile și blăstemele poporului... Acest element imprecativ abundă și în poezia poporană, oferindu-ne uneori coincidențe curioase la popoarele cele mai eterogene".¹⁴ Marii folcloriști n-au ocolit folclorul scatologic. Lucrarea (inedită) a lui P. Caraman, *Descolindatul*, este într-o măsură însemnată aplicată asupra acestui folclor. Béla Bartók a procedat tot așa în capitolul *Kryptadia* (p. 414—422) din colecția *Roumanian Folk music*, vol. III, Texts Edited by Benjamin Suchoff, Text translations by E. C. Teodorescu (Martinus Nijhoff, The Hague, 1967).

Reproșîndu-i tipărirea cîtorva texte licențioase, N. Iorga specula, pe bună dreptate, faptul că *Materialurile* au fost date ca premii elevilor și elevelor. Gr. Tocilescu ar fi putut să fie pru-

¹² Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura enciclopedică română, 1974, p. 310.

¹³ M. Eminescu, *Notițe bibliografice*, în *Timpu*, 6, 7, 8, mai 1880.

¹⁴ Apud Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii române*, București, Editura enciclopedică română, 1974, p. 191.

dent la acest capitol fiindcă știa de la început că volumele vor fi date elevilor, că vor intra în bibliotecile școlare: aceasta se stipulase încă înainte de a pleca lucrarea la tipar.

Probabil că și la acest aspect se referea Ov. Densusianu raliindu-se — într-o scurtă notă — la opiniile lui N. Iorga: „D. N. Iorga critică cu severitatea ce se cuvine modul cum s-au adunat și publicat de d. Tocilescu și alții *Materialurile folclorice*; colecția cuprinde enormități adevărat revoltătoare”¹⁵.

Alte atacuri sînt adresate direct persoanei lui Gr. Tocilescu. Coordonatorul *Materialurilor folclorice* — scrie N. Iorga — „a fost în toată viața sa, și nu numai de o bucată de vreme încoace, atacat tocmai pentru caracterul mercantil, american, *fin de siècle* al «întreprinderilor» sale științifice”¹⁶. Tocilescu notase în precuvîntarea sa că nu a urmărit „altă răsplată, decît bucuria sufletească că am putut îndruma o operă, care, să sperăm, va deveni din zi în zi mai bună”¹⁷, cuvinte taxate de N. Iorga a fi „exuberanță clocotitoare, din care bunul simț iese opărit”¹⁸. Se sugerează deci că Tocilescu s-a ales și cu altceva în afara „bucuriei sufletești”. Mai explicit este în acest sens Christea N. Țapu, principalul realizator al colecției și cel frustat de Tocilescu de apariția numelui pe copertă. Chr. N. Țapu, într-o scrisoare particulară adresată lui Artur Gorovei, declară deschis că Tocilescu a făcut o afacere oneroasă. Îi reproducem cuvintele, fără să avem posibilitatea să verificăm dacă Tocilescu a făcut o asemenea afacere din tipărirea colecției: „Și d-l Tocilescu s-a ales și autor, mare folclorist și cu cîteva miișoare de frîncuți în buzunar de la tipărit (învoială prin două cu tipografu)”¹⁹. Cert este că Tocilescu l-a înlăturat pe principalul său colaborator de pe copertă, deși îl considera „eminent folclorist”. Iată mărturia revoltată a lui Chr. N. Țapu: „Ce se întîmplă? Setos de glorie, vanitos afară din cale, s-a răzgîndit el și ce și-a zis: Istoric sînt, lumea savant mă cunoaște peste nouă țări și nouă mări; de ce să nu mă cunoască și ca mare folclorist? — Se tipărise deja o coală. Se anulează acea coală trasă în două mii de exemplare și se

---

¹⁵ Ov. Densusianu, *Filologia română*, 1903, în *Revista bibliografică*, București, an. II, nr. 3—4, 1904, p. 32.

¹⁶ N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...* p. 4—5.

¹⁷ Gr. G. Tocilescu, *Precuvîntare*, în ediția de față, p. 47.

¹⁸ N. Iorga, *loc. cit.*, p. 4.

¹⁹ Vezi — în această ediție — anexa și scrisoarea în facsimil.

tipărește din nou trecându-se la fiecare poezie în cap numele meu. Îmi spune pe un ton șiret: «E mai bine să-ți figureze numele la fiecare poezie culeasă de d-ta, decît pe copertă. Pe copertă se va pune atît doar ca titlu: *Materialuri folcloristice* adunate sub auspiciile Ministerului de Culte». Eu ca om sincer, fără să înțeleg șiretenia savantului folclorist — primesc cu dragoste propunerea domniei-sale. Pe la jumătatea volumului (cînd se trăgea la tipar), îmi spune că pe copertă va figura numele domniei-sale, că Ministerul l-a însărcinat pe d-sa cu culegerea și aranjarea materialului, că eu n-am fost decît mîna dreaptă a domniei-sale.²⁰ Ingratitudinea a mers pînă acolo încît celui care a realizat în cea mai mare parte colecția nu i s-a dat nici un exemplar tipărit.

Devine greu de înțeles cum academicianul Gr. G. Tocilescu s-a angajat într-o asemenea manevră neloială. E curios, de asemenea, că s-a putut expune ridicolului însușindu-și pur și simplu versiunea dată de Artur Gorovei în *Șezătoarea* după *Instructions et Questionnaires*, publicat de Paul Sébillot în *Revue des traditions populaires*. Mai mult, Tocilescu și-a arătat ignoranța spunînd că amintitul chestionar îl reproduce pe cel al lui Eug. Rolland din revista *Mélusine*, chestionar inventat de Tocilescu²¹. Mai multe note critice demască în ziarele epocii plagiatul lui Tocilescu. Un semnatar, Ion Goldea, își intitulează articolul, fără înconjur: *Un plagiat oficial* (în *Pagini literare*, I, 1899, nr. 12, p. 4).

Am reprodus, pe larg, obiecțiile ridicate de N. Iorga la apariția *Materialurilor*. Ținuta pamfletară din rîndurile lui N. Iorga trebuie însă înțeleasă și într-un context mai larg, al relațiilor dintre N. Iorga și Gr. G. Tocilescu, foarte încordate începînd din 13 iulie 1899, cînd marele istoric începe publicarea, în *L'Indépendance roumaine*, a seriei de vitriolante articole reunite sub titlul *La vie intellectuelle des Roumains dans le présent*, apărute apoi în volumul *La vie intellectuelle des Roumains en 1899*, în care, alături de Gr. G. Tocilescu, sînt sfichiuiți B. P. Hasdeu, V. A. Urechia, D. A. Sturdza, G. I. Ionescu-Gion ș.a. În anul 1900 N. Iorga publică un nou volum, *Opinions pernicieuses d'un mauvais patriote. Articles de critique et histoire, publiés dans*

²⁰ *Ibid.*

²¹ La 70 de ani de la precizarea făcută de Artur Gorovei, un istoric al folcloristicii, Gh. Vrabie, mai crede că lucrarea în cauză a fost elaborată de Eug. Rolland și a apărut în revista *Mélusine* (Vezi Gh. Vrabie, *Folcloristica română*, București, E.P.L., 1968, p. 230).

„*L'Indépendance roumaine*” (Bucarest, Impr. L'Indépendance, 1900, 198 p.), în care figurează capitolul *Un plagiat: Gr. G. Tocilescu*. În același an apare și studiul polemic *Cum face d-l Gr. Tocilescu „ediția a doua” a operelor sale. Reflecții vesele ale unui cumpărător deșănțat* (București, Editura Noului Reviste românești, 1900, 26 p.). În 1903, anul publicării scrisorii către ministrul S. Haret, N. Iorga mai tipărește următoarele atacuri la Gr. G. Tocilescu: *Contra tinguirilor d-lui Tocilescu* (București, Tipografia „Minerva”, 1903, 15 p.); *Cuvinte adevărate* (București, Tipografia „Minerva”, 1903, 343 p.). Gr. G. Tocilescu nu rămâne pasiv la aceste sistematice atacuri. Vexat de articolele tipărite de N. Iorga în *L'Indépendance roumaine*, Gr. G. Tocilescu strânge, la sfârșitul anului 1899, 36 de semnături de la profesori universitari pentru scoaterea din învățământ a autorului incendiarelor articole. Uzînd de buna sa poziție în cadrul Academiei Române — membru titular din 1890, președinte al secției literare (1899—1901) și ale celei istorice (1901—1903) — Gr. G. Tocilescu cere, la 26 martie 1900, înlăturarea lui N. Iorga din sînul marelui for științific. Secțiunea istorică — în cadrul căreia Tocilescu critică aspru volumul *La vie intellectuelle...* al lui N. Iorga — își exprimă prin vot dezacordul față de „purtarea necuviincioasă a d-lui membru corespondent N. Iorga”. Rezultatul campaniei lui Gr. G. Tocilescu este că timp de mai bine de patru ani (26 martie 1900—4 iulie 1904), N. Iorga nu mai face comunicări în cadrul forului academic.²²

O amplă critică a *Materialurilor folcloristice* întreprinde și T. Duțescu-Duțu (1870—1916) în studiul *Considerațiuni critice asupra poeziei noastre populare. Doine* (București, Tipografia „Clemența”, 1903, 160 p.). Autorul, scriitor poporan minor (versuri și teatru de inspirație populară), cumnat al lui I. L. Caragiale (era căsătorit cu Jenica Burelly, sora soției marelui dramaturg), a fost și inspector al cercurilor culturale, înlocuit de Spiru Haret cu M. Sadoveanu; ca folclorist a publicat doar studiul amintit, pe care intenționa să-l completeze cu încă patru părți, care n-au mai apărut. Ca și alți comentatori din epocă, T. Duțescu-Duțu acceptă numai poezia populară rustică, excluzînd din discuție folclorul urban. În accepțiunea sa, lirica populară este expresia dragostei pure, iar izvorul doinelor „trebuie căutat numai

---

²² Filmul relațiilor lui Gr. G. Tocilescu cu N. Iorga în Barbu Theodorescu, *Nicolae Iorga. Biobibliografie*, București, Editura științifică și enciclopedică, Editura Militară, 1976, p. 28—38.

pe sub umbra mîndrelor dealuri ce se preling din piscurile munților, prin acei codri în cari s-au adăpostit graiul și cîntecul strămoșesc”²³. Vina cea mai mare a colecției comentate constă în aceea că nu s-a oprit doar la creațiile apărute în peisajul amintit ci a făcut loc și unor texte în care se resimte „înfrîurirea nenorocită a genului trivial al mahalalelor orășenești”²⁴. Acestea trebuiau ocolite sistematic, ca și unele producții „clasice” asupra cărora și-au pus pecetea lăutarul și tîrgovețul. T. Dușescu-Dușu ducea la ultima consecință aprehensiunea pentru folclorul urban a lui Gr. G. Tocilescu însuși.

Multe texte populare din *Materialuri folcloristice* și din colecția lui G. Dem. Teodorescu, *Poezii populare române* (1885), îi amintesc lui T. Dușescu-Dușu de broșurile de colportaj de tipul *Dorul inimei, Doruri și amoruri, Noua mică poezie*, creații care socotește că trebuiesc condamnate fără îngăduință fiindcă îl reprezintă pe tîrgoveț, inferior — ca posibilități creatoare — țărânului. T. Dușescu-Dușu nu admite decît producțiile populare ale unui „altădată”, expresii ale „dragostei senine de pe vremuri”, creații încărcate de „accente duioase”, fundamental deosebite de hulitele cîntece de mahala, pline de „accente răgușite din sufletul băbarului”²⁵, de „necurătenii ce foiesc în mahala”, de „proză vulgară”. Purist intolerant, admirator al doinei, socotită singura formă poetică reprezentativă, („numai doinele se cuvin să fie considerate ca singurul tezaur în care neamul nostru de pretutindeni și-a închis dorul și toate năzuințele de o mai tihnită viață și de o mai statornică voie bună”²⁶), T. Dușescu-Dușu are și nostalgia unor forme de viață revolute, interpretate paseist,

²³ T. Dușescu-Dușu, *op. cit.*, p. 7.

Ideea nașterii poeziei românești în mediul montan și silvestru o susținuse B. P. Hasdeu în studiul său *Frunză verde, o pagină pentru istoria literaturii române* (în *Columna lui Traian*, IV, 1873, p. 264—267), inclus în *Istoria critică a românilor* (vol. II, București, 1875, p. 70 și următoarele). Poezia frunzei verzi, spune marele savant, s-a născut „în secularele păduri ale Carpaților, acolo unde străbunii noștri s-au format și s-au dezvoltat în curs de veacuri... Naționalitatea noastră s-a născut pe plai, nu pe cîmpie”. Apud I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească*, București, E.A.R.S.R., 1968, p. 52.

²⁴ T. Dușescu-Dușu, *op. cit.*, p. 8.

²⁵ T. Dușescu-Dușu, *op. cit.*, p. 91.

²⁶ *Ibid.*, p. 145.

idilic, deformant (vremuri în care „bătrînii se ridică de pe lavițe și se descoperă cu omenie în fața boierului cu plete albe”²⁷).

Am fi nedrepti dacă l-am considera pe T. Duțescu-Duțu ca singurul care a respins folclorul mahalalei. Sînt numeroși folcloriști și scriitori cucerți doar de folclorul rustic. I. L. Caragiale a denunțat acea „grămadă de orduri literare, de testimonii de imbecilitate” cuprinse de Anton Pann în *Spitalul amorului*. I. Agârbiceanu era îngrijorat de „străinismele”, de „romanele stropșite” cu „vorbe de rușine”, de declinul unor specii folclorice, de metamorfozele prin care trecea folclorul tradițional, și a propus o serie de măsuri pentru conservarea acestuia. M. Sadoveanu, de asemenea, consideră exterioare sferei folclorului românesc cîntecele de lume, indiferent de proveniența lor, rurală sau urbană, acestea din urmă fiind pline de „pehlivăanii și de intensități verbale”. Insuși Gr. G. Tocilescu, în precuvîntare, arată aceleași îngrijorări, însă, paradoxal, textele incriminate teoretic și-au făcut loc în colecție. Era o realitate care nu putea fi escamotată.²⁸

Uneori nu-i lipsesc lui T. Duțescu-Duțu nuanțele din judecarea licențiozității în folclor și literatură, în sensul că este respinsă cea grosieră: „și de ar fi redată artistic și verosimil, poate nu ne-ar mînia”²⁹. Citează ca reușite în acest sens *Jacques le fataliste* de Diderot și strigăturile populare românești, de acestea din urmă neputîndu-se „supăra decît oamenii lipsiți de spirit și falșii ipocriți”³⁰. Nu pot fi absolvite însă de vină cîntecele de lume, iremediabil pierdute după opinia sa, colecțiile conținînd asemenea orduri trebuind să fie nu numai repudiate ci chiar... arse, pentru ca să nu rămîna urmașilor aceste testimonii de decadență și trivialitate.

Îngrijorat că peste cîntecul de „altădată” s-a așternut „pulberea din ulițele mărginașe ale tîrgurilor”, T. Duțescu-Duțu își propune să întreprindă — și chiar o face! — o operațiune de salvare a cîntecelor populare „clasice” infestate de morbul amintit. În consecință, procedează, ca un epigrafist, în spiritul școlii

---

²⁷ *Ibid.*, p. 31.

²⁸ În judecarea colecției trebuie să se țină seama că *Materiale folcloristice* și-au propus — preciza Gr. G. Tocilescu într-un raport din 9 martie 1898 către ministrul Spiru Haret — „de a pune la dispozițiunea fiecărui cercetător o *arhivă obiectivă*” (subl. ns. — I.D.).

²⁹ T. Duțescu-Duțu, *op. cit.*, p. 104.

³⁰ *Ibid.*, p. 150.

folcloristice romantice, la „curățirea” cîntecelor din *Materialurile folcloristice*, suspectate a fi fost stricate de lăutari și tîrgoveți, operație — mai e nevoie s-o spunem? — profund neștiințifică și arbitrară. Autorul crede, cu seninătate, că știe care au fost formele genuine ale unor cîntece, cîte versuri au fost adăugate ulterior de lăutar. Cum nu-i place un anumit cîntec, este gata să ne spună care este forma sa pură, cea dintîi, aflată nu de puține ori în satul său natal (Borlești-Vărzari, jud. Argeș). Aceasta este partea care a subminat serios studiul lui T. Duțescu-Duțu, latura care bănuim că a și contribuit la impresia nefavorabilă făcută lui Ion Bogdan, care respinge studiul de la un premiu academic, susținînd că „autorul lor (al *Considerațiunilor critice...* — n.n.) nu cunoaște știința folclorului”³¹.

Dincolo de obiecțiile privind includerea unor creații lăutărești, a unor creații ale folclorului urban, T. Duțescu-Duțu apreciază în genere bine *Materialurile folcloristice*, colecție care „ne-a dat la iveală multe, foarte multe bucăți admirabile și necunoscute încă de cei ce se îndeletnicesc cu cercetarea tezaurului național de poezie poporană”³². Mai mult, T. Duțescu-Duțu polemizează cu N. Iorga, reproșîndu-i că nu se cuvenea să dea „așa mărunte pilde despre inferioritatea colecțiunii acesteia”³³. O serie din reproșurile aduse lui N. Iorga sînt întemeiate, însă cu totul gratuite invectivele la adresa marelui istoric, care nu ar cunoaște folclorul românesc.

Ion Diaconu, folclorist cu întinsă activitate, monografist al Vrancei și teoretician cu bogat sistem de referință, se asociază, în lucrări ale sale din anii 1934 și 1969, observațiilor critice semnate de N. Iorga, T. Duțescu-Duțu și A. Gorovei și se delimitează de toți cei care au lăudat *Materialurile folcloristice* (M. Beniuc, Valeriu Ciobanu, Ion Dodu Bălan). Mai întîi, în *Folclor din Rîmnicul-Sărat* (vol. II, Focșani, Tipografia „Cultura”, 1934, p. LXIV—LXXI), este cu deosebire oripilat de „obsenități și motive hibride ce dovedesc agonia cîntecului popular în fața romanței de ariston și a lăutarului de mahala, deci fără de nici un preț în lămurirea sufletului românesc” (*op. cit.*, p. LXVII—LXVIII). Folcloristul remarcă, așa cum vom vedea mai apoi,

---

³¹ *Analele Academiei Române*, Seria II, Tom. XXVI, 1903—1904, Partea administrativă, p. 414.

³² T. Duțescu-Duțu, *op. cit.*, p. 35—36.

³³ *Ibid.*, p. 39.

ideile prețioase din prefața semnată de Gr. G. Tocilescu. A doua oară, va reveni, cu sporită intoleranță, asupra *Materialurilor folcloristice*, în *Ținutul Vrancei. Etnografie-Folclor-Dialectologie* (vol. I, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 21, 22, 23, 24, 83, 131, 132). Pentru el, colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu este „culegerea conglomerată a *Materialurilor folcloristice*, făcută lacunar, fără metodă, fără haina graiului dialectal (excepțind pe Pericle Papahagi), fără gust al frumosului artistic popular, fără orînduirea printr-un plan editorial judicios“. Alte expresii ale lui I. Diaconu vădesc preocuparea sa de a minimaliza colecția: „teratologie folclorică“; „enorma adunătură — poate cea mai încurcată în tot cuprinsul folclorului românesc, prin mulțimea colaboratorilor inegali, văzuți și nevăzuți“; „suspecta tipăritură masivă“; „culegere slăbănoagă“. Minimalizat este și cel mai important realizator al colecției, Christea N. Țapu, pentru I. Diaconu doar „mai întrepid“. De remarcat că în *Ținutul Vrancei* (1969) nu mai sînt reluate bunele opinii despre prefața semnată de Gr. G. Tocilescu, intenția fiind acum de discreditare integrală a colecției, ca și a altora dealtfel, nu puține la număr. Toate obiecțiile formulate de I. Diaconu sînt de înțeles: ele provin din partea unui reprezentant al unei alte orientări, a unui reprezentant de seamă al școlii filologico-folclorice a lui Ov. Densusianu.

Cine sînt realizatorii colecției?

În anul 1897, într-un raport către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Gr. G. Tocilescu propune următoarea „comisiune folcloristică“, alcătuită, se preciza, din „persoane cunoscute prin lucrările lor“: Al. I. Hodoș și M. Canianu, publiciști (care urmau să cerceteze județele Neamț, Bacău, Putna și Botoșani), Christea N. Țapu (repartizat să culeagă folclor din județele Vîlcea, Gorj și Teleorman), Const. I. A. Nottara, publicist (urma să străbată județele Suceava și Roman), Gh. Popescu-Ciocănel, licențiat în litere (i se repartizează județele Prahova, Rîmnicu-Sărat și Buzău) și Ion Ionescu, absolvent al seminarului Nifon (propus să culeagă din județele Mehedinți, Dîmbovița și Muscel).

Ordinea reală — cea a contribuției efective — a celor amintii la realizarea colecției a fost însă alta. Cel ce s-a dovedit cel mai laborios culegător din amintita comisie a fost Christea N. Țapu (n. 12 septembrie 1874, Roșiori de Vede — m. 1 mai 1926, Tulcea). Face clasele primare în orașul natal, pe cele gimnaziale la Giurgiu (1882—1883) și pe cele liceale la București. Își continuă studiile la Școala normală superioară și la Facultatea

de litere și filozofie (1894—1897) din București, cu examenul de licență la 1 februarie 1900. Este apoi profesor de latină și elină la liceul „Unirea” din Focșani (1898—1909), la Institutul „Anastase Bașotă” din Pomîrla-Dorohoi, la gimnaziul „Mircea cel Bătrîn” din Constanța și la liceul din Tulcea (la acesta din urmă între anii 1909—1926). La data cooptării în comisie Chr. N. Țapu publicase din culegerile sale folclorice numai în reviste (debutează probabil în anul 1894). Va mai colabora apoi la *Albina*, *Ion Creangă*, *Revista Tinerimea română*, *Familia*, *Șezătoarea*, *Apărătorul sănătății*, *Ghilușul*, *Foaia poporului*, *Lupta*, *Analele literare, politice, științifice*, *Revista liceului „Unirea” din Focșani*. Christea N. Țapu a sperat că va putea să-și reediteze colecția pe numele său. Intenția i-a împărtășit-o în 1903 lui Artur Gorovei, în scrisoarea citată: „Gîndul mi-este: Cînd voi avea vreodată parale, să-mi extrag tot materialul din acest volum și să-l dau la lumină așa cum trebuie să fie dat el frumos aranjat, cu toate adnotațiile”. N-a reușit însă să publice din culegerile sale decît în reviste și în două volume (ultimul conținînd un remarcabil studiu): *La clacă (schife din popor)*, Craiova, Tipografia Ramuri, Biblioteca folcloristică nr. 17, 1914, 23 p.; *Aga Bălăceanu (legendă istorică) de...*, profesor, Tulcea, Craiova, Tipografia Ramuri, Biblioteca literară nr. 2, 1916, 31 p.

Chr. N. Țapu venea dintr-o bogată zonă folclorică, Teleormanul, pe care el o va cerceta primul, fiind urmat de Gh. I. Neagu și D. D. Stancu.

Înainte de a fi inclus în comisia lui Gr. G. Tocilescu, Chr. N. Țapu avea deja o activitate respectabilă de prospectări folclorice.

Folcloristul spunea următoarele, în acest sens, lui Artur Gorovei, în scrisoarea citată: „Adevărat e că materialul meu nu în trei luni l-am adunat. Eu aveam cu cîțiva ani mai înainte parte din material, cum și acum am altul și nou — adunat de mine”³⁴. Faptul se vede că era cunoscut și de N. Iorga, care în scrisoarea deschisă către Spiru Haret spunea că Țapu „își avea, în momentul cînd trebuia să întreprindă călătoria de cercetare, colecția mai-mai gata”³⁵. N. Iorga îl socotește pe acesta „autorul real (sublinierea lui N. Iorga) al vol. I și II”³⁶ din *Materialuri*. Artur Gorovei

³⁴ Vezi — în această ediție — anexa și scrisoarea în facsimil.

³⁵ N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...*, p. 12.

³⁶ N. Iorga, *op. cit.*, p. 12.

susținea, pe bază de calcule, în recenzia publicată în *Șezătoarea*, următoarele: „Prima parte, cuprinzând 726 p., e lucrarea unuia singur din membrii comisiei, a d-lui Țapu”³⁷. Un și mai amănunțit calcul al contribuției lui Țapu la *Materialele folclorice* face profesorul Gh. I. Neagu³⁸, care subliniază că principalul realizator al colecției a cules 2202 texte însumând 40298 versuri, în vreme ce toți ceilalți la un loc (alți membri ai comisiei, persoane particulare, învățători, colecții preluate de la Academia Română) au contribuit cu 1727 texte însumând 29318 versuri. Chr. N. Țapu a cules 93 balade, 647 doine, 190 descîntece, 84 ghicitori, 10 colinde, 15 cîntece de nuntă, 24 jocuri de copii, 645 strigături, 6 texte de medicină populară, 406 proverbe, 30 anecdote și povești, 51 frînturi de limbă, 1 text calendar popular. Culegerea sa îl situează printre cei mai harnici folcloriști de la sfîrșitul secolului trecut. Chr. N. Țapu a cules de la sursă și a respectat autenticitatea textelor, chiar cînd unele din acestea nu aveau valoare artistică deosebită. În amintita scrisoare către A. Gorovei, Chr. N. Țapu precizează că a respectat întocmai indicațiile de culegere primite: „Și să adun așa cum se aude și să nu schimb nimic! Astfel mi s-a dat poruncă, așa am adunat”³⁹.

Cum am amintit, N. Iorga a aruncat săgeți și împotriva „comisiei folclorice” întocmite de Gr. G. Tocilescu, „folclorist indirect”⁴⁰, „folclorist de cabinet”⁴¹ care și-a trimis „misionari folcloristici”⁴². Marele istoric opina că ar fi trebuit să fie angajați în această amplă lucrare „învățați de renume, neobosiți lucrători pe ogorul științei”⁴³. Pornit să discrediteze și în această latură întreprinderea lui Gr. G. Tocilescu, N. Iorga îi judecă pe cei din comisie după cum au fost sau nu studenți buni. Unul dintre ei, Gh. Popescu-Ciocănel — își amintește N. Iorga — a căzut la un concurs. Despre Chr. N. Țapu spune în schimb că a fost „student

³⁷ Artur Gorovei, *Literatură populară*. Culegeri și studii, ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și index de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1976, p. 142.

³⁸ Gheorghe I. Neagu, *Christea N. Țapu*, în *Revista de etnografie și folclor*, București, tom. 23, nr. 2, 1978, p. 216—217.

³⁹ Vezi — în această ediție — anexa și scrisoarea în facsimil.

⁴⁰ N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...* p. 8.

⁴¹ *Ibid.*

⁴² *Ibid.*

⁴³ *Ibid.*

bunișor". Am văzut mai sus că-l socotește principalul realizator al colecției. A. Gorovei, de asemenea, nutrea simpatie pentru Chr. N. Țapu. Comentatorii ulteriori vor releva contribuția deosebită a lui Chr. N. Țapu. I. C. Chițimia observă că Gr. G. Tocilescu „a avut colaborarea unor cunoscători încercați ai folclorului, ca M. Canianu, sau tineri capabili, ca Chr. N. Țapu, Ion Ionescu ș.a.”⁴⁴ Gh. Vrabie propune ca o viitoare ediție să-i facă dreptate lui Chr. N. Țapu. Profesorul Gh. I. Neagu îi închină acestuia un amplu și documentat studiu.

Un alt membru marcant din comisie, cu adevărat „cunoscut prin lucrări”, este Mihail Canianu (n. 1867, Hîrlău, jud. Iași — m. 1 oct. 1933, București). Publicist, dialectolog și geograf, M. Canianu era atunci cînd îl cooptează Gr. G. Tocilescu în comisie un folclorist format și cunoscut (chiar dacă nerecunoscut de unii), autorul foarte importantei colecții *Poezii populare. Doine, culese și publicate întocmai cum se zic* (Iași, Editura librăriei Frații Șaraga, 1888, XV + 270 p.), în care culegătorul nu schimbă „absolut nimic” iar pentru prezentarea fidelă a graiului din Moldova-de-Sus folosește o transcriere semifonetică. Va oferi proverbe și zicători marii colecții *Proverbele românilor* a lui Iuliu A. Zanne. Colaborează și la *Adevărul, Dimineața, Drepturile poporului, Revista pentru istorie, arheologie și filologie, Românul*.

N. Iorga n-a întâmpinat cu îngăduință nici prezența în comisie a lui Al. I. Hodoș (Ion Gorun) (1863—1929), marele învățat opinînd că ar fi fost necesar să se apeleze la folcloriști cunoscuți ca Andrei Bîrseanu, Elena Sevastos ș.a. Obiecția era gratuită.⁴⁵ Chiar dacă nu se remarcase pînă atunci în domeniul culegerii folclorului și nu se va mai preocupa de acest domeniu nici după apariția *Materialurilor folcloristice*, Al. I. Hodoș era bine ales,

---

⁴⁴ I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească*, București, Editura Academiei R. S. România, 1968, p. 216.

⁴⁵ Polemizînd cu modul cum vedea N. Iorga alcătuirea colectivului de realizatori ai colecției *Materialuri folcloristice*, T. Dușescu-Dușu scria: „Și atunci, Al. I. Hodoș, nepotul lui popa Balint, crescut cu doina în munții Abrudului — doină ce i-a altoit în suflet dragostea de neam și de cîte sînt ale noastre românești — nu se poate recomanda atenției binevoitoare a d-lui Nicolae Iorga, ca un vrednic culegător de folclor”. (*Considerațiuni critice asupra poeziei noastre populare. Doina*, București, Tipografia „Clemența”, 1903.)

preocupările pentru folclor fiind vechi în familia sa (acea „dinastie de cărturari ardeleni de rasă”⁴⁶). Al. I. Hodoș este fiul lui Iosif Hodoș, marcantă figură de luptător din Transilvania, fost — la 19 ani — secretar al adunării de pe Cîmpia Libertății și apoi viceprefect de legiune în timpul Revoluției de la 1848. Iosif Hodoș învățase, împreună cu Al. Papiu Ilarian și Simion Bărnuțiu, la universitățile din Viena și Padua, obținînd diploma de „doctor în drepturi”. Va fi apoi vicecomite al Zarandului și deputat în parlamentul de la Budapesta (reprezentant al ținutului amintit). Este membru fondator al Academiei Române. Căsătorit cu Ana, fiica lui Simion Balint din Roșia Abrudului, are opt copii, dintre care trei au devenit nume cunoscute: Enea Hodoș, Nerva Hodoș și Al. I. Hodoș⁴⁷. Iosif Hodoș vedește interes pentru creațiile poporului în timpul studiilor la Cluj, cînd alcătuieste, împreună cu alți nouă colaboratori, o colecție de *Proverburile românești și pleonasmuri*. Folcloristul familiei va fi însă Enea Hodoș (1858—1945), autor al unor importante culegeri, ca *Poezii populare din Bănat*, 3 vol. (1892, 1906, 1912). Preocuparea pentru folclor a lui Al. I. Hodoș⁴⁸ se va rezuma la colaborarea sa la colecția dirijată de Gr. G. Tocilescu.

---

⁴⁶ I. Breazu, *Iosif Hodoș*, în *Transilvania*, 72 (1941), nr. 7, p. 511. (Cele cîteva informații despre Iosif Hodoș le împrumutăm din remarcabila teză de doctorat a lui Virgil Florea, *Enea Hodoș folclorist*, în manuscris.)

⁴⁷ Era deci frate cu Enea Hodoș, iar nu nepot al lui, cum eronat ne informează Gh. Vrabie (*Folcloristica română*, București, E.P.L., 1968, p. 231).

⁴⁸ Opera sa literară este alcătuită din volume de versuri și proză: *Cîteva versuri*, București, 1901, 115 + II p.; *Alb și negru*, București, 1902, 204 p.; *Robinson în Țara Românească*. Povestire din zilele noastre, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl S-r Ion St. Rasidescu, 1904, 354 p.; *Taina a șasea*, schițe, București, Minerva, Institut de arte grafice și editură, 1905, 286 p.; *Lume necăjită*, povestiri, București, 1911, 272 p.; *Știi românește? Cîteva observări asupra limbii — cum se scrie în vremea de față*, București, 1911, 159 p.; *Fata cea frumoasă*, București, Scriitori români nr. 9, 1916, 32 p.; *Obraze și măști*. Satire sociale și literare, București, 1922, 213 p.; *Nu te supăra*. Schițe glumețe din viața bucureșteană dinainte de război, București, 1927, 167 p.; *A. Vlăbuleț*. *Omul și opera, o reprimă*, București, Cartea vremii. Colecție enciclopedică, 16, 151 p. Traduce din Goethe (*Faust*), Im. Kant, Karl May, A. Strindberg, Ivo Voinovici, Lewis Wallace.

Scriitorul Const. I. A. Nottara⁴⁹, probabil absolvent al Facultății de drept din București, se preocupă și el de folclor numai cînd face parte din comisia alcătuită de Gr. G. Tocilescu.

Un alt culegător cu contribuție modestă este N. I. Apostolescu (n. 3/15 mai 1876—m. 2 nov. 1918), care nu este altul decît autorul studiului de literatură comparată *L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine* (1909), socotit și astăzi a fi „o analiză profundă a poeziei române din secolul al XIX-lea în perspectivă comparatistă”⁵⁰. După ce studiază la Facultatea de litere și filozofie din București (1895—1899), face studii de specializare în Franța (la Hautes Études și la Sorbona) între anii 1905—1909, unde-și va lua doctoratul în litere cu teza citată mai sus. Va fi apoi (de la 9 febr. 1899 pînă în 1918) profesor secundar la limbă elină, română, franceză și de filozofie la Pitești. La Universitatea din București fusese elevul lui Gr. G. Tocilescu, audiîndu-i cursurile de istoria antică, epigrafie și arheologie și rămînîndu-i apoi fidel⁵¹. Îi apar în *Materialuri folcloristice* cca 45 de cîntece (balade, doine, strigături) din fostele județe Dolj, Tîrnava Mare, Făgăraș și din București, cîntece culeses în anii studenției. Publicistica sa pe teme folclorice este, de asemenea, restrînsă⁵². Gr. G. Tocilescu a avut ideea (nefericită!) de a-i încredința coordonarea colecției (într-o adresă — datată 25 iunie 1898 — către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Gr. G. Tocilescu cere să i se acorde, pentru corecturi, suma de 500 lei, „cite 10 lei

---

⁴⁹ Publică volumele de proză: *De vînzare* — moravuri sociale, București, 1897, 306 p.; *Suflete obosite*, Craiova, Institutul de editură Ralian și Ignat Samitca, 1898, 325 p.; *Individul și Statul* (schită sociologică), București, Facultatea de drept din București, 1898, 54 p.; *De dincolo de moarte*, București, 1907, 214 p.

⁵⁰ I. Oprișan, *Formarea școlii românești de comparatism, în Istoria și teoria comparatismului în România*, București, Editura Academiei R. S. România, 1972, p. 132.

⁵¹ Scrie mai multe articole despre fostul său profesor: *Tocilescu*, în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, an. XIII, nr. 7, 8, 9, iul.-sept. 1909, p. 225 și urm.; *Din viața lui Tocilescu*, *Ibid.*, vol. XI, partea a II-a, 1910, p. 356—361; *Tocilescu*. Conferință rostită de... în seara zilei de 11 martie 1912 la Ateneul Român din București, Stabilimentul de arte grafice Albert Baer, 1912, 28 p.; *Hasdeu și Tocilescu*, în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, vol. XIII, partea I—II, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1913, 24 p.

⁵² „*Frunză verde*” (lămuriri folclorice), în *Revista pentru istorie...*, vol. V, nr. 24, 4 apr. 1910, p. 372—374; *Datinile noastre*, în *Steagul*, 1 ian. 1916.

de coală"). N. I. Apostolescu s-a dovedit total neeficient în coordonarea și corectarea *Materialurilor*, a căror alură haotică și tipărirea nesupravegheată (sute de greșeli de tipar) i se datoresc în cea mai mare măsură. Apostolescu a stricat ceea ce proiectase atât de judicios Chr. N. Țapu, autorul primei scheme de clasificare a colecției. N. I. Apostolescu elaborează și amplul indice al colecției.

Despre Ion Odor și Ion Ionescu nu deținem alte date în afara celor sumare din precuvîntarea lui Gr. G. Tocilescu.

Figurează în „comisia folcloristică” și numele lui Gh. Popescu-Ciocănel (n. 9 martie 1869, Ploiești—m. 16 martie 1929, Ploiești), licențiat în litere și filozofie al Universității din București și apoi profesor (1889—1907) la Cîmpina, Ploiești, București, Urlați și Medgidia. Nu va participa însă la culegerile pe teren: „s-a desistat încă de la început” — notează Tocilescu într-un raport către ministrul S. Haret. Propunerea sa în colectivul de culegători nu era întâmplătoare: publicase, cu cîțiva ani înainte, volumul *Basme, snoave, ghicitori* culese direct din gura poporului (Ploiești, Tipografia Fabriciei „Progresul”, 1893, 189 p.). Va mai publica apoi, după apariția *Materialurilor*, volumul de literatură fațetioasă *Brașoave* (București, Editura Steinberg, 1905, 288 p.) (împreună cu E. I. Patriciu și G. P. Salviu). Cîteva informații despre el în N. I. Simache și Paul D. Popescu, *Un orientalist ploieștean: Gh. Popescu-Ciocănel*, Muzeul de istorie al județului Prahova, 1969.

Ampla colecție nu este numai rodul culegerilor făcute de comisia constituită de Gr. G. Tocilescu. Prin chestionarul trimis învățătorilor sătești, prin scrisori⁵³ către învățători și revizori au fost atrași o serie de cărturari ai satelor, unii dintre ei, cum sînt Ion Florescu și G. Coatu, trimițînd culegeri cu totul remarcabile, atât ca valoare cît și ca probitate a notării textelor în graiul autentic.

Un alt folclorist care contribuie, alături de Christea N. Țapu însă într-o măsură mult mai redusă, la cunoașterea folclorului teleormănean, este Ion Florescu. S-a născut la 27 octombrie 1857 în comuna Bragadiru, județul Teleorman. Absolvă Școala normală

---

⁵³ Unele reviste, ca *Familia*, popularizează circulara emisă de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, care urmărește „scopul de a tipări un bogat material folcloristic, foarte important pentru țară”, o „importantă lucrare”. (*Folcloristica română*, în *Familia*, Oradea Mare, an. XXXIV, nr. 21, 24 mai [5 iunie] 1898, p. 251.) Circulara este popularizată și de *Telegraful român*, Sibiu (1898, p. 203).

din Turnu Măgurele în 1880. Este învățător în comuna natală (de la 20 octombrie 1879), Vîrtoapele (de la 30 noiembrie 1882), iarăși Bragadiru (de la 5 octombrie 1883, devenind învățător definitiv în 1887), Năsturelu (de la 1 septembrie 1909), toate comune din județul Teleorman. Colaborează la *Învățămîntul primar*, revistă pentru școală și familie (din al cărei comitet de conducere face parte în anii 1895—1896) și la *Noua revistă pedagogică* (este și membru în comitetul ei de conducere în anii 1901—1902).

Ion Florescu colaborează la *Materialuri folcloristice* cu 13 balade populare, cu cîteva cîntece lirice, colinde și ghicitori. A fost apreciat ca unul dintre cei mai buni culegători din cei care au răspuns la chestionar. Cu deosebire sînt valoroase baladele, culese toate din comuna natală și de la un singur informator, Florea Drăgan, „muncitor”. În special baladele *Marcoș Pașa și Crivățul* și *Ciobanul* au fost remarcate pentru valoarea lor. Referindu-se la simțul de a arhitectura cîntecele bătrînești al informatorului Florea Drăgan, D. Caracostea, în *Poezia tradițională română* (II, 1969, p. 353), spunea: „Un Florea Drăgan, dacă ar fi fost pus în condiții prielnice și s-ar fi învrednicit de creațiune cultă, s-ar fi manifestat pe linia clasică”. O altă variantă interesantă din repertoriul aceluiași interpret este *Ciobanul*, în care protagoniștii nu mai sînt moldoveanul, ungureanul și vrînceanul, ci nouă ciobani „veri primari”. Octavian Buhociu (în *Folclorul de iarnă, ziorile și poezia păstorească*, București, Editura Minerva, 1979) se sprijină pe varianta amintită cînd susține teoria „parentării matriliari”.

Gabriel I. Coatu (a semnat și G. Coatu-Cerna) s-a născut la 8 decembrie 1871 ^{53 bis} în comuna Rășcani din județul Vaslui. Absolvă Școala normală din Bîrlad în 1890. Este învățător în comuna Cochirleni, județul Constanța (de la 15 februarie 1892), în comuna Zebil, județul Tulcea (de la 1 noiembrie 1892), în Cerna, același județ (de la 1 octombrie 1897) și Poșta-Telița, județul Tulcea (de la 1 octombrie 1910). Ca învățător a fost foarte apreciat. Într-un portret ce-i face *Almanahul învățătorilor*

---

^{53 bis} Anul nașterii îl preluăm după Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor, *Anuarul oficial întocmit de serviciul statelor personale și al statisticii la 15 octombrie 1910* (Ploiești, 1910, p. 98). *Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România pe anul 1903* (Focșani, 1903, p. 113) propune însă alt an: 1879, an care nu poate fi acceptat fiindcă este imposibil ca un născut în anul amintit să absolve școala pedagogică la 11 ani.

și învățătoarelor din România pe anul 1903 (Focșani, 1903, p. 113—114), se spune despre el: „Plin de zel, muncește din toată inima pentru ajungerea idealului național în acea parte a țării unde trebuie, mai mult ca în oricare alt loc, asemenea oameni”. Scrie și versuri patriotice pentru elevi și articole didactice, de asemenea conduce o „bibliotecă a școlarului”, în care publică „istorioare morale”, teatru popular.

Culege folclor din Dobrogea, contribuind, alături de T. T. Burada, Elena Sevastos, T. Pamfile ș.a. la cunoașterea creației populare a acestei regiuni. Cea mai cunoscută contribuție a sa în acest sens este culegerea publicată în *Materialuri folcloristice*, unde îi apar 1 baladă, 40 cîntece lirice, 21 colinde, însumînd 1197 versuri, provenite toate din comuna Zebil și din Tulcea. În afara culegerii amintite, mai publică și alte texte populare în *Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România*, *Analele Dobrogei*, *Calendarul Ligei*, *Revista învățătorilor și învățătoarelor*, *Revista literară științifică „Colnicul Hora”*. Deși restrînsă, trebuie semnalată preocuparea sa pentru folclorul bulgăresc, din care traduce și publică un colind în *Calendarul Ligei* (1908, p. 67), cu mențiunea „auzită de la flăcăii din Cerna-Tulcea și tradusă întocmai din bulgărește”.

La chestionarul trimis de Gr. G. Tocilescu au răspuns peste 50 de învățători, cei mai mulți cu un număr restrîns de texte. Învățătorii care au trimis colecții ceva mai ample sînt următorii: Gh. Dobre (Marginea, com. Uscăți, județul Neamț) (74 texte); Ilie Constantinescu (Dioști, Romanai) (61 texte); I. Iordăchescu (Cristești, jud. Botoșani) (45 texte); I. Rădulescu (Păușești-Măglași, jud. Vîlcea) (40 texte); I. Trandafirescu (Siseștii de Jos, jud. Mehedinți) (37 texte); I. Cogălniceanu (Văleni, jud. Roman) (29 texte); C. P. Teofănescu-Gribnicea (Bicaz, Neamț) (26 texte); T. Mironescu (Tazlău, Bistrița) (25 texte); G. Gavrilășanu (Bis-tricioara, Neamț) (23 texte); G. D. Trifan (Bicaz, Neamț) (23 texte) și I. Ionescu (Bogați, Dîmbovița) (22 texte).

Un fapt este foarte semnificativ: 13 învățători care au cules creații populare pentru *Materialuri folcloristice* răspuseseră (cei mai mulți în anul 1896) și la chestionarul lui N. Densușianu. Aceștia sînt: Z. Pavelescu (Rași, Ialomița); C. Teofănescu-Grib-nicea (Bicaz, Neamț) (care la N. Densușianu apare cu numele Gribincea), G. Cădereș (Buhalnița, Neamț); G. Gavrilășanu (Bis-tricioara, Neamț); Gh. V. Agapeski (Nemțișor, jud. Neamț) (la

N. Densușianu cu numele Gh. Agapescu); G. Giurumescu (Ruptura, Mehedinți); I. Trandafirescu (Siseștii de Jos, Mehedinți); I. Florescu (Bragadiru, Teleorman); D. G. Trifan (care semnează paginile trimise lui N. Densușianu: Dim. G. Trifan); Gh. Carpen (jud. Botoșani); I. Cogălniceanu (Văleni, jud. Roman); N. Co-ciorvă (Docani, Tutova) (care semnează răspunsurile la chestionarul lui N. Densușianu cu inițiala I.). Este, de asemenea, foarte semnificativ faptul că doi din acești informatori răspuseseră și la chestionarul lui B. P. Hasdeu. Aceștia sînt G. Cădere și N. Co-ciorvă.

În recenziile ce s-au scris, în anii 1902—1903, despre *Materialuri*, este dominant aspectul critic, de cele mai multe ori violent critic. Referindu-ne special la cele scrise de N. Iorga, înțelegem că nu ne puteam aștepta, știind tensiunea ce exista între cei doi istorici, la o judecată obiectivă din partea celui ce s-a adresat ministrului S. Haret. Dacă-l supunea unei contestări sistematice pe istoric, N. Iorga nu este dispus să recunoască vreun merit nici folcloristului. Și vom vedea că și unul și altul meritau considerație. Ca istoric⁵⁴ Tocilescu studiază antichitățile greco-romane, are mari merite în domeniul epigrafiei, în cercetarea Scythiei Minor. Studiile sale *Dacia înainte de romani* (1880) și *Fouilles et recherches archéologiques en Roumanie* (1900) sînt citate și acum cu respect. Cu mai mult calm s-ar fi putut lua în considerare și folcloristul Tocilescu, care a avut preocupări în acest domeniu cu aproape două decenii înainte de inițierea colecției *Materialuri*. Este vorba deci nu numai de un folclorist „indirect”, „de cabinet” — cum îl minimizează N. Iorga — ci și de un folclorist cu activitate proprie, chiar dacă restrînsă. S-ar fi putut aminti activitatea sa la *Foaia Societății Românismul*, în coloanele căreia publică în 1870, însoțindu-le de o prezentare, două descîntece⁵⁵ culese de I. Minescu, apoi studiul *Poezia populară a românilor*⁵⁶. Publică, de asemenea, unele culegeri de fol-

---

⁵⁴ Radu Vulpe, *Un pionier des sciences archéologiques en Roumanie: Grigore Tocilescu (1850—1909)*, în *Dacia*, NS, III, 1959, p. 607—612; *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978, p. 326—327.

⁵⁵ Descîntece, în *Foaia Societății Românismul*, I, 1870, p. 93—96.

⁵⁶ *Foaia Societății Românismul*, I, 1870, p. 111—129, 182—202, 255—268, 362—371 și în *Columna lui Traian*, II, 1871, p. 184—186, III, p. 13—15.

clor⁵⁷ și lasă în manuscris studiul *Țăranul român* (premiat în anul 1882 de Academia Română).

Este, de asemenea, remarcabilă contribuția lui Gr. G. Tocilescu la promovarea, în coloanele *Revistei de istorie, arheologie și filologie*, a studiilor și culegerilor de folclor. Au publicat aici P. Ispirescu, M. Gaster, Gr. Sima al lui Ion, T. T. Burada, L. Șăineanu, M. Canianu, George Popa, B. Iorgulescu, Sofroniu Liuba Marcu, N. I. Apostolescu, S. Fl. Marian, N. Mateescu-Movilă, episcopul Melchisedec.

Gr. G. Tocilescu s-a preocupat să strângă între copertile *Materialurilor* culegeri realizate de folcloriști de prestigiu, așa cum este Pericle Papahagi, căruia îi publică, în volumul al doilea, importanta colecție *Din literatura poporană a aromânilor* (București, 1900, 1072 p.). Pericle Papahagi îi va rămâne foarte îndatorat lui Tocilescu, și va spune aceasta fără reținere: „Pentru neprețuitele cunoștinți, sfaturi și îmbărbătări; pentru părintescul interes ce ați arătat lucrărilor subsemnatului: *Din literatura poporană a aromânilor*, vol. I și *Români din Meglenia*, cari, fără binevoitoarea îngrijire și fără caldul sprijin al dv., cine știe când ar fi văzut lumina — și dacă ar fi văzut-o; pentru îndemnul continuu de a nu mă descuraja nici un moment, de a nu mă lăsa cu nici un preț de adunarea de material poporan; pentru căldura, entuziasmul cu care ați insuflat iubirea de neam în inima subsemnatului, sădind în mine dorința de muncă prin pilda persoanei d-voastre însăși; Vă sînt pentru totdeauna recunoscător”⁵⁸. Deci Gr. G. Tocilescu, spadasiul care era gata să se bată în duel cu Al. Odobescu, cu N. Iorga, putea să inspire și asemenea sentimente de grațitudine, putea să fie laudat pentru grija cu care și-a înconjurat unii colaboratori.

Chiar dacă nu și-a îndeplinit bine misiunea de îngrijitor al *Materialurilor folcloristice*, Gr. G. Tocilescu a avut o contribuție esențială la apariția lor, știind să creeze cadrul material optim.

---

⁵⁷ Zapciul și grădinarul, în *Foaia Societății Românișmul*, I, 1870, p. 349—360; *Meșterul Manole* (baladă culeasă de G. Dem. Teodorescu și cu un studiu introductiv de Gr. G. Tocilescu), în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, III, 1884, p. 374—382; *Balade poporane auzite în minăstirea Hurezu (Vîlcea)*, de la Oprea lăutarul, în *Ibid.*, VII, 1894, p. 417—427.

⁵⁸ În volumul *Lui Gr. G. Tocilescu, cu ocaziunea jumătății de veac a vârstei sale. Omagiu din partea amicilor și stimulatorilor lui*, București, Tip. Corpului didactic C. Ispănescu & C. Bratnescu, 1900, p. 7.

Aspect, să recunoaştem, major, esenţial, dacă ne amintim că numeroase colecţii realizate în secolul trecut au rămas pînă în zilele noastre în mape datorită absenţei cadrului amintit. Apar abia acum — sistematizate — răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu, la chestionarele lui N. Densuşianu, colecţia de lirică a lui Al. Viciu, aceea a lui I. Pop Reteganul.

Gr. G. Tocilescu are meritul de a fi realizat sub egida Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii, o culegere de folclor pe care o mai năzuiseră şi alţii. Astfel, T. Maiorescu, în vremea ministeriatului său (1874—1876) încearcă să înfăptuiască, tot cu învăţătorii, o culegere de folclor şi etnografie, însă intenţia nu s-a finalizat. Trebuie deci să-i recunoaştem lui Gr. G. Tocilescu darul organizatoric: el a întemeiat o comisie folclorică, a procurat fondurile necesare (cu ajutorul luminat al ministrului S. Haret, fostul său coleg) şi a editat o colecţie impunătoare.

Nu s-a subliniat cu fermitate importanţa deosebită a prefeţei semnate de Gr. G. Tocilescu, una din cele mai substanţiale din câte au însoţit colecţiile apărute pînă la 1900 şi chiar după aceea.

N. Iorga nu numai că minimizează prefaţa, dar se îndoişte serios că ea a fost elaborată de Gr. G. Tocilescu: „În această *Prefaţă* sînt cel mult două-trei pagini bune, scrise într-o limbă care nu seamănă cu a d-lui Tocilescu, fără umflături şi contra-ziceri. Va fi — e ştiut sistemul autorului — un *împrumut* după inedit.”⁵⁹ N-ar fi exclus, însă nu putem proba aceasta cu documente. Cert este că în prefaţă este inserat chestionarul preluat de Artur Gorovei după cel al lui Paul Sébillot. De asemenea, unele rapoarte ale lui Gr. G. Tocilescu către ministrul Spiru Haret sînt numai semnate de el, caligrafia documentelor propriu-zis aparţinînd altcuiva. Aşa este „Relaţiunea asupra lucrărilor comisiunii folcloristice şi trimiterea materialului adunat spre a se tipări”, raport trimis ministerului pe data de 26 februarie 1898.

Inverşunat critic al colecţiei, subscriind la observaţiile lui N. Iorga, Ion Diaconu subliniază în schimb cîteva merite ale prefeţei semnate de Gr. G. Tocilescu, care conţine „idei substanţiale, însă neglijate în pregătirea culegerii, deşi în primele pagini se vorbeşte despre ce trebuie să fie «sistematizat»”. (*Folclor din Rimnicul-Sărat*, vol. II, Focşani, Tipografia „Cultura”, 1934,

---

⁵⁹ N. Iorga, *Colecţia de folk-lore a Ministerului de Instrucţie...*, p. 24.

p. LXIX.) Între aceste „idei substanțiale” I. Diaconu amintește considerațiile privind lăutarii (distincția operată de Tocilescu între lăutarul din trecut și cel de la sfârșitul secolului trecut), starea folclorului românesc la sfârșitul secolului al XIX-lea, sistematizarea materialului, folclorul ca izvor de cercetare pentru alte discipline. Există — observă Ion Diaconu — o flagrantă lipsă de acord între prefață și colecția propriu-zisă: „Regreți că ideile acestea nu au cernut ce s-a publicat în culegere. De câte ori o consulți, ai neliniștea ce o simte cineva intrînd în peșterile adînci: numai o dată să pătrundă soarele acolo, întreg; feeria adîncurilor s-ar amplifica”. Nu poți să nu constăți contrazicerea folcloristului. Devin astfel în bună măsură gratuite obiecțiile sale privind calitatea textelor din colecția îndrumată de Tocilescu: este, deci, nevoie numai de o operație de ordonare științifică, după care putem să contemplăm în toată frumusețea sa materialul: „feeria adîncurilor s-ar amplifica”. De acord!

Autorul prefeței încadrează folclorul într-o largă perspectivă, în contextul întregii culturi populare. Dintre multiplele aspecte privind metodologia culegerii și interpretării folclorului, dezbătute în prefață, subliniem numai câteva. Indicațiile de culegere sînt amănunțite și surprind prin modernitate. Se insistă asupra nevoii respectării autenticității textelor: „Se înțelege că pentru știința folclorului este cu mult mai interesant de a avea o povestire simplă, lipsită de orice preocupare literară sau colorit, dar originală și autentică, reprodușă întocmai cum a fost auzită, decît o povestire unde episoadele se succed unele după altele în mod logic și după toate regulile artei.”⁶⁰ Tot pentru obținerea unor texte autentice se dau indicații să se facă culegeri în împrejurările firești în care se manifestă informatorii: „trebuie lăsat poporul a se manifesta la prilejuri potrivite naturei și vieții lui, și a nu-l scoate în chip artificial și de porunceală din îndeletnicirile sale. Astfel, produsele inteligenței sale nu vor avea acel caracter sincer și de spontaneitate, — condițiuni absolut esențiale unei bune culegeri de folclor”⁶¹. Se recomandă ca informatorii abordați să fie diferiți ca vîrste și ocupații: culegătorii „să meargă singuri din sat în sat, din colibă în colibă, ispitind copil, tînăr și bătrîn, orbi și cerșetori, babe meștere în doctorii, în farmece și vrăjitorii, bocitoare etc., mai ales pe muncitorul cu ziua, pe cioban, pe

⁶⁰ Gr. G. Tocilescu, *Precuvîntare*, în ediția de față, p. 6.

⁶¹ *Ibid.*, p. 39.

vînător, pe luntraș, pe micul meseriaș și pe micul plugar". Se recomandă să fie anchetați subiecți talentați: „trebuie ales cel mai vorbăreț, mai voios și mai glumeț, mai frumos-povestitor, iar nu orice sporovăitor, zăpăcit și fără memorie”⁶². Se fac precizări privitoare la modalitățile diferențiate de culegere a diferitelor creații populare, privitoare la locul și prilejurile de anchetare. Indicațiile au fost în bună măsură respectate de echipa care a realizat colecția, încît cercetătorul atent al colecției subscrisse fără reținere la afirmația lui Gr. G. Tocilescu: „Bucățile s-au reprodus și publicat așa cum au fost găsite în gura cîntăreților, fără nici o schimbare, fără adaos, restricțiune sau întocmire, singura silință a culegătorilor fiind a transcrie cu fidelitate cele auzite din viul grai al cîntărețului sau povestitorului”⁶³. Respectarea autenticității textelor este, fără îndoială, calitatea de căpătîi a colecției îndrumate de Gr. G. Tocilescu. Scrupulul reproducerii celor auzite a dus chiar la includerea în colecție a unor texte subartistice și a unor creații pseudopopulare. Gradul de autenticitate al textelor ar fi fost mai ridicat dacă s-ar fi acordat o și mai mare atenție redării fonetismelor populare. La acest capitol, al înregistrării mai fidele a limbii textelor populare, Gr. G. Tocilescu ar fi putut să utilizeze experiența extrem de interesantă și fructuoasă a unui membru al echipei, M. Canianu. Se vede însă că Tocilescu nu și-a cunoscut destul de bine colaboratorii ori nu le-a acordat deplină independență.

Ocupîndu-se de aspectele colecției îndrumate de el, Gr. G. Tocilescu nu pierde din vedere marile deziderate ale folcloristicii. Astfel, el vede culegerile parțiale ca niște trepte spre mari lucrări de însumare a eforturilor tuturor cercetătorilor, lucrări, acestea din urmă, care se cuvine să fie rodul unei colaborări a mai multor discipline: „Materialele apoi astfel adunate să fie scoase la lumină în mari corpora întocmite în ordinea geografică și cu tot aparatul de erudiție necesar, dînd texte coordonate cu însemnarea variantelor de erudiție necesare și cu adnotațiuni din punctul de vedere etnografic, lingvistic, istoric, bibliografic etc.”⁶⁴ Gr. G. Tocilescu prelua de fapt ideea mai veche a necesității unui corpus al folclorului românesc, care fusese formulată mai întîi de Al. Lambrior (în *Literatura populară*, în *Convorbiri literare*,

⁶² *Ibid.*, p. 36.

⁶³ *Ibid.*, p. 22.

⁶⁴ *Ibid.*, p. 47.

an. VIII, nr. 2, 1874, p. 66—83, pledează pentru „colecții totale”), susținută apoi de Lazăr Șăineanu (în prefața la *Basmele române*, 1895 semnalează nevoia unui „corpus al literaturii orale române”) și de alți folcloriști : Ov. Densusianu, D. Caracostea, D. Șandru, M. Pop, I. C. Chițimia, Gh. Vrabie ș.a.

Sînt cele semnalate de noi numai cîteva aspecte din remarcabila prefață semnată de Gr. G. Tocilescu, laturi asupra cărora n-au stăruit înverșunații critici ai colecției.

Această amplă colecție este una din cele mai valoroase cercetări folclorice de la sfîrșitul secolului trecut (unele texte — provenite din colecții manuscrise anterioare — se situează cu mai multe decenii înainte de momentul 1897—1898 cînd sînt culese textele din *Materialuri...*). Dacă ar trebui să cităm textele valoroase ar trebui să extindem, peste marginile ce ni le-am propus, această introducere. Sînt numeroase paginile de poezie populară autentică, unele dintre ele veritabile revelații. Se poate cita din mai toate compartimentele colecției : din cîntecele bătrînești, numeroase texte din această secțiune fiind atunci atestate pentru prima dată (deosebit de valoroase sînt textele *Ciobanul*, cele trei variante ale baladei *Meșterul Manole*, *Niculca*, *Cîntecul lui Călin*, *Cîntecul lui Prîscoveanu*, *Aga Bălăceanu*, *Cîntecul lui Păun haiducul*, *Cîntecul lui Săcală*, *Ilinca Șandruului*, *Agușița al lui Topală*, *Cîntecul lui Mocan-Oleac*), din bogata secțiune a liricii, din colinde, din incantații (cît de importantă este această secțiune — și sub raport lingvistic — se vede și din numeroasele citate din cadrul ei date de Ov. Densusianu în *Limba descîntecelor*, 1934 și de Al. Rosetti în *Limba descîntecelor românești*, 1975). Se pot cunoaște cîntecele unui moment. Se pot face, de asemenea, observații asupra artei interpreților, asupra mijloacelor artistice predilecte. În cele ce urmează ne oprim însă asupra unui singur aspect din cele ce ni se par caracteristice textelor din *Materialuri*. Extragem citatele dintr-o singură secțiune, cea a baladelor. Parcurgerea întregului corpus al acestei secțiuni — una din cele mai reprezentative din istoria culegerii cîntecului popular — ne-a prilejuit observarea, între altele, a caracterului șablonat al creației populare. B. P. Hasdeu remarcase că producțiunile populare „se întîlnesc, se încrucișează, se confundă” ; „Dacă două sau mai multe bucăți separate sînt omogene sau analoage, dacă ele prezintă unele puncturi de contact, dacă una ar putea să figureze ca început sau continuațiune ori epizod la o alta, uneori chiar prin

antiteză, ele se combină împreună formînd o singură bucată”.⁶⁵ Gr. G. Tocilescu, pornind de la citatul de mai sus din Hasdeu constată că textele din *Materialuri...* confirmă cu prisosință observația marelui savant: „doine sau părți din doine se văd amestecate în cîntece bătrînești și haiducești; strigături amestecate cu doine; începutul sau sfîrșitul unui cîntec trecut la un altul etc.”⁶⁶ Și Ov. Densușianu remarcă „forme stereotipate” în textele populare. Observația o face și Th. D. Speranția: „în bucăți diferite, în cîntece diferite, spuse de același lăutar, se întîlnesc aceleași vorbe, aceleași idei, ori aceleași versuri”.⁶⁷ Trebuie adăugat la cele de mai sus că asemenea locuri comune nu apar numai în repertoriul unui lăutar, ci circulă de la interpret la interpret, se întîlnesc la tipuri deosebite de cîntece. Este vorba de pasaje ori formule — reproduse adoma ori nuanțate — ce călătoresc în cîntece deosebite. Mijlocul acesta de expresie caracterizează nu numai textul poetic ci și melodia.

Materialurile facilitează, deci, cunoașterea unor mijloace ale retoricii populare dintr-un anumit moment, din anumite zone folclorice, mijloacele stilistice ale unor interpreți. Exemplele ce le dăm vădesc că balade populare aparținînd unor tipuri tematice diferite comunică între ele prin procedee artistice unificatoare. Formulele acestora stereotipe slujesc la conturarea unor gesturi, a unor portrete, atitudini ale protagoniștilor cîntecului bătrînesc. Astfel, portretul ciobanului mioritic nu apare numai în balada ce i-a fost închinată. Il întîlnim în *Cîntecul Crișului* (cules la Vădeni-Gorj): „Mustăcioara lui, / Spicul grîului; / Sprîncenile lui, / Pana corbului; Ochișorii lui, / Mura cîmpului”. Portretul „babei bătrîne” apare în cele mai diverse cîntece bătrînești: „D-o babă bătrînă, / Cu doi dinți în gură, / Cu ia de sîrmă, / Cu brîu dă lînă / Dă păr de cămilă” (*Joi dă dimineață*, de Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman) și într-un alt cîntec cules de la același interpret: „Sosi d-o babă bătrînă / Cu brîu dă lînă / Dă păr de cămilă”; „Dar a babă / Slabă / Cu brîul de lînă, / De păr de cămilă” (*Cîntecul lui Corbea*, de la Gh. S. Stoica, Costești-Vîlcea); „D-o babă bătrînă / Cu rochia de lînă, / Cu brîu de cămilă”. Este cunoscut portretul stereotipat al „arapului”,

⁶⁵ B. P. Hasdeu, *Cuvinte din bătrîni*, I, p. XX.

⁶⁶ Gr. G. Tocilescu, *Precuvîntare*, în ediția de față, p. 21.

⁶⁷ Th. D. Speranția, *Miorița și călușarii urme de la daci și alte studii de folclor*, București, 1915, p. 198—199.

prezent în două variante : „Că-i de chept cam găvănat, / De călcîie depărtat, / De genuchi aprochiat” (*Cîntecul lui Ioviță*, de la Petrea Murgu); „În piept găvănat / În spate cocoșat... / De vine lăsat, / De călcîie alăturat, / De genuche dăpărtat” (*Doicin*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman).

Mesele copioase din cîntecele bătrînești sînt concepute, în variate texte, după același cod : „Dar la masă ce-mi mîncă ? / Numai pește și postrungă / Și d-a dulce caracudă” (*Cîntecul lui Corbea*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman); „Dar la masă ce mîncă ? / Numai cegă și postrungă, / Galbenă de caracudă, / Șalfiaș, pește d-îl gras, / Ștuculiță lunguliță, / Bună este ciorbuliță” (*Dobrișan*, de la Stan Pițigoi, Piatra-Teleorman); „Dar la masă ce-mi mîncă ? / Numai cegă și postrungă / Și galbenă caracudă, / C-am auzit pînă bătrîni / C-ala-i pește mai bun ; / Și cosăcel din saramură, / Face-un chef de băutură...” (*Antofiță al lui Vioară*, de la Ion Neblea și Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede).

În jurul meselor se adună de cele mai multe ori cam aceeași figurație : „Șed boierii țării, / Caimacanii tîrgului, / Cinstiții divanului, / Nepoți de-ai împăratului” (*Miu haiducul*, Focșani); „Mulți boieri s-a adunat ; / Toți boierii tîrgului, ; Sfetnicii-mpăratului, / Stîlpîi Țarigradului” (*Cîntecul lui Prîscoveanu*, de la Radu Burcea, Putinei-Teleorman).

Unele elemente de vestimentație apar invariabil aceleași în diferite balade populare : „Și brîu lat / De Țaligrad, / Cotu șapte galbeni luat” (*Cîntecul lui Badu Cîrciumarul*, de la Ion Stan Băluică, Mînăstireni-Vîlcea); „Brîu roșu din Țaligrad — / Cinci galbeni cotu luat” (*Cîntecul Badului*, de la Ion Pescaru, Gura Beliei-Prahova); „Tot brîul de Țarigrad, / Cotu tot șapte galbeni luat” (*Toma Alimoș*, de la Ion Băluică, Mînăstireni-Vîlcea); „Cu brîu alb de Țaligrad, / Cotu nouă galbeni luat” (*Toma Alimoș*, de la Cosma Tuță, Bărbătești-Vîlcea).

Protagonistele a două cîntece își aleg cu aceeași cochetărie cea mai frumoasă ie : „Și ia ie / Dintr-o mie / Și rochiță de cutie” (*Cîntecul lui Mocan Voinicel Oleac*, de la D. Văleanu, Roșiori-de-Vede); „Lua ie / Dintr-o mie / Și rochiță de cutie” (*Cîntecul lui Oancea chirigiu*, de la Ion Neblea, Roșiori-de-Vede).

Pare ca obligatorie culoarea verde pentru căruțe, caice, cucii : „Sînt căruțe stoborîte / Cu postav verde-nvălite” (*Cîntecul lui*

Minea, de la Ioniță Văleanu, Roșiori-de-Vede); „Vine un caic zugrăvit, / Cu postav verde învălit“ (*Stanislav*, de la Gh. Bălțatu, Șerbănești-Olt); „D-o cucie verde-smolită, / Ce de maluri e trîntită“ (*Dobrișan*, de la Dumitru Radu, Băneasa-Teleorman); „Ce fel de cucie era ? / Poleită, / Cu aur zugrăvită, / Cu postav verde-nvăluită“ (*Mogoș Voinicul*, de la Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede).

Fata răpită de turci și cea obligată de fratele ei să se căsătorească amîndoi (în *Soarele și Luna*), răspund în același mod : „Decît slugă turcilor / Și roabă cadînelor, / Mai bine miște broaștelor“ (*Tătărașul*, de la Stana M. Ghiță, Giubega-Dolj); „Mai bine, frate, să fiu / Tot bătaie peștilor / Și răceală pietrilor / Și ciupeala racilor / Și masa cosacilor“ (*Niculca*, de la Stancu Ion, Cucuieti, Teleorman); „Decît soție fratelui, / Mai bine cina racului / Și potmolu peștelui“ (*Soarele și Luna*, de la Gheorghe Ilie Stîngă din Alexandria).

Este preferat — în baladele haiducești — calul dobrogean : „P-ăl cal bun și dobrogean“ (*Cîntecul șarpelui*, de la Gheorghe Porumbescu, Novaci-Gorj); „P-un cal galben dobrogean“ (*Calofirescu*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman), ultimul vers apărînd aidoma și în balada *Mogoș Vornicul* (de la Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede) și în altele.

Grajdul calului este îndeobște de piatră : „Să descuiе grajd de piatră“ (*La cerdacu lui Novac*, de la I. N. Miron, Oancea-Cuvurului); „În grajd de piatră-l băga“ (*Mogoș Vornicul*, de la Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede și *Gheorghică Poianu*, de la Precup Urban, Salcia-Teleorman).

Calul se priponește cu țărush de argint : „Murgu priponit / Cu țărush de-argint“ (*Voinicu și hoșu*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman); „Cu țărush de argint“ (*Toma Alimoș*).

Unii protagoniști se angajează să fie sinceri cu ajutorul acelorai formule (la care se adaugă uneori și precizarea unui anume ritual : punerea mîinilor pe piept, la inimă, semn de sinceritate) : „De stătuși de mă-ntrebași, / Cu tot dreptu spune-ți-aș“ (*Doicin*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman); „De stătuși de mă-ntrebași, / Mai cu dreptu spune-ți-aș“ (*Antofiță* al lui Vioară, de la Marin Baban, Piatra-Teleorman); „Mai cu dreptu spune-ți-aș; / Să-mi pui mîinele-n piept, / Ca să-ți dau cuvîntu drept“ (*Mizil-crai*, de la Costea Gheorghe, Săceni-Teleorman);

„Eu să pui mîinile în piept / Ca să-ți spui vorba cu drept“
(*Cîntecul lui Milea*, de la Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede).

Un moment de deznădejde, de grea cumpănă în viața unei protagoniste este redat cu aceleași mijloace: „Fața albă-și zgîria, / Păr galben dărăpăna“ (*Cîntecul lui Ioviță*, de la Petrea Murgu); „Cosiță neagră smulgînd, / Fețișoara zgîriind“ (*Doicin*, de la Florea Drăgan, Bragadiru-Teleorman); „Păr galben își jumulea, / Fața albă-și zgîria“ (*Cîntecul lui Mocan Voinicel Oleac*, de la Dumitru Văleanu, Roșiori-de-Vede); „Păr negru că jumulea, / Fața albă o zgîria“ (*Cîntecul lui Oancea chirigiu*, de la Ion Neblea, Roșiori-de-Vede).

De mai multe ori, cîntecul mîndrei lui Ghiță Cătănușă ori chiar nechezatul (sau sforăitul) cailor au efecte catastrofice asupra naturii din jur, efecte prezentate, și într-un caz și într-altul, cu aproximativ aceleași mijloace: „Cînd începea d-a cînta, / Munții că se tremura, / Ape mari se turbura, / Văi adînci că răsuna, / Codru-n poale se usca, / Iarba verde se pîrlea“ (*Cîntecul lui Ghiță Cătănușă*, de la Ion Stan Băluică, Mînăstireni-Vilcea); „Cînd cîrlanii sforăia, / Din picere svăpăia... / Ape că se turbura, / Livezi verzi că se-ncurca, / Munții se cutremura“ (*Stan din Bărăgan*, de la Stancu Ion, Cucuieți-Teleorman); „Și prea tare necheza, / Munții se cutremura, / Copaci mari se răsturna“ (*Corbea*).

Miu haiducul își întreabă sora cu aceleași formule folosite de tatăl lui Antofiță: „Din chelciug c-ai sfîrșit / Ori haine c-ai ponosit, / Ori vremea că ți-a venit, / Frate, de căsătorit“ (*Cîntecul lui Miu haiducul*, de la Ioan Șoteică, Roșiori-de-Vede); „Ori din chilciug ai sfîrșit... / Ori vremea că ți-a venit, / Vremea de căsătorit“ (*Antofiță al lui Vioară*, de la Ion Neblea și D. Văleanu, din Roșiori-de-Vede).

Unele cîntece care se referă la vechi tradiții păstorești amintesc de oaia cu un însemn de noblețe, animal distins între celelalte, cel mai iubit de stăpîn și ascultat de celelalte dobitoace: „O mioară, / Dragă mioară, / În cap cu patru coarne / Și-n vîrful coarnelor / Cîte-o piatră nestimată / De-mi plătește țara toată“ (*Cîntecul lui Miu haiducul*, de la Ioan Șoteică, Roșiori-de-Vede); „Din vîrful cornițelor / Cîte-o piatră nestimată / De lumina țara toată“ (*Dobrișan*, de la Gh. Bălțatu, Șerbănești-Olt); „Cu patru cornițe, / Cu cîte-o piatră nestimată / Ce-mi lumina noaptea toată“ (*Miorița*, de la Stancu Ion, Cucuieți-Teleorman).

Miezul nopții pare a fi socotit, în mai multe cîntece, cum-pănă între viață și moarte: „Pe la miezul nopții / Cu sudorile morții” (*Dobrișan*, de la Gh. Bălțatu, Șerbănești-Olt); „Cînd fu pe la miez de noapte / Stanca era-n sudori de moarte” (*Cîntecul lui Iencea Săbiencea*, de la D. Văleanu, Roșiori-de-Vede).

În două cîntece din secțiuni diferite, primul din cea a baladelor fantastice și al doilea din secțiunea cîntecelor familiale, se întîlnesc cîteva versuri călătore. Cucul și „turculețul” „sînt firitișiți cu aceleași epitete: „Mititelule, / Frumușelule, / Gingășelule” (*Cuculețul*, de la Stancu Ion, Cucuieți-Teleorman); „Tine-relule, / Frumușelule, „Gingășelule” (*Voinicel Oleag*, cules de C. Rădulescu-Codin din Călinești-Muscel).

În ultimele decenii ale secolului trecut s-au întreprins o serie de mari colecții de folclor. În 1885 J. Urban Jarnik și Andrei Birseanu tipăresc antologic marea colecție de lirică *Doine și strigături din Ardeal*, realizată de elevii canonicului blăjean Ion Micu Moldovanu, sub îndrumarea acestuia. Trei dintre colecțiile întreprinse spre sfîrșitul secolului aparțin lui G. Dem. Teodorescu, Gr. G. Tocilescu și Gr. Crețu, tustrei profesori, admiratori ai lui B. P. Hasdeu. Asemănătoare prin proporții, cele trei colecții au bine pronunțate note particulare. Cea de a treia colecție, realizată de Gr. Crețu între anii 1883—1899, a rămas în manuscris (în 57 voluminoase dosare, aflate la B.C.S., București), o selecție antologică apărînd abia în 1971. Se crede⁶⁸ că unul din motivele pentru care Gr. Crețu a renunțat să-și tipărească colecția a fost apariția *Materialurilor folcloristice*. Față de colecția lui G. Dem. Teodorescu (care cuprinde texte culese între anii 1864 și 1885, tratate nu de puține ori după metodele romantice), colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu se impune, cum am mai subliniat, prin rigoare, culegătorii neîngăduindu-și nici o ingerință în textele populare. Colecția coordonată de Gr. G. Tocilescu n-a avut însă șansa de a descoperi un rapsod de talia lui Petrea Crețu Șolcan, lăutarul Brăilei, de la care G. Dem. Teodorescu a cules 15.000 versuri și care în bună măsură a contribuit la faima colecției, dar totodată și la fixarea colecției într-o zonă folclorică restrînsă. Colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu a investigat o suprafață incompa-

---

⁶⁸ Ovidiu Papadima, *Prefață* la Gr. Crețu, *Folclor din Oltenia și Muntenia*, București, Editura Minerva, 1970, p. 28.

rabil mai extinsă, echipa folclorică străbătând 27 județe. G. Dem. Teodorescu include și texte din colecții anterioare (Anton Pann, V. Alecsandri, P. Ispirescu, S. Fl. Marian, T. T. Burada) și din publicații, năzuind să răspundă și unor preocupări comparatiste (include variante străine ale unor cîntece românești). Gr. G. Tocilescu credea că *Poezii populare române* a lui G. Dem. Teodorescu este „prima colecțiune de poezii populare adevărat științifică”, fără să observe, de exemplu, modul cum au fost racordate unele texte, indicațiile ce le însoțesc fiind grăitoare: „Scriș parte la 1870 după repausata mea mamă, parte la 6 aug. 1883, după Petrea Crețul Șolcan la Lacul Sărat” (p. 280); „Scriș după Petrea Crețul Șolcan la 6 august 1883, la Lacul Sărat și la 9 mai 1884 la București” (p. 291); „Scriș după repausata mea mamă, în anul 1869, și completat după Petrea Crețul Șolcan, în mai 1884” (p. 313); „Scriș în București, parte la 17 noiembrie 1870 după lăutarul Ioniță din Budeni, parte la 9 mai 1884 după Petrea Crețul Șolcan”. Colecția Gr. Crețu este realizată exclusiv cu ajutorul elevilor și nu va fi pregătită pentru tipar de inițiatorul ei. Colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu este opera în bună măsură a unor buni cunoscători ai fenomenului folcloric, între care s-au distins Chr. N. Țapu și M. Canianu. Colecția G. Dem. Teodorescu le depășește pe celelalte două la capitolul ordonării judicioase pe secțiuni. Un aspect care particularizează distinct colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu este criteriul metodologic al culegerii folclorului la un anumit moment, în scopul de a fi cunoscute mutațiile survenite față de alte momente. Criteriul acesta este teoretizat de Gr. G. Tocilescu în prefața sa și trebuie socotit ca o noutate. Prin numărul mare de județe investigate și prin amploarea cantitativă a recoltei, colecția îndrumată de Gr. G. Tocilescu depășește de asemenea celelalte colecții la care ne-am referit.

Pînă la impunerea ei definitivă, colecția coordonată de Gr. G. Tocilescu a fost, cum am văzut, aprig contestată. Să adăugăm imediat că nu este singura asupra căreia s-a aplicat critica inflexibilă, colecțiile V. Alecsandri și G. Dem. Teodorescu (aceasta respinsă de la un premiu al Academiei Române în urma unui referat nedrept al lui B. P. Hasdeu) cunoscînd un tratament similar. Impusă trudnic, intrată practic în toate drepturile ei abia în ultimele decenii, datorită comprehensiunii unor exegeți ca I. C.

Chițimia și Ov. Bîrlea (subscriem la cele spuse de acesta : „o colecție care poate fi consultată fără rezerve”), culegerea îndrumată de Gr. G. Tocilescu este una din cele mai bune arhive de folclor românesc. Tocilescu nu s-a înșelat spunînd că opera ce a îndrumat-o „va deveni din zi în zi mai bună și mai prețioasă”. Ediția de acum — care a urmărit să mărească caracterul științific al colecției printr-o ordonare adecvată și un aparat critic aferent — și-a propus să contribuie tocmai în această direcție.

IORDAN DATCU

Notă asupra ediției

Prezenta ediție în două tomuri (primul conținând balade, iar al doilea cîntece lirice, strigături, colinde, incantații, proverbe, medicină populară și jocuri de copii) cuprinde volumul I (partea întâi și partea a doua 1712 p.) din *Materialuri folcloristice* culese și publicate sub auspiciile Ministerului Cultelor și Învățămîntului Public prin îngrijirea lui Gr. G. Tocilescu, membru al Academiei Române, profesor la Universitate, director al Muzeului național de antichități, București, Tipografia „Corpului didactic” C. Ispasescu & G. Bratanescu, 1900. Volumul al doilea al acestei colecții, Pericle Papahagi, *Din literatura poporană a aromânilor*, 1900, 1072 p., deși a apărut sub titlul general *Materialuri folcloristice*, constituie o operă distinctă, semnată de autorul ei și alcătuită sub alte criterii, de aceea nu face obiectul ediției de acum.

Trebuie mai întîi să explicăm de ce colecția tipărită în anul 1900 sub titlul reprodus mai sus apare acum sub numele a doi autori: Gr. G. Tocilescu și Christea N. Țapu. Așa trebuia să apară colecția de la prima ei ediție, însă Tocilescu, printr-o manevră puțin elegantă, și-a înlăturat de pe copertă pe principalul său colaborator, realizatorul de fapt al impunătoarei culegeri, toți ceilalți colaboratori avînd o contribuție modestă. Cine urmărește cu atenție indicațiile bibliografice din ambele părți ale volumului întîi se convinge imediat că realizatorul colecției este Christea N. Țapu. N. Iorga situa pe Țapu înaintea lui Tocilescu cînd vorbea de „tezaurul Țapu-Tocilescu”. Christea N. Țapu, profund nemulțumit de tratamentul ce i s-a rezervat a dorit să-și publice ulterior pe numele său materialele culese de el, însă n-a mai

reușit. Această reparație o facem, prin ediția de față, la opt decenii de la apariția *Materialurilor folcloristice*. Nu sîntem însă noi primul care avem această idee, ci doar primul care o materializează. Pentru amănunte privind relațiile lui Chr. N. Țapu cu Gr. G. Tocilescu trimitem la studiul nostru introductiv și la edificatoarea scrisoare a lui Chr. N. Țapu către Artur Gorovei, reproducă în anexa acestui prim volum.

Poate că nici o altă colecție de folclor românesc nu pune, la reeditare, atît de numeroase probleme de ordin tehnic, și aceasta pentru că nici una, din cele ample, n-a fost tipărită cu mai mare grabă ca *Materialurile...*, nici una nu conține un număr mai mare de greșeli de tipar. S-a spus, pe bună dreptate, că *Materialurile folcloristice* reprezintă colecția „poate cea mai încurcată în tot cuprinsul folclorului românesc”. Așa se face că, deși colecție de deosebit interes, *Materialurile* nu sînt bine reflectate în unele lucrări de specialitate, care cu greu s-au putut descurca în haotica prezentare a textelor. Deși a existat un plan de sistematizare a textelor — expus în *Precuvîntarea* semnată de Gr. G. Tocilescu — el a fost abandonat pe parcurs, colecția însumînd mai multe addende constituite pe măsură ce mai sosea material. Faptul a derutat și descurajat pe cercetătorii colecției. Astfel, de mai multe ori cei care au scris despre colecție au împrumutat cifrele comunicate de Tocilescu în precuvîntare. Aici se spune, de exemplu, că în culegere figurează 175 balade; numărul lor real depășește însă cifra de 200. Extrem de anevoioasă este, de asemenea, cercetarea liricii. După ce prima tranșă a ei a fost sistematizată pe principalele secțiuni (dragoste, dor și jale, urît, blestem, cuculețul, murgulețul, călătorie-străinătate, cătănie, voinicești-haiducești și bahice), în *Addenda A* se renunță la criteriile enunțate, textele fiind amestecate cu baladele și strigăturile.

Planul de sistematizare a ediției din 1900 a fost acesta :

I Cîntece bătrînești (balade și legende, cîntece haiducești, bătrînești)

II Doine (dragoste, dor, jale, urît, blestem, cuculețul, murgulețul, călătorie-străinătate, cătănești, voinicești, bahice)

III Cîntece de nuntă

IV Strigături

V Cîntece, rugăciuni și jocuri de copii

VI Colinde și plugușorul

VII Ghicitori

VIII Descîntece

IX Vräji

X Cîntece de mort, bocete

XI Anecdote și povești

XII Locuțiuni

VARIA

Calendar poporan

Frinturi de limbă și zicători

Întrebări și răspunsuri

Cuvinte particulare

Graba cu care a fost tipărită colecția a anulat în bună măsură și această încercare de clasificare a textelor, care în final se înfățișează în următoarele secțiuni :

I Cîntece bătrînești

A Balade și legende

B Cîntece haiducești

Addenda C

Cîntece bătrînești-haiducești

II Doine

A Dragoste

B Dor și jale

C Urît

D Blestem

E Cuculețul

F Murgulețul

G Călătorie-străinătate

H Cătănie

I Voinicești-haiducești

J Bahice

III Cîntece de nuntă

IV Strigături

V Cîntece și jocuri de copii

VI Colinde

VII Ghicitori

VIII Descîntece

A Descîntece de deochi

B Descîntece de soare sec

C Descîntece de apucate

D Descîntece de cușit

E Descîntece de veninare de șearpe

- F Descîntece de Muma-Pădurii
- G Descîntece de bubă
- H Descîntece de brîncă
- I Descîntece de izdat
- J Diferite descîntece
- K Vräji
- IX Medicină populară
- X Proverbe
  - Addenda A
  - Cîntece bătrînești, haiducești, doine și strigături
  - Addenda B
    - A Cîntece bătrînești
    - B Doine
    - C Colinde și cîntice
    - D Anecdote și povești
    - E Descîntece
    - F Locuțiuni și idiotisme
    - G Varia
  - Addenda C
    - A Cîntece bătrînești
    - B Doine
    - C Strigături
    - D Colinde și cîntece
    - E Descîntece
- Indexuri

Ediția de acum restructurează colecția, așezînd piesele pe genuri. Baladele sînt ordonate după indicele tipologic și bibliografic publicat de Al. I. Amzulescu în anul 1964. Prezentînd în ediția noastră la un loc toate variantele unui subiect baladesc, în ediția din 1900 dispersate, am renunțat la trimiterile (din ediția de bază) de tipul „vezi și o altă variantă la p.“, trimiteri de altfel foarte puține și inserate mai ales la capitolul de balade. Am păstrat doar notele de încadrare tipologică ce trimit la variante din colecțiile V. Alecsandri, I. Urban Jarník-A. Birseanu, G. Dem. Teodorescu, I. G. Bibicescu, Elena Sevastos, D. Vulpian.

Prezenta ediție păstrează particularitățile lingvistice (fonetice și morfo-sintactice) ale textelor. În transcriere am aplicat principiul interpretativ, respectînd ceea ce considerăm a reprezenta o pronunție, modificînd ceea ce ține de grafie :

e la început de cuvânt sau de silabă a fost transcris ie în cuvinte ca : eri = ieri, erua = ierna, erta = ierta, eși = ieși ;

é a fost transcris ea în grafii ca : bét = beat, cernélă = cernelă, dulcéță = dulceață, pirléz = pirliaz, ruminélă = rumineală, témă = teamă, vitéz = citeaz ;

ê a fost redat prin î : dênsa = dînsa, pênă = pînă, rizênd = rîzînd, sên = sin, têrg = tîrg ;

ë a fost transcris ă : bēut = băut, mē = mă, mer = măr, ovēz = ovăz, răzētoare = răzătoare, rēmii = rășii, vēd = văd ;

ó a fost interpretat ca oa : chilióră = chilioară, cicóre = cicoare, códe = coade, córne = coarne, cósă = coasă, dogóre = dogoare, flóre = floare, frumósă = frumoasă, întórce = întoarce, nóstră = noastră, picíore = picioare, póme = poame, subsóră = subsuoară, șópte = șoapte ;

ch din etnopsichologie a fost transcris h ;

ci din grafia enunciat a fost transcris ț. Am păstrat însă Francia ;

ke din cuvîntul folklor (și derivatele) a fost înlocuit cu c ;

s din grafii ca fismă, găsului, ismă, isvor, museu, Rosnov, sbușa a fost transcris z ;

sci a fost transcris ști : Bucuresci = București, domnesci = domnești ;

th din grafiile ethnologie, ethnopsihologie, mithologie a fost transcris t ;

q a fost transcris z : qece = zece, qî = zi, qice = zice, frunđă = frunză, putređi = putrezi, slobodî = slobozi, seđi = zezi, urđică = urzică ;

u din grafii ca pociu, voin a fost eliminat.

Am păstrat numeroasele dublete ca : trimite/trimete, pălpe, dă/de, șearpe/șarpe, șeapte/șapte, plasă/plustă, străin/strein.

Am păstrat, de asemenea, forma pentru genitiv-dativ în ei : cultūrei, gîndirei, minței, ținerimei.

Numeralul două a fost transcris doi.

Un alt aspect care ne-a stat în atenție la alcătuirea prezentei ediții a fost corectarea numeroaselor greșeli de tipar din ediția de bază. Erata din 1900 numără peste 280 de greșeli. Numărul celor neobservate atunci și nesemnate în erată, corectate de noi acum, conștă din cifra amintită. Și n-au fost numai greșeli de literă, corectate de noi de cele mai multe ori tacit, ci și inversări de rînduri în timpul imprimării.

Numeroase sînt în ediția de bază greșelile de ortografie. Dăm numai cîteva exemple edificatoare :

<i>ardete</i>	pentru	<i>arde-te</i>
<i>sa-nvățat</i>	»	<i>s-a-nvățat</i>
<i>dai</i>	»	<i>d-ai</i>
<i>naivă</i>	»	<i>n-aivă</i>
<i>bade-o</i>	»	<i>badeo</i>
<i>to'de-a-una</i>	»	<i>todeauna</i>
<i>cum-va</i>	»	<i>cumva</i>
<i>mîncate-ar</i>	»	<i>mînca-te-ar</i>
<i>face-tei</i>	»	<i>face-te-i</i>
<i>într-ân</i>	»	<i>întră-n</i>
<i>zisam</i>	»	<i>zis-am</i>
<i>dute</i>	»	<i>du-te</i>
<i>mii</i>	»	<i>mi-i</i>
<i>lua-lar</i>	»	<i>lua-l-ar</i>

Apar multe greșeli și în notarea numelor culegătorilor, informatorilor și localităților. Numele unui informator apare în trei feluri : Gheorghe Cioflic, Gheorghe Ceoflec, George Cioflic. Numele lui Chr. N. Țapu apare și el în mai multe variante. Numele unui alt culegător apare cînd M. Canianu, cînd M. Căneanu. Alte exemple : C. I. A. Nottara și C. I. Nottara ; Agapeski și Agapeschi ; Roster și Rostescu (acestui îi este notată diferit și localitatea : Balcani și Bălceni), N. I. Bălțescu și V. I. Bălțătescu ; C. R. Teofănescu-Gribnicea, C. P. Teofănescu-Gribnicea și C. R. Teofănescu-Gribalcea ; G. Coatu și Gh. Coatu ; Dumitru Ion Galariu și Dumitru Ion Garaliu ; Gh. Carpen și G. Parpeni.

La sfîrșitul volumului al doilea vom publica note și comentarii privitoare la ambele volume.

Ediția de bază a avut un indice de nume proprii și particularități fonetice, morfologice, semantice și sintactice, de fapt o simplă înșirare de termeni, fără nici o explicație. De aceea, am considerat mai util un glosar, imperios cerut de orice ediție ca aceasta.

Am adăugat și un indice alfabetic al baladelor (după titlu), indice care nu va mai fi posibil în cazul liricii, unde sutele de titluri care încep cu „foaie verde“ ori „frunză verde“ nu pot personaliza textele.

Notele îngrijitorului ediției au fost însoțite de precizarea (n. ed.).

Unele precizări făcute de noi în textele ediției au fost marcate cu paranteze drepte : [ ].

Sursele textelor (numele localităților, județelor) sînt conforme cu împărțirea administrativă existentă cînd a fost efectuată colecția.

Tomul acesta este însoțit de material iconografic. Originalele se află la Biblioteca Academiei R. S. România și la Arhivele Statului din București.

Mulțumesc lectorului de carte, Ioan Șerb, pentru competentul ajutor ce mi l-a dat.

I. D.

MATERIALURI FOLCLORISTICE

Precuvîntare

[...]

Credințe, mituri și legende, năravuri, datine și obiceiuri, cîntece, jocuri, cimilituri și proverbe ale poporului, ceea ce cugetă, ceea ce simte, ceea ce știe, ceea ce voiește și crede poporul, cum trăiește el și cum își manifestează credințele și sentimentele sale, în scurt tradițiunea populară în accepțiunea cea mai largă a cuvîntului, coprinzînd tot ce se transmite în popor din generațiune în generațiune, constituie ceea ce numim cu un singur cuvînt: *știința folclorului* sau *folclor*. De aci o întreită împărțire a folclorului: a) partea privitoare la credințele și superstițiunile poporului; b) partea privitoare la datinele și obiceiurile lui; și c) literatura și arta populară.

Fiecare din aceste părți înfățișează un interes fără seamăn de mare; ele ne leagă și mai strîns de locul nașterii noastre, de draga noastră patrie. Făcîndu-ne a cunoaște poporul, învățăm a-l prețui și a-l iubi; ele ne introduc în viața intimă de acum și de odinioară a poporului, ne arată starea lui intelectuală și morală, chipul cum el concepe trecutul și cum își amintesc de dînsul, ne pun în pozițiune să privim în adîncul sufletului său și să cunoaștem tot ce vorbește, tot ce face și tot ce gîndește el, bucuriile, ca și suferințele și speranțele lui.

Etnologia, antropologia, mitologia, etnopsihologia, știința antichităților, istoria culturai, ba chiar și istoria literaturai găsesc în folclor, în producțiunile naive ale poporului, nesecate comori de informațiuni, moștenire a veacurilor trecute, cel mai temeinic, mai folositor și mai bun material al lor. Folcloarele are un rol însemnat și în creșterea și instrucțiunea tinerimei; el alcătuiește un element de căpetenie și în literatură, ca un izvor pururea limpede și fecund de inspirațiuni poetice. E destul a ne aminti de Herder¹, care cel dintîi a utilizat cîntecul

---

¹ Johann Gottfried-Herder (1744—1803) publică în 1773 studiul *Briefwechsel über Ossian und die Lieder alter Völker*, apoi, în anii 1878—1879, la Leipzig, *Volkslieder*, colecția cunoscută din 1807 sub titlul *Stimmen der Völker in Liedern*. (N. ed.)

poporan, *glasurile popoarelor*, în domeniul poeziei, și a întrevăzut valoarea creațiunilor populare, precum face și Shakespeare² în *Macbeth* și *Hamlet* ale sale; Goethe în *Faust* și în multe din frumoasele lui balade, Bürger, Uhland, Heine și alții. Artele plastice de asemenea, gravura, pictura și muzica s-au inspirat și se inspiră din tradițiunea poporană.

Dar pentru ca folclorul să poată servi drept izvor de inspirațiune educatorului, poetului și artistului, drept material științific și drept arhivă oamenilor de știință, este nevoie mai întâi ca materialele sale să fie adunate, apoi să fie puse în ordine și sistematizate, și în fine să fie date la lumină într-o formă cât se poate mai lesnicioasă pentru utilizarea lor, și înainte de toate cât se poate mai exactă. Căci ele nu sînt altceva decît niște documente istorice, cari prin urmare nici plătuite pot să fie, nici alterate, nici greșit reproduse. Izvorul sau proveniența lor trebuie totdeauna arătat, spre a putea judeca gradul lor de credință și controla autenticitatea lor. În scurt, numai un asemenea arhiv real și cu totul obiectiv, alcătuit din documente autentice, trebuie a servi drept izvor de informațiune numeroaselor discipline mai sus enunțiate.

În Germania a trebuit să vie un Jacob Grimm pentru a așterne bazele științifice ale studiilor folcloriste, punînd ca principiu fundamental că: *Totul cată să fie reprodus cu o fidelitate scrupuloasă, altfel orice valoare științifică dispăre*. Mișcarea provocată de discipolii săi Hoffmann von Fallersleben³, Ad. Kuhn⁴, W. Mannhardt⁵, Max Müller⁶, Th. Ben-

² Relația operei marelui dramaturg cu creația populară a făcut și obiectul unor studii românești, cum este cel la lui Ovidiu Birlea, *Rădăcinile folclorice ale dramei „Hamlet”*, în *Steaua*, Cluj, 1964, nr. 10, p. 114—125. (N. ed.)

³ August Heinrich Fallersleben (1798—1874), poet german. (N. ed.)

⁴ Adalbert Kuhn (1812—1881), lingvist și mitolog german, autor al unor studii de mitologie indo-europeană. Opere: *Primele timpuri ale istoriei popoarelor indo-germane* (1845), *Tradiții, povești și cutume ale Germaniei de Nord* (1848), *Tradiții, cutume și povești ale Westfaliei* (1859). (N. ed.)

⁵ Wilhelm Mannhardt (1831—1880), mitograf și folclorist, reprezentant german al curentului mitologic. Opere: *Mituri germanice* (1858), *Divinitățile popoarelor germanice și scandinave* (1860), *Roggenwolf și Roggenhund* (1865), *Divinitățile grînelor* (1868), *Divinitățile pădurilor și cîmpurilor* (1875).

W. Mannhardt este citat în folcloristica românească încă din secolul trecut de B. P. Hasdeu. Folcloristul german a avut și cunoștințe despre folclorul românesc, mijlocite de răspunsurile ce le-a primit de la folcloriștii sași din Transilvania, care i-au comunicat informații privitoare la obiceiurile agrare ale sașilor și ale românilor. Are bune opinii despre folcloristul sas transilvănean Josef Haltrich. Vezi Hanni Markel, *Cu privire la ancheta lui W. Mannhardt* (1865). *Răspunsurile de la sașii din Ardeal*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei* pe anii 1965—1967, Cluj, 1969, p. 411—436. (N. ed.)

⁶ Max Müller (1823—1900), indolog și profesor la Oxford (1850—1875). (N. ed.)

fey⁷, J. W. Wolf⁸, K. Simrock⁹, K. Müllenhoff¹⁰ etc., se răspîndi în Franția, Anglia, Italia, Spania, Suedia, Danemarca și în multe ale țări civilizate ale Europei; societăți de folclor, reviste și buletini se fundară; tezaurele populare fură adunate sistematic, numeroase studii științifice apărură în domeniul folcloristic. Mai ales de vro câteva decenii încoace această nouă știință pasionează pe învățat, ca și pe literator și chiar pe publicul cel mare.

Ocupîndu-ne aci de folclorul român, materialul cules de Anton Pann¹¹ este foarte prețios, dacă ținem seamă de timpul cînd a fost adunat și de punctul de vedere care a condus pe autor cînd l-a dat la lumină. Într-adevăr, în epoca lui Anton Pann știința folclorului nefiind bine întemeiată nici în Apus, primul nostru folclorist nu putea fi călăuzit în culegerea și publicarea materialului tradițional de considerațiuni științifice admise și recunoscute astăzi; el a lucrat ca amator și a căutat mai mult să facă pe cititori să rîză și să petreacă. De aci preponderanța elementului comic și anecdotic în materialele adunate de dînsul.

Vasile Alecsandri¹² urmărește alt scop: scopul estetic, al frumuseții neasemuite, ce simțul său de poet descoperea în tradițiunea populară. De această tendință se resimte pretutindeni colecțiunea sa, compusă numai din poezii alese, pe ici și colea îndreptate și curățite de tot ce lovea gustul său estetic.

Alții au căutat în materialul tradițional dovezi despre latinitatea poporului nostru, și acest punct de vedere exclusiv i-au făcut să altereze pînă și textele culese, introducînd în ele noțiuni și cuvinte streine poporu-

---

⁷ Theodor Benfey (1809—1881), lingvist și orientalist german, profesor la Göttingen, autor al teoriei după care poveștile s-ar fi născut mai întîi în India de unde s-au răspîndit pe glob. Opere: *Pantschatantra, Fünf Bücher indischen Fabeln, Märchen und Erzählungen, aus sanskrit übersetzt mit Einleitung und Anmerkungen*, I, II, Leipzig, 1859. (N. ed.)

⁸ Probabil că se referă de fapt la Friedrich-August Wolf, filolog german, (1759—1824), profesor universitar la Halle (1783) și Berlin (1807), autor al studiului *Prolegomena ad Homerum* (1795). (N. ed.)

⁹ K. Simrock (1802—1876), germanist. Opere: *Nachdichtung der Edda u. mittelhochdeutscher Epik, bes. des Nibelungenlieds*. (N. ed.)

¹⁰ Karl Müllenhoff (1818—1884), germanist. (N. ed.)

¹¹ Vezi Ovidiu Papadima, *Anton Pann, „cîntecele de lume” și folclorul Bucureștilor*, studiu critic-istoric, București, Editura Academiei R. P. Române, 1963 (n. ed.).

¹² Vezi Vasile Alecsandri, *Opere*, III, *Poezii populare*, text stabilit de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, studiu introductiv, note și comentarii, variante de Gheorghe Vrabie, București, Editura Academiei R. S. România, 1978. (N. ed.)

lui, în sprijinul scopului urmărit : de ex. cuvîntul *săbiniore*¹³ în colindele d-lui Atanasie Marian Marienescu.

Prima colecțiune de poezii populare adevărat științifică este aceea a mult regretatului nostru amic G. Dem. Teodorescu¹⁴. Dacă s-ar fi dat notarea fonetică a pronunțării, această colecțiune ar putea servi drept mustră oricărei lucrări în domeniul folcloristic.

În ce privește proza, două nume se impun atenției noastre : Petre Ispirescu¹⁵ și Ion Creangă¹⁶. În publicațiile acestor meritoși scriitori trebuie însă deosebită partea folcloristică de partea literaturii ; căci dacă din punctul de vedere literar, poveștile lui Creangă și basmele lui Ispirescu se bucură cu drept cuvînt de un renume neuitat, folcloristul are multe rezerve de făcut asupra chipului de culegere, de combinare și de expunere, care este cu totul personal autorilor, iar nu al poporului. În aceste lucrări poveștile și basmele sînt reproduse colorate și împodobite în mod subiectiv, iar nu se dau în forma lor autentică și originară. Tot asemenea, bunăoară, la germani puține sînt colecțiunile culese direct din gura poporului. Multe, chiar colecțiunile făcute de frații Grimm, la începutul secolului al XIX-lea, ne prezintă pe lîngă un material cules de-a dreptul, alte materiale comunicate prin scrisori, reproduceri de cronicе tipărite sau netipărite, chiar prelucrări și compuneri pe tema basmelor sau a poveștilor.

Se înțelege că pentru știința folclorului este cu mult mai interesant de a avea o povestire simplă, lipsită de orice preocupare literară sau colorit, dar originară și autentică, reprodusă întocmai cum a fost auzită, decît o povestire unde episoadele se succed unul după altul în mod logic și după toate regulile artei.

Un alt inconvenient al publicațiunilor de texte populare la noi este acela de a fi împrăștiate într-o mulțime de reviste periodice, unele

---

¹³ At. M. Marienescu, adept al teoriei mitologice latiniste, susține, în *Poezia populară. Colinde culese și corese de...*, Pesta, 1859, că unele texte de colinde „ne aduc aminte despre răpirea fetelor *sabine* și despre *cursul cu cai* (*cursus, ludus equestris*), introdus de Romulus, întîiul rege al romanilor (743 ant. Cr.)”. Expresia apare în colinda *Jocul* : „Zînioare ca de soare, / Fetișoare sabinoare”. (Vezi Atanasie Marian Marienescu, *Poezii populare din Transilvania*, ediție îngrijită de Eugen Blăjan, prefață de Ovidiu Bîrlea, București, Editura Minerva, 1974, p. 515 și 524.) (N. ed.)

¹⁴ G. Dem. Teodorescu, *Poezii populare române*, București, Tipografia modernă, 1885, 719 p. (N. ed.)

¹⁵ Vezi Petre Ispirescu, *Opere*, ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Aristița Avramescu, studiu introductiv de Corneliu Bărbulescu, București, vol. I, Editura pentru Literatură, 1969, vol. II, Editura Minerva, 1971. (N. ed.)

¹⁶ Vezi Ovidiu Bîrlea, *Poveștile lui Creangă*, București, Editura pentru Literatură, seria *Studii de folclor*, 1967, 319 p. (N. ed.)

greu de procurat, și chiar în ziare politice, unde căutarea lor este foarte anevoioasă. Excelentele opere : a d-lui A. Zanne despre *Proverbele române*¹⁷ și a d-lui Artur Gorovei despre *Cimilituri*¹⁸, arată o reală îmbunătățire în această privință, ca în multe altele.

Dar mai întâi de toate și chiar exclusiv, ceea ce se recomandă astăzi folcloriștilor români, este adunarea materialelor, a rămășițelor destul încă de bogate ale tradițiunei noastre. Căci produsele literaturii populare scad și se depreciază pe zi ce trece. O secetă fără seamăn bîntuie în spiritul poetic al poporului. De creat el nu mai crează, parcă fantazia i s-a stins ; și nici de păstrat așijderea nu păstrează ceea ce i-a rămas din strămoși. Se cîntă la țară, dar cîntece românești mai rar ; se povestește la sate, dar figurile minunate ale mitologiei române, cu cari ne puteam cu drept cuvînt mîndri, nu mai surprind urechea ascultătorului. Vremurile frumoase ale șezătorilor au trecut ; bătrînii cu bărbile albe sînt mai puțini, babele harnice și gospodine, cari știau a cînta și descînta, a face și desface, dispar, dacă nu au și dispărut cu totul. Cîntecele bătrînești nicăiri nu se mai cîntă ; lăutari ca Petrea Crețea^{18 bis} Șolcan, arhivul viu și bogat folosit de regretatul G. Dem. Teodorescu, nu se mai întîlnesc ; lăutarii tineri nu mai au prilej de a însoți vioara cu cîntecele vechi, și cînd le spui a-ți zice din gură sau din vioară cutare cîntec, îți răspund : „Da' bine, domnișorule, așa cîntec astăzi nu se mai cîntă“.

Romanța¹⁹ banală a mahalalelor din orașe și tîrguri, oploșită în *Dorul inimei* și în *Amorul* editurilor populare, ține locul duioasei doine, în care se încheagă melancolia dulce a unui neam întreg ; completurile țin locul acelor pline de haz și de veselie hore naționale, unde cheful și voioșia se luau la întrecere cu cuviința și cu pilda cea bună ; jocurile, datinele, obiceiurile românești dispar, și ogorul minței naționale e coprins de molimă străină.

Unde altădată cîntăreții din vioară, din nai sau cobză nu știau decît cîntece românești, cînd

---

¹⁷ Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor*, București, Editura librăriei Sococ comp., I (1895), II (1897), III (1899), IV, V (1900), VI, VII, VIII, IX (1901), X (1903) (pe coperta exterioară 1912). (N. ed.)

¹⁸ Artur Gorovei, *Cimiliturile românilor*, l'dițiunea Academiei, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1898 ; ed. a II-a, *Cimiliturile românilor*, ediție îngrijită și cuvînt înainte de Iordan Datcu, București, Editura Eminescu, 1972. (N. ed.)

^{18 bis} Corect : Crețu. (N. ed.)

¹⁹ Despre această formă de poezie populară, vezi studiul lui I. Oprișan, *Romanța în circuitul folcloric românesc*, în *Cîntecul popular românesc, Studii de folclor*, I, Craiova, 1973, p. 153—177. (N. ed.)

De cînd eram copil mic
Doina o ştiu şi doina o zic

şi

Cine a stîrmit doiniţa
Arsă i-a fost inima,
Sfîntă să-i fie gura,

azi bătătura din sate nu răsună decît de

Călugărul din vechiul schit²⁰

sau de

Barca pe valuri saltă uşor²¹

cu vorbele lor străine, neînţelese, sucite şi strîmbate, cum ies din gura lăutarului ţigan ; cu ritmul muzicii lor afectat, sălciu, gol şi lipsit de orice simţ de frumos, de orice simţ înălţător.

Şi fiindcă veni iarăşi vorba de ţigan, trebuie s-o spunem că şi ţiganul lăutar nu mai e acelaşi din trecut, s-a schimbat ; poezia, ce altădată însoţea acest popor nomad, s-a prefăcut în cea mai searbădă proză ; dacă creierul lui odinioară servea ca un fonograf pentru poporul român, azi nu e decît un hîrb spart, care alterează şi amestecă ceea ce strămoşii lui i-au transmis limpede, curat şi frumos.²²

---

²⁰ Este vorba de romanţa *Călugărul* de Traian Demetrescu, publicată întîi în volumul *Aquarele*, Iaşi, Editura librăriei „Fraţii Şaraga”, 1896, p. 52. Ea face parte din acea poezie a lui Tr. Demetrescu care „a circulat multă vreme, aproape anonimă, sub forma romanţei” şi care a avut „o mare trecere în mediile proletare şi socialiste”, cum scrie G. Călinescu în *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, Bucureşti, Editura Fundaţiilor regale pentru literatură şi artă, 1941, p. 495. Despre destinul acestui cîntec vezi şi Gala Galaction, „*Călugărul din vechiul schit*”, în vol. *Opinii literare*, ediţie de Gheorghe Cunescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1979, p. 121—124. (N. ed.)

²¹ Este vorba de foarte popularul, în ţară şi peste hotare, vals *Valurile Dunării* de Ioan Ivanovici (?1842, ?1845—1902), pe versuri de Carol Scrob (1856—1913). A mai semnat versuri la acest vals şi S. Poppini. Ca şi alţi cercetători ai culturii populare, Gr. Tocilescu surprinde pătrunderea unor elemente ale culturii citadine în sfera culturii populare, un fenomen deci de aculturaţie. Fără îndoială, au pătruns în cultura rustică şi unele producţii dubioase, chiar licenţioase, însă Tocilescu nu exemplifică prin texte din această categorie ci cu creaţii care s-au impus, ca onorabila poezie a lui Tr. Demetrescu şi ca excelentul vals al lui Ivanovici. (N. ed.)

²² Opiniile moderne asupra acestei probleme nu împărtăşesc punctul de vedere al lui Gr. Tocilescu. „Obiecţiile referitoare la modernismele vădite în textele din această colecţie — mai cu seamă numeroasele neologisme în formă stîlcită — şi la

Cauzele acestui fenomen sînt multe și diferite. Obîrșia acestei evoluțiuni trebuie s-o căutăm mai ales în felul de trai agitat și neastîm-părat al românului de azi. Cîntecul poporan ca să prospere are nevoie de viață tihnită. Contactul fatal cu civilizația modernă a Apusului, dezvoltarea căilor de comunicație pe o scară așa de mare, cătania — și mai ales cazarma — au făcut — vorba poetului —

Și cum vin cu drum-de-fier

Toate cîntecele pier,

Zboară paserile toate

De neagra străinătate ;

. . . . .

Își dezbracă țara sinul

. . . . .

Și izvoarele îi seacă.²³

Cîntecele pier și izvoarele seacă, muza se refugiază, se ascunde, devine stearpă și nu mai produce nimic. Și ce mai răsună ici-colo un glas răgușit, e înecat de noroaiele orașelor.

Poezia poporană română producea și avea valoare artistică, atîta timp cît ea se năștea izolată la țară, în munți și pe podișuri, la stîni și prin ogoare, la hore și la șezători. În acea viață patriarcală totul era naiv ; imaginațiunea da zbor liber aripelor sale ; poezia nu cunoștea nici reguli, nici teorii, ci căta numai să fie adevăratul glas al sentimentelor, al ideilor tuturilor.

Muza poporană română e timidă și neîncrezătoare, dealtfel ca orișice muză. Vorba ghicitoare cu privire la hîrtie : *Dă pe piatră, nu se strică, dă pe apă, se strică*, se poate zice și despre dînsa. O ții retrasă în liniștea codrului, ea cîntă ; o duci în fața lumii, ea se rușinează, se

---

faptul că s-a cules masiv de la lăutarii țigani sînt neîntemeiate. Influența orașului și a cărții era o realitate care nu putea fi negată de nimeni și ascunderea ei însemna și crearea unei imagini false, idilice, a satului românesc. Colecția lui Tocilescu oglindește poezia acestui sat la sfîrșitul secolului trecut, cu un capăt ancorat în cultura tradițională arhaică, iar cu celălalt deschis înnoirilor producătoare de forme hibride, dar inerente evoluției de la care nu se putea sustrage. Modernismele, precum și poeziile de erotică aprinsă, senzuală, nu sînt rodul lăutarilor țigani, care sînt doar interpreți și colportori și care nu pot fi ocoliți de culegători, de vreme ce ei reproduc aceste cîntece la felurile prilejuri de manifestare folclorică. Încă de pe atunci, în anumite zone ale țării ei mai știau cîntecele bătrînești, numărul țăranilor interpreți ai acestora subțindu-se vertiginos cu trecerea timpului." (Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura enciclopedică română, 1974, p. 313.) (N. ed.).

²³ Versuri din cunoscuta capodoperă eminesciană, *Doină* (N. ed.)

sfiște și nu mai cîntă, și chiar dacă dînsa cîntă, nu mai e ce e, ci cu totul altceva.

Astfel poezia poporană trece prin o fază grea ; viitorul nu i se poate prezice ; singurul lucru de care trebuie să fim convinși cu toții, e de a strînge cît mai în grabă mult puținul ce ne-a mai rămas din aceste comori naționale. Molima se întinde, și nu e timp de pierdut. Să scăpăm ce vom putea scăpa, cît mai e puțință. Generațiunile viitorimei ne vor fi recunoscătoare.

De aceste considerațiuni condus, am rugat în vara anului 1897 pe d. Spiru Haret, Ministru Instrucțiunei Publice și al Cultelor, de atunci, de a pune la dispozițiunea Direcțiunei Muzeului de antichități o sumă cît de mică pentru a trimite tineri ca să adune prin sate, tîrguri și orașe materialuri folcloristice în versuri și în proză : cîntece bătrînești și cătănești, balade, hore, cimilituri, deceuri, descîntece, farmece, vrăji, rugăciuni, colinde, basme, legende, snoave, proverbe, ocări, porecle etc., date pentru mitologia poporană, credințe, năravuri și obiceiuri, port și orice alt material etnografic și dialectal.

D. Ministru Haret a binevoit să acorde suma de 3 000 lei, iar Direcțiunea Muzeului a alcătuit o comisiune compusă din d-nii : Hodoș Al., Canianu M. și Nottara C., publiciști ; Țapu Christea și Ion Odor, absolvenți ai Facultății de litere ; Popescu Ciocanel, licențiat în litere, și Ionescu Ion, absolvent seminarist.

Ministerul a dat ordine autorităților administrative, școlare și eclesiastice din țară, ca să îlesnească membrilor acestei comisiuni îndeplinirea sarcinei.

Pe lîngă persoanele trimise ad-hoc, am crezut a putea utiliza și corpul învățătoresc. În vederea aceasta am întocmit un chestionar folcloristic²⁴, după cel publicat în *Mélusine* de d. Rolland și reprodus în *Șezătoarea*, revistă de folclor de sub direcțiunea d-lui A. Gorovei din

---

²⁴ Așa cum a demonstrat Artur Gorovei (*Note bibliografice*, în *Șezătoarea*, an. XI, vol. VIII, 1903, nr. 1, p. 138—144 și în *Noțiuni de folclor*, București, Cartea românească, 1933, ambele reproduse în *Literatură populară*, ediție îngrijită, sudiu introductiv, note, bibliografie și indici de Iordan Datcu, București, Editura Minerva, 1976), chestionarul publicat de Gr. G. Tocilescu a fost preluat după cel publicat de A. Gorovei în *Șezătoarea*. Conducătorul *Șezătorii* a recunoscut de la început că chestionarul său reprezenta „aproape o traducere” după *Instructions et Questionnaires* de Paul Sébillot, publicat de acesta în *Revue des traditions populaires*. Deci ceea ce spune Gr. Tocilescu despre Eug. Rolland și *Mélusine* sînt pure inexactități. După ce în epocă A. Gorovei a semnalat faptul, mai multe publicații au condamnat practica lui Tocilescu. Astfel, între altele, în *Pagini literare* (I, 1899, nr. 12, p. 4) apare articolul lui Ion Goldea, *Un plagiat oficial*. (N. ed.)

Fălticeni. Chestionarul, elaborat avîndu-se în vedere și lucrările similare ale d-lor Hasdeu²⁵ și Nic. Densușeanu²⁶, a fost trimis în număr suficient de exemplare pe la învățătorii sătești și revizorii școlari, cu invitațiune ca materialele adunate să le trimită treptat pînă la 1 noiembrie 1898.

Dăm aci acest chestionar, care credem că nu va fi fără folos pentru cei ce se vor îndeletnici în viitor cu strîngerea literaturii poporane :

CHESTIONAR FOLCLORISTIC

Rezumatul materialelor cari trebuiesc adunate

a) Versuri :

Doine	Strigături	Deceuri
Cîntece bătrînești	Chiuțuri	Descîntece
„ cătănești	Colinde	Farmece
„ haiducești	Cîntece de stea	Vrăji
Balade	Bocete	Rugăciuni
Hore	Cimilituri	

b) Proză :

Basme	Cuvinte curioase	Meteorologie poporană
Legende	Nume de persoane și	Calendar poporan
Tradiții	de animale	Cosmografie poporană
Snoave	Datine	Cosmogonje „
Anecdote	Obiceiuri	Medicină „
Glume	Prejudiții	Veterinărie „
Proverbe	Superstiții	Higienă poporană
Sentințe	Credințe	Farmacie „
Maxime	Apucături	Ornitologie „
Locuțiuni	Obiceiuri juridice	Cromatică „
Idiotisme	Semne de scris : răboj,	Agricultură „
Zicale	încrестăturile plutașilor etc.	Coreografie „
Fărîmături de limbă	Mitologie poporană	Muzică „
Jocuri de copii	Zoologie „	Arheologie „
Blesteme	Botanică „	Istorie

²⁵ Ion Mușlea, Ovidiu Birlea, *Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu*, București, Editura Minerva, 1970, 634 p. (N. ed.).

²⁶ Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare de la sfîrșitul secolului al XIX-lea : Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, București, Editura Minerva, 1976, LX + 392 p. (N. ed.).

Înjurături, sudălmii	Mineralogie	"	Lucrul casnic
Ocări, porecle	Geologie	"	(țesături etc.)
Țipete, interjecții	Psihologie	"	Arta culinară
Vorbe pișcătore			Grădinărie

c) Diverse

INSTRUCȚIUNI PENTRU CULEGEREA DATELOR

a) A se indica numele satului, plășii și județului, unde se va fi auzit cele ce se povestește. Se poate întâmpla să auză cineva o poveste, bunăoară de la un moșneag dintr-un sat oarecare, care o știe de aiurea, de aceea să se cerceteze cu de-amănuntul în ce localitate este cutare credință sau povestire și în ce mod o istorisesc sătenii de-acolo.

b) A se arăta numele și starea, precum și vârsta (dacă este bătrîn, tînăr) de la care a cules datele.

c) Dacă au aflat ceva de la un singur om, bătrîn sau tînăr, să mai cerceteze și de la alți doi-trei spre a se încredința că lucrul se povestește în adevăr așa cum s-a spus.

d) Să aducă orice zicătoare, doină sau altceva din gura poporului ce s-ar afla în legătură cu obiceiul povestit.

e) Oricît de multe amănunte nu strică; dar e de preferit a se lăsa fără răspuns acele întrebări în privința cărora nu se capătă o știință sigură.

f) A se feri de a împărtăși ca obiceiuri și povești ale poporului, creațiuni moderne aduse în sat.

g) Ar fi de preferat a se culege de la oamenii — mai cu seamă bătrînii — cari nu știu carte.

h) E de recomandat culegătorilor a nu se servi în întrebările și transcrierile lor de cuvinte neîntrebuinate și neînțelese de persoana pe care o ascultă. Idealul în materie de folclor ar fi transcrierea exactă, vorbă cu vorbă, a celor auzite. A nu se introduce absolut nici o modificare, a nu se drege, a nu se adăoga, a nu se schimba nimic, ci a se transcrie întocmai cum se spune sau se povestește.

i) A întreba pe săteni asupra evenimentelor istorice recente ca și cele din trecut. Ce credințe și obiceiuri aveau mai înainte, și dacă ele azi sînt schimbate.

j) A transcrie vorbele, propozițiunile și frazele cît se poate mai fonetic și a se explica mai amănunțit toate cuvintele neîntrebuinate la orașe.

A. LUMEA FIZICĂ

I. Pămîntul

Creațiunea și distrucțiunea. Ideea de Dumnezeu. Dumnezeu ca creator în relațiunile sale cu oamenii. Facerea lumii. Antiîhîrsu (Antichrist). Ideea de suflet. Cre-

dinți în privința cugetului, a minței, gândirei. Legende care explică creațiunea. Forma pământului. Pe ce se reazămă. Animalele cosmice. Interiorul globului. Turburările pământului. Cine produce cutremurele de pământ. Sfârșitul lumii. Semnele care îl vor prevesti. Pentru ce se va sfârși lumea. Vremea de apoi. Despre cealaltă lume. Legende relative la înecarea, arderea etc. globului. Universul va renaște mai frumos și mai bun? Evenimente mari: holeră, zaveră, volintiri, turci, ruși etc. Revoluții, focuri, inundații, războaie, răzmerițe, cataclisme, eclipse, minuni etc.

Cultul pământului. Cum privesc țărani pământul (ca o mamă, ca o divinitate)? Obiceiurile când se sapă șanțuri pentru ziduri, temelii, când se începe arătura, semănatul, culesul porumbului, viilor, când se sădesc pomi, când se fac semne de hotar, când se împarte pământul de părinți la copii.

Imprejurări fizice. Scoarța pămîntească. Originea pământului, a culoarei, a nisipului, a pietrelor etc.

Munții. Originea lor și a văilor, a strîmtorilor etc. Urieșii și munții.

Pentru ce în unele locuri e zăpadă totdeauna. Duhurile necurate care se adăpostesc prin munți. Locuitorii peșterilor. Ecoul: originea, credinți și superstiții despre el. Locuri pustii, părăsite, izolate și blestемate. Fîntîni părăsite și secate. Suterane, pivnițe și beciuri părăsite. Mori, case părăsite. Ruine. Cimitire, cetăți, șanțuri, brazde. Ce se știe despre brazda lui Novac. Legende și cîntece. Valuri de pământ. Ce se știe de valul lui Traian. Cine a fost Traian. Sînt pe acolo întărituri. S-au găsit (și unde sînt) arme, instrumente, monezi, idoli de lut, vase etc. (orice se atinge de arheologie). Inscripții.

Movele, gorgane, hotare, drumuri vechi etc. Legende. Comori: ce se știe, ce se crede despre ele. Se văd limbi de foc ieșind din pământ; când, cum și de cine se poate găsi o comoară? Cum a fost găsită o comoară? Cîți lucrători trebuie să sape la o comoară? Cum se poate scoate cazanul cu bani? Există localități cu numele: Piatra-arsă, vînăță, Apa-neagră, Iazul-dracului (de unde-și au numele?). Sînt stînci cu chip de om, de animale, ce se crede despre ele? Ce se crede despre unele preistorice: topoare, vîrfuri de săgeți, idoli etc. Ce se știe despre colonii? Sînt localități cu numele de Slobozia. Ce se știe despre jidovi. Sînt localități cu numele de Jidova, Jidovii, Jidovița etc. Pentru ce se numesc așa? Sînt vechi? Ce cred bătrînii?

Vulcanii. Dacă se cunosc în popor și cum li se explică originea; cine-i locuiește; spirite vulcanice; sînt ele răsufătoarele pământului? Cauzele erupțiilor? Ce e Cătelul pământului?

Apa. Legende care explică originea apei în general, a rîurilor, a lacurilor, a fîntinelor, a izvoarelor. De unde izvorăsc rîurile, izvoarele etc. Ce divinități sînt la ape și cine le-a dat naștere. Ce se știe despre cerbul care se lasă în apă la 6 august? Se pomenește despre tîrguri ori sate înecate? Se pomenește ceva despre locuințe lacustre? Demoni și vedenii. Fîntîni și izvoare, genii cari locuiesc în ele; cultul, fîntîni tămăduitoare. Fîntîni calde, petrificatoare și aruncătoare. Explicarea legendară a acestor fenomene. Tradițiuni despre un potop parțial sau total.

Se găsesc — au s-au aflat vreodată — pustnici p-acolo, asceți, oameni sfinți, oameni cari nu mănâncă decît vegetale ? Sînt oameni cari postesc 3 zile consecutive ? Cu ce scop ? Sînt oameni cari nu mănâncă carne, nu bea [sic] vin ? Oameni centenari se află p-acolo ? De ce sînt evlavioși ? Făcut-au ceva păcate mari de nu mor ?

Sînt oameni nebuni p-acolo ? Din ce cauză ? Sînt oameni cari se cred făcători de minuni, profeți ? Sînt vrăjitori și vrăjitoare și cam ce vrăjesc ?

II. Lumea subterană

Originea metalelor. Metale cari se reînnoiesc, se ascund, dispar. Descoperirea metalelor (a ocnelor bunăoară). Sînt ele păzite de stafii ? Primejdia pentru cei cari descoperă mineie. Mijloacele d-a se prezerva. Ofrande aduse, rugăciuni făcute divinităților suptpămîntene.

Metale prețioase. Aurul ; ce se crede despre dînsul ? Cine-l produce ? Cine-l păzește și cum se extrage. Aceleași cercetări trebuiesc făcute despre argint și celelalte metale.

Pietre scumpe (nestimate). Cine le face ? darul ce au de-a tămădui unele boale sau a scăpa de otrăviri.

Pietre de rînd. Originea, pentru ce au cutare sau cutare culoare ? De ce unele sînt găurite ? Numele ce li se dă din cauza formei lor. Sînt ele bune de leac ?

Fosile. Ce sînt și ce cred oamenii despre resturile fosile de animale antideluviene ? Sînt unele fosile păstrate ca amulete ? Chihlimbarul. Superstiții relative la formațiunea și puterea lui.

III. Flora

Pentru copaci, arbori și plante, sînt de făcut cercetări asupra legendelor sau credințelor, a speciilor mai comune ; cele cari aduc servicii și cari prin forma și culoarea lor au trebuit să ațîțe imaginația oamenilor și să le sugereze încercări de explicații. Trebuiesc însemnate : numele copacilor, buruienilor, ciupercilor cu toate proverbele, legendele, obiceiurile și superstițiile relative la ele. Multe buruieni se întrebuițează ca doftorie, a se arăta la ce anume boli și cum se întrebuițează. Pe lîngă speciile cari există, sînt altele cari intră cu totul în domeniul fantastic : așa este iarba fiarelor și altele. Ce se crede despre iarba fiarelor ? Există credință că boalele oamenilor se pot transmite copacilor și cum. Ce duhuri trăiesc prin păduri ? Fac ele pe oameni să rătăcească, să-i adoarmă ? Fiare fantastice cari locuiesc în păduri (balauri etc.). Alți locuitori ai pădurilor : Mama-pădurii, Fata-pădurii, Sfărîmă-pietre, Strîmbălemne, Tarta-cot, barba d-un cot etc.

IV. Zoologie

Legende relative la originea animalelor (mamifere, pasări, reptile, pești, insecte etc.). A se cerceta numele, zicătorile, proverbele, credințele, superstițiile și legendele,

pe cari poporul le leagă de animalele de orice soi. Sînt unele legende cari explică culoarea și forma unor animale prin intervenția unor împrejurări mai presus de fire, bunăoară pentru ce este corbul negru, de ce ursul n-are coadă? de ce măgarul are cruce în spinare și urechile mari? de ce evreii au pistruie pe obraz? etc. Sînt unele animale adorate? Se știe ceva despre animalele fantastice, bunăoară despre zgrip-țoroaice, pasări cu ciocul de foc, cu ciocul de aramă, despre balauri etc.

V. Meteorologie

Cerul în general. Din ce se compune, cum e așezat, de unde-i vine culoarea, cine-l locuiește. Persoane sau obiecte căzute din cer sau cari dimpotrivă s-au înălțat la cer.

Nourii. Puterea lor. Cum se produc. Preziceri scoase din aspectul lor.

Stelele. Originea lor. Prognosticuri, stele călăuze, căzătoare, comete. Numele poporane ale unor stele sau grupuri. Drumul robilor sau calea lui Traian. Legende, credinți și supreștiții.

Soarele. Originea și constituția lui. Înfrurirea. Locuința și fixitatea. E vrut cult pentru soare? Eclipse. Cauzele eclipselor.

Luna. Sfîrcolaci (svîrcolaci). Originea și constituția lunii. Influența ce o exercită asupra timpului, asupra animalelor, a agriculturii, asupra omului chiar. Petele din lună, întunecimile, de cine sînt pricinuite. Ce se face în timpul întunecimilor. Cine locuiește în lună?

Curcubeu. Originea, superstiții, pronosticuri. Tunetul și furtuna: fulgerul și originea sa. Ce poate să apere de trăsnet? Pietre căzute în timpul furtunii.

Ploaia. Credinți. Cum se produce. Ploaia și soarele. Ploile potopului. Ploile de sînge, ploaie de cîrnați, ploaie de broaște etc. Mijloace de a produce și de a opri ploile. Solomonari. Paparude, păpuși îmbrăcate. Coloianu sau Scaloianu. Icoane furate aruncate în fîntină.

Roua, ceața. Originea, credinți, legende. Zăpada, gheața. Cauzele producției, credinți.

Bruna, neguri, pîcle. Originea. Cauzele lor. Vîrtejuri și vînturi. Numiri de vînturi, originea. Mijloace de a le stîrni sau opri. Sînt formate de spirite, de necuratul?

B. LUMEA SUPRANATURALĂ

1) *Duhuri*, curate și necurate. Originea și menirea lor. Unde locuiesc. Cum te poți apăra de dîsele. Formele sub cari se arată. Ce se știe despre încrucișări de drumuri (răspîntii).

2) *Zine*. Zine cari fac bine și cari fac rău. Se mai crede în existența lor? De cînd au dispărut și pentru ce? Se vor mai întoarce vreodată? Sub ce nume se cunosc (ursitoare, iele, vîntoase, șoimane), unde locuiau și unde locuiesc? Ce fac ele cu copiii, le schimbă sexul, îi răpesc? Daruri ce fac zînele. Danșul și portul lor. Care este rolul lor?

3) *Dracul*. Formele sub cari se arată. Cîte nume are? După ce semne se poate cunoaște; este primejdios să-l strigi pe nume? Cum se face tovărășia cu dracul și cum s-ar putea desface? Cumpără copii? Îi gîtuie? Răpește oameni de pe la jocuri, pe la fîntîni, cruci etc.? Locuri unde el nu poate intra și de ce se ferește?

4) *Arătări*, vedenii de noapte și în somn. Cari sînt și unde se arată de obicei? A venit călare pe un băț sau vâtrai, etc.

5) *Stafii și strigoi*. Locurile unde petrec: ruine, răspîntii, biserici, morminte. Formele lor. Ceasurile la cari apar și dispar. Pentru ce se arată ele? Ca să plătească vreo datorie sau să îndeplinească vreo dorință? Pentru a se pocăi de un păcat? Noptile cînd vin mai des. Însăimîntă pe oameni? Mamele sperie pe copii cu stafii și strigoi? Cum se îmblînzesc? Balauri, satana, îngeri, ursite. Norocul. Ce se crede despre el? Basme. Căsătoria cu îngeri.

6) *Vrăjitori, fermecători*. Credința în farmece. Cum se fac? Cine poate să le facă, și cine poate să le distrugă? Cum ne putem apăra de farmece? Cum se face cineva vrăjitor? Cum e privit de popor? Locurile unde se adună vrăjitorii. Cărți de farmece. Locul unde se poate învăța fermecătoria. Are vreo legătură cu duhurile curate și necurate?

Animalele cari însoțesc pe vrăjitori și li se supun. Buruieni și instrumente de cari se servesc fermecătorii. Despre descîntece. Cine poate descînta și cine nu? De la cine învăță descîntecele? De ce se țin în secrete descîntecele? Se plătește pentru descîntece, farmece și vrăji? Ce anume?

Zei. Eroii. Fînte supranaturale. Călătoriile lui D-zeu și ale sfinților pe pămînt. Legende în cari pedesc pe cei ce i-au primit rău. Legendele sfinților, urieșilor, căpcaunilor, piticilor, zburătorilor. Credinți despre ei. Fînte mitologice: Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana etc. Împărați din basme: Ler-împărat, Por, Roșu-împărat etc. Animalele fantastice. Legende despre Maica-Domnului. Sfinți: sf. Ilie, sf. Petru, sf. Miercuri, sf. Vineri etc.

C. OMUL ȘI VIAȚA OMENEASCĂ

Creațiunea omului. Legende și explicații. Originea diferitelor neamuri. Credinți și superstiții asupra fiecărei părțicele din corpul omului (cap. ochi, nas, gură, mîini, degete, picioare, stomac, inimă, unghii etc.). Despre slăbire și îngrășare. Umbra omului. Destinul omului etc.

1) *Viața*: nașterea. Îngreunarea femeii. Proverbe, zicători. Preziceri de îngreunarea femeii. Descîntece. Facerea. Norocul și predestinația. Ursitorile. Sufletul celui născut. După naștere: botezul, ceremonii, obiceiuri despre leuzie.

2) *Pruncia*. Alăptarea, leagănul. Mijloace de a avea lapte. Superstiții relativ la leagăn. Cîntece de leagăn. Cei întîi pași. Sfinți și divinități invocați pentru copii. Superstiții și medicină poporană. Ce spun mamele copiilor, dacă copilul nu este năs-

cut cu toți membrii? Higienă. Prejudicii. Înțarcarea. Zicale despre copii, cum îi înduplecă să se culce.

3) *Copilăria și tinerețea*. Cum își petrec copiii timpul de când încep a umbla singuri? Școala. Obiceiurile când se duc și vin de la școală. Jocurile copiilor. Jocuri cu plantele. Muzica lor. Jocurile fetelor și băieților. Șezătorile. Paza turmelor. Ciobanii, obiceiurile lor, numărul oilor, diverse nume proprii de oi și de instrumente, tehnologia pastorală. Sorții și armata. Mijloace de-a scăpa de la sorți. Ideile poporului despre armată, cîntece.

4) *Căsătoria*. Endogamia și exogamia. Rudenia. Concubinajul și cauzele lui. Cum este privit. Peșitori și fete de măritat. Frumusețea, fetele urite, bătrîne. Preziceri despre căsătorie. Mijloacele a se face iubit; vrăji de dragoste, ursită și urît. Stărostoaiile: împeșirea, logodna. Nunta. Zile și timpuri nefaste. Văduvi și văduve. Căsătoria lor. Răpirea fetelor; mai este acest obicei? Cununie: la biserică, acasă. Obiceiuri la nuntă. Noaptea de nuntă și zilele următoare. Patul miresei etc.

5) *Gospodăria și familia*. Bărbatul și femeia ca soț și soție.

Raporturile între ei. Certuri. Copii și părinții. Băieții mai iubiți ca fetele. Respectul de părinți. Soacrele, ginerii și nurile. Raporturile de proprietate între copii. Fărtat, surată, frăție de cruce. Obiceiurile când se ia de suflet un copil. Obiceiurile despre copiii gemeni.

6) *Moartea*. Semnele premergătoare. Boli, leacuri. Prezicerile făcute de păsări și insecte etc. Moartea. Agonia. Ce se face după moarte. Cum se îmbracă mortul. Priveghi. Ingroparea. Cum este dus mortul. În ce poziție este înmormîntat. Ceremonii superstițioase. Doliul și cultul morților. Culori și forme de doliu. Cult, amintiri, cimitir, morminte. Strigoi. Ce sînt și ce se face împotriva lor?

D. OBICEIURI

1) *Anul și calendarul*. Lunile, zilele. Numele lor poporan. Ce credinți și superstiții pentru fiecare zi a anului anume? Ce sărbători nereligioase sînt și de ce le ține poporul? Superstiții. Zile nefaste; pentru ce? Sfinții din fiecare zi. Ce sînt Filipii, Ropotinele, Joimărițele și Joimarii, Sîmbetele? Baterea alviței. Drăgaica. Blajinii etc. Obiceiurile de la Sf. Vasile, Crăciun, Bobotează, Anul nou, Paști etc. Ce este și cum se face vergelul, capra, irozii? Paparudele, Turca, Brezaia, Steaua etc. Pentru ce la Paști se dau oamenii în scrînciob (dulap) și ce însemnează pasca și ouăle roșii? Cum se fac ouăle roșii? și ce obiceiuri deosebite se observă la Paști? Ce însemnează turtele de la Crăciun și cum se prepară? Bobii. (Partea aceasta din calendarul poporan este foarte importantă și trebuie a i se da multă atențiune.)

2) *Ce distracții* [își procură țărani în cursul anului. Ce jocuri au copiii: băieții și fetele? Cum se joacă flăcăii și fetele mari? Ce regulă se observă la joc (danț)? Cum, de cine și unde se fac? Și-aleg flăcăii un șef dintre dînșii? Călușarii.

3) *Construcțiunea*. Ce obiceiuri sînt cînd se începe a lucra o casă și cînd se isprăvește? Se fură umbra cuiva? Se sfințește locul? Ce însemnătate are creanga verde pusă în vîrfurile acoperămîntului. De ce în vîrfurile unor case stă înfiptă o roată de car? De ce în mijlocul unor semănături, bostane de pepeni, vie, se pune o matahală? De ce se pune în vîrf de par o pasăre moartă? De ce se pun oalele cu gura în jos în par de gard? Măsuri de loc și timp (o azvîrlitură de băț; cît ai clipi din ochi etc.). Locuțiuni geografice: (Azi aici, mîine în Focșani. A umplea pe cineva de Filipești. A-și găsi Bacăul; bate toba la Moldova ș-a murit mătușa Dobra, sau și s-aude la Craiova; auzi cîinii în Giurgiu; minciună buzuionească etc.). Pe care case-și fac berzele cuibul? La care case trag rîndunelele? Șerpi de casă. Mușcătură de șarpe, leacuri, descîntece. Cum e împărțită casa de țaran (odaie, cămară, tindă etc.). Interiorul unei case; mobile. Cum se numesc și cum sînt făcute? Curtea, coșarul, hambarul, poiata etc. Numirile tuturor. Lucrurile de gospodărie (străchini, oale etc.). Îmbrăcămintea (bărbătească și femeiască), numirile hainelor. Cine le face? Portul. Podoabe: ștergare, altițe, cercei, inele, mărgеле, bete etc. Numele tuturor acestor lucruri. Cum se procură și cum se întrebuințează? Ce lucruri se lucrează în casă și cu ce instrumente anume se face fiecare lucru? A se descrie exact și a se reproduce pe cît posibil în desen fiecare pîrticică (și a se numi) din instrumentele și uneltele agricole, casnice etc. (La caz de puțință a se procura însăși obiectele, sau a se fotografia.)

4) *Politeța și buna-cuviință*. Civilitatea la sate. Formele de scuze. Cum se bea în sănătatea cuiva. A bea frăție. Ce se spune cînd cineva strănută, cade, cînd se întîlnesc doi oameni? Cînd se întîlnește un popă? Certuri, blesteme, ocări, înjurături, pișcături, calificative, porecle etc. Există oare blesteme? Bată-te Dunărea, bată-l toaca; bată-l focul.

5) *Mîncarea*. Ce mîncă țărani de obicei și la diferite ocazii? Cum se numește fiecare fel de bucate și cum se gătește? Obiceiuri înainte de a se pune la masă și la sculatul de la masă. Credința despre numerele 3, 9, 7, 12 și 13.

E. MEȘTEȘUGURILE

Poporul crede că sînt meșteșuguri disprețuite sau în cinste. Care și anume sînt? Ce glume, snoave se fac pe socoteala fiecărui meșteșugar?

Care pămînt e bun de lucrat și care nu, și anume pentru ce fel de semănături? Tovărășie între muncitori.

Femeile muncind la cîmp. Despre proprietate, tovarășie între săteni și sate, tocmeli agricole, plata în natură sau în bani. Răzeșii, situațiunea lor. Dacă au hrisoave, zapise vechi, urice, documente etc.? A se copia. Așezăminte din trecut, dacă-și mai aduc aminte. Instrumente de muncă, cîntice și strigăte în timpul lucrului, zile cînd nu se lucrează. Semănatul. Sfințirea semințelor. Cîmpul stropit cu agheasmă. Zile bune

de semănat. Ceremonii, superstiții. Idoli, amulete sau lucruri puse în lan sau la grădini, pentru a speria pasările să nu mănânce sămînța.

Culesul finului; timp bun de cosit. Secerișul. Culesul viilor, al livezilor etc. Strina și ciobanii. Prisaca și albinele. Credinți și superstiții. Zile de tîrg. Plutași. Obiceiuri, datine. Cînd pleacă la drum, cînd se întorc, au vreo rugăciune specială a lor? Legende, tradițiuni despre anumite locuri pe unde trec. Ce știu să spuie despre frică? Socotelile lor. Ce semne au? A se aduna și meșteșugurile de la oraș, mai fiecare breaslă [î]și are obiceiurile și superstițiile ei. Ar fi interesant a se cerceta viața ocnașilor. Legendele ocnelor și superstițiile legate de viața ocnașului. Poveștile și anecdotele despre diferitele popoare cu cari românii au stat în atingere. Țigani, bulgarii, sîrbii, evreii, leșii, nemții, ungurii etc.

Ar fi foarte interesant a se cerceta și viața ostășească din vechime după tradiții și a se compara cu obiceiurile de azi. Glumele din cazarmă, porecele date de țărani-soldați ofițerului, armei etc.

Războiul. Preziceri de război. Ce se spune despre vechii soldați? Ce urme au lăsat în amintirea sătenilor administrația veche înainte de Cuza-Vodă?

Organe administrative și financiare. Birurile, justiția, biserica și protopopii. Ce știu despre revoluția din 1821? Domnul Tudor. Haiducii, Jianul și Tunsul. Despre ruși și Kiseleff, Cuza-Vodă. Războiul pentru independență. Un război viitor. Sînt țărani mulțumiți cu traiul lor de azi? Ce zic despre traiul din trecut? Pășurile, dorințele și speranțele lor.

Timp de trei luni aproape, de la 10 iulie și pînă la începutul lui octombrie ale anului 1897, membrii comisiunei au vizitat localitățile din 14 județe. Colecțiunea cea mai însemnată a fost făcută de d. Christea Țapu. D-sa a cutrierat județele Vîlcea, Gorj, Olt și Teleorman, adunînd aproape 3000 bucăți compuse astfel: A. VERSURI: a) *Cîntece bătrînești* (balade, legende și cîntece haiducești); b) *Doine* (dragoste, urît, dor și jale, blestem, cucu, murgulețu, călătorie-străinatate, cătănești, cîntece voinicești și haiducești, cîntece bahice, cîntece și orații de nuntă); c) *Strigături sau chiuituri*; d) *Diverse* (ghicitori, întrebări și răspunsuri, versuri glumețe, cîntece și jocuri de copii și colinde); e) *Des-cîntece* (de deochi, soare-sec, apucate, muma-pădurii, junghei, cuțit, gîlci, vrăji, dragoste, scrisă, urît etc.). B. PROZĂ: Snoave, anecdote, basm etc.

Materialul cules de d. Ion Odor, din județele Prahova și Buzău este ceva mai restrîns. El se clasifică astfel: a) *Strigături și chiuituri, orații de nuntă*; b) *Ghicitori*; c) *Frînturi de limbă*; d) *Maxime, proverbi, expresiuni, zicale, blesteme, superstiții și cuvinte curioase populare*; e) *Povești, basme și anecdote și f) Colinde*.

Tînărul Ion Ionescu a izbutit a face o colecțiune interesantă de legende, basme, credințe poporane, meșteșuguri etc., pe cari le-a adunat din județele Mehedinți, Dîmbovița și Muscel.

D. M. Canianu a lucrat în județele Putna și Neamț, formînd următoarea colecțiune compusă din peste una mie bucăți : a) *Meteorologie poporană* (credinți și superstiții) ; b) *Calendar poporan* (idem) ; c) *Ghici-tori și cimilituri* ; d) *Cuvinte particulare sau neîntrebuințate peste tot* ; e) *Locuțiuni și idiotisme* în număr de vro 1200 ; f) *Legende* ; și g) *Hore și strigături*. În bine d-nii Hodoș și Nottara au cules un număr de poezii poporane, primul din județul Argeș, iar cel de-al doilea din județele Suceava și Roman. Cît pentru d. Popescu-Ciocănel, d-sa a fost împiedicat spre a-și îndeplini sarcina.

Membrii comisiunei au avut de întîmpinat dificultăți diferite întru ajungerea scopului lor. În adevăr, spre a putea culege mai cu înlesnire produsele poporane, ar trebui o conviețuire pe un timp mai îndelungat cu țărani ; țăranul român, de felul lui, față de un orașan, e mai rezervat și neîncrezător, și nu prea își deschide inima la fiecare ; trebuie un contact zilnic, o asimilare perfectă, o contopire cu el, pentru ca să stea de vorbă cu un orașan. Pe urmă, culegerea nu trebuie să se facă la comandă, ci numai după dispoziția spontanee a cîntărețului și a povestitorului ; trebuie să surprinzi pe țăran, fără să te știe el că notezi și scrii după dînsul ; atunci țîșnește adevărata muză, neoprită de nimeni ; altfel, dacă îl distragi din ocupațiunile sale zilnice și-l pui să-ți cînte sau să-ți povestească, cîntecele și povestirile sînt lipsite de acel farmec al spontaneității, cînd omul crezîndu-se cu totul singur, își dă drumul dorului, jalei sau veseliei lui.

Deci, le-a venit greu membrilor comisiunei a descleșta gura multora de la țară și a trebuit să se folosească de prilejuri anumite pentru a putea culege materialul din acest volum.

Cît pentru graba pusă de învățători întru a răspunde și a trimite materialul adunat, n-avem mai deloc a ne felicita. Afară de rare excepții, — cei mai mulți învățători n-au răspuns defel, iar alții s-au mulțumit cu răspunsul comod că în satul lor n-au putut afla nimic așa ceva. Între județele ai căror învățători — afară de vreo 6-7 — n-au dat nici un răspuns, excelează Ilfovul și Vlașca. Județul, însă, din care s-a trimis răspunsuri de la aproape toți învățătorii, este Neamțu, și aceasta grație domnului revizor școlar Titu Mărdărescu. Un învățător care și-a dat bine seama de importanța adunării materialului folcloric, precum și de felul de a-l culege, este cu deosebire d. I. Florescu, din comuna Bragadiru, jud. Teleorman. D-sa a trimis un foarte interesant și bogat material, din care versurile figurează mai toate în acest volum ;

zicem mai toate, căci și de la acest învățător, ca și de la ceilalți culegători, nu s-au mai reprodus din nou părțile cari erau absolut identice cu altele ce figura[u] deja în colecțiune. Un prețios material ne-a mai fost procurat de către d. Rădulescu-Codin, din jud. Muscel, pe lângă cel oferit de persoane în afară de comisiune și de corpul învățătoresc.

Colecțiunea de față, care ocupă un volum mare de 1700 pagini, cuprinde toate producțiunile versificate poporane ce s-au putut culege, împreună cu un număr întins de variante, atît în afară cît și înlăuntru bucăților, omițîndu-se bucățile aiurea publicate. Dacă s-a procedat astfel în facerea acestei colecțiuni, este pentru că s-a avut în vedere principiul următor: Limba evoluînd, producțiunile poporane — un compus pe cît se poate de nestatornic — evoluează și ele, fie în sens progresiv, fie în sens regresiv. Și evoluția nu se petrece numai din punctul de vedere lingvistic, ci și din punctul de vedere al ideilor predominătoare, lăsînd la o parte faptul dacă o schimbare aduce și pe cealaltă. Astfel, ceea ce caracteriză această colecțiune este tocmai tendința ei modernizatoare atît în termeni cît și în idei: dovadă că amintirile trecutului au început deja să se șteargă în spiritul poporului, vorbele și-au pierdut forma și chiar însemnarea lor primordială sau tradițională, ba unele sînt chiar înlocuite cu cuvinte noi. De aceea producțiunile poporane neavînd un caracter de fixitate, ele trebuiesc culese nu o dată pentru totdeauna, ci din timp în timp, spre a se putea urmări șirul schimbărilor încercate, precum nu mai puțin și al amestecurilor diferitelor producțiuni. Căci, după cum zice d. Hasdeu²⁷, „Producțiunile poporane nescrise, zburînd fără control din gură în gură, se întălesc, se încrucișează, se confundă. Dacă două sau mai multe bucăți separate sînt omogene sau analoage, dacă ele prezintă unele puncturi de contact, dacă una ar putea să figureze ca început sau continuațiune ori epizod la o altă, uneori chiar prin antiteză, ele se combină împreună, formînd o singură bucată“. Și exemple de acest fel sînt destule în colecțiunea de față; doine, sau părți din doine se văd amestecate în cîntece bătrînești și haiducești; strigături amestecate cu doine; începutul sau sfîrșitul unui cîntec trecut la un altul etc.

---

²⁷ B. P. Hasdeu, *Cuvente den bătrîni, Cărțile poporane ale românilor în secolul XVI în legătură cu literatura poporană cea nescrisă*, București, Noua tipografie națională C. N. Rădulescu, 1879, vol. II, p. XX. (N. ed.)

Materialul s-a cules în 27 județe ; nu se află reprezentate județele : Bacău, Dorohoi, Constanța și Rîmnicul-Sărat. Sînt multe produse poporane și din Transilvania.

Bucățile s-au reprodus și publicat așa cum au fost găsite în gura cîntăreților, fără nici o schimbare, fără adaos, restricțiune sau întocmire, singura silință a culegătorilor fiind de a transcrie cu fidelitate cele auzite din viul grai al cîntărețului sau povestitorului.

O bună parte din colecțiune a fost culeasă nu din gura țăranilor români, ci, precum se indică la fiecare bucată în parte, cei mai mulți cîntăreți fură lăutari țigani. Bunăoară : cobzarul Stanciu Ion, Anghel Cambrea, Gh. Ilie Stînga, Ion Stan Băluică, Marin Băban, Cosma Tuță, Ion Neblea, Radu Dîrdîilă, Ghiță Șchiopu, Radu Burcea, Stan Pețigă, Ion Concilă, Precup Urlan, sînt țigani și mulți alți cîntăreți de aceeași rasă.

Acest izvor — lăutarii țigani — observă cu drept cuvînt d. Al. D. Xenopol *, într-o recenziune făcută volumului de culegeri al regretatului G. Dem. Teodorescu, „acest izvor poate sluji îndestul de bine pentru unele din clasele poeziilor adunate, precum steaua, colindele și cîntecele de lume. Nu știm însă dacă pentru balade sau cîntecele bătrînești o asemenea metodă de adunare este cea mai potrivită. Acestea însă alcătuiesc partea cea mai frumoasă și mai importantă a comoarei poetice a unui popor.

În ele poporul își depune ca într-un mormînt iubit toate figurile însemnate ale trecutului său, împodobindu-le cu tot farmecul poeziei, cu toate închipuirile fantaziei sale. În acestea se cristalizează adeseori și se împietresc niște expresiuni vechi cari, deși uitate astăzi, sînt păstrate acolo ca musca cea prinsă în galbena transparentă a chihlimbarului.

Baladele trebuie deci adunate cu cea mai mare băgare de seamă, auzite de la aceeași persoană de mai multe ori, căci același cîntăreț dă adeseori variante din cari unele pot să conțină tocmai cîte o piatră nestimată pe care nu ne-a păstrat-o nici un izvor scris. Trebuie apoi comparate variantele culese din locurile cele mai deosebite și anume nu din izvoare de a doua mîină, nu de prin noroiul orașelor, ci din via undă a pîrîului de munte, pe unde s-au adăpostit mai ales cîntecele bătrînești. A se culege asemenea nestimate din gura lăutarilor țigani, fie acela chiar și Petrea Crețul, este o metodă cu totul greșită. Oricît ar fi țiganul de romanizat el tot păstrează în țesătura gîndurilor sale o formă străină care adeseori modifică cugetarea sau expresiunea românească. Apoi mai

---

* Vezi foița ziarului *Voința națională*, [București], anul III, no. 451, din 30 ianuarie 1886. [p. 2].

gravă este împrejurarea că ȧiganii sînt și ei o natură poetică și artistică, dovadă că elementul muzical este reprezentat în poporul nostru aproape exclusiv prin această rasă. Conform cu caracterul poeziei populare, care se schimbă adeseori după poetul ce o cîntă, ȧiganii adeseori înlocuiesc versurile, expresiile, ideile prin altele ieșite din propria lor minte. Nu avem deci nici o garanție că o culegere de balade luată din gura unor lăutari să reprezinte adevăratul cuprins al cîntecului din bătrîni.“

Publicarea s-a urmat treptat-treptat, așa cum materialele s-au primit la direcțiunea muzeului de la membrii comisiunii și de la învățători.

Astfel se explică numărul de addende ce compun partea a doua a volumului I, fiindcă materialurile sosind la mari intervale de timp, iar tipărirea trebuind să înceapă mai înainte, potrivit dorinței onor. minister, — ea nu se putea opri pînă la sosirea întregului material.

După aceste observațiuni, să trecem la analiza volumului de față și să arătăm ce cuprinde fiecare soi de produs popular, ce elemente nouă sînt și ce caracteristice păstrează fiecare fel din această culegere.

Volumul, compus din două părți, se împarte după felul produselor populare în :

I. <i>Cîntece bătrînești</i> (balade și legende, cîntece haiducești, bătrînești)	175
II. <i>Doine</i> (dragoste, dor, jale, urît, blestem, cuculețul, murgulețul, călătorie, străinătate, cătănești, voinicești, bahice)	950
III. <i>Cîntece de nuntă</i>	25
IV. <i>Strigături</i>	1061
V. <i>Cîntece, rugăciuni și jocuri de copii</i>	27
VI. <i>Colinde și Plugușorul</i>	80
VII. <i>Ghicatori</i>	300
VIII. <i>Descîntece</i>	380
IX. <i>Vrăji</i>	60
X. <i>Cîntece de mort, bocete</i>	10
XI. <i>Anecdote și povești</i>	13
XII. <i>Locuțiuni și idiotisme</i>	1250
Varia :	
<i>Calendar popular</i>	
<i>Frînturi de limbă și zicături,</i>	
<i>Întrebări și răspunsuri,</i>	
<i>Cuvinte particulare.</i>	

Să ne ocupăm de fiecare din aceste categorii în particular.

I. *Cîntecele bătrînești* sînt în cea mai mare parte cunoscute, din colecțiile anterior publicate, dar ele ne oferă multe și prețioase variante înlăuntru, ca și în afară, la bucățile deja cunoscute.

Sînt și cîteva tipuri și nume noi, bunăoară *Niculca* (p. 174); *Cîntecul lui Oancea chirigiu* (p. 402); *Stoian Bulibașa* (p. 166); *Aga Bălăceanu* (pp. 311, 314, 315); *Cîntecul Banului* (p. 155); *Rădița* (p. 353); *Cîntecul lui Prîscoveanu* (p. 317); *Cîntecul lui Călin* (p. 247); *Mizil Crai* (p. 93); *Gheorghică Poianu* (p. 410); *Voichița* (p. 107) etc. etc.

Să ne oprim puțin la cîntecul lui Aga Bălăceanu pentru că el ne oglindește unele momente istorice interesante.

Aga Constandin Bălăceanu, „om plin de vitejii și de păreri nebune“, cum îl numește cronicarul, era ginerele lui Șerban Vodă Cantacuzin și partizan al politicii austriace în Principate, pe cînd Constandin Brîncoveanu îl ținea cu turcii. Bălăceanul la a. 1689 intră în țară cu generalul Häusler și ocupă Bucureștii. Brîncoveanu cheamă în ajutor pe tătari. Nemții părăsesc capitala și se retrag la munți. Se dă bătălia de la Zărnești (sept. 1690), între turci și austriaci, în care bătălie Aga Bălăceanu este ucis; capul i se aduce la Brîncoveanu, care-l pune în prepelec pe mormanul de cărămizi ale caselor lui Constandin Bălăceanu (palatul cel nou al Poștelor) spre a fi văzut de toată lumea timp de un an și jumătate.

Dară să ascultăm mai bine pe cronicarul Neculcea: „Dece de aice din Moldova au mărșu hatmanul Bogdan cu o samă de moldoveni, și un soltan cu tătari, și Brîncovanul cu capul său și, agiungînd la marginea Țării Muntenesti unde să cheamă Cîmpina, ieșitu-le-u Heizăru ghenărar și cu aga Bălăceanul și cu cîteva mii de nemți. Ș-au dat războiu foarte tare, de îmbe părțile, și groznic, cîteva ceasuri, și pe urmă au spart pe nemți. Ș-au purces nemții în răsîpă. Și atunce au prinsu pe Heizăr ghenărarul la mîna-i lui Tupîl-grof, și Bălăceanul au perit în război (...) Dzac că la acel războiu să fie fostu mai mult izbînda despre partea căzacilor Brîncovanului, care le era cap căzacilor un moldovan, anume Costîn, ficiorul Nenului.

După ce au aflat Brîncovanul pe Bălăceanul mort în războiu, trimisu-i-au capul la București, de l-au pus într-un prepeleac în mijlocul ogrădzii lui, de au ședzut vrun an capul în prepeleac. Și au învățat de i-au răsîpit și curțile și ograda, de-au rămas numai jăriște.“²⁸

---

²⁸ Citat corectat după Ion Neculce, *Letopiseșul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*, ediție îngrijită, cu glosar, indice și o introducere de Iorgu Iordan, București, ESPLA, 1953, p. 181. (N. ed.)

Pînă aci cronica.

Iată acum ce a făcut fantazia poporului :

Avem în colecțiunea noastră trei variante ale cîntecului lui Aga Bălăceanu : una provine de la lăutarul Gheorghe Bălțatu din Șerbănești, jud. Olt (p. 311) ; a doua de la Iovan Băzăvan din Giubega, județul Dolj (p. 314) ; a treia (p. 315) de la moșul Burcea, în etate de 85 ani, din comuna Adamești, jud. Teleorman.

Reproducem aci pe cea de a patra, spusă tot de moșul Burcea așa cum a publicat-o zilele acestea eminentul folclorist d. Chr. N. Țapu *, și în fine pe a cincea culeasă de d. M. Pasculescu de la Sima I. Jimblaru, comuna Catanele-Dolj.

Iată mai întîi varianta a patra :

„Începutul cîntecului, neștiindu-l acest bătrîn să-l rostească în versuri, mi l-a spus din gură sub formă de poveste. Il reproduc deci, cu vorbele bătrînului Burcea“.

Acum 400 de ani Costandin Brîncoveanu, acela care a fost mai mare peste Divan, a clădit un oraș și i-a pus numele București, după Ciobanu Bucur, Mocanu. Bucur Ciobanu avut-a pe-acele vremuri :

Oi multe,
Multe și cornute,
Cu lîna miștoasă,
Ca firu de mătasă,

și trecea cu multă vază printre semenii săi după acele locuri.

Trecut-au ani 50 la mijloc și orașul lui Bucur Mocanu mereu a crescut și s-a făcut de 2500 de case.

S-a sculat în urmă și Aga Bălăceanu, boierul lui Costandin Brîncoveanu, și, în ciuda Voievodului Costandin, s-a apucat și el să zidească un oraș cu 300 de clădiri, pe locul de la Bălăciu de azi.

Vroia Aga Bălăceanu ca orașul lui să întreaacă p-a lui Costandin Brîncoveanu, să ajungă chiar capitala țării românești.

Și, ca să izbutească, s-a sculat el cu un ferman și cu oaste nemțească, cu nemți de cei cu coadă, să bată pe Costandin Brîncoveanu.

Brîncoveanu glăsuț-a atunci către Bălăceanu :

— Ce vrei, să te certî cu mine ? Eu, care am făcut un oraș mare cu 2500 de case, sînt mai tare ca tine și sînt domn.

Tu ai clădit un mic orașel cu 300 de ziduri, și alea sînt pustii ! Dacă vrei de la mine bani, îți dau destui ; poate oi fi sărăcit cu atîtea ziduri ce ai ridicat.

---

* Revista liceului „Unirea” din Focșani, nr. 1 (septembrie 1900), pag. 23—30.

— Nu cer bani, zisu-i-a Bălăceanu, că am mulți fără de seamă, și nici o domnie și împărăție nu știe de bănetul cel mult al meu !

— Atunci dar ce vrei ?

— Vreau ca Bucureștii să fie aici la Bălaci. Dacă m-oi birui, atunci să rămîie Bucureștii acolo, unde sînt astăzi, dacă nu, atunci să se mute capitala aici la Bălaci.

Văzînd că nu izbutește astfel, Aga Bălăceanu porni cu război împotriva domnului său Brîncoveanu.

Bălăceanu venea cu fină-su Drăgan călări pe cai viniciori :

Venea cu oaste nemțească,

Venea ca să prăpădească

Pe Costandin Brîncoveanu

Care stăpînea divanu !

Brîncoveanu a ridicat împotriva *lu* Bălăceanu cinci mii de ostași. Ei au început lupta și Aga Bălăceanu cu fină-su Drăgan au bătut de au stins pe Brîncoveanu și oastea lui.

Ce ostași mai rămînea

La Brîncoveanu striga :

— Trimite, doamne, oștile,

Că ni s-a *scurtit* zilele !

Bălăceanu ne snopește,

Ne bate, ne prăpădește !

Brîncoveanu ce-mi făcea ?

Pe Drăgan, măre, 'mi chema,

Pe finu *lu* Bălăceanu,

Care a părăsit Divanu.

La Divan că-l aducea

Și din gură că-i striga :

— Drăgane, Drăgane,

Viteze Drăgane,

Cu aur mult te-oi dărui,

Dacă mie mi-oi sluji ;

Cu scaun de-mpărăție

Și cu mare boierie.

Pe Bălăceanu să-mi apuci,

Capu-aicea să-i aduci.

Să mi-l tai, să mi-l omori,

Să-l pisezi de nouă ori !

La ziua sorocită, să fii gata, măria-ta, îi răspunse viteazul Drăgan, finu *lu* Bălăceanu. Înhamă-te din nou la luptă, c-am să-ți aduc eu pe tipsie capu *lu* nașu, ca p-al sfîntului Ion Botezătorul !

Brîncoveanu ce-mi făcea ?

La Bălăceanu trimetea

Soli domnești, ca să-i vestească

De război să se gătească.

Dar Bălăcean ce-mi făcea ?

Pe finu Drăgan chema

Și din gură că-i grăia :

— Ce o fi asta, măi Drăgane,

Drăgane, fine Drăgane ?

Brîncoveanu mi-a trimes

Din divan de la domnie,

Trimși vornici în solie :

Nu cumva pentru bătaie,

Sau este răscoală-n țară ?

Drăgan, mare, ce-mi făcea ?
Lu Bălăcean el grăia :
 — Nășicule, dumneata,
 Prin București c-am trecut,
 Multe lifte c-am văzut :
 Turci și nemți, ruși și tătari,
 Poloni, unguri, mustăți mari.
 La război noi d-om mergea,
 Multe lifte om tăia ;
 Tu să tai în două părți,
 Că-s prea multe, multe legi.
 Și eu să tai într-o parte,
 Ca să am mai bună parte !
 Duminică dimineață,
 Cam pe rouă, cam pe ceață,
 În răsăritu de soare,
 Amîndoi pleacă călare.
 Cruce, mare, că-și făcea,
 La Dumnezeu se ruga
 Și din gură cuvînta :
 — Doamne, Doamne, fii cu noi
 Cu putere l-amîndoi ;
 Să ne ducem sănătoși,
 Să ne-ntoarcem bucuroși,
 Ca doi trandafiri frumoși !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 Cînd el așa se ruga,
 Drăgan în gînd că zicea :
 — Dar-ar Domnu Dumnezeu,
 Să fie pe gîndu meu :
 Să-ți văz capu tău pe jos
 Și pielea-ntoarsă pe dos !
 Ei la război că pornea,
 La București c-ajungea,
 În cîmp la Colintina.
 Ei, mare, se-nspăimînta,
 Cînd așa sodom vedea :
 Multă oaste că-mi vedea,
 Știi ca frunza, ca iarba !
 Bălăceanu ce-mi făcea,
 Cînd așa sodom vedea ?

Ocheanu la ochi punea,
 Peste oștire se uita
 Și din gură că striga :
 — Alelei, Drăgane fine,
 De noi acum nu e bine,
 Să ne luptăm peste fire
 Cu ăst sodom de oștire !
 Tu să tai în două părți,
 Că-s prea multe, multe legi ;
 Și eu să tai într-o parte,
 Ca să am mai bună parte !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 La piept mîinile punea,
 La Dumnezeu se ruga :
 — Doamne, fie voia ta !
 Doamne, părinte prea sfinte,
 Ascultă-mi ruga fierbinte :
 M-ai scăpat întîia oară,
 Scapă-mă și-a doua oară !
 Drăgan, mare, ce-mi făcea ?
 El în gînd că se ruga :
 — Verde foaie tei frunzos
 Capu să ți-l văd eu jos !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 El, mare, se pregătea,
 Paloșu-n mînă că lua
 În oștire că intra,
 Multă moarte că făcea,
 Prăpădul Domnului erea !
 Drăgan, mare, ce-mi făcea ?
 De la margine privea,
 Nu-i venea a se lupta ;
 Calu, mare, că-și oprea,
 De tăiat nimic tăia !
 Bălăceanu se lupta,
 Moarte prin turci el făcea :
 Pe turci grămadă-i tăia,
 Cu pămîntu-i așternea,
 Și el, mare, ostenea.
 Calu-i din nări foc vărsa,
 Mîinile i se-ncorda,

Sîngele şiroi curgea
 Şi pe paloş se-nchega !
 Dară Aga Bălăceanu,
 Care a părăsit Divanu,
 Dacă, măre, că vedea,
 Că vedea că ostenea,
 Finului Drăgan grăia :
 — La margine, fine, şi-acasă,
 Că p-aici moartea ne lasă !
 Calu că mi-a ostenit
 Şi eu, măre, c-am stătut !
 Amîndoi că se pornea
 Şi fugea, măre, fugea,
     Zi de vară
     Pînă-n seară !
 Oştirea că mi-i gonea,
 După ei se-nşiruia
 Şi deloc nu-i ajungea !
 Drăgan, măre, ce-mi făcea ?
 El hodinit cum erea,
 Drumu jderului dedea,
 Copitele-i scăpăra,
 Nori în urmă-i rămînea.
 Pe Bălăceanu-mpingea,
 De-a călare cum erea,
 În Dîmboviţa-l băga
 Şi din gură că-i striga :
 — Fugi, naşule, nu mai sta,
 Că ne-a ajuns potera !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 Pe finu că-l asculta,
 Cu calu-n nămol intra
 Şi mai rău se-nnoia
 Şi din gură că-i striga :
 — Săi, Drăgane, finule,
 Că mi-a scurtit zilele ;
 Calu mi s-a nămolit,
 Oşurea că m-a sosit !
 Drăgan, măre, ce-mi zicea ?
 — Zvîrle, naşule, puşca,

Şi puşca şi sabia,
 Nu mai faci treabă cu ea !
 Sabia ți s-a ştirbit,
 Puşca ți s-a ruginit,
 Oţelile c-au plesnit !
 Zvîrle-ţi, naşule, zaua,
 Să zboare calu fuga,
 Că zăile sînt mult grele,
 Nu pătrund gloanţele-n ele !
 Drăgan, frate, ce-mi făcea ?
 Cum pe naşă-su vedea
 Fără arme că erea,
 La el, măre, năvălea :
 Suliţa-n el o băga,
 Mlafele jos îi vărsa !
 Pînă oştirea sosea,
 Bălăceanu mort erea !
 Capu-n suliţă-l puneă,
 La Brîncoveanu l-aducea
 Şi de divan că-l trîntea
 Şi din gură-i cuvînta :
 — Ia-ţi, doamne, datoria
 Şi dă-mi făgăduiala !
 Brîncoveanu cînd vedea,
 Mult, frate, se-nveselea
 Şi lui Drăgan că-i grăia :
 — Drăgane, tu să trăieşti,
 Domnia s-o stăpîneşti !
 La scaun că mi-l ducea,
 Pe divan îl aşeza.
 Bărbierii că-i chema,
 Pe el bine că-l spăla,
 Mi-l rădea şi-l potrivea
 Şi cu ţoale-l îmbrăca,
 Cu ţoale cu ibrişim,
 Ibrişim tot cafeniu :
 Ibrişim de Țaligrad,
 Cotu şapte galbeni luat !
 Brîncoveanu ce-mi făcea ?
 Bine deloc nu-i părea,

La Drăgan el că mergea
 Și din gură-i cuvînta :
 -- Drăgane, Drăgane,
 Viteze Drăgane,
 Cum în locu-mi să domnești
 Și lumea s-o stăpînești ?
 Ți-ai tăiat tu nașia,
 Darmite domnia ?
 La gealapi semn el făcea
 Și din gură le zicea :

Varianța a cincea, din Catanele-Dolj, sună astfel :

Verde a crinului,
 În lumea Ciambriului
 La otaru Turnului
 La Poiana Mărului,
 Ceartă-mi-se, vere, -mi ceartă
 Tot doi domni cu două oști.
 Dar oștile cum erea ?
 Una mi-e verde nemțească
 Ș-alta roșie turcească.
 Dar domnii cum îi chema ?
 Unu-i Aga Bălăceanu,
 Și Constantin Brîncoveanu,
 Finu-i Costin Căpitanu.
 Zice Aga Bălăceanu,
 Spre Constantin Brîncoveanu
 Ca să mute Bucureștii
 Și să-i mute la Bălaci ;
 Dar Constantin Brîncoveanu, —
 Crede-n Dumnezeu sărmanu, —
 Îi răspunde chiar așa :
 Ca să lase Bucureștii,
 Chiar unde se află acuma.
 În Dîmboviță c-o cura.
 Lui Constantin s-o-nchina,
 Multă lume s-o adăpa.
 Din vorbe nu s-ajungea,
 De război că să vorbea.
 Cînd ai zice usturoi,
 Puseră sorocu joi,

— Lui Drăgan capu să-i luați
 Și-n domnie nu-l lăsați ;
 Decît lumea s-o domnească,
 Mai bine el să putrezească !
 Gealapii că-l asculta,
 Capu lui Drăgan tăia ;
 Iar pe el îl îngropa
 La mînăstirea domnească,
 'N lume să se pomenească !"

Să s-apuce de război.
 Pînă joi că n-așteptară,
 Miercuri sara să luare.
 Să loviră, să ciocniră,
 Foarte rău să mîntuiră.
 Să vezi Aga Bălăceanu
 'Ncălica pe calu-ăl mare,
 Cu măzdrancu la spinare ;
 Să-implimba prin oastea mare
 Și mi-și striga-u gura mare :
 — Cari s-o afla, s-o adăvăra
 Ca să-și taie nașia,
 Îi dau și eu domnia ;
 Să fiu domn cu numele,
 Să-și primească pungile
 Și toate mituirile.
 Cin' s-afla, s-adăvăra ?
 Numai Costin căpitanu,
 Naș Constantin Brîncoveanu.
 La Bălăceanu mergea
 Și iscălitura-i da
 Că-și taie el nașia,
 Numai să-i dea domnia.
 Apoi de-aicea pleca,
 La nașu-său să ducea,
 Și nașu-său l-întreba :
 — D-aleo-leo, fine Costine,
 Ori că tu ești turburat,
 Ori calu-n colți te-a luat ?

— Naşule, năşia mea,
 La mic că m-ai botezat,
 La mare m-ai cununat,
 Trei copii mi-ai creştinat,
 Două fete ş-un băiat,
 Şi ajutor nu Ț-am dat.
 Acuș la vreme de zor
 Să-Ți dau și eu ajutor.
 Să te scot de la strîmtori.
 — D-aleo-leo, fine Costine,
 Ia departă-te de mine,
 Mi-e frică de-nșelăciune,
 C-așa sînt domniile
 De vorbesc cu gurile,
 Mituiesc cu pungile
 Pînă-și fac plăcerile.
 — Naşule, năşia mea,
 De ce te sfiești așa ?
 Numai atîta vorbea
 Și-n oștire îl primea.
 — Naşule, năşia mea,
 Bate tu marginile,
 Să bat eu mijloacele
 Că le știu sorozacele.
 De la mine-o mai scăpa,
 De la tine să nu scape
 Nici în cer, nici în pămînt,
 Nici în gaură de vînt,
 Că tu mie nu-mi mai scapi.
 Numa atîta că vorbea,
 Calu-n frîu bine-și strîngea,
 Pîngă nașu-său să da
 Și cu paloșu trăgea.
 Trase hoțu năcăjit,
 'I scăpă paloșu-n pămînt,
 Scoase brazdă ca de plug.
 Al doilea mai trăgea,
 Mîna din dreapta-i tăia.
 'I tăia mîna și c-o spață,
 Bată-l Dumnezeu să-l bată,
 Că-l blestemă țara toată.

Da' nașu-său ce făcea ?
 'N Dumbăviță s-ascundea.
 Costin pe urmă-l lua ;
 Tot pe dîra singelui,
 Pe potcoava roibului,
 Pe sunetu frîului.
 'N Dumbăviță îl găsea,
 De-aci nașu-său striga :
 — D-aleo-leo, fine Costine,
 Lasă-mă, fine, așa,
 La București m-oi ducea,
 La mînă m-oi vindeca,
 Și la spată mi-o trecea ;
 Pe uliță mi-oi cerea
 De-oi ține pe nașă-ta.
 — Naşule, năşia mea,
 Cînd iei săcurea pe mînă
 Și mi te duci la pădure,
 Cînd tai copacu de sus,
 Tot mai frumos odîrșlește ;
 Cînd îl tai din rădăcină.
 Mi-l usuci de la tulpină.
 — D-aleo-leo, fine Costine,
 Cean' că m-oi lăsa așa :
 La București mă duceam,
 La mînă mă vindecam.
 'N urmă vedeai ce-Ți lucram :
 La temniță te-așezam,
 Pe viață te lăsam.
 Costin așa de-auzea
 I'oarte rău se necădea,
 Frumos capu îi tăia,
 'N Dumbăviță-l arunca.
 Și de acia îl lua,
 De mustață-l apuca,
 La domnie-l ducea
 Tot la Sarafim-pașa.
 Dar domnia de-l vedea,
 Sarafim-pașa grăia :
 — Tu Ț-ai tăiat năşia,

Mîini ne faci și nouă-așa.
 Și-apoi, mare, porîncea :
 — Faceți-i ceva-mplimbare
 Lui Costin ăsta ăl mare.
 Pe Costin că mi-l lua
 Foarte bine de-l plimba.
 Colea la tîrgu d-afară,
 Două furci și-o cumpioară,
 O sfîntă de frînghioară
 Foarte bine-l spînzurară,
 Să minună ș-altă țară.
 Puținel că-l mai lăsa
 Pînă naș-sa venea ;
 Ea astfel că mi-și vorbea :
 — D-aleo-leo, fine Costine,
 Da nu-ți păru rău de mine ?
 Las' că-ți tăiași nășia !
 Ce nu primiși domnia
 De primiși frînghioara ?

Dar-ar Dumnezeu, să dea,
 Și cu Maica Precesta
 Să-mi auză vorba mea :
 Fieru să mai ruginească,
 Oțelu să mucezească,
 Trupul tău nu putrezească,
 Nici muscă nu să lipească...
 Numa atît îl blestema,
 Poftim, naș-sa pleca.
 La nouă ani să-ntorcea,
 Tot în ștreang că mi-l găsea,
 Și pornea de mi-l ierta.
 Și mi-l ierta tot cu milă :
 — Să cadă din ștreang țărînă !
 De blestemu de la naș
 Nu m-ai în lume lăcaș.
 Blestemu de la tată
 'I ca, cînd calci-o piatră-n apă,
 Iar blestemu de la mumă
 'I ca lovitura de ciumă.

Din comparațiunea celor patru prime variante ale cîntecului lui Aga Bălăceanu, vedem că ideea principală este lupta dintre oștea turcească a lui Brîncoveanu cu cea nemțească a lui Bălăceanu și sfîrșitul tragic al acestui din urmă prin trădarea unui fin al său. Brîncoveanul anume promisese acestui fin al Bălăceanului că-i va da domnia, dacă va omorî pe nașul său ; finul execută crima, dar este pedepsit de domn cu moartea pentru neomenoasa faptă, omorîrea nașului de către fin fiind socotită în credința românului întocmai ca un paricid.

Varianta a cincea face pe omorîtor *fin* al Brîncoveanului iar persoana ucisă nu mai este Aga Bălăceanu, ci tocmai Constantin Brîncoveanu.

Dar să vedem mai întîi cine a fost omorîtorul lui Bălăceanu ?

După variantele nr. 1 și 2 el se chema : căpitan Costin.

Varianta nr. 1 (p. 311) :

Unde Costandin Brîncoveanu vedea
 Cum oastea lui se-mpuțina,
 Mîna la gură punea,
 Cu pumnii-n piept se bătea :
 — Sărăcuț de maica mea,
 Că mi-a prăpădit oastea,
 Bată-i crucea mîne-sa !

Pristav, nene, că punea,
 Trei zile, trei nopți striga :
 — Care, frate, s-o afla,
 Și, nene, s-o adevăra,
 Ca să taie p-acesta,
 Fi dăruie domnia,
 Domnia și moșia,

Ca să taie p-acesta,
Că mi-a prăpădit oastea !
Nimenea nu se afla,

Fără cît că se găsea
Săvai, căpitan Costin
Al Bălăceanului fin ;

iar varianta nr. 2 prescurtată (p. 314)

Foaie verde ș-o lălea,
Unde, frate, s-auzea,
Ca să-și taie nășia
Să-și capete domnia ?
Nicăieri nu s-auzea,

Frate, și s-a-deverea
Ca să-și taie nășia
Să-și capete domnia,
Numa căpitan Costin,
Lui Aga Bălăcean fin.

Dovadă că acest căpitan Costin a existat în realitate și a jucat un rol însemnat în bătălia de la Zărnești sînt cuvintele mai sus reproduse ale cronicarului Neculcea, care ne spune : „Dzic că la acel războiu să fie fostu mai mult izbînda despre partea căzacilor Brîncovanului, care le era cap căzacilor un moldovan, anume Costin, ficiorul Nenului.“

Iată deci cine a fost acela care :

La Costandin Brîncoveanu mergea
Și din gură-i cuvînta :
— Constandine Brîncovene,
Imi dăruiești moșia,
Moșia și domnia,

Ca să-mi tai eu nășia ?
Că mi-e părinte mai mare,
Mi-a ars focul la spinare,
Frică mi-e de luminare !

Cît despre relațiunile căpitanului Costin cu Aga Bălăceanu, dacă acesta îl botezase sau nu, nu putem ști cu siguranță. Deși numele Costin, ca o prescurtare presupusă din Costandin, ar putea vorbi pentru prima ipoteză, — nașul dînd obișnuit finului propriul său nume de botez, — dar nici părerea de a vedea aci pur și simplu o influență a rimei :

Săvai, căpitan *Costin*
Al Bălăceanului *fin*

sau

Numa căpitan *Costin*
Lui Aga Bălăcean *fin*,

nu poate fi în mod absolut exclusă. Cu atîta mai mult, că în varianta nr. 5 tocmai versul al 12-lea :

Și Constantin Brîncoveanu

a cerut, din cauza rimei, versul următor :

Finu-i Cbstin căpitanu.

În acest caz avem prilejul să constatăm cum uneori o simplă potrivireală de rimă determină fondul întregului cântec, și mai departe cum acest fond trece într-o variantă a cântecului, unde necesitatea care provocase rima nu mai există: așa ar fi în cazul de față variantele nr. 3 și 4, care deși înlocuiesc pre căpitan Costin prin Drăgan, viteazul Drăgan, dar mențin afirmarea că acesta fusese un fin al Bălăceanului:

Bălăcean pe Drăgan chema

Și din gură-l întreba :

— Ce-o fi asta, *fine* Drăgane ?

Dară Drăgan răspundea :

— *Nașule* dumneata etc.

Cine va fi fost însă Drăgan ? Intervenirea lui aci să fie oare confuziune în loc de Hatmanul Bogdan, comandantul armatei moldovene în bătălia de la Zărnești ? Atare confuziune s-ar părea cu atât mai posibilă, cu cât Drăgăneștii era o familie care lăcuia chiar în mahalaua Bălăcenilor *, iar la satul Drăgănești fugise tocmai atunci soacra lui Bălăceanu, Doamna Maria a lui Șerban-vodă Cantacuzin. Aceasta nu e de admis. Mai puțin probabilă ar fi părerea de a vedea în Drăgan un nume obicinuit în poezia populară, cum avem două exemple chiar în colecțiunea de față :

— Cum făceau, mă Nușule ?

— Chițai,

Chițai

Banița,

Dă-i cu stremuralița,

De la vale

Pîn' la deal

Pin' la pomii lui Drăgan ;

sau p. 257

Frunză verde odolean,

Ici în vale, colo-n deal,

La rateșu de sub mal,

Bea Iorgovan

Și cu Drăgan

Și Iorguță Roșcovan.

---

* G. I. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, [București, 1899], 327.

Ne rămîne a treia ipoteză : că faptul se datorește pur și simplu contaminațiunei a două cîntece, în cari ideea principală : omorîrea nașului de către finul său, alcătuiește fondul comun : anume cîntecul lui Aga Bălăceanu, în care figurează personajul istoric căpitan Costin, a fost influențat de următorul cîntec *Radu-vodă și Drăgan*, cules din comuna Bragadiru, jud. Teleorman, și publicat în prezenta colecțiune (p. 305)

Pribegești-mi, vere,
Pribegești-mi, dragă,
Pribegești-mi Radu-vodă !
Dar de cine-mi pribegea ?
Tot de fină-so Drăgan,
Tot Drăgan din Bărăgan.
Că el, uite, s-a jurat
Să nu-l lase netăiat.
Că, cînd Radu l-a cununat,
Cînd a fost la masa mare,
Toți boierii i-a dat,
Care vii,
Care moșii,
Care galbeni pă tipsii,
Numai Radu nu i-a dat,
Nici o vie,
Nici moșie,
Și nici galbeni pă tipsie.
Și cum Radu că fugea,
Ochii-ndărăt ș-arunca,
Mare pulbere vedea,
Și din gură că grăia :
Cată bată-i mumă-sa,
D-o fi pulbere de vînt,
Să revarsă pe pămînt !
D-o fi pulbere de om,
Tot drumul și l-o goni,
Pîn' la mine o veni.
Bine vorba n-o sfîrșea,
Și fină-so Drăgan îl sosea.
Iar Radu dacă-l vedea,
El din gură îi grăia :
— D-ale, fine Drăgane,

Or calu îți ispitești,
Or pă mine mă petreci ?
Dar Drăgan că îi grăia :
— D-ale, nașule Radule,
Eu calu nu-mi ispitesc,
Nici pă tine te petrec,
Dar pă tine te gonesc ;
Că eu, nașule, m-am jurat
Ca să nu-mi scapi netăiat,
Că știi, nașule, cînd m-ai cununat,
Cînd fuse la masa mare,
Toți boierii că mi-a dat,
Care vii,
Care moșii,
Care galbeni pă tipsii,
Numai tu, nașule, nu mi-ai dat,
Nici o vie,
Nici moșie,
Și nici galbeni pă tipsie.
Atunci eu că m-am jurat
Să nu te las netăiat.
Iar Radu că îi grăia :
— Bine, fine Drăgane !
N-o fi, fine, zău, păcat,
Că la mic te-am botezat,
La mare te-am cununat,
Și-alți coconi și-am creștinat ?
Drăgan din gură zicea :
— Ba o fi, nașule, păcat,
Că la mic m-ai botezat,
La mare m-ai cununat,
Și-alți copii mi-ai creștinat ;
Dar am apucat ș-am jurat

Ca să nu scapi netăiat.
Bine vorba nu sfîrșea,
Și capu îi reteza,
Trupu că i-l spinteca ;

Cu țărînă-l presăra,
Într-un prepeleag l-înfiea,
L-înfiea în drumul mare,
Ca să aibă pomeneală.

Am putea chiar stabili unde anume a avut loc contaminățiunea, căci variantele no. 1, 2 și 5 ale cîntecului lui Bălăceanu cu finul căpitan Costin sînt culese din județele Dolj și Olt, pe cînd cele cu no. 3 și 4 ale aceluiași cîntec cu finul Drăgan provin din județul Teleorman, adică de acolo unde s-a cules și cîntecul lui *Radu-vodă și Drăgan*. Aci dar, în Teleorman, s-a întîlnit un cîntec cu altul ; personajul Drăgan din cîntecul teleormănean a uzurpat locul căpitanului Costin din cîntecul oltean, și alt nimic.

Chestiunea dacă Drăgan din cîntecul lui Radu Vodă, ca și Sarafin-pașa din cîntecul Costin, au fost persoane reale sau nu, rămîne deschisă.

În orice caz, acest exemplu ne arată însemnătatea geografică în formarea unei colecțiuni folclorice, diferitele influențe ce un cîntec poate să exercite asupra altui cîntec, precum nu mai puțin și interesul de a vedea păstrată în cîntecul poporan amintirea istorică²⁹ a viteazului căpitan Costin, care, dacă n-ar fi fost menționat de cronicarul Neculcea, noua critică așa pretinsă istorică³⁰ l-ar fi pus desigur cu totul în domeniul fabulei. Folclorele constituie deci un element de mare preț pentru istorie, el ne dă istoria vie a poporului, *lebendige Volksgeschichte*, cum se exprimă genialul Herder.

Limba în aceste producțiuni nu e decît ici-colo coruptă și influențată de mahalalele orașelor. Bucățile culese de la români sînt mai pure

²⁹ Punctul de vedere al lui Gr. Tocilescu, că în cazul cîntecului *Aga Bălăceanu* avem a face cu o baladă istorică, este împărtășit și de I. C. Chițimia : „Între baladele istorice se rînduie, de asemenea, balada *Aga Bălăceanu*”. (*Folclorul românesc în perspectivă comparată*, București, Editura Minerva, 1971, p. 100.) (N. ed.)

³⁰ N. Iorga nu numai că n-a acceptat interpretările date de Gr. G. Tocilescu baladei *Aga Bălăceanu* dar s-a simțit și vizat în criticile adresate „noii critici” : „La poezia *Constantin Bălăceanu* d. Tocilescu greșește tot : și data luptei de la Zernești, și motivele ei, și izvorul ce trebuia să întrebuințeze. Vorbind de Costin Neniul, menționat după domnia-sa în baladă, d. Tocilescu își permite a spune că «noua critică, așa pretinsă istorică, l-ar fi pus desigur», fără aceasta, «în domeniul fabulei» (p. XXX). Nu, «noua critică» etc. face altceva : ea dă, în Iorga, *Ist. literaturii române*, III și în *Studii și documente*, V tot ce trebuie pentru a ști cineva cele trebuitoare în privința lui Neniul, pe care «vechia lipsă de critică» îl morfoleşte degeaba. La balada foarte interesantă a lui Radu-vodă ucis de boierul Drăgan, d. Tocilescu se întrebă naiv cine să fie acolo : cine altul decît Radu de la Afumați, ucis în ianuar 1529 de Drăgan Postelnicul !” (N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministerului de Instrucție...*, p. 26.) (N. ed.)

decît cele adunate din gura lăutarilor țigani. În viitor toată atențiunea culegătorilor va trebui să fie îndreptată asupra cîntecelor bătrînești și să fie preferați întotdeauna cîntăreții români, mai ales acei cari nu sînt de meserie lăutari ; căci se mai găsesc ici-colo moșnegi români cari ar putea fi ascultați cu folos ; numai în lipsa lor cată a se da ascultare lăutarului țigan. Pe urmă, chiar între români trebuie ales cel mai vorbăreț, mai voios și mai glumeț, mai frumos-povestitor, iar nu orice sporovăitor, zăpăcit și fără memorie.

Cîntecele bătrînești ar trebui culese cît mai repede toate, căci ele ne aduc știri istorice din trecut asupra vieții intime, a moravurilor, a stărei sociale și a întâmplărilor mai însemnate din vremurile de odinioară. Un studiu comparativ amănunțit între cele publicate deja și o întregire a celor necomplete cu variantele respective se impun, și ar fi de mare folos, atît din punctul de vedere estetic-literar, cît și din acel istorico-filologic.

Tot aci trebuie să pomenim și de grupa cîntecelor haiducești, cari în culegerea de față sînt destul de bine reprezentate. După cîte cunoaștem, aceste cîntece în colecția noastră sînt cele mai lungi și mai complete, și cu cele mai multe variante. Rînd pe rînd trec pe dinainte-ne chipurile cunoscute ale haiducilor *Burileanu*, *Corbea* (cu 4 variante), *Miul* (cu 8 variante, din cari una cu 450 de versuri și alta de 535 versuri) ; *Jianu* (cu 4 variante) ; *Ghiță Cătănuță*, *Radu Anghel*, *Codreanu*.

Se mai adaugă și cîteva chipuri noi, cari nu figurează în colecțiile anterioare, ca : *Cîntecul lui Păun Haiducul* (p. 254), *Cîntecul lui Săcală* (p. 271), *Cîntecul lui Ioniță Haiducul* (p. 258) etc. etc.

II. *Doinele*, genul cel mai numeros și îndestul reprezentat în volumul nostru. Sub toate raporturile ele se prezintă bine. Monotonia e aproape cu desăvîrșire exclusă. Fiecare doină ne înfățișează o nouă clipă din eterna melancolie ușoară, de care e frămîntat sufletul românului.

Ici, tînguirea dulce a îndrăgostitului, care vorbește inimioarei sale :

— Inimioară, inimioară,
Inimioară surioară,
Ce-mi stai tristă și amară,
Inimioară, ce te bați
De coaste și de ficați ?
Inimioară, stai pe loc
Că-ți pui lacăt la mijloc !
— Să-mi pui lacăte și-o mie
Inima face ce știe !

Colo, urechea neînduioșată de întreaga gamă a dragostei poporului : a iubirei, a întâlnirii, a nehotărîrei, a înșelăciunei, a dragostei fără de noroc, a trădărei, a despărțirii ; gura lunei și toate sentimentele ce frămîntă o inimă de bărbat și de femeie cînd sînt cuprinși în mrejele „pîrdalnicei de dragoste, bat-o focul s-o bată“.

Frunza verde, pădurea și dumbrava, tufișul, băătura și munții cu flori ; podișca și fîntîna din preajma satului — locurile unde românul își așteaptă pe iubita ; cerul, soarele, stelele, privighetoarea, cuculețul și alte păsări, martorii iubirei lui înfocate, — toate, toate sînt cîntate și caracterizate cu cîte-o vorbă în doinele acestea.

Dorul și jalea, urîtul — și mai ales urîtul, căci

Decît cu urît în casă
Mai bine moartea-n oasă —

mistuie cu flacăra lor dogoritoare sufletul flăcăului și al fecioarei, cari își revarsă simțirile lor în doine minunate și înduioșătoare.

Dacă urîtul nu dă pace românului, el se duce la cîrciumă, bea și-și înecă plînsul și amarul în rachiul și-n vin. Și aci cîntă, cîntă de țî se rupe inima,

Cîntă doina cea de foc
Că n-are-n lume noroc

și produce acele cîntece bahice, din cari unele pot fi comparate cu cele mai perfecte anacreontice.

Dacă nici cîrciuma nu-l potolește, pleacă în străinătate, în „neagra străinătate“ — adică tot în țară, căci pentru el „străinătate“ înseamnă tot ce nu e satul său, lunca lui. Și cîntă iarăși doina cea de jale, cîntece simple, pline de naivitate, dar de o duioșie atingătoare și comunicativă.

Se bagă la cătănie — „mînca-o-ar pustia !“ —, și-n cazarmă, „cu ranița căpătîi“, cîntă de se uimesc orășenii, iar „maiorul de la Chiatra“ rămîne dus pe gînduri.

Și așa românul se naște cu doina, își petrece viața cu doina și cu doinița lui, și moare nedespărțit de dînsa.

Numai păcat că aceste mărgăritare ale liricii poporane române se corup îndată ce vin în atingere cu așa-zisa cultură a orășenilor, iar țiganul — depozitarul lor în cele mai multe cazuri — le strică, le stîlcește, și din frumoase și naive, simple și curate ca izvorul cel de munte, le prefăce în niște producțiuni lipsite de orice farmec poetic. De aci acele stîrpituri de „hamor, hamur, hamoraș“ și alte năzbîtii ce mișună de un timp înapoi în doinele noastre.

Volumul de față ar putea folosi poezilor noștri lirici ; ei s-ar inspira din producțiunile naturale ale spiritului popular, unele adevărate capete-de-operă ca fond și ca formă ; ei ar îmbogăți vocabularul poeziei culte cu multe expresiuni plastice, concise și gingașe, cu întorsături de vers de o simplitate fericită, frumuseți ce ne întâmpină în populara doină cea de jale și de dragoste, care curge lin cu un ușor murmur, ca și pîrîiașul pe patul său de nisip și pietricele.

III. *Cîntecele de nuntă* formează a treia subîmpărțire din volum. Multe nu sînt, dar sînt interesante, cîteva chiar inedite, cum bunăoară : *Versul colacului, Orația pintenului* etc.

IV. *Strigăturile* sînt genul epigramatic al poporului și în cele mai multe cazuri alcătuiesc un fel de cronică a faptelor sociale din sat.

V. *Cîntece, rugăciuni și jocuri de copii*. E un gen poporan interesant, dar recolta culeasă în volumul nostru e minimă.

Cu prilejul altor culegeri viitoare, ar trebui dată o mai mare atențiune acestor produse, pentru că ele cuprind lucruri de interes din viața, dezvoltarea și creșterea copiilor noștri.

VI. *Colindele și plugușorul* în volumul nostru sînt puține, vro 80 numai, dar sînt interesante, dacă nu prin faptul de a fi inedite, cel puțin prin variantele ce prezintă, completînd în multe locuri pe cele existente.

Colindele mai cu seamă sînt documentele cele mai prețioase în care se citesc lămurit, în toată originalitatea lor, fel de fel de obiceiuri și credinți din epoca introducerii creștinismului. Este poate singurul gen poporan care se găsește mai mult în descreștere, producerile nouă fiind nule ; de aceea ar trebui să se grăbească culegerea colindelor, căci cele mai multe s-au pierdut, iar puținele ce au mai rămas din ele se strică zilnic sub influența mahalalelor orășenești. Asupra colindelor și a plugușorului s-ar putea întreprinde un studiu comparativ cu multe și interesante rezultate.

Culegerea colindelor și a plugușorului, și în general a tuturor celorlalte produse poporane, ar trebui făcută nu în mijlocul anului și în orice timp, ci la însăși ocaziunile periodice cînd se prezintă. Colindele trebuiesc adunate între sărbătorile de Crăciun și Sf. Vasile ; cîntecele de nuntă la nunți ; cîntecele bătrînești la ospete ; baladele și legendele la stîni de la ciobani, în nopțile cele frumoase de vară ; doinele la

lucrul cîmpului, căci acolo surprinzi în chip izolat sufletul tînguitor ; strigăturile, poveștile și ghicitorile la hore și la șezători ; bocetele la înmormîntări ; descîntecele și vrăjile la anumite ocaziuni ; într-un cuvînt, trebuie lăsat poporul a se manifesta la prilejuri potrivite naturii și vieții lui, și a nu-l scoate în chip artificial și de porunceală din îndeletnicirile sale. Altfel, produsele inteligenței sale nu vor avea acel caracter sincer și de spontaneitate, — condițiuni absolut esențiale unei bune culegeri de folclor.

„Spiritul popular, observă Max Müller, seamănă cu senzitiva ; el, ca și dînsa, la primul contact puțin cam aspru, se strînge în sine și-și închide foile.“ De aceea trebuie mai întîi să capeți încrederea poporului, să ai un trai mai îndelungat cu el, o asimilare perfectă, dacă se poate, cu viața lui de toate zilele. Numai în acest chip putem alcătui colecțiuni autentice despre viața așa de simplă la exterior și atît de complexă psihicește a poporului român.

VII. *Ghicitorile* sînt iarăși bine reprezentate în colecțiunea noastră. Pe lîngă multe cunoscute deja, avem cîteva variante și chiar inedite.

Ghicitorile și deceurile formează un gen foarte caracteristic și întins în literatura românească. Chiar după publicațiunea așa de completă și interesantă a d-lui A. Gorovei, merituosul editor al revistei folcloristice *Șezătoarea* ³¹, mai rămîne încă mult de făcut pe acest teren.

VIII și IX. *Descîntece și vrăji*. Culegerea acestui gen de literatură poporană e cea mai anevoioasă, din cauza numărului restrîns al celor ce sînt depozitarii descîntecelor și vrăjilor. De obicei puține femei bătrîne mai știu a descînta și a vrăji ; apoi ele au superstiția de a nu comunica cuiva vrun descîntec, de teamă ca nu cumva descîntecul, odată comunicat, să nu mai aibă tărie, și astfel meșterițele descîntătoare sau doftoroaiele satelor să-și piardă meseria lucrativă. De aci nevoia, ca să alergi la fel de fel de stratageme pentru a le descleșta gura, prefăcîndu-te a fi bolnav, ba uneori a fi chiar vrăjitor și d-o meserie cu ele. Cu toate aceste dificultăți însă, volumul nostru prezintă un material foarte bogat de descîntece de tot soiul. Peste 380 de descîntece și 60 de vrăji, e un material vrednic de laudă. Sub toate raporturile acest material e bine strîns ; fiecare soi de descîntece are variante numeroase, e bogat în expresiuni, e complet și însoțit de descrierea mai mult sau mai puțin amănunțită a procedeelor ce se urmează la fiecare descîntec.

---

³¹ *Șezătoarea*, Fălticeni, 1892—1929, (N. ed.)

X. *Cîntecele de mort și bocetele* sînt puține în volumul nostru. Într-o excursie de trei luni numai nu s-a putut da o atențiune deosebită și acestui gen destul de important al literaturii populare.

XI. De asemenea și *anecdotele și poveștile* în versuri sînt puține. Un al doilea volum conținînd proză populară³² e în preparație și conține multe povești de un interes capital.

XII. *Locuțiunile și idiotismele* merită o deosebită atențiune, căci au o importanță lexicografică foarte mare.

XIII. Volumul nostru se încheie cu *Varia*, care coprinde[e] :

a) mici fragmente din *Calendarul popular* ; b) *Frînturi de limbă și zicători* ; c) puține *întrebări și răspunsuri* și d) *Cuvînte particulare* ce nu se aud pretutindeni.

Pentru a face interesantă colecțiunea și din punctul de vedere lingvistic și a servi astfel știința în chip îndoit, s-a alcătuit de d. profesor N. I. Apostolescu, eminentul nostru elev, un index coprinzînd particularitățile fonetice, morfologice, lexicale și semantice. S-a adăugat și un index al localităților, de unde s-a adunat materialul.

În primul index s-au însemnat cuvintele întrebuințate numai în unele părți românești, și cari nu se găsesc în limba vorbită în Țara Românească ; de ex. *făgădău* [în Transilvania], *crivat* [în Moldova], *tămîioară* [(micșunea) în Oltenia], *machea* [interjecție, în Oltenia], *burcă* [(haină mocănească de bărbat) în Moldova], *sucnă* [(haină mocănească de femeie), în Moldova], *birău* [în Transilvania] etc. S-au mai însemnat, apoi, și cuvinte, cari deși întrebuințate dincoace de Milcov, se aud numai în anumite părți, cum e, de pildă, cuvîntul *mischiu* [„oțel“, în unele părți „magnet“].

Ca particularități semantice trecute în index am putea aduce de pildă cuvîntul *a năzări*, care în Oltenia înseamnă „a zări“, iar în România dincoace de Olt „a se supăra“ sau mai bine „a-i sări țandăra“ ; în primul caz verbul are obiectul în acuzativ, iar în al doilea caz în dativ. În privința trecerii de la un sens la altul, lucrul se poate ușor urmări aci, avîndu-se în vedere că dincoace de Olt se zice foarte des „i-a năzărit din senin“, de unde s-a întins sensul la „a se supăra din senin fiindcă un lucru *i se pare* etc.“. Mai apoi a rămas numai sensul de „a i se părea“ : *I se pare un lucru abia zărindu-l*. La acestea negreșit

³² Volum care nu a mai apărut. (N. ed.)

că s-a adăugat asemănarea cu verbul „a zări“, care la început a fost numai o asemănare de formă, nu și de sens, iar mai apoi în Oltenia a devenit și de sens, verbul „a năzări“ contopindu-se de tot cu verbul „a zări“.

În privința particularităților morfologice putem da ca exemplu formele *nost*=nostru, *văst* și *văzt*=văzut, *ginovaț*=vinovați etc. Am însemnat formele în care, — cum e în cazul din urmă, — nu se vede mai deloc sensul pluralului [aci trecerea lui *t* în *ț* prin influența lui *i* oare a dispărut, însă, e o urmă foarte slabă de plural al lui *ginovat*=vinovat], dar n-am notat formele verbale ca *vedeț*, de exemplu, unde pierderea celui *i* din *vedeți*, nu are aceeași însemnătate ca lipsa semnului pluralului din *ginovaț*.

Relativ la formele plurale, puse în acest index, e de observat că s-au trecut numai acelea unde se presupunea a fi numai plural, unde singularul era nesigur și unde era trebuință numai de forma plurală, singularul neavînd nici o însemnătate din punctul de vedere al indexului. Așa ar fi, de pildă, o însemnare relativă la o particularitate fonică ca guturalizarea labialelor [*lupchii* = lupii, unde singularul *lup* nu ne interesează]. Tot așa uneori s-a pus numai forma feminină, cea masculină nefiind sigură sau neexistînd.

Particularitățile cele mai însemnate, însă, sînt cele fonetice. S-au însemnat în index de la cazurile cele mai generale și cunoscute — relativ generale — ca labialele guturalizate [*lupchii*=lupii; *cochil*=copil, *hier*, *șer*=fier etc.]; ca *ă* înlocuit cu *î*, din județele Neamț, Botoșani și chiar Iași; ca *mi* trecut în *î* [*înera* (a se) miera (a se); *ni* = *mî*; *înercuri*=miercuri etc.], — pînă la cele mai rari, ca trecerea lui *n* în *l* [probabil prin intermediul lui *r*; exemplu: *a amelința*=„a amenința“, probabil trecînd prin forma „a amerința“, a lui *r* în *l* [*amelică*=americă], și a lui *m* în *v*, ca în cuvîntul *alimănit*, care se constată în Oltenia, pe cînd în județul Teleorman are forma *alivănit*, alături cu verbul *a alivăni*, tot cu sensul obișnuit al acestui cuvînt de „a afurisi, a drăcuî“. După cîte știm, în Teleorman există și forma *alimănit*, *a alimăni*, însă cu sensul de „pripășit, a pripăși“.

Indicele conține și vorbele străine cu diferitele lor metamorfoze ce au luat în gura poporului. Mai ales cele turcești au încercat schimbări radicale: „ienicerii“ au devenit *niceri* și *iangineri*; „spahii“ s-a făcut *spafii*, *pasfii*, *pasfiri*, *saftii*; „ağarlık“, la cronicari *argalic*, figurează în colecțiunea noastră sub forma *alardik*; în loc de „bogaz“ din baladele dobrogene, aci se zice *buhaz*; cafas (la cronicari) devine *cafat*; „gialap“ e un compromis din *gelat* și *gelep* etc.

Dl. Lazăr Șăineanu, care a studiat cu necontestată competență elementele turcești în limba română³³ observă ca o particularitate caracteristică a colecțiunei oltenești din prezentul volum, că multe din vorbele turcești proprii acestei colecțiuni poartă o pecete sîrbească destul de pronunțată (Cf. *bascea*, *beg*, *dugealik* etc.), ceea ce indică un contact mai intim cu sîrbii din vecinătate. Afară de aceasta, cîntecele istorice din Oltenia sînt bogate în vorbe turcești și forme verbale ce nu le mai întîlnim aiurea (cf. *alardik*, *buhaz*, *cafat*, *ciorbagin*, *colgin*, *derea*, *bulucesc*, *bulibășesc*, *căfănesc*, *mărtăcesc* etc.).

În fine s-au însemnat în index și cuvintele în care variază, de exemplu, o vocală, ca în *plăpămele*, *plăpomele*, *plăpumele* și altele în cari se văd deosebite particularități fonetice.

De asemenea sînt notate și cuvintele așa-zicînd orășenești, cari se găsesc întîmplător în popor, ca de pildă regal, precum și cele împrumutate tot din oraș, dar pe alocurea rău pronunțate, ca *parfonat* = parfumat, *procest* = proces, *peceptor* = perceptor, *paligorie* = parigorie, *antilerie* = artilerie, *mamemvră* = manevră, *Chisolom* = Kiseleff etc.

În afară de aceste particularități s-au pus în index și numele proprii — de persoane și de localități — întîlnite în textul diferitelor cîntece, ghicitori, descîntece etc., precum și adjectivele derivate de la nume proprii.

În privința pronunțării, s-a căutat a se păstra aceasta întocmai cum a fost auzită. S-a întrebuințat γ pentru g provenit din χ fiindcă acest semn ne dă pronunțarea mai exactă; de asemenea, e pentru un fel de h care nu admite ca e , cînd îl urmează, să fie pronunțat *ie*, fie *i* cît de scurt. Așa, de exemplu, în strigătura următoare, culeasă din Șona, comitatul Tîrnava-Mare, Transilvania, — avem pe acest χ care are un sunet cu totul deosebit h , aproape alături de un cuvînt unde apare h cel obicinuit :

Lelea-naltă și voinică,
Doarme lîngă mămăligă.
Mămăliga corcăie,
Ea doarme de *horcăie*;
Mămăliga χ erbe-*n* oală,
Ea doarme de se omoară !

Aruncînd o privire asupra întregii colecțiuni, observăm un lucru de care s-a mai vorbit : țiganii — aproape singuri păstrători actual-

³³ L. Șăineanu, *Elementele turcești în limba română*, București, 1885, 146 p. (N. ed.)

mente ai poeziei poporane, — fac să dispară partea lirică a cîntecelor, și păstrează numai partea narativă, numai scheletul așa-zicînd al lucrării, plus versificația, care în genere e foarte șchioapă. Adeseaori în unele părți rima lasă loc asonanței ori aliterației.

Rareori, și mai ales cînd un cîntec nu e cules de la țigani, se întîlnesc versuri mai de seamă, cum sînt de pildă o parte din cele demne de observat mai ales pentru rima lor bogată, unde cei luați în armată se tînguiesc că îi duc de acasă :

Să ne rupă pletele,
Să ne plîngă fetele.
Fetele,
Sărmanele !

Accentul secundar face aceste versuri și mai plăcute.

Ca valoare literară, negreșit că ne interesează numai cîntecele bătrînești, doinele și uneori și strigăturile. Ghicitorile și descîntecele prezintă interes lingvistic și chiar istoric, ele păstrînd, de multe ori, vreo formă veche, cristalizată, ori vreun nume propriu interesant. În plus, este evident că descîntecele sînt prețioase și pentru credințele coprinse în ele. E interesant, de exemplu, a observa în descîntece, cam cîte neamuri cunoaște poporul, după enumerarea felurilor vreunei boale, cum se vede într-un descîntec de gălbenare, în care se vorbește de gălbenare *turcească, grecească, nemțească, franțuzească, muscălească, românească, țigănească, letinească*. Tot dintr-o astfel de enumerare se poate vedea cam pînă la ce număr se ridică colorile distinse de popor.

Mai avem de observat în privința unor cuvinte găsite în diferite părți ale colecțiunii, că nu le-am însemnat sensul, avînd în vedere următoarele observații ale lui Sayce * : „Le langage, comme les roches est parsemé des débris fossilisés des sociétés antérieures. Des mots qui étaient pleins de sens non développés peuvent avoir une signification nouvelle en conséquence des changements sociaux ; un long usage et une longue habitude peuvent les avoir privés de leur, sens, si bien que la seule signification qu'ils possèdent est leur simple son ; on a pu encore oublier leur force originelle et ils peuvent ne survivre que comme des noms propres ou en rapport avec des cérémonies tombées en désuétude ; enfin, on peut les avoir confondus avec d'autres mots vieux connus, d'où sera résultée une confusion d'idées.”

---

* [A.-H. Sayce], *Principes de Philologie comparée*, tr. [adults] en franç. [ais] [pour la première fois] par E.[rnest] Jovy, [professeur au Collège de Loudun, et précédés d'un avant propos par Michel Breal, Membre de l'Institut, Paris, Librairie Ch. Delgrave, 1884], p. 216—217.

Filologul și istoricul vor mai găsi încă multe părți interesante în această culegere. Așa în treacăt atragem atențiunea asupra menționării localității Ciobîrcie (evident Ciobîrciu din Basarabia), și asupra cîntecului intitulat *Calofirescu*. În primul caz zicîndu-se

Cel voinic din Ciobîrcie
Cu paloșul de mischie,

pe lîngă importanța localității care ajunsese, după cum se vede, faimoasă încît e pomenită și în cîntece, vedem și forma Ciobîrcie, care ne arată : sau că lăutarul nu-și mai dă seama de însemnarea cuvîntului și socotindu-l un nume comun a zis „cel voinic din Ciobîrcie“, precum s-ar zice : „lupul din lupărie“, „omul din prăvălie“ etc. — sau că de la început s-a zis în felul acesta, socotindu-se, poate prin vreo etimologie poporană, că am avea a face cu un substantiv colectiv de felul lui „lupărie, stufărie, ghețarie“, sau de felul lui „ciobănie“, și aceasta din cauza renumelui de care se bucura localitatea. Și e lămurit că forma aceasta nu se obișnuiește, căci niciodată nu se zice de pildă „omul din Alexandria, din Vale-Largă, din Gură-Văii, din Prahova, din Hertă, din Sulină, din Brăilă, din Zimnice etc.“, ci „omul din Alexandria, Valea-Largă, Prahova etc.“. Tot astfel e cu toate numirile de localități cari par feminine, lucrul aproape invers decît la cele cu înfățișare masculină. Așa se zice : „lăcuitor din Buzău, din Rucăr, din București, din Ploiești, din Predeal etc.“, iar nu „lăcuitor din Buzăul, din Rucărul, din Bucureștii, din Ploieștii etc.“ ; însă „lăcuitor din Vălenii-de-Munte, din Dealul-Mare etc.“, nu „lăcuitor din Văleni-de-Munte, din Deal-Mare“, etc. Excepțiunea e aparentă în „lăcuitori din Turnu (articulat, în loc de Turnul), căci aci avem a face cu o prescurtare din compusele Turnu Severin, Turnu-Măgurele etc. care compuse văzurăm că în partea lor primă sînt totdeauna articulate. În ce privește pe „Tîrgoviște“, aceasta ar părea că face excepție față de cele cu înfățișarea feminină, dar aci lucrul este explicabil prin faptul că numele acesta, care în slavonește are însemnarea de *tîrg* „forum“, și-a păstrat însemnarea etimologică mult timp, iar mai tîrziu graiul poporului nu i-a mai schimbat înfățișarea, lăsînd a se zice „lăcuitor din Tîrgoviște“, cum se zicea la început, cînd lucrul însemna „lăcuitor din tîrg“.

Se găsesc uneori, e adevărat, forme analoage cu „ciobîrcie“, ca de exemplu :

Cine naiba-mi șopti mie
Să mă duc la Lixăndrie,
Să mă-nsor, să-mi iau soție

dar în cazul acesta avem de-a face tocmai cu fenomenul de care vorbim, anume închipuirea în mintea poporului că e vorba de ceva colectiv, — lucru foarte vag în mintea lui și poate niciodată precizat.

Dovadă că aici nu poate fi vorba de necesitatea de a avea rima căutată, este că *mişchie*, cu care rimează *ciobîrcie*, nu e singura formă a aceluși cuvînt, căci găsim *mişchiu* la pp. 78, 173, 301, 313.

Acest cuvînt ar fi mers perfect ca asonanță lui *Ciobîrciu*, pe cînd *mişchie* ne întîmpină numai aci (p. 72), ceea ce arată în modul învederat că *mişchie* e din cauza lui *Ciobîrcie*, iar nu cazul invers.

Acesta este conținutul primului volum din *Materialuri folcloristice*, consacrat în întregime literaturii populare în versuri. Cu mijloace mici și puține de care am dispus, cu toate dificultățile de tot soiul ce întîmpină o astfel de lucrare, grea mai cu seamă la începutul ei, cu toată lipsa de experiență a culegătorilor, — s-a putut strînge o recoltă destul de bogată într-un interval numai de 3 luni³⁴ de vacanțe. Vor fi multe lipsuri în colecția de față, se vor fi strecurat multe erori chiar, mult ar mai fi fost de făcut; dar îi dăm drumul publicității și luminei cu speranța că în viitor, pătrunși de experiența trecutului, vom face ceva mai bun și mai complet.

Destul că s-a pus începutul și că materialele prețioase s-au adunat și sînt garantate de pieire. Dar cîte încă nu mai rămîn de cules, cîte de publicat, mai înainte de ce viața de orașe și școala să nu le altereze, să nu le facă să dispară cu desăvîrșire ?!

Să cugetăm numai la partea folclorului care a fost cea mai puțin luată în seamă: la arta populară: ariile naționale, desemnul și ornamentica caselor țărănești, cusăturile, chiar cadrele și icoanele desinate exclusiv pentru trebuința poporului.

Dar *capra*, *brezaia*, *țurca*, acea materializare simbolică, artificială în forma unui idol cu capul său cu botul de capră, de urs, ba și cu două capete unul peste altul, cîntecele și glumele, cum și multe alte obiceiuri bătrîne, cari se mai practică pe la țară ?

Se impune de la sine formarea de albumuri în care să se reprezinte diferitele forme ale acestor reprezentațiuni, ca și diversele desemnuri și ornamentațiuni de pe pereții caselor, și de pe cămășile (altîțele) și vestimentele țăranilor, să se reproducă icoanele și cadrele țărănești, cînd acestea nu sînt făcute în orașe sau nu sînt importate etc. De asemenea, albumuri muzicale cari să cuprindă partițiunea tuturor cîntecelor de

---

³⁴ Materialul n-a fost, totuși, cules numai în cele trei luni. Vezi studiul nostru introductiv. (N. ed.)

dor și a jocurilor populare : și aceasta cât mai iute, pînă ce să nu fie înlocuite de romanele și valsurile pe cari lăutarii mai tineri încep a le răspîdi prin tîrguri și prin sate.

Volumul al doilea³⁵ al publicațiunei, care apare odată cu cel de față, conține materialuri folcloristice de la frații noștri aromâni. Volumul al III-lea³⁶, care este în preparațiune, va fi consacrat folclorului în proză : basmelor și poveștilor, datinelor și credințelor poporului român din nordul Dunărei.

Negreșit, culegerea materialelor noastre folcloristice se poate zice că este încă la început. Silințele sînt în mare parte pierdute, căci rămîn izolate, în loc ca forțele să se întrunească și să lucreze laolaltă. Apoi culegătorii cei buni, cei cu o cunoștință fonetică perfectă și cu ureche fină, sînt rari, și se simte nevoie de oameni anume pregătiți pentru asemenea lucrare. Ei trebuie mai întîi să scrie ceea ce au să adune și cum să adune ; să aibă în vedere colecțiunile deja publicate, pentru a le completa, a le verifica și îndrepta ; să meargă singuri din sat în sat, din colibă în colibă, ispitind copil, tînar și bătrîn, orbi și cerșetori, babe meștere în doctorii, în fermece și vrăjitorii, bocitoare etc., mai ales pe muncitorul cu ziua, pe cioban, pe vînaător, pe luntraș, pe micul meșeriaș și pe micul plugar, identificîndu-se cu dîșii, trăind multă vreme între ei, luînd parte la bucuriile și întristările lor, la sărbători, colindări, nunți și înmormîntări ; să laude ce ei laudă și să găsească rău ce ei defaimă ; să nu lase pe cel ispitit, pînă nu a aflat totul de la dînsul ; să nu părăsească un loc, pînă n-a sleit întreaga comoară acolo ascunsă ; să caute, pe cît e puțință, a culege un cîntec sau o poveste de la mai multe persoane deodată, căci ceea ce unul nu știe sau a uitat, poate să-și aducă aminte cellalt ; să observe a nu culege o producție literară artificială drept un cîntec poporan ; cîntecele de dor, de nuntă și de joc să le culeagă mai ales de la flăcăi și fete, cele pentru mîngîierea copiilor, ca și cele de jale, de la mame, de la doici și de la babe bătrîne ; ghicitori, jocuri și frînturi de limbă, de la băieți și fete ; cîntecele bătrînești, povești, basme, cîmilituri, de la bărbați și femei mai în vîrstă, căutînd a se folosi de povestitorii cu renume și de toate împrejurările, spre a putea culege materiale cât mai bogate, mai autentice, mai originale.

---

³⁵ Pericle Papahagi, *Din literatura poporană a aromânilor*, în Gr. G. Tocilescu, *Materialuri folcloristice*, vol. II, București, 1900, 1072 p. (N. ed.)

³⁶ N-a mai apărut. (N. ed.)

Materialele apoi astfel adunate, să fie scoase la lumină în mari *corpora* întocmite în ordinea geografică și cu tot aparatul de erudiție necesar, dînd texte coordonate cu însemnarea variantelor interne și externe, și cu adnotațiuni din punctul de vedere etnografic, lingvistic, istoric, bibliografic etc.

Aceste deziderii o dată exprimate, nu-mi rămîne acum, ca să închei precuvîntarea, ce a devenit puțin cam lungă, decît să mulțumesc mai întîi d-lor Spiru Haret și Take Ionescu, foștii miniștri ai Învățămîntului Public, pentru sprijinul moral și material ce au binevoit a da întru adunarea și publicarea materialelor folclorice din acest volum și cele următoare ; de asemenea, tuturor autorităților școlare, administrative și ecleziastice cari au sprijinit pe membrii comisiunii folclorice, cum nu mai puțin puținilor, dar plini de merite învățători, cari au răspuns cu sîrguință și cu pricepere la chestionarul folcloristic ce li s-a fost trimis.

O specială mențiune în fine merită d. Chr. N. Țapu, pentru zelul și aptitudinea desfășurată în culegerea și rînduirea materialelor, d. N. I. Apostolescu pentru facerea indexurilor și ajutorul ce, împreună cu d. M. Canianu, mi-au dat la această publicare.

Mai țin încă să declar, pentru cei obicinuiți a vedea în orice întreprinderi foloase materiale, că însărcinarea dată de vrednicul ministru al Instrucțiunii Publice, d. Haret, am îndeplinit-o fără altă răsplată ³⁷, decît bucuria sufletească că am putut îndruma o operă, care, să sperăm, va deveni din zi în zi mai bună și mai prețioasă pentru toți aceia cari voiesc a soarbe din nesecatul și pururea proaspăt și sănătos izvor al limbei și literaturii poporului român.

Pînă atunci acei ce iubesc din inimă neamul românesc, traiul, credințele și cîntecele lui, să-și aducă aminte de călduroasa și entuziasta invocațiune a nemuritorului poet polonez Adam Miczkiewicz, invocațiune ce o dăm aci în limba minunată a neuitatului Al. Odobescu :

„Cîntice poporane, voi, sicriu sînt al credinței, ce legați timpurile cele vechi de cele nouă, în voi își depune o națiune trofeele eroilor săi, speranța cugetărilor și floarea simțirilor sale. Sicriu plin de sînțenie ! Pe tine nici te atinge, nici te sfărmă vreo lovire, precît poporul tău chiar nu te-a profanat. O, cîntic poporan ! tu stai și păzești templul amintirilor naționale ; tu ai aripi și glas ca de arhangheli, adesea ai și

---

³⁷ Principalul colaborator al lui Gr. Tocilescu, Chr. N. Țapu este de cu totul altă părere. Vezi scrisoarea sa către Artur Gorovei, reproducă de noi integral în anexa acestui volum. (N. ed.)

arme ca dînşii. Flacăra mistuieşte lucrările pensulei, tîlharii jăfuiesc comorile, dar cînticul scapă în veci cu viaţă şi se strecoară printre oameni. Dacă sufletele înjosite nu ştiu să-l hrănească cu dor şi cu speranţă, el fuge la munţi, se acaţă de ruine, şi de acolo spune din vremile trecute. Tot astfel şi privighetoarea zboară afară dintr-o casă ce a ars şi se opreşte un minut pe învelitoare ; dar dacă şi învelitoarea se cufundă, atunci pasărea fuge în păduri şi, din mijlocul ruinelor, din mijlocul mormintelor, ea cîntă călătorilor, cu glas răsunător, doina cea din jale !³⁸

1 octombrie 1900

GR. G. TOCILESCU

---

³⁸ Citatul este reprodus din studiul lui Al. Odobescu, *Cinticele poporane în raport cu ţara, istoria şi datinele românilor*, apărut întâi în *Revista română pentru ştiinţe, litere şi arte*, Bucureşti, aprilie 1861, vol. I, p. 27—60. Întrucît citatul nu este reprodus chiar în „limba minunată” a lui Al. Odobescu, noi îl preluăm după *Opere*, II, ediţie critică publicată sub îngrijirea prof. univ. Al. Dima, text critic şi variante de Marta Anineanu, note de Virgil Căndea, Bucureşti, Editura Academiei R. S. România, 1967, p. 6—7. (N. ed.)

CÎNTECE BĂTRÎNEȘTI

I

Fantastice

1

Soarele și Luna

Șoimanu de soare
E puternic mare,
Umblă să se-nsoare ;
Vremea i-a venit
De căsătorit.
Și el că mi-și umblă,
Crez de nouă ani,
Crez pe nouă cai.
Patru a obosit,
Cinci a ciumpăvit,
Și el n-a găsit
Potrivnică-n lume,
Să se potrivească,
Să se nemerească,
Papuc din picior,
Inelu din deșt.
Și el s-a lăsat
La nouă argele.
Este-o argelușă,
Argea de marmură,
Cu ușa la vale,
Cu ferestre-n soare,
Cu suluri d-argint,
Scripeți de argint.
Pînza-i de mătase,
Lui soare cămașe.

Țese-nchindisește
Ileana Zîmziana,
Doamna florilor
Și a garoafelor.
Țese-nchindisește
Și găitănește.
Iacă că-mi venea
Șoimanu de soare,
Pe ea mi-o-ntreba :
— Ileano Zîmziano,
Ia scoal', te gătește,
Te-nsulemenește,
Că eu să te iau,
Că vreme mi-a venit
De căsătorit.
— Ai, șoiman de soare,
Mult drag frățioare,
Ești puternic mare,
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit
Să ia sor' pe frate
Și frate pe sor',
Că e-n lume dor ?
De trei ori cuvînt zicea,
El, frate, nu-nțelegea.
Din gură-mi grăia :

— Ai, șoiman de soare,
 Mult drag frățioare,
 De ești vrun viteaz,
 Tu mie să-mi faci
 D-o scară de fier,
 Cuie de oțel,
 Pîn' la naltu cer,
 Pîn' la maica Iova
 Și la moș Adam,
 Tu ca să-i întrebi,
 Tamje ca să spui,
 Și ți-o arăta,
 Dacă s-o cădea,
 Și eu te-oi lua.
 Ea ce-i poruncea,
 Aia și făcea :
 D-o scară de fier,
 Cuie de oțel,
 Pîn' la naltu cer.
 Acolo mergea,
 Tamja că spunea ;
 Moș Adam auzea,
 Barba-n gură-și lua
 Și-alt cuvînt nu zicea ;
 Cheile-n mîină lua
 Și la rai cu ei mergea,
 Raiu îl descuia,
 În el că intra.
 Dar ei ce-mi vedea ?
 Făclioare-aprinse,
 Mesioare-ntinse,
 Păhărele pline ;
 În jur prejur de masă,
 Niște pomișori
 Sînt verzi înfloriți ;
 Dar prin crîngurele,
 Niște pășărele.
 Da' nu-s pășărele,
 Ci sînt copilași,

Mîndri îngerași,
 Cîntă, fericește,
 Părinții și-odihnește :
 — Ferice de noi,
 De părinții noștri,
 Cînd ei ne-au făcut,
 Bine ne-au grijit ;
 Dacă or muri
 Au cu ce trăi,
 Cu ce ne pomeni !
 Iară moș Adam
 Din rai că ieșea,
 La iad că mergea,
 Iadu descuia,
 Cu ochii că vedea :
 Făclioare stinse,
 Mesioare strînse,
 Păhărele seci ;
 Împrejur de masă,
 Niște pomișori,
 Nu sînt înfloriți,
 Negri și pîrliți ;
 Iar prin crîngurele,
 Niște pășărele ;
 Da' nu-s pășărele,
 Ci sînt copilași,
 Sînt necreștinați.
 Cîntă, mi ciripește,
 Părinți pedepsește :
 — Vai de noi, de noi,
 De părinții noștri,
 Cînd ei ne-au făcut
 Numai ne-a grijit.
 Dacă or muri
 N-au la ce veni ;
 Dacă or trăi
 N-au cu ce trăi.
 Din iad că ieșea
 Șoimanu de soare,

Mult drag frăţioare,
Moş Adam că-l întreba :
— Şoimane de soare,
Mult drag frăţioare,
Ce ţie că-ţi place :
Raiul sau iadul ?
Şoimanu de soare,
Mult drag frăţioare,
Nimic nu zicea,
Căci şi el ştia
Că nu se cădea ;
Alt cuvînt că nu zicea,
Îndărăt el se-ntorcea
La soru-sa Ileana,
Ileana Zîmziana,
Pe ea mi-o-nşela
Ca să mi-o ia.
Ileana Zîmziana,
Doamna florilor
Şi-a garoafelor,
Ea, frate, cum auzea,
Lui soare că-i răspundea :
— Şoimane de soare,
Mult drag frăţioare,
Tu mie să-mi faci,
Dacă eşti viteaz,
D-un pod peste mare,
Iute şi mai tare ;
La capu de pod
O dalbă mînăstire,
Fie pomenire,
Acolo să ne cunune,
Amîndoi de mînă.
Ea ce porunceă,
El, frate, făcea,
La argea venea.
Dar ea ce-mi făcea ?
Din argea ieşea,
Dar nu se gătea,

Mai rău se cernea.
De mînă-o lua,
Pe pod că mergea ;
Lui de dragă ce-i erea
Înainte-i mi-o da,
El în urmă-i rămînea.
Ea se socotea :
— Decît soţie fratelui,
Mai bine cîna racului
Şi potmolu peştelui.
— Ai şoiman de soare,
Unde s-a văzut
Mireasa nainte,
Mirele pe urmă ?
C-un cuvînt îl înşela,
Ea în urmă rămînea
Şi în mare s-arunca ;
Dar ea nu se îneca,
Dumnezeu nu o răbda ;
Mreană pe ea mi-o făcea
Şi pîn mare că-nota.
Şoimanu de soare,
Mult drag frăţioare,
Îndărăt cînd se uita,
El pe ea nu mi-o vedea ;
Iute la sat alerga,
Năvoadele le-aducea
Şi-n mare că le băga,
Pe ea, frate, mi-o prindea
Şi pe pod că mi-o scotea.
Şoimanu de soare,
Mult drag frăţioare,
El, frate, n-o cunoştea.
Năvoadele descurca,
Ea pe pod că rămînea.
Dumnezeu aripi îi făcea
Şi-n cer că zbură,
Din gură-mi grăia,
Atunci el c-o cunoştea :

— Ai, șoiman de soare,
Mult drag frățioare,
Că noi ne-om întâlni
Cînd lumea o pieri,
Tu la răsărit
Și eu la apus,

Tu la apus
Și eu la răsărit !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
lăutarului Gheorghe Ilie Stîngă
din Alexandria.

2

Soarele și Luna

Foaie verde salbă moale,
P-ăl buhaz de mare,
Spre soare răsare,
Pîn ceale resmicele,
Pîn ceale argele,
Mi-este-o argeluță,
Mică de nimică,
Cu uși de sipică,
Cu feresti de sticlă,
Cu război de fier,
Cu spate de oțel,
Țese Iana-n el
Pînză de mătase,
Lui Soare cămașă ;
Fir și ibrișim
Lui Soare zăbun,
Postav de cel bun.
Iana că țesea,
Soare că umbla
Tot ca să se-nsoare ;
Umbla mîndrul soare,
Să vezi, nouă ai,
Tot pe nouă cai ;
Cinci a ciumpăvit,
Patru i-a spetit,
Și el n-a găsit
Potrimnică-n lume,
Samene cu el.

La Iana mergea,
Aște-zău că-i da,
Iana-i mulțumea,
Soare că-i striga :
— Țese, Iano, țese,
Te cam chindisește
Și te cam gătește
Să ne logodim,
Că ne potrivim ;
Că eu mi-am umblat
Lumea-n lung și-n lat,
Să vezi, nouă ai,
Tot pe nouă cai.
Cinci i-am ciumpăvit,
Patru i-am spetit,
Și eu n-am găsit
Potrimnică-n lume,
Samene cu tine.
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Unde s-a văzut
Și s-a auzit
Să ia sor' pe frate,
În lume n-aibă parte,
Și frate pe sor',
În lume n-aibă dor !
Aleii, soare luminate,
Trupșorel făr' de păcate,

Dacă ești vrun viteaz
 Și nu ți-e, zău, necaz,
 Să-mi faci scară de fier
 Cu tălpici de oțel,
 Pîn' la naltul cer,
 La bun Dumnezeu.
 Noi să ne-ntrebăm
 Și să ne-ndrumăm
 Și la Moș Crăciun,
 Că e mai bătrîn,
 Și la moș Adam.
 Pravila o citi,
 De s-o nemeri,
 Și de s-o cădea,
 Noi că ne-om lua.
 Soarele cum mi-auzea,
 Voia Ianii că-mplinea,
 Biciu că-l lua,
 O dată-mi plesnea,
 Scară că-mi făcea,
 Scară, vezi, de fier,
 Tălpici de oțel,
 Pîn' la naltu cer.
 Iana c-o vedea,
 De mînă-l lua,
 Pe scară-mi suia,
 La cer ajungea.
 Dumnezeu cum îi vedea,
 Spatele lor întorcea
 Și din ochi lacrimi vărsa.
 Iana atunci striga :
 — Doamne milostive,
 Unde s-a văzut
 Și s-a pomenit
 Să ia sor' pe frate,
 Să facă păcate,
 În lume n-aibă parte,
 Și frate pe sor',
 N-aibe-n lume dor ?!
 Dumnezeu zicea :
 — Iano,

Sîmziano,
 'Nainte plecați,
 Acolo să dați
 De Moșu Crăciun,
 Că e mai bătrîn,
 Știe de demult,
 Unde s-a văzut
 Și s-a pomenit.
 De mînă-l lua,
 'Nainte mergea.
 Moș Crăciun, cum îi vedea,
 Spatele lor întorcea,
 Și din ochi lacrimi vărsa.
 La el cînd ajungea,
 Iana că-i striga :
 — A bre, Moș Crăciun,
 Că ești mai bătrîn,
 Unde s-a văzut
 Și s-a pomenit
 Să ia sor' pe frate,
 Să facă păcate,
 În lume n-aibă parte ?!
 Moș Crăciun că le grăia :
 — Iano,
 Sîmziano,
 'Nainte plecați,
 Pe drum întrebați
 De moșul Adam,
 Că e mai bătrîn,
 Știe de demult,
 Și la el că sînt
 Cheile raiului
 Și ale iadului.
 Pe el înainte-l da.
 Acolo, frate, ajungea,
 Adam mi-i vedea,
 De mînă-i lua
 Și-n iad că-i băga.
 În iad ei ce vedea ?
 Niște pomi pîrliți,
 Și-n cei pomi pîrliți

Niște păsărele
 Stau la cuiburele ;
 Unde-mi ciripesc,
 Parcă te jelesc :
 — Vai de noi, de noi,
 De părinții noștri,
 N-au la ce muri,
 N-au la ce trăi,
 Când ei or muri
 N-au unde veni !
 Soarele-ntreba
 Și se minuna.
 Adam tălmăcea :
 — Copiii a murit
 Toți negrijiți
 Și nespovediți,
 Asta o să-mi fie !
 Soarele ce-mi făcea ?
 El nu se pocăia,
 Tot zicea s-o ia,
 El, pe soru-sa.
 Adam ce făcea ?
 Înainte-i ducea.
 Și ce mai vedea ?
 Niște mese strînse,
 Și făclii tot stinse,
 Și pahare seci,
 Și oamenii negri.
 Moș Adam zicea :
 — Soare luminate,
 Trup făr' de păcate,
 Pomană-ai făcut
 Și rău ți-a părut.
 Înainte-i ducea,
 Dar ce mai vedea ?
 O văcuță slabă,
 Uscată și slabă,
 Păștea livezi verzi
 Și bea ape reci,
 Și cădea de slabă.
 Soare că-ntreba,

Adam răspundea :
 — Soare luminate,
 Trup făr' de păcate,
 O vacă ai avut
 Și o-ai dăruit
 Și rău ți-a părut.
 Din iad îi scotea
 Și-n rai că-i băga :
 Da-n rai ce vedea ?
 Niște pomi înfloriți,
 Și-n cei pomi înfloriți
 Niște păsărele
 Îngână-n versurile.
 Din gură-mi striga :
 — Ferice de noi,
 De părinții noștri,
 Au la ce trăi,
 Au la ce muri !
 Ei, când or muri,
 Au unde veni.
 Soare că-ntreba,
 Adam răspundea :
 — Soare luminate,
 Trup făr' de păcate,
 Copiii a murit
 Grijiți, spovediți
 Și toți prohodți.
 Dar soare ce făcea ?
 Frate, nu se pocăia,
 Tot zicea să ia
 El pe soru-sa.
 Adam ce făcea ?
 Din rai că-i scotea,
 Drumu că le da,
 P-un pod că mergea.
 Iana tot striga :
 — Soare luminate,
 Trup făr' de păcate,
 Unde s-a văzut
 Și s-a pomenit,
 Mîreasa-nainte,

Mirele pe urmă ?
 Soarele auzea,
 Înainte-i mergea.
 Iana ce-mi făcea ?
 În urmă rămînea
 Și-n gîrlă sărea,
 Da' și se-neca,
 Soarele după ea.
 Dumnezeu îi vedea,
 Pe ei nu-i răbda,
 Pe ei că-i făcea
 Doi luceferi,
 De te uiți la ei.
 Dar Iana ce-mi făcea ?
 Ea-n sus că zbură,
 Pe soare blestema :
 — Dar-ar Dumnezeu, frate soare,

Frate soare, mîndre soare,
 Cînd tu oi fi la răsărit,
 Eu să fiu înspre apus ;
 Cînd oi fi la răsărit,
 Tu să fii înspre sfințit ;
 Noi cînd ne-om întîlni,
 Atunci ne-om pupa
 Și ne-om săruta !

Cules de Chr. N. Tapu din gura
 lăutarului Gheorghe Ilie Stîngă
 din Alexandria.

A se vedea G. Dem. Teodo-
 rescu legenda *Soarele și luna*,
 p. 410 sq și colecția de poezii
 pop. a lui V. Alecsandri, p. 27 sq.
 Idem varianta modificată din col.
 d-lui Miron Pompiliu, *Ion Bra-*
du și soru-sa, p. 32—43.

3

Cîntecul lui Corbea

Azi e joi de dimineată,
 Ștefan-vodă s-a sculat,
 Față albă ș-a spălat,
 Pe ochii negri s-a spălat,
 Chică neagră-a pieptănat,
 La icoane s-a-nchinat,
 Multă oaste a adunat
 Și în vînătoare a plecat,
 Pe cîmpu la Calafat,
 După paseri gălbioare,
 Că sînt bune la mîncare.
 Pășărele n-a vînat,
 El occeanu că și-a luat
 Și pe cîmp că s-a uitat,
 D-un ciungar nalt c-a ocheat.
 Ciungar nalt,
 Nalt și minunat,

De coaje curat,
 De crăci dărimat,
 De vîrf aplecat,
 În el Corbea mi-a-mpuiat.
 În luna lui Undrea,
 Cînd îi iarna grea,
 Corbul că oua,
 Corb, pasere neagră,
 Lighioană-ntreagă.
 În luna lui Cărintar
 Și a lui Făurar,
 Cînd sînt geruri tari
 Și nopțile mari,
 El că mi-ș' clocea,
 Puii că-i scotea.
 Martie venea,
 Pui dolofănea,

Zac ca vai de ei !
 Corbea că-mi pleca
 Pe munți
 Cărunți ;
 Soarele-mi pripește,
 Piatra se-ncălzește,
 Fraga că-nflorește.
 Corbea c-o păzea
 Pînă să cocea,
 Și el că mi-o lua
 Și la pui venea ;
 Vîntu mi-abătea
 Despre Calafat,
 Cîinele spurcat.
 Tare adia,
 Ciungar jos că-mi da,
 Cuibu că-l surpa.
 Corbea cînd venea,
 El se supăra
 Și el că pleca,
 Mai sus se sălta.
 Corbea-mi cloncănește,
 Ziduri se clătește ;
 Corbea-mi cloncănea,
 Ziduri se surpa,
 Pagubă făcea.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Ștefan-vodă cel mai mare,
 Care era domn în țară,
 Multă oaste aduna ;
 Așa el că porunceă
 Ca pe Corbea să-l împuște.
 Ei cu armele trăgea,
 Pe Corbea nu-l nemerea.
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Mai la vale se muta,
 La late
 Corlate,
 Unde murii-și bate,
 La colț de cetate.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?

El de gînduri că se lua
 Și trei fete mi-ș' avea,
 Trei fete de măritat,
 Cîtetrele sînt de dat.
 Așa Corbea s-a gîndit :
 Să se lase de domnie,
 S-apuce în haiducie,
 N-o fi nemerită bine ?
 Ștefan-vodă c-auzea,
 Din vreme se pregătea
 Și mozică că chema,
 Ficiori de domni-nvita
 Și la dînsu că-i poftea.
 Ficiori de domni că venea,
 Pe canapele ședea.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Fetele că le-mbrăca,
 Toate la un port era,
 Mere de aur le da
 Și el că le-nvăța :
 — Care vouă vi s-o părea,
 Merișoare le veți da ;
 În cine veți nemeri
 Cu ăla vă v-oi logodi.
 Iaca două nemerea,
 A mai mică rămînea,
 Frumoasă masă-ntindea.
 Dar la masă ce-mi mîncea ?
 Numai pește și postrungă
 Și d-a dulce caracudă.
 Bea boierii, veselea
 Și de Corbea sfătuia.
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Că el la tîrg că mergea,
 Ca boier se-nchipuia
 Și-ș' lua haine-n porunceală,
 Scris-a luna
 Cu lumina
 Și soarele cu căldura ;
 Și-ntre doi umerei
 Scris-a doi luceferei,

De mor fetele de ei ;
 Fete mari se-mbolnăvesc,
 Nevestele se stîrlesc.
 Corbea, dacă se-mbrăca,
 La Ștefan-vodă mergea
 Și la ușă mi-asculta.
 Cînd boierii sfătuia,
 Numai de el că vorbea.
 Mîna pe clanță puneă ;
 Cînd în casă se ivea,
 În casă se lumina.
 Boierii dacă vedea,
 De la masă se scula,
 La Corbea se ploconea
 Și la masă că-l poftea,
 Și Corbea, mare, nu vrea.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Din palat se ridica
 Și pe Corbea-l așeza.
 A mai mică fetișoară,
 Care-n urmă rămînea,
 Ea la Corbea se ducea,
 De gîtu-i se agăța
 Și pe genunchi-i ședea.
 Măr de aur că-l scotea
 Și-n pozînar îl băga.
 Ștefan-vodă așa vedea,
 Pe Corbea mi-l logodea
 Și pe fie-sa că i-o da.
 De zestre ce-i dăruia ?
 Tot cirezi de boi
 Și turme de oi,
 Și care de bani,
 Și-un car de dușmani.
 Corbea ce făcea ?
 Nu se mulțumea.
 El ce mi-ș' grăia ?
 — Taică, tăculiț-al meu,
 În zadar m-ai logodit !
 Mie ce mi-ai dăruit

Mie că nu mi-a plăcut ;
 Eu nu eram de însurat !
 Dar la ce m-am bucurat ?
 Cînd odată te-am ocheat,
 Pe la noi pîn Calafat,
 Tot pe Roșu-ncălecat
 Și cu norii-amestecat,
 Acilea m-am bucurat,
 Dar nu eram de-nsurat.
 Ștefan-vodă c-auzea,
 Foarte rău se supăra
 Și el aci ce grăia ?
 — Că dacă eu că știam,
 Fata n-o mai măritam,
 Nici pe Roșu nu-l mai dam.
 Dar fata dacă-auzea
 Foarte rău că se-ntrista
 Și lacrămile îi curgea.
 Dar boierii ce zicea ?
 — Ah, doamne, măria-ta,
 Decît fata-mbolnăvește,
 Dă-i pe Roșu,-l dăruiește ;
 Și de nu ți-o fi cu voia
 Doar din gură dăruiește,
 Pînă fata-ți logodește.
 El din gură-mi dăruia,
 De la inimă nu vrea.
 Dar el, mare, ce făcea ?
 El pe fie-sa că i-o da.
 În carîță și-o puneă
 Și-acasă mi-o trimetea.
 Unde casele ce-i da
 El acolo se ducea,
 Cu nevasta că-mi ședea,
 Puneă masa și mînca
 Și d-o slugă trimetea
 Ca pe Roșu să i-l dea.
 Ștefan-vodă că nu va.
 Uite Corbea ce făcea ?
 Adăsta pînă-nsera,

Frumoasă masă puneă,
 Cu vin dulce se cinstea ;
 Nevasta și-o adormea,
 Paloș din cui și-l lua,
 La socru-său se ducea.
 Porți încuiete găsea,
 Lacăte cu mîna lua,
 D-azvîrlita că le da,
 Corbea-n curte că untra,
 Nimenea că nu-l simțea.
 Corbea la grajd că trăgea,
 Mîna pe Roșu puneă
 Și pe Roșu-ncăleca,
 Cu norii s-amesteca
 Și acasă mi-s' venea,
 În dosu grajdului trăgea.
 Dar în dosu grajdului,
 În malu bălegarului,
 Mică tainiță făcea
 Și pe Roșu-l îngropa.
 El în casă că untra,
 Nevasta și-o săruta
 Și din somn mi-o deștepta
 Și cheițele că-i da.
 La pimniță-o trimetea
 Și vin dulce că-i scotea,
 Bea Corbea, se ospăta,
 Pînă soare răsărea.
 Ștefan-vodă se scula
 Și la slugi că poruncea,
 Cheițele că le da,
 La pimniță descuia,
 Vin roșu că strecura
 Și orz verde vîntura,
 Care la Roșu să-l dea ;
 Iar pe Roșu nu-l găsea,
 Lui Ștefan-vodă-i spunea.
 Ștefan-vodă ce făcea ?
 Multă oștire chema,
 Căutare că făcea

Și de Roșu nu mai da.
 Dacă vedea și vedea,
 Doi gealapi la drum scotea ;
 Cine pe drum că trecea,
 Mi-i bătea, mi-i chinuia
 Și de Roșu nu mai da.
 Cînd era soare-n chindie,
 Punea oameni la frînghie ;
 Răsări și sfînta lună,
 Sosi d-o babă bătrînă
 Cu brîu de lînă,
 De păr de cămilă.
 Gealapii o văzură,
 De mînă mi-o luară,
 La domnu o duseră.
 A babă bătrînă
 Cu cărțile da,
 P-anume-l spunea.
 Adăsta pînă-nsera,
 Doi gealapi că trimetea
 Și pe Corbea-l aducea,
 În casă că-l închidea.
 L-întreba, mi-l ispitea,
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 Pînă soare răsărea,
 Și Corbea tot nu se da.
 Dacă vedea și vedea,
 Ștefan-vodă ce făcea ?
 La gealapi că poruncea
 Și pe Corbea mi-l lua,
 La temniță mi-l ducea,
 Sus pe apa Nistrului,
 La cea temniță pîrlită,
 De nouă ani e părăsită.
 Și-acolo că-l închidea,
 Nouă ani mi-l rînduia
 Și fie-si că nu-i spunea.
 Dar nevasta Corbii
 Ea că-l căuta,
 Lumea ispitea

Și de el nu da.
Ea dacă vedea,
Pomană-i făcea
Și mic sărindar
Și cruce la drumuri mari.
Puțin timp îmi trecea
Și ea că-mi auzea,
La tat-său mergea
Și ea se ruga,
Cu lacrimi plîngea :
— Taică, taicuță-al meu,
De nouă ani și jumătate,
De cînd nu l-am văzut, frate !
Ce rău mare ți-a stricat
De-n temniță l-ai băgat ?
Ștefan-vodă asculta
Și milă i se făcea
Și pe ea mi-o trimetea :
— Tu, tată, să mi te duci
Sus pe apa Nistrului,
La cea temniță pîrlită,
De nouă ani e părăsită,
Și la fereastră să-l strigi.
D-o fi mort
Să ți-l porți,
Cu lacrimi să ți-l jelești,
D-ale morții să-i gătești ;
D-o fi viu, ca să ți-l scoț'
Și-acasă să ți-l trimeț'.
Tu acasă să te duci,
Oua roșii să roșești,
Premenele să gătești,
Că pe Corbea să ți-l scoț'
Și-acasă să ți-l trimeț'.
Ea așa că-mi auzea,
La Corbea că se ducea :
— Corbeo, soțioara mea,
De ești mort
Ca să te port,
De ești viu

Ca să te știu
Și de taica să mă rog
Ca pe tine să te scoț !
Dar Corbea, mare, auzea
Și el că mi-i răspundea :
— Alei, tu, soția mea,
Nu-s mort, nici nu-s viu,
Numai sufletelu-mi țiu !
Zac în apă
Pînă-n talpă,
Și-n nămol
Pînă-n potmol !
Brîu la vale-a putrezit,
Brîu la vale-a mucezit ;
Barba-mi bat genunchile
Și chica călcîile ;
Mustățile,
Brațele,
De nouă ani și jumătate,
De cînd zac în gros pe spate !
Pe mine cînd m-a băgat,
Broaștile erau ca nucile,
Năpîrcile ca fusile ;
Dar acuş de nouă ani,
Broaștile
Ca ploștile,
Năpîrcile
Cît grinzile !
Dar o hoată de năpîrcă,
Cred în barbă mi-a-mpuiat.
Cînd se-ntinde
Mă cuprinde,
Se zgîrcește,
Mă topește,
Solzii pe ea că trosnește,
Inimioara mi-o sfîrșește !
Dragă soțioara mea,
Altcumva că n-ai putea.
Tu acasă să te duci,
În dosu grajdului să mergi,

În malu bălegarului,
 În bătaia soarelui,
 Să sapi, mîndruță, desară,
 Să-mi dai pe Roșu afară,
 Că e-nșelat și-nfrînat,
 De la taică-tău furat,
 Cum e bun de-ncălecat,
 Pentru Roșu m-a băgat !
 Dară marți de dimineată
 Se face d-un tîrguleț,
 Tu la tîrg cu el să mergi
 Și să mi-l tragi de căpici,
 În gura mare să strigi :
 — Ai la Roșu de vînzare,
 Să-mi dați galbeni și parale !
 Dar tu, măre, să le spui :
 — Nu mi-e Roșu de vînzare,
 Să-mi dați galbeni și parale ;
 Mi-e Roșu de dăruială
 Ca să scoț pe Corbea-afară.
 Că mi-e Corbea la-nchisoare
 De nouă ani și jumătate,
 De cînd nu l-am văzut, frate !
 Nimenea că nu s-afla.
 Ștefan-vodă c-auzea,
 El ca șoimu că venea,
 Mîna pe Roșu punea
 Și pe fie-sa o trimetea,
 Acasă mi-o trimetea,
 Cu gurița mi-o-nvăța :
 — Alei, tu, ficuța tatii,
 Tu acasă să te duci,
 Premenele să gătești,
 Ouă roșii să roșești,
 Ca pe Corbea să ți-l scoț' .
 Și-acasă să ți-l trimeț' .
 Ea așa că-mi auzea,
 Tare fuga că mi-ș' da,
 Ouă roșii că roșea
 Și premenele gătea.

Adăsta cît adăsta,
 Și Corbea nu mai venea.
 Dacă vedea și vedea,
 Drumu-ndărăt că-și lua,
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Doi gealapi că trimetea
 Și pe Corbea l-aducea,
 În raza soarelui îl punea,
 La bărbier trimetea,
 S-apuca de mi-l rădea,
 Păru cu totu se lua.
 Ștefan-vodă așa vedea,
 La gealapi că poruncea,
 Frumos capul să i-l ia.
 Dar Corbea dacă-auzea,
 Ca mai tare se ruga :
 — Taică, tăiculița-al meu,
 Nu mă tăia pe pămînt,
 Că nu-s ficior de mojić,
 Ci mă taie pe covor,
 C-am fost ficioraș de domn !
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 La gealapi că poruncea,
 Frumos capul că i-l lua.
 Nevasta Corbii venea,
 Mîna-n sînge că băga,
 Capu lu Corbea că-l lua,
 Crez în brațe mi-l strîngea
 Și p-obraz îl săruta.
 Ștefan-vodă ce zicea,
 Dacă el așa vedea ?
 — Alei, tu, ficuța tatii,
 Deacă ți-a fost drag așa,
 Să dea unul Dumnezeu
 Să facă d-un tîrguleț
 Și-n căruță să te pui,
 Pîn tîrg taica să te plimbe.
 Care boier ți-o plăcea,
 Ala taica să ți-l dea.
 Dar ea, măre, ce zicea ?

— Taică, tăiculiță-al meu,
Nu-mi trebuie nimenea,
Numai soțioara mea,
Dacă este vorba așa !
Să dea unul Dumnezeu
Și toate zilele mari
Să te-nșori de nouă ori,
Să faci nouă feciori
Și pe urmă-o cuconiță,
Să te-adăpe la temniță !
Mă plății cu cîntecu
Ca lupu cu urletu,

Cînd potera-l gonește
Dă pielea și se plătește.

Cules de Chr. N. Țapu de la
Ion Stan Băluică, Minăstireni-
Vîlcea.

A se confrunta cu cîntecul *Corbea*
din colecția d-lui G. Dem. Teo-
dorescu, p. 517 sqq. În cîntecul
de față se vorbește de metamor-
fozarea paserei Corbea în haidu-
cul Corbea, și este unicul cîntec,
poate, unde se vorbește de această
metamorphozare.

4

Marcoș pașa și Crivățul

Pă seninul cerului,
Cam la poarta raiului,
La puțul Crivățului,
Nemerit-a, popăsit-a
Vezi, Marcoș, pașa bătrîn,
Cu bărbuța pîn' la briu,
Cu oștire cîtă frunză, cîtă iarbă,
La Crivăț ca să se bată.
Și la puț dacă-ajungea,
În visduri că îmi bătea
Și din gură că-i zicea :
— Bre Crivățe, dumneata,
Ieși afară a ne bătea !
Iar Crivăț în fîntînă el cum sta
Cu picioarele în apă,
Pe un scăunel de gheață,
Mustăți și sprinceni de brumă
Și cu barba tot de chidă,
El din gură că grăia :
— Bre Marcoșe, dumneata,
Ce-ai venit la mine
Cu oștire, cîtă frunză, cîtă iarbă,

Pe mine ca să mă bați ?
Că nimic nu ți-am stricat !
Dar Marcoș tot nu-l lăsa
Și din gură îi zicea :
— Ieși afară a ne bătea !
Crivăț atunci se ruga,
Trei zile răgaz că-i da,
La Dumnezeu că zbură,
De departe-ngenunchia,
De aproape că cuvînta :
— Să vezi, Doamne, și s-ascuți !
Că la mine nemerit-a, poposit-a
Tot Marcoș, pașa bătrîn,
Cu bărbuța pîn' la briu,
Cu oștire cîtă frunză, cîtă iarbă,
Cu mine ca să se bată !
Și mă rog, Doamne, de tine,
Ca să nu te-nduri de mine
Și-mi dă trei zile din Undrea,
Trei din Călindar
Și cu trei din Făurar,

C-astea-mi poartă vremuri tari !
 Dumnezeu rugăciunea i-asculta
 Și cîte trei zile că-i da.
 Crivăț îndărăt că se-ntorcea
 Și în puț iar că intra ;
 Apoi la bătaie s-apuca,
 Trei zile ploaie caldă că le da,
 Burfele că le uda,
 Cîte nouă că avea,
 Pe toate le lepăda !
 Apoi trei zile ger uscat
 iarăși le da,

Burfele că le-ngheța.
 Oștirea se speria,
 La Marcoș că se ducea
 Și din gură că-i zicea :
 — Bre Marcoș, pașă bătrîn,
 Cu bărbuța pîn' la brîu,
 Ce sîntem noi vinovați
 De ne ții nebăuți și nemîncați,
 Și prin geruri degerați ?
 Iar Marcoș că le grăia :
 — Stați, băieți, nu vă grăbiți
 Și vă-ntoarceți înapoi,
 Și tăiați voi șăile,
 Șăile, sulițele,
 Grămădiți focurile,
 Vă uscați voi burfele
 Și vă-ncălziți mîinele,
 Mîinele, picioarele !
 Ei înapoi se-ntorcea,
 Șăle, sulițe tăia,
 Focurile grămădea !
 Dar Crivăț ce mi-și făcea ?
 O furtună el sufla,
 Focurile mătura,
 În slavă le ridica
 Și în mare le-arunca !

Oștirea se-nspăimînta,
 La Marcoș iar se ducea
 Și din gură că-i grăia :
 — Bre Marcoș, pașă bătrîn,
 Cu bărbuța pîn' la brîu,
 Ce sîntem noi vinovați
 De ne ții nebăuți și nemîncați
 Și prin geruri degerați ?
 Iar Marcoș că le zice :
 — Stați, băieți, nu vă speriați
 Și caii voi vî-i tăiați,
 Mațele le lăpădați,
 În cosciuguri că intrați,
 Acolo crez că scăpați !
 Ei îndărăt se-ntorcea
 Și caii că își tăia,
 Mațele le arunca,
 În cosciuguri că intra,
 Și mai rău că îngheța !
 Oștirea să-nspăimînta
 Și la Marcoș iar mergea
 Și din gură îi zicea :
 — Bre Marcoș, pașă bătrîn,
 Cu bărbuța pîn' la brîu,
 Ce sîntem noi vinovați
 De ne ții nebăuți și nemîncați,
 Ca niște cîini leșinați
 Și prin geruri degerați ?
 Ce te potrivești puterii lui
 Dumnezeu ?

Marcoș atunci se scula,
 După dînsul îi chema
 Și la Crivăț se ducea !
 De departe-ngenunchia,
 De aproape că se ruga
 Să-i ierte lui greșala !
 Crivăț atunci îi ierta,
 Un soare cald că le da,

Pe toți că mi-i desgheta,
Burfele că le usca !
Ei înapoi se-ntorcea,
Și rămas-a povestea,

De s-a dus și pomila
Pînă-n ziua de-acuma !

Auzită de înv. I. Florescu de la
Florea Drăgan, muncitor din com.
Bragadiru, jud. Teleorman.

5

Cele trei surori la flori

Joi în sărbători,
Plecat-au din zori,
Plecat-au la flori
Trei fete surori,
Flori ca să culeagă,
Cununi să-mpletească,
Să se logodească.
Dumnezeu nu vrea,
D-o ceață că da,
Ceață negureață,
Peste lumea toată.
Și ele rătăcea.
Sora cea mai mare
Apuca la vale
Și ișa la țară.
Iar cea mijlocie
Apuca pînă
Și ișa la lume.
Sora cea mai mică
Și mai frumușică
Ea că-mi apuca
Pă sub pomi mărunți
Și prin văi adînci,
Și prin munți cărunți,
Și ea că-mi umbla
Trei zile dă vară,
Ziua pînă-n seară,
Fără ca s-auză

Ori văcar strigînd,
Vitili mîinînd,
Ori vacă zbierînd,
Vițeluș chemînd,
Ori cioban cîntînd,
Din caval sunînd,
Oili pascănd ;
Ori oaie zbierînd,
Melușel chemînd.
Tocma a patra zi,
Iată c-auzi
Un cuc p-o crăculiță,
Cîntînd din guriță.
Fata că-i zicea :
— Cuce, cuce, frățioare,
Scoate-mă tu tot la țară,
Să-ți fiu eu d-o verișoară.
Cucu însă-i răspundea :
— Cîte sînt în lume pere,
Atîta am și eu vere !
Fata iar că îi zicea :
— Cuce, cuce, frățioare,
Scoate-mă tu tot la țară,
Să-ți fiu eu d-o sirioară !
Cucu iar îi răspundea :
— Cîte sînt în lume flori,
Atîta am și eu surori !
Fata iar că îi zicea :

— Cuce, cuce, frăţioare,
 Scoate-mă tu tot la ţară,
 Să-ţi fiu eu d-o soţioară !
 Atunci cucu d-auzea,
 Din cracă-n cracă zbură
 Şi cîntînd fata cheamă.
 Fata după el mergea,
 La o poiană ajungea,
 Cucu jos că să lăsa,
 De trei ori piste cap să da,
 Şi-un voinic că să făcea,
 Pă fată o săruta.
 Apoi piste cap el iar să da
 Şi iar cuc că se făcea.
 Din cracă-n cracă zbură,
 Din guriţă că cînta,
 Fata după el chema,
 Păn' la lume o scotea.
 Iar piste cap el să da,
 D-un voinic că să făcea.
 Acasă cu ea să ducea,
 Dă soţie o lua,
 Frumoasă nuntă făcea,
 Trei zile cu dînsa sta.
 La trei zile ce făcea ?
 El la masă cu ea sta
 Şi din gură îi zicea :
 — Eu în călătorie plec,
 Tu, soţie, să m-aştepti,
 Nouă ani şi jumătate ;
 Dacă-o povîrni pă zece,

Tu să nu mai tragi nădejde.
 Şi piste cap el să da
 Şi d-un cuc că se făcea.
 Apoi salta şi zbură,
 Nevăzut că se făcea.
 Iar fata ce mi-şi făcea ?
 Însărcinată rămînea,
 Un băiat ea că năştea,
 Apoi copilul lua,
 La mînăstire să ducea ;
 Acolo ea că trăia
 Nouă ani şi jumătate.
 Cînd să povîrnească pă zece,
 Ea dă dimineaţă vede :
 Unde un cuc din zbor să lasă,
 Pă straşina casii s-aşeză
 Şi începe ca să cînte :
 Cucu, cucu, cucu !
 Ea dacă îl auzea,
 Din gură aşa zicea :
 — Ce-mi cînţi, cuce, a mînie,
 Oriunde n-am eu soţie ?
 Cucu atunci jos să lăsa,
 Peste cap el că să da,
 D-un voinic că să făcea,
 Pă ea şi copilu-i săruta.
 Dumnezeu nu mi-i răbda,
 Trei luceferi mi-i făcea
 Şi pă cer îi aşeza.

Auzit de înv. I. Florescu de la
 Florea Drăgan, muncitor din com.
 Bragadiru, jud. Teleorman.

6

Cuculeţul

Floare ismă creaţă,
 Joi de dimineaţă,
 Pe rouă, pe ceaţă,

Cu roua în picere,
 Cu ceaţa-n sprîncene,
 Trei fete surori

Mi-au plecat la flori.
 Cerul s-a-nnorat,
 Dumnezeu mi-a dat
 D-o ploaie și-un vînt,
 Ceața pe pămînt.
 Ele-a rătăcit
 Și n-a auzit
 Nici cîine lătrînd,
 Nici cocoș cîntînd,
 Nici popă tocînd,
 Nici cioban hăind,
 Oile pornind,
 Doar cucul cîntînd.
 Fata cea mai mare
 Mi-apucă la vale,
 Pîn sloiuri de munte,
 Pîn tufe mărunte.
 Din gură striga,
 Pe cucu chema :
 — Cuculețule,
 Mititelule,
 Ești mic la făcut,
 Mare la cuvînt,
 Limba roșioară,
 Ia-mă-n haripioare,
 Scoate-mă la țară.
 Cucul mi-auzea,
 Mai sus se sălta,
 Mai frumos cînta,
 Din gură-i grăia :
 — Ba, suroro, ba !
 Cît sînt vara flori,
 Toate-mi sînt surori !
 Fata mijlocie
 Mi-apucă la vie,
 Tot să nu mai vie.
 Din gură-mi striga,
 Pe cucu chema :
 — Cuculețule,

Mititelule,
 Gingășelule,
 Limbă roșioară,
 Ia-mă-n haripioare,
 Scoate-mă la țară
 Să-ți fiu verișoară.
 Cucul mi-auzea,
 Mai sus se sălta,
 Mai frumos cînta,
 Din gură-i grăia :
 — Ba, văruiică, ba !
 Cît sînt vara pere,
 Toate-mi sînt vere !
 Fata cea mai mică
 Mi-apucă la luncă,
 Tot ca o haiducă,
 Unde cucu cîntă.
 Din gură-mi striga,
 Pe cucu chema :
 — Cuculețule,
 Mititelule,
 Frumușelule,
 Gingășelule,
 Limbă roșioară,
 Ia-mă-n haripioare,
 Scoate-mă la țară,
 Să-ți fiu soțioară.
 Cucul mi-auzea,
 Mai jos se lăsa,
 Mai frumos cînta
 Și-n hăripi mi-o lua,
 La țară-o scotea,
 La mă-sa o ducea.
 Mă-sa mi-l vedea
 Și mi-l ușuia
 Și-l zburătura.
 Fata că-i striga :

— Mamă, mama mea,
Nu mi-l ușui,
Nu mi-l zburături,
Și mi-l bagă-n casă
Și-l pune la masă
Și dă-i să mănânce
Și dă-i miez de nucă,
Să nu se mai ducă,

Floare usturoi,
Să șază la noi !

Cules din gura lăutarului Stancu
Ion din Cucuieti (Teleorman) de
Chr. Țapu.
Această baladă se aseamănă în-
trucitva cu balada *Cucul și tur-
turica* din colecția lui V. Alec-
sandri, p. 7 sq.

7

Cîntecul lui Iorgu Iorgovan

Sus pe Cerna-n sus,
Mulți voinici s-a dus
Și mulți s-a răpus ;
Numai c-a rămas
Iorgu Iorgovan,
Fecior de mocan,
Călare p-un cal
Ca un duciupal.
El că mi-a plecat,
Sus pe Cerna-n sus,
Și el că mi-și cată
Fată sărbatică,
Mare năprasnică,
Cu vidra nainte,
Tot luînd aminte,
Cu șoimii pe mîină,
Cu ogari
Provari.
El că mi-ajungea,
De Cerna că-mi da,
Din gură-mi striga :
— Cerneleo, Cerneleo,
Moaie-ți talazu,
Ceartă-ți urletu,
Arată-mi vadu,

Să trec cu murgu ;
Că eu că-mi cat
O fată sărbatică,
Mare năprasnică.
Cerna l-auzea,
Talazu muia,
Urletu-nceta,
Vad că-i arăta,
Dincolo trecea,
Cu vidra nainte,
Tot luînd aminte.
Într-o stîncă da,
Calu că-mi sărea,
Vidra nainte-mi da,
Fata mi-o ochea,
La ea se repezea,
Țîta i-o-mbucă.
Iar ogari
Provari
De vîină-o apuca,
Șoimi de mîini o ținea,
Pînă fata-mi striga :
— Iorgule Iorgovan,
Fecior de mocan,
Călare p-un cal,

Ca un duciupal,
 Ceartă-ți pe Vișa,
 Mi-a-mbucat țîta,
 Îmi seacă inima !
 Ceartă-ți ogarii,
 Ogarii,
 Provarii,
 Mi-a smuls cosicioare,
 Mi-a rupt vinișoare !
 Iorgu că-mi striga :
 — Ba, fetică, ba,
 Eu nu cert pe Vișa,
 Că ți-a-mbucat țîta !
 Lîngă ea se da,
 Frumos mi-o lega,
 Pe cal c-o puneă,
 Acas' că-mi plecă,
 De Cerna că-mi da.
 Iorgu că-mi striga :
 — Cerneleo, Cerneleo,
 Moaie-ți talazu,
 Ceartă-ți urletu,
 Arată-mi vadu,
 Să trec cu murgu,
 Că eu ce-am cătat
 Eu mi-am cîștigat !

Cernelea auzea,
 Talaz nu muia,
 Vad nu-i arăta.
 Iorgu ce-mi făcea ?
 În Cerna-mi sărea,
 Cu murgu nota,
 Pîn' la mal că-mi da,
 Pe fată-o lega,
 Pe mal mi-o azvîrlea.
 Ea-n stîncă intra,
 El afar' ieșea,
 El n-o mai vedea.
 Drumu vidrii-i da,
 Vidra o căuta,
 În stîncă intra,
 N-o putea scotea.
 Cu murgu-mi sărea,
 Cu buzdugan da,
 În cap mi-o lovea !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Dumitru Văleanu, lăutar din Ro-
 șiorii-[de-Vede] — Teleorman.
 Acest cîntec este o variantă
 prescurtată a cîntecului *Iovan*
Iorgovan din colecția d-lui
 G. Dem. Teodorescu, p. 415 sqq ;
 vezi și *Erculean*, p. 14, 15 din
 colecția lui V. Alecsandri.

8

Ivan Iorgovan

Pe seară, pe seară,
 Pe lună, pe lună,
 El că mi-a plecat,
 Ivan Iorgovan,
 Fecior de mocan
 Și de mocăncuță,
 Toți lume drăguță !
 El ca să-mi vîneze

Fată sălbatică,
 Mare năprasnică.
 El că mi-a plecat
 Sus pe Cerna-n sus,
 Călare pe cal,
 Cu Vîjla nainte,
 Tot luînd aminte.
 La Cerna-ajungea,

La Cerna striga :
 — Cerneleo, Cerneleo !
 Moaie-ți talazu,
 Ceartă-ți urletu,
 Să trec cu murgu,
 Că eu că mă duc
 Sus pe Cerna-n sus !
 Cerna mi-auzea,
 Urletu certa,
 Vadu i-arăta,
 Cu murgu trecea.
 Supt stană de piatră
 Fuse acioată.
 Vîjla laba c-o punea,
 Piatra o ridica,
 Peste-a fată da,
 Țîța-i îmbuca.
 Fata că zicea :

— Ivane, Ivane,
 Ceartă-ți pe Vîjla,
 Că mi-a-mbucat Țîța !
 Că aici d-o-i sta,
 De te-o-i blestema
 Și te-o-i ajungea,
 În mijlocul apei,
 Te-o-i face d-o piatră !
 Ea că-l blestema,
 În mijloc de apă
 Mi-l făcu d-o piatră,
 Piatră nestemată.
 Ea că rămînea
 Și-mi pribegea
 Prin toată lumea !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Iăutarul Marin I. Baban, com.
 Piatra—Teleorman.

9

Cîntecul șearpelui

Țipă-mi, vere, țipă-mi, dragă,
 Țipă inima de-mi seacă,
 Țipă fiu din maica lui,
 Și mă-sa că-i dăruia
 Și averi și moșii,
 Îi dăruia și hoții.
 Mă-sa din gură-i striga,
 Cu cuvîntu-l blestema :
 — Culcă-mi-te, lulă-mi-te,
 Pui de șearpe sugă-mi-te
 De subt talpa casii noastre.
 Atunci copilul năștea ;
 Cînd copilul că năștea,
 Și șearpele că năștea ;
 Se făcea copil d-un an,

Se făcea și șearpe d-un an ;
 Creștea copilu de trei ani,
 Se făcea și șearpe de trei ani ;
 Cînd împovîrnea pe zece,
 Șearpele de subt cas-ișea ;
 Cîmpului se delungea,
 La cîmp, vere, la cîmpie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai dalbă colilie
 Coaptă-ntre sîntă Mărie.
 Șearpele pe copil l-aștepta,
 Dar băiatu ce-mi făcea ?
 La maică-sa se ducea
 Și din gură că-i grăia :
 — Maică, măicuțița mea,

D-ai cal bun de călărie,
 Să mă duc în călătorie,
 Să-mi dai sabia și pușca
 Și buzduganu de la taica,
 Că eu o să mă duc
 Unde tu m-ai rînduit.
 Iar maică-sa auzea,
 Neam că lui nu-i spunea,
 Pînă el se năcăjea
 Și din gură că-i zicea :
 — Maică, măiculița mea,
 Eu aseară mi-am visat
 Ca să-ți sug țîtica ta,
 C-atuncia n-oi mai pleca,
 Pe supt talpa casii s-o sug,
 C-atunci, mamă, nu mă mai duc.
 Mamă-sa cînd auzea,
 La talpa casii mergea.
 Dar voinicu ce-mi făcea ?
 El talpa mi-o ridica,
 Cu mîna talpa ținea,
 Țîța supt talpă-o băga,
 Talpa pe țîță-o lăsa.
 Mă-sa începea d-a răcnea
 Și din gură-i cuvînta :
 — Eu, maică, cînd te-am făcut
 Averi mari ți-am dăruit.
 Trei zile tu că mi-ai plîns,
 Tu din gură n-ai tăcut.
 Maică, eu te-am blestemat
 De șearpe să fii mîncat :
 — Culcă-mi-te, lulă-mi-te,
 Pui de șearpe sugă-mi-te,
 De supt talpa casii noastre.
 Cînd tu, maică, ai tăcut
 Atunci eu te-am și născut.
 Dară mă-sa ce-mi făcea ?
 Țîța de supt talpă-o scotea
 Și-n pod, măre, se urca,

Armele lui tată-său lua
 Și lui că i le dăruia.
 Pușca și sabia
 La brîu le încrucea
 Și pe cal încăleca,
 Drumului se delungea,
 În mijlocul cîmpului ieșea,
 Șearpele că-l aștepta.
 Cînd el ochii-și arunca,
 Vedea ochii șarpelui,
 Știi ca para focului,
 Din gură văpăi lăsînd
 Și din coadă tot plesnind.
 Voinicelul că-l vedea,
 Bătea calul și silea,
 Șearpele că-l ajungea.
 Ochii-ndărăt și-arunca,
 Vedea capul șarpelui
 La chisița calului.
 Voinicu dacă vedea,
 Calul în loc că-și oprea
 Și șarpelui că grăia :
 — Măi proclate dumneata,
 Ce m-alergi în fuga mare,
 Nu-mi dai drumu la cărare ?
 — Măi voinice, voinicel,
 Tu ești rînduit al meu
 De cînd ereai mititel ;
 Maică-ta te-a blestemat,
 De cînd ereai nefătat.
 Descruciște-ți armele,
 Să-ți îmbuc ciotoanele.
 Armele nu descrucișa,
 Proclatu că-l îmbuca,
 Pîn' la brîu că-l înghițea,
 De la brîu nu mai putea.
 Sta armele-ncrucișate
 Și la șale și la spate.
 Voinicelul se văita,

Calul lui că rincheza,
Din picioare tropăia,
Nimenia nu-l auzea.
Cînd ochii că-și arunca,
Tare venea și sosea
Cel voinic din Ciobîrcie
Cu paloșiu de mischie,
P-un cal galben conțesat,
Coama-i bate genunchile
Iar coada călcîiele,
Și mai trage-un pojar verde,
De vezi, urma i se pierde.
Cînd în dreptu lor venea
Pe băiat că mi-l lua
Și la mă-sa că-l ducea.
Proclētu așa-mi striga :
— Cel viteaz din Ciobîrcie,
Cu paloșu de mischie,
Ia armele l-acest voinicel,
Ca să-l înghiț frumușel,
Și ți-oi fi vrun norocel,
Că e rînduitul meu
De cînd era mititel.
Maică-sa l-a blestemat
De cînd era nefățat.
Voinicul din Ciobîrcie,
Cu paloșu de mischie,
Sta în loc și se gîndea,
Ce noroc lui o să-i dea ?
Că dacă armele i le-o lua,
L-o înghiți și pe el tot așa.
Voinicu din șearpe striga :
— Măi voinic din Ciobîrcie,
Cu paloșu de mischie,
Omoară tu pe ăsta,
Delungește-mi viața,
Că ți-oi fi frate pîn' la moarte,
De tine nu m-oi desparte.

Unde voinicu auzea,
Sta în loc, se mai gîndea :
— Cată, f... i mumă-sa,
Asta o să fie așa.
Proclētu cînd auzea,
Așa din gură striga :
— Măi voinic din Ciobîrcie,
Cu paloșu de mischie,
Bate-ți murgu,
Ține-ți drumu,
Că p-acesta l-oi lăsa,
După tine m-oi lua,
Geaba de viața ta.
Al voinicel se gîndea
Și din gură că zicea :
— Măi proclète, dumneata,
Ia cască-ți tu gurița,
Ca să tai eu a curea,
Să nu-ți stric vreo măsea.
Cînd proclētu gura căsca,
Paloșu că-l așeza,
Pînă-n coadă-l sfîșia.
Pe voinicel că-l lua,
La tîrla lui că-l ducea,
Lapte dulce că mulgea,
Pe voinic că-l îmbăia,
Frați de cruce se prindea,
De proclét că mi-l scăpa.
Al voinic din Ciobîrcie
Cu paloșu de mischie,
El mă-si că mi-i zicea :
— Aba maică, maica mea,
Pe mine m-ai dăruit
La proclētu veninat,
Ăst voinicel m-a scăpat.
De tine este păcat
Ca să te mai las în plac,
Tu ești maică tinerea

Și alt copil mi-oi făcea *,
 Tot așa l-oi rînduia,
 De-o păți mai greu, nu așa.
 Dar mai bine, maică-mea,
 Să-ți scurtez eu viața !
 Paloșu frati-său lua
 Și unde o dată că mi-și da,

În două că mi-o făcea,
 Cu frate-său că pleca.

Cules de Chr. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Văleanu din
 Roșiorii-de-Vede. A se vedea va-
 rianta modificată din colecția lui
 G. Dem. Teodorescu.

10

Voinicu și șarpili

Dăparte, vere, dăparte,
 Nu prea mi-e, vere, dăparte,
 Pă cel cîmp, pă cea cîmpie
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai sadea colilie,
 Cam dă lătura drumului,
 Lucește-mi foaia crinului ;
 Nu e foaia crinului,
 Și e solzul șarpelui ;
 Și-mi țipă, se vaită,
 Că mi-a-nghițit d-un voinicel,
 Mi l-a-nghițit jumătate,
 Jumătate nu mi-și poate,

Dă coadili armelor,
 Plăselili iatanilor.
 Și șarpile ce făcea ?
 El dîn gură că striga :
 — Alergați voi, fraților,
 Fraților, părinților,
 Pă urmă, neamurilor,
 Dă-i luați voi armili,
 Armili, iatanili,
 Să-i răpui eu zilili.
 Frații lui că n-auzea,
 Iar voinicu ce făcea ?
 Cînd din inimă răcnea
 Și din gură că zicea :

* În original, începînd cu rîndul 185, rîndurile au fost amestecate, — probabil în timpul imprimării tipografice, — astfel că textul nu mai este inteligibil. Am reordonat rîndurile amintite după logica rîndurilor respective din varianta ce urmează, *Cintecul șerpoaicei*. Pentru confruntare, dăm aici versurile în ordinea în care erau în ediția de bază.

Și alt copil mi-oi făcea,
 Tot așa l-oi rînduia,
 El mă-si că mi-i zicea :
 — Aba, maică, maica mea,
 Pe mine m-ai dăruit
 La proclatu veninat,
 Asta voinic m-a scăpat,
 Ca să te mai las în plac.

Tu ești maică tinerea,
 De-o păți mai greu, nu așa.
 Dar mai bine, maică-mea,
 Să-ți scurtez eu viața !
 Paloșu frati-său lua,
 Și unde odată că mi-și da,
 În două că mi-o făcea,
 Cu frate-său că pleca. (n. ed.)

— Alergați voi, fraților,
 Fraților, părinților,
 Pă urmă, neamurilor,
 Dă spintecați șarpili,
 Că-mi răpune zilili ;
 Frații lui că auzea,
 Ca zmeii să repezea
 Și la șarpe năvălea,
 Cu iatane-l spinteca,
 Cu viață mi-l scăpa,

Focu mare grămădea,
 Pă șarpe că mi-l ardea,
 Cenușă că mi-l făcea,
 La lopată o lua
 Și în vînt o vîntura,
 Să să ducă pomila.

Auzită de învățătorul I. Florescu
 de la Florea Drăgan, com. Bra-
 gadiru, jud. Teleorman.

11

Cîntecul șerpoaicei

Foaie verde a macului,
 La inima cîmpului,
 La vîntra pămîntului,
 Nu știu raza soarelui,
 Ori e ochiu șarpelui,
 Șarpelui păgînului,
 Mai mare proclutului ?
 Foaie verde siminic,
 Că mi-a-nghițit d-un voinic,
 De trei zile l-a-nghițit,
 Trupșoru i-a putrezit,
 Sufletu nu i-a ieșit,
 Și murgu-i stă priponit,
 Și pămîntu l-a pîrlit.
 Săracu bietu voinic,
 Nu mai poate-acum nimic !
 El bine se răsucea
 Și peste cîmp se uita
 Și-un voinic că mi-și vedea,
 Tot călare că-mi venea,
 Un voinic ortomănos
 C-un cojoc mare lățos,
 Cu cizme de capră stearpă
 De șapte ani nefățată.

Dar el, măre, că-mi venea
 Și nimic nu mi-și vedea,
 Murgul i se speria
 Cu cît în cap că nu-l da.
 Dar voinicu ce zicea ?
 El calului că-i vorbea :
 — O, dalei murguțu meu,
 Ce mi-ești dat de Dumnezeu,
 Eu pe tin' de cînd te-am luat
 Așa nu te-ai speriat.
 Dar murgu atunci-i vorbea
 Și din gură că-i grăia :
 — Stăpîne, stăpîne-al meu,
 Cum să nu mă sperii eu ?
 Uită-te-n naintea ta
 La inima cîmpului,
 La vîntra pămîntului,
 Vezi că-i raza soarelui,
 Ori e ochiu șarpelui,
 Șarpelui
 Proclutului ?
 Foaie verde siminic,
 Și mi-a-nghițit d-un voinic,
 Nu mai poate acum nimic,

Și murgu-i stă priponit.
 Jumătate l-a-nghițit,
 Dar jumătate nu-l poate
 De curele-ncruciate,
 De cuțite simcelate,
 De un mănunchi de săbioare,
 La stînga la supțioară.
 Dar voinicu se uita
 Și-ntr-un adevăr vedea,
 Jos după murgu se da
 Și bine-n chingă-l strîngea
 Și din gură-l întreba :
 — Poți tu, murgule, să ții
 Zi de vară
 Pînă-n seară,
 Cu vorba să te mîngîi,
 Nebăut și nemîncat,
 Numa pe cîmp alergat ?
 — Nu e voia murgului,
 Ci voia stăpînului.
 Strînge-mă-n chingă mai bine
 Și-aruncă-te tu pe mine.
 El pe murgu-ncăleca,
 Tărcol cîmpului că-i da,
 Pînă murgu-nfierbînta.
 El d-a dreptu că mergea
 Și la șarpe năvălea.
 Săbioara mi-o trăgea
 Și pe șarpe că-l lovea,
 De două dește-l crunta.
 Șarpele se necăjea
 Și din gură-atunci grăia :
 — O, dalei tînăr de lele,
 Scurtate-s zilele tele !
 Bate-ți murgu,
 Ține-ți drumu,
 C-ăst voinic mi-e rînduit
 De cînd era copil mic.
 Eu puișor mic eram,
 Supt talpa casei sedeam.
 El la țîța mă-si erea

Și de țîță c-o mușca
 Și maică-sa-l blestema :
 — Suge-ți, maică, țîțele,
 Sugă-ți șerpui sîngele.
 Maică-sa l-a rînduit
 Și el singur a venit ;
 Lasă-mă ca să-l mănînc,
 Că de-oi sta
 M-oi mînia,
 P-ăl din gură-oi strănuta
 Și după tine m-oi lua,
 Nici în pămînt n-ai scăpa,
 Pîn' te-oi trece Dunărea !
 Dar voinicu ce-mi făcea ?
 Vorba-n seamă n-o băga,
 Murgu bine-nfierbînta
 Și iar la șarpe mergea
 Și cu sabia-l lovea
 Și d-o șchioapă mi-l crunta.
 Șarpele se necăjea,
 P-ăl din gură-l strănuta,
 Pe poiană-l lepăda,
 După-ăl călare se lua.
 Și mi-l gonea ce-l gonea,
 Pînă murgu-i ostenea.
 Dară murgu ce-mi făcea ?
 Dacă vedea și vedea
 Că el, frate, ostenea,
 Lui stăpînă-său grăia :
 — O, dalei stăpîne-al meu,
 Ce mi-ești dat de Dumnezeu,
 Bagă mîna-n pozînar,
 Scoate iască și amînar,
 Și ai să dăm foc cîmplui
 La vîntra pămîntului,
 De trei părți
 Cu rame verzi,
 De o parte
 Cu uscate,
 Ca să-i sară ochii-ndată ;
 Ne prinde bălăoana

Și ne scurtează viața.
 Mîna-n pozînar băga,
 Iască și amînar scotea
 Și foc cîmpului că-i da,
 De trei părți
 Cu lemne verzi
 Și d-o parte
 Cu uscate,
 Și aci-i sarea ochii-ndată.
 Și de șarpe că-mi scăpa,
 Pe cîmp înapoi o lua
 Și la voinicu-mi mergea,
 Pe cîmp trîntit îl găsea,
 Jos după murgu se da
 Și pe brațe că-l lua
 Și la o baltă-l ducea,
 Bine de bale-l spăla,
 Și lîngă el jos ședea
 Pînă se dezmeticea.
 Frați de cruce se făcea
 Și pe cai încăleca
 Și către casă pleca,
 Și mergea la el acasă
 Și-mi striga frumos la poartă :
 — Maică, măicuțiță,

Ia ieși pînă afară,
 C-am venit eu iară,
 C-am plecat singur d-aici
 Și acum venim doi voinici.
 Maică-sa afară ieșea
 Și poarta le-o deschidea ;
 Nici bună ziua nu-i da
 Pînă cînd o judeca :
 — Maică, măicuțița mea,
 Te văd că ești tinerea,
 Și mi-e c-ai păcătui
 Și mai faci unul ca mine
 Și-o petrece ca și mine,
 Și-atunci, maică, nu e bine,
 Că pe min' m-ai orîndit
 De cînd am fost copil mic ;
 Cum, maică, m-ai orîndit,
 Așa, maică, am petrecut !
 Mă plăiui cu cîntecu
 Ca lupu cu treapătu,
 Vînătoru l-întîlnește,
 Dă pielea și să plătește.

Cules din gura lăutarului Anghel
 Cambrea din Săcelu — Gorj de
 Chr. Țapu.

12

Cîntecul șarpelui

La inima cîmpului,
 La vîntra pămîntului,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai dalbă colilie,
 Nu știu ochii șarpelui,
 Ori e raza soarelui ?
 Nu e raza soarelui,
 Ci sînt ochii șarpelui,

Frunzuliță siminic,
 Că mi-a înghițit d-un voinic,
 Jumătate l-a înghițit,
 Jumătate nu mi-l poate,
 Tot de arme ferecate,
 De cuțite ascuțite,
 De pistoale ghintuite.
 De trei zile l-a înghițit,

Trupul nu i-a putrezit.
 Al din gura șarpelui
 Puțințel că se-ntorcea,
 Ochii la vale arunca,
 D-un voinicel că vedea.
 El din gură că-mi zicea :
 — D-un voinicel ortoman,
 P-ăl cal bun și dobrogean,
 Cu cizme de capră stearpă
 De șapte ani nefătată.
 Cel din gura șarpelui zicea :
 — Măi voinice ortoman,
 P-ăl cal bun și dobrogean,
 Învăluie mîna-n basma,
 Bagă mîna sub manta
 Și ia săbioara mea
 Și-mi taie balaoana,
 De-mi mai lungeste viața.
 'Deamnă tu pe murgul tău,
 'Deamnă-l, 'deamnă-l, nu te teme,
 Că m-a-nghițit ea pe mine,
 Nu te mănîncă ea pe tine ;
 Să-mi fii frate pîn' la moarte.
 Da ăl voinicel ortoman
 Din gurița lui zicea :
 — Săbioară ca a ta
 Parcă e mai bună a mea.
 Dar ăl voinicel ortoman,
 P-ăl cal bun și dobrogean,
 Murgului că mi-i zicea,
 Balaoana că o ochea,
 Odată se poticnea,
 Cu cît în cap că nu-l da.
 Dar ăl voinicel ortoman,
 P-ăl cal bun și dobrogean,
 Cu murgul lui că vorbea :
 — D-aolelei, murguț al meu,
 Frunzuliță de spanac,
 Pe tine cînd te-am luat
 Asta nu mi s-a-nîmplat.

Că, cînd eu că te-am cumpărat,
 Ce-a cerut pe tine-am dat.
 Dar ăl voinicel ortoman
 Cu murgul lui că vorbea :
 — D-aolei, murguț al meu,
 Putea-vei tu ca să fugi
 Trei zile și trei nopți,
 Numai pe cîmp, alergat,
 Nebăut și nemîncat ?
 Dară murgu așa-mi zicea :
 — Nu e voia murgului,
 Ci voia stăpînului ;
 Ia strînge-mă în trei chingi bine
 Și tu încalecă pe mine
 Și tu să te ții mai bine,
 Să nu rămîi fără de tine.
 Dară murgu c-alerga
 Tot trei zile și trei nopți,
 Și la șearpe că-mi venea,
 Puțințel că mi-l tăia,
 Numai d-o palmă-l tăia.
 Dar șearpele așa-mi zicea :
 — Măi voinice dumneata,
 Bate-ți murgu, ține-ți drumu,
 Că de-oi sta
 M-oi mînia,
 P-ăsta l-oi strănuta
 Cît dă voinic cu stînga,
 Și după tine m-oi lua,
 Nici în pămînt n-oi scăpa,
 Pînă-oi trece Dunărea !
 C-ăsta mi-a fost rînduit
 De cînd a fost copil mic ;
 Mumă-sa l-a blestemat,
 Din picior l-a legănat,
 Din gură l-a blestemat :
 „Suge-ți, maică, țîtele,
 Sugă-ți șerpui sîngele“.
 Dar ăl voinic ortoman,
 Măre, și de-ai doilea

Cu murgu lui că-mi vorbea :
 — Putea-vei tu ca să-mi fugi
 Trei zile și trei nopți,
 Numai pe câmp alergat,
 Nebăut și nemîncat ?
 Dară murgu așa-mi zicea :
 — Nu e voia murgului,
 Ci voia stăpînului ;
 Ia strînge-mă-n trei chingi bine
 Și tu încăleacă pe mine
 Și tu să te ții mai bine,
 Să nu rămii fără tine.
 El, mări, că-ncăleca
 Și pe câmp că-mi alerga
 Nebăut și nemîncat,
 Numai pe câmp alergat.
 Mări, și de-al doilea
 Voinic la șearpe mergea,
 Odată murgu repezea,
 Mîna la spate punea,
 Frumos paloș că scotea,
 Pă mischiu că mi-l trăgea,
 Frumos ca laptele-l făcea,
 Capul șarpelui că-l lua.
 Dar al voinic ortoman,
 P-al cal bun și ortoman,
 Îndărăt că se-ntorcea
 Și la fugă că mi-o lua,
 Cu murgul lui că-mi vorbea,
 Îndărăt cînd se uita.
 — La chișița murgului
 Este capul șarpelui.
 Dar voinicul așa-mi zicea :
 — Dalelei, murguțul meu,
 Oi mai fi știind tu ceva ;
 Mi-a sosit balaona
 Și mi-a scurtat și viața.
 Dară murgu ce-mi zicea :
 — Măi voinice dumneata,
 Bagă mîna-n pozînar,

Scoate iască și amînar
 Și dă foc cîmpului,
 Pă trei părți
 Cu lemne verzi,
 P-altă parte
 Cu uscate,
 Ca să-i sară ochii-ndată.
 Dar voinicel îmi zicea :
 — Hei murgule,
 Îndeamnă la pas
 La trestia uscată,
 Unde m-ai scăpat odată.
 Îndărăt cînd se uita,
 Foc cîmpului că da,
 Și ochii îndată că-i sărea.
 Dar al voinic ce-mi făcea ?
 Îndărăt că se-ntorcea
 Și-acolo că mi-și mergea
 La al din gura șarpelui.
 El frumos că mi-l lua,
 La o fîntînă-mi mergea
 Și de bale că-l spăla ;
 Săbiile le punea,
 Chip de cruce le făcea.
 Frați de cruce se prindea,
 Și pe cal încăleca,
 Drumul la maică-sa-l lua,
 La maică-sa că-mi mergea,
 El din gură n-o trezea :
 — Frunzuliță siminic,
 Avut-ai d-un copil mic ?
 — Am avut și l-am pierdut
 De cînd era copil mic.
 Dar voinicul ce-mi zicea ?
 — Maică, măiculița mea,
 Eu te văd cam tinerea,
 Maică, ai mai păcătui
 Și-oi mai face unu ca mine,
 De o pătimi tot ca mine.

Voinicelul ce-mi făcea ?
Mîna la spate puneă,
Paloşul că mi-l scotea,
Capul maică-si că-l lua ;
Mergea trupul şovăind

Şi capul bolborosind,
Nu ştiu ce dracu zicînd !

Auzit de Chr. Țapu din gura lui
Gheorghe Porumbescu din comuna
Novaci (Gorj).

13

Cîntecul șarpelui

La mijlocul cîmpului,
La vîntra pămîntului,
Nu ştiu ochii șarpelui,
Sau e mura cîmpului ?
'I un șarpe mare înflorit,
Ce un voinic a înghițit ;
Jumătate l-a înghițit,
Jumătate nu-l mai poate,
Că-i de arme ferecate.
Sufletul nu i-a ieșit
Și trupul i-a putrezit.
El pe cîmp că se uita,
Un voinic că mi-și vedea,
Și din gură așa-i zicea :
— Măi voinice dumneata,
Bagă mîna sub manta
Și scoate sabia mea
Și taie balaoana
Și-mi mai lungește viața.
Cel voinic îi răspundea :
— Că sabie ca a ta
Poate este și a mea,
Poate mai bună ceva.
Dar șarpele ce-mi zicea :
— Măi voinice iortomane,
Bate murgu,
Ține drumu,
Că de oi sta, m-oi mînia,

Pe ăsta l-oi străfiga,
După tin' că m-oi lua,
Zi de vară
Pînă-n seară,
Nebăut și nemîncat.
Că ăsta l-a dăniit
De cînd a fost copil mic,
C-un picior l-a legănat,
Cu gura l-a blestemat :
— Suge, maică, țîțele,
Sugă-ți șerpui sîngele.
Voinic nu s-astîmpăra,
Cu sabia în șarpe da,
Șarpele să-nfură,
P-ăl din gură străfiga,
Care slobod, cum era,
După voinic că se lua,
Care murgului zicea :
— Murgule, de cînd te-am luat,
De cal bun și lăudat,
Ce-a cerut pe tine-am dat,
La fugă nu te-am cercat.
— Stringe-mă în chingă bine
Și-ncalecă tu pe mine,
Să te port puțin și bine.
El pe cal încăleca
Și pe cîmp că se chitea,
Și-ndărăt că se uita,

Și din gură-așa zicea :
 — Mai știi, murgule, ceva,
 Ne-ajunge balaoana.
 Iară murgu răspundea :
 — Bagă mîna-n pozînar,
 Scoate iască și amnar
 Și dă foc cîmpului,
 De trei părți cu lemne verzi
 Și de-o parte cu uscate,

Să ardă cele verzi toate,
 Să-i sară ochii îndată.
 Voinicu îl asculta,
 De-o trestie vedea,
 La cea trestie mergea,
 Foc în trestie puneă,
 Ochii șarpelui sărea.

Auzit de la I. Ciocîrlă, Novaci
 (Gorj) de Christea N. Țapu.

14

Sus în cîmpchii Nistrului

Sus, în cîmpchii Nistrului
 Luce foaia crinului,
 Da nu-i foaia crinului,
 Că sînt oichii șarpelui.
 Tot roade la un voinic.
 Și î-o ros de jumătate,
 Jumătate nu-l mai poate
 De curele ținuite,
 De paloșe ruginite,
 De cuțite ascuțite.
 Voinic pe-acolo trecea
 Și din grai așa-ș' grăia :
 — Haidă, frate, de mă scoate
 C-om zi frați pînă la moarte.
 Șarpele din grai grăia :
 — Poartă-ți, voinice, calea

Că pe esta l-oi lăsa
 Și de tin' m-oi apuca,
 Că nîi l-o dat maică-sa,
 Pe calea besericii,
 La icoana Precistii,
 La ușa altarului,
 La icoana Tatălui :
 — Sugă-ți șărchi coastele
 Cum nîi-ai sup' tu țîțele ;
 Sugă-ț șărchi șoldu tău
 Cum nîi-ai sup' tu cheptu ăne.

Auzit de N. I. Apostolescu de
 la Ion Binig. Cules din Șona,
 comitatul Tîrnava Mare, Transil-
 vania.

15

Verdi foaia bobului

Verdi foaia bobului,
 Pi malu Șiretului,
 La casîli Șandrului,

Zaci-un voinic di boală grea.
 Dar nu-i boală di la Dumnezău,
 El îmi zaci di-un bălăurel.

Di trii zîli, di cînd să luptă,
 Și nici n-ari frati și nici n-ari sorî
 Ca sî-i aducă apî cu ulcioru.
 Și sî luptî și îi zîci :
 — Bălauri, bălauri,
 Fiarî sălbaticî,
 Lasă-mă, nu mă mînca,
 Cî-i păcat di trupu meu,

Pitrecur printr-un inel.
 Șandru cum îl auza,
 El din casî îmi ieșă,
 Pi bălaur cî-mi lovia
 Și s-apuca și-l omora.

Cules de G. Coatu, învățător din
 Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

16

Cei trei frați și zmeii

Joi dă dimineață,
 Pă rouă, pă ceață,
 Vreme turburată
 Piste lumea toată ;
 Iar marți înspre joi,
 Ce război în sat la noi !
 Dar războiul cine-l face ?
 Tot ai cîini dă nouă zmei,
 Cu trei dalba-i frățiori,
 Pentru o dalba-i surior.
 Iar frati cel mai mare,
 Că-i mai mare, minte n-are,
 Că-mbracă țoale dă domn
 Și n-are minte dă om,
 El din gură că zicea :
 — Ai, frați, să dăm pe soră-mea,
 Că ne pierdem viața !
 Iar frati cel mai mic,
 Că-i mai mic și mai voinic,
 Că-mbracă țoale de om
 Și-mi are minte de domn,
 El din gură că zicea :
 — Nu mi-oi da pe sorî-mea,
 Dă mi-oi pierde viața !
 La bătaie s-apuca
 Și din zmei ei că tăia,

Tăia trei, rămînea șease ;
 Iar frati cel mai mare,
 Că-i mai mare, minte n-are,
 Că-mbracă țoale de domn
 Și n-are minte dă om,
 El din gură că zicea :
 — Ai, frați, să dăm pă sorî-mea,
 Că ne pierdem viața !
 Iar frati cel mai mic,
 Că e mai mic și mai voinic,
 Că-mbracă țoale de om
 Și-mi are minte de domn,
 El din gură că zicea :
 — Nu mi-oi da pe sorî-mea,
 De mi-oi pierde viața !
 La bătaie s-apuca
 Și din zmei ei că tăia,
 Tăia trei, rămînea trei,
 Iar frati cel mai mare,
 Că e mai mare, minte n-are,
 Că-mbracă țoale de domn
 Și n-are minte de om,
 El din gură că zicea :
 — Ai, frați, să dăm pe sorî-mea,
 Că ne pierdem viața !
 Iar frati cel mai mic,

Că e mai mic și mai voinic,
 El din gură că zicea :
 — Nu mi-oi da pe sorî-meă,
 De mi-oi pierde viața !
 La bătaie s-apuca,
 Pe cîte trei mi-i tăia,
 Pe sorî-sa o scăpa,
 Iar apoi ce mai făcea ?
 Focu mare grămădea

Și pe foc că mi-i puneă,
 Până cenușe îi făcea
 Și în vînt ei că o da,
 Cu lopata o vîntura,
 Să să ducă pomina.

Auzită de înv. I. Florescu de la
 Florea Drăgan, com. Bragadiru,
 jud. Teleorman.

17

Antofiță al lui Vioară

Foaie verde sălcioară,
 În oraș în Slătioară,
 La casele lui Vioară,
 Lui Vioară vătaf mare,
 Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
 De mari boieri mi-e cuprinsă.
 Dar la masă cine-mi șeade ?
 Cei cincizeci de năvodari,
 Patruzeci de lopătari,
 Tot feciori de boieri mari.
 Dar la masă ce-mi mîncă ?
 Numai cegă și postrungă
 Și galbenă caracudă,
 C-am auzit pînă bătrîni
 C-ala-i pește mai bun ;
 Și cosăcel din saramură,
 Fare-un chef de băutură...
 Toți mi-ș' bea, se-nveselea,
 De nimenea nu gîndea.
 Cu pahar cin' le lumea ?
 Antofiță al lui Vioară,
 El nici nu bea, nici nu mîncă,
 Numai cu ochii se uita ;
 Și el, frate, că-mi șeade
 Cu coate dalbe pe masă,

Cu palmele pe obraze.
 Cine seama că-i lua ?
 Numai Vioară cel bătrîn,
 Cu bărbuța pîn' la brîu,
 Barba-i bate brațele,
 Genele, sprîncenele
 Și chica, călcîiele.
 El în picere-mi sărea,
 Ochii-n roată că-și făcea,
 Peste masă-i arunca,
 Pe Antofiță că-l vedea
 Și din gură că-i zicea :
 — Antofiță, fiul taichii,
 Ce stai tu trist și mîhnit ?
 Nici nu bei, nici nu mănînci,
 Numai cu ochii te uiți ?
 Ori din chilciug ai sfîrșit,
 Ori stăpîn te-a oropsit,
 Ori murgu ți-a-mbătrînit,
 Ori vremea că ți-a venit,
 Vremea de căsătorit,
 Și de-nsurătoare,
 Și de căsătoreală ?
 Antofiță ce-mi zicea ?
 — Bine, taică, dumneata,

De stătuși de mă-ntrebași,
Cu cuvinte spune-ți-aș.
Să-mi pui mîinele în piept,
Să-ți dau cuvîntul cel drept :
Nici de chelciug n-am sfîrșit,
Nici haine n-am ponosit,
Nici murgu n-a-mbătrînit ;
Mie vremea mi-a venit,
Frate, de căsătorit,
Și de-nsurătoare,
Și de căsătoreală.
Nu aseară, alalteri seară
Logodna că mi-ai băut-o
Cu fata lui domn Știrbei.
Fata, taică, a auzit
Că sînt fecior de boier mare,
Tot vataf de năvodari.
Și ea, taică, mi-a trimes
Carte albă, slovă neagră,
Ca să-i aduc
Știucile
Ca vacile,
Morunii
Ca biolii,
Să-i aduc ca oile.
Cu carnea nunta s-o nuntesc,
Cu oase casa s-o zidesc,
Cu coastele s-o-nlănțuiesc,
Cu solzii s-o șindrilesc,
Cu sînge s-o zugrăvesc,
Taică, să te pomenesc !
Tată-său cînd auzea,
Lui din gură că-i striga :
— Antofiță, fiul taichii,
Eu, taică, am îmbătrînit,
Toate apele-am vînat
Și le-am turburat,
Așa pește n-am aflat.
Decît, taică, am auzit,
Dar de văzut n-am văzut,
În Vidros, apă spurcată

Și de pește lăudată,
Cine intră nu mai scapă.
Vidrosu e apă-adîncă,
Pă cine-l prinde-l mănîncă.
Că Vidrosu e de-adînc,
Cît în cer pînă-n pămînt !
Antofiță, dacă auzea,
Drept în picere sărea,
El mai viteaz se făcea,
Mîna pe pahar puneă,
Toate paharele umplea,
La toți năvodarii da ;
Rînd paharu tat-său îl lua,
Cu vin că-l jumătătea,
Cu spirt că-l împlinea,
Da lui taică-său de bea.
Cum mi-și bea, cum se-mbăta.
Covor verde așternea,
Cu băsmăluța-l învălea.
La năvodari se ducea,
Cîte un pahar de vin le da
Și din gură le striga :
— Ce stați, măre, de priviți ?
Descurcați năvoadele,
Așezați matîșele
Și-ngreuiați plutile !
Antofiță ce-mi făcea ?
Pe năvodari că-i lua,
Toate apele-mi vîna :
Gîrlele cu gîștele,
Bălțile cu rațele.
Ce fel de pește-mi prindea ?
Să vezi, pește de-l mărunt,
Nisipul de pe pămînt,
De care boierii nu mînc.
Dar Antofiță ce-mi făcea ?
Dacă pește nu-mi prindea,
Cum îi cerea inima,
Năvodarii că-i lua,
La cîrciumă că-i aducea ;
Vin cu vadra le scotea,

Năvodarii de-i îmbăta.
 Și pe toți că mi-i lua,
 La Vidrosu se ducea,
 La Vidrosu c-ajungea.
 D-un steajăr mare-mi bătea,
 Năvoadele-mi așeza,
 Năvoadele, vasele
 Și toate matițele.
 Trase-o toană, trase două,
 Trase, boieri, pînă-n nouă.
 Ce fel de pește-mi prindea ?
 El nimica nu-mi prindea,
 Decît puiul Vidrii,
 În fundul matiții.
 Afar', frate, că-l scotea,
 Un foculeț că-mi clădea,
 Pe puiu Vidrii îl lega,
 Cu ochii la foc îl pripea,
 Mi-l bătea, mi-l canunea,
 Începea d-a chiria.
 Vidra bătrîna auzea,
 Fața apii fluștura,
 În toate părțile se uita,
 Pe nimenea nu vedea ;
 P-Antofiță că-l vedea,
 Cu puiu-n mîna mi-erea,
 Din guriță că striga :
 — Antofiță, dumneata,
 Ce-mi bați puiu și-l căznești,
 Tot de pește-l suduiești ?
 Dă-mi tu drumu puiului,
 Puiului, puicului,
 Că mi-e puiu mititel,
 Mititel și crudicel,
 Nu știe seama peștelui,
 Morunceala morunilor,
 Tăvălitura știucilor,
 Că eu, frate, ți-oi aduce
 Știucile
 Ca vacile,
 Morunii

Ca biolii,
 Să-i aduc ca oile.
 S-aduc pește cît oi vrea,
 Ți-oi îndestula inima,
 Ți-oi face toată treaba !
 Antofiță c-auzea,
 Prost de minte că-mi erea,
 Drumul puiului că-i da ;
 Că dacă drumu puiului nu-i da,
 Vidra tot peștele lui că-i scotea.
 Ea dacă puiu îl vedea,
 În fundu apei îl ducea.
 Atunci Vidra ce-mi făcea ?
 La moruni fuga că da,
 Tot de coadă că-i mușca,
 La năvoade că-i ducea.
 Pe la știuci că se vîra,
 De spinare le mușca
 Și-n năvoade le-arunca.
 Ea, frate, se mai gîndea,
 Aminte d-un morun și-aducea
 Și la el că se ducea.
 Jumate spinarea-i mîncă,
 El nu se mai deștepta...
 Dacă vedea și vedea,
 De gușă că-l apuca,
 Iar morunu că pleca,
 Înspre năvod îl îndrepta.
 În năvod el că intra,
 Năvodu la pămînt băga.
 Dară vidra ce-mi făcea ?
 În fața apei că ieșea,
 P-Antofiță că-l vestea.
 Antofiță ce-mi făcea ?
 La năvodari se răstrea,
 Cîte-o palmă le trăgea,
 Năvodarii se năcăjea,
 La cîrme se așeza.
 Tărgeau o toană, trăgeau două,
 Trăgeau, boieri, pînă-n nouă,
 Nici de pămînt nu-l urmea,

Aşa de greu ce era !
 Iar Vidra se necăjea,
 Pîn năvoade că intra,
 Peştele că-l răscolea,
 Peştii din coadă bătea,
 Mare talaz că-mi scotea :
 Venea Vidrosu îngăibărat,
 Cu nisip amestecat,
 Toţi năvodarii i-a-necat,
 Numai Antofiţa-a scăpat.
 Dar cum hoţu că scăpa ?
 Raţă-de-baltă-mi era,
 Ştia oţu d-a-nota.
 El înot că se lăsa,
 Ochii pe Vidros arunca,
 D-o salcie că năzărea,
 O salcie cu mustăţi pe apă,
 Pe Vidrosu mi-e cocoşată.
 Cînd de salcie s-apropia,
 Vidra-nainte-i ieşea,
 Coadă bici că şi-o făcea,
 Peste ochi că mi-l izbea,
 Ochii din cap că-i sărea ;
 De salcie s-apuca
 Şi-n salcie se suia.
 Țipa ziua rumâneşte,
 Să vezi, noaptea, tot turceşte,
 Despre ziuă, letineşte...
 Nimenea nu-l auzea.
 Să vezi, mic de porcăraş,
 Porcii, frate, întorcînd,
 Din fluieraş doina doinind,
 Glăsuleţu l-înţelegea,
 Purcaru lui tată-său erea
 Şi la el că se ducea.
 Cînd purcarul că-l vedea,
 Din guriţă că-i striga :
 — Stăpîne dumneata,
 Ce-ai căutat p-aicea ?
 Unde Antofiţa auzea,
 Inima-n el că creştea,

Din guriţă că striga :
 — Măi purcăraş dumneata,
 Ia-mă tu d-aicea
 Şi mă du la casa mea,
 Că mare pomană-i avea !
 Purcaru că mi-l lua,
 Beţişoru că-i întindea
 Şi la tată-său îl ducea.
 Unde Vioară-l vedea,
 Din guriţă că-i striga :
 — Antofiţă, fiul taichii,
 Nu mi-ai ascultat vorba,
 Lasă-ţi fie rău, nu aşa !
 Taică, nu mi-e pentru tine,
 Mi-e pentru cinzeci năvodari,
 Tot feciori de boieri mari !
 Cocoanele le-ai văduvit,
 Copilaşii i-ai săracit.
 Dar-ar Dumnezeu să dea
 Şi Măiculiţa Precista,
 Tată, să te-nsori
 De nouă ori,
 Să faci nouă feciori !
 Cînd o fi l-al zecilea,
 Să-ţi faci şi d-o coconiţă,
 Să-ţi dea apă la temniţă !
 Atunci, taică, nici atunci
 Să-mi mai vînezi tu Vidrosu !
 Atît tată-său îl blestema,
 Otravă-n ciubuc punea,
 Ochii peste cap că da ;
 Făcea moarte peste moarte,
 Care-n lume nu se poate !

Cules le Chr. N. Țapu de la
 lăutarii Ion Neblea şi Dumitru
 Văleanu din Roşiorii-de-Vede
 (Teleorman).
 A se vedea varianta acestui cîn-
 tec în colecţ. d-lui Vulpian,
 p. 18 sqq.

Antofiță al lui Vioară

Foaie verde de cicoară,
 Tot din sat din Filișoară,
 La casele lui Vioară,
 Frumoasă masă mi-e-ntinsă ;
 Dar la masă cine-mi șade ?
 Vro cinzeci de năvodari,
 Vro șapte-opt lopătari,
 Cu trei-patru ghicitori,
 Să dea cu ghicitorile,
 Să nu bată vînturile,
 Ca să prindă peștele.
 Iar la capul mesei de la deal,
 Șade Antofiță cel bătrîn ;
 Iar la capul mesei de la vale
 Șade Antofiță cel tînăr,
 Nici nu bea, nici nu mînca,
 Numai cu ochii se uita.
 Strigă Antofiță cel bătrîn :
 — Antofiță, fiul raichii,
 De ce nu bei, nu mănînci,
 Numai cu ochii te uiți ?
 — De stătuși de mă-ntrebași,
 Mai cu dreptu spune-ți-aș.
 Să-mi dai, taică, vasele,
 Vasele, năvoadele,
 Ca să-mi vînez peștele ;
 Cu peștele nunta să mi-o nuntesc,
 Cu sîngele casa s-o vîruiesc.
 — Bine, să-ți dau, taică, vasele,
 Vasele, năvoadele,
 Dar toate apele să le vînezi,
 Bălțile cu raile,
 Numai-n Vidros să nu te duci,
 Că-i o apă cam spurcată,
 Și de pește lăudată ;
 Că Vidrosu-i cam adînc,

Cît din cer pînă-n pămînt.
 Îi dete vasele, năvoadele.
 El nici o apă nu vîna,
 Ci drept la Vidros plecă.
 Dete o toană, dete două,
 Nu prinse nici un rac
 De perpeleac,
 Nici baboi de saramură.
 În matița năvodului
 Prinse puiu vidrii.
 Afară că mi-l scotea,
 Mi-l scotea de mi-l lega,
 Îl bătea și-l chinuia,
 De pește că-l ispitea.
 Cînd Vidrosu țipătu auzea,
 Cu apa-n cap că-mi venea,
 Cu talazu cît casa,
 Lui Antofiță striga :
 — Măi Antofiță al lui Vioară,
 De ce-mi bați puiu,
 Îl căznești
 Și-l ispitești ?
 Dă-mi drumul puiului
 Să-ți dau drumul peștelui,
 Morunii ca bivolii,
 Știucile ca vacile.
 Antofiță dacă-auzea,
 Drumu puiului că da,
 Dar Vidrosu ce făcea ?
 Cît pește-n Vidros că erea
 Tot în năvod că-l băga,
 Și pe toți că-i îneca !

Cules de la Marin I. Baban,
 Piatra-Teleorman, de Christea
 N. Țapu.

Mizil-crai

Foaie verde de susai,
 În curte la Mizil-crai,
 Mare masă mi-este-ntinsă,
 De mulți boieri mi-e coprinsă.
 Dar la masă cine-mi șade ?
 Șade domnul Mizil-crai domnul
 Cu dalb' palme-n obraz
 Și cu coatele pe masă.
 El din masă că-nchina.
 Mare firman că-i pica,
 Firman de la împărăție,
 Carte albă, slovă neagră,
 Să dea fiu din trupul lui,
 El, frate, ca să slujască
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țaligradului.
 El de la tinerețe,
 Pîn' la dalba-i bătrînețe,
 Fiu din trup că n-a făcut.
 Făr' că ce mi-a făcut ?
 Trei pietre de fete,
 Frumusele-ncondiete.
 Dar pe nume cum le cheamă ?
 A mare Delidarda,
 A mijlocie Rada
 Și a mai mică Mizilca,
 Numele tătină-său.
 Dar Mizil-crai ce-mi făcea ?
 Intra-n casă tot rîzînd,
 Cheful mesii tot făcînd,
 Și afară lăcrămînd,
 Fața albă zgîriind,
 Barba neagră jumulind
 Și la pămînt grămădînd.
 Lui seama cine-i băga ?

Fata mare că-l vedea,
 Anume Delidarda,
 Și din gură că-i zicea :
 — Aba, taică, dumneata,
 De ce intri-n casă tot rîzînd,
 Cheful mesii tot făcînd ?
 Ieși afară lăcrămînd,
 Fața albă zgîriind,
 Barba neagră jumulind
 Și la pămînt grămădînd ?
 Dar el din gură zicea :
 — Dalei, taică, fata mea,
 Ce făcuși de mă-ntrebași ?
 Mai cu dreptu spune-ți-aș ;
 Să-mi pui mîinele-n piept,
 Ca să-ți dau cuvîntu drept.
 De cînd maica m-a făcut,
 Trup din trup că n-am făcut ;
 Mie, taică, mi-a picat
 Firman de la-mpărăție,
 Carte albă, slovă neagră,
 Să dau fiu din trupul meu,
 El, taică, ca să slujească
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea-mpăratului,
 În poarta Țaligradului.
 Eu, de la tinerețe
 Pîn' la dalba-mi bătrînețe,
 Fiu din trup că n-am făcut,
 Fără cît ce mi-am făcut ?
 Pe voi, trei pietre de fete,
 Frumusele-ncondeiete.
 Și pe anume cum vă cheamă ?
 Pe tine Delidarda,
 Pe-a mijlocie Rada
 Și p-a mică Mizilca.

Ea din gură că zicea :
 — Măi taică, nu purta grija,
 Că de mine e purtată ;
 Să mă duci la bărbier,
 Să mă tunzi cerchezește,
 Să-mi lași chica deliește,
 Să-mi dai cal de călărie
 Și haine de vinetrie,
 Și bani albi de cheltuială,
 Și cămăși de premeneală,
 Să slujesc porților,
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țarigradului.
 Dar Mizil-crai ce-mi făcea ?
 Pe la bărbier c-o ducea
 Și frumos mi-o tundeă,
 Și-o tundeă cerchezește,
 Și-i lăsa chică deliește ;
 Îi da cal de călărie
 Și haine de voinicie,
 Îi da bani de cheltuială
 Și cămăși de premeneală.
 Ea pe cal că-ncăleca,
 Ziua bună că-și lua :
 — Rămii, taică, sănătos
 Ca un busuioc verde frumos !
 — Du-te, taică, sănătoasă
 Ca o garoafă frumoasă !
 Delidarda că-mi pleca,
 Tat-său după ea se lua
 Și înaintea ei că ieșea,
 La capul podului că sta ;
 Acolo el se făcea
 Un urs mare
 Cu gura căscată,
 Cu limba p-o falcă.
 Delidarda cînd vedea,
 Îndată se spăimînta
 Și-acasă că se-nturna.

Dar Mizil-crai ce-mi făcea ?
 Cu pumnii-n piept se bătea
 Și din gură că zicea :
 — Ce poate fi asta ?
 Îmi sluții copilița,
 Copilița mi-o sluții,
 Nici slujba nu mi-o făcui.
 Mizil-crai ce mi-ș' făcea ?
 Acasă că mi-ș' venea,
 Intra-n casă tot rîzînd,
 Cheful mesii tot făcînd,
 Ieșea afară plîngînd.
 Lui seama cine-i băga ?
 Fata mijlocie-l vedea,
 Asume Rădița,
 Și din gură că-i zicea :
 — Aba, taică, dumneata,
 De ce intri-n casă rîzînd,
 Cheful meu tot făcînd ?
 Ieși afară lăcrămînd,
 Fața albă zgîrînd,
 Barba neagră jumulînd
 Și la pămînt grămădînd ?
 Dar el din gură zicea :
 — D-alei, fată, fata mea,
 Ce făcuși de mă-ntrebași ?
 Cuvîntu spune-ți-aș ;
 Să-mi pui mîinile la piept,
 Ca să-ți dau cuvîntu drept.
 De cînd maica m-a făcut,
 Fiu din trup n-am făcut.
 Mie, taică, mi-a picat
 Firman de la împărăție,
 Carte albă, slovă neagră,
 Să dau fiu din trupul meu,
 El, taică, ca să slujească
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țarigradului.
 Eu, de la tinerețe

Pin' la dalba bătrînețe,
 Fiu din trup că n-am făcut,
 Fără cît ce mi-am făcut ?
 Pe voi, trei pietre de fete,
 Frumusele încondeiete.
 Dar Rădița ce-mi zicea ?
 — Măi taică, nu purta grija,
 Că de mine e purtată ;
 Să mă duci la bărbier,
 Să mă tunzi cerchezește,
 Să-mi lași chica deliește,
 Să-mi dai cal de călărie
 Și haine de vinetie,
 Și bani albi de cheltuială,
 Și cămăși de premeneală,
 Să slujesc porților,
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țarigradului.
 Mizil-crai ce mi-și făcea ?
 La bărbier c-o ducea
 Și pe ea c-o tundeă,
 O tundeă cerchezește,
 Cu chica deliește.
 Ea pe cal că-ncăleca,
 La împărăție pleca.
 Dară tat-său ce-mi făcea ?
 Cap de urs că se făcea,
 La pod că se ducea,
 Înaintea Radii ieșea.
 Ea, vezi, frate, se-nspăimînta,
 Îndărăt că se-ntorcea
 Și acasă că-mi venea.
 Mizil-crai ce mi-și făcea ?
 Cu pumnii-n piept se bătea
 Și din gură că zicea :
 — Ce poate fi asta ?
 Îmi sluții copilul,
 Pe Rada și Delidarda,
 P-amîndouă le sluții,

Nici slujba nu mi-o făcui !
 Mizil-crai ce mi-ș' făcea ?
 El în casă că intra,
 Intra-n casă tot rîzînd,
 Cheful mesii tot făcînd ;
 Ieșea afară plîngînd,
 Fața dalbă zgăria,
 Barbă neagră jumulea,
 La pămînt c-o grămădea.
 Dar Mizilca ce-mi făcea,
 Fata lui a mică ?
 Lui seama că-i băga
 Și din gură întreba :
 — Măi taică, dumneata,
 De ce intri-n casă rîzînd,
 Cheful mesii tot făcînd,
 Și ieși afară plîngînd,
 Fața albă zgîriind ?
 — Fata taichii, Mizilca,
 Bine făcuși mă-ntrebași,
 Cu cuvîntu spune-ți-aș :
 Mie, taică, mi-a picat
 Firman de la-mpărăție,
 Carte albă, slovă neagră,
 Ca să dau fiu din trupul meu
 Să păzească porțile,
 Porțile,
 Cetățile,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țaligradului.
 Eu, de cînd maica m-a făcut,
 Fiu din trup eu n-am făcut.
 Făr' decît ce mi-am făcut ?
 Pe voi, trei pietre de fete,
 Frumusele-ncondeiete.
 Dar Mizilca ce-mi făcea ?
 Ea din gură ce-i spunea ?
 — D-aba, taică, dumneata,
 Eu o să slujesc
 Porților,
 Cetăților,

Înainte împăratului,
 În poarta Țaligradului.
 Dar mie, taică, să-mi dai
 Calul tău din tinerețe,
 Armele din tinerețe,
 Pușca și cu sabia,
 Și mă du la bărbier
 Și tunde-mă cerchezește,
 Și cu chică deliește,
 Și dă-mi bani de cheltuială
 Și haine de premeneală,
 Să slujesc porților,
 Porților,
 Cetăților,
 Înainte împăratului,
 În poarta Țaligradului.
 Ea în pod că se urca
 Și frîul că-l găsea
 Și la erghelie se ducea
 Și din gură că striga :
 — Ptruia, calul tatii din tinerețe,
 Să vii la bătrînețe !
 Dacă calul că-mi venea,
 Foarte slab tare era.
 Căpăstru în cap i-l da,
 Acas' cu el mergea
 Și la grajd că-l băga,
 Pe grăunțe că-l punea,
 Cu țesala-l țesăla,
 Cu peria că-l ștergea,
 Cu untdelemn îl ungea
 Și afar' din grajd că-l scotea,
 Frumos că mi-l înșela ;
 Cruce la piept ridica
 Și pe cal că-ncăleca
 Și din gură că zicea :
 — Rămii, taică, sănătos
 Ca un trandafir frumos !
 Și tat-său din gură zicea :
 — Du-te, taică, sănătoasă
 Ca o garoafă frumoasă !

Dacă fata că pleca,
 Mizil-crai ce-mi făcea ?
 El p-altă parte că-mi da ;
 Când fata mi-ajungea,
 La podu d-aur c-ajungea,
 El p-altă parte că da,
 Dincolo de pod trecea,
 Doi șerpi că se făcea,
 Unul p-altul se mînca.
 Și fata că mi-i vedea,
 Paloș din teacă scotea,
 Când odată c-aducea,
 Și capul ca să i-l ia.
 Dar Mizil-crai ce făcea ?
 Drept în picere-mi sărea :
 — O, taică, tu, fata mea,
 Stai tu, nu mă tăia,
 Că tu o să slujești
 Porților,
 Cetăților,
 Înainte împăratului,
 În poarta Țaligradului !
 Ea trăgea de se ducea.
 Dar tat-său ce făcea ?
 Din ochi negri lăcrăma
 Și el, frate, leșina.
 Fata așa că mi-și vedea,
 Înăpoi că se-ntorcea
 Și pe tat-său că mi-l lua
 Și-acas' cu el se ducea,
 Frumoasă masă-ntindea
 Și cu el bea și mînca,
 Foarte tare se cinstea
 Și așa din gură-i zicea :
 — Taică, taiculiță-al meu,
 Ia să-mi dai boldeicuța
 Ca să-mi țiiu vorba cu ea,
 Că eu o să slujesc
 Porților,
 Cetăților,
 Înainte împăratului,

În poarta Țaligradului.
 Și boldeica că i-o da,
 Cruce la piept ridica
 Și pe cal că-ncăleca
 Și din gură că zicea :
 — Rămii, taică, sănătos
 Ca un trandafir frumos !
 Și Mizil-crai că-i zicea :
 — Du-te, taică, sănătoasă
 Ca o garoafă frumoasă,
 Că tu o să slujești
 Porților,
 Cetăților,
 Înaintea împăratului,
 În poarta Țaligradului !
 Și trăgea de se ducea
 Și-acolo că-mi ajungea,
 La poartă că-mi ședea,
 Trei zile și trei nopți ședea,
 Nimeni în seamă n-o băga.
 Împăratu ce făcea ?
 Împărăteasa afar' ieșea
 Și pe sală se-mplimba
 Și pe Mizil c-o vedea
 Și din gură că zicea :
 — Alei, împărăteasa mea,
 Feciorul lui Mizil-crai
 A venit să slujască,
 Nouă ani și jumătate,
 Să-mi slujască în dreptate.
 Împărăteasa ce-mi făcea ?
 Ea din gură că zicea :
 — Împărate luminate,
 De ce nu judeci cu dreptate ?
 Feciorul lui Mizil-crai,
 Portu-i este voinicesc,
 E femeie, nu se poate !
 El așa când mi-auzea,
 Foarte rău se întrista.
 La masă că-mi ședea,
 Ei foarte se sfătuia,

De feciorul lui Mizil-crai vorbea.
 Dar boldeica ce făcea ?
 Pe sub masă că umbla,
 Face oase d-a rodea,
 Să nu-i bage seama,
 Când ei, frate, că-mi vorbea.
 Toată vorba c-o asculta,
 Ce vorbire că vorbea.
 Dar vorbirea lor ce era ?
 Ei, frate, că se vorbea
 Să facă un târg de măciuci
 Și altul de furci,
 Că dacă o fi femeie
 Să tragă la furci ;
 Dacă-o fi voinic
 O să tragă la măciuci.
 Așa boldeica auzea,
 La Mizilcă că mergea
 Și din gură că zicea :
 — Dragă Mizilcuța mea,
 Împăratu s-a vorbit
 Și din gură-a poruncit
 Să facă un târg de furci
 Și altu de măciuci.
 A zis, dacă-oi fi femeie
 Ai să tragi la furci,
 Și dacă-i fi voinic
 Ai să tragi la măciuci.
 Ea din gură că zicea :
 — Dragă boldeicuța mea,
 Fă de mai ascultă ceva,
 De mai îmi dregă inima !
 Iar sub masă că intra,
 Toată vorba c-o asculta,
 Ei vorbirea ce-mi vorbea.
 Împărăteasa iar striga :
 — Ai, împărate luminate,
 De ce nu judeci cu dreptate ?
 Feciorul lui Mizil-crai,
 Portul este bărbătesc,
 Cu ochii-n cap ca de șerpoaică,

E femeie, nu se poate !
 Dacă așa că mi-și vedea,
 La moașa satului trimetea
 Și moașa că mi-și venea,
 Și din gură că-i zicea :
 — Alei, moașă, moașa mea,
 Feciorul lui Mizil-crai
 A venit să slujească nouă ani,
 Dar ochii-n cap ca de șerpoaică
 și jumătate,
 Împărăteasa mea zice că e femeie,
 nu se poate,

Cu ochii ca de șerpoaică !
 Când ea așa auzea,
 Când în ochii ei se uita
 Și ea din gură zicea :
 — Împărate luminate,
 Cum judeci cu dreptate,
 Cu adevărat portul este bărbătesc,
 Are ochii de șerpoaică,
 E femeie, nu se poate !
 Ea din gură așa zicea :
 — Împărate luminate,
 Încercare ca să-i dăm,
 La umblătoare s-o ducem,
 Că dacă-o fi femeie trebuie
 s-o cunoaștem.

Boldeica că-mi auzea,
 Dosul la Mizilica da
 Și din gură că zicea :
 — Dragă Mizilcuța mea,
 Împăratu s-a vorbit
 Ca să vă facă o încercătoare,
 Să te ducă la umblătoare ;
 Că dacă-oi fi femeie,
 Trebuie să te cunoască.
 Dacă Mizilca așa auzea
 Și din gură că zicea :
 — Dragă boldeicuța mea,
 Fă de mai ascultă ceva,
 De mai îmi dregă inima,

Că-oi ști eu ce-oi făcea !
 Dar Mizilca ce făcea ?
 O cucută că găsea,
 Dinainte c-o punea,
 La umblătoare mergea ;
 Ea încerca și s-apuca
 Și mai înainte arunca.
 Atunci împăratu, dacă așa vedea :
 — Sictir, moașă, d-acolea,
 El din gură că zicea.
 Că e adevărat ficiorul lui
 Mizil-crai,

C-a știut să ne slujască,
 Din porunca-mpărătească,
 Nouă ani și jumătate,
 Să slujască-n dreptate.
 — Împărate luminate,
 Feciorul lui Mizil-crai,
 Portul este bărbătesc,
 Ochii-n cap ca de șerpoaică,
 E femeie, nu se poate !
 Și altă-ncercare să vedem,
 La culcare să-i punem,
 Și atunci o să-i cunoaștem.
 Așa boldeica auzea,
 La Mizilca că-mi venea
 Și din gură că-i zicea :
 — Dragă Mizilcuța mea,
 Împăratu s-a vorbit
 Încercare să vă dea,
 La culcare v-o punea.
 Dacă tu femeie oi fi,
 Ei, frate, te-or cunoștea !
 Ea așa că auzea,
 Puțințel că se-ntrista
 Și de la frunt c-o lua.
 La încercare c-o ducea
 Și la culcare c-o punea,
 Și ea că se tăvălea,
 Numai în lațe că sta ;
 Iarba după ea se ridica,

Ca să nu-i bage seama.
 Așa împăratu vedea
 Și pe ea că mi-o lua
 Și-n casă că mi-o băga,
 Ciubuc, cafea cu ea că bea.
 Dacă slujba termina
 Și ea că se libera,
 Împăratu ce făcea ?
 Toți gorniștii că-i strîngea
 Și pe ea c-o petrecea,
 Pîn' la mare că mergea.

Dacă apa c-o trecea,
 Ea dincolo că trecea,
 Jos după cal se da ;
 Pînă-n brîu se dezbrăca
 Și apă că-mi lua,
 Țițele le răcorea.
 Așa împărat vedea,
 De trei ori că-mi leșina !

Auzit de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Costea Gheorghe din
 Săceni-Teleorman.

20

Mizil-crai

Frunză verde de susai,
 În casă la Mizil-crai,
 Mare masă mi-este-ntinsă,
 De mulți boieri mi-e cuprinsă.
 Foaie verde bob năut,
 De cînd mă-sa l-a făcut,
 Fiu din trup nu i-a născut,
 Făr' de trei pietre de fete,
 Frumusele încondeiete.
 Dar pe nume cum le cheamă ?
 Una o cheamă Stăncuța,
 P-a mijlocie Rada
 Și a mai mică Mizilca.
 Din oraș din Țaligrad,
 De la cîstitu-mpărat,
 Mîndră carte că-i venea
 Să dea fiu din trupu lui
 Să slujească-mpăratului
 În poarta Țaligradului.
 El cartea că mi-o citea,
 Lacrămile-l podidea
 Și prin sală se plimba.

Fata mare că-l vedea
 Și din gură-l întreba :
 — D-alei, taică, dragă taică,
 De ce plîngi, te tînguești ?
 Foițăcă de năut,
 Unde pe noi ne-ai crescut,
 D-aia tu te-ai necăjit ?
 Dar tat-său că mi-i grăia :
 — D-alei taică, fata taichii,
 Stătuși, taică, mă-ntrebași,
 Mai cu dreptul spune-ți-aș ;
 Să-mi pui mîinele în piept,
 Să-ți spui cuvîntul cu drept :
 Mie, taică, mi-a sosit
 Firman de la-mpărăție, —
 Carte albă, slovă neagră ! —
 Să dau fiu din trupul meu,
 Să slujească-mpăratului,
 În poarta Țaligradului.
 — Taică, taică, dragă taică,
 Dă-mi cal bun de călărie
 Și haine de premeneală

Și bani albi de cheltuială,
 Ca eu, taică, să mă duc
 Să slujesc la împăratul,
 În poarta Țaligradului.
 Ea, mare, că se gătea,
 Voinicește se-mbrăca
 Și la cap că se tundeă,
 Și pe cal că încăleca
 Și la împăratu mergea.
 Împăratu c-o vedea,
 El, vezi, nu mi-o cunoștea.
 Dacă, mare, n-o cunoștea,
 Dar domnița că-i zicea :
 — Ceasta o să fie fămeie !
 Împăratul nu credea,
 Dar domnița ce-mi făcea ?
 Un bîlci, mare, că făcea
 Și pe ea că mi-o-ncerca ;
 Toți soldații că-i strîngea
 Și, mare, le porunceă,
 Furci, mare, că mi-aducea
 Și de puști tot așa.
 Ea cu soldații se plimba.
 Împăratu cu domnița privea ;
 Ea, mare, că se plimba,
 Cei[1]alți cu puștile umbla,
 Ea la furci c-alerga.
 Dar domnița că rîdea
 Și din gură că zicea :
 — Nu ți-am spus că este-așa ?
 Și pe ea că mi-o afla
 Și la piept că mi-o căta,
 Țîțele că mi-i vedea
 Și-acasă c-o trimitea.
 Dar Mizilcuța se scula
 Și la tat-său se ducea
 Și din gură că-i grăia :
 — D-alei, taică, dragul taichii,
 Calul tău de la tinerete,
 Care-a ajuns la bătrînețe,
 Să mi-l dai tu, taică, mie.

Hainele de la tinerete,
 Care-au ajuns la bătrînețe,
 Să mi le dai tu mie.
 Dacă ea că se gătea,
 Se gătea și mi-și pleca.
 Vezi, la un cap de pod,
 Lupul în cale-i ieșea,
 Ea mîna pe armă puneă
 Și pe lup că mi-l plesnea
 Și de drum că-și căuta,
 La împăratu că-și mergea.
 Cînd împăratu o vedea,
 Domnița nu se-ncredea ;
 Ea o boldeică-și avea
 De știa de mi-și vorbea,
 Boldeica toate-i spunea.
 Dar domnița ce zicea ?
 — S-o culcăm cu patru inși ;
 Dacă-o fi, mare, femeie,
 Șoldurile le are mari.
 Boldeica mi-auzea,
 La Mizilca se ducea
 Și ei, mare, că-i spunea.
 Ea, mare, unde se culca,
 Groapă mare că-și făcea
 Și șoldul că-l îngropa,
 Tocmai cu ăia venea.
 Domnitorul măsura le lua,
 Totuna că mi-și venea.
 Dar împăratu ce zicea ?
 — Ai la bîlci să-i plimbăm.
 Dacă-o fi femeie,
 Ea aleargă la furci ;
 Dacă o fi voinic,
 Aleargă la puști.
 Toți soldații se plimba,
 Ea la puști că-mi alerga,
 Mîna pe pușcă puneă,
 La soldați muștra făcea.
 Domnița se minuna,
 Șapte ani că mi-și slujea,

Nimenea n-o cunoștea,
 Ghinărar că mi-o puneă.
 Dacă slujba isprăvea,
 Împăratu o încerca,
 La ișitoare o trimitea.
 Dac-o fi femeie
 Se p... în jos ;
 Dac-o fi voinic
 Se p... cu ea în sus.
 Boldeicuța auzea,
 La Mizilca că mergea
 Și din gură-i spunea.
 Ea o țeavă că căta,
 Bine în gură o puneă,
 Mai departe mi-arunca,
 Pe toți că-i întrecea.
 Termenul că mi-și făcea.
 Împăratul ce-mi făcea ?
 Răvaș de drum că-i da ;
 Și când acasă-mi mergea,
 Împăratul mare halai îi făcea,
 El, vezi, dă mi-o petrecea.
 Dacă, mare, o petrecea,
 Ea-n vapor că se puneă,
 Soldații pe mal ședea,
 Ea, mare, se dezbrăca

Și țîțele le scotea,
 Și toți, mare, c-o vedea
 Și toți că se necăjea.
 Cată f... mumă-sa,
 Un cap de femeie pe noi să ne
 stăpînească!

Ei, mare, că-mi porunca
 Vaporul de mi-l oprea,
 Pînă împăratu venea
 Și la ea că mi-și intra.
 Țîțele că mi-i vedea
 Și de mîină c-o lua
 Și din gură că-i zicea :
 — Aidi, fată, să trăiești !
 Când vaporul că-mi pleca,
 Toți drumu la puști că da.
 Acasă că se ducea ;
 Mizil-crai că mi-o vedea,
 În guriță c-o săruta
 Și din gură că-i zicea :
 — D-alei, taică, draga taichii,
 Tu ai făcut toată slujba,
 Tu să mănîinci starea mea !

Auzit de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ioniță Văleanu din Ro-
 șiori-de-Vede.

21

Cîntecul lui Minea

(Cîntecul nunului)

Din oraș din București,
 L-ale case mari domnești,
 În curte la Ștefan-vodă,
 Sînt căruțe stoborîte
 Cu postav verde-nvălite.
 Cocoanele-mpodobite

Tot de nuntă sînt gătite.
 De-nsurat cine se-nsoară ?
 Se însoară Minea-vodă
 Și-l cunună Iancu-vodă.
 Mireasa de unde-o ia ?
 Din oraș din Dobrogea,

De la Letinu bogat,
 Ovrei' nebotezat
 Și de lege lepădat.
 Iaca nunta se gătea,
 Iaca nunta că-mi pleca,
 Îmi pleca de la Sîm-Pietru,
 Abia ajungea la Sîm-Miedru.
 Foițică de spanac,
 C-a fost nuntă cu conac.
 Dacă-acolo c-ajungea,
 La poartă că-mi tăbăra,
 Poarta-ncuiată era.
 Dar Letinul cel bogat,
 Ovreiul nebotezat
 Și de lege lepădat,
 Dacă porțile-nzăvora,
 Sus în pritvor se urca
 Și din gură că-mi striga :
 — Care e ginerili,
 Să-mi descuie porțile,
 Să-și bage carîtili,
 Cealea cu cocoanili ?
 Ginerile, mirili,
 'Nălța cu umerii,
 Lacrămile-l podidea,
 Zicea c-a dat de belea.
 Dar nașu-său c-auzea,
 Din guriță că striga :
 — Taci, fine, nu te speria,
 Nașu-tău o purta grija.
 Calul că-l închinga,
 Bine-n chingi că-l strîngea.
 Odată că mi-ș' răcnea,
 Pe sus porțile sărea,
 Și-și băga carîtili,
 Celea cu cocoanili,
 Iar Letinu ăl bogat,
 Ovreiul nebotezat
 Și de lege lepădat,
 Nici p-asta nu se lăsa

Și din nou întreba :
 — Care este ginerili,
 Ginerili, mirili ?
 Să s-aleagă din nuntași,
 Din sichirași
 Și din negrii țigănași !
 Letinul postavuri că lua
 Și grămadă le făcea :
 — Ginerile să aleagă postavurili,
 Pe cum o fi nuntașu
 Așa să-i dea postavu ;
 D-o fi nuntașu cu calu piag,
 Să-i dea postav de-l tocat ;
 De-o fi nuntașu cu calu sur,
 Să-i dea postav de cel bun.
 Dară nașu-său ce făcea ?
 Pe gineri-său încuraja :
 — Iacă, fine, nu te speria,
 Nașu-tău ți-o purta grija,
 Roagă-te la Dumnezeu
 Să trăiască nașu-tău !
 Și pe cal că-ncăleca,
 Odată că mi-și zbiera,
 Pe sus postavuri sărea
 Și, măre, că le toca.
 Pe la nuntași le-mpărțea.
 Pe cum era nuntașu,
 Așa-i da și postavu.
 Dar Letinul cel bogat,
 P-aceea nu s-a lăsat,
 Alt meșteșug mi-a aflat.
 Trei fete de letin mi-aducea,
 Tot un stat și tot un chip.
 — Care e ginerili,
 Ginerili, mirili ?
 Să-și cunoască mireasa,
 S-o cunoască și s-o ia,
 Bage-o-n ochii mîni-sa !
 Însă nașu se sula
 Și lua cununia
 Și p-o tavă mi-o puneă,

La cîteşitrei fete mergea
 Şi din gură le zicea :
 — Vie să-şi ia cununia
 Care este mireasa,
 Cununa-s-ar cu dînsa !
 Care era mireasa
 Lacrămile-o podidea ;
 Coconile că-mi pripea,
 Îmi pripea d-o-ntohonea
 Şi-n carită o punea :
 Iaca nunta că-mi pleca.
 Îmi pleca de la Sîn-Miedru,
 Abia ajungea la Bobotează,
 Taman cînd popii botează.
 Dar Letinul cel bogat
 P-aceea nu s-a lăsat.
 Cochineri că-mi trimetea,
 La nuntă că-mi trimetea,
 Şi cu toţii că juca.
 Lăutari şi trîmbiceri,
 Ca roua din buruieni.
 Naşu cochinerii că lua
 Şi-ntr-o casă că-i băga,
 Cîte-un ochi că le scotea,
 Cîte-o mîină le tăia.
 Şi la cai că se ducea,

Cîte-un picior le tăia
 Şi cu trei că-i lăsa,
 Pe toţi, mări, că-i slutea
 Şi drumu, mări, le da.
 Dar Letinu ştia cochinerii cînd
 venea,

Sus în cafat se suia,
 Cu ocheanu se uita,
 Pe nuntaşi că mi-i vedea.
 — Vai de măiculiţa mea !
 I-am trimes ca fluturii
 Şi vin ca cerşetorii !
 Eu le-am dat merticu ras
 şi afinat,
 Ei mi-a trîntit merticu cu vîrf
 şi îndesat !

Dar Letinu ce făcea ?
 Otravă-n ciubuc băga,
 El, vezi, că se otrăvea
 Şi el, frate, că murea ;
 Mai mult de necaz murea,
 În lume se pomenea.

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ioniță Văleanu din Ro-
 şiori-de-Vede.

Idem cu *Bogdan* din colecțiunea
 d-lui V. Alecsandri, p. 175—178.

22

De-l oraş din Bucureşti

De-l oraş din Bucureşti,
 La cele case domneşti,
 Stau carîte tăbărite,
 Cu postav negru-nvelite,
 Că se-nsoară domn tînăr
 Negru-vodă.
 Şi-l cunună Ion-vodă.
 Dar fata de unde-o ia ?

Din tîrg, mă, din Dobrogea.
 Fata Liteanului bogat
 Sau a cînelui spurcat
 Şi de lege lepădat.
 Iar Letinu ce făcea ?
 Porţile le zăvora
 Cu fiarele plugului,
 Puterea pămîntului.

Iar Letinul ce-mi grăia ?
 — Care mi-este mirele,
 Mirele, ginerile,
 Să-mi deschie porțile ?
 Iară nunul cel mai mare,
 Ca ș-al nostru d-astă-seară,
 Nici nu bea nici nu mânca,
 Înălțînd umerile
 Ca șoimii aripile,
 Din guriță ce-mi grăia ?
 — Taci, fine, nu te-ntrista,
 Roagă-te la Dumnezeu
 Și la Maica Precista,
 Să trăiască nași-to,
 Că-ți poartă nași-to grija
 Și toată cheltuiala.
 După cal descăleca,
 Calu-n chingi că mi-l strîngea
 Și pe cal încăleca,
 Zidurile le sărea,
 Porțile că deschua.
 Iaca nunta că sosea,
 Iar Letinu ce-mi făcea ?
 Trei fete mari aducea

Și tot într-un port le-mbrăca.
 Iar Letinu ce-mi grăia ?
 — Care mi-este mirele,
 Mirele, ginerile,
 Să-și cunoască mireasa ?
 Iar mirele ce-mi făcea ?
 D-un caftan că-mi scotea,
 Iar mireasa lăcrăma
 Și mirele mîna pe ea punea.
 Iar Letinu ce-mi făcea ?
 Șapte buți de vin aducea
 Și cap în cap le punea,
 Și din guriță ce-mi zicea ?
 — Care mi-este mirele,
 Mirele, ginerile,
 Să-mi sară el buțiile ?
 Iar nunul ce-mi făcea ?
 Pe lîngă buți că se da,
 Cercurile la buți tăia,
 Nuntașii cai adăpa.

Cules de P. Cristescu, învățător
 din comuna Călăreții-Șăinoiu, jud.
 Ilfov.

23

Cîntecul lui Mirea

În oraș în București,
 La cele căși mari domnești,
 Multă mărime se strînge,
 Frumoasă masă se-ntinde.
 Chihaiuaa tîrgului,
 Caimacanii tîrgului,
 Stîlpii Țaligradului.
 Frunzuliță și-o lălea,
 Cîte căruțe-mi venea
 Pe d-o parte îmi jugrăvea,

Pe de alta-mi poleia,
 Tot de nuntă se gătea.
 De-nsurat cin' se-nsura ?
 Se-nsoară Mirea-vodă
 Și-l cunună Radu-vodă.
 Mireasa de unde-o lua ?
 Tot din țara letinească,
 De la un Letin bogat,
 Savalat, cîine spurcat ;
 Că de blagă mi-e bogat

Și de lege lepădat,
 Și de-aur și d-argint,
 Și de miere și de unt,
 Dulceața de pe pământ.
 Frunzuliță și-o lalea,
 Dar nunta cînd mi-s' pleca ?
 Mi-s' pleca la Sîn-Miedru
 Și mi-ajungea la Sînt-Pietru.
 Dar Letinul ăl bogat,
 Savalat, cîine spurcat,
 El occeanul că-l pune
 Și nunta că mi-o vedea,
 Porțile că le-ncuia,
 Lacățile le pune,
 Lacățile-s de argint,
 Cum n-am văzut de cînd sînt !
 Dar Letinul ce-mi făcea ?
 Din gurița lui striga,
 De o dată-mi striga turcește,
 D-a doilea letinește,
 D-a treilea românește.
 Dar Letinul ce-mi zicea ?
 — Care mi-este ginerile,
 Ginerile, mirele ?
 Să s-aleagă din nuntași,
 Din nuntași, din călărași
 Și din negrii țigănași,
 Ca să-mi saie porțile,
 Să-mi taie lacățile,
 Ca să-i vadă puterile !
 Dar ginerile ce-mi făcea ?
 El degrabă c-auzea,
 Fața de pământ pune
 Și de lături că se da.
 Dar nașu-său că striga :
 — Taci, fine, nu te-ntrista,
 Că-ți poartă nașu grija
 Și de toată cheltuiala.
 Dar fină-său c-auzea,
 Degrabă se-nveselea,
 Pe negru-n chingă-l strîngea,

O dată că răsună,
 Cu scara stîngă-l tăia
 Și-o dată că-l repezea,
 Porțile că le sărea
 Și lacățile că le tăia.
 Dar Letinul ăl bogat,
 Savalat, cîine spurcat,
 Nici p-aia nu s-a lăsat :
 — Ci frunzuliță și-o lalea,
 Frunzuliță mărgărit,
 Eu pe cîte le-am făcut,
 Pe toate le-am potrivit ;
 Frunzuliță de atlas,
 Numai asta mi-a rămas.
 Dar Letinul ce-mi făcea ?
 Nici pe asta nu s-a lăsat,
 Nouă buți c-alăturat,
 Buticele mititele,
 Și mai era pîntre ele
 De cîte cincizeci de vedre.
 Dar Letinul ce-mi făcea ?
 Din guriță că-mi striga ;
 D-o dată striga turcește,
 D-a doilea letinește,
 De-a treia oară românește :
 — Care este ginerile,
 Ginerile, mirele ?
 Din nuntași să mi se-aleagă,
 Din nuntași,
 Din călărași,
 Ca să-mi sară buțile,
 Să-mi taie cercurile,
 Să-mi verse vinurile,
 Să-mbete oștirile,
 Ca să-i vadă puterile !
 Dar ginerile ce-mi făcea ?
 De o parte că se da,
 Fața de pământ pune
 Și de lături că se da.
 Dară nașu ce-mi zicea ?
 — Taci, fine, nu te-ntrista,

Că-ți poartă nașu grija
 Și toată cheltuiala.
 Dar ginerile ce făcea ?
 Degrab' el se veselea
 Și de lături că se da.
 Pe negru-n chingă-l strîngea,
 Odată că-l repezea,
 Bușile că le sărea,
 Cercurile rețea,
 Vinurile le vărsa,
 Mare risipă făcea.
 Dar Letinul ăl bogat
 Sta și se gîndea :
 — Cată f..... mumă-sa,
 Dară ce-o mai fi și-asta ?
 Frunză verde mărgărit,
 Eu pe cîte le-am făcut,
 Toate le-am potrivit.
 Frunză verde de aclas,
 Numai asta a rămas !
 Vezi Letinul ăl bogat,
 Nici p-aia nu s-a lăsat.
 Trei fete că-mi scotea,
 D-alătura le puneă,
 Cum îi una și alta.
 Cine d-aci le cunoștea ?
 Din gurița lui striga :
 — Care este ginerile,
 Ginerile, mirele ?
 Din nuntași să mi s-aleagă,
 Din nuntași, din călărași,
 Ca s-aleagă mireasa ?
 Iar ginerile c-auzea,
 Fața de pămînt puneă,
 Dar nașu-său că striga :
 — Taci, fine, nu te-ntrista,
 Că-ți poartă nașu grija.
 Dar ginerele c-auzea,
 Degrabă se-nveselea,

Pe negru-n chingă-l strîngea
 Și-odată că-l repezea,
 La porțiță că-mi mergea ;
 O dată că-l repezea
 Și prin curte că-l plimba,
 La ele că se uita,
 Se uita ce se uita,
 Cine drac le cunoștea,
 Cum îi una și alta.
 El degrabă se-ntrista,
 Fața de pămînt puneă
 Și nașu-său că striga :
 — Taci, fine, nu te-ntrista,
 Că-ți poartă nașu grija.
 Roagă-te la Dumnezeu
 Să trăiască nașul tău !
 Dar nașu-său ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Tipsii de galbeni umplea
 Și prin curte risipea,
 Din gurița lui striga :
 — Care este mireasa,
 Să-și adune risipa,
 Care nu, dracu s-o ia !
 Dar mireasa ce-mi făcea ?
 Din trei fete s-alegea
 Și risipa și-o aduna
 Și-n căruță se puneă,
 Drumul la vale că-l lua !

Mai dați, meseni, cu stropitura
 Să-și ude țiganu gura ;
 Și-mi mai dați cîte-o para
 S-o duc la țiganca mea,
 Să i-o leg de chiotoare,
 Să mă lase-ntre pic...re.

Auzit de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Gheorghe Porumbescu din
 Novaci (Gorj).

Fecioru lu Petru-vodă

A plecat fecioru lu Pătru-vodă,
 A plecat de la Sîn-Petru
 Și mi-ajunge la Sîn-Medru,
 Să ia fata lui Letin bogat,
 De blagă bogat,
 De lege spurcat.
 A plecat de la Sîn-Petru
 Și-ajunge pe la Sîn-Medru.
 Și el cînd mi-l vedea,
 Nici pe aia nu-l lăsa.
 Trei fete primenea
 Și-n horă că le scotea,
 Și la poartă că mergea
 Și cu sulitele da,
 Și porțile le-ncuia,
 O dată din gură striga :
 — Care e ginerile,
 Ginerile, mirele ?
 Să s-aleagă din nuntași,
 Din nuntași, din călărași,
 Să dea cu sulitele,
 Să descuie porțile,
 Să tragă căretele.
 El trei fete-n horă scotea
 Și din gură iar striga :
 — Care este ginerile,
 Ginerile, mirele ?
 Să-și aleagă mireasa,
 Bag-o-n ochii mîni-sa !
 El o dată că ofta,
 La nașu-său să uita.
 Nașu-său așa zicea :
 — Fine, fine, roagă-te de
 Dumnezeu

Să trăiască nașu tău !
 Trei mere din sîn scotea
 Și-n horă că le punea
 Și mireasa le lua.
 Și el își lua mireasa
 Și-n căretă o suia,
 Și căretele pleca,
 Și ginerile rămînea,
 Să rupă soacrei chetoarea.
 El o dată de zor trăgea,
 El nici rupea chetoarea,
 Și rupea rochia.
 Iar soacră-sa îl blestema :
 — Dar-ar Dumnezeu să dea,
 Calu-ți să se poticnească,
 Tocma-n cap să te trîntească.
 — Fine, pe Galben de cînd l-am
 luat,
 La fugă nu l-am cercat.
 Ei scările le punea
 Și la fugă-l cerca,
 Și tocma-n cap îl trîntea.
 — Fine, finișor,
 O fi ceva vinovat ?
 — Nu sînt nimic vinovat !
 De două ori am sărutat :
 O dată peste sovon,
 O dată pe obraz gol.

Cules de Constantin Stănescu de
 la Iovan Băzăvan din Giubega,
 Dolj.

Joi dă dimineață

Joi dă dimineață, -
 Pă rouă, pă ceață,
 Vreme turburată
 Piste lumea toată,
 Plimbă-mi-să poartă
 D-o babă bătrână,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Cu brîu dă lînă,
 Dă păr dă cămilă...
 Dîn cîrji cîrjîind,
 Dîn ochi ea plîngînd,
 Dîn gură-ntrebînd
 Pă cine-ntîlnînd ;
 — Cine mi-a văzut,
 Pă drum ori pă cîmp,
 D-un voinic trecînd ?
 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui ;
 Ochișorii lui,
 Două mure negre
 Coapte-ntr-un rug verde,
 Coapte la pămînt,
 Neajunse dă vînt,
 Coapte la răcoare,
 Neajunse dă soare ;
 Sprîncenili lui,
 Pana corbului ;
 Mustăcioara lui,
 Spicu grîului ;
 Călușălu lui,
 Puiu zmeului ;
 Șăulița lui,
 Teasta zmeului ;
 Chingulița lui,
 Două năpîrci negre,
 Dîn guri încleștate,

Dîn coate-nnodeate,
 La el chingi sînt date ;
 Frîuleșu lui,
 Doi balauri galbeni,
 Dîn guri încleștați,
 Dîn coade-nnodeați,
 La el frîu sînt dați ;
 Pofilașu lui,
 Două năpîrci negre,
 Dîn guri încleștate,
 Dîn coade-nnodeate,
 La el pofil date !
 Mereu cîrjîind,
 Pă drum, peste cîmp,
 Mereu întrebînd,
 Nimini răspunzînd.
 Și tot cîrjiia,
 Pînă mi-ajungea,
 Dă Dunăre da,
 Dîn gură grăia :
 — Dunăre, Dunăre,
 Drum fără pulbere
 Și fără văgaj,
 Drum dă la oraș !
 Nu cumva-ai văzut
 Pă unde-ai trecut,
 Pă drum, piste cîmp,
 D-un voinic trecînd ?
 Dunărea-i grăia :
 — Tu, babă bătrână,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Cu brîu dă lînă,
 Dă păr dă cămilă !
 Eu l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 — Gaica să ți-l spuie :

D-un voinicel nalt,
 Nalt și sprîncenat ;
 Sprîncenili lui,
 Pana corbului ;
 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui ;
 Ochișorii lui,
 Două mure negre
 Coapte-ntr-un rug verde,
 Coapte la răcoare,
 Neajunse dă soare,
 Coapte la pămînt,
 Neajunse dă vînt ;
 Mustăcioara lui,
 Spicul grîului ;
 Călușălul lui,
 Puiu zmeului ;
 Șăulița lui,
 Teasta zmeului ;
 Chingulița lui,
 Două năpîrci negre,
 Dîn guri încleștate,
 Dîn coate-nnodate,
 La el chingi sînt date ;
 Friulețu lui,
 Doi balauri galbeni,
 Dîn guri încleștați,
 Dîn coade-nnodați,
 La el frîu sînt dați ;
 Pofilașu lui,
 Două năpîrci negre,
 Dîn guri încleștate,
 Dîn coade-nnodate,
 La el pofil date !
 Dunărea asculta,
 Dîn gură zicea :
 — Tu, babă bătrînă,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Cu brîu dă lînă,
 Dă păr dă cămilă !

Eu că n-am văzut
 Pă unde-am trecut,
 Pă drum, peste cîmp,
 Astfel dă voinic !
 Dar tu să te duci
 La soră-mea Lună,
 Că ea luminează
 Ziua pă uliți,
 Noapte pă costiți.
 Ea l-o fi văzut
 Undeva trecînd,
 Pă drum or pă cîmp !
 Baba că-mi pleca,
 Pă drum că-mi mergea ;
 Din cîrji cîrjiînd,
 Nimini răspunzînd,
 La Lună ajungînd,
 Și cum ajungea,
 Din gură zicea :
 — Luniță, Luniță,
 Cum ești luminoasă,
 Să-mi fii și voioasă !
 Cum luminătoare,
 Să-mi fii vorbitoare !
 Nu cumva-ai văzut
 Pă unde-ai trecut,
 Pă drum, piste cîmp,
 Vrun voinic trecînd ?
 Luna-i răspundea :
 — Tu, babă bătrînă,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Cu brîu dă lînă,
 Dă păr dă cămilă !
 Eu l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 Baba că zicea :
 — Gaica să ți-l spuie :
 D-un voinicel nalt,
 Nalt și sprîncenat ;
 Sprîncenile lui,

Pana corbului ;
 Fețișoara lui,
 Fața laptelui ;
 Ochișorii lui,
 Două mure negre
 Coapte-ntr-un rug verde,
 Coapte la pământ,
 Neajunse de vînt,
 Coapte la răcoare,
 Neajunse dă soare ;
 Mustăcioara lui,
 Spicu grîului ;
 Călușălu lui,
 Puiu zmeului ;
 Șăulița lui,
 Țeasta zmeului ;
 Chingulița lui,
 Două năpîrci negre,
 Din guri încheștate,
 Din coade-nnodeate,
 La el chingi sînt date ;
 Friulețu lui,
 Doi balauri galbeni,
 Dîn guri încheștate,
 Dîn coade-nnodeate,
 La el friu sînt dați ;
 Pofilașu lui,
 Două năpîrci negre,
 Dîn guri încheștate,
 Dîn coade-nnodeate,
 Pofil i sînt date !
 Luna asculta,
 Dîn gură zicea :
 — Tu, babă bătrînă,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Dă păr dă cămilă !
 Eu că n-am văzut
 Astfel de voinic,
 Pă drum, piste cîmp,
 Undeva trecînd.

Dar tu să te duci
 La soră-mea Ceață,
 Ceață negureață,
 Că ea mi să lasă
 Și mi să răvarsă
 Printre pomi mărunți,
 Prin vîlcele-adînci
 Și pă munți cărunți.
 Ea l-o fi văzut
 Undeva trecînd,
 Pă drum, piste cîmp.
 Baba iar pleca
 Și mi să ducea,
 Din cîrji cîrjiînd,
 Din gură zicea :
 Nimini răspunzînd.
 Și ea să ducea,
 La Ceață-ajungea,
 Din gură zicea :
 — Ceață, Cetișoară,
 Să-mi fii vorbitoare
 Cum mi-ești curgătoare !
 Eu te-oi întreba,
 Tu mi-oi răspunde :
 Nu cumva-ai văzut
 Pă unde-ai trecut,
 Pă drum, piste cîmp,
 Vrun voinic trecînd ?
 Ceața că-i zicea :
 — Tu, babă bătrînă,
 Cu doi dinți în gură,
 Eu l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut !
 Baba că-i zicea :
 — Gaica să ți-l spuie :
 D-un voinicel nalt,
 Nalt și sprîncenat ;
 Sprîncenile lui,
 Pana corbului ;
 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui ;

Ochișorii lui,
 Două mure negre
 Coapte-ntr-un rug verde,
 Coapte la pământ,
 Neajunse dă vînt,
 Coapte la răcoare,
 Neajunse dă soare ;
 Mustăcioara lui,
 Spicul griului ;
 Călușălu lui,
 Puiu zmeului ;
 Șeulița lui,
 Țeasta zmeului ;
 Chingulița lui,
 Două năpîrci negre,
 Din guri încleștate,
 Din coade-nnodate,
 La el chingi sînt date ;
 Friulețu lui,
 Doi balauri galbeni,
 Din guri încleștați,
 Din coade-nnodăți,
 La el frîu sînt dați ;
 Pofilașu lui,
 Două năpîrci negre,
 Din guri încleștate,
 Din coade-nnodate,
 La el pofil date !
 Ceata c-asculta,
 Din gură grăia :
 — Tu, babă bătrînă,
 Cu doi dinți în gură,
 Cu ia dă sîrmă,
 Cu brîu dă lînă,
 Dă pâr dă cămilă !
 Eu că am văzut
 Astfel de voinic.
 Iar tu să te duci
 La cei braji înalți,
 Nalți și dăfăimați,
 Dă frunză încărcați.

Acolo-i căzut,
 Din luptă rănit ;
 Frunză a așternut,
 Cu frunză-nvălit !
 Baba, d-auzea,
 Îndată pleca,
 Din cîrji cîrjîind,
 Din ochi lăcrămînd,
 Din gură strigînd,
 Nimeni răspunzînd.
 Și ea să ducea
 Și voinic găsea
 La cei brazi înalți,
 Nalți și dăfăimați,
 Dă frunză-ncărcați,
 Acolo zăcînd,
 Din luptă rănit ;
 Frunză-a așternut,
 Cu frunză învălit.
 Mă-sa dă-l vedea,
 Ea că începea,
 Începea a plîngea.
 Voinic 'i zicea :
 — Tu, măicuța mea,
 Taci, să nu mai plîngi,
 Și tu să te duci
 Pă vîlcele-adînci,
 Și tu să aduci
 Ierburi d-ale dulci,
 Să pui la răni mici ;
 Apoi tu să cari
 Din vîlcele mari
 Ierburi d-ale tari,
 Să pui la răni mari !
 Mă-sa să ducea
 Pă vîlcele mici,
 Scotea buruieni dulci,
 Punea la răni mici ;
 Pă vîlcele mari,
 Scotea buruieni tari,
 Punea la răni mari.

Și ea-l căuta
 Și mi-l vindeca,
 Apoi îl ruga
 Acasă-a pleca,
 Iar voinicu că nu vrea,
 El pă cal încălica,
 După oaste să lua,
 Pă mă-sa aci lăsa,
 Mă-sa rămînea,
 Dîn ochi ea plîngînd,

Dîn gură zicînd :
 — Voinicu-i voinic,
 Mult mi-e rînduit,
 Moară canunit !
 Și-acas' să-ntorcea,
 Din ochi ea plîngînd,
 Din cîrji cîrjîind !

Auzit de învățătorul I. Florescu
 de la Florea Drăgan, muncitor,
 din comuna Bragadiru-Teleorman.

26

Foi verde și-o șopîrlî

Foi verde și-o șopîrlî,
 Colo pi un mal di gîrlî,
 Îmi șadi o babă bătrîna,
 Cu cairu alb di lîna
 Și cu fusu într-o mînă.
 Ea din fus cî sfîrîia
 Și din ochi că lăcrăma
 Și din gură blăstăma
 Și pi apî cî-ntreba :
 — Apî, apî curgătoari,
 Tu prin multi locuri treci,
 Poati multi lucruri vezi.
 Nu cumva di-ai văzut,

Pi undi-ai trecut,
 Un făt-frumos,
 Frumos și mlădios ?
 — Ba, maică-am văzut,
 Pi undi-am trecut,
 Într-o corabii neagrî și smălțuitî
 Și di vînturi bătutî
 Și di maluri oprîtî.
 El într-însa cî-mi șădea
 Și hîrtii albî îmi scriea
 Și-i da maică și citea.

Cules de G. Coatu, învățător din
 Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

27

Pe muntele lung

Pe muntele lung
 Turmele s-ajung,
 Și cine le mînă ?

O maică bătrîna,
 Cu brîul de lîna,
 Din mîni îndrugînd

Și din gură zicînd :
— Crișule, Criș,
De-ai fi vorbitoare,
Eu te-aș întreba
De-un fiiuț al meu,
Nu cumva a trecut vadul tău ?

— Au trecut într-o poiană,
Stîna să așeze
Și oile să le văreze.

Cules de D. G. Trifan, învă-
țător, din com. Bicz, jud. Neamț.

28

Voichița

Foaie verde sălcioară,
P-a gură de vale,
Soarele răsare,
Este-o casă mare,
Înaltă-n foișoare,
Cu nouă celare,
Cu nouă ușioare,
Cu nouă umbrare.
La nouă umbrare,
Nouă legaioare,
Cu-al Voichiții — zece,
Inimioara-i rece.
Mai-marele lor,
Din și Constantin,
Legăior dintîi,
Fără căpătîi ;
Cel cu barba neagră,
Cu chip de ispravă
Și cu mintea-ntreagă.
Frunză verde și-o lălea,
Voichii că-i venea
Nește negustori,
Chip de pețitori,
Din sus după mări,
Tot din Nadolie,
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămîie !
La Din că trăgea,
Plosca că mi-i da.

Din ce mi-și făcea ?
La masă pleca
Și din gură zicea :
— Mamă, maica mea,
Voichii i-a venit
Nește negustori,
Chip de pețitori,
De sus după mări.
Hai s-o mărităm,
S-o căsătorim,
Pînă cînd trăim.
Mă-sa că nu vrea :
— Nu dau pe Voica.
Fata, ca fata,
Toarce cu furca,
Dă mă-si turta ;
Și toarce pîn sat,
Lui tat-său colac.
Din ce mi-și făcea ?
Acas' că vinea,
Cu el se-nvoia
Pe Voica s-aducă
Iarna de cinci ori,
Că sînt sărbători,
Vara de trei ori,
Că sînt lucrători.
Și mi-o mărita
Și-o căsătorea ;

Mult că nu trecea,
Toți frații murea,
Mă-sa rămînea
De mi-i tămîia
Și mi-i comînda,
Pe Din blestema :
— Dine, maică, Dine,
Fierul și oțelul
El să putrezească
Și să mucezească ;
Trupșorelu tău
Nici să mucezească,
Nici să putrezească.
Cum tu te-ai sculat
Pe Voica c-ai dat
Și mi-o ai măritat
Tot în Nadolie,
Peste țări pustie ?
Nouă ani trecea,
Nici nu mucezea,
Nici nu putrezea,
Sta cum mi-l băga.
Din ce mi-și făcea ?
De Dumnezeu se ruga :
— Doamne, sfînte Doamne,
Tu de ce nu-mi faci
Tronișorul meu
Mic de călușel ;
Pînzișoara mea,
Dalbele ibînci ;
Brîulețul meu,
Mică chinguliță ;
Piedicuța mea,
Mic de frîuleț ?
Dumnezeu îi făcea,
El pe cal încăleca,
În Nadolie că pleca,
La Voica trăgea,
La ea că striga :
— Voichiță, Voichiță,
Vin' tu la neica !

Ea că n-auzea,
Pe ea c-o găsea
Într-o bascea,
Sta de cununa
Și mi-și boteza,
Fini că dobîndea.
Ea că mi-și striga :
— Neică Constantine,
Te înțeleg prea bine,
Nu te văz pe tine.
Pe potecă apuca,
La Din se ducea,
Din pe cal c-o puneă,
Drum că-și lua,
Pe tărîmu ălalt intra.
Calu încontină,
Voica că vedea
Nește păsărele,
Cînta viersurele
Pă rămuri verzele.
Din gură zicea :
— Ferice de noi,
De părinții noștri,
Au la ce trăi,
Au la ce muri,
Aici c-or veni.
Voica că-i vedea
Și se spăimînta.
Din că mi-i zicea :
— Voichiță, Voichiță,
Nu te spăimînta,
Că ești cu neica.
Nu sînt păsărele,
Și sînt copilași,
Să vezi, botezați
Și vezi, creștinați
Și din mîna dați.
'Nainte mergea,
Voica că vedea
Nește păsărele,
Cîntă întunecoase

Pe rămuri uscate,
Din gură zicea :
— Vai de noi,
De părinții noștri,
N-au la ce trăi,
Aici c-or veni !
— Neică Constantine,
Ce sînt astea ?
— Sînt bieți copilași,
Vezi, nebotezați,
Din mîna nu dați.
Înainte mergea,
Voica că vedea
Două cățelușe,
În gură s-alătra,
Gard le despărțea.
— Gardu este soacră-sa.
'Nainte mergea,
Voica că vedea,
D-un mormînt vedea,
În pară de foc ardea.
O oiță ce făcea ?
La rîu se ducea,
În rîu se muia,
La mormînt venea,
Pă el se scutura,
Para d-o stingea.
Voica că-l vedea
Și din gură-ntreba :
— Neică Constantine,
Ce este asta ?
— El cioban c-a fost,
Rău că mi-a făcut ;
O oiță a dăruit,
Bine i-a părut.
Înainte mergea,
Voica că vedea
D-o vacă, vezi, grasă,
Fără fir de iarbă,
Fără strop de apă.
Voica întreba :

— Neică Constantine,
Ce este asta ?
— Neică, cînd a botezat
Și mi-a cununat,
Din gură-a dăruit,
Bine i-a părut !
'Nainte mergea,
Voica că vedea
De, vezi, vacă slabă,
Slabă și mîrșavă,
Tot pîn livezi verzi
Și pîn ape reci.
Voica că vedea,
Din gură zicea :
— Neică Constantine,
Ce este asta ?
— Cînd a botezat
Și mi-a cununat,
Din gură o a dăruit,
Rău că i-a părut !
După tărîm că ieșea,
Casele mă-si se vedea,
După cal descăleca,
Pe Voica c-o lua.
În cap că-i căta
Somnu c-o lua.
El se-nfurișă,
El că mi-și pleca
La casa de veci.
Acolo mergea,
Țărîna se făcea.
Voica se scula,
Pe Din că-l striga :
— Neică Constantine,
Dine, Constantine !
Costandin nu răspunde,
Că n-are de unde.
Voica ce făcea ?
La mă-sa pleca,
La ușă-i bătea
Și din gură striga :

— Mamă, maica mea,
Descuie-mi ușa
C-a venit Voica !
Mă-sa că-i zicea :
— Fugi, moarte grăbită,
Nouă fii că am avut
Și pe cîte nouă i-ai luat,
Și-ai venit, vezi, și la mine,
Să mă iei, vezi, vai de mine !
Voica mereu că striga,
Mă-sa ei că-i răspundea :
— Dacă ești Voichița,
Vino colea la măicuța !
La fereastră că venea,
Cosița că mi-o băga

Și mă-sa c-o cunoștea.
Atunci ușa descuia,
În brațe că mi-o lua
Și pe pat că mi-și cădea
Și mă-sa că mi-și murea !
La biserică c-o îngropa,
Voica rămînea
De mi-o tămîia.
Torcea cu furca,
Da mă-si turta,
Torcea prin sat,
Lui tat-său colac.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
lăutarului Dumitru Radu, din
Băneasa-Teleorman.

II

Vitejești

1. CICLUL COTROPITORILOR (TURCI-TATARI)

29

Cîntecul lui Baba Novac

Foaie verde mărăcine,
Ascultați, oameni, la mine,
Să vă spun d-o istorie,
Să vă cînt d-un cînticel,
Mititel și frumușel,
Să trecem dealul cu el.
Pe luciul Dunărei,
Pe scursura apei,
Tare-mi vine și-mi sosește
Un caic mîndru gătit,
Cu postav verde înflorit.
Încă în el cine era ?
Chiar ficiorul lui Novac,
Lui Novac, Baba Novac.
Din munții de Ardeal
La Dunăre că mergea,
Turcii, mare, că-l vedea,
Și-l vedea și-l cunoștea,
Și sarea de se-neca,
Toți ca frunza și iarba.
Iară sluga lui Gruia, —
Bat-o pîinea și sarea
Și roată cheltuiala, —
Ea la turci că se ducea
Și din gură așa zicea :
— Turcilor,

Boierilor,
De ce, mare, vă-necați ?
Că Gruia este beat,
Cum este bun de legat,
Tot legat și fericat,
Tot cu frînghii de mătase
Și cu cinci de sîrmă-ntoarsă,
Taie carnea pîn' la oase.
Iară turcii ce-mi zicea ?
— De trei ori să-l cîntărim,
De trei ori cu gălbiori,
De cinci ori cu sfânțșori.
Iară sluga lui Gruia, —
Bat-o pîinea și sarea, —
Ea la Gruia că mergea
Și mîna pe el punea
Și-l lega și-l fereca,
Tot cu frînghii de mătase
Și cu cinci de sîrmă-ntoarsă,
Taie carnea pîn' la oase ;
Și-l punea și-l cîntărea,
De trei ori cu gălbiori,
De cinci ori cu sfânțșori.
Foaie verde bob lalea,
La țapa Corbii îl ducea.
Doi de mamă îl suduiesc,

Patru-cinci în sapă-l cioplesc,
 Mîini în ziuă mi-l topesc.
 Foaie verde bob lalea,
 Cînd Gruia se deștepta
 Și pe sus că se uita,
 Nici o putere n-avea.
 D-un corbișor că vedea
 Și din gură-așa zicea :
 — Corbeo, corbeo, frate corbeo,
 Ia fă-te de aluneca,
 Inelușu de mi-l ia
 Și cu el să mi te duci
 În munții de Cearideal,
 Și-acolo să cloncănești
 La toate prînzurile,
 La toate amiazurile.
 Dară Novac ce-mi făcea ?
 Masa afară că-mi scotea,
 Corbișoru îmi cloncănea.
 Dară Novac ce făcea ?
 De la masă se scula,
 În casă că intra,
 Pușca din cui că s-o ia,
 Corbișoru d-a-mpușca.
 Cînd Novac în cas' intra,
 Corbișorul se lăsa,
 Inelușul că-l pune
 Pe masă-n pahar cu vin.
 Novac afară ieșea,
 Corbișorul se sălta,
 N-avea Novac în cine da
 Și la masă că ședea ;
 Mîna pe pahar pune
 Și la gură mi-l ducea
 Și vinul din el că-l bea.
 Inelușul că-l vedea,

Și-l vedea și-l cunoștea,
 Și din gură așa zicea :
 — Gruio, Gruio, puilul taichii,
 Pe tine turcii te-a tăiat,
 Corbișorii te-a mîncat !
 De la masă se scula,
 În chilie că intra,
 Disagi cu galbini încărcă.
 Lepădă toate * domnești,
 Lua rase călugărești
 Și-apuca pe-o potecea,
 Poteceaua cam cotită,
 Cam cotită, părăsită
 Și cu troscot învălită,
 Numai de Novac știută,
 La Dunăre că mergea,
 Fete mari pînă înălbea.
 El din gură așa zicea :
 — Bună ziua, fetelor,
 De mi-ați spune ** în direptate,
 Pînzele să vă albească
 Ca o coală de hîrtie,
 Cum stă mîndră-n prăvălie,
 Știi cînd logofeții o scrie ;
 Iar de-ți spune în strîmbătate,
 Pînzele să vă-negrească
 Cum sînt rasele pe mine,
 Cum îi inimioara-n mine.
 Foaie verde peliniță,
 Fată mare din cosită,
 Ibomnica lui Gruită,
 N-ai văzut tu pe Gruia ?
 Dară fata ce-mi zicea ?
 — Călugăre, piază rea,
 A luat turcii pe Gruia,
 La țapa Corbii îl ducea.

* Toale ! (N. ed.)

** În ediția de bază greșit : *pune*. Că este o greșeală dovedește rîndul 113, în care nu mai figurează forma *pune*, ci *spune* : *Iar de-ți spune...* (N. ed.)

Doi de mamă * îl suduiesc,
 Patru-cinci în săpă îl cioplesc.
 Mîine în ziuă mi-l topestc.
 Dară Novac ce făcea ?
 Pe potecuță apuca
 Și la turci că se ducea
 Și din gură așa zicea :
 — Turcilor, vizilor, **
 Ce v-ă robu vinovat
 De așa tare l-ați legat ?
 De vă este de vînzare,
 Vă dau galbeni și parale ;
 De vă este de schimbare,
 Să vă dau doi pentru unul.
 Iară turcii ce-mi zicea ?
 — Nu ne este de vînzare,
 Nici ne este de schimbare,
 Și ne este de pie[r]zare,
 Că-i ficioru lui Novac,
 Lui Novac, Baba Novac,
 Din munți de Cerdeal.
 Iară Novac ce-mi făcea ?
 Cînd el așa auzea,
 Îndărăt că se-ntorcea,
 Tot mai rău se necăjea.
 Se făcea d-aluneca,
 Disagii cu galbeni vîrsa,
 Turcii năvală că da.
 Iară Novac ce făcea ?
 Fuga la Gruia da
 Și paloșul mi-l trăgea,
 Frînghiile le tăia
 Și drumul lui Gruia îi da,
 Și din gură așa zicea :
 — Gruio, Gruio, puiu taichii,

Bate tu mărginele,
 Să bat eu mijloacele,
 Că le știu soroacele.
 Măre, vrutul de-o scăpa
 Capul tău ți l-oi lua !
 Vine soarele în chindie,
 Tăie Novac șapte mie,
 Și Gruia nu se știe ;
 Cînd soarele scăpăta,
 N-avea Novac ce tăia.
 La împăratu că mergea
 Și din gură așa zicea :
 — D-aoleo, frate împărate,
 Să fi lăsat Dumnezeu
 Să se taie împăratu,
 Acușia ți-aș lua capul.
 Împăratul ce-mi zicea :
 — D-aoleo, frate Novace,
 Stăpînește-ți țara-n pace ;
 Cît oi fi eu în împărăție,
 Să fii și tu în haiducie.

Eu mă lupt cu cîntecu,
 Ca lupu cu chiotu ;
 Mai dați-i cu băutura
 Să-și ude cobzaru gura !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ion Concilă, Urdarii-de-
 Jos (Gorj).

A se compara acest cîntec cu
 varianta *Novac* și *corbul* din co-
 lecția lui Vasile Alecsandri,
 p. 144. Vezi o mică asemănare
 și în *Gruia Novac* din colecția
 d-lui Bibicescu, p. 284 sqq.

* În ediția de bază greșit : *mină*. (N. ed.)

** Vizirilor ? (N. ed.)

Cîntecul lui Ioviță

Munții Sterii Dealului,
 La ceardacul lui Novac,
 Că-i de chept cam găvănat,
 De călcîie depărtat,
 De genuchi aprochiat.
 Frumoasă masă-i întinsă,
 De mulți boieri e coprinsă.
 Dar la masă cine seade ?
 Tot bunii Brașovului
 Și tartorii târgului,
 Cu toți bea și se cîntea,
 Cheful deplin că-și făcea ;
 Numai feciorul Ioviță
 Nici nu bea, nici nu mîncea,
 Ci ședea trist și mîhnit,
 Cu fața ca de pămînt.
 Nime-n seamă nu-l băga,
 Numai unchiaș de Novac,
 Numai el seamă băga.
 — Alei, fecior de Ioviță,
 Nici nu bei, nici nu mănînci,
 Ori caftan ai ponosit,
 Sau galbeni ai isprăvit,
 Sau vremea că ți-a venit,
 Vremea de căsătorit ?
 Feciorașul de Ioviță
 Din gură așa graia :
 — Alei, unchiaș de Novac,
 Nici caftan n-am ponosit,
 Nici galbeni n-am isprăvit,
 Dar vremea că mi-a venit,
 Vremea de căsătorit ;
 Că eu, unchiule, am umblat
 Nouă ani pe nouă cai,
 Pe cîte nouă i-am ciumpăvit,
 Șapte în grajd că i-am spetit,
 Și potrivă n-am găsit.

Cheș fata cadiului,
 În târgul Odriului,
 Cînd oi ști că mi-o scăpa,
 Singurel m-oi spînzura
 În marginea drumului,
 Cu ciucurii brîului,
 De craca sovîrfului.
 Cînd Novac că auzea,
 Dreapta-n buzunar băga
 Și cheia că i-o scotea,
 Drumul la grajd i-arăta.
 — Alei, fecior de Ioviță,
 Seama la cai tu să ieși,
 Ieși la ușa grajdului,
 Că este ieslea Livdului,
 Vai, Livdul nebunul,
 Care fuge cu luna
 Și joacă cu săptămîna.
 Bun cal boier de dobîndă,
 Dar pică fără izbîndă.
 Dar la fundul grajdului
 Este ieslea Negrului,
 La picioare-i aricit
 Și părul pă el zbîrlit,
 Și-i făcut el pă fugit,
 Ce-i goni ai izbîndi ;
 Și-i cu falca pă pămînt,
 Trage vînt pă sub oblînc,
 Că-i e frică de aprins.
 Și la Negru nu se uita,
 Tot la Livdu năvălea,
 Șeaua pe Livdu puneă.
 Puse șea pe pasargie,
 Cu cioltarul mohorît,
 Scoate brazde din pămînt,
 Care n-am văzut de cînd sînt.
 Pîn' pă Livdu se-așeza,

Nouă hotare sărea.
 Dar popas unde făcea ?
 Sub aripa cerului,
 La inima cîmpului,
 La cea verde poieniță,
 Cu tot felul de sămînță.
 — Bună ziua, coconiță !
 — Mulțumesc, fecior de viță !
 Leagă-ți calul de porțiță,
 Ca să-ți dea daica guriță.
 Dar Ioviță ce-mi grăia ?
 — Hai, cocoană, dumneata,
 M-aș ruga de dumneata
 Să-mi dai o stiblă de flori.
 Dragi-mi sînt florile,
 Dar mai dragi cocoanele.
 Cocoana cînd auzea,
 La o roabă porunceă,
 Smulgea flori din toate florile
 Și mănunchi că le făcea,
 Pe-o roabă le trimetea.
 Dar Ioviță ce-mi grăia ?
 — Hai, cocoană, dumneata,
 Nu-ți trimite roabele
 Să împărțească florile ;
 Adu tu cu mîna ta,
 Că nu-s boală să te bolesc,
 Ci-s hamor, să te iubesc,
 Cu tine să-mi văcuiesc.
 Cînd cocoana auzea,
 Alte flori că-mi rupea,
 La Ioviță le-aducea.
 Dar Ioviță ce-mi făcea ?
 Cu stînga la flori se da,
 Dreapta-n cear că i-o puneă
 Și călare mi-o puneă,
 De loc dosul că mi-ș' da,
 Da' fugea, moarte-și făcea.
 Iar cincizeci de robulițe
 Și șeasezeci de rusculițe,
 Ale ei sînt slugulițe,

Ele în urmă rămînea,
 Fața albă-și zgîria,
 Păr galben dărăpăna,
 Rău le-a secăt inima,
 Că le-a furat stăpîna ;
 Vestea la cadiu că da.
 Cînd cadiu c-auzea,
 Așa din gură grăia :
 — Să trăiască Șarga mea,
 Vai, Șarga Arbuzeanca,
 Care fuge cu luna
 Și joacă cu săptămîna,
 De-mi răzbună inima,
 Nicăiri nu mi-o scăpa.
 Apoi Cadiu grăia,
 La bucătar că porunceă :
 — Pune masa, să mănînc,
 Strînge masa, nu mănînc.
 Pune perna să mă culc,
 Ia perina, că nu mă culc.
 Adu pă Șarga să încalic,
 Să caut ce am pierdut.
 Și pe Șarga i-o aducea,
 Nenșelată, nenfrănată,
 Numai cu piedica legată.
 Pîn' pă Șarga încălîca,
 Nouă hotare sărea,
 După Ioviță pleca,
 Puțintel nu-l ajungea,
 Raz' în spate că-i făcea,
 Parcă soare răsărea.
 Fata înapoi că căta,
 Pă tat-su că-l cunoștea.
 Fata din gură-mi grăia :
 — Alei, fecior de Ioviță,
 Ia uită-te tu în urmă,
 Ce pară de foc ne vine ?
 Nu știu pară de foc este,
 Ori tăicuța ne sosește,
 Viața ni se prăpădește ;

O fi călare pe Șarga,
Nicăieri nu vom scăpa.
Lasă-mă pă mine jos,
Căci pentru un cap de femeie
Să pieie cap de voinic,
Pentru un lucru de nimic ?
Dar Ioviță ce-mi grăia ?
— Eu pe tine nu te-oi lăsa
Odată cu viața mea,
Tot mi-este de una !
Iar Ioviță ce-mi făcea ?
El aminte și-aducea,
Scoase un arc și-o săgeată
Și în vârful săgeții,
Inelușul din dreapta
În săgeată l-anina,
Spre Novac îl năpustea.
Novac la masă ședea,
Inelu în poală-i pica.
Iar Novac ce mi-ș' grăia ?
— Cătați, boieri, de vedeți !
Cîte războaie am bătut,
Ast semn nu l-am mai văzut !
Ori a pierit vrun finișor,
Ori vreun verișor,
Mult seamănă ghinișor,
Și pă dat și p-aruncat,
Că așa ni-i neamu-nvățat.
Inelul în mână lua,
Pă veliat că se uita,
Frumos slova-i cunoștea.
— Cătați, boieri, de vedeți,
Că n-a luat pe Negrul,
Și a luat pe Livdul,
Și singur și-a răpus capul.
Iar Novac ce mi-ș' făcea ?
La grajd de peatră mergea,
Seama la cai că lua,
Pe toți caii el vedea,
Numai pe Livdul nu vedea.
Pe Negrul afară-l scotea,

De căpăstru că-l lua,
Șeaua pă el că punea ;
Cu scările în șurupuri,
Să-mi mai potol din junghiuri.
Pîn' pă Negru s-așeza,
Nouă hotare sărea,
Și-i strîngea cîte-un dîrlog,
Mai sărea cîte-un pîrlog,
Îi venea inima la loc.
Pe lângă Ioviță-mi da,
Nici de seama nu-l băga,
Tot înainte mergea,
Cu Cadiu că se-ntîlnea,
Curmeziș că se punea,
Și de dînsul se ruga :
— Dur, dur, cuscre Cadiule !
Băieții fac vrăjbile,
Noi bătrînii păcile.
De două ori că se ruga,
Vorba-n seamă nu-i băga,
Tot pă Ioviță-l gonea.
Dar Novac ce-mi grăia ?
— Alei, Doamne milostive,
Eu judec în Țarigrad,
Dar pă ăsta un blestemat ?
L-am rugat, n-a ascultat,
Iartă-mi, Doamne, un păcat ;
Eu o să-i răpui viața
Și să-i iau pă Șerguța,
Vai, Șărguța Arbuzeanca,
Care fuge cu luna
Și joacă cu săptămîna.
Iar Novac ce mi-și făcea ?
Seama la război știa,
Lăturiș că mi-l lua.
Cînd o palmă că mi-i da,
Într-o scară-l povîrnea,
Buimăcit, drumu-i mai da.
Pă urmă paloș scotea,
De-a azvîrlitele zvîrlea,
Lua mîna și trei coaste

Și oblîncul de la șa.
 Scapă paloș în pămînt,
 Scoate o brazdă ca de plug,
 Mînia de pe pămînt.
 Frumos capul că-i tăia,
 În gluguliță mi-l puneă,
 Și la ciochine că-l lega
 Șaua pe Șarga că puneă,
 Pe Negru în pohod lua,
 După Ioviță plecă.
 Cînd Ioviță înapoi căta,
 Pe Șarga cînd o vedea,
 El mai tare că fugea.
 Novac după el striga :
 — Ia mai ține pe Livdul,
 Că i-a ieșit sufletul,
 Că nu-i Cadiu să te gonească,
 Viața să-ți prăpădească,
 Ci Novac să te iubească.
 Nici vorba nu isprăvea,
 Și-acasă că-mi ajungea.
 Cînd fata Șarga vedea,
 La inimă mi-o seca.
 Fata din gură grăia :
 — Alei, unchiaș de Novac,
 Tu pe taica l-ai tăiat
 Și pe Șarga i-ai luat !
 Dar Novac ce-mi grăia ?
 — Taci, fetiță, draga mea,
 Eu cu tat-tu la pace am dat,
 Pă Șarga zestre v-a dat.

Dar fata așa-mi grăia :
 — Alei, unchiaș de Novac,
 Tata așa a fost de jurat,
 Șapte fete a măritat,
 Pă Șarga zestre n-a dat,
 Iar acumă l-ai tăiat,
 La inimă m-ai secăt.
 Dar Novac ce mi-și grăia ?
 De mînă că-i lua,
 În monăstire-i băga
 Și pe loc mi-i cununa.
 Cînd fu la masa cea mare,
 Capul lui Cadiu lua,
 Toți boierii dăruia,
 Care vii, care moșii,
 Cu moșii nehotărîte
 Și cu pungi nesocotite,
 Și cu banii din buzunar,
 Cu sălașuri de țigani,
 Toți boierii că dăruia.
 Dar Novac ce mi-și făcea ?
 Capul lui Cadiu lua,
 Într-o tipsie-l puneă
 Și la masă-l închina :
 — Poftim ăst cap de berbece,
 Să nu vă stea inima rece !
 Ziceți voi, boieri, amin,
 Căci eu v-am cîntat deplin.

Cules de A. Goleanu din gura lui
 Petrea Murgu, în vîrstă de 70 de
 ani.

La cerdacu lui Novac

La cerdacu lui Novac
 Frumoasă masă-i întinsă,
 De mari boieri îi coprinsă.

Toți boierii bea, mănîncă
 Și voie bună că fac ;
 Numai tînărul Iuviță

Nici nu bea, nici nu mănîncă,
 Nici voie bună nu face.
 Nimeni sama nu-i lua.
 Dar Novac, Baba Novac
 Sama bine că-i lua
 Și din gură așa-i grăia :
 — Valeo, nepoate Iuviță,
 Toți boierii bea, mănîncă
 Și voie bună că fac.
 Iar tu, mare, nici bei,
 Nici nu bei, nici nu mănînci,
 Nici voie bună nu faci.
 — Nici nu beau, nici nu mănînc,
 Nici voie bună nu fac,
 Că mie, mare, mi-a venit
 Vremea de căsătorit.
 Potrivnică mi-am găsit
 În târgul Iodriului,
 La fata Cadiului.
 Și Cadiu-i om bogat,
 Savai cînele spurcat
 Și de lege lepădat.
 — Na cheița grajdului
 Și descuie grajd de piatră.
 Mai la ușa grajdului
 Este ieslea Livdului.
 Livdul este-un cal frumos,
 Nu-ți este nici de un folos.
 Mai la fundul grajdului
 Este ieslea Negrului,
 Negru este-un cal urît
 Și la pâr îi aricit
 Și de vine-i cam stîrcit,
 Făcut, mare, pe fugit ;
 Ce-i goni
 Vei izbîndi.
 Iuviță la grajd mergea
 Și pe Livdu mi-l scotea,
 Șaua pe el mi-o puneă,
 La Iodriu mi se pornea.
 Cînd acolo ajungea,

Pe fetiță o găsea ;
 Pe fetiță-n grădiniță,
 Cu cinzeci de robuliță,
 Robuliță, rusculiță,
 Și din gură așa-i grăia :
 — Cuconiță, dumneata,
 Ia dă-mi un mănunchi de flori.
 — Trimete pe-o robuliță.
 — Cuconiță dumneata,
 Dă-le tu cu mîna ta,
 Că nu-s lup să te mănînc,
 Nici boală să te bolesc,
 Și-s voinic să te iubesc.
 Cuconița așa făcea,
 Iar Iuviță se chitea...
 Mîna cearcăn o făcea
 Și de brîu că mi-o lua
 Și pe cal o arunca
 Și-napoi că se-nturna.
 O roabă la Cadiu fugea
 Și din gură așa-i grăia :
 — Cadiul, dumneata,
 Ți-a luat pe hică-ta !
 Cadiu se tulbura
 Și din gură așa grăia :
 — Pune masa să mănînc,
 Strînge masa, nu mănînc ;
 Pune-mi perna să mă culc,
 Strînge perna, nu mă culc.
 Ad' pe Șarga să-ncalic,
 Pe Șarga, pe harbuza,
 Care-mi fuge cu luna
 Și gioaca cu stămîna.
 Pe Șarga i-o aducea,
 Șaua pe ea o puneă
 Și pe dînsa s-arunca.
 Pîn' pe ea se așeza,
 Șapte hotare-mi sărea ;
 Și-o mai trăgea și de dîrlog
 Și mai sărea și alt pîrlog ;
 Pe Iuviță-apropia.

Iuviță atunci grăia :
 — Cuconiță, dumneata,
 Ia uită-te înapoi.
 Vezi ce pară roșie ne-ajunge ?
 — Nu e pară roșie,
 Ci-i tăicuța
 Cu Șarguța ;
 Cum te-ajunge,
 Cum te taie.
 Iuviță inelul arc îl făcea,
 'N poala lui Novac îl arunca.
 Iar Novac așa grăia :
 — Ori îmi moare-un frățior,
 Ori îmi pierе-un nepotел.
 Și la grajd se repezea
 Și pe Livdul nu găsea...
 Pe Negru din grajd scotea,
 Șaua pe el o punea
 Și pe dînsul s-azvîrlea.
 Cînd te uitai de pe dînsul,
 Nu-ți mai puteai ține rîsul.
 'Naintea Cadiului ieșea
 Și din gură așa-i grăia :
 — Dur, dur, dur, cuscre Cadiu,
 Tinerii fac vrăjbile,
 Noi, bătrînii, păcile.

Cadiu-n samă nu prindea,
 Tot pe Iuviță-l gonea.
 Novac sta în loc și se gîndea
 Și în gînd așa zicea :
 — Judecata-n Țarigrad,
 Dar aesta un blăstămat ?!
 Pe Negru-n frîu îl strîngea
 Și la el se repezea...
 Frumos capul că-i tăia
 Și oblîncul de la șa.
 Și pe Șarga i-o lua.
 Acasă dac-ajungea,
 Cuconiței îi grăia :
 — Cuconiță, dumneata,
 Cu taică-tu bună pace c-am făcut,
 Pe Șarga zestre v-a dat.
 Cuconița răspundea :
 — Taica șapte fete c-a avut,
 Pe cîte șapte le-a măritat,
 Pe Șarga zestre n-a dat...
 Capul tatei l-ai tăiat !

Auzit de învățătorul Em. I. Mi-
 ronescu, din com. Oncea-Covur-
 lui, de la tatăl său I. N. Mi-
 ron.

32

Doicin

În tîrgul Țarigradului,
 La casa-mpăratului,
 Nemerit-a, poposit-a,
 Nu aseară, alaltăseară,
 D-un arap negru buzat,
 Cu solzi după cap,
 Parcă-i dracu-mpelițat ;
 În piept găvănat,

În spate cocoșat ;
 Vezi cocoașa gîtului,
 Ca morcoașa țestului ;
 Dă vine lăsat,
 Dă călcîie alăturat,
 Dă gencuche dăpărtat ;
 Cînd te uiți la dînsu,
 Nu poți ține rîsu.

Vezi, ochii ca taierili,
 Dinți ca teslili,
 Măselili ca rîșnițili,
 Unghili ca secerili,
 Legătura capului,
 Ca rotila plugului.
 Împăratu la conac că mi-l poftea,
 Și conac că îi gătea :
 La masă
 O vacă grasă,
 Șapte oca dă orez,
 Și cinci oca dă piper ;
 Asta conac, de mîncare,
 Seara fată mare, dă culcare.
 Toate fetili rîndu că-și făcea,
 Rîndu la sora lui Doicin venea,
 Și pă dînsa mi-o vesteă.
 Iar Lisandra ce-mi făcea ?
 Intra-n casă suspinînd,
 Iș' afară tot plîngînd,
 Cosiță neagră smulgînd,
 Fețișoara zgîriind,
 Singili cocoș curgînd.
 Dar Doicin că mi-o vedea,
 Doicin bolnav cum erea,
 Că nouă ani și jumătate,
 Dă cînd zace el pă spate ;
 Că el ursat că era,
 O sută păgîni dă omora,
 Zilili i să sfîrșă ;
 Nouăzeci și nouă omorîse,
 Și bolnav el că căzuse ;
 Unul, frate, mai avea,
 Viața ca să ș-o dea.
 El pă sorî-sa dacă-o vedea,
 El dîn gură îi grăia :
 — Alei, Lisandra, sora mea,
 Ce-mi intri-n casă suspinînd,
 Ieși afară tot plîngînd,

Cosiță neagră smulgînd,
 Fețișoară zgîriind,
 Singili cocoș curgînd ?
 Or ție și s-a urît
 Tot dă mine îngrijînd ?
 Or ție că și-a venit
 Vremea dă căsătorit ?
 Că pîn-acum nu te-am văzut
 Așa tristă căutînd !
 Iar Lisandra că-i grăia :
 — D-alei, nene Doicine,
 Dă stătuși dă mă-ntrebași,
 Cu tot dreptu spune-ți-aș :
 Nu aseară, alaltăseară,
 În tîrgu Țarigradului,
 La poarta-mpăratului,
 Nemerit-a, poposit-a
 D-un arap negru buzat,
 Negru și ciudat,
 Cu solzi după cap,
 Parcă-i dracu-mpelițat !
 În piept găvănat,
 În spate cocoșat,
 Cu cocoșa gîtului
 Cît morcoașa țestului,
 Legătura capului,
 Cît rotila plugului ;
 Cînd te uiți la dînsu
 Nu poți ține rîsu ;
 Ochii ca taierili,
 Dinții ca teslili,
 Măselili ca rîșnițili,
 Unghili ca secerili !
 Și-mpăratu la conac că l-a poftit
 Și conac că i-a gătit :
 La masă,
 O vacă grasă,
 Șapte oca dă orez
 Și cinci oca dă piper.

Asta conac, dă mîncare,
 Seara-fată mare, dă culcare.
 Toate fetili rîndu c-a venit,
 Și la mine rîndu c-a venit,
 Și pă mine m-a vestit.
 Mie, frate, nu mi s-a urît
 Tot dă tine îngrijind ;
 Și nici c-a mi-a venit
 Vremea dă căsătorit.
 Dar d-ai-a intru-n casă suspinînd,
 Ies afară tot plîngînd,
 Cosiță neagră smulgînd,
 Fețișoară zgîriind,
 Sîngili cocoș curgînd.
 Doicin așa d-auzia,
 El dîn gură c-a grăia :
 — D-ale, soro, sora mea,
 Ia du-te tu în ăl grajd
 Și ia tu d-a perioară
 Și pe Negru mi-l țeseală ;
 Cu șaua mi-l înșează,
 Cu frîu mi-l înfrîează
 Și-l scoate la neica-ncoace,
 Că dă cînd neica s-a bolnăvit,
 Negru-n grajd a-nnebunit.
 Iar Lisandra ce-mi făcea ?
 Ea în grajd c-a să ducea,
 Pe Negru mi-l țesela,
 Cu șaua mi-l înșăla,
 Cu frîu mi-l înfrîna,
 Afară c-a mi-l scotea
 Și la Doicin mi-l ducea.
 Doicin atunci ce făcea ?
 El dîn pat c-a se scula,
 Cu hainili să-mbrăca,
 Cu armili să-narma
 Și la Negru c-a ișa ;
 Mîna pă Negru puneă,
 Negru jos îngenuchea,

Pîn' Doicin încălica.
 Doicin dacă-ncălica,
 Buzduganu c-a-l uita ;
 Buzduganu cu șapte pene,
 Pana dă șapte oca ;
 Și la sorî-sa-l cerea,
 Lisandra c-a să ducea,
 Buzduganu c-a-l lua,
 Pîn' la dînsu mi-l tîra ;
 Iar Doicin c-a să-ntindea,
 Două dește c-a puneă,
 Buzduganu apuca
 Și în sus dă-l azvîrlea,
 Pe Negru îl mai juca,
 Pîn' buzduganu venea,
 Palma-n sus c-a ridica,
 Buzduganu apuca
 Și pă uliță ișa ;
 Pă Negru cînd mi-ncura,
 Ulița nu-i ajungea ;
 Pă lîngă arap trecea.
 Arapu dacă-l vedea,
 În rîs el c-a îi zicea :
 — Dur, dur, dur, bir neînvățat,
 Calu ce ți-ai răsfățat ?
 Doicin nimic nu răspundea
 Și nainte el trecea,
 Calu c-a și-l mai juca ;
 Îndărăt c-a să-ntorcea,
 Iar pă lîngă arap trecea ;
 Arapu iar c-a îi zicea :
 — Dur, dur, dur, bir neînvățat,
 Calu ce ți-ai răsfățat ?
 Dar Doicin c-a-i răspundea :
 — Nu sînt bir eu neînvățat,
 Dar de stăpîn c-a ți-ai dat !
 Și buzduganu aducea,
 În arap dă-l repezea,
 Piste cap el c-a mi-l da,

Cu pământu l-amesteca.
Acasă că să ducea,
Calu sorî-si i-l da,
Apoi în cas' că intra,
În pat el să aşăza

Şi sfîrşitu că îşi da,
Căci împlinise suta !

Cules de I. Florescu de la Fl. Drăgan, muncitor din com. Bragadiru, jud. Teleorman.

33

Iancu-vodă

Mustafa de la Baba,
Irimia din Chilia
Şi cu hoguea Diului,
Nădejdea-mpăratului,
La Iancu-vodă că sosea
Şi din gură-aşa-i grăia :
— Turceşte-te, Iancule,
Şi te dă pe legea noastră,
Lege bună şi bogată
Şi de toate-ndestulată :
Şi de miere şi de unt,
De aur şi de argint,
Care este la turc mult,
Dulceaţa de pe pământ.
Iancu-vodă răspundea :
— Că eu, mare, m-oi turci,
Dacă voi mi-ţi dăru
Cu cincizeci de iepe roaibe,
Iepe roaibe umblătoare,
Pintenoage de picioare,
Cu dungi negre pe spinare,
Strănute cîte de-o nare,
Îmbuiestr' în fuga mare.
Eu îl dau sfatu la voi,
Voi să-l daţi la-mpăratul.
La-mpăratul se ducea,
Împăratu-i întreba :

— Turcit-aţi pe Iancu-vodă ?
Iar deliîi răspundea :
— Că noi, mă'r', nu l-am turcit,
Dar el, mare, s-o turci
Dacă noi l-om dăru
Cu cincizeci de iepe roaibe,
Iepe roaibe umblătoare,
Pintenoage de picioare,
Cu dungi negre pe spinare,
Strănute cîte de-o nare,
Îmbuiestr' în fuga mare.
Împăratu răspundea :
— Bacşina şi gheauru,
Ce i-a pofti sufletu.
Păsaţi, mare, de mi-i daţi
Şi siliţi de mi-l turciţi,
Că voi de nu-l îţi turci
Noi n-om mai împărăţi.
La Iancu-vodă le ducea ;
Mustăcioara că-i rîdea,
Mai frumos mi-o răsucea.
Iar deliîi aşa-i grăia :
— Turceşte-te, Iancule,
Şi te dă pe legea noastră,
Lege bună şi bogată
Şi de toate-ndestulată :
Şi de miere şi de unt,

De aur și de argint,
 Care este la turc mult,
 Dulceața de pe pământ.
 Iancu-vodă răspundea :
 — Că eu, mare, m-oi turci
 Dacă voi mi-ți dărui
 Cu cinzeci de berbeci berci,
 De la coade pîn' la coarne
 Tot de douăsprece palme,
 Coarnele cît brațele,
 Să mă culc pe dînsele.
 Eu îl dau sfatu la voi,
 Voi să-l dați la-mpăratu.
 La-mpăratu se ducea.
 Împăratu-i întreba :
 — Turcit-ați pe Iancu-vodă ?
 Iar deliții răspundea :
 — Că noi, măr', nu l-am turcit,
 Dar el, mare, s-o turci
 Dacă noi l-om dărui
 Cu cinzeci de berbeci berci,
 De la coade pîn' la coarne
 Tot de dousprece palme,
 Coarnele cît brațele,
 Să doarmă pe dînsele.
 Împăratu răspundea :
 — Bacșina și ghiauru,
 Ce i-a pofti sufletu ;
 Păsați, mare, de mi-i dați
 Și siliți de mi-l turciți,
 Că voi de nu-l îți turci,
 Noi n-om mai împărăți.
 La Iancu-vodă îi ducea ;
 Mustăcioara îi rîdea,
 Mai frumos și-o răsucea.
 Și deliții așa-i grăia :
 — Turcește-te, Iancule,
 Și te dă pe legea noastră,
 Lege bună și bogată,

Și de toate-ndestulată :
 Și de miere și de unt,
 De aur și de argint,
 Care este la turc mult,
 Dulceața de pe pământ.
 Iancu-vodă răspundea :
 — Că eu, mare, m-oi turci
 Dacă voi mi-ți dărui
 Cu cinzeci de cătănași,
 Însărcinați de gălbănași.
 Eu îl dau sfatu la voi,
 Voi să-l dați la-mpăratu.
 La-mpăratu se ducea,
 Împăratu-i întreba :
 — Turcit-ați pe Iancu-vodă ?
 Iar deliții răspundea :
 — Că noi, măr', nu l-am turcit,
 Că el, mare, s-o turci
 Dacă noi l-om dărui
 Cu cinzeci de cătănași,
 Însărcinați de gălbănași.
 — Bacșina și ghiauru,
 Ce i-a pofti sufletu ;
 Păsați, mare, de mi-i dați
 Și siliți de mi-l turciți,
 Că voi dacă nu-l îți turci
 Noi n-om mai împărăți.
 La Iancu-vodă îi ducea.
 Mustăcioara îi rîdea,
 Mai frumos mi-o răsucea,
 Masă bună le făcea :
 Trei purcei fripți că le da,
 Alți doi la dăsași puneau.
 La-mpăratu se ducea.
 Împăratu-i întreba :
 — Turcit-ați pe Iancu-vodă ?
 Dar deliții răspundea :
 — Nu știu, măr', noi l-am turcit,
 Ori el, măr', ne-a rumănit.

Dacă, mare, nu ne crezi,
Căta la dāsagi și vezi.
La dāsagi cînd el căta,
Doi purcei fripți că găsea
Și din gură-așa grăia :
— Lasă-l, mare, să domnească,

Să domnească,-mpărătească,
De nimeni să nu gîndească !

Auzită de la învățătorul Em. I.
Mironescu din com. Oncea, jud.
Covurlui, de la tatăl său I. N. Mi-
ron.

34

Stanislav

Sus pe luciul Dunării,
Vine un caic zugrăvit,
Cu postav verde învelit,
Tot de maluri e izbit
Și de tină e stropit.
Dar în caic cine este ?
Sînt cincizeci de turci bătrîni,
Cu bărbile pîn' la brîu,
Cu firea ca de copil.
Mai-marele care este ?
Săvai Aga al Diului,
Mustafa de la Baba,
Care le-mparte lefeaua.
Imbrihor de la Tîrghșor
Că mi-l poartă binișor.
Și ei, frate, că-mi umbla
Tot din vad în vad
Și din sat în sat,
Tot întrebînd și ispitînd
De Stanislav copilu,
Încinge barba cu brîu,
Casapu ovreilor,
Măcelarul turcilor.
Caic la margine-mi da,
Fete mari, frate, găsea,
Fete mari pînze nălbînd,
Cămăși la soare cosînd,

Fete mari beligrădence,
Neveste țeligrădence.
— Bună ziua, fetilor,
Fetilor, nevestilor !
De mi-ați spune cu dreptate,
Pînzele să se nălbească,
Știi ca coala de hîrtie,
Cînd o iei din prăvălie
Și logofetii mi-o scrie,
Mai mîndru că mi-o mîngîie.
De mi-oți spune cu strîmbătate,
Pînzele să se cernească
Știi ca poșul de la gît.
Unde fetile auzea,
Nevestile înmărmurea.
La cea fată smedișoară,
Cu cosița gălbioară
Și cu semne de vărsat,
Ibovnica lui Stanislav.
O iubise și-o lăsase,
Pizmă pe dînsul prinsese.
— Turcilor, spafiilor,
Pe Stanislav nu l-am văzut,
Dar am văzut pe mama lui
Stanislav,
La cea cămară de peatră,
Spălîndu-i zăbunile,

Toate hantiriile,
 Vezi, de sînge, vezi, de turc
 Și d-o chică de voinic
 Și de mustață de frîng.
 Unde, nene, că mi-ți spală
 Și de peatră mi-i trîntește
 Și de sînge că se scură,
 Dunărea în două mi-o curmă.
 Unde turcii c-auzea,
 Năvală la cai da,
 Ca cîinii la zahana,
 Și din gură zicea :
 — Măi băieți,
 Ia măriți, voi, cîrmile,
 Trageți cu lopețile.
 Hop, odată la lopată,
 Să trecem Dunărea îndată !
 La muma lui Stanislav
 că mergea :
 — Bună ziua, mama lui
 Stanislav !

De ești mama lui Stanislav,
 Să ne fii mamă și nouă ;
 Nu-l cătăm cu răutate,
 Ci-l cătăm cu bunătate,
 Că-i al nostru el, bun frate.
 Cu el am negustorit,
 Cu el am îmbătrînit,
 Capetile le-am împărțit,
 Cîștigu ne-a mai rămas,
 Ca să-l împărțim pe frați.
 Nu știu de ce foc s-a mîniat
 Și caicu și l-a luat,
 Pe Dunăre a plecat,
 Ochi cu dînsul n-am mai dat.
 — Turcilor, spahiilor,
 Mai mari ienicerilor,
 Stanislav, măre, că este
 P-acea gîrlă,
 Ciorogîrlă,
 Unde Dunărea se cotește,

Malurile s-azvîrlește,
 Pădurea că se rărește,
 Cu caicul priponit,
 Cu lăntușul de argint,
 Că de tei n-a mai găsit.
 De trei zile mi-este beat
 Și-n caic mi-este culcat.
 Unde turcii c-auzea,
 Năvală la caic da
 Și-n caic că se punea
 Și la Stanislav mergea
 Și la el că se uita ;
 Ei dintre ei că vorbea,
 Nu gîndea că este beat,
 Ci credea că e culcat.
 Iar Stanislav se mișca,
 Vîntul perișorul că-i bătea.
 Unde turcii se uita,
 Fugea ca muierile
 Și țipa ca curvile,
 Și-mi fugea iepurește
 Și-mi sărea ogărește,
 Și-și rupea giubelile
 Și-și pierdea pistoalile.
 Dar Stanislav mai avea
 O slugă dreaptă și înțeleaptă
 Și de Dumnezeu lăsată,
 Pe Neculae Neculcea,

Ce ședea într-un colnic,
 Cu pistolul ruginit,
 De trei luni neslobozit.
 — Mă turcilor, pașiiilor,
 Ce fugiți ca muierile
 Și tipați ca curvele,
 Și-mi fugiți iepureasca
 Și vă aruncați lupeasca
 Și rupeți giubelile
 Și pierdeți pistoalile ?
 Ce voi mie-mi dăruiți
 Să vă dau pe Stanislav legat,
 Să vi-l predau ferecat

Cum e bun de spînzurat ?
 Unde turcii c-auzea,
 Fesuri din cap că lua
 Și cu bani că le umplea,
 Lui Neculcea-i dăruia,
 Iar Neculcea ce făcea ?
 La Stanislav că mergea,
 Trei pumni în cap că-i trîntea,
 Cu șapte ștreanguri de Brașov
 Șapte ștreanguri de Brașov
 Și cinci funii de mătase,
 Că l-a răzbit pîn' la oase.
 Pîn' la oase că-l răzbea
 Și el nu se deștepta.
 Tîrîș turcii că-l lua
 Și la pașa că-l ducea.
 Judecata ce-i făcea ?
 El tot beat, frate, era !
 Judecata ce-i făcea ?
 — Dunărea l-a crescut,
 Dunărea l-a hărănit,
 Dunărea deci să-l mănînce !
 Și tot i mai dăruia
 Petricica morei
 Din țara Moldovei.
 Între spete i-o lega,
 Brînci în Dunăre că-i da.
 Trei zile și trei nopți
 Dunărea că mi-și urla,
 Pînă la fund că cădea,
 Și cu fața în jos cădea
 Și cu piatra morei dasupra.
 Raci-l pișca, racii-l mișca,
 Morunii de el se freca
 Și el nu se mai deștepta !
 Dar un rac grozav venea
 Și de nas că-l apuca
 Și de tare ce-l strîngea,
 Tocmai atunci se deștepta
 Și din gură așa zicea :
 — Cata, f. . . mîni-sa !

Unde sînt eu aicea ? !
 A ! asta-i din Neculcea !
 Că Neculcea m-a legat
 Și-n mîna turcilor m-a dat !
 El nițel că se smucea,
 Puterile și-aduna,
 Din fundul apei pleca
 Și trei zile cît făcea,
 Numai dintre spete clătina
 Și în fața apei ieșea
 Cu peatra morii dasupra.
 Și-n fața apei dacă ieșea
 Și-ncepea de-a-mi înota,
 Cam șerpește,
 Cam broschește,
 Și o lua în lungul Dunărei
 Pînă la vadul Brăilei.
 Cînd ochii că-și ridica,
 Ibovnica lui ș-o vedea.
 Cînd la apă mi-ți venea
 Și-n gura mare striga,
 De-mi urla Dunărea :
 — Sai, Stăncuțo, soru-mea,
 Scoate-mă tu d-aicea
 Și mă scapă din belea,
 Multă pomană vei avea !
 Unde Stăncuța auzea,
 Gălețile lepăda,
 Dosul la tat-său că da :
 — Scoal' tu, taică, nu ședea,
 Un negustor s-a înecat
 Și sieptu cu galbeni
 De gît rău îi atîrna.
 Unde tat-său c-auzea,
 Caic și cuțitul lua
 Și lua și lopata,
 La Dunăre c-alerga.
 Cînd în margine ajungea,
 Numai capul că-i vedea,
 Ochii-n cap că-i cunoștea :

— Hai tu, taică, dragu taichii,
 Că-i ibovnicu tău,
 Să mănînce capul meu !
 Ad' la mine caicu și cuțitu,
 Că sînt mai iute de mîină.
 Caic și cuțitul lua
 Și la Stanislav mergea,
 Ștreangurile că-i tăia
 Ș-apoi puțin zăbovea.
 Unde peatra că-i cădea,
 Trei zile și trei nopți
 Dunărea tare urla,
 Peatra la fund că cădea,
 Dunărea se liniștea,
 După ce borboci făcea.
 Stanislav că-mi rămînea
 Și-n caic că se punea,
 Lopata în mîină lua
 Și necăjit cum era
 Numai trei lopeți trăgea,
 De șapte pași pe mal
 Caicul l-arunca ;
 Așa da de necăjit,
 Scîrțîia caicul de pămînt.
 Stanislav, frate, se găsea,
 Despuiat în pelea goală era,
 Și rușine, frate,-i era,
 El în oraș nu intra.
 La margine o biserică era,
 În ea un călugăre cetea.
 Stanislav dacă-l vedea,
 Numai cu pumnu-l bătea
 Pină, frate,-l omora.
 Țoalile i le lua
 După ce în seamă le lua ;
 Stanislav cu ele se-mbrăca,
 Pe uliță se plimba
 Și da pe la cafenea.
 Unde turcii că-l vedea :
 — Baca, baca, ghiaura !
 Cată f . . . mîni-sa !

Ori o fi vrun frățior,
 Ori o fi vrun verișor,
 Că prea-și seamănă cu el !
 Unii din ei își zicea :
 — Baca, baca, ghiaura,
 Că ni-a înviat mortu,
 Să ne mănînce capu !
 Un călugăr ce trecea
 Și pe uliță se plimba,
 Cu Stanislav se întîlnea
 Și cu barbă mi-l vedea
 Și tare se speria,
 Și-un paloș că-și cumpăra,
 Cinci sute de lei că da,
 Că tare frumos era.
 Pe Stanislav dacă-l vedea,
 Cu glas dulce-i grăia :
 — Părinte, sfinția-ta,
 Că ești, taică, om bătrîn,
 Că cunoști la fier mai bun.
 Vino încoa, te-apropiază,
 Privește-l și-l cercetează :
 Așt paloș l-am cumpărat,
 Cinci sute de lei c-am dat.
 Stanislav paloșu-n mîină că lua
 Și la el bine privea,
 Că el tare-l cunoștea,
 Paloșul al lui era,
 Și vîndut de Neculcea.
 Stanislav se supăra
 Și răstit popii zicea :
 — Călugăre, piază rea,
 F . . . -ți crucea mîni-ta !
 Sau te-ai lăsat de popie,
 Să te-apuci de vitejie ?
 Să nu-ți fie de cinci sute de lei
c-ai dat,
 Dar să vezi într-a cui mîină
a intrat !
 Călugăre, poamă rea,
 'Ngenunche înaintea mea,

Să te spovedesc ceva !
Călugărul ce făcea ?
Înaintea lui ingenunchia,
Gîndea că-i spunea ceva !
Stanislav cu paloşul da,
Frumos capul că-i tăia.
Merge cap ghisdănăsînd,
Trupul mătăanii făcînd.
Paloşul că mi-l lua
Şi de sînge îl ştergea
Şi în cîrpă l-înfăşura,
Şi mi-l băga în sîn la piele,
Tot ca mai nainte vreme.
D-aci lua tîrgul d-a lungul,
Pimniţele d-a rîndul ;
Unde vrun turc că găsea,
Acolo că mi-l toca.
El pe supt pat că intra
Şi de urechi că-i scotea,
Că păr f . . . nu-mi avea.
Tot tîrgu că mi-şi umbra,
Pe Neculcea nu-l găsea.
Dar într-un cap de tîrguleţ
Mai este-o pimniţă mică,
Ia, mai mult nimica,
Cu cincizeci de uşi,
Cu o sută de buţi,
Tot buţi buslagele,
De-o sută de vedre.
Acolo Niculcea că-mi era
Cu trei fete de împărat,
Din oraş din Tarigrad,
Cu sabia le-a luat.
Una-l pişcă,
Alta-l mişcă,
Una cu vin îl stropeşte,
Feţişoara-i rumeneşte ;
Neculcea bea şi chefuieşte,
De Stanislav nu gîndeşte.
Stanislav în gîrlici că mi-ţi şedea
Şi pe Neculcea că-l vedea,

Sîngele-n el s-aprindea.
O vadră de vin cerea,
De toarte că mi-o apuca;
La guriţă mi-o punea
Şi pe gît gîl-gîl făcea,
Tocmai în fund că răsufla
Şi de pămînt c-o trîntea
Şi puzderii o făcea,
De se minuna lumea.
Cîrciumăreasa-i zicea :
— Călugăre, piază rea,
Ce-mi spărseşi tu găleata ?
Iar Stanislav mîrîia,
Casa de se detuna
Şi toţi ce cutremura
Şi fiorii-i coprindea,
Şi tare se spăimînta.
Iar Neculcea de-l vedea,
Pahar din mînă-i cădea :
— Hi, săracuţ de maica mea,
Mi s-a scurtat viaţa !
Şi Neculcea se-ngrozea.
Stanislav la el intra,
Nici o palmă că mi-i da,
Numai d-o mînă-l lua,
Pe uliţă-n lung mergea,
La Dunăre că-l trăgea,
Ca iute morţii să-l dea.
La Dunăre c-ajungea
Şi curînd că porunceă,
Lui Neculcea-i aducea
Pietricica rîşniţei,
Tot din ţara Brăilei.
Între spete i-o lega
Şi începea d-a-l judeca :
— Hai, Niculcea, sluga mea,
Ce rău, nene, ţi-am stricat
De pe mine m-ai legat
Şi-n mîna turelor m-ai dat ?
Toată simbria ţi-am dat,
Nici o para n-am mîncat !

Poftim, dac-ai fi voinic ca mine,
 Ai mai ieși p-astă lume,
 Să vorbești și tu cu mine,
 Cum vorbesc și eu cu tine.
 Și-i dă-n spate un picior
 Și-l aruncă sus în zbor ;
 Și-l dă durda la pământ,
 Și-l aruncă sus în vînt.
 Și gîlc, gîlc, valdo-gîlc,
 În Dunăre a intrat adînc.
 Și el nu-i ca Stanislav,
 Ca să mai iasă la mal.
 Și Stanislav a plecat,
 Iar în pimniță a intrat
 Și s-a pus pe chefuit,
 Cum nici nu s-a pomenit.
 Toți s-au dus, nu se mai vede,

Numele nu li se pierde.

Mai ziceți, boieri, amin !
 Că vă făcui cîntec din plin.
 Bacșiș dați la lăutari,
 Să-l cîntăm la boieri mari ;
 Bacșiș dați și la cobzari,
 Să-l cînte la zile mari.
 C-așa a fost istoria
 Stanislav și Neculcea,
 De se duse pomina
 La toată Valahia !

Spusă de G. Bălțatu, lăutar.
 Auzită de el de la Radu Dîrdîială,
 lăutar bătrîn și ceaș de poștă.
 Cules de I. Leabu, învățător al
 com. Șerbănești-Olt și comunicat
 lui Christea N. Țapu.

35

Cîntecul lui Tanislau

Pe luciul Dunării
 Vine un caic zugrăvit,
 Cu postav verde-nvălit,
 Pîn năuntru șicuit.
 Tot de turci mi-e-ngrămădit,
 Tot de turci d-ei bătrîni,
 Cu bărbile pîn' la brîu.
 Și de tină mi-e stropit
 Și de maluri mi-e izbit.
 Dar ei, frat', unde-l mîna ?
 Tot la vale-n Brăila,
 Cam la vadu Brăilii,
 Cam de din josu schilii,
 Turcii, frate, se opreau,
 Că ei, măre, mi-și vedeau
 Fete mari pînze-nălbînd,
 Neveste de cîte-un prunc,

Cămăși la soare trăgînd.
 Drept la ele se oprea
 Și salamanicu le da :
 — Bună ziua, fetilor,
 Fetilor, nevestilor,
 Voi d-ați spune cu dreptate,
 Pînzele să se-nâlbească,
 Știi ca coala de hîrtie,
 Cînd logofeții mi-o scie ;
 De n-ați spune cu dreptate,
 Pînzele să se-nnegrească
 Ca rasa călugărească
 Și ca poșu de la gît !
 Voi, frate, nu mi-ați văzut
 Pe Tanislau copilu,
 Încinge barba cu brîu ?
 Cea fetiță bălăioară

Cu codița gălbioară
 Și la față smedișoară,
 Ibomnica lui Tanislau, —
 O iubise și-o lăsase,
 Pizmă pe dînsul prinsase, —
 Ea din gură că-mi striga :
 — Turcilor, pasfiilor,
 Și mai mari nicenilor,
 Pe Tanislau nu l-am văzut,
 Dar noi, frate, c-am văzut
 Pe muma lui Tanislau,
 La cea caleră de piatră,
 Pe Dunăre cocoșată,
 Că-i spală zăbunile,
 Toate anteriile,
 Tot de sînge de voinic
 Și de mustață de frînc.
 Unde turcii c-auzea :
 — Baca, baca, ghiaura,
 Că i-am aflat, zău, urma,
 Ca să-i scurtăm viața !
 Hop odată,
 Hop la lopată,
 Să trecem Dunărea-ndată !
 Cînd acolo că trecea,
 Ei, frate, că mi-o găsea
 Și bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, muma lui Tanislau,
 De ești mumă lui Tanislau
 Să ne fii și nouă mumă !
 Noi cu Tanislau am copilărit,
 Cu el am negustorit,
 Nu știu ce foc s-a mîniat,
 Caicu și l-a luat,
 Pe Dunăre s-a lăsat,
 Ochi cu dînsu n-a[m] mai dat.
 Capetile le-am împărțit,
 Cîștigul că ne-a rămas
 Ca să-l împărțim pe frați.
 Iar femeia ca femeia,
 Poale lungi și minte scurtă,

Femeie nepricepută,
 Turcilor se-nfățișa
 Și lor, frate, le spunea :
 — Turcilor, pasfiilor,
 Și mai mari nicenilor,
 Unde Dunărea cotește
 Și malul se azvîrlește
 Și pădurea se rărește,
 E caicu lui Tanislau
 Priponit,
 Înlănțuit
 Cu lănțușuri de argint,
 Că de tei n-a mai găsit,
 Și el e-n caic răsturnat,
 De trei zile s-a-mbătat !
 Unde turcii c-auzea,
 Ei din gură cuvînta :
 — Hop odată,
 I.a lopată,
 Să trecem Dunărea-ndată.
 Baca, baca ghiaura,
 I-am aflat noi de urma,
 Ca să-i scurtăm viața !
 Cînd acolo c-ajungea,
 De departe se uita,
 El cu fața-n sus dormea ;
 Vîntul că mi-l adia,
 Perișoru-i cletina.
 Unde turcii că vedea,
 Fugea ca muierile,
 Rupea anteriile
 Și perdea pistoalele.
 Iar Neculai Neculcea,
 Sluga lui Tanislau din dreptate,
 În gura mare striga :
 — Turcilor, pasfirilor,
 Și mai mari nicenilor,
 Ce fugiți ca curvile,
 De pierdeți pistoalele
 Și rupeți anteriile ?
 Ce voi mie-mi dăruiți

Să vă dau pe Tanislau
 Legat,
 Veregat,
 Cum e bun de spânzurat ?
 Unde turcii c-auzea,
 Fesul din cap îl lua
 Și de rile că-l umplea,
 Lui Neculcea-l dăruia.
 Dar Neculcea ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Șapte sfori că mi-ș' scotea,
 Șapte sfori de mătase,
 Împletite-n cinci și-n șase.
 Mi-l lega, mi-l verega,
 În mîna turcilor că-l da.
 Dar turcii cînd mi-l vedea
 La pașa-al lor că mi-l ducea.
 Pașa ce judecata-i făcea ?
 O pietricică-i aducea,
 Pietrica morii
 Din țara Moldovii ;
 Între spete i-o lega,
 La Dunăre că-l ducea
 Și din gură-l blestema :
 — Dunărea că l-a crescut,
 Dunărea l-a hărănit,
 Dunărea ca să-l mănînce !
 Brînci în Dunăre că-i da,
 Trei zile, trei nopți urla,
 Pînă la fund că cădea,
 Cu fata-n jos că-mi cădea.
 Răcii-l mișcă,
 Răcii-l pișcă,
 Morunii de el se freacă,
 Tanislau nu se deșteaptă.
 Venea un rac,
 Mare, răscăcarat,
 Și de nas că-l apuca,
 Cu bucata că-mi pleca.
 Tocmai atunci se deștepta !
 Dar Tanislau ce-mi făcea ?

— Cată, f . . tu-i mumă-sa,
 Asta mi-e din Neculcea ;
 Neculcea că m-a legat,
 În mîna turcilor m-a dat !
 Între spete cletina,
 În fața apii că se da
 Și el, frate, se trăgea,
 Cam șerpește,
 Cam broștește,
 Pîn' la vadu Brăilii,
 Cam de din josul schilii.
 Dacă la vadul Brăilii da,
 Voichița la apă-mi venea
 Cu vedrile la spinare,
 La apșoară ca să-și ia.
 Tanislau, cînd se uita,
 Pe Voichița mi-o vedea
 Și-n gura mare-i striga :
 — Ah, Voichițo, lumea mea,
 Scoate-mă, neică, d-aicea,
 Mare pomană-i avea !
 Cînd Voica că-l auzea
 Și la el că se uita,
 Ochii-n cap îi cunoștea ;
 Dosu la tat-său că da
 Și din gură că-i zicea :
 — Tăicuțule, taic-al meu,
 Un negustor s-a-necat
 C-un sipet mare-nărcat,
 Tot de galbeni mi-e-nșesat.
 Ai, taică, cu caicu și cuțitu
 Să-i tăiem noi lui sipetu !
 Iar tat-său că-mi pleca ;
 Cînd la Dunăre-ajungea
 Și cînd ochii și-arunca,
 Ochii-n cap îi cunoștea,
 Dar el, frate, ce-mi zicea ?
 — Ah, Voichițo, fata mea,
 Taică, negustorașul tău
 Oi să-mi mănînce capul meu !
 Unde voica c-auzea,

Ea lui tat-său zicea :
 — Ado, taică, caicu și cuțitu,
 Să-i tăiem noi lui sipetu !
 Caicu și cuțitu-l lua
 Și la Tanislav pleca ;
 Sforile i le tăia,
 Piatra-n Dunăre cădea.
 Tanislau ce mi-ș' făcea ?
 Mîna pe caic punea ;
 Ca o pasăre zbura
 Și-n caic el s-arunca,
 Mîna pe lopeți puneă,
 De trei ori că mi-și trăgea,
 De șapte pași pe mal l-azvîrlea,
 Așa de necăjit erea !
 La tatăl Voichii se ducea,
 Numai cu pumnu-l bătea,
 Pîn' ce sufletu-i ieșea.
 Acolo mort că-l lăsa,
 Pe Voica-n brațe-o lua,
 În guriță o săruta,
 Ziua bună că-și lua.
 Pe uliță c-apuca,
 C-un popă că se-ntîlnea,
 Cu cizma că mi-l bătea,
 Pînă sufletu-i ieșea
 Și de haine-l dezbrăca,
 Călugăr că se făcea ;
 I ua tîrgul d-a lungul,
 Pimnițile d-a rîndul.
 Într-o pimniță mică,
 Mică de nimică,
 Cu-o sută optzeci de uși,
 Cu-o sută optzeci de buți,
 Toate buți, nene, buzdugene,
 D-o sută cincizeci de vedre,
 Pe Neculcea că-l găsea
 Cu trei fete de-mpărat,
 Luat din Țaligrad, —
 Cam cu hapca le-a luat, —
 Bea cu ele după cap :

Alta-l mișcă,
 Alta-l pișcă,
 Alta cu vin mi-l stropește,
 Fețișoara-i rumenește.
 Cînd Neculcea că-l vedea,
 Acolo că-ncremenea.
 Tanislau că-l judeca :
 — A ba, Neculceo, sluga mea,
 Ce rău, frate, ți-am stricat
 De pe mine m-ai legat,
 În mîna turcilor m-ai dat,
 În Dunăre m-a aruncat ? !
 Sîmbrioara că ți-am dat,
 Nici un ban nu ți-am mîncat !
 Pe fete că le lua,
 Pe la casele lor le trimetea,
 Mîna pe Neculcea puneă,
 La Dunăre că-l ducea
 Și lui, frate,-i dăruia :
 Pietricica rîșniții
 Din țara Moldovii.
 Între spete i-o lega,
 Brînci în Dunăre că-i da
 Și-așa din gură-i zicea :
 — Dacă-i fi și tu vrun viteaz,
 Să mai ieși și tu să vorbești
cu mine

Cum vorbesc și eu cu tine,
 Bine-oi ieși ;
 Dacă nu aici te-oi handosi !
 Și d-acolo cînd pleca,
 C-un popă că se-ntîlnea,
 Un paloș că cumpăra
 Și lui Tanislau îi zicea :
 — Părinte, sfinția-ta,
 Tu ești călugăr bătrîn,
 Cunoști fierul care-i bun ;
 Eu, frate, c-am cumpărat
 Paloș bun și lăudat,
 Cinci sute de lei c-am dat.
 Cînd paloșul că-l vedea,

Paloşul şi-l cunoştea,
 Mustăcioara că-i rîdea
 Şi din gură că-i zicea :
 — Părinte, sfinţia ta,
 Ia-ngenunche-naintea mea,
 Să te spovedesc ceva.
 Cînd înainte-i îngenunchea,
 Paloş din teacă trăgea,
 Îi dedia capul cît colea.
 Paloşul de sînge-l ştergea
 Şi-n cîrpă l-înfăşura
 Şi-l băga în sîn la piele,
 Tot ca mai nainte vreme.
 Pe o uliţă c-o lua,
 Lua tîrgul d-a lungul,
 Pimniţele d-a rîndul.

Cînd turcii că mi-l vedea,
 Toţi din gură că răcnea :
 — Baba, baca, ghiaura,
 Ori o fi vrun frăţior,
 Sau, măre, vrun verişor,
 Că prea seamănă cu el ? !
 Tanislau că-mi pleca,
 La maică-sa se ducea,
 Caicu că şi-l lua,
 Pe Dunăre că-mi pleca
 Şi la turci că-mi ciopîrtea !

Culeasă de Chr. N. Țapu din
 gura lăutarului Dumitru Văleanu,
 din Roşiori-de-Vede — Teleor-
 man.

36

Cîntecul lui Badu Cîrciumarul

Vine turcii tot d-aiurea
 În plaiurea,
 Tot umblînd şi ispitînd
 Şi cu caii nechezînd
 Şi de Badu-şi întrebînd :
 — Care-i Badu cîrciumaru,
 De ziua cîrciumăreşte
 Şi noaptea măcelăreşte ?
 Plimbă-mi-se turcii, plimbă
 Pe marginea Dunărei ;
 Aşa turcii se plimba,
 Cu trei fete se-ntîlnea,
 Care la pînză nălbea,
 Şi bună ziua le da :
 — Bună ziua, fetelor !
 — Mulţumescu-vă, domnilor
 Şi mai mari pafirilor !
 Aşa turcii ce-mi grăia ?

Cu fetele că vorbea :
 — Fetelor, ca dumneavoastră,
 De mi-aţi spune în dreptate,
 Pînzele să se-nălbească,
 Ştii ca coala de hîrtie
 Care o iei din prăvălie
 Şi logofetii mi-o scrie.
 De n-aţi spune în dreptate,
 Pînzele să se cernească
 Ca rasa călugărească.
 Care e Badu cîrciumaru,
 De ziua cîrciumăreşte
 Şi noaptea măcelăreşte ?
 Dar fetele ce-mi făcea ?
 Ele că mi se-ntrista,
 Pînzele şi le strîngea,
 Potecuţa casii-şi lua.
 Dară turcii ce-mi făcea ?

Din urmă nu le slăbea.
 Când în sat s-apropia,
 Iar înainte le ieșea,
 În potecă le întâlnea
 Și-al doilea le-ntreba :
 — Care-i Badu cârciumaru,
 De ziua cârciumărește
 Și noaptea măcelărește,
 Măcelar de turci d-ei mari,
 Le taie capetele
 Și le ia haznalele ?
 Dar fetele ce-mi făcea ?
 Tot de frică și de groază
 Pe turci îi îndrepta
 Și casele le-arăta :
 — Turcilor, pafirilor,
 Vedeți a casă mititică,
 La cea margine de luncă,
 Cu ferestrele de sticlă,
 Cu porțile zugrăvite,
 Pîn 'năuntru poleite,
 Cea Badu cârciumaru,
 Acilea, mare, că-mi șade.
 Așa turcii ce-mi făcea ?
 Iatagane că scotea,
 Pe călușei tăbăra
 Și la Badu că-mi mergea.
 Porți încuiate găsea,
 De trei ori că mi-l striga,
 Nimenea că n-auzea,
 Porțile nu descuia.
 Dară turcii ce-mi făcea ?
 Buzdugane că-mi scotea,
 Crez în poartă le repezea,
 Porțile la părete că-mi da ;
 Turcii în curte că-mi intra,
 Drept la grajd că-mi trăgea,
 Caii la iesle punea,
 Fîn cu ploaie că le da,
 Sus pe sală se suia.
 Când la Badu că mergea,

Puținel ușa-mi crăpa
 Și pe Badu nu-mi vedea.
 Dară turcii ce-mi făcea ?
 Peste Băduleasa da,
 La oglindă se gătea,
 Zulufii și-i răsucea,
 Bună ziua că mi-i da :
 — Bună ziua, Băduleasă,
 Fată de cârciumăreasă,
 Cu ochii din curvă-aleasă ;
 Pe Badu ce l-ai făcut ?
 Pentru Badu c-am venit.
 De ți-e Badu, crezi, la vie,
 Trimete curînd să vie ;
 De ți-e Badu, crezi, la cramă,
 Trimete ca să mi-l cheamă ;
 De ți-e-n secerat,
 Trimite cai de olac,
 Să mi-l aducă legat !
 Băduleasa ce-mi zicea ?
 — Turcilor, pafirilor,
 Nu mi-e Badu în secerat,
 Și mi-e Badu mort de beat,
 C-a băut și s-a-mbătat.
 El, mare, cînd s-a culcat,
 Către mine s-a jurat, —
 Eu de cînd l-am luat,
 Așa spaimă nu mi-a dat :
 Că cine l-o deștepta
 Frumos capu i-o tăia !
 Și el, mare, s-a culcat
 Cu paloșu pus pe piept,
 Și mi-e frică să-l deștept !
 Așa turcii c-auzea,
 Năvală ca porcii da,
 Peste Badu că intra.
 De adormit că mi-l lua,
 Cu fața-n jos că-l punea,
 Frumușel că mi-l lega
 Sfîrc cu mîinele-ndărăt ;
 Cu frînghie de mătase

Care e-mpletită-n șase,
 Taie carne, razmă-n oase.
 Cu vârsta-n douăsprezece,
 Taie carne, pîn os trece.
 Și bine mi-l priponea
 Tot de stîlpul coșului,
 În bătaia fumului,
 În dogoarea focului,
 Unde-i păs voinicului.
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 Care nu se dovedea,
 Cu latul iatanului,
 Tot în lungu trupului,
 Cu sfîrcul zgîrbaciului,
 Pe fața obrazului,
 Unde-i păs voinicului !
 Dară Badu ce-mi făcea ?
 De nevestă se ruga :
 — Alei, tu, soția mea,
 Nu ședea, nu te uita,
 Cată, f . . tu-i mumă-sa,
 Că mi-a scurtat viața !
 Ia mai ia-ți cheițele,
 Descuie lădițele
 Și-ți ia ie
 Dintr-o mie,
 Rochiță de citarie
 Și ochi negri din colivie,
 Sprîncene de condeială,
 Buze moi de rumeneală,
 Și brîu lat
 De Țaligrad,
 Cotu șapte galbeni luat.
 La cămară să-mi descui,
 Oala de galbeni să-mi umpli
 Și în casă ca să-mi intri.
 Cînd în casă că-i intra,
 Te faci a împiedica,
 Galbeni pe jos a vărsa.
 Turcii cînd or vedea,
 Galbeni de jos or aduna

Și pe mine m-or lăsa.
 Cată f . . tu-i mumă-sa,
 Vedea-vei ce li-oi lucra !
 Dară turcii ce-mi făcea ?
 La galbeni nu se uita,
 Tot pe Badu-l canunea,
 Doi la bătaie-i trăgea,
 Doi la Badu se răstea.
 Badu nevastă zicea :
 — Alei, tu, soția mea,
 Nu ședea, nu te uita,
 Cată f . . tu-i mumă-sa,
 Că mi-a scurtat viața !
 El așa mi-o învăța :
 — Dragă nevastă mea,
 Sumete-ți rochița-n brînă
 Și mi-ți ia vedrița-n mînă
 Si-ți fă calea la fîntînă,
 Și vedrița să mi-o lași,
 Pe uliță să-mi apuci,
 Pe ulița Driului,
 Driului,
 Codriului.
 În capul de uliță
 Este-o mică pimniță.
 Bîne seama ca să-ți iei,
 La pimniță ca să mergi,
 La fereastră ca să strigi.
 Este o mică pimniță,
 Are patruzeci de uși
 Și cu șaptezeci de buți.
 Și pe Niculcea să-l strigi.
 C-acilea Niculcea-mi șade,
 Cu trei fete de-mpărat,
 Luate de la Țaligrad,
 Tot cu sabie le-a luat.
 Și lui Niculcea să-i spui,
 Să vezi Niculcea ce zice.
 Cînd aude, începe-a plînge.
 Așa Niculcea auzea,
 Uși la părete că-mi da,

Pe Băduleasa-ntreba :
 — Cumnată-mea Băduleasa,
 De ce-oi fi mai dat p-acasă ?
 De cînd frati-meu te-a luat,
 Pe la mine n-ai mai dat,
 Pe la mine n-ai mai dat *,
 Dar acuma ce-ai cătat ?
 Dar ea, măre, ce-mi zicea ?
 — Ei, cumnatu-meu Niculcea,
 Nici acuma nu veneam ;
 Crez, azi-noapte, la o vreme,
 Crez, turcii că mi-a sosit,
 Pe Badu mi l-a robit.
 Şade Badu spînzurat
 Tot de stîlpu coşului,
 În bătaia fumului,
 În dogoarea focului,
 Unde-i păs voinicului !
 Mi-l bate, mi-l chinuieşte,
 De nu se dovedeşte,
 Cu latul iatanului,
 Tot în lungul trupului,
 Cu sfîrcu zgîrbaciului,
 Pe faţa obrazului,
 Unde-i păs voinicului !
 Şi tu bei şi chiotеşti
 Şi de Badu nu-ngrijeşti
 Şi din pistoale trosneşti,
 Cu trei fete de-mpărat,
 Luatе de la Țaligrad,
 Tot cu sabia le-ai luat !
 Dar Niculcea ce-mi făcea
 Cînd așa că-mi auzea ?
 Acasă mi-o trimetea :
 — Cumnată-mea Băduleasa,
 Ia-ți drumu, te du acasă,
 Că mișelu s-a-mbătat,
 D-aia turcii l-a legat ;
 Că el de nu se-mbăta,
 Pe el turcii nu-l lega.

Ea așa cînd mi-auzea,
 Din picioare că-mi cădea
 Și pe jos se tăvălea,
 Mîna-n cap că mi-ș' punea,
 Cît apuca atît rupea.
 Niculcea dacă vedea,
 Cu inima se-ntorcea
 Și la ea că se ducea,
 De mîneacă mi-o lua
 Și-acasă mi-o trimetea,
 Cu gurița mi-o învăta :
 — Cumnată-mea Băduleasa,
 Ia-ți drumu, te du acasă,
 Dă mai iute din picior
 C-am un puișor de șoim,
 L-oi deștepta din somn,
 Te-oi ajunge, te omor !
 Tu acasă să te duci,
 Eu pe urmă c-oi veni,
 Tot cîntînd și chiotînd
 Și cu murgu nechezînd,
 Din buzdugan azvîrlind,
 Gardurile pologind.
 Turcii, măre, or auzi,
 Pe tine te-or ispiti.
 Și tu, măre, să le spui
 Că sînt negustor de boi
 Și viu în gazdă la voi,
 Că și voi aveți doi boi ;
 C-am vîndut cirezile
 Și-am băut cîștiurile :
 A băut de s-a-mbătat,
 D-aia face larmă-n sat.
 Ea așa că le spunea,
 Dacă turcii mi-o-ntreba.
 Uite Niculcea sosea,
 Turcii-n casă că intra,
 Tot de Badu s-apuca.
 Iar Niculce cînd venea,
 Calu afară că-l lega ;

* Vers repetat în ediția princeps. (N. ed.)

Când în casă că intra,
 Spate-n uşă că punea
 Şi bună ziua le da :
 — Bună ziua, turcilor,
 Şi mai mari pafirilor !
 De vă e robul de vînzare,
 Daţi-mi-l mie-n parale,
 Ori să facem d-o schimbare ?
 Aşa turcii c-auzea,
 Foarte rău se supăra
 Şi ca mai tare spunea :
 — Nu ni-e robu de vînzare,
 Nici că-i robu de schimbare,
 Că ni-e robu de pierzare !
 Niculcea, cînd auzea,
 Foarte rău se supăra,
 Ca mai tare porunca :
 — Cumnată-mea Băduleasa,
 Nu şedea, nu te uita,
 Şi mai ia-ţi cheiţele,
 Descuie-ţi pimniţele,
 Scoate-mi o cupă de vin,
 Să-nchinăm pe la ai creştini !
 O cupă de vin scotea,
 În miezu casii-o punea.
 Luau turcii şi mi-l gusta,
 Foarte bun li se părea.
 Iară turcii ce-mi zicea ?
 — De turci şi cu pace rea !
 Dar Niculcea-mi răspundea :
 — De turc şi cupa voi da ;
 Cine cupa nu mi-o bea
 Frumos capu i-oi tăia !
 Bea turcii şi se-mbăta
 Şi pe Niculcea-ntreba :
 — Ce măsură cupa să aibă,
 Care noi n-om putea bea,
 De turc şi cupa ?
 Dar Niculcea le spunea :
 — O vadră şi cinci oca,
 Care bea Badu cu ea,

Vadra Țaligradului,
 Ocaua-mpăratului.
 Turcii vinu că-mi bea,
 De turc cupa-şi primea,
 Bea turcii şi se-mbăta
 Şi de Badu că-şi uita.
 Dar Niculcea ce-mi făcea ?
 Bine el că-i cunoştea
 Şi de loc că se ruga :
 — Turcilor,
 Boierilor,
 Am băut,
 Ne-am veselit,
 Rîndu Badului a venit ;
 Slobodiţi-i mîna dreaptă,
 Facă-şi crucea creştinească,
 Să-i dăm un pahar de vin,
 Să încerce vinu de bun,
 Că şi el o fi creştin !
 Dară turcii ce-mi făcea ?
 Ei că dacă se-mbăta,
 Pe Niculcea-l asculta,
 Iataganele scotea,
 Frînghiile le tăia,
 Drumu Badului că-i da ;
 D-un pahar de vin că-i da,
 Badu în mîna-l primea,
 Numa buzele uda,
 Ca mai tare porunca,
 De frate-său se ruga :
 — Alei, frate Niculcea,
 Mari ți-a fost puterile,
 De mi-ai lungit zilele ;
 Bate-mi tu marginele
 Şi să-mi ții soroacele,
 Să-mi bat eu mijloacele.
 Ce de la mine o scăpa,
 De la tine să nu scape,
 Nici pe gaură de şarpe !
 Badu, mare, ce-mi făcea ?
 De năcăjit ce era,

Mina-n pozînar băga,
 Mititel paloş scotea
 Şi pîn turci că mi-l izbea ;
 De năcăjit ce era
 N-avea Badu ce tăia,
 Ca pe varză mi-i toca.
 Că fu Badu năcăjit,
 Răzmă paloşu pîn zid,
 Scoase brazde ca de plug.
 El de Niculcea se ruga :
 — Alei, frate Niculcea,
 Mai bine să te păzeşti,
 Că sînt tare năcăjit,
 Ochii s-au-mpojejenit
 Şi mi-e frică că te stric !
 Dar Niculcea ce-mi făcea ?
 La Badu că se ducea,
 De mină că mi-l lua
 Şi-afară că mi-l scotea,
 Apă rece că cerea,
 Pe ochi negri că-l spăla,
 Badu că se deştepta,
 Drept la grajd că se ducea ;
 Şaua pe negru aşeza
 Şi la cămară mergea.
 Dăşageii îi lua
 Şi de galbeni îi umplea,
 Şi pe negru îi aşeza,
 Şi la plimbare pleca
 Pe uliţa Driului,

Driului,
 Codriului.
 Amîndoi că se plimba
 Şi Niculcea mi-ş' cînta :
 — Vai, fratule,
 Badule,
 Cum îţi arde casile
 Şi mi-ţi put slăninele !
 Dară Badu ce zicea ?
 — Las', fratule, să ardă,
 Că mai am paralele
 Şi mi-oi face altele ;
 Mari ţi-a fost puterile,
 De mi-ai lungit zilele !

Mă plătii cu cîntecu
 Ca lupu cu urletu ;
 Cînd potera mi-l goneşte,
 Dă pielea şi se plăteşte.

Cules din gura lăutarului Ion
 Stan-Băluică, Mînaştireni-Vîlcea.
 Să se compare ca variante *Badiul*
 din colecţ. d-lui G. Dem. Teodo-
 rescu, p. 538 sqq şi cu balada
Badiul, p. 124—127, din colecţ.
 d-lui V. Alecsandri, cu *Badiul*
Cîrciumarul din broşura d-lui
 N. Caranfil, p. 76—87, şi *Badiul*
 din colecţia păr. S. Fl. Marian,
 p. 128—141. *Idem* colecţia d-lui
 Vulpian, p. 21 sqq.

Cîntecul Badului

Umblă turcii tot d-aiurea,
 D-aiurea prin păduri,
 Tot dinumuri [*sic*]
 Pă păduri.
 De cătat pe cine cată ?

Tot pă Badu
 Cîrciumaru,
 Ziua este cîrciumar,
 Noaptea este măcelar,
 Măcelaru turcilor,

Chisagiu ovreilor.
 Iar turcii că nu-l afla,
 Peste casili lui că da
 Și la poartă se oprea,
 Și din gură întreba
 Pe nevasta
 Băduleasa :
 — De e Badu-n casă,
 Zi-i să iasă !
 De e-n târg,
 La carne grasă,
 Trimete-l să vie-acasă ;
 De-i în vie,
 Zi-i să vie !
 Băduleasa ce zicea ?
 Ea așa le răspundea :
 — Nu e-n vie,
 Ca să vie,
 Nici în târg
 La carne grasă,
 Trimes, să vie acasă ;
 Ci e beat,
 Culcat în pat,
 Cu paloșu gol pe piept,
 Și mi-e frică să-l deștept,
 Că-i un om cam neînțelept.
 Turcii dacă auzea,
 După cai descăleca,
 Năvală-n casă că da
 Și pe Badu îl lega
 Tot de stîlpu hornului,
 În dogoarea focului,
 Unde-i păs voinicului.
 De Badu ce mi-și zicea ?
 — Dragă Băduleasă,
 Tu nevastă-mea,
 Ce-mi stai și-mi privești ?
 Turcii mă isprăvesc !
 Ia-ți o ie
 Dintr-o mie,
 Rochiță portocalie,

Brîu roșu din Țarigrad, —
 Cinci galbini cotu luat, —
 Și te fă d-a surcela,
 Turcii seamă-a nu-ți băga,
 Pînă mi te-i depărta,
 La frati-meu Niculcea,
 C-ăla capu mi-o scăpa !
 Băduleasa se ducea,
 Vorba bine-i asculta,
 La Niculcea se ducea.
 Niculcea cînd o vedea,
 Să-ntrista, să bucura :
 — Ce e, dragă cumnată ?
 — Nu este rău pentru mine
 Și nu e nici pentru tine,
 Da' îmi este de tot rău
 Pentru Badu, frati-tău ;
 Că turcii mi l-au legat, —
 L-au găsit culcat în pat, —
 Tot de stîlpu hornului,
 În dogoarea focului,
 Unde-i păs voinicului.
 Niculcea cînd auzea,
 Așa din gură-mi grăia :
 — Țîn', cumnată, 'în de bea,
 Și mergi înaintea mea ;
 Că eu cînd oi veni,
 Din pistoale pîrîind
 Și din gură hărăpind
 Și chiuind,
 Turcii cînd o auzea,
 Pe tine te-o întreba :
 „Cine este acela
 De vine așa ?“
 Tu să le spui lor joi :
 Ăla-i negustor de boi,
 Și trage-n gazdă la noi ;
 Și-a vîndut cirezili
 Și și-a strîns dobînzili,
 Și-acum bea din cîștiguri !
 Niculcea cînd sosea,

După cal descăleca
 Și în casă că mergea ;
 O mînă-n prag că puneă,
 Cu alta fruntea ștergea,
 Așa cu ochii privea
 Și „salamonichi“ zicea,
 Da' turcii nimic nu-i răspundea.
 Cînd mîna pe paloș puneă,
 Nici un turc nu rămînea,
 Pe toți grămadă-i făcea,
 Pe frati-său îl dezlega,
 Afară că mi-l scotea
 Și din gură-așa zicea :
 — Băduleasă, cumnată,
 Scoate ce-ai mai bun din casă,
 Scoate ce-ai mai scump din casă !
 Apoi foc caselor puneă,
 Care pe drum că trecea
 Tot pe Badu-l văicărea :

— Vai, sărace Badule,
 Cum îți arde casile !
 — Las' să arză casile :
 Să topească slăninile,
 Să curgă unturile !

Ne-nchinăm cu cîntecu,
 Ca calu bun cu umbletu,
 Ca și lupu cu crîngu :
 Cît trăiește,
 Libovește,
 Cîte-un coteț că izbește,
 Cîte-o gîscă jumulește,
 Cîte-un purcel guicește,
 Vînătoru-l dobîndește,
 Dă chelea și să plătește.

Cules de d-l Ion Odor de la Ion
 Pescaru, din comuna Gura Beliei
 —Prahova.

Cîntecul Baduhii

Tot umblînd și întrebînd,
 Tot de Badu ispitind.
 — Băduleasa cea frumoasă,
 Ochi negri de curvă-aleasă,
 Chipul ca de jupăneasă,
 Spune nouă unde-i Badu,
 C-am fost cireză de boi,
 Și boii că i-am vîndut,
 Cîștigu n-am împărțit.
 De-o fi Badu-n deal la vie,
 La el să-mi trimeți să vie ;
 De mi-o fi Badu în sat,
 La el să-mi trimiți un sfat.
 Băduleasa cea frumoasă,

Ochi negri de curvă-aleasă,
 Chipul ca de jupăneasă :
 — Nu mi-e Badu-n deal la vie,
 La el să-mi trimeți să vie :
 Dar Badu mi s-a culcat
 Și el cînd mi s-a culcat,
 Pe sabie s-a jurat
 Că pe el cin' l-o scula,
 Frumos capul i-o tăia.
 Turcii atunci cînd mi-auzea,
 Năvală-n cas' ca porcii da,
 Mîinile pe el puneă
 Și frumos că mi-l lega
 Cu frînghie de mătase,

Împletite în cinci și șase,
 Și cu mâinile în piez,
 De-i trosnea oasele-n piept,
 Tot de lemnul coșului,
 În dogoarea focului,
 În bătaia fumului,
 Unde-i pasă Badului,
 Iar Badu ce mi-și zicea ?
 Din guriță-așa grăia :
 — Băduleasa cea frumoasă,
 Ochi negri de curvă-aleasă,
 Chipul ca de jupîneasă,
 Dintr-o mie ia o ie
 Și-mi ia cîmpul tot de-a lungul
 Și cîrciumile de-a rîndul,
 Pe fratele meu Niculcea îl vei găsi
 Și cu el aici vei fi.
 Băduleasa ce-mi făcea ?
 O ie că mi-și lua,
 Vadra-n cap că mi-o pune
 Și lua cîmpul tot de-a lungul
 Și cîrciumile de-a rîndul.
 Turcii atunci cînd mi-o vedea,
 Crezînd că la apă se ducea.
 Ea prin toate cîrciumile căta,
 Pe cumnatu-său Niculcea-l găsea
 Într-un fund de pimnicioară ;
 Cu trei mîndre chefuia :
 Una cu vin mi-l stropea,
 Alta cu batista-l ștergea,
 Fața i se rumenea,
 Și una-n pungă mi-l căta.
 Băduleasa îi grăia :
 — Măi cumnate Niculceo,
 Tu bei și te-nveselești,
 De fratele tău Badu nu gîndești.
 Ea-ntîmplarea îi spunea.
 Cîrciumăresei îi porunea,
 O vadră de vin scotea
 Și-n gură că mi-o pune,

Tocma-n fund că-i resufla.
 Și acasă că-mi pleca,
 Și pe drum cînd îmi mergea,
 Din gură că-mi și răcnea,
 Din pistoale îmi trosnea.
 Turcii atunci cum mi-auzea
 Pe Băduleasa o-ntreba :
 — Fir-ar mă-sa, mumă-sa !
 Cine să fie ala ?
 Băduleasa le spunea :
 — Ala-i cirezar de boi
 Și vine-n gazdă la noi,
 C-avem și noi patru boi,
 Și din patru vindem doi.
 Niculcea la ușă cînd îmi ajungea
 Odată că îmi răcnea.
 Turcii cînd îl auzea,
 Năvală toți că îmi da,
 Pe sub pat că îmi intra,
 Pe frate-său că-l vedea,
 Mîinile pe el pune,
 De frînghie-l dezlega,
 Paloșul că mi-l scotea
 Și în două mi-l frîngea.
 - - Hai, ia tu, mă, cotoru
 Și să-mi dai mie vîrfu !
 Și pe turci că se puneau,
 Bucățele îi făceau
 Și în pod că mi-i băgau,
 Și foc caselor le dau.
 Cine pe drum mi-și treceau,
 Toți pe Badu îl vîitau
 Și din gură îi ziceau :
 — Vai, sărace Badule,
 Cum îți arde casele !
 — Lasă arză, f...-le-n c.,
 Că n-au fost la locu-ăl bun,
 Și au fost puse lîngă drum.
 Mie nu-mi este de casă,
 Ca de nește carne grasă,

Vreo cincizeci de măsculeți,
De-mi arseră-n poduleț !
Badu, Badu cârciumaru,
Cârciumar de vinuri tari,
Ziua îmi cârciumărea,
Noaptea îmi măcelărea ;

Cârciumar de vinuri tari,
Măcelar de turci de-i mari.

Culeasă de Grigorie Constanti-
nescu de la Badu cârciumaru din
cătunul Schit, com. Dobra, jud.
Romanați.

39

Badiu

Umblă turcii tot aiurea,
Tot aiurea prin plaiurea,
Întrebînd
Și ispitind,
Tot de Badiul întrebînd,
Tot de Badiu cârciumar, —
Că ziua mi-i cârciumar
Și noaptea mi-i măcelar :
Măcelaru turcilor,
Hahamu jîdanilor, —
Pîn' pe Badiu adeverea.
--- Fa Bădiuleasă
Frumoasă,
De ți-i Badiu-n casă
Zi-i să iasă ;
De-i în vie,
Zi-i să vie ;
De-i în tîrg la carne grasă,
Du-t' de-i zi să vie-acasă.
Dar femeia
Ca femeia,
Poale lungi
Și minte scurtă :
— Nu mi-i Badiu-n casă,
Ca să-mi iasă ;
Nici în vie,
Ca să-mi vie ;

Nici în tîrg la carne grasă,
Ca să-i zic să vie-acasă ;
Ci Badiu cep la bute că mi-a dat
Și Badiu mi s-a-mbătut,
Și el, măre, s-a culcat
Pe gîrliciul pivniței,
Cu pistoale
La picioare,
Cu paloșul gol pe pept
Și mi-i teamă să-l deștept.
Turcii dacă auzea,
La Badiu năvală-mi da,
Framușel că mi-l lega
Cu sforița de mătăasă,
Împletită vița-n șase,
Cum răzbește, măr', la oase.
Și, măre, că mi-l lega
La piciorul hornului,
La dogoarea focului,
Unde-i păs voinicu'ui.
Și-l bătea,
Și-l schingiua,
Pîn' ce turcii obosea.
Badiu atunci îmi grăia :
— Fa Bădiuleasă,
Intră-n mică chilioară,
Umple poala, măr', de galbeni,
Și prin casă

Îi revarsă.

Turcii la galbeni că s-or trage,

Pe mine m-or mai lăsa.

Bădiuleasa așa-mi făcea ;

Turcii în samă nu prindea,

Tot pe Badiu-l schingiuia.

Badiu apoi iar grăia :

— Fa Bădiuleasă

Frumoasă,

Intră-n mică chilioară,

Pune fața la ghileală,

Buze moi la rumineală,

Sprîncene negre-n cerneală.

Turcii la tine s-or trage,

Pe mine m-or mai lăsa !

Bădiuleasa așa-mi făcea,

Turcii în samă nu prindea,

Tot pe Badiu-l schingiuia.

Apoi Badiu iar grăia :

— Fa Bădiuleasă

Frumoasă,

Ia coșele într-o mînă,

Coghilița-n altă mînă

Și fă-te a duce la apă ;

Iar tu, măre, mi te du

La frate-miu Neculcea.

Bădiuleasă așa-mi făcea ;

Cînd acolo ajungea,

Pe Neculcea îl găsea

Cu trei curve pe genunche :

Una-l pișcă,

Una-l mușcă,

Una cu vin îl stropește,

Fețișoara-i rumenește.

Bădiuleasa așa-i grăia :

— Tu bei, măr', te veselești,

Și de frat' tu nu gîndești,

Că pe frat' tu-l schingiuieste.

— Fa cumnată Bădiuleasă,

Du-te tu înainte-acasă,

Că, măre, că oi veni

Chiuind

Și bătăind,

Din buzdugan azvîrlind.

Turcii de te-or întreba :

Cine este acela ?

Ori îmi este vrun viteaz

Ori îmi este-un blestemat ?

Tu, măre, așa să zici :

„Nici nu mi-este vrun viteaz

Nici nu mi-este-un blăstemat ;

Și-a fost negustor de boi,

Și îi drumul pe la noi ;

Și-a fost negustor de vaci

Și i-i vremea de-a se-ntoarce,

C-a vîndut cirezele

Și-acum bea dobînzele,

Și gustă vinul de bun,

Crîsmăreasa

De frumoasă ;

Mi-a venit și rîndul meu,

Să-i agiute Dumnezeu !“

Bădiuleasa cînd sosea,

Și Neculcea că venea

Chiuind

Și bătăind,

Din buzdugan azvîrlind.

Turcii, măre, o întreba :

— Cine este acela ?

Ori îmi este vrun viteaz,

Ori îmi este-un blăstămat ?

Bădiuleasa răspundea :

— Nici nu este vrun viteaz,

Nici nu mi-este-un blăstămat ;

Și-a fost negustor de boi

Și îi drumul pe la noi ;

Și-a fost negustor de vaci

Și i-i vremea de-a se-ntoarce,

C-a vîndut cirezele

Și-acum bea dobînzele

Și gustă vinul de bun,

Crîsmăreasa

De frumoasă ;
 Mi-a venit și rîndul meu,
 Să-i agiute Dumnezeu !
 Cînd Neculcea că sosea,
 Suș-salamalichi le da,
 Turcii toți încremenea,
 Și din gură le grăia :
 — Ce vi-i robul vinovat,
 De-l țineți așa legat ?
 De vi-i robul de vînzare,
 Să vi-l plătesc cu parale.
 Dar deliîi răspundea :
 — Nu ni-i robul de vînzare,
 Și ni-i robul de pierzare !
 Neculcea pe lîngă Badiu se lipea
 Și sforîta i-o tăia
 Și din gură așa-mi grăia :
 — Fa cumnată Bădiuleasă,
 Ia ad' un pahar de vin
 Să cinstesc pe est creștin,
 Că de cînd șede legat,
 Buzișoara i-a crăpat.
 Bădiuleasa seama bine îi știa,
 Vadra plină o scotea,
 Badiu la gură o punea...
 Puțintel ce rămînea
 Da lui Neculcea de bea.
 Apoi Neculcea grăia :
 -- Fa cumnată Bădiuleasă,
 Pune tu spate la ușă,
 Și ce-or scăpa de la mine,
 De la tine să nu scape.
 Și mi-i tăia mănuncheste

Și mi-i arunca snopește.
 Neculcea apoi grăia :
 -- Fa cumnată Bădiuleasă,
 Scoate ce ai bun din casă !
 Bădiuleasa așa făcea.
 Lui Neculcea cîte doi,
 Bădiuleasa cîte trei
 Și în pod îi azvîrlea,
 Foc caselor că le da.
 Care cum pe drum trecea,
 Tot pe Badiu mi-l căia :
 — Vai, sărace Badiule,
 Cum îți arde casele
 Și-n pod, mă, slăninele,
 De-a-mpuțit ulițile
 Și toate drumurile.

Eu mă-nchin cu cînticu,
 Ca și lupu cu crîngu.
 Cînd vîntorului dobîndește,
 Dă pielea și se plătește.
 Vînde pielea-n cinci parale,
 F...te-l-aș care le are.
 Și ziceți, boieri, amin,
 Că v-am cîntat cîntic bătrîn
 Și vi l-am cîntat deplin ;
 Pe urmă cu băutura,
 Să-și ude băietul gura !

Auzită de la învățătorul
 Em. I. Mironescu, din comuna
 Oncea—Covurlui, de la tatăl
 său I. N. Miron, pe la 1860, în
 comuna Vulturul, plasa Biliiești,
 județul Putna.

Foaie verde salbă moale,
 La vale, la vale,

La vale, la schilă,
 Din jos de Brăilă,

Încarcă, mi se-ncarcă,
Marfă mi se-ncarcă :
Nouă galaoane,
Două-trei zandale,
Fir și ibrișim,
Sculuri de mătase,
Parte femeiască,
Că e mai bănoasă.
Dar cine-mi încarcă
Și cine-mi descarcă ?
Arapu buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzii pe cap,
Cu mustați de rac,
Cu solzii pe burtă,
Parcă sînt de știucă.
Unde că-mi tușaste,
Casa-mi trebușaste,
Unde că-mi strănută,
Răi cîini întărită.
Dar mai jos, în vale,
Mi-este-o cîrciumioară
Și-n ea o cîrciumăreasă,
Mult e mîndră și frumoasă.
Chira Chiralina,
Frumoasa copilă,
Floare din grădină.
Cînd Arapu mi-o vedea,
El moarte că-și făcea,
Din gură-i grăia :
— Foaie verde și-o zambilă,
Chiro, Chiralino,
Frumoasă copilă,
Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine,
Că mult ți-o fi bine.
Eu ție ți-oi face
Zestre cum îți place,
Așternutul tău,

Parale mărunte,
Pe sîrmă țesute ;
Căpătiul tău,
Tot para grunjeu,
Galbini vinetici,
Tot de cîte cinci,
Nu umblă p-aici,
Să schimbi, să mănînci.
Și eu ți-oi mai face,
Cum ție îți place,
Pe mare, la vale,
Tot d-o vie mare,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi !
Dară Chira ce-mi zicea :
— Avuția ta
Nu o poci lua,
Nu-mi stric legea mea.
Și de te-aș lua,
Pe mine m-oi ducea
Peste Nadolie,
Vedea-o-aș pustie !
Pe mine m-ar vedea
Frățiorii tăi,
Șerpii Dunărei ;
Surorile tele,
Broaște Dunărele.
Pe min' m-or vedea,
Pe min' m-or mînce !
Că unde s-a văzut
Și s-a pomenit,
În țara arăpească,
Fată creștinească ?
Arapu, cînd auzea,
Mult, frate, se necăjea,
Șease oca de vin cerea,
Într-o oală le punea,
Dintr-o dată le sorbea.
Arapul că se-mbăta,

Altele el că-mi cerea.
 Pînă Chira că-mi venea,
 Mina pe ea că punea,
 La caic că mi-o ducea,
 În caic el mi-o suia ;
 Drumu caicului îi da,
 Frumos, frate, mi-o lega,
 Cu pleata din cap
 De stîlp de catarg.
 Unde mi-o săruta,
 Fălcile strămuta.
 Și-unde mi-o strîngea,
 Cosița că-i frîngea.
 Iată, mare, că-mi venea
 Frații Chiralinii,
 Hoții Brăilii,
 Șerpilor Dunării.
 Marfă multă aducea,
 Marfă femeiască :
 Sculuri de mătase,
 Și ei că-mi striga :
 -- Chiro, Chiralino,
 Deschide-ți poarta,
 Bagă-ți averea.
 Chira nu răspunde,
 Că n-are de unde.
 Mă-sa nainte le ieșea
 Și din gură le zicea :
 — Dine Constandine,
 Chira nu răspunde,
 Că n-are de unde ;
 Pe Chira v-a furat
 Arapu buzat.
 — Aoleo, maica mea,
 Încetează-ți gura
 Și arată cu mîna,
 Pe unde s-a dus Chira ?
 Cu mîna le-arăta,
 Pe Dunăre în jos,

Se duce cu folos.
 Ei ce mi-și făcea ?
 În caic se punea,
 După ea se lua.
 Unu cîrma că ținea,
 Altu tare că vîslea.
 Pe la miez de noapte,
 Cu sudori de moarte,
 Pe Chira mi-o auzea,
 Din gură-mi striga :
 — Chiro, Chiralino,
 Frumoasă copilo,
 Scoate-ți tu cuțitu
 Și să tai erchenu,
 Ca s-ajung Arapu,
 Să-i tăiem lui capu.
 — Nu poci, neiculiță,
 Soro, drăguliță,
 Că el m-a legat
 De stîlp de catarg.
 Ei, cînd mi-auzea,
 Buzdugan scotea,
 De genuchi îl da,
 Trei pene scotea,
 De-l mai ușura.
 Arap cînd vedea,
 El se spăimînta,
 În Dunăre sărea.
 Cine-mi rămînea ?
 Un turc ciupăcel,
 Al dracului mititel,
 Se teme Giurgiu de el.
 Chira îl învăța,
 Cotoi în apă-arunca
 Și caicu se oprea.
 Frații Chirii că-mi venea,
 Pe ea, frate, o dezlega,
 Acasă mi-o aducea
 Și pe ea mi-o logodea,

Frumoasă nuntă-i făcea,
De nu se mai pomenea ;
Blagă multă că-i mai da,
Toată lumea se mira !

Cules de Christea N. Țapu de
la lăutarii Ghiță Șchiopu din

R.-Vîlcii și C. Cobzaru din
T. Jiu. Acest cîntec este o va-
riantă a celui din colecția d-lui
G. Dem. Teodorescu, p. 643 sqq
și a celui din colecția lui V. Alec-
sandri, p. 116—119. Vezi și co-
lecția d-lui T. Burada, p. 107—
112.

41

Chera Cheralina

Foaie verde, foaie frunză,
Foaie verde ca mālura,
De din jos de schilă,
Din jos de Brăilă,
'Carcă-mi-se-ncarcă
Două-trei stamboale,
Nouă saraoale.
Dar de ce se-ncarcă ?
Marfă femeiască,
Că e mai bănoasă.
Sculuri de mătasă (*bis*),
Marfă femeiască
Că e mai bănoasă.
Dar cine le-ncărca ?
Un arap sangiap,
Negru și buzat,
Cu lutu pe cap
Ca solzii de crap,
Cu lutu pe bucă
Ca solzii de știucă.
Foaie d-o sarma,
Cine-mi târguia ?
Chera Cheralină,
Frumușica zîină, (*bis*)
Floare din grădină
Ruptă din tulpină.
Chera ce-mi avea ?

Nouă buți de vin,
Două de rachiu.
Vinu cine-l bea ?
Al arap sangiap
Cu lut di pi cap
Ca solzii de crap,
Cu lutu pe bucă
Ca solzii de știucă,
Floare d-o sarma,
Din gură-i zicea :
— Chera Cheralină,
Frumușică zîină,
Floare din grădină,
Aida tu cu mine,
În țara arăpească,
Să se pomenească ! (*bis*)
Al arap sangiap,
Negru și buzat,
Cu lut di pi cap,
Cu solzii de crap,
Cu lutu pi bucă
Ca solzii di știucă,
Cu mustăți de rac
Parc-ar fi un drac,
Cherei că zicea :
— Chera Cheralină,
Aida tu cu mine,

E bine de tine !
 D-ai mergea cu mine,
 Eu ție ți-oi face
 Coperișul tău
 Parale mărunte,
 Pe sîrmă țesute, (*bis*)
 Sînt la zaraf multe ;
 Perioara ta,
 Gălbiori mărunți,
 Sînt la arapi mulți.
 Foaie d-o sarma,
 Cu vorba-nșela,
 La hazna mergea ;
 În șeică c-o puneă,
 Pe Dunăre-n jos
 Mergea cu folos. (*bis*)
 Din gură-mi zicea :
 — Lopătarilor,
 Lopătarilor,
 Voi luntrașilor,
 Care nouă zile
 Să meargă-n trei zile,
 Că v-oi plăti bine ! (*bis*)
 Pe Dunăre-n jos
 Mergea cu folos,
 C-o cîrmă de os,
 Cum cînta frumos ;
 C-o cîrmă de sîrmă,
 Cum cînta a milă.
 Frățiorii ei,
 Din și Costandin,
 Hoții Brăilii,
 Șerpîi Dunării,
 Frații ei venea,
 La poartă-mi trăgea,
 Din gură-mi striga :
 — Chera Cheralină,
 Sora noastră bună !
 Floare din grădină,

Ruptă din tulpină,
 Deschide poarta,
 Băgăm haznaua ;
 C-am negustorit,
 De ne-am procopsit !
 Chera nu răspunde,
 Că n-are de unde !
 Mumă-sa ieșea
 Și lor se plîngea :
 — Chera nu răspunde,
 Că n-are de unde !
 — Mumă, mumă-mea,
 Nu poți cu gura,
 Arată cu mîna,
 'Cotro a mers Chera ?
 — Pe Dunăre-n jos
 Mergea cu folos,
 C-o cîrmă de os,
 Mergea cu folos,
 Cum cînta frumos ;
 C-o cîrmă de sîrmă,
 Cum cînta a milă !
 Floare d-o sarma,
 Frații ce-mi făcea,
 Din și Costandin ?
 Floare d-o sarma,
 În margine se da,
 Ocheanu-l puneă
 Și că se * uita,
 Luntrea c-o vedea.
 Azvîrlita-mi da,
 Buzdugane-mi trăgea,
 Cîrma o frîngea,
 A cîrmă de os,
 Cum mergea frumos,
 Și-a cîrmă de sîrmă,
 Cum cînta a milă.
 Floare d-o sarma,
 În loc se-nvîrtea,

---

* În original : se că . . (N. ed.)

Ca vîrtelnița,
 Pînă mi-ajungea,
 În luntre sărea.
 La arap mergea,
 Culcat îl găsea,
 Cînd se zice trei sarmale,
 Și cu capu-n poale.
 Foaie d-o sarma,
 Cu Chera-mi vorbea :
 — Foaie matostat,
 Pe cine-ai întrebat
 Cînd te-ai măritat ?
 Cu cine-ai vorbit
 Cînd te-ai logodit ?
 — Foaie matostat,
 Al arap sangiap,
 Negru și buzat,
 Cu lut di pi cap,
 Parc-ar fi un drac,
 Cu lutu pe bucă,
 Ca solzii de știucă.
 Foaie matostat,
 Să vezi, m-a-nșelat !
 Paloșu-l trăgea
 Și cu el că-mi da,
 Arapu-l tăia.

Pe Chera mi-o lua,
 Îndărăpt pleca,
 Foaie mărgărit,
 În către apus.
 Foaie d-o sarma,
 Din gură o-ntreba :
 — Cheră Cheralină,
 Sora noastră bună,
 Foaie matostat,
 Pe cine-ai întrebat
 Cînd te-ai măritat ?
 Cu cine-ai vorbit
 Cînd te-ai logodit ?
 Floare d-o sarma,
 Acas-o ducea.
 Mumă-sa vedea,
 Din gură-i zicea :
 — Și na-ți pe fie-ta,
 Că-ți plesnea fierea !
 Peșitori venea,
 Peșitori, așezători,
 Tocmai din coade de mări.

Culeasă de Gr. Tocilescu, de la
 lăutarul Ilie C. Mănafu, din că-
 tunul Bucovicioru, comuna Vela,
 Dolj.

42

Ilinca Șandrului

Foie verde-a bobului,
 Pe ulița Giurgiului,
 La casili Șandrului,
 Are Șandru-o fată mare,
 Cînd o vede turcii moare ;
 Iară mîndra Șandruleasă,
 Cînsită cîrciumăreasă

Și cu sprîncenile trase,
 Turcilor se-nfățișa,
 Pe Ilinca să nu dea.
 — Pe Ilinca nu v-o dau !
 Dar Ilinca ce-mi făcea ?
 Vadra-n mîină c-o lua,
 La Dunăre că pleca

Și pe Dunăre-mi vedea
 Un caic împoleit
 Cu postav verde-nvălit,
 Pentru Ilinca gătit.
 Dar Ilinca ce-mi făcea ?
 Vadra din mînă-o trînteă,
 La maică-sa alerga :
 — Maică, măculița mea,
 Ascunde-mă undeva,
 Că vin turcii să mă ia !
 Iară mă-sa ce-mi făcea ?
 Într-o ladă o băga,
 Cu nouă lacăte-o ncuia
 Și cheile le-ascundea ;
 Sapa-n mînă o lua,
 La fereastră se ducea
 Și săpa, săpa, săpa ;
 Iar acolo ce-mi punea ?
 Numai pietre și butuci,
 S-aibă crezămînt ai turci.
 Turcilor se-nfățișă,
 Pe Ilinca să n-o dea.
 — Pe Ilinca nu v-o dau,
 Căci Ilinca a murit !
 Și dacă nu mă credeți,
 Aid' mormîntu de-l vedeți !
 — Noi pe tine te-om tăia,
 Țițili ți le-om săra !
 Iar Ilinca mi-auzea,
 Ea din ladă că ieșă,
 Turcilor se-nfățișă
 Și din gură-așa zicea ?

— Turcilor,
 Păgînilor,
 Decît pe mama s-o tăiați,
 Mai bine pe mine mă luați !
 Turcii mi se-nveselea,
 Pe Ilinca o lua
 Și-n caic c-o arunca
 Și pe Dunăre plecă.
 Dar Ilinca ce-mi zicea ?
 — Mai slăbiți-mi mîinele,
 Să-mi mai dreg cosițele !
 Turcii mîinele-i slăbea,
 Ea cosițele-și dregea
 Și la ușă se ducea,
 În Dunăre s-arunca
 Și amar așa zicea :
 — Decît roabă turcilor,
 Mai bin' masă broaștilor
 Și mîncare peștilor !

Copiat de Chr. N. Țapu după
 un manuscript al răposatului în-
 vătător Trotea din com. Runcu-
 relu-Mehedinți. A se confrunta
 cu cîntecul *Ilincuța Sandului* din
 colecția d-lui G. Dem. Teodo-
 rescu, p. 635 sqq și cu *Fata San-
 dului* din colecția părintelui Sim.
 Fl. Marian, p. 86—93. *Idem* a
 se confrunta cu variantele *Fata*
[Bărbulesei], Ileana Petri, Irina
 Pîntei, p. 261—275 din colecția
 d-lui Bibicescu, precum și *Chi-
 ruța*, p. 491—496 din colecția
 d-lor Jarník și Birs[e]an[u].

Fata robită de turci

Are Andraș, are,
 Are fată mare.

Dimineăța se scula,
 Cosița și-o peptăna,

Casele le mătura,
 Vadra pe mînă o lua
 Și la apă se ducea,
 Vadra jos că mi-o puneă,
 Înelu-n mare-i scăpa.
 Ea pe mare se uita,
 Să uita după inel,
 Dar ea nu vedea inel,
 Vedea ceață, negureață.
 Fata rău că se-ntristă,
 Vadra pe mînă-și lua
 Și către casă plecă.
 Acasă cînd ajungea
 — Din gură și-mi grăia :
 — Nu știu, taică,
 Nu știu, maică,
 Nu știu, porobii-s înfloriți,
 Ori macii sînt împupiți,
 Ori vin turcii înveliți.
 Pe mine că m-or robi
 Și eu la ei oi peri.
 Andraș din gură-mi grăia :
 — Nu te tem', Lino tată,
 Că sînt porobii-nfloriți
 Și macii sînt împupiți,
 Nu vin turcii înveliți.
 Seara, ea că se culca,
 Dimineăța, se scula,
 Tot plîngînd,
 Tot suspinînd.
 Casele le mătura,
 Cosița și-o peptăna,
 Vadra pe mînă o lua
 Și la apă se ducea.
 Vadra jos că și-o puneă
 Și pe mare se uita.
 Se uita după inel.
 Dar ea nu vedea inel,
 Vedea ceața negureața.
 Vadra iar pe mînă-și lua
 Și acasă ea plecă,

Tot plîngînd,
 Tot suspinînd.
 Acasă, cum ajungea,
 Din gură iarăși grăia :
 — Ia vezi, taică,
 Ia vezi, maică,
 Eu bine vouă v-am spus
 Că nu-s porobii-nfloriți,
 Ci vin turcii înveliți.
 Ei pe mine m-or robi
 Și eu la ei oi peri.
 Andraș iarăși că-mi grăia :
 — Treci, Linuță, pe porțiță
 Și te-ngroapă-n grădiniță,
 La tufe de romaniță,
 C-o fi locul cu credință.
 Lina din gură grăia :
 — Ba eu, taică, să mă-ngrop
 La tufa de busuioc,
 C-o fi locul cu noroc.
 Turcii pe fugă veneau,
 De pe cai descălecau.
 Andraș din gură grăia :
 — Mai ședeți să hodinim,
 Mai ședeți să mai bem vin.
 Turcii din gură grăia :
 — Noi n-am venit să bem vin,
 Ci pe Lina să robim.
 — Mie n-aveți ce-mi robi,
 Căci Linuța a murit.
 Unde să v-arăt mormînt ?
 Că de mult a putrezit,
 Nu se cunoaște mormînt.
 Turcii d-Andraș n-ascultau,
 În grădină se duceau,
 La busuioc căutau,
 Pe Linuța o găseau,
 O găseau și mi-o legau
 Și pe cal mi-o aruncau,
 Cu ea pe fugă mergeau.
 Lina din gură grăia :

— Mînați mereu iepele,
 Ca să-mi copăr țîțele.
 Turcii din gură grăia :
 — Haide, bre, nainte,
 Nu ți-aduce-aminte
 Că mă-ța te plînge
 Cu lacrimi de sînge.
 Mai merge ce mai merge,
 Lina din gură-mi grăia :
 — Turcilor,
 Păgînilor,
 Slobозиți-mi mîna dreaptă,
 Să beau apă di pe piatră,
 Că mor cu inima coaptă !
 Turcii din gură-mi grăia :
 — Na, bea vin din plosca
   noastră !
 — Nu beau vin din plosca
   voastră !
 Plosca voastră nu-i curată !
 Mai mergea ce mai mergea,
 Lina din gură grăia :
 — Turcilor,
 Păgînilor,
 Dezlegați-mi mînile,
 Să-mi pieptăn cosițele.
 Trei zile n-am pieptănat
 Și ele s-au încurcat.
 Dacă vedea și vedea,

De pe cal o dezlega
 Și drumul la apă-i da.
 Slobodă cînd se vedea,
 Lina din gură grăia :
 — Decît roaba turcilor,
 Mai bin' smoala pietrilor,
 Îngrășare broaștelor,
 Demîncare peștilor !
 După ce c-așa grăia,
 Lina-n mare s-arunca.
 Turcii după ea pleca,
 C-un popă se-nțîlnea
 Și din gură așa-i grăia :
 — Măi părinte, părințele,
 Ce pricepi la răvășele,
 Ia ne scrie-un răvășel,
 Un răvășel frumușel,
 Răvășel de lăcrămioare,
 Să-l trimitem pe răcoare,
 La Andraș
 În oraș,
 Ca să-i spunem negreșit
 Că Lina s-a prăpădit,
 Joi de dimineață,
 Pe rouă, pe ceață.

Culeasă de învățătorul I. Ma-
 teescu de la Catrina I. Dănău,
 din com. Sorești, jud. Gorj.

Cîntecul Ilinculei

Foicica bobului,
 Sus pe malul Oltului,
 La casele Șandrului,
 Șandrului, bogatului,
 'Ș-are Șandru o fată mare,

Dreaptă ca o lumînare,
 Frumușică ca o floare,
 Garoafă mirositoare.
 De frumoasă ce era
 Ilincuța mi-o chema.

De dimineață se scula,
 Cosicioara își cheptăna,
 Pe ochi negri se spăla,
 La icoană se-nchina
 Și afară că ieșea,
 Mătura în mînă lua,
 Bătătura mătura,
 Și din guriță ce-mi grăia ?
 — Bătătura, bătătura,
 Dacă eu m-oi mărita
 Pe tine cine te-o mătura ?
 Coșofana cu coada,
 Că ea e surioara mea.
 Dar de udat cine te-o uda ?
 Mierlița cu gurița,
 C-aia e surioara mea.
 Vedrile în mînă lua,
 Cobilița ca creița,
 Și la Dunăre că pleca,
 Vedrele că le umplea,
 Cînd ochi negri ș-arunca,
 Cînd despre soare răsare
 Tare vine d-un caic,
 Cu postav negru-nvelit.
 Dar în caic ce era ?
 Este un turc mărunțel,
 Fratele lui Ciupăgel,
 Se teme Giurgiu de el.
 Iar Ilinca ce-mi făcea ?
 Vedrile că le vărsa
 Și-acasă că-mi alerga :
 — Maică, măicuțița mea,
 Ascundi-mă undeva,
 Că vin turcii de mă ia,
 De mă duce în Dobrogea !
 Iară mă-sa ce făcea ?
 D-un mormînt mare făcea,
 Băga pietre și butuci.

Iaca turcii că-mi sosea.
 — Dă-ne, babo, pe Ilinca !
 — Ilincuța mi-a murit !
 Dacă nu-mi credeți cuvîntul,
 Ai să v-arăt și mormîntul !
 Iar turcii ce-mi făcea ?
 Lua sape și lopeți
 Și începea a dezgropa ;
 Găsi pietre și butuci.
 Mina pe babă punea,
 Țițele le despica
 Și cu sare că le da.
 Iar baba ce-mi grăia ?
 — Na la măicuța cheia
 Și-mi descuie lădița
 Și mi-o ia pe Ilincuța.
 Lădița că-mi descuia
 Și pe Ilinca o lua,
 La Dunăre se ducea
 Și în caic că se punea
 Și Dunărea că trecea.
 Iar Ilinca ce-mi grăia ?
 — Turcilor, boierilor,
 Mai slăbiți-mi mîinile,
 Ca să-mi dreg cosițele.
 Și din gură ce-mi grăia ?
 — Decît roabă turcilor,
 Un prînz bun cosacilor !
 Și în Dunăre se-arunca.
 Iar turcii ce-mi făcea ?
 Tare acasă alerga,
 După nevoade umbla,
 Dunărea că mi-o vîna,
 Pe Ilinca mi-o scotea
 Și așa moartă o săruta,
 De frumoasă ce era.

Cules de P. Cristescu, înv., din
 com. Călăreții-Șăinoiu, jud. Ilfov.

Irina cea frumoasă

La Irina cea frumoasă,
 La fîntîna cea glodoasă,
 De frumoasă vestea-i mersă
 Tocma-n țara cea turcească,
 Ca turcii să oblicească,
 După dînsa să pornească.
 Mă suii pe dealu sfînt,
 Mă uitai spre răsărit
 Și-am văzut turcii viind.
 — Tătucuță, mămucuță,
 De-ați făcut vrîun bine-n lume,

Faceți pomană și mie,
 Că vin turcii după mine !
 Sau să mă duc în robie !
 Creșteți, flori, și nu-nfloriți
 Că mie nu-mi trebuiri ;
 Creșteți, flori, cît gardurile,
 Să ne bată vînturile,
 Să ne rupă vînturile.

Cules de T. Mironescu, învățător
 din satul Tazlău, comuna Taz-
 lău, plasa Bistrița, județul Neamț.

Frunzileana d-avramască

Frunzileană d-avramască,
 La Eși la curtea domnească
 Stau florili să-nflorească,
 Trandafirii se-mbobocească ;
 Numai lemnul domnului
 Sedi în poarta raiului
 Și giudică florili,
 Ce-au făcut mirosnili ?
 Dar florili așa o zis :
 — Că vîntu ne-o clătinat
 Și mirosnu ne-o luat.
 Lată-i frunza bobului,
 Dar mai lată-i a plopului,
 Pînă-n tîrgul Nistrului,
 La curțile Sandului.
 Are Sandu o copchiliță,
 De harnică ce era
 Dimineață se scula,

Pe ochi negri se spala,
 La icoani se-nchina,
 Mînicile suflica,
 Cofili în mîni lua,
 La Dunărea apleca.
 Cînd pe malul Dunărei,
 Șepti cîni, șepti păgîni,
 Șeptizeci de îngeri buni.
 Rusanda cînd i-o văzut,
 Cofili că le-o trîntit,
 La maică-sa o sosit.
 — Maică, măicuța mea,
 Ascundi-mă undeva,
 Că ori oi mai trăi ori ba !
 Maică-sa c-o luat-o
 Și-n căsuță c-o bagat-o,
 În căsuță într-o lădiță ;
 Pe lădiță lăcățică,

Pe lăcăță zid di chiatră.
 Atunci vorba n-o sfîrșau,
 Turcii în casă tăbărau ;
 Pe maică-sa c-o luat-o
 Și de cheli c-o juchiau,
 Țîțili li spintica
 Cu sari li presura.
 — Dați-mi drumu mînilor,
 Să-mi răcoresc Țîțile.
 Pe Rusandra că v-oi spune-o :
 În căsuță într-o lădiță,
 P'e lădiță lăcățică,
 Pe lacată zid di chiatră.

Pe Rusandra c-o luat-o ;
 Turcii în trăsură ne-o punea,
 Ea păr galbăn displetea.
 Cînd pi malul dunăresc :
 — Decît or ci argată turcilor
 Și slugă boierilor,
 Să ciu hrana peștilor
 Și rugina chetrilor.

Cules de Gh. Dobre, învățător,
 din gura poporului, în satul Mar-
 ginea, comuna Uscăți, jud.
 Neamț.

47

Cîntecul Banului

Foaie verde murile,
 Scos-a Ban plugurile
 Pe cîmpu Craiovei,
 Să-mi are miriștile,
 Să-ntoarcă ogoarele,
 Să-mi samene mele,
 C-a-nflămînzit roabele.
 Cersesc sâracele,
 Pe toate ulițele,
 Cu trăisile doldora ;
 Că umblă prin mahala,
 Ne-a făcut de mascara,
 Rîd boierii-n cafenea.
 Dară Banu ce-mi făcea ?
 Și plugul că și-l pornea,
 Mergea roatele turuind
 Și bicele tot plesnind
 Și mînzile rinchezînd.
 Dar la plug cine-mi trăgea ?
 Trage dalbii
 Cu codaîbii ;

Înainte codalbilor
 Trage pegii cîteșpatru.
 Dar înaintea pegilor
 Trage surii d-amîndoi,
 Se-ngăduiesc ca doi boi.
 Dar caii cine-i mîna ?
 Copilaș d-al Pîrvului,
 Finișoru Banului,
 Banului bogatului.
 Că s-a lăsat de bănie,
 S-a apucat de plugărie ;
 Că bănia-i sărăcie
 Și plugăria bogăție.
 Să vezi plugarii Banului,
 Ca sftencii-mpăratului,
 Că le stau cojoacele,
 Ca vara ciupercile ;
 Tot cojoace de samur,
 Cusute cu barbă fir,
 Pe piept numai trandafir.
 Cînd cătase cam d-o parte,

Cam dinspre soare răsare,
 Tare-mi vine şi-mi soseşte
 Băneasa pe-o vâlcea,
 Demîncare la plug aducea.
 Dar ce demîncare aducea ?
 Găinuşă
 În ulceluşă,
 Cocoşel
 Pe tăierel,
 Rachiaş
 I a clondiraş.
 Dacă la plug că venea,
 Aşte-zău la plug că-mi da,
 Dar Banul că-i mulţumea :
 — Mulţumesc, băneasa mea !
 Ea din gură că-i zicea :
 — Bine, Bane, dumneata,
 Ce te laşi tu de bănie,
 Te-apucaşi de plugărie ?
 Rîd boierii-n cafenea,
 Rîd boierii de dumneata,
 Că te-ai lăsat de bănie,
 Te-ai apucat de plugărie !
 Dar Banu ce-mi făcea ?
 El din gură cuvînta :
 — Aoleo, mîndruţa mea,
 Foarte cinstită fuseşi,
 Grele cuvinte-avuseşi ;
 Dar bănia e sărăcie,
 Plugăria e bogăţie.
 N-ai văzut, Băneasa mea,
 C-a înflămînzit roabele,
 Cerşuiesc săracele
 Pe toate uliţele,
 Cu trăistile doldora ;
 Şi-mi umblă prin mahala,
 Ne-au făcut de mascara,
 Rîd boierii-n cafenea !
 Dar Băneasa ce-mi făcea ?
 Frumoasă masă-i întindea,
 La un pleop că mi-o-ntindea,

Plugari la masă şedeau.
 Cu pahar cin' le lumea ?
 Să vezi Banul cel bătrîn,
 Cu bărbuţa pîn' la brîu,
 Cu firea ca de copil,
 Cu mintea de om bătrîn.
 Dar Băneasa ce-mi făcea ?
 Acasă că mi-ş' pleca
 Şi c-un turc că se-ndrăgea
 Şi cu el că se cinstea,
 Lăutarii că-i cînta,
 Lăutari cu dibele,
 Toboşari cu tobele
 Şi gornişti cu goarneau.
 Ea cu turcu că pleca
 Şi pe Ban îl părăsea.
 Foaie verde şi-o lalea,
 Iată pe Ban că-l vestea
 Nevestica Pîrvului,
 Finişoru Banului,
 Banului bogatului.
 Drept la Banu că mergea
 Si din gură că-i zicea :
 — Naş Banule, dumneata,
 Bei şi te-nveseleşti,
 De năşica nu-ngrijeşti ;
 Pe dumneata te-a lăsat
 Şi cu Medin Paşa a plecat.
 Foaie verde şi-o lalea,
 El aşa cînd mi-auzea,
 Foarte tare se-ntrista,
 Pahar din mîină-i cădea,
 De necăjit ce era.
 Dar către Ban îmi grăia
 Pîrvu, finu Banului,
 Banului bogatului,
 El din gură cuvînta :
 — Naş Banule, dumneata,
 Nu purta inimă rea,
 Ți-aduc eu pe năşica !
 Să-mi dai tu pe suru,

Pe suru nebunu,
 Care fuge cu anu
 Și răsuflă cu ceasu.
 Banu din gură-i grăia,
 Când auzea pe Pîrvu-așa :
 — Măi fine Pîrvule,
 Cum să-ți dau eu pe suru ?
 Că suru e cam nebun,
 Te duce noaptea făr' de drum,
 Făr' de drum, făr' de cărare,
 Noaptea pe la haimanale,
 Și te-aruncă în ceea țară.
 Dar Pîrvu nu înțelegea,
 El Banului răspundea :
 — Naș Banule, dumneata,
 Dă-mi mie pe suru,
 Pe suru nebunu,
 Care fuge cu anu
 Și răsuflă cu ceasu,
 Măcar de mi-o răpune capu !
 Dară Banu ce făcea ?
 Dacă vedea și vedea,
 El pe suru că i-l da,
 Pîrvu mult se-nveselea,
 Frumos șeaua că-mi pune.
 Îl înșela moldovenește
 Și mi-l călărea turcește.
 Dară Pîrvu ce făcea ?
 Cruce la piept ridica
 Și pe suru încăleca ;
 Cu scara că zdrăncănea,
 Cu capu de cer că-l da.
 Începu Pîrvu a striga :
 — Naș Banule, dumneata,
 Ceartă-ți pe suru,
 Pe suru nebunu,
 Că-mi răpune capu !
 Dară Banu că-i striga :
 — Nu ți-am spus eu, dragă fine,
 N-aș avea parte de tine,
 Că e suru cam nebun

Și te duce făr' de drum,
 Făr' de drum, făr' de cărare,
 Noaptea pe la haimanale ?
 Începu Banu a striga :
 — Dura, dura, surule,
 Surule, nebunule,
 Lasă-ți nebuniile
 Și toate drăciile
 Și-apucă-ți drumurile.
 Pune buza la pământ
 Și coada fuior în vînt
 Și te pune la pământ
 Și scoate brazde de plug.
 Așa el că-l asculta :
 Punea buza la pământ
 Și coada fuior în vînt
 Și s-așeza la pământ.
 Pîrvu pe sur încălica,
 După turc că se lua
 Și pe turc că-l ajungea.
 Când fu pe la periș,
 Puse loc d-a curmeziș.
 El din gură că-i striga :
 — Nașa, nășicuța mea,
 Ia-ntinde-mi d-a mîna a ta,
 Ca să-ți mai sărut mîna,
 Ca să-mi ierți tu greșala.
 Dar nașa ce-mi făcea ?
 Mîna lui că i-o întindea
 Și-n brîu lui că i-o arunca,
 Pe cal Pîrvu că o pune,
 Pe turc că-l ajungea
 Și capul că i-l tăia.
 Când turcu zicea aman,
 Îl povîrtea dupe cal.
 Dară Pîrvu ce făcea ?
 Îoalele turcului le lua
 Și el că mi le-mbrăca.
 Celmeana că i-o lua,
 Pîrvu în cap c-o pune
 Și-ndărăt se-napoia,

La Banu la plug mergea.
 Dacă Banu mi-l vedea,
 Din gură groaznic striga :
 — Băieți, luați oticele
 Și-nfundați colnicele,
 Că vine turc Medin Pașa ;
 A tăiat pe finu Pîrvu,
 Acum vine să mă taie și pe mine,
 F. tu-l în lege de cîine !
 Iar Banu, cînd îl vedea,
 Pe suru ăl mic încălica,
 Pîn bascele se-nfunda
 Și-n casă că mi-ș' intra
 Și Pîrvu că-i striga :
 — Naș Banule, dumneata,
 Stai, frate, pînă colea,
 Că ți-am adus nășica,
 Să-ți dreg inimioara !
 Banu din gură striga :
 — Sictir, păgîn, d-acilea,
 Că tu ești turc Medin Pașa,
 Ai tăiat pe finu Pîrvu
 Și-acum vrei să mă tai și pe
 mine,

F... te-n lege de cîine !
 Dară Pîrvu ce-mi făcea ?
 El așa dacă vedea,
 De țoale se dezbrăca
 Și celmeaua o lepăda,
 Cu țoalele lui se-mbrăca,
 Pe fereastră se uita
 Și pe Pîrvu-l cunoștea

Și afară că ieșea.
 Banu-n față-l săruta
 Și din gură că-i zicea :
 — Fine Pîrvule, dumneata,
 Fiindcă mi-ai făcut ăst bine,
 Ce bine să-ți fac și eu,
 Din mila lui Dumnezeu ?
 Să-ți dau vii,
 Să-ți dau moșii,
 Sau erghelia de la baltă ?
 Nu pe toată, jumătate,
 Pe cum nu e cu dreptate !
 Dară Pîrvu că-i zicea :
 — Naș Banule, dumneata,
 Să nu-mi dai vii,
 Să nu-mi dai moșii,
 Să-mi dai pe suru nebunu
 Care fuge cu anu
 Și răsufală cu ceasu ;
 Cînd este pe la periș,
 Se pune-n loc d-a curmeziș.
 Cînd Banu că-l auzea,
 Puținel că se-ntrista
 Și din gură că-i zicea :
 — Ai, fine, fie-ți dăruit,
 După cum tu ai dorit,
 C-a purtat trupșoru meu,
 Să mai poarte și p-al tău !

Cules de Chr. N. Țapu, din gura
 lăutarului Costea Gheorghe, din
 Săceni-Teleorman.

Marcu

Joi în țara Scremului,
 La cetatea Marcului,

Au plecat Marcu-n voinicie
 Să-și adune avuție,

Că n-avea destulă pustia !
Iov Craiu, ghegener împărătesc,
Cetatea i-o pustiit.
Cu-atît nu s-a-ndestulit,
Și mai rău l-au bajocorit,
Că pe mumă-sa au calcat-o cu
copkita calului

Pe fața obrazului,
Iară pe nevastă-sa o dus-o în
roghie.

O venit Marcu săracu acasă,
Au găsit cetatea pustiită
Și nevasta lui robghită.
O-mbrăcat haine călugărești,
O luat o mintie
Și-a-ncins o mistie
Care singură tăia o mînie
Și s-o dus la Bălgăradul turcesc
Și-au început a cerși din casă-n
casă

Și-au ajuns și pîn' la poarta lui
Iov Crai,

Ghinerariu împărătesc.
Iov Craiu mare turcesc,
Ghineriu împărătesc,
Zis-a către Marcu :
— Moș călugăre, na și de la mine
un ban,

Că nu dau din averea mea,
Ci din averea Marcului.
Nu știu cunoști-l sau ba ?
Marcu săracu au murit
Și io m-am rugat de cei
doisprezece domni de sfat
De mînie calul mi l-au dat.

— Dacă-i treaba așe,
Vinî-n casă sî bem
Ughian ghine să ne ospătăm.
Turcul de cîte orî în chimniță
mergea,

Cîte două-trei pălîni la nevasta
Marcului trăgea.

Marcu din gurî-și grîia :
— Nevastă, dalbă nevastă,
Dacă ți-i ști ruga cam ghine,
Te-a scăpat Dumnezeu pînă mîne.
Turcul de la o vreme s-au
îmbătat

Și către Marcu au strigat :
— Moș călugăre, moș călugăre,
Să ni joci une călugărească.
Marcu atunci respuns-a :
— Noi călugării așa jucăm
d-a hălăloi,

Mai c-ales cînd sîntem cîte doi,
De toți turcii fug de noi.
Atunci Marcu o descins o mintie
Și o desfăcut o mistie

Care singură tăia o mînie.
Atunci a sărit turcului beția :
— Vorbele ce le-am vorghit
cu tine

Nu ni-s spre nici un ghine.
Mai dă-mi o dată zile de la tine :
Atunci Marcu i-o tăiat capul
Și l-au luat în sulită
Și l-au zvîrlit în uliță.
Și-apoi s-au băgat în grajdul

turcului
Și au luat nouă cai cu nările
spintecate
Și i-au încărcat de bine și de
bunătate
Și s-au dus cu nevasta pe supt
cetate.

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
doctorul Vasile Glodariu, din Lu-
dușul Mare, Transilvania.

Aguşită al lui Topală

Aguşită al lui Topală,
 Care-i mîndru făr' de seamă
 Şi de revestit în ţară,
 Bate turcii de-i omoară
 Şi mi-i bagă prin harare
 Şi mi-i dă pe Olt la vale
 Şi-i opreşte la Carale
 Şi se-ntoarce de-i întreabă :
 — Cine te-a ucis ioldaşim ?
 — Vala birbam cardaşim !
 Iar Topală cel bătrîn,
 Ce se plimba p-un cal bun,
 Calcă rar şi nastrăpat,
 Cum e lui Topală drag.
 Iar Topală ce zicea ?
 — Frunzuliţă trei măslîne,
 Logofete Costandine,
 Ja-ngenunche lîngă mine
 Şi-mi scrie d-o cărtică,
 S-o trimet lui Aguşită,
 Frunzuliţă flori domneşti,
 Pîn-aci la Stoieneşti.
 Frunzuliţă ş-o lălea,
 În ceas d-o vedea cartea asta,
 Tot la vale s-o lăsa,
 La vale la Carale,
 Ca să-l pui la-nsurătoare,
 Să-i dea taica fată mare,
 Fata mare a lui Carale,
 Ce-are blagă ş-are stare,
 De cinci chile de parale,
 E fată de agă mare.
 P-un românaş trimetea,
 Ştia lui Aguş seama.
 Cînd cartea el mi-o vedea,
 Numai din buze mişca,
 Cărticica mi-o cetea,

Afară că mi-ş' ieşea,
 Mina-n cizmă că бага,
 Trei pistoale că scotea,
 C-o mînă le slobozea,
 Beşliii că se strîngea,
 Ca cîinii la zahana,
 Ca patruzeci de beşlii,
 Parcă-ar fi paşa din Dii.
 Oltul pe unde-l trecea ?
 Pe la Celeiu că da
 Si aştina morii lua,
 Tot calabalcu trecea,
 La mireasă c-ajungea.
 Pînă nunta isprăvea,
 Sapte pungi de galbeni cheltuia
 Şi cu nunta că pleca,
 Iar pe la Celeiu da,
 Cu nunta-acasă venea.
 Trei zile că nu-ţi şedea
 Şi-i sosea d-o cărticea,
 De la Bucureşti venea.
 Da mireasa cum o chema ?
 Mi-o chema Aişa,
 De moare Aguş de ea.
 El din gură că striga :
 — Frunzuliţă flori domneşti,
 Mi-a venit nişte poveşti,
 Să mă duc la Bucureşti,
 Să iau Ghiuleria,
 Ghiuleria, Beşlegia,
 Ca să fiu ghiuler mai mare
 Peste beşliii din ţară,
 De la Nistru pînă la Dii
 Să iau leafă la beşlii.
 Aguşită că pleca,
 Trei zile pe drum mergea.
 Masu unde l-ajungea ?

Frunzuliță de brînduș,
 L-ajunse masu în Ruși.
 În gazdă unde trăgea ?
 În casă la Pătruleasa,
 Aproape de Abdulah.
 Pe Aguș că-l cunoștea
 Și la masă mi-l poștea.
 Trei berbeci că mi-i tăia,
 Toată noaptea bea, mînca,
 Lăutarii le cînta
 Și mi-ți bea
 Și mi-ți mînca
 Și mîndru se-nveselea.
 Și Agușiță plecă,
 Trei zile că mi-ți mergea
 Și-n București ajungea,
 Frunzuliță de arnici,
 Pe podul de la Calici.
 — Ia mai stați, băieți, aici,
 Să numărăm la voinici,
 Văzui din patruzeci și cinci
 Sînt cînzeci fără cinci ;
 Ian să-ncepeți d-a cînta,
 Tare, să se ducă pomina !
 Să vait turcii tot turcește,
 Arnăuții arnăuțește,
 Să vait ca Doamne păzește !
 Scava cu tambura
 Că știe zicătura :
 Tot de dor de Aișa,
 C-a lăsat-o bolnăvioară,
 Tot de dor ca să nu moară,
 C-a plecat Aguș în țară.
 Unde începea d-a cînta,
 Bucureștii că urla,
 Domnia nu putea sta !
 — Sărăcuț de maica mea !
 Nu știu e răzvan în țeară,
 Ori turcii ne-mpresoară ?
 Iar Costandin Brîncoveanul,
 C-ala stăpînea divanul,

Din palat afar ieșea,
 Începea d-a tremura
 Și din gură-așa grăia :
 — Sărăcuț de maica mea,
 Ne-a-mpresurat potera !
 — Doamnele, măria-sa,
 Nu te rău te spăimînta,
 Că nu e răzvan în țeară,
 Nici turcii nu ne-mpresoară,
 Cică-i Aguș al lui Topală,
 Vine la măria-sa
 Ca să-i dea Ghiuleria,
 Ghiuleria, Beșlegia,
 Să-l pui ghiuler mai mare
 Peste beșlii din țară.
 A pus trei hăți la coșare,
 Tocmai din Vinerea-mare.
 Unu este murg rotat,
 Poate pașa i l-a dat ;
 Unu e murg rotocoale,
 E trimes de la Agale ;
 Unul este murg închis,
 De la viziru trimis.
 Cît vorba că isprăvi,
 Iată și Aguș sosea,
 Hăți la scară că-i lega ;
 Cît argint mi-este în țeară,
 Tot pe hății lui Topală !
 Aguș că-mi venea,
 Perdelile ridica,
 În casă că mi-ș' intra,
 Salamanicu că-ș' da.
 Domnia nu-i mulțumea,
 Făr' d-apuca d-a-i zicea :
 — Agușiță, dumneata,
 Ești fecior de agă mare,
 Bine ți-ar ședea la fiare
 Și trimes la Ocna Mare,
 Ca să ne tai ceva sare !
 Unde Aguș că auzea,
 Mîna la paloș puneă,

Jumătate că-l trăgea.
 Domnia dacă vedea,
 Începea de mi-ț' vorbea :
 — Măi Aguşiță, dumneata,
 Am auzit, bre Aguş,
 Ce român e mai deliu
 La tine-i herghelegiu ;
 Ce româncă-i mai frumoasă
 La tine e odăiasă.
 Și-am auzit, bre Aguş,
 Nu aseară, alaltăseară,
 Mi-ai prins zapcii din plasă
 Și i-ai închis într-o casă,
 Le-ai dat bătaie domnească.
 — Doamnele, măria-sa,
 Adă zapcii din plasă
 Să stea cu mine de față !
 Unde zapcii auzea,
 Cărți pe furis trimetea :
 — Doamnele, măria-sa,
 Nu ne pune cu Aguş față !
 Azi sintem la București,
 Mîine-n sat la bani domnești ;
 Aguş de ne-o apuca,
 Ne va pierde viața !
 Cînd vorba că isprăvea,
 Hăți la scară se mîncea,
 Case mari că tremura,
 Sîndrile că mi-ș' cura,
 Domnia se spăimînta,
 Drept în picere sărea.
 Cînd la hăți că se uita,
 Cu pumnii în piept se bătea :
 — Sărăcuț de maica mea,
 Geaba că domnesc lumea !
 Cît argint mi-este în țară,
 Tot pe hăți lui Topală !
 Iar Aguş că mi-ți zicea :
 — Doamnele, măria-sa,
 De cînd maica m-a făcut

Cîte un cal bun am ținut,
 Mai mîndru l-am 'mpodobit,
 La domnii l-am dăruit,
 Prin lume m-am făluit
 Și ce-am vrut aia am făcut !
 Unde domnia auzea,
 În Călăraș că intra
 Și lua d-o floricea
 Și-i atîrna de celmea
 Și-i zicea : Ghiuler aga !
 A avut Aguş chisea goală
 Și i-a umplut-o de parale,
 Ca să aibă pîn' la țară.
 — Doamnele, măria-sa,
 Am un frățior mai mic,
 Fă și aluia mertic !
 Și aluia-i dăruia,
 Craiova și Slatina.
 Cînd la hăți că se uita,
 Mîndru alai îi făcea
 Și-n oraș că mi-l scotea,
 Lăutari și temniceri,
 Ca roua din buruieni.
 Masu unde-l ajungea ?
 Iar la Ruși că-l ajungea,
 În casă la Pătruleasa,
 Aproape de Abdulah,
 Unde-a băut ș-a mîncat.
 Cînd în casă că intra,
 El se descătărăina,
 Pistoale prin cuie pune
 Și mi-l pofta Abdulah
 Să bea cu dînsul cafea.
 Ș-acolo că se ducea,
 Salamanicu că-ș' da,
 Mai mîndru că-i mulțumea :
 — Aguşiță, dumneata,
 Tu vii de la București,
 Să ne-aduci ceva povești !
 — Eu viu de la București

Să v-aduc ceva povești ;
 Ce beșliu e pe pământ,
 Mîine să-l văd pribegit !
 — Agușîță, dumneata,
 Nu ți-o fi ca astă-vară,
 De m-ai dat din tîrg afară,
 De m-ai făcut de ocară !
 Și eu-s boier de pe baltă,
 Cu căciula sprîncenată,
 De-am speriat țara toată !
 Unde Aguș că auzea,
 Punea mîna la pistoale,
 Găsea tocurile goale.
 Beșliii lui Abdulah,
 Ca cîinii la zahana,
 Cu măciuci că-l cărdășea.
 Dosul pe scară că da
 Și acasă că fugea,
 Mai nimic că nu-i era.
 Se-alese un turculeț mititel
 Cu cojocul scurticel,
 Parcă fu cu dracu în el,
 Cătă creștetul fesului.
 Unde cu paloșul da,
 Rău pe Aguș îl smintea,
 Car de olac îi făcea
 Ș-acasă că-l trimetea.
 Cînd fuse pe la Saele,
 Suflețel se bate-n piele ;
 Cînd fuse pe la Boibici,
 Fugea românii pe brînci.
 Nu gîndea că e tăiat,
 Și gîndea că-i Aguș beat,
 Cere caii de olac.
 D-al dracului ce erea,
 Umbla vara cu sania
 Și iarna cu trăsura,
 Să nu-l simță cineva.
 Mîna-n treapădul mai mare,

Ca să ajungem noi mai tare ;
 Mîna-n treapădul mărunt,
 C-a s-ajungem mai curînd.
 Acasă că-mi ajungea.
 — Aișico, dumneata,
 Am venit la vorba ta !
 Dacă-i vedea c-o să piei,
 Am un frățior mai mic,
 Vezi pe cela ca să-l iei !
 — Să-i piș p... mîni-sa,
 Cine p-ala-l va lua !
 N-am avut parte de tine,
 De mi-ai fost un șoim pe lume !
 Ala e o brumă rea,
 Mîine poimîine face alta,
 Mănîncă toată blaga.
 Eu în sărăcia mea
 Oi face cum oi putea
 De mi-oi stăpîni blaga !
 Buruieni tari că mi-i da,
 Suflețelul că-i ieșea !
 Și s-a dus, nu se mai vede,
 Numele nu i se pierde,
 Că plățiți la lăutari
 De-l spune la zile mari.
 Mai ziceți, boieri, amin,
 Că v-am spus cîntec din plin ;
 Boierii să trăiască,
 Acest cîntec să-l cetească,
 Un bacșiș să dăruiască
 Lui Gheorghe Bălțatu.

Cules de învățătorul I. Leabu
 de la lăutarul G. Bălțatu, Șer-
 bănești-Olt.

Să se compare [cu] *Aguș al lui Topal* din colecț. d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 611 și *Aga Topală*, p. 116—118 din colecția d-lui Atanasie Marienescu, broș. II.

Agușiță al lui Topală

Frunză verde de secară,
 Âst Aguș al lui Topală,
 Care e mîndru fără seamă
 Și de rău vestit la țară,
 Bate turcii de-i omoară
 Și mi-i bagă prin arare,
 Se oprește la Carale,
 Drept Islaz,
 De mor turcii de necaz
 Și se-ntoarce de-i întreabă :
 — Cine te-a ucis soldașim ?
 — Valavir mi-am cardașim !
 Nu știe cin' l-a bătut.
 Dar Topală cel bătrîn,
 Ce se plimbă p-un cal bun,
 Calcă rar și naștrăpat,
 Cum e lui Topală drag ;
 Mîndră carte că scria,
 La-Agușiță trimetea :
 — Agușiță, fiul taichii,
 Gătește-ți tu oștirea
 Și la vale să te lași,
 La vale la-nsurătoare,
 Să-ți dea taica fată mare,
 Fata mare a lui Carale,
 Că-i dă blagă multă-n țară,
 E fată de agă mare.
 Agușiță ce-mi făcea ?
 Mîna sub brîu că-mi băga,
 Trei pistoale-mi scotea,
 Cu-o mîna le slobozea,
 Așa de vesel era !
 Cum cartea că mi-o citea,
 Vestea la beșlii că-mi da,
 Toți pe cai gata erea.
 Tot la vale se lăsa,
 La vale la-nsurătoare.

Cînd fuse-n luncă la Turnu,
 Din guriță că-mi striga :
 — Foaie verde de sporiș,
 Ia să stați, băieți, aici,
 Să numărăm la voinici,
 D-ăi din patruzeci și cinci,
 Ia să-ncepem d-a cînta.
 Să vait turcii tot turcește,
 Arnăuții arnăuțește,
 Să vait ca Doamne ferește !
 Sacaua cu tambura
 Că știa zicătura :
 Tot de dor d-Aișița,
 C-a lăsat-o bolnăvioară,
 Ea cu dor ca să mi-ș' moară,
 Unde Aguș că se-nsoară !
 El mare că mi-ajungea,
 Iar turnenii ce zicea ?
 — Doamne, ori e răzvală-n țară,
 Ori tătari că ne-mpresoară ?
 Iar Topală cel bătrîn
 El din gură că zicea :
 — Măre, să nu vă-nspăimîntați,
 Că nu e răzvală-n țară,
 Nici nemții nu vă-mpresoară,
 Ci e Aguș al lui Topală,
 Că se lasă el la vale
 Să-i dea tat-său fată mare.
 Aguș la cafenea-mi trăgea,
 O ceașcă de cafea că-i da,
 Mîna-n pozînar băga,
 Cinci galbeni de aur scotea,
 Cafegiului dăruia.
 Dar turnenii ce zicea ?
 — Cată, f... tu-i mumă-sa,
 Că mi-a scumpit cafeaua !
 Agușiță că-mi pleca,

Toată oștirea o lua
 Și la vale se lăsa
 Și de nuntă s-apuca.
 Într-o lună, în săptămână,
 Pînă-și luă cadîna,
 Lăutari și trîmbiceri,
 Ca roua din buruieni.
 Și-acasă că mi-o aducea,
 Mare stare că-și lua,
 Cinci chile de bani lua,
 Pe ea el că mi-o chema,
 Aișița mi-o chema.
 — Aișițo, dumneata,
 Mi-a venit niște povești
 Să mă duc la București
 Ca să iau Ghiuleria
 Și Beșlegia,
 Să mă pui ghiuler mai mare
 Peste beșlegii din țară;
 De la Islaz pîn' la Dii
 Să dau leafa la beșlii.
 Dar Aișița ce zicea ?
 — Agușiță, dumneata,
 Șezi, mare, la casa ta,
 C-avem ce bea, ce mîncă ;
 Blaga mea și cu a ta
 S-o mîncăm cu lingura,
 Pînă zile om avea,
 Te duci să-ți răpui viața !
 Agușiță n-o asculta,
 Vestea la beșlii că-mi da
 Și ei, mare, că-mi pleca,
 La București c-ajungea.
 Cînd fu pe pod la Calici :
 — Ia mai stați, băieți, aici,
 Ia să-ncepem d-a cînta !
 Să vait turcii tot turcește,
 Arnăuții arnăuțește,
 Se vait ca Doamne ferește !
 Dacă ei, mare,-ncepea,
 Bucureștii c-auzea

Și ei că se-nspăimînta !
 Dar Domnia c-auzea,
 Nici în cas' nu putea sta,
 Lacrămile-l podidea
 Și din gură că zicea :
 — Cată fu... tu-i mumă-sa !
 Nu știu e răzvală-n țară,
 Ori stoli de la-mpărăție
 Să mă scoată din domnie ?
 Sărăcuț de maica mea !
 Vezi, ce să fie asta ?
 Asta-mi răpune viața !
 Iangineri că-mi auzea.
 — Doamne, tu, măria-ta,
 Nu te rău înspăimînta,
 Că e Aguș al lui Topală,
 Vine la măria-sa
 Ca să-i dai Ghiuleria,
 Ghiuleria,
 Beșlegia,
 Ca să mi-l pui ghiuler mai mare,
 Peste toți beșliii din țară.
 Cată f...tu-i mumă-sa,
 Domnia ce mi-ș' zicea ?
 — Dacă e Aguș al lui Topală,
 Bine i-ar șede la fiare
 Și trimes la Ocna Mare,
 Să ne taie ceva sare...
 Agușiță că-mi sosea,
 La domnie să ploconea.
 Dar domnia ce-mi zicea ?
 — Tu ești Agușiță al lui Topală ?
 Bine ți-ar șede la fiare,
 Să te trimet la Ocna Mare,
 Ca să tai ceva la sare !
 — Domnule, măria-sa,
 De ce să mă trimeți la Ocna
 Mare
 Și tu să mă bagi în fiare ?
 Mă mir ce rău ți-am stricat !
 Cocosana nu ți-am luat,

Visteria nu ți-am spart.
 Ei bine, paloșul uite-l,
 Paloșul eu l-oi scotea
 Și capul ți l-oi tăia !
 Domnia-n picere sărea,
 La cutie se ducea
 Și lua d-o floricea,
 Și mi-o atârna la celmea
 Și-i zicea Ghiuler Aga !
 De la Islaz pîn la Dii
 Să dea leafă la beșlii.
 Domnia mare halai îi făcea.
 Dar Aguşită ce-mi făcea ?
 El, mare, că se ducea,
 La Abdulah că-mi trăgea,
 Un pahar de cafea-i făcea
 Și din gură că-i zicea :
 — Aguşită, dumneata,
 Tu vii de la București,
 Ce-o să ne mai povestești ?
 — Ghiuler Aga mi-am venit,
 De la Islaz pîn' la Dii
 Să dau leafa la beșlii.
 Dar Abdulah ce-mi zicea ?
 — Aguşită, dumneata,

Nu ți-o fi ca astă-vară
 De m-ai dat din tîrg afară,
 De m-ai făcut de ocară ?
 Mîna pe dînsu punea.
 Dar Aguşită ce-mi făcea ?
 Odată, mare,-i tăia,
 Mîinile-amîndouă-i tăia
 Și Abdulah că-mi zbiera.
 Turcii la scară-mi sosea.
 Cînd pe scară jos se da,
 Toți turcii că-l cîrdoșia,
 Unu capu-n două-i da
 Și-n trăsură că-l punea
 Și-acasă că-l aducea.
 Aișița că-l vedea
 Și din gură că-i zicea :
 — Aguşită, dumneata,
 Las' să-ți fie rău nu așa,
 Nu mi-ai ascultat vorba !
 Sufletul că-i ieșea,
 Aișița că-l jelea,
 Aguşită se pierdea !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ioniță Văleanu din Ro-
 șiori-de-Vede, Teleorman.

Stoian bulibașa

Foaie verde micșunea,
 Începu primăvara-a da,
 Ierbulița-a se sălta,
 Călușeii-a se-ncura,
 Oișile a-mi zbiera ;
 Dar Stoian-bulibașa,
 Căpitanul de Craina,
 De cînd s-a bulibășit,

Haznale n-a mai venit,
 Bugeacul mi-a pustiiț,
 Bugeacul pe jumătate
 Și Crîmul a treia parte.
 Pod pe Nistru mi-a făcut,
 Nici cu lemne, nici cu crîng,
 Numai cu carne de turc.
 Ce turc era mai bogat,

La Stoian — băgat argat ;
 Ce turc era mai beșliu,
 La Stoian — arghelegiu ;
 Ce cadîină mai frumoasă,
 La Stoian — bucătăreasă,
 De-i pune bucate-n masă,
 Trăiește cu drag în casă.
 Cadînile ce-mi făcea ?
 Copiii-n brațe-i lua
 Și-n Cladova că-mi trecea,
 La bai-hanul cel bătrîn :
 — Alei, doamne, han bătrîn,
 Cu hanger bogat la sîn,
 Vezi, Stoian-bulibașa,
 De cînd s-a bulibășit,
 Turchia mi-a sărăcit,
 Haznale n-a mai venit !
 Dară hanu c-auzea,
 D-un firmănaș că-mi scria,
 Cu slova ca furnica,
 Să i se crează vorba.
 Doi panțuri că mi-alegea,
 La Stoian că-i trimetea.
 Cînd Soian că mi-i vedea,
 Mîna pe flintă-o punea
 Și de rugină-o scutura
 Și-ndărăt mi-i întorcea.
 Dar Chiran-hanul ce-mi făcea ?
 Alți panțuri că-mi alegea,
 La Stoian că-i trimetea.
 Cînd Stoian că mi-i vedea,
 Caii din mîină le lua,
 În grajd de piatră că-i băga,
 Și la masă mi-i poftea.
 Cînd la masă mi-i poftea,
 Firmanul i-l arăta.
 Cînd Stoian că mi-l citea,
 Lacrămile-l podidea
 Și din gură că zicea :
 — Scoal', nevestă, mă gătește,
 Că nașicu mă pofteste,

Că nașu m-a cununat,
 Doi copii mi-a creștinat,
 Nici pă la el n-am mai dat.
 D-o sta de m-o blestema,
 Două-n trei n-oi mai lega !
 Dar nevasta că-i striga :
 — Măi Stoiene, dumneata,
 Eu aseară m-am culcat
 Și-astfel vis că mi-am visat :
 Visai pistoalile tele
 Puse-n cui făr' de oțele,
 Scurtate-s zilele tele !
 Visai pușculița ta
 Pusă-n cui făr' de vergea,
 Scurtată e viața ta !
 Și-astfel vis că mi-am visat :
 Șapte corbi într-un ciolpan,
 Foaie verde micșunea,
 P-un șarpe mic se-ntindea,
 Aia este splina ta !
 Dar Stoian ce mi-i zicea ?
 — Scoal', nevestă, mă gătește,
 Că nașicu mă pofteste !
 Se scula de mi-l gătea,
 Za de argint îi da,
 Șapte pistoale-i umplea,
 Băga iarbă cu mîna,
 Gloanțele cu strachina ;
 Le ungea cu untdelemn,
 Ca să lovească la semn.
 Cal din grajd că mi-ș' scotea
 Și la nașă-său pleca.
 Din guriță ce zicea ?
 — Foaie verde avrămeasă,
 Rămîi, casă, sănătoasă ;
 Foaie verde mărăcine,
 Că pleacă Stoian din tine
 Și-oi să-mi urle cîinii-n tine !
 Dar Stoian ce mi-ș' făcea ?
 C-un harap că se-ntîlnea,
 Cu dinții ca teslele,

Cu ochii ca sitile.
 Ziua bună că mi-i da,
 Și harapu-i mulțumea,
 La nașu-său că-mi pleca.
 Nașu-său că mi-l vedea,
 Cal din mînă că-i lua,
 În grajd de piatră că-l băga,
 Și la masă mi-l poftea,
 Îi da vin de-l îmbăta.
 Ședea Stoian răsturnat,
 Ca un mare blestemat.
 Dar nașu-său ce-mi făcea ?
 Pistoalile i le lua,
 De iarbă le dezumplea
 Și cu vin i le umplea,
 Cu pîine le astupa.
 Voie la turci că-mi da,
 Toți turcii că mi-i strîngea,
 Lui Stoian capu să-i ia.
 Turcii nu s-apropia,
 Așa frică de l-erea !
 Dar nașu-său ce-mi făcea ?
 Așa frică că-i erea,
 La temniță trimetea,
 Doi arestanți că-mi scotea,
 Dar pe cine că scotea ?
 Pe popa din Cladova,
 C-a urît biserica
 Și-a-ndrăgit săbioara,
 Și la Stoian l-aducea.
 Da' popa ce mi-și făcea ?
 Sama bine că-i lua
 Și din gură că zicea :
 — Țsta e Stoian-bulibașa ?
 Iartă-mi, Doamne, păcatu,
 Pîinea, sarea i-am mîncat !
 Palma bici că mi-o făcea,
 Peste ochi că mi-l plesnea,
 Stoian drept în sus sărea.
 Cînd în turci mi se vedea,
 El pistoale nu avea,

Cizma din picior scotea
 Și prin turci se repezea,
 Cîte cinci pe loc trîntea,
 Pînă cizma c-o rupea.
 La un gard se repezea,
 D-o proptea că s-apuca,
 Din pămînt că mi-o scotea,
 Din cuie nu se rupea,
 Și-atunci turcii că-l prindea.
 Vorba lor ce mi-o vorbea ?
 Alții, frate, trimetea
 Tocmai la tîrgu d-afară,
 Și ei, frate, că-mi bătea
 Două furci ș-o cumpeioară,
 Să-l puie-n spînzurătoare,
 Pe Stoian să mi-l omoare,
 Unde trec mocani cu sare ;
 Să mi-l bată vînt de vară,
 Să se usuce ca o poamă,
 Fie Stoian de mirare !
 Dar Stoian ce mi-ș' zicea ?
 — Turcilor,
 Agalilor,
 Și mai-mari boierilor,
 Nu mă duceți noaptea la
 spînzurătoare,
 Să mă duceți ziua-n
 spînzurătoare,
 Ca să fiu ca de mirare !
 Stoian vorba n-o sfîrșea,
 Drept în sus că mi-ș' sărea
 Și-ntr-o groapă că cădea,
 Peste-un turculeț cădea,
 Și-un topor în mînă-avea,
 Toporu din mînă-i lua
 Și pe turc că mi-l tăia.
 Afară la turci ieșea
 Și pe toți că mi-i toca,
 Și ce bruma rămînea,
 Pîn bordeie mi-i toca,
 Drumu la nașu-său lua

Și din gură că zicea :
 — Măi nașule, dumneata,
 Credeai să-mi scurtezi viața ?
 O să-ți scurtez eu p-a ta,
 F...-ți crucea și legea
 Și dalba-i lumînarea !
 — Aba, fine, dumneata,
 Cum s-ar putea vorba-așa,
 Să se taie nășia,
 Să rămâie finia ?
 Dar Stoian ce mi-ș' făcea ?
 Nu-l tăia, nu-l omora,
 Numai, frate,-l canunea,
 De piele mi-l jupuia,
 Așa necaz că-i era !
 Pielea cu paie-o umplea,
 Pîn noroi c-o tăvălea,

D-un paltin o atîrna
 Și din gură că grăia :
 — Măi nașule, dumneata,
 Cască ochii-a te uita
 De-ți cunoști tu pielea ta ?
 Foaie verde avrămeasă,
 A plecat Stoian acasă,
 La copii și la nevastă,
 Foaie verde și-un bujor,
 De nevastă nu mi-e dor,
 Dar de copii mă omor,
 M-ajunge niște fiori
 Din tălpi pînă-n supțiori !...

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ion Stancu, din com.
 Cucuieți-Teleorman.

52

Stoian bulibașa

Frunzuliță și-o lealea,
 Începu primăvara-a da,
 Cuculețu d-a cînta,
 Raita f...tu-i mumă-sa,
 P-aici n-a mai dat frunza !
 Pe la noi peste Olt
 Lăstărașu e d-un cot.
 Raita f...tu-i mumă-sa !
 Că Stoian bulibașa,
 Căpitanu de Craina,
 De cînd s-a bulibășit
 Șapte raie[le] c-a făcut,
 Cu Craiova-a potrivit,
 Turc în ele n-a văzut !
 Că era mărturisit
 Că dacă vedea vrun turc
 Cu măciuca-l băstorea,

Cu sîngeru îl junghia,
 Păstrămioară mi-l făcea,
 Cu nisip mi-l presăra,
 Pe mărăcini îl arunca,
 Să nu se strice carnea.
 De cînd să bulibășea
 Curți dalbe pustiia,
 Cucoane că văduvea,
 Coconăși că sărăcea !
 Coccoanile că vedea,
 Coconii-n brațe lua,
 La Cladova se ducea,
 La Begu că se ducea
 Și din gură că-i zicea :
 — Begule, domnia-ta
 Și cu pasmangia ta,
 Să ne faci judecata,

Lui Stoian bulibaşa,
 Căpitanu de Craina ;
 De cînd s-a bulibaşit,
 Şapte raiele c-o făcut,
 Cu Craiova-a potrivit,
 Turc pe ele n-a văzut !
 Că era mărturisit
 Că dacă vedea vrun turc
 Cu măciuca-l băstorea,
 Cu sîngeru îl junghia !
 De cînd s-a bulibaşit
 Curţi dalbe a pustii,
 Pe noi că ne-a văduvit,
 Coconaşi a sărăcit !
 Begu că mi le vedea
 Şi din gură porunceă.
 Şapte niferi trimetea
 Şi Stoienică că-i vedea,
 Vizionu slobozea.
 Ei ca curvele fugea
 Şi fugea ca curvele
 Şi zbiera ca vacile,
 Şi umplea pîrloagile,
 Şi-napoi că se-ntorcea,
 Şi din gură că-i zicea :
 — Begule, domnia-ta
 Şi cu pasmangia ta,
 Stoienică ne-a văzut,
 Vizionu a slobozit !
 Naşu lui Stoian venea
 Şi din gură că-i zicea :
 — Begule, domnia-ta
 Şi cu pasmangia ta,
 Ce, frate, că-mi dăruieşti
 S-aduc pe Stoian legat
 Cum e bun de spînzurat ?
 Că de mic l-am botezat,
 Al doilea, moţ i-am tăiat,
 Al treilea, l-am cununat,
 Două fete şi-un băiat
 Să vezi că i-am botezat,

Pe la mine n-a mai dat ;
 Să vezi că sînt naş mai mare,
 I-am ținut foc la spinare ;
 Cînd oi sta l-oi blestema,
 Două-n teie n-o mai lega !
 D-un nifer că mi-ş' lua,
 Care-i ştia, vezi, sama ;
 D-un răvaş că mi-i scria,
 Cu slova măruntea,
 Cu amar şi cu minie,
 Finu Stoian ca să vie.
 Niferu că-l trimetea,
 La masă că mi-l găsea,
 Ferman în braţe-i arunca
 Şi începea d-a mi-l citea.
 Dar Stoian ce mi-ş' făcea ?
 El, frate, cînd îl citea
 Lăcrămile-l podidea
 Şi din gură că zicea :
 — Scoal', nevastă, nu şedea,
 Scoală, frate, de mă găteşte,
 Să vezi, naşu mă poşteşte ;
 Că de mic cînd m-a botezat,
 Al doilea, moţ că mi-a tăiat,
 Al treilea, m-a cununat
 Şi pe la el că n-am mai dat.
 Auzi, că mi-e naş mai mare,
 Mi-a ținut foc la spinare ;
 Cînd o sta m-o blestema,
 Două-n teie n-oi mai lega !
 În grajd de piatră că intra,
 Pe negru că-l ţesăla
 Şi-afară că mi-l scotea,
 Picioru-n scară arunca,
 Nevasta că mi-l ţinea
 Şi din gură că-i zicea :
 — Stoienică, lumea mea,
 Nu te du la Cladova
 Să-ţi răpui tu viaţa !
 C-aseară de la o vreme
 Visai nişte vise rele :

Visai puşculiţa ta
Sta-n cui făr' de curea :
Scurtată-i viaţa ta !
Al doilea am visat,
Visai pistoalile tele,
Sta în cui fără oţele,
Scurtate-s zilele tele !
Al treilea am mai visat
Şapte utvane-ntr-un ciolpan ;
Nu sînt şapte utvane-ntr-un ciolpan

Şi sînt şapte boieri de divan.
Al patrulea mi-am visat
Şarpe mare cu broasca-n gură ;
Nu-i şarpe cu broasca-n gură,
Ci-i gîdea cu ştreangu-n mîna !
Dar Stoian ce mi-ş' făcea ?
Seama vorbii nu o lua
Şi pe cal că încăleca,
Trăgea Stoian se ducea,
Nevasta rămînea, plîngea.
Dar nevasta că zicea :
— Negotine, Negotine,
Pleacă Stoian de la tine,
O să urle cîinii-n tine !
Dar Stoian ce făcea ?
La Cladova se ducea,
La naşu-său că trăgea,
În pimniţă că-l băga,
Vin din şapte buţii că-i da,
Pe Stoian că-l îmbăta ;
Măciuchiţa i-o lua,
După buţi i-o arunca ;
Pistoalile i le lua,
Vin în ele că turna ;
La Begu că se ducea
Şi din gură că-i zicea :
— Begule, domnia-ta,
Am adus pe finu Stoian,
Legat şi beregat,
Cum e bun de pînzurat !

Dară Begu ce făcea ?
Poteră c-o trimetea,
Pe crăpătura uşii se uita
Şi-ndărăt că se-ntorcea,
Ca de dracu se ferea.
Dar Begu ce mi-ş' făcea ?
Trei hoţi în puşcărie c-avea :
Unu e Mărinică din Saiele,
Avu nişte zile rele ;
Altu e Marin a lui Pandilică,
De tremură puii în piscică,
Mi-a băgat boierii-n frică ;
Şi unu e Ion Țiganu,
De mi-ş' bate cu tufanu.
La Stoian că-i trimetea,
Dar Ion ce mi-ş' făcea ?
— Iartă-mi, Doamne, greşeala,
Să dau lui Stoian palma,
Doar mi-o lungi viaţa !
Palma bici că mi-o făcea,
Peste ochi că mi-l izbea,
Stoian în picere sărea
Şi din gură că zicea :
— F...tu-i crucea şi legea
Care mi-a dat palma,
Să-i scurtez eu viaţa !
Ei afară că pleca,
Poteră că năvălea,
Cu bumbaralele că mi-ş' da.
Stoienică ce-mi făcea ?
Punea mîna la pistoale,
Găsea tocurile goale.
Dacă vedea şi vedea,
Cizma din picior scotea ;
Cîte gloanţe că venea
Tot în cizmă sprijinea.
Odată se necăjea,
Cizma de carîmb lua,
Cînd o dată că mi-ş' da
Şaptesprezece doboră,
Cizma din carîmb sărea.

Dosu la un gard că da
 Să mi-ș' scoată d-o propteă,
 Să-și lungească viața.
 Din pământ că mi-o scotea,
 Din cui că nu o putea.
 Stoian din gură zicea :
 — Să moară mărturisit,
 De popă nespovedit,
 Care-a-nfipt propteă-n pământ ;
 Că de scoteam propteaua
 Îmi lungeam eu viața !
 Mîna pe el că punea,
 La Begu că-l aducea
 Și la Pasmangiu Aga.
 Dar Begu ce făcea ?
 Lui Stoian că zicea :
 — Bă Stoian, n-ai fost așa mare,
 N-ai fost așa voinic,
 Ama, zău, de zurbalic !
 Dar Stoian că mi-i zicea :
 — Begule, domnia-ta,
 Frate, nu mă judeca ;

Că să fii tu la mîna mea
 Oî vedea ce ți-oî lucra !
 Și mă rog de domnia-ta
 Să nu mă spînzuri noaptea,
 Să mă spînzuri, vezi, ziua,
 Să-mi privească raiaua !
 Frunzuliță d-un măr dulce,
 Cîntă cucu sus pe cruce,
 Pe Stoian la ștreang îl duce.
 Frunzuliță și-o lalea,
 Pe Stoian că-l spînzura
 Și nevasta că-i pica,
 Pe picere leșina
 Și din gură că striga :
 — Stoienică, lumea mea,
 Lasă-ți fie rău, nu așa ;
 N-ascultași la vorba mea
 Să nu te duci la Cladova !

Cules de Christea N. Țapu de
 la Dumitru Radu, lăutar, com.
 Băneasa-Teleorman.

Roman

La movila din curmătură,
 Pă cea vale dă scursură,
 La umbră dă trei sulii
 Șade-mi ei trei frațiori,
 Cu trei fete de-mpărat,
 Tot din tîrg din Țarigrad,
 Cu sabia le-a luat.
 Unde beau, und' se cinstesc
 De nimenea nu gîndesc.
 De pază cine mi-i păzea ?
 Să vezi, frate, maică-sa,
 Șadea-n flintă rezimată,

Ca o naiba-mpelițată,
 Bat-o Dumnezeu s-o bată,
 Că mi-a prădat lumea toată.
 Dă la munte păn' la baltă,
 Cît mi-e lume creștinată,
 Mi-a prădat-o dînsa toată.
 De pază cînd mi-i păzea,
 Ochii ea își azvîrlea
 Și pă tătari mi-i vedea
 Și din gură ea grăia :
 — D-ale Dine, Costandine,
 Și tu copile Romane,

Nu știu valea mi-a-nflorit,
 Or tătarii mi-a sosit.
 Dar Roman ce mi-i grăia ?
 — Ia-le seama, maică, bine
 Și vino și-mi spune mie ;
 D-o fi ca fo zece mii,
 La frații mei să nu spui,
 C-abia ar fi pă seama mea
 Ș-oi vedea ce le-oi lucra.
 Mă-sa atunci ce-mi făcea ?
 Punea ochean se uita,
 Ca fo zece mii găsea
 Și lui Roman îi spunea.
 Roman atunci ce făcea ?
 De la masă se scula,
 Paloș pă mischiu trăgea,
 Calu-n chingi că îl strîngea,
 Cu frîu că-l înfrîna,
 Și pă dînsu-ncălica
 Și la tătari că-mi pleca ;
 Tăia ici, tăia colea,
 Până-i cam jumătătea.
 Iară mă-sa ce zicea ?
 — Dară Dine, Costandine,
 Voi beți, frate, vă cinstiți
 Și dă Roman nu gîndiți.
 El la tătari că s-a dus,
 Cine știe l-o fi răpus.
 Atunci Din și Costandin,
 Dă la masă să scula
 Și pe cai încălica
 Și la Roman că pleca ;
 În tătari ei că intra,
 Tăia ici, tăia colea,
 Cu Roman că se-ntîlnea,
 Iar Roman că le grăia :
 — Trage-vă-ți, frați, îndărăt,
 Că cal mi s-a-nferbîntat,
 Ochi mi s-a-mpăiejenat,
 Să nu intru-n fun păcat.
 Ei vorba n-o asculta ;

Tot păn tătari că tăia,
 Roman peste ei că da,
 Seama lor nu le băga
 Și p-amîndoi că-i tăia,
 Tătarii mi-i isprăvea.
 La mă-sa că se ducea,
 Maică-sa că-l întreba :
 — D-ale, copile Romane,
 Din, frate, și Costandin,
 Ei la tine au venit,
 Nu cumva i-ai prăpădit ?
 Roman atunci răspundea :
 — Eu, maică, i-am întîlnit
 Și eu, mamă, le-am vorbit :
 „Trage-vă-ți, frați, îndărăt,
 Că cal mi s-a-nferbîntat,
 Ochi mi s-a-mpăiejenat,
 Să nu intru-n fun păcat !“
 Ei nu m-or fi ascultat,
 Eu, maică, i-oi fi tăiat.
 Maică-sa de auzea,
 Îndărăt mi se-ntorcea,
 Căta ici, căta colea,
 P-amîndoi morți îi găsea,
 Scotea cuțit a se tăia.
 Iar Roman ce îi grăia ?
 — Stai, maică, nu te tăia,
 C-așa ți-a fost datina.
 Atunci mă-sa se lăsa,
 La sate că se ducea,
 Care cu chirii tocmea,
 La tătari că se ducea,
 De țoale mi-i dezbrăca,
 De bani că mi-i căuta,
 Pă goi că mi-i îmbrăca,
 Vacî dă lapte le lua,
 La săraci boi cumpăra.

Auzită de învățătorul I. Florescu
 de la Florea Drăgan, com.
 Bragadiru, jud. Teleorman.

Tătăraşul

Pe sub Varin
 Mulţi tătăraşi vin.
 — Tătăraş bătrîn,
 Cu barba la sîn,
 Lasă-mă de mînă,
 Să mă-ntorc la urmă,
 Că eu mi-am lăsat
 Cusătura-n gard,
 Acu la fereastră,
 Cu mătăsă-albastră,
 Acul la perete,
 Cu mătăsă verde ;
 Pruncul neînfăşat,
 Tot afară-n pat.
 Ploaia mi-o ploua
 Şi mi l-o scâlă ;
 Ninsoarea mi-o ninge,
 Pe prunc mi l-o unge ;

Vîntul o bătea
 Şi l-o legăna.
 — Aide, bre,-nainte,
 Nău-ţi-aduce aminte.
 O dată zicea :
 — Turcilor, beşliilor,
 Mai slăbiţi-mi mîinile,
 Să-mi răcoresc ţîtele,
 Să mai dreg cosiţele.
 Decît slugă turcilor
 Şi roabă cadînelor,
 Mai bine mîte broaştelor.
 Şi-n baltă sărea
 Şi nu se mai vedea.

Cules de Constantin Stănescu de
 la Stana M. Ghiţă din Giube-
 ga, Dolj.

Niculca

Foaie verde-a bobului,
 Jos, la lunca Giurgiului,
 La odaia turcului,
 Turcului lui Mustafa,
 Care-mi ţine Palanga
 Şi din Oreava ceva,
 C-a poftit la Niculca.
 Foaie verde porumb verde,
 Şi-are Sîrba două fete,
 De frumoase, -ncondeiete,
 Dar pe nume cum le cheamă ?
 P-a mai mare — Rădiţa,

P-a mai mică — Niculca,
 C-a poftit turcu la ea,
 Să se iubească cu ea.
 Să vezi, turcul Mustafa,
 Tot de foc de Niculca,
 Bani pe sapă slobozea.
 Cîte fete-n Cîrtojani,
 Toate primiră la bani ;
 Dar Niculca nu primea,
 Că Niculca bani avea,
 Dar Niculca ce-mi făcea ?
 Sapa-n mînă c-o lua,

Lua sapa și coada
 Și da dosul în Năprîsca,
 Pîn' la unchi-său Oprea,
 Și sapa că i-o ascuțea,
 Și coada că i-o puneă,
 Și la clacă se ducea.
 Claca toată cît mi-era
 Se puneă p-o lătura,
 Dar Niculca singurea
 Se puneă p-o lătura,
 Naintea clăcii erea ;
 Mergea cu săpătura
 Cît dai cu zburătura.
 Dar vezi, turcul Mustafa,
 Tot de foc de Niculca,
 La paharnic trimetea,
 De tot omul un pahar îi da,
 Dar Niculchii două-i da :
 — Ține, fa, Niculco, fa,
 Că mi-ai secat inima
 Tot de dor de dumneata !
 Fa Niculco, dumneata,
 Ia năstrapa de colea
 Și dă dosul la ceșmea.
 Dar Niculca ce-mi făcea ?
 Năstrapa-n mîină lua,
 Dosul la ceșmea că-mi da
 Și de apă c-o umplea,
 Pă căpcel că mi-o puneă,
 Pă picere se spăla.
 Iară turcu ce-mi făcea ?
 El pe cal că-ncăleca,
 După Niculca-mi pleca,
 La ceșmea că mi-o-ajungea,
 Năstrapa că mi-o cerea.
 Niculca-n mîină i-o da,
 Și bea turcul, nu prea bea,
 Mai mult în gură-o oprea,
 Pe Niculca c-o stropea ;
 Și Niculca se rîdea,
 Voia turcului făcea.

Dară turcu ce-mi făcea ?
 Mîina-n briu că i-o-nfigea
 Și pe cal că mi-o puneă,
 La Dunăre că mi-o ducea
 Și-n caic că mi-o puneă,
 Cu opt curele-o lega.
 Dar Niculca ce-mi făcea ?
 Fața albă-și zgîrîia,
 Păr galben dărăpăna,
 Pînă turcu mi-o vedea
 Și din gură că-i zicea :
 — Ce ți-e, fa, Niculco, fa ?
 — Măi turcule, dumneata,
 Săruta-ți-aș mustața,
 Mai slăbește-mi cureaua,
 Să-mi revenesc țîțica !
 Iar Niculca se gîndea
 Și din gură cuvînta :
 — Decît slugă turcilor
 Și vătrai cadînilor,
 Mai bine, frate, să fiu
 Tot bătaie peștilor,
 Și răceală pietrilor,
 Și ciupeala racilor,
 Și masă cosacilor !
 Iară turcu ce-mi făcea ?
 Curelile i le lua.
 Dar Niculca ce-mi făcea ?
 Drept în Dunăre sărea.
 Dar vezi, turcu Mustafa,
 Tot de foc de Niculca,
 D-un burghiaș că-mi căta,
 Gaură-n caic că da,
 Apa-n dînsu că intra,
 Toți turcii că-i îneca.
 Dară Sîrba ce-mi făcea ?
 Ea-n sus, frate, se scula,
 Năstrapa-n mîină-o lua,
 P-o potecuță o-apuca,
 Din guriță ce-mi zicea ?
 — Asta e potecuța

Pe care-a mers Niculca,
 Drept la Dunăre-mi trăgea
 Și năstrapa-o arunca,
 Pîn Dunăre mi-o trăgea
 Și afar' că mi-o scotea
 Și acas' că mi-și venea,
 Pe laviță c-o punea.
 Niculca jos că-mi sărea,
 Frumoasă, nu preafrumoasă.
 Dar de ce nu preafrumoasă ?
 De bătaia peștilor,
 De răceala pietrilor,
 De ciupeala racilor.
 Dară ele ce-mi făcea ?
 Niculca-n sus se scula,
 Pe bordei sus se suia,
 Spre răsărit se uita.
 Niculca nu-ș' ce vedea,
 De ea, frate, se-ngrozea ?
 Dosu la mă-sa-n cas' da :
 — Mamă, măicuța mea,
 Încotro soare răsare,
 Nu știu, soare răsărit,
 Nu știu, bujor înflorit,
 Nu știu, capete de turci ?
 Dară mă-sa c-auzea,
 Păn-afară că ieșea,
 Spre răsărit se uita

Și din gură că zicea :
 — Aba, fa, Niculco, fa,
 Nu e soare răsărit,
 Nici bujor nu e-nflorit,
 Ci sînt capete de turci !
 Mamă, măicuța mea,
 Ia sapa și lopata
 Și mă-ngroapă la fereastră,
 Să v-ascult vorba din casă !
 Floare verde micșunea,
 Iată turcii că-mi sosea,
 De Niculca că-ntreba.
 Dară mă-sa ce-mi zicea ?
 — Foaie verde matostat,
 Niculca mi-a răposat !
 Floare verde și-o lălea,
 Toți turcii că se-ncredea.
 Cînd fu unu mititel,
 Cu căciula de cinci piei,
 Cu jocu de opt piei
 De pe cal descăleca,
 La fereastră că-mi trăgea,
 Pe Niculca mi-o scotea
 Și pe cal că mi-o punea,
 Pe Dunăre că-mi pleca.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Stancu Ion din Cucu-
 ieși (Teleorman).

2. HAIDUCII

56

Cîntecul lui Corbea haiducul

Floare verde flori domnești,
 Doamne, din oraș din București,

La -nalte case domnești,
 De se văd în București,

Floare verde flori de tisă,
 Mare masă mi-este-ntinsă,
 De mulți boieri mi-e coprinsă.
 Dar la masă cin' ședea ?
 Ședea domnul Ștefan-vodă,
 Nici nu bea, nici nu mînca,
 Numai cu ochii privea,
 Seama la băieți că-mi lua.
 Floare verde foi de brid,
 Doamne, de ziua de sîn Văsii,
 Cînd fac cucoanele piftii
 Și să-mpărtesc boierii,
 Toți boierii leafă-mi lua,
 Numai Corbea-mi rămînea !
 Dar domnia-l întreba :
 — Alei, Corbea, dumneata,
 Ce boierie poștești,
 P-aia să ți-o dăruiesc ?
 Dară Corbea ce-mi grăia ?
 — Alei, doamne, măria-sa,
 Ce boierie poftesc,
 P-aia să mi-o dăruiești ?
 Poftesc caftan de-mpărăție
 Și dugealic de domnie,
 Că cu ala-mi șade mie !
 Domnia că-mi auzea,
 Trei băieți că mi-ș' mîna,
 La Gheorghită-i trimetea
 Și Gheorghită că-mi venea
 Iar din gură că-i grăia :
 — Gheorghită, Gheorghită,
 Vătaf de temniță
 Și de temniceri
 Peste mari boieri,
 Tu pe Corbea să mi-l duci
 Tot la temniță de piatră,
 De șapte domnii uitată,
 Cu muschiulețu d-o schioapă !
 Stetea Corbea la-nchisoare,
 Nouă ani lipsit de soare ;
 Cînd împovîrni pe zece,

Muma Corbii că-mi sosește
 Cu trei ouă roșioare,
 Ducea Corbii de mîncare.
 Dar ea, frate, cînd pleca ?
 Din joia joimarilor,
 Din vinerea ouărilor,
 Din sîmbăta Paștilor,
 Și-ajungea pe la Sîn-Pietru.
 La poartă că mi-ș' trăgea,
 Ouă la portar că-i da,
 La Corbea de mi-o lăsa ;
 La fereastră că-mi trăgea,
 Din guriță că-mi grăia :
 — Aoleo, Corbeo,
 Dragă Corbeo,
 Ori ești viu
 Ca să te știu,
 Ori ești mort,
 Ca să te port !
 Că pe tine te-a închis
 Nejudecat,
 Neînfățișat,
 Nici pe la domnie dat !
 Dar Corbea, frate,-i grăia :
 — Maică, măicuța mea,
 Nu sînt viu
 Ca să mă știi,
 Nici mort,
 Ca să mă porți !
 Și pe mine cînd m-a-nchis
 Eram tinerel copil
 Și-acum sînt boșneag bătrîn ;
 Barba-mi bate brațele
 Și chica călcîiele,
 Mustața umerile.
 Și pe mine iar cînd m-a-nchis
 Eram năpîrcile
 Subțiri ca drugile,
 Și-acum sînt ca furcile ;
 Șerpîi ereau ca ațile
 Și-acum sînt ca grinzile ;

Broaștele ca nucile
 Ș-acum sînt ca ploștile.
 Pe toate le-aș odihni,
 Dar o drăcoaică
 De șerpoiacă,
 De zmeoaică,
 Ea, frate, că mi-a-mpuiat
 Cam din ciocul berbiei
 În gura pozunarului.
 Și ea, frate, cînd se-ntinde,
 Inimioara mi-o coprinde,
 Și cînd, frate, se zgîrcește,
 Inimioara mi-o topește,
 Sufletelul mi-l sfîrșește !
 Corbea din gură-i grăia :
 — Alei, maică, maica mea,
 Făcut-ai vreodată bine ?
 Fă și-acuma pentru mine :
 Tu, maică, ca să te duci
 Tot la tîrgul ăl de flori,
 Că vin vara săpători,
 Săpători și lopătari ;
 Și tu, maică, să-mi tocmești
 Pa:ruzeci de săpători
 Și cu cincizeci de lopătari,
 Și de dus unde să-i duci ?
 La bălegarul uitat,
 Care moș-meu mi l-a dat.
 Iar tu, maică, să mai cerci,
 Din guriță să-mi grăiești,
 La palat ca să-mi vorbești :
 „Ce e Corbea vinovat
 De-n temniță l-ați băgat
 Nejudecat,
 Neînfațîșat,
 Nici pe la domnie dat ?
 Drumu Corbii ca să-i dați
 Că lui vremea i-a venit,
 Vremea de căsătorit
 Și mireasa i-am găsit !“

Dar a babă
 Slabă,
 Cu brîul de lînă
 De păr de cămilă,
 La domnie că mergea,
 În genuchi îngenuchea,
 De domnie se ruga,
 Domnia că-i răspunea :
 — Hai tu, babo,
 Slabo,
 Cu brîul de lînă
 De păr de cămilă,
 Inima-mi fărîmă,
 Noi mireasă i-am găsit
 Pe jupîneasă Carpina
 Din pădurea Coacăna,
 Din bardă nebărduită,
 De secure săbuită
 Și la cap e ascuțită !
 Dar ea, frate, ce-mi făcea ?
 Dacă vedea că nu putea
 Să scoată afar' pe Corbea,
 La tîrgu de flori se-nturna,
 Săpătorii că-i tocmea
 Și la băligar mergea.
 Săpa zi de vară
 Pînă-n seară,
 Făr' de pic de nădușeală ;
 Cînd da soarele-n spre seară
 De ușa Roșului da.
 Dar la ușă cum era ?
 Lacătu cît banița
 Și cheia de cinci oca.
 Nimenea nu-i îndrăznea,
 Decît singură baba,
 Că-i mai știa ea seama.
 Cu picioru că mi-i da,
 Ușa din balemare sărea,
 Și la Roșu că-mi intra,
 O dată-l ghilodorosea.

Ş-unde Roşu că nu-mi sta,
 De căpăstru că mi-l lua
 Şi-afară că mi-l scotea,
 Cu chebreaua că-l ştergea ;
 Soarele că se-nchidea,
 Aşa de roşu mi-era ;
 Şi de căpăstru că-l lua,
 La vale că-mi apuca.
 Cam pîn dreptul domniei
 Începea Roşu a necheza ;
 Domnia se spăimînta,
 Coconiţa se stîrpea,
 Iar din gură că grăia :
 — Cată, f...tu-i mumă-sa,
 Ce viteaz o fi ăla ?
 Trei băieţi că-mi mîna,
 Înaintea babii ieşea,
 Ş-aşa, frate, mi-o-ntreba :
 — Ai tu, babo,
 Slabo,
 Cu briul de lînă
 De păr de cămilă,
 Inima-mi fărîmă,
 De ţi-e Roşu de vînzare,
 Ca să-ţi dau ceva parale ?
 Ori, frate, ca de schimbare,
 Să-ţi dau unu, să-ţi dau doi,
 Să-ţi dau patruzeci şi doi,
 Numai să se pomenească
 De herghelia domnească !
 Dară baba ce-mi grăia ?
 — Nu mi-e Roşu de vînzare,
 Ori, frate, ca de schimbare,
 Ca să-mi dai ceva parale.
 Mi-e Roşu de dăruială,
 Îl dăruiesc măriei-sale,
 Lasă-mi Corbea de-nchisoare !
 Domnia, cînd auzea,
 Un băiat că-mi trimetea,
 Pe Corbea că mi-l scotea,

Afară mi-l aducea,
 Pe la bărbier că-l da,
 Şi mi-l tundea sfranţuzeşte
 Şi mi-l rădea cerchezeşte,
 Cu mustăţi în vîrvalic,
 Şedea bine la voinic.
 La domnie că-mi mergea,
 Sus pe scară se urca,
 Din guriţă că-i grăia :
 — Ai, doamne, măria-ta,
 Ia să-mi dai dugealîcu de domnie,
 Că cu ala-mi şade bine,
 Şi să-mi dai hainele tele,
 Să se dea Roşu cu ele !
 Dar domnia ce-mi făcea ?
 Prost de minte că-mi era,
 Pe Corbea mi-l îmbrăca
 Şi la Roşu că-mi mergea,
 Şi cu el, frate, -mi vorbea.
 Domnia ce mi-şi făcea ?
 D-un picior îngenuchea
 Pînă Corbea-ncăleca.
 Împlimba el ce-implimba,
 Lua el spuma cu mîna,
 De poartă că o trîntea,
 Sloi de gheaţă se făcea,
 Din guriţă că-mi grăia :
 — Ai, doamne, măria-ta,
 Zăvorăşte porţile
 Şi-ntăreşte-ţi strejile,
 Nu-ţi năpusti slugile !
 Lui nu-i erea d-altceva,
 Ci erea de maică-sa,
 Şi el, frate, că-i grăia :
 — Alei, maică, maica mea,
 Întinde la cea nuia,
 S-ating pe Roşu cu ea,
 Să nu-mi facă, crez, una !
 Lui nu-i erea de nuia,
 Ci-i erea de maică-sa.

El de mînă mi-o apuca
 Și la spate mi-o azvîrlea,
 Pe sus porțile sărea
 Și din guriță-mi grăia :
 — Rămii, doamne, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Că la mînă eu ți-am fost,
 Și harnicu nu mi-ai fost !
 — Du-te, Corbeo, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Că la mînă tu mi-ai fost
 Și vrednicu nu ți-am fost !
 Domnia că-i mai grăia :
 — Alei, Corbeo, dumneata,
 Ce rău, frate, c-ai făcut
 Atît cît ai haiducit ?
 — Ai, doamne, măria-ta,
 Adevăru da-ți-l-aș,
 Pe mine de mă-ntrebași :
 Prindeam călătoru-n drum,
 Mi-l făceam de rodea fîn ;
 Prindeam d-o băbuță slabă,
 Mi-o făceam de pășteă iarbă !
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Mai mergea ce mai mergea,
 Sta în loc și se gîndea
 Și din gură că-mi grăia :
 — Cată f...tu-i mumă-sa,
 Ce rău domniei să-i fac ?
 Să-i fur lui telegarii ?
 Cumpără alții mai buni ;
 Să-i omor coconița ?
 Se-nsoară și ia alta,
 Mai bună, nu ca asta.
 Mai bin' să-i omor coconel,
 Care doarme-n legănel,
 Ca să-i sec ăl suflețel !
 Pă puteri de noapte,
 Pă sudori de moarte,
 El că se-nturna,

Pă supt doici că să băga,
 Coconaș de picior îl lua
 Și la poartă că-l scotea,
 Numai ciozvirți că-l făcea
 Și la poartă le-atîrna ;
 Capu coconașului
 Îl puse-n țeapa dracului.
 Domnia de dimineață se scula,
 Pe ochi negri se spăla,
 Ochii pe fereastră și-arunca
 Si la poartă se uita,
 Din guriță că-mi grăia :
 — Ia vezi, cîinele-nfierat,
 Mă lasă gol despuiat
 Si de coconaș sărac !
 Mergea Corbea ce mergea,
 Cu ceauș Velcea se-ntîlnea,
 Care-n temniță-l păzea,
 Din guriță că-i grăia :
 — Iatagan din teaca ta
 Bine-ar ședea în a mea !
 — Fie-ți, Corbeo, dăruit,
 Numai să nu-mi faci nimic !
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Sta în loc și se gîndea :
 — Cată, f...tu-i mumă-sa,
 Țst iatagan de l-am cîștigat
 În carne nu l-am cercat !
 Îndărăt că se-ntorcea,
 Pe ceauș Velcea că-l găsea,
 Din picioare că-l toca,
 Și pe drum că mi-s' pleca.

Mă plătii cu cîntecu
 Ca lupu cu urletu ;
 Cînd vînătoru-l întîlnește,
 Dă pielea și se plătește.

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Gheorghe S. Stoica, lăutar din
 com. Costești-Vîlcea.

Cîntecul lui Corbea

Foaie verde de cireși,
 Mai aproape-n Stoienești,
 Mai departe-n București,
 Și sînt case mari domnești
 Și sînt multe foșoare,
 Zugrăvite pistricioare,
 'Și-nsoară vodă fecioru.
 Mulți ostași că-mi aduna
 Și prin oraș trimetea,
 Toți boierii i-aduna,
 Toți boierii tîrgului
 Și cu ai Carmaziului,
 Ca stîlpii pămîntului,
 Feșnicii-mpăratului.
 Cînd boierii s-aduna,
 Cu mozica cînd cînta,
 Și la masă s-așeza,
 Pe urmă ce se vedea ?
 Iată Corbea că-mi venea
 Pe un călușel cam mic,
 Și el un negru haiduc.
 El acolo cînd venea,
 Boierii toți se scula,
 Cu cîntări că mi-l primea
 Și la masă că-l pofta.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Fecior de masă-mi punea,
 Pahar la masă îi da,
 Iar boierii bea, nu bea,
 Corbea bea pîn' se-mbăta.
 Iar la masă ce-mi mîncă ?
 Numai pește și postrungă
 Și pană de caracudă,
 C-am auzit din bătrîni
 C-ala e pește mai bun.
 Dar boierii ce-mi făcea ?
 Tot de Corbea 'mi vorbea.

Corbea pe urechi băga.
 În capu mesii cin' era ?
 Tot Corbea împelițatul,
 Care e frate cu dracul.
 El odată ce-mi făcea ?
 Cu levodverile foc că-mi da,
 Doi miniștri că-mpușca.
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Iată, f... tu-i mumă-sa,
 Ce să-mi facă mie-așa ?
 Trei gealapi că-mi trimetea,
 Frumos pe Corbea-l lega,
 Cu trei funii de mătase,
 Cît un braț voinic de groase,
 Din ele să nu mai iasă.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Pîn' la juri că mi-l ținea,
 Și țapa că i-o gătea.
 Dar jurii ce mi-i făcea ?
 De la țapă că-l scăpa,
 La temniță-l trimetea.
 Sus pe apa Jiului,
 Jiului, Codriului,
 Unde-i dor voinicului ;
 La cea temniță pîrlită,
 De nouă ani părăsită.
 Și acolo că mi-l băga,
 Cu trei funii că-l lega,
 Cu trei funii de mătase,
 Cît un braț voinic de groase.
 Foițică și-o lalea,
 Și lacătu-i punea,
 Lacătu cît banița,
 Și cheia de cinci oca,
 Ca să nu scape Corbea.
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Odată că se-ntindea,

Două funii le rupea,
 Numai una rămânea,
 O funie noduroasă,
 Taie carne, razmă-n oase.
 Foaie verde și-o lalea,
 Vestea-n țară ajungea
 Că s-a închis Corbea.
 Iară mă-sa c-auzea,
 Trei azmișoare făcea,
 După Corbea că-mi pleca,
 La Ștefan-vodă-ajungea.
 Trei zile ședea la poartă,
 Nebăută, nemîncată,
 Și de nimeni ne-ntrebata.
 Foaie verde și-o lalea,
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Babă slabă și bătrînă,
 Cu brîul de lînă
 De păr de cămilă,
 Cu doi dinți în gură,
 De trei zile șezi la poartă,
 Nebăută, nemîncată ?
 Dară baba ce-mi zicea ?
 — Să trăiești, măria-ta !
 Cîți boieri de sama Corbii,
 Toți au fost în veselie,
 Numa Corbea-n pedepsie !
 Pe Corbea ca să mi-l dați,
 Ca să-mi iau d-o nor' în casă,
 Să-mi dea paharu la masă ;
 La vremea de slăbiciune,
 Să-mi aducă d-un tăciune,
 Să-mi aducă-un pic de apă,
 Să-mi ațîțe-un foc în vatră.
 Așa baba ce-mi zicea ?
 — Ștefane, măria-ta,
 Pe Corbea ca să mi-l dați,
 Și singură nu mă lăsați !
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Pe Corbea l-am însurat,
 Bună mireasă i-am dat,

Tot pe Vișa
 Căpinișa,
 Și de zestre ce i-am dat ?
 Tot satul Corbenilor
 Și cu-al Coțofenilor.
 Bucătar că ce i-am pus ?
 Un vultur
 Cu capul sur,
 Ca să-l scobească la c...
 Iar baba ce mi-s' făcea ?
 Dacă d-astea auzea,
 Potecuța că mi-o lua,
 La temniță se ducea
 Și prin gratii se uita
 Și pe Corbea că-l striga :
 — Corbeo, Corbeo, fiul maichii,
 De ești mort,
 Ca să te port ;
 De ești viu,
 Ca să te știu ?
 Dară Corbea ce-mi zicea ?
 — Maică, măiculița mea,
 Nu sînt mort ca să mă porți,
 Ci sînt viu,
 Ca să mă știi.
 Maică, măiculița mea,
 Eu aici cînd m-am băgat,
 Șerpîi erau ca fusile
 Și-acum sînt ca grinzile ;
 Broaștile ca nucile,
 Și-acum sînt ca ploștile !
 Ori știi, maică, cînd eram,
 Nici mustață că n-aveam,
 Nici barbă n-o năzăream ;
 Dar acuma, maica mea,
 Mustățile,
 Umerile
 Și barba — genunchile !
 O hoțoaică
 De șerpoaică
 Pe mine că m-a-nșelat,

Pui în barbă mi-a făcut ;
 Când se-ntinde, mă cuprinde,
 Se zgîrcește,
 Mă firşeşte,
 Inimioara mi-o topeşte !
 Aşa, măiculita mea,
 Ce-a ajuns ca să nu-mi fac ?
 Acaşă ca să te duci,
 Ouă roşii să-mi aduci,
 Să mai dau pe la mocani,
 Să mă scoaţă pe grătari ;
 Lopătari ca să-mi tocmeşti,
 În colţul grajdului să mergi,
 Să-mi scoţi pe Roşu nebunu,
 Că e înşelat
 Şi-nfrînat,
 De nouă ani nepipiat.
 Aşa baba ce-mi făcea ?
 Acaşă că se ducea,
 Lopătarii mi-i tocmea,
 În colţu grajdului mergea,
 Vro două locuri şăpa
 Şi-o tăiniţă că-mi făcea.
 Mare piatră ridica
 Şi-o gaură se vedea,
 D-abia pe murgu zărea.
 Trei lopătari că intra
 Şi pe Roşu că-l scotea ;
 Iară Roşu că-mi ieşea
 Şi prea tare necheza,
 Munţii se cutremura,
 Copaci mari se răsturna,
 De nu-l vedeai pe Corbea.
 Dară baba ce-mi făcea ?
 De căpăstru că mi-l lua
 Şi-n oraş cu el pleca,
 Toţi boierii se mira.
 'Naintea babii ieşea,
 Fete mari că-mbolnăvea,
 Cucoane că se stîrpea.
 Ştefan-vodă ce-mi zicea ?

— Babă slabă şi bătrînă,
 Nu ţi-e Roşu de vînzare,
 Să-ţi dau galbeni şi parale ?
 În ruble l-oi socoti
 Şi-n galbeni l-oi cîntări.
 Iară baba ce-mi zicea ?
 — Nu mi-e Roşu de vînzare,
 Să-mi dai galbeni şi parale,
 Mi-e Roşu de dăruială
 Înaintea mării-sale,
 Scoţi pe Corbea d-închisoare.
 Ştefan-vodă ce-mi făcea ?
 Strejer verde că-mi bătea
 Şi pe Roşu că-mi lega,
 Trei gealapi mi-i trimetea,
 Frumos pe Corbea scotea
 Şi mi-l scotea la mirare,
 Unde vînd mocanii sare.
 Trei bărbieri că-mi puneau
 Pînă pe Corbea-l rădea ;
 Pînă la apus de soare
 Păru-i zace hartapale.
 Foaie verde şi-o lălea,
 Tot mai frumos Corbii-i sta.
 Iară Corbea ce-mi făcea ?
 O dată se repezea,
 Mîna pe Roşu-mi puneau
 Şi pe el că-ncăleca,
 Zece ziduri că-mi şărea
 Şi de ele n-atingea
 De-al dracului ce era.
 Ştefan-vodă ce-mi zice ?
 — Iată, f...tu-i mumă-sa,
 De cînd maica m-a făcut,
 Cal ca ăsta n-am văzut.
 Iară Corbea ce-mi zicea ?
 — Ştefan-vodă, dumneata,
 F...tu-mi-ţi cucoana ta,
 Toalele toate după tine
 Adu să le-mbrac pe mine ;
 Cînd oi încăleca la scară,

Să mi te dea de ocară.
 Cușmanul din capul tău
 Adu-l să-l pun într-al meu ;
 Caftanul de-mpărăție
 Să mi-l dai și p-ala mie ;
 Când oi încăleca la scară,
 Să nu te dea de ocară !
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 De țoale se dezbrăca
 Și pe Corbea-l îmbrăca.
 Iară Corbea ce-mi făcea ?
 Pîn' la cal se repezea
 Și pe mă-sa c-o lua
 Și la spate c-o puneă,
 Zece ziduri că-mi sărea
 Și de ele n-atingea,
 Și cu mă-sa se ducea.
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Să vezi, dracu împelițat
 Mă lăsă gol despuiat,
 Numai cu fesu din cap !
 Dară Corbea ce-mi zicea ?
 Cu mă-sa că se vorbea :
 — Maică, măicuța mea,
 Ce-a ajuns ca să nu-i fac ?
 Să-i omor telegarii ?
 El are, măre, galbeni mulți
 Și-și cumpără alții murgi.
 Ca să-i omor nevasta ?
 Se-nsoară și-și ia alta.
 Dară mă-sa ce-i zicea ?
 — Corbeo, Corbeo, fiu maichii,
 Așteaptă pînă o-nsera,
 La stupărie să mergi,
 Deștiu-n miere ca să-l bagi
 Și la leagăn să te tragi,
 Ca să-i furi coconașu.
 Unde era să te puie pe tine,
 Să-i înfigi copilașul bine !

Iară Corbea ce-mi făcea ?
 Aștepta pînă-nsera,
 La stupină că-mi mergea,
 Deștiu-n miere că băga,
 La leagăn că se trăgea,
 La buzele copilului da,
 Nici dracu că mi-l simțea
 Când copilul îl fura
 Și la țeapă că-l ducea.
 Lui milă i se făcea,
 Numa de fașă îl puneă.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Despre ziua se scula,
 Mîna-n leagăn c-o puneă,
 Copilașu nu găsea.
 De păreți că se trîntea
 Și rău capul și-l zdrobea ;
 Cucoana se chinuia,
 Păr din cap își jumulea.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Ochean pe masă puneă
 Și la țeapă îl zărea
 Copilașul lui plîngînd,
 Din gură șurligînd
 Și din lăbuțe bătînd !
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Argații mi-i trimetea,
 La țeapă că se ducea *
 Și copilașul că-l lua
 Și pe masă că-l puneă
 Și la piele-l căuta,
 Vătămat că nu-l găsea ;
 Zece mii de pungi le lua
 Și cu aur le umplea,
 Năvală Corbea că-mi da ;
 Nouă care că-mi umplea
 Și cu ele că pleca.
 — Măi Ștefane, dumneata,
 F...tu-ți cucoana ta,

* În original greșit : *La țeapă ca să se ducea.* (N. ed.)

Asta e sîmbria mea,
Care am slujit eu pe ea !
— Du-te, Corbeo, sănătos,
Că tu la mîna mi-ai fost
Și vrednic eu nu ți-am fost !

Mă plătii cu cîntecu
Ca și lupu cu crîngu ;

Cînd vînătorii-l întîlnește,
Dă pielea și se plătește,
Mașile-i rămîn în crîng
Și pielea-i se duce-n tîrg.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
lăutarului Cosma Tuță, din com.
Bărbățești-Vîlcea.

58

Cîntecul lui Corbea

Frunză verde de măcriș,
La temnița lui Opriș,
Unde șade Corbea-nchis,
Nici prea de mult că nu-mi șade,
De nouă ani și jumătate,
Și nouă zile de vară
Și alte trei de primăvară.
Muma Corbii se scula,
Savai muma Corbiei
Din țara Moldoviei,
Cu trei ouă roșioare,
Cu trei lumînări de ceară,
Trei colaci de grîu de vară,
La temniță se ducea.
Unu da portarului
Și altu temnicerului,
Și altu păstra Corbiei.
Muma Corbii-acolo mergea,
La temniță să ducea
Și-așa din gură-mi striga :
— Corbeo, Corbeo, dragu maichii,
De ești viu
Ca să te știu,
De ești mort
Să te jelesc,

La preuți să te slujesc,
Sărindare să-ți plătesc !
Așa Corbea c-auzea.
— Aleu, măicuțița mea,
Că-ți înțeleg eu gura,
Că ești, maică, dumneata !
Nu poci, maică,
Nu poci, dragă,
Nu poci, maică,-a mai trăi
Dă rangătu broaștilor,
Dă zgoana năpîrcilor,
Dă șuieru șerpilor !
Nistru mare mi-a venit,
Temnița mi-a nămolit ;
Șed în apă
Pînă-n sapă
Și-n noroi
Pînă-n țurloi.
Barba-mi bate brațele,
Mustățile coatele
Și păru călcîile !
O drăcoaică dă șerpoaică
Iacă că s-a încuibat
În poala caftanului,
În gura pozînarului,

Și puii că și-a scos.
 De crescut cu ce mi-i crește ?
 Carne din mine ciupește !
 Aleo, măicuța mea,
 Fă-ți pomană pentru mine,
 La Ștefan-vodă să mergi,
 De departe să te rogi,
 De-aproape ca să-mi genunchi,
 Poala, mîna să-i săruți
 Și-așa din gură să zici :
 — Ai, doamne, măria-ta,
 Iartă-mi, doamne, pă Corbea,
 Că și-a făcut vedeaua,
 Nouă ani și jumătate
 Și nouă zile de vară
 Și-alte trei dă primăvară !
 Ștefan-vodă ce zicea ?
 — Babo, slabo și dă treabo,
 La cuvinte dă ispravo,
 Las' Corbea, că-i logodit,
 Logodnica i-a venit,
 Jupîneasă Carpina,
 Adusă din Slatina.
 Din bardă nu-i bărduită,
 Numai din topor cioplită,
 Și la cap e ascuțită,
 La rădăcină-i pîrlită,
 Tot dă Corbea e gătită.
 Ștefan-vodă ce zicea ?
 Pă Corbea că l-o ierta
 Cînd el că mi-o dăru
 Pe Roșu năzdrăvanu *
 Care fuge cu anu,
 Cu anu, cu lunile,
 Dă lungește zilele !
 Muma Corbii-așa auzea,
 Lacrămile-o podidea
 Și la Corbea se ducea :

— Corbeo, Corbeo, dragu
 maichii,

Tu ești, maică, logodit,
 Logodnica ți-a venit,
 Jupîneasă Carpina,
 Adusă din Slatina,
 Din bardă nebărduită,
 Numa din topor cioplită,
 Și la cap e ascuțită,
 La rădăcină pîrlită,
 Tot de tine e gătită.
 Dar pe tine te-o ierta
 Cînd tu-i dăru pe Roșu,
 Pă Roșu năzdrăvanu,
 Care fuge cu anu.
 Dară Corbea ce zicea ?
 — Poat' să fie dăruit,
 Inimioara i-a poftit !
 Decît, maică, să te duci
 Tot la domnul Ștefan-vodă ;
 Salaorii ca să-mi cei,
 Tot cu sape, cu lopeți,
 Și tu, maică, să te duci,
 În ce[a] verde moviliță,
 Și tu, maică, ca să-mi sapi
 În răsăritu soarelui,
 În băligaru cailor,
 Dai de ușa grajdului !
 Muma Corbii ce făcea ?
 La Ștefan-vodă mergea
 Și salaori că-mi cerea **,
 La movilă se ducea
 Și iacă că-mi porunceă.
 Și ei cînd săpa,
 În răsăritu soarelui,
 În băligarul cailor,
 Da de ușa grajdului.
 Muma Corbii ce făcea ?

* In original : *năzdrăvanu*. (N. ed.)

** In original greșit : *ceren*. (N. ed.)

În grajd [de] piatră că intra
 Și pe Roșu că-mi scotea,
 Neșelat, dă-nfrînat,
 Cu căpăstru dă bumbac,
 Și-afară că mi-l scotea,
 Cu untdelemn că-l ungea,
 Cu basmaua că-l ștergea,
 Tot dangale că-l făcea,
 Si pe uliță-apuca,
 Negustorii șir să ținea :
 — Babo, slabo și dă treabo,
 De ți-i Roșu de vînzare
 Îți dăm galbeni și parale,
 În galbini să-l cumpănim,
 Prea bine să ți-l plătim ;
 Pentru unu să-ți dăm doi,
 Să-ți dăm herghelia toată,
 Car' plătește lumea toată !
 Mama Corbii ce zicea ?
 — Nu mi-e Roșu de vînzare,
 Să-mi dați galbini și parale,
 În galbeni să-l cumpăniți,
 Și mi-e Roșu dă dar mare,
 Scoț pe Corbea de-nchisoare !
 Muma Corbii ce făcea ?
 De căpăstru că-l lua,
 La Ștefan-vodă-l ducea
 Și-n curte că mi-l băga,
 De palimari că-l lega.
 Ștefan-vodă că-l vedea,
 Mustăcioara că-i rîdea,
 La portar că-mi poruncea,
 Poțile * că le-nchidea.
 La temnicheri poruncea
 Și pe Corbea că-l scotea,
 Pă la bărbieri că-l da,
 Mi-l spăla și mi-l rădea,
 Mai frumos mi-l primenea
 Și-n curte că-l aducea.

Dară Corbea ce-mi făcea ?
 La Roșu că se uita,
 Lacrămile-l podidea.
 Dară Roșu necheza.
 Ștefan-vodă ce făcea ?
 Pă toate slugile striga ;
 Car' pă Roșu-ncăleca,
 Tot în pămînt că-i trîntea,
 Fierea-ntr-înșii că plesnea.
 Așa Corbea cînd striga :
 — Hai, doamne, măria-ta,
 Mai încet cu slugile,
 Că rămii fără dînsele.
 Ia să-mi dai hainele tăle,
 Să se dedea Roș cu ele.
 Ștefan-vodă așa auzea,
 Toate haine lăpăda
 Și Corbea că le-mbrăca,
 Și dășagii cu galbini că-mi cerea,
 Ca Roșu să se dedea,
 Că, cînd Roșu o ieși la țară,
 Să nu-i facă vro ocară.
 Dară Corbea ce-mi făcea ?
 Pă Roșu că-ncăleca,
 Puțințel maidan făcea,
 Pînă cînd bine-nfierbînta,
 Lua spuma cu mîna,
 Clăbucul cît căciula,
 Pe lingă mă-sa să da,
 Mîna scoabă că-mi făcea,
 Dă brîu pă mă-sa apuca
 Și la spate o lipea,
 Pă sus ziduri că-mi sărea
 Și din gură așa zicea :
 — Rămii, doamne, sănătos,
 Că la mîna că ți-am fost,
 Și tu vrednic nu mi-ai fost !
 Ștefan-vodă rămînea,
 Așa din gură-mi striga :

* In original : *Poțile*. (N. ed.)

— Vedeți hoșu înfierat,
 Mă lasă gol despuiat,
 Numa cu fesu din cap,
 Dă sfatu boierilor,
 Dă rîsu cocoanelor !
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Da' nu-mi este dă cușman,
 Nici pântru desagii cu galbini ;
 În poala caftanului,

În gura pozînarului
 Era cărți mari dă domnie.
 Ori în ce țară o merge,
 Să domnească țara-n pace,
 N-are nimeni ce-i mai face !

Cules de Ion Odor de la moș
 Ion Guiu, Văleni, Prahova.

59

Corbea

Corbea de isteț ce era,
 La împărat se auzea,
 Împăratul mi-l chema,
 De fapte mi-l judeca
 Și la beci mi-l arunca.
 Cînd Corbea a fost închis,
 Mustața-i era-n mijit ;
 În beci broaștele erau ca nucile
 Și năpîrcile ca fusele.
 Dar Corbea o mamă avea
 Și la ea vorbă trimetea :
 „Mamă, mămulița mea,
 Pune oameni cu parale
 Să sape în grajdul din vale,
 Să scoată pe Roșu tatălui meu ;
 Ș-apoi, mamă, la mine să pornești
 Și pe cine în cale întîlnești
 Și de Roșu de te-o-ntreba,
 Tu să le răspunzi așa :
 „Nu mi-e Roșu de vînzare,
 Ci mi-e Roșu de dăruială,
 Să scot rob de la-nchisoare.“
 Baba pînă-n Țarigrad mergea,
 Împăratul cum o vedea,
 Astfel că-i cuvînta :

— De ți-e Roșul de vînzare,
 Îți dau bani, îți dau parale,
 Îți dau mii de mahmudele ;
 Iar dacă îți este de schimbare,
 Îți dau altul, îți dau doi,
 Îți dau herghelia toată.
 — Nu mi-e Roșu de vînzare,
 Nici nu-mi este de schimbare,
 Ci mi-este de dăruială,
 Să scot rob de la robie,
 Fecioraș din pușcărie.
 Împăratul cum auzea,
 Poruncă-n grabă dedea,
 Pe Corbea din beci scotea.
 Iar Corbea cînd ieșea,
 Nici mama lui nu-l cunoștea,
 Căci barba îi bătea gleznele,
 Mustățile întrecea urechile ;
 Iar în beci broaștele erau ca
 ploșcele,
 Năpîrcile ca furcele.
 Împăratul puse să mi-l rază,
 În haine noi să mi-l îmbrace.
 Apoi vorba de Roșu făcea ;
 Corbea voie își cerea

Ca pe Roșu să-l dedea.
 Împăratul pe Roșu cînd vedea,
 Inima i se înveselea.
 Iar Corbea, șiret, ce zicea ?
 — Împărate, măria-ta,
 Dă-mi chipiul de la tine,
 Să se dea Roșul mai bine.
 Împăratul nu pricepea
 Și chipiul lui își da ;
 Corbea, Roșului pinteni da,

Mîna în brîul mă-sei punea
 Și cu norii s-amesteca
 Și de beci că îmi scăpa.
 Iar împăratul zicea :
 — Iată hoțul blestemat
 Cum fugi el neînfierat
 Și-mi luă și chipiul din cap !

Auzit de înv. N. Bărbulescu de
 la Stana B. Gherman, căt. Su-
 diți, Ilfov.

60

Corbea

Foai verdi di măcriș,
 În temnița lu Opriș,
 Unde șădi Corbea-nchis,
 Cu cinzăci de vinovaț',
 Totodată sînt bogaț'.
 Dar maica lu Corbea
 Iatî, mări, cî vinea
 Cu trii ouă roșioare ;
 Unu da portariului
 Și unu grosariului
 Și unu pentru Corbea.
 Dar maica lu Corbea
 Tot la Corbea năvălia
 Și din gură-așa-i grăia :
 — Alei, Corbeo, dragu maicăi,
 Di ești viu, sî-ți jălesc,
 Di ești mort, sî-ți prînzesc.
 — Aleu, măiculița mea,
 Babă slabî și di treabă,
 Cu cuvîntu di ispravă,
 Da' nici viu sî mă jălești,

Da' nici mort sî mă prînzești.
 Am intrat tînăr copil
 Și acu-s mai mult bătrîn,
 Mustățili,
 Coatili
 Și barba,
 Genunchii.
 Mări,-acasî sî ti duci,
 Șăpti sati sî-mi rîdici,
 Grajd di chiatră sî-mi discui
 Și pi Roșu sî-l aduci.
 Mări, mama ce-mi făcea ?
 Șăpti sati-mi rîdica,
 Grajd di chiatrî discuia,
 Tot la Roșu sî ducea.
 — Ghinișor sî mi-l dislegi,
 În oraș cu el sî pleci.
 Mări, baba ce-mi făcea ?
 Binișor mi-l dislega,
 Prin oraș cu el pleca,
 Spuma cu mîna-i lua.

El, mări, cînd necheza,
 Munții se cutremura,
 Boieri mari cî mi-o-ntreba :
 — Babî slabă și di treabî,
 Cu cuvîntu di ispravî,
 Nu ți-i Roșu di vînzari,
 Șî-ți dăm galbini și părali ?
 — Nu mi-i Roșu di vînzari,
 Mi-i Roșu di dăruială,
 Șî-mi scap pi Corbea afară.
 — Hai sîctiri, babo, di-aici !
 Di cînd Corbea mi-a hoșit,
 Negustorii-o sărăcit,
 Săracii s-o-mbogățit.
 Mări, baba ci făcea ?
 La tevniți c-ajungea,
 Ștefan-vodî mi-o zărea,
 Binișor cî mi-o-ntreba :
 — Babo, slabî și di treabî,
 Nu ți-i Roșu di schimbare ?
 Șî-ți dau doi cai pentru unu,
 Unu iuti ca para di foc
 Șî unu negru ca pana de corb.
 — Nu mi-i Roșu di schimbări,
 Mi-i Roșu di dăruialî ;
 Dăruiesc pi Roșu ții,
 Dăruiești pi Corbea mii ?
 — Pi Corbea l-am logodit
 Cu fata din Carpina,
 Tăiatî din Slatina,
 Tăiatî di doi mocani,
 Adusă di doi juncani.
 Șî la vîrf îi ascuțit
 Șî la cap îi ținuitî,
 Pentru Corbilaș gătitî.
 — Dacă ți-i frică di Corbea,
 Mai leagî-ți porțili,

Întărești zidurili
 Cu fiarîli plugului,
 Tăria pămîntului.
 Șî mi-l scoț pi Corbea-afară.
 Puni chingî muierește
 Șî-n calicî voinicești
 Șî-ți arată umbletu,
 Umbletu șî cumpătu,
 Ca găina umbletu
 Cînd își perdi cumpătu.
 Pi Corbea cînd mi-l scotea,
 Tot la Roșu năvălea,
 La Ștefan-vodî-mi grăia :
 — Alei, Ștefan-vodî,
 Dă-mi straili tăli,
 Șî-ți dau eu pi-a meli,
 Șî văd îmi șadi bini ?
 Da el cînd s-o priminit,
 Pi Roșu c-o-ncălecat,
 La Ștefan-vodî c-o plecat
 Șî din gurî c-o grăit :
 — Ștefan-vodî, întărești porțili
 Șî mărești zidurili,
 Cî n-ai nici cal ca șî m-ajungi,
 Da' nici om ca șî mă prinzi.
 Nourii s-o măstecat,
 La mă-sa c-o plecat,
 Pi Roșu o-ncălecat,
 Șî norii s-o mestecat.
 Ștefan-vodî ci-o grăit ?
 — Ia mergi, Corbeo, sînatos,
 La bunî mînî mi-ai fost
 Șî vrednic nu ți-am fost.

Culeasă de G. Coatu, înv., de la
 Costachi Lăutaru din Zebil, plasa
 Măcin, jud. Tulcea.

Toma Alimoș

Cîmpie, vere, cîmpie,
 Unde-i dalba colilie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 La mijlocu cîmpului,
 Unde-i drag voinicului
 Și este păs murgului, —
 Nimerit-a,
 Tăbărît-a,
 D-alde Toma d-Alimoș,
 Sava din țara de jos.
 El, măre, că-mi tăbăra
 La mijlocul cîmpului,
 La marginea crîngului,
 La puțu porumbului,
 La trupina ulmului,
 La trupina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
 Ca cinci frați dintr-o mumă.
 El acolo tăbăra,
 Călușelu-l priponea
 Unde iarba ce-i plăcea
 Și la umbriță se da.
 Punea masa și mînca.
 Mică ploschiță ș-avea
 D-o vadră și cinci oca,
 Care bea Toma cu ea.
 Două pahare scotea
 Și-amîndouă le umplea
 Și n-avea cui închina.
 — Închina-voi murgului ?
 Murgu mi-este vită mută,
 Nu vorbește, dar ascultă.
 Închina-voi armelor ?
 Armele sînt fiare reci,
 Bătute prin lemne seci.
 Închina-voi ulmilor,
 Ulmii sînt dintr-o trupină,

Ca cinci frățiori din mumă.
 Așa Toma ce-mi făcea,
 Că n-avea cui închina ?
 Mîna pe ploscă punea
 Și la gură mi-o sălta.
 Ulmii de vîrf s-apleca,
 La Toma se ploconeia.
 Dară Toma cînd vedea,
 De mirare că se lua
 Și din gură că-mi zicea :
 — Cată f . . tu-i mumă-sa,
 Eu de cînd am haiducit
 De multe ori am băut
 Și la umbră m-am umbrit,
 Astă faptă n-am văzut,
 Codru verde ploconit !
 Dară Toma ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Mîtitel occean scotea
 Și la vale că-l punea
 Și pe occean se uita ;
 D-un voinicel năzărea,
 Tare fuga că venea,
 P-un călușel cam murg,
 În buiestru în fuga mare,
 Strălucind din cîte-o nare,
 Parcă era sfîntu soare ;
 Cu nările jugrăvite,
 Cu unghiile poleite.
 Dar ăla cine-mi era ?
 Tot Manea al cîmpiiilor,
 Stăpînu moșiilor,
 Drăgăstosu fetelor,
 Iubitu nevestelor.
 Și el, măre, că-mi venea.
 Toma, dacă-l vedea,
 Paharele le umplea,

Drept la Toma că trăgea,
 Jos după murgu se da
 Și pe murgu-l priponea
 Tot aci alătura,
 Unde iarba ce-i plăcea,
 Și bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, frate Tomo !
 — Mulțămescu-ți, frate Maneo,
 Bine-ai venit sănătos !
 Șezi la masă să mîncăm
 Și să bem, să veselim,
 Din pistoale să trosnim,
 De nimenea nu grijim.
 Tu viteaz și eu viteaz,
 Să nu facem vrun meraz,
 Ca să pătimim necaz.
 Iar, vezi, Toma ce făcea ?
 Mîna pe ploscă puneă
 Și-n mîna Manii c-o da
 Și paharnic că-l făcea.
 Dară Manea ce-mi făcea ?
 Cît al dracului era,
 Paharele le umplea
 Și tot la Toma le da,
 Tot pe Toma-l siluia,
 Pînă Toma se-mbăta.
 Dacă Toma se-mbăta,
 Bine Manea-l pricepea,
 Mîna-n pozînar băga,
 Mititel briceag scotea,
 Peste masă se-ntindea
 Și în burta Tomii-l băga,
 Mașile i le vărsa.
 Dară Manea ce-mi făcea ?
 De la masă se scula
 Și la murgu se ducea
 Și pe murgu încăleca,
 Drumu la vale și-l lua
 Și pe Toma că-l lăsa.
 Dar vezi, Toma se căia,
 Că dacă bine știa

La masă nu-l mai poftea
 Și din vreme se păzea,
 Armele le pregătea
 Și pe Manea-l împușca.
 Dar, vezi, Toma ce-mi făcea ?
 El de murgu se ruga :
 — Murgule, murguțu meu,
 Mai trăi-te-ar Dumnezeu,
 Iarbă verde mi-ai păscut,
 Apă rece mi-ai băut
 Și de mine n-ai știut
 Că colgii m-a rănit !
 Ia să faci atîta bine
 Să vii pînă ici la mine,
 Să vorbesc ceva cu tine,
 Că eu nu te stăpînesc
 Și de azi nu mai trăiesc !
 Așa murgu ce făcea ?
 Pe-mbuieștru că se lua
 Pînă priponu scurta,
 După țaruș că-l puneă.
 Cînd odată că smincea
 Și țarușu mi-l smulgea
 Și la Toma se ducea,
 Lîngă Toma se culca.
 Dar vezi, Toma ce făcea ?
 Toma pe brîngi se trăgea,
 Maște cu mîna aduna,
 Cam cu paie
 Cu gunoaie,
 Și la disăgei căta,
 Nouă brîne că scotea,
 Tot brîne de Țarigrad,
 Cotu tot șapte galbeni luat.
 Cîte nouă le-ncingea
 Și pe murgu încăleca
 Și cu murgu că-mi vorbea :
 — Murgule, murguțu meu,
 Eu pe tine că te-am luat
 De la bîlci de la Bănăt,
 Ce mi-a cerut aia am dat,

Ca să fii de fălălat,
 Cine m-o goni să scap.
 Dară Toma ce-mi făcea ?
 Când friu-l slobozea,
 Cu zgîrbaciu l-amelinta
 Și lu murgu îi spunea :
 — Tu pe mine să mă duci
 Unde-or fi pluguri de cuci
 Și pe Manea să-l ajungi.
 Dar ca vîntu să nu mergi,
 Vîntu bate și-ncetează
 Și Manea se depărtează.
 Tu ca gîndu să te duci
 Și pe Manea să-l ajungi !
 Și de iute ce mergea,
 Pe lîngă Manea trecea
 Și Toma că nu-l vedea.
 Gonea murgu ce gonea,
 Spumă albă se făcea,
 Toma de gînduri se lua
 Și pe murgu că-l oprea
 Și pe murgu l-întreba :
 — Murgule, murguțu meu,
 Vai, trăi-te-ar Dumnezeu !
 De multe ori te-am gonit,
 Ca acum nu te-am văzut
 Așa tare nădușit.
 Dară Toma ce-mi făcea ?
 Iar oceanul că-l scotea
 Și-ndărăt că se uita
 Și pe Manea că-l vedea,
 Ședea-n drum și hodinea.
 Pînă Manea că-mi venea
 Și bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, frate Maneo !
 — Mulțămescu-ți, frate Tomo !
 Toma din gură zicea :
 — Ce-am fost, Maneo, vinovat,
 Tu mațele mi-ai vărsat ?
 Tu m-ai tăiat fomeiește,
 Eu să te tai voinicește,

Cum taie pescarii pește !
 Când odată aducea,
 Capul c-o spată-i ștergea,
 Ca pe varză mi-l toca
 Și-ndărăt se-napoia
 La trupina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
 Ca cinci frățiori din mumă.
 Acolo jos că se da
 Și pe iarbă se lungea
 Și lu murgu că-i spunea :
 — Murgule, murguțu meu,
 Vai, trăi-te-ar Dumnezeu !
 Lîngă mine ca să stai,
 Vezi la noapte că oi să mor
 Și nu te mai stăpînesc,
 Nici nu te mai priponesc !
 Să paști iarbă cît oi vrea
 Și apă cît ți-o plăcea.
 Eu la noapte că oi muri,
 Tu cu picioru să-mi bați,
 Mică tainiță să-mi faci
 Și cu dinții să mă tragi
 Și-n tainiță să mă bagi.
 Dar căpătîi ce să-mi pui ?
 Disăgei
 Cu gîlbinei,
 Care am muncit noi pe ei !
 Și tu, mare, să te duci
 Sus în plaiu muntelui,
 Să bei apă de izvor,
 Să fii iute de picior,
 Și să-mi paști iarbă de jos,
 Să te faci mîndru frumos !
 Și pe tine te-or goni
 Hoțomani d-ai muntelui,
 Căimăcanii plaiului.
 La nici unul să nu stai ;
 Numai unu mi-e cam 'nalt
 Și cu semne de vărsat
 Și cu păru retezat,

Să-l lași pân-o-ncăleca,
 Să-l aduci la mine-ncoa,
 Mică oglindă el c-o avea,
 Amîndoi ne-om înfățișa.
 Dacă bine-om semăna,
 Tot la mînă-i mai sta
 Și galbenii-i arăta ;
 Dacă noi n-om sămăna,
 Galbenii nu-i arăta,
 Să-l lași pînă o-ncăleca,
 Cu norii te-oi mesteca ;
 Să te faci a poticni
 Și-n potcoave l-oi lovi.
 Și tu, mare, să te duci
 În cîmpul lui Calafat,

Unde sînt caii de sfat ;
 Să nu stai la Călăraș,
 Că nu-i bine, f . . . -l-aș !
 Să te lași la Roșior,
 Că te duce-n București,
 Să vezi ce bine trăiești ;
 Că-ți dă orzu vînturat
 Și vin roșu strecurat
 Și-ți pune cîte-un argint,
 Să fii frumos și spălat,
 La mersură fălălat !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Ion Băluică din Mă-
 năstireni-Vilcea.

62

Toma Alimoș

Depart, vere, departe,
 Depart dar nu prea foarte,
 La inima cîmpului,
 Unde-i preț voinicului
 Și e drag murgului,
 La trupina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
 Ca toți frații dintr-o mumă,
 Nemerit-a,
 Tăbărit-a
 Toma d-Alimoș,
 Sava din țara de jos.
 El astă-noapte mi-a venit,
 Calul și l-a pripunit
 Colea-n margine de cîng,
 Cu țărșu de argint,
 Ce n-am văzut de cînd sînt ;

Cu priponu de aramă,
 Ca să nu se bage-n seamă.
 Așa Toma ce-mi făcea ?
 Calul că și-l priponea,
 Mîna-n desagi că-mi băga,
 Mică ploscă că-mi scotea
 D-o vadră și cinci oca,
 Care bea Toma cu ea, —
 Măsura-mpăratului,
 Vadra Țaligradului.
 Și Toma ce-mi făcea ?
 Ochii la vale-arunca,
 Tare-mi vedea d-un voinic
 Mînînd un călușel murg,
 Strălucind de cîte-o nare
 Și-n buiestru-n fuga mare.
 Dar ăla cine mi-erea ?

Toma * Mane-al câmpiilor,
 Stăpînul Jiilor,
 Stăpînul moșiilor,
 Drăgăstosul fetilor,
 Iubitul nevestilor.
 — Bună ziua, frate Tomo !
 — Bine-ai venit, frate Maneo !
 Dară Manea ce-mi grăia ?
 — Frate, frate, frate Tomo,
 Ție cin' ți-a porîncit
 Tu aici d-ai tăbărit,
 Livezi mari d-ai prăpădit,
 Iarba c-ai tăvălit ?
 Dară Manea ce-mi zicea ?
 — Frate, frate Toma,
 Șezi la masă să prînzim,
 Să prînzim,
 Să-nveselim,
 Din pistoale să trosnim.
 Dară Toma ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Mică cheiță-mi scotea,
 Disagii-i descuia,
 Mica ploscuță scotea
 Și-n mîna lui Manea-o da :
 — Ține, Maneo, vin dă bea,
 Vin de la mîna mea,
 Că d-ast'-noapte mi-am venit,
 Calul l-am priponit
 La margine de crîng,
 Cu țarușul de argint,
 Ce n-am văzut de cînd sînt !
 Dară Manea ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Mic cuțitaș că scotea,
 În burta Tomii-l băga,
 Mașile i le vărsa.
 Dară Toma ce-mi făcea ?
 Cu cinci brîne se-ncingea,

Cu brîu alb de Țaligrad,
 Cotu nouă galbeni luat,
 Și la murgu se ducea
 Și din gură cuvînta :
 — Murgule, murguțul meu,
 Pe tine de cînd te-am luat,
 De la bîlci de la Bănat,
 Ce mi-ai cerut aia am dat,
 Cin' m-o goni să mă scapi.
 Dară murgul ce-mi făcea ?
 Trei lacrimi din ochi vărsa,
 De mijloc se cocoșa,
 Pînă Toma-ncăleca,
 În cîmpu lui să slobozea.
 Mergea Toma-mbuiestrînd
 Și din frunziță cîntînd,
 'Naintea Manii ieșind.
 — Ce-am fost, Maneo, vinovat,
 De mașile mi-ai vărsat ?
 Tu m-ai junghiat fomeiește,
 Eu să te tai voinicește !
 Așa Toma ce-mi făcea ?
 Mîna-n pozînar băga,
 Scotea paloș ascuțit,
 De nouă palme de lung ;
 Cînd ajungea ca să dea,
 Capu c-o spată-i tăia.
 Frunzuliță și-o lalea,
 El pe cal încăleca,
 Cu murguțu că-mi vorbea :
 — Murgule, murguțul meu,
 La trupină să mă duci,
 La trupina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
 Ca toți frații dintr-o mumă.
 Murgule, murguțul meu,
 Vezi la noapte că oi să mor,
 Cu picioru ca să-mi bați,
 Mare tainiță să-mi faci

* Pentru tocma, tocmai. (N. ed.)

Și cu dinții să mă tragi,
 Dar căpătii ce să-mi pui ?
 Disăgei
 De gălbinei,
 Care-am muncit pentru ei !
 Și tu, murgule, să te duci
 Tot pe munții cei cărunți,
 Ca să paști iarbă de baltă,
 Ca să-ți faci coama călcată ;
 Să paști iarbă de izvor,
 Să-mi fii iute la picior !
 Tu, murguțule, să-mi vezi
 Când scoboară oștile,
 La nici unu să nu te lași,
 Numai un voinicel 'nalt,
 'Nalt și sprâncenat,
 Cu semne de vărsat,
 Chiar la ala să te lași,
 Că eu sînt fratele lui.
 Iar că murgul se ducea,
 Oștile că scobora,

Voinicul că s-alegea,
 Calul că mi-l cunoștea.
 Fuga la cal că mi-s' da,
 Mina pe cal că puneă,
 La trupină îl ducea,
 La trupina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
 Ca toți frații dintr-o mumă.
 Iar jos după el se da,
 Tainița mi-o desfăcea,
 Pe Toma că mi-l găsea,
 Afar' cu dinții-l trăgea
 Și de gît s-alătura.
 Frățisoru că-și găsea,
 Cincizeci de popi aducea,
 Pînă pe Toma slujea
 Și-n carită mi-l puneă,
 La țară că mi-l ducea !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Cosma Tuță, din com.
 Bărbărești-Vîlcea.

63

Toma Alimoș

Departe, vere, departe,
 Nu prea, frate, cam departe,
 La cîmp, vere, la cîmpie,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai dalba colilie,
 La gropăna cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o tulpină,
 Ca șapte frați dintr-o mumă,
 Ca cinci dește la o mînă,
 La umbră că se umbrea
 Săvai Toma d-Alimoș,
 Săvai din țara de jos.

Călușelu-l priponea,
 Iarba cu palma că-i da,
 Să nu-l prindă cineva.
 Mina în disagi că băga,
 Mîndră masă că puneă,
 O ploschiță în mînă lua,
 Ploschița de șapte oca,
 C-așa era măsura
 De la Maica Precista,
 Ocăua-mpăratului,
 Vadra Țaligradului.
 Plosca-n mînă c-o lua,

N-avea el cui închina,
 Nici o slujbă nu-și lua.
 — Închina-voi armelor ?
 Armele sînt fiare reci
 Băgate prin lemne seci.
 Închina-voi murgului ?
 Murgu este vîntă mută,
 Gură n-are să-mi răspundă,
 Numai cu urechia aude.
 Închina-voi ulmilor,
 Ulmilor ca fraților.
 Ploschița-n mîină-o lua,
 La rădăcină-i uda,
 Ei de vîrf că s-apleca
 Și Tomii se ploconează,
 Și mi-ți bea
 Și mi-ți mîncă.
 Cînd de-o parte că-și căta,
 Tare-mi venea și-mi sosea
 Săvai Manea-al cîmpilor,
 Stăpînu moșiilor,
 Dragăstosul fetilor,
 Iubitul nevestilor,
 Înselătorul domnilor.
 El, frate, că mi-ș' venea,
 Nici bună ziua nu da,
 Făr' d-apuca d-a zicea :
 — D-alei, Toma d-Alimoș,
 Venit din țara de jos,
 F...-ți crucea mîni-ta,
 Ce cați pe moșia mea,
 De mi-ai încurcat iarba
 Și mi-ai turburat apa ?
 — Taci, Maneo, nu zice-așa,
 Poftim, frate, vin de bea
 Din astă ploscă mititea,
 D-o vadră și cinci oca,
 Ori oi bea ori n-oi mai bea,
 Să bei de la mîna mea !
 Unde Manea c-auzea,
 Ploschița-n mîină lua

Numai buzele uda,
 De năcăjit ce era,
 Și la Toma că i-o da
 Și la guriță-o puneă,
 Trei ceasuri c-o vîjiia
 Și Manea se năcăjea.
 Paloș din teacă trăgea,
 Peste burtă că-l izbea,
 Mașele că-i revărsa
 Și la cal că-mi alerga,
 Picior în scară puneă.
 Fuge, vere, nu glumește,
 De Toma nu mai gîndește !
 Iar Toma ce mi-ș' făcea ?
 După maș se lăsa,
 Cu totul că le strîngea,
 Cam cu paie
 Cu gunoaie,
 La coș, nene, le-arunca,
 Cu briu verde se-ncingea
 Și mai puneă d-o curea,
 Să nu cază undeva,
 Pînă-o prinde pe Manea.
 Și la cal că se ducea,
 Din guriță-l judeca :
 — Calule, cînd te-am luat
 De cal bun și lăudat,
 Cinci sute de lei c-am dat,
 De ce-oi fugi ca să scap
 Și ce-oi goni ca să prinzi.
 Unde calu c-auzea,
 Odată că răspundea :
 — D-alei, stăpîne, stăpîne,
 Încalcă tu pe mine
 Și te ține, frate, bine !
 Picioru-n scară puneă,
 El, frate, nu mi-ș' putea
 Să încalce pe șea ;
 Iar calu dacă vedea,
 De genuchi că-ngenunchea,
 Și pe el că-ncăleca.

Mîna-n pozînar băga,
 Mic gîrbăcel că scotea,
 Gîrbăcel
 De bumbăcel,
 Şi-n cap este plumbuit
 Cu cinci litre de argint.
 Unde-o dată-n cal că da,
 Şapte hotare sărea
 Şi-ntr-un loc că mai şedea,
 Pînă Manea că sosea
 Şi-n drum că mi-l sprijinea.
 Paloşul că-nrucia
 Şi din gură-l judeca :
 — D-alei, frate, frate Maneo,
 Ce rău, nene, ți-am stricat,
 Dă pe mine m-ai tăiat ?
 Nu m-ai tăiat voinicește,
 Ci m-ai tăiat femeiește !
 Din guriță-l judeca,
 Cu paloşu-l ciocîrtea
 Bucată de şapte-oca,
 Nici dulăii n-o mîncă.
 Toma-ndărăt se-ntorcea
 La gropăna cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o tulpină,
 Ca şapte frați dintr-o mumă.
 Venea calu-mbuiestrînd,
 Alde Toma tot gemînd
 Şi din gură tot zicînd :
 — Of, leo, leo, căluşul meu,

Dac-oi vedea c-o să piei,
 Cu piciorul ca să-mi bați,
 Mare tainiță să-mi faci
 Ş-acolo tu să mă bagi !
 Unde la ulmi c-ajungea,
 Şăulița că-i lua,
 Îbîncile c-aşternea,
 Şaua căpății puneă.
 Unde calul că vedea
 Suflețelu că-i ieşea,
 Calu cu picior bătea,
 Mare tainiță-i făcea,
 Şi de creştet că-l lua
 Şi-n tainiță că-l băga.
 Un vînt rece că venea,
 Ulmi de frunză scutura
 Şi pe Toma-l învelea,
 De se ducea pomina.
 Şi așa s-a întîmplat,
 Precum eu v-am cuvîntat !

Comunicată de învățătorul Leabu
 de la lăutarul Gh. Bălțatu din
 Şerbăneştii-de-Jos, Olt.
 A se vedea varianta din colecț.
 d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 581
 sqq și în colecț. lui V. Alecsandri,
 p. 72—74 ; idem *Calendarul isto-
 ric și popular* din an. 1860, Edi-
 tura librăriei G. Ioanid, p. 149—
 152, *Sever Toma și Sever Manea*,
 comunicat de d-l I. C. Fundescu.

Miu Sglobiu

La dealu bărbat,
 La malu săpat,
 Din ciocan mi-e fapt, —
 Nu strică ciocanu,

Ci strică țiganu
 C-a ascuțit ciocanu
 Şi mi-a săpat malu —
 Plimbă-mi-se, plimbă

Miu Sglobiu,
 Miu Copilu,
 Din topuz cîntînd,
 Foaia-n trei plesnind ;
 Miu Copilu,
 Înşelător de doamne,
 Iubeţ de cucoane,
 Umblă noaptea pe răcoare,
 Scutură iarba de rouă,
 Din topuz cîntînd,
 Foaia-n trei plesnind :
 — Hai, murgule, hai
 Pe coastă de plai !
 Noaptea că mergea,
 Noaptea-ntunecoasă,
 Calea mi-e pietroasă.
 Noaptea că mergea,
 Piatra-mi scăpăra,
 Noaptea-mi lumina,
 Noaptea ca ziua.
 Unde se trăgea ?
 La pădure deasă,
 La poiană grasă,
 La lină fîntînă
 Cu apşoară bună.
 Acolo se ţine
 Patruzeci şi cinci,
 Cincizeci fără' de cinci :
 Ianoş Unguru,
 Ceta bătrînu,
 Cu barba lungită,
 Cu brîu-nvelită,
 De rele-nvechită.
 Şi el că-mi mergea
 Din topuz cîntînd,
 Foaia-n trei plesnind,
 Topuzu din os,
 Mult zice duios,
 Coardele de peşte
 Und' le zdrăncăneşte,
 Inima lui Ianoş topeşte !

Altele de tufă,
 Mult zice cu trufă,
 Pădurea ascultă !
 Frunzele şoptea,
 Calu se sfia,
 Drumu că-l lăsa,
 Colnicu lua.
 Miu ce-mi zicea ?
 — Nea, murgule, nea,
 Ce-mi laşi drumu
 Şi apuci colnicu ?
 Calu că-i vorbea :
 — Stăpîne, stăpîne,
 Noaptea mă-nserează,
 Calea-n codri intră,
 Codrii Irşivini
 Şi-ai Suvelniţii.
 Aici că se ţin
 Patruzeci şi cinci,
 Cincizeci fără' de cinci,
 De voinici levinţi,
 Duşi de la părinţi,
 De cînd erau mici :
 Ianoş Unguru,
 Ala bătrînu
 Cu barba lungită,
 Cu brîu-nvelită,
 De rele-nvechită.
 Şi e amar de mine
 Şi e amar de tine !
 — Di, murgule, di,
 Nu lăsa drumu
 Şi-apuca colnicu,
 Nu-ţi fie teamă
 Că te iau pe seamă ;
 Eu sînt Miu Sglobiu,
 Miu Copilu !
 Dar cîţi sînt ei ?
 O sută, o mie,
 Iasă-n cale mie
 Dacă vrea să ştie

Cine e Miu,
 Miu Sglobiu,
 Păunaș de codru,
 Voinicel de codru,
 Înșelător de doamne,
 Iubeș de cucoane,
 Umblă noaptea pe răcoare,
 Scutură iarba de rouă !
 Ianoș l-auzea
 Că s-apropia,
 Din topuz cîntînd,
 Frunza-n trei plesnind,
 Ianoș l-auzea,
 Din gură striga :
 — Ia mi vă sculați,
 Înainte plecați ;
 Că eu cam auz
 Foaia-n trei plesnind,
 Coardele de pește
 Un' le zdrăncănește,
 Inima-mi topește.
 Înainte-i ieșiți ;
 D-o fi vrun bețiu
 De vinuri stricat,
 De fomei fermecat,
 Două palme-i dați,
 Drum să-i arătați ;
 D-o fi vrun viteaz
 Să iasă la urmaz,
 Să nu-mi facă necaz !
 Doi inși se scula,
 'Nainte-i ieșea,
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 El cu durda da,
 Pădurea urla,
 Și ei să speria,
 Îndărăt se da
 Și toți se scula,
 Toți se-ngrămădea
 Și la el venea.
 Dară Miu ce-mi făcea ?

El pe ei că se punea,
 Pe toți îi rescula
 Și pe fugă că-i punea.
 Ianoș din gură striga :
 — Lăsați puștile,
 Lepădați pistoalele,
 Că nouă ni-a venit
 Vremea de prăpădit.
 Dară Ianoș ce făcea ?
 La Miu se ducea
 Și se-mbrățișa ;
 La masă-l poftea,
 Amîndoi că bea
 Și se-nveselea
 Și din gură că zicea :
 — Amîndoi să bem
 Și să ospătăm,
 Pe urmă să ne luptăm ;
 Care pe care om birui,
 Tot ne-om omori !
 La masă ședea
 Și ei că și-și bea
 Și se-nveselea.
 Ei că se scula,
 D-o parte se da,
 La luptă se lua,
 Amîndoi că se lupta.
 Miu Copilu răcnea,
 Ca cerbu zbiera ;
 Cînd în sus îl ridica
 Și de pămînt îl trîntea,
 Capul îi răpunea.
 Rămaseră ungurii încremeniți,
 Toți de moarte gătiți.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Armele jos le punea
 Și la ei că striga :
 — Cine e să fie,
 Acela să vie
 Cu mine-n vitejie !
 Buzduganu meu,

Cît mi-este de greu,
 Puşculiţa mea,
 Cît este de grea,
 Cine e viteaz
 Vie să le ia !
 În spate să le puie,
 Vie cu mine-n vitejie !
 Toţi că se căznea,
 Nici unu nu putea
 Arme-n spate să puie,
 Să fie-n vitejie.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Din gură le striga :
 — Fugiţi voi,
 Nū sînteţi ca noi !
 Lăsaţi crîngu
 Şi luaţi-vă jugu.
 Sînteţi oameni de gloată
 Şi de sapă lată !

Miu ce-mi făcea ?
 Armele lua,
 Cu deştiu le ridica,
 La spinare le punea.
 El în cerdac că intra,
 Bănişorii şi-i lua
 Şi la disaşi că-i punea
 Şi pe cal că-ncăleca.
 Îndărăt că se-ntorcea,
 Din topuz că mi-şi cînta
 Şi ungurii că-mi fugea.

Cules de Chr. N. Tapu de la
 bătrînul Precup Urban, Salcia-Te-
 leorman.

A se compara acest cîntec cu
Miul Cobiul şi *Miu Sglobiu* din
 colecţia d-lui G. Dem. Teodo-
 rescu, pag. 490—496 sq. şi cu
Miu Copilu din colecţia d-lui
 V. Alecsandri, pag. 62—68.

65

Ianoş Ungurul

La mǎgura naltă,
 Înaltă şi săpată,
 Făcută de piatră,
 Poartă-mi-se, poartă
 Tot Miul
 Sglombiul,
 Fecioraş de sîrb,
 Başmarghiol de lotru,
 Stejărel de codru,
 Drăgălaş de fete,
 Iubeţ de neveste.
 El că se purta,
 Calu-şi arînea :
 Da iarbă de leasă,

Facă coama deasă,
 Coadă retezată
 Cum e-n lumea toată ;
 Bea apă din Olt,
 Se-ngraşă de tot.
 — Murgule, murgule,
 Eu te-am arănit
 Şi te-am strejuit,
 Nū m-am odinit ;
 Să te priponesc,
 Să mă odinesc.
 El mi-l priponea,
 Frumos c-aşternea,
 Şi se răsturna,
 Cu calu-mi vorbea :

— Murgule, murgule,
 'Tu cînd mi-ei vedea
 Tot pe cineva,
 Din picior să bați,
 Priponul să-l miști
 Și tu să-mi nechezi,
 Ca să mă deștepți.
 El mi-l priponea
 Și se răsturna,
 Copusul lua,
 În gură mi-l punea,
 Copusul de os,
 Mult cînta frumos !
 Coardele de sîrmă,
 Inima-mi fărîmă !
 Pe el l-auzea
 Ianoș Ungurul,
 Cela bătrînul,
 De-a spart Brașovul,
 F . . . tu-i sufletul !
 Brașovul l-a spart
 Și el c-au plecat
 Cu cincizeci de inși,
 Erau fraivoinici,
 Cu mantale lungi,
 'Ncălțați în opinci,
 Cu căciuli tot 'nalte,
 Înalte, stogoșate,
 Lăsate pe spate
 Tot de strînatate.
 Și el c-au plecat
 Tot prin codrii verzi,
 Prin dalbe livezi,
 Pe el l-auzea,
 Din copus cînta.
 Ianoș ce-mi făcea ?
 O dată striga :
 — Măi cincizeci de inși,
 'Ncălțați în opinci,
 Cu căciuli tot 'nalte,
 Lăsate pe spate

Tot de strînatate,
 Voi că mi-ați dormit
 Și v-ați odinit,
 Eu v-am strejuit
 Și eu am auzit
 Un copus cîntînd,
 Coardele de sîrmă,
 Inima-mi fărîmă !
 Cuiele de soc,
 Mult cîntă de foc !...
 Voi că să-mi plecați
 Tot de curmeziș
 Și de curpeniș,
 De loc să-l găsiți ;
 De-o fi vrun nebun,
 De-o palmă să-i dați,
 Calul să-i luați,
 Drum să-i arătați ;
 De-o fi viteaz bun,
 Noi să ne lovim,
 Să ne izbîndim.
 Cei cincizeci de inși,
 Ei că mi-și pleca
 Tot de-a curmeziș
 Și de-a curpeniș.
 De loc mi-l găsea,
 Numai cît bate pușca ;
 Calul că-i vedea,
 Din picior bătea
 Și cînd necheza
 Priponul mișca,
 De mi-l deștepta.
 Miu ce grăia ?
 Calu-l blestema :
 — Murgule, murgule,
 Lup să te mănînce,
 Mai rău nu ți-oi zice !
 Cum tu nechezași,
 Priponu-l mișcași,
 De mă deșteptași ?
 Ce frumos visam !

Eu că mi-și vedeam
 Tot cincizeci de inși,
 Erau fraivoinici,
 Veniți după munți,
 Cu mantale lungi,
 Cu căciuli tot 'nalte,
 'Nalte, stogoșate,
 Lăsate pe spate
 De străinătate.
 Cu ei că era
 Ianoș Ungurul,
 Cela bătrînul
 De-a spart Brașovul,
 F... tu-i sufletul !
 Brașovul l-a spart
 Și el c-au plecat
 Tot prin codrii verzi,
 În dalbe livezi.
 Calul ce mi-și grăia ?
 — Stăpîne, stăpîne,
 Vis ce l-ai visat
 Ți-e cu-adevărat :
 Eu că mi-am văzut,
 Din picior mi-am dat
 Și mi-am nechezat,
 De te-am deșteptat.
 Miul ce-mi făcea ?
 Șaua c-o puneă,
 Sabia-mi scotea,
 Cu ei se-ntîlnea.
 Miu ce-mi grăia ?
 — Măi cincizeci de inși,
 Sînteți fraivoinici,
 Cine v-a mînat
 Capul v-a mîncat !
 Ei că-mi răspundea :
 — Pe noi ne-a mînat
 Ianoș Ungurul,
 Cela bătrînul,
 F... tu-i sufletul,
 De-a spart Brașovul ;

De-i fi vrun nebun,
 De-o palmă să-ți dăm,
 Calul să-ți luăm,
 Drum să-ți arătăm.
 Miu răspundea :
 — Nu sînt vrun nebun,
 De-o palmă să-mi dați,
 Calul să-mi luați,
 Drum să-mi arătați,
 Și sînt viteaz bun.
 Noi să ne lovim,
 Să ne izbîndim ;
 Niște mîini curmate
 N-au cu cin' se bate,
 Cu sîrmă legate,
 Fie șapte sate.
 Ei îndărăt se-ntorcea,
 Lui Ianoș spunea.
 Ianoș ce-mi făcea ?
 Steag că-mi ridica,
 'N bătaie pleca,
 Cu el se-ntîlnea.
 Miu ce-mi făcea ?
 De trei ori că-i ocolea,
 Pe Ianoș tăia.
 Ailanți ce făcea ?
 Arme-mi lepăda,
 'Toți că-ngenunchea,
 La el se prăda.
 Miu ce făcea ?
 La rînd că-i puneă,
 Unu c-alegea,
 Mai-mare-l puneă
 Și drumu le da
 Să se arănească,
 Să nu se prăpădească.
 Miu ce făcea ?
 Acas' se ducea,
 Pe mă-sa-ntreba :
 — Maică, maica mea,
 Să-mi spui mie-adevărat,

Frunzuliță razachie,
 Cine mi-a fost taică mie,
 De m-a făcut d-el voinic,
 Ce-am gîndit
 Mi-am izbîndit ?
 Mă-sa ce grăia ?
 — Maică, cine te-a făcut
 S-o fi prăpădit,
 Că este de mult !
 El că te-au făcut,
 Ianoș Ungurul,
 Cela bătrînul,
 De-a spart Brașovul.
 Brașovul l-a spart
 Și el c-au plecat
 Cu cincizeci de inși,
 Era fraivoinici,
 Cu mantale lungi,
 'Ncălțați în opinci,
 Cu căciuli tot 'nalte,
 'Nalte, stogoșate,
 Lăsate pe spate,

Tot de strînatate.
 Ei că mi-au plecat
 Tot prin codri verzi,
 În dalbe livezi !
 Miu c-auzea,
 Lăcrămi că-i cura,
 Calu-ncăleca,
 Îndărăt se-ntorcea,
 Pe ta-său lua,
 Pe cal că-l punea,
 Acas' l-aducea,
 Tron că mi-i făcea,
 Popii că-i strîngea,
 Pe el că-l sluja
 Și mi-l îngropa
 La mînăstirea domnească,
 Ca să mi se pomenească !
 Și, neică, s-o pomeni
 Cît soare pe cer va fi !

Comunicat de Ilie Constantinescu-
 Dioști, Romani.

66

Cîntecul lui Miu Haiducul

Foaie verde flori domnești,
 În oraș în București,
 La ale case mari domnești,
 Cari să văd în București,
 În curte la Ștefan-vodă,
 S-a strîns boierii la vorbă,
 Toți boierii tîrgului,
 Stîlpii Țaligradului,
 Caimacanii tîrgului,
 Sfeșnicii-mpăratului,
 Înaintea divanului.
 Și sfatul ce-l sfătuiește

Și duma ce mi-o dumește ?
 Tot de Miu că-mi vorbește :
 — Să-l f . . în lege de Miu,
 Că de cînd s-a haiducit,
 Drumuri mari s-a părăsit,
 Agzale la domnie n-a mai venit,
 C-auz pîn lume
 Că se spune
 Că-i stă fagul dărimat
 Numai aur diamant,
 De scumpe arme-ncărcat.
 Toți mi-ș' bea, se-nveselea,

De nimenea nu gîndea.
 Ștefan-vodă că-mi striga :
 — Beți, băieți, vă-nveseliți,
 De nimenea nu gîndiți !
 Dacă vedeți că vă-mbătați,
 Pe la chilii vă culcați.
 Mîine-n ziuă vă aflați,
 Șele pe cai s-așezați,
 Pe la șele
 Buzdugane,
 La briu cu iatagane,
 C-o să facem d-o-mplimbare,
 D-o-mplimbare-n vînațoare,
 După păsări gălbioare,
 Că sînt bune de mîncare
 Și ușoare la purtare.
 Dar cu paharu cine lumea ?
 Alei, Calea, fată mare,
 Surioara Miului,
 Ibomnica domnului.
 Ștefan-vodă ce-mi zicea ?
 — Alei, Cale, fată mare,
 Lumește cu paharu în dreptate,
 Să se-mbete toți odată ;
 Dacă n-oi lumi cu paharu
   în dreptate

Să n-ai parte de fetie,
 De alba-ți mărităție !
 Alei, Calea mi-auzea
 Că de frate-său vorbea ;
 Vinu-n pahar că-l punea,
 Cu apă că mi-l umplea,
 Cu rachiu l-amesteca ;
 Care cui îl da și-l bea,
 Pe toți, frate, i-adormea.
 Cine din ei rămînea ?
 Ștefan-vodă-mi rămînea,
 Punea dalbe coate pe masă
 Și mîini albe pe obraz
 Și-ncepea de-mi aromea,
 Mi-aromea și-mi adormea.

Alei, Calea ce-mi făcea ?
 Ea-n chilie că-mi intra,
 Lua ie dintr-o mie
 Și rochița de cutie,
 Punea-n cap d-o lergătoare
 Cam în chip de fată mare ;
 Lua niște papucei
 Să intre-n codru cu ei.
 Mina-n pozînar băga,
 D-o basma că mi-ș' scotea,
 Pe Ștefan-vodă-nvălea,
 Cu basma verde rotată,
 Ca să-mi doarmă noaptea toată,
 Ca femeia să-și petreacă.
 Sărea ici, sărea colea,
 Șapte dealuri și-o vâlcea
 Și-o pustie de dorea,
 Taman ca o păsărea,
 Pîină-n codru mi-ajungea ;
 Ea în loc că-mi contenea
 Și din gură că-mi zicea :
 — Cum o să merg eu așa,
 P-ăst mijloc de noapte
 Cu sudori de moarte,
 Cînd dorm toate ape ?
 Cineva că m-o simșea,
 Trumos cap că mi-o tăja !
 Ea d-o foiță-mi rupea,
 În buzișoare-o punea
 Și-ncepea d-a ș'iera,
 Șuiera și fluiera.
 Șapte cete-mi deștepta,
 Tot nevrinzi din sus,
 Cu căciuli de urs,
 Să vezi, țogoșate,
 Lăsate pe spate,
 De neagra străinătate,
 Groși la ceafă,
 Roși la falcă,
 Cu mustăți în varvarichi,
 Cum stă bine la voinic.

Cine din ei c-auzea ?
 Numai Miu-nțelegea
 Și din gură le zicea :
 — Ia să stați, băieții mei,
 Că nu-i glasu haiducesc,
 Și e glasu femeiesc ;
 Aia o fi surioara mea.
 Ce zor mare o fi văzut,
 De la mine c-a venit ?
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 El la ea că se ducea
 Și din gură mi-o-ntreba :
 — A bre, surioara mea,
 Ce zor mare c-ai văzut
 De la mine c-ai venit
 P-ăst mijloc de noapte,
 Când dorm toate ape
 Cu sudori de moarte ?
 Ori stăpîn te-a oropsit,
 Ori din chelciug c-ai sfîrșit,
 Ori haine c-ai ponosit,
 Ori vremea că ți-a venit,
 Frate, de căsătorit ?
 Iar soru-sa că-i zicea :
 — Frate Miule, dumneata,
 Nici din chelciug n-am sfîrșit,
 Nici haine n-am ponosit,
 Nici stăpîn m-a oropsit.
 Aseară la noi s-a adunat
 Și mi-au stat la sfat
 Toți boierii târgului,
 Stîlpîi Țaligradului,
 Sfeșnicii-mpăratului,
 Caimacanii târgului.
 La sfat că s-a adunat
 Și sfatul ce-l sfătuiește
 Și duma ce mi-o dumește ?
 Tot de dumneata, frate,-mi
 vorbește :
 Să te f . . . -n lege de Miu !
 Că de cînd te-ai haiducit,

Drumuri mari s-au părăsit,
 Agzale la domnie n-a mai venit,
 Să te f . . . -n lege de Miu !
 Taman la Tîrgu d-afară
 Să-ți bată două furci și-o
 cumpeioară,

Te puie vameș mai mare
 Unde trec moșani cu sare,
 Să te privească d-o țară !
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — A bre, surioara mea,
 Tu acasă să te duci ;
 Ștefan-vodă s-o scula,
 Pe tine nu te-o vedea,
 Frumos cap că ți-o tăia,
 De s-o duce pomina !
 Nu purta inimă rea ;
 Eu sînt peliță de drac
 De dau la domnie-n cap !
 Alei, Calea ce-mi făcea ?
 Acas' că se ducea,
 Pe Ștefan-vodă-l găsea,
 Tot adormit că-l găsea.
 Urciorul în mînă lua
 Și de apă că-l umplea.
 Mîna pe mătură-mi punea,
 Da pe ici, da pe colea,
 Să nu se bage seama.
 Ștefan-vodă se scula,
 Apă de spălat cerea,
 Apă cu urcioru-i da.
 Pe ochi negri se spăla,
 Buciumu-n mînă-l lua
 Și-ncepea d-a buciuma,
 Toată oastea se strîngea,
 Ca frunza și ca iarba.
 Șale pe cai că punea,
 Pe la șale buzdugane,
 La brîne cu iatagane
 Și pe la spete
 Cîte-o pușculiță verde,

La Miu că mi-ș' pleca.
 Dar Miu ce mi-ș' făcea ?
 De dimineață se scula,
 Pe ochi negri se spăla,
 De la fag că mi-ș' pleca,
 Pe măgură se urca.
 D-un ciobănaș că-mi vedea
 Și la el că se trăgea
 Și din gură că-i zicea :
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțumescu-ți, căpitane !
 — Măi ciobane, ciobănaș,
 Făcut-ai frun bine-n lume,
 Fă-ți pomană și cu mine !
 Na de la mine zece lei,
 Să-mi dai mie zece oi.
 Dar ciobanu ca ciobanu
 Nu știe ce e șofranu,
 Ca și țiganu divanu.
 Lui zece oi că-i da
 Și zece lei că-mi lua,
 La chimir că-i așeza.
 Iar Miu îi mai zicea :
 — Măi ciobane, ciobănaș,
 Făcurăm cu oile,
 Facem și cu hainele.
 Na de la mine astă dulămiță
 Verde ca foaia de viță,
 Să-mi dai ăl cojoc mare lăptos,
 Care-l porți vara pe dos,
 Cam pe dos, pe pielea goală,
 Îți vine vara de răcoare.
 Dar ciobanu ce-mi făcea ?
 Și cojocu că i-l da,
 Dulămița c-o lua
 Și pe dînsu c-o-mbrăca.
 Iar Miu că-i mai zicea :
 — Măi ciobane, ciobănaș :
 Făcurăm cu hainele,
 Facem cu căciulele !
 Na de la mine ăst comănac,

Care-l porți vara cu drag,
 Și dă-mi tu mie a căciulă
 Făcută hap
 În cap,
 Croită pe mușuroi,
 Cu ochii stîrpiți la oi.
 Dar ciobanu ca ciobanu
 Nu știe ce e șofranu,
 Ca și țiganu divanu.
 Și căciula că i-o da,
 Comănacul că-l lua,
 Și Miu că-i mai zicea :
 — Măi ciobane, ciobănaș,
 Făcurăm cu hainele
 Și-ncă cu căciulele.
 Na de la mine paloșu meu
 Să-ți păstreze capu tău,
 Și dă-mi mie fluieru tău !
 Iar Miu că-i mai zicea :
 — Măi ciobane, ciobănaș,
 Piei, cîine, din ochii mei !
 Peste-un ceas cin' te-o vedea
 Frumos capu ți-o tăia,
 De s-o duce pomina !
 Dar ciobanu c-auzea,
 Într-un răzor să ducea,
 Broască-n pămînt să făcea.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Oile că le lua,
 În drumu mare le scotea,
 Cam pe troscot le păștea,
 Cu fluieru că-mi cînta,
 În toate părțile că se uita,
 Pe cine că mi-ș' vedea ?
 Pe Ștefan-vodă-l vedea,
 Cu cetile
 Ca muștile,
 Ca frunza și ca iarba,
 Asupra Miului venea,
 Și lui frică că-i erea,
 Dar inima și-o ținea.

Ștefan-vodă că-mi venea,
 Calu-n loc că-mi contina
 Și din gură că-mi zicea :
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțămescu-ți, domn Ștefane !
 — Măi ciobane, dumneata,
 Ce curvă de lele fuseși
 De pe lume că-mi ziseși ?
 Și lui Miu răspundea :
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Nu este cu lopata,
 Este cu judecata !
 Stai să-ți spui,
 Ca să știi :
 Noi avem tată bătrîn
 Și calea bisericii o bate
 Tot la zile mari,
 Cînd cînt popii-n cîlindar,
 Și acasă că vine
 Și pe lume te spune,
 D-aia pe lume ți-am zis,
 Cum tata mie mi-a spus.
 Ștefan-vodă c-auzea
 Și la cioban răspundea :
 — Bine, măi ciobane, că-i așa !
 De ce ești frumos și gras ?
 — De ce sînt frumos și gras ?
 Că beau apă din văgaș
 Și mîncînc felii de caș,
 D-aia sînt frumos și gras.
 — Măi ciobane, ciobănaș,
 Din fluier doinaș,
 Tot umblînd cu oile
 Pîn toate crîngurile,
 N-oi fi auzit,
 N-oi fi dovedit
 De fagu lui Miu ?
 C-auz pîn lume
 C-așa să spune
 Că-i stă fagu dărmîmat
 Numai aur, diamant,

De scumpe arme-ncărcat !
 F . . . -l în lege de Miu !
 De cînd el s-a haiducit,
 Agzale la mine n-a venit,
 Drumuri mari mi-a părăsit !
 Nu știi tu să mă duci la el,
 Să-ți dau două sute lei ?
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Bine știu și bine te duc,
 Dar de mi-oi lăsa cetile
 Să-mi păzească oile ;
 Că sînt oile stăpînești,
 M-apucă să le plătesc,
 Cu cap n-am să mai trăiesc !
 Ștefan-vodă e domn, domn,
 Dar n-avea minte de om.
 Lasă cetile
 Să păzească oile ;
 Dar după el că-mi lua
 O mioară,
 Dragă mioară,
 În cap cu patru coarne
 Și-n vîrfu coarnelor
 Cîte-o piatră nestimată,
 De-mi plătește țara toată.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 El cu Miu că-mi pleca
 P-o potecuță strîmtă și boltită,
 Cu alune pardosită,
 Numai de Miu știută.
 I-i mergea ce-mi mergea
 Și-n loc că-mi contenea
 Și Miu că-mi striga :
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Unde s-a văzut
 Și s-a pomenit
 Să meargă sluga nainte
 Și stăpînu pe urmă ?
 Ștefan-vodă c-auzea,
 Înainte că trecea
 Și Miu că-i mai zicea :

— Ștefan-vodă, dumneata,
 Întoarce-ți mioara ta,
 Că-n turma oițelor
 Am o mioară cu patru cornițe,
 Și-n vârful cornițelor
 Cîte-o piatră nestimată,
 De-mi plătește lumea toată ;
 Cînd prinde de vreme rea,
 Trage turma la perdea ;
 Cînd simte de vreme bună,
 Trage turma la pășune.
 Ștefan-vodă e domn, domn,
 Dar n-are minte de om.
 Miorița o trimetea,
 Amîndoi că rămînea
 Și-nainte că pleca,
 Miu-n urmă rămînea.
 Dar Miu ce mi-ș' făcea ?
 Cînd de fag s-apropia,
 În pădure se ducea,
 D-o dîrjală că lua,
 D-o dîrjală mare,
 Sta să-l croiască-n spinare.
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Ia ridică scările,
 Te izbesc smicelile
 Și m-aude cetile ;
 Că nu mi-e de tine,
 Ci mi-e de mine,
 Că eu sînt, frate, schimbat
 Din haine haiducești
 În haine ciobănești.
 Aici nu ești la hîrțiș,
 La curpiniș,
 Ori la București,
 Ca să te fudulești ;
 Ci ești la hîrțiș,
 La curpeniș,
 Unde nu-i loc de cîrmiș !
 Ștefan-vodă c-auzea,
 Buza-n patru că-i crăpa,

Sînge pe caftan îi pica,
 Cu cît fierea nu-i plesnea.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Cu binișoru-l lua,
 Pîn' la fag că mi-l ducea,
 Dezbrăca haine ciobănești,
 Îmbrăca haine haiducești.
 Pe Ștefan-vodă-l lua
 Și-n mîna băieților îl da
 Și la haiduci porunceă :
 — De tăiat să nu-l tăiați,
 Numai să mi-l judecați !
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 D-o cafea că-mi porunceă
 Și lui Ștefan că i-o da,
 Să-și mai ție inima,
 Să nu-i plesnească fierea,
 Și la urmă-l judeca :
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Nu aseară, alalteri seară,
 La tine că s-a adunat
 Toți boierii tîrgului,
 Stîlpîi Țaligradului,
 Căimăcanii tîrgului.
 Și vorba ce mi-o vorbeai,
 Și duma ce mi-o dumeai ?
 Tot de mine că-mi vorbeai,
 Să mă f... în lege de Miu !
 Că de cînd m-am haiducit,
 Agzale la tine n-a venît.
 Taman în Tîrgu d-afară
 Să-mi bați două furci și-o
 cumpeioară,
 Să mă pui vameș mai mare
 Unde trec mocani cu sare,
 Să mă privească d-o țară !
 Cînd vorbeai de mine,
 Eu nu eram la ușă la tine ?
 Ștefan-vodă c-auzea
 Și din gură că zicea :
 — Ei bine, frate Miule,

Oi fi vorbit la beție !
 — Dar acuma la trezie
 Ce-ai cătat, ciine, după mine ?
 Când ei, frate, că-mi vorbea,
 Sora Miului că venea
 Și din gură le zicea :
 — Frate Miu, dumneata,
 De tăiat să nu-l tăiați,
 Numai să mi-l judecați,
 Că slujesc de nouă ani jumate,
 Sîmbrioară nu mi-a dat,
 Am muncit și-am alergat

Și e, frate, mare păcat !
 Cerul nostru cu doi sori,
 Țara noastră cu doi domni.
 E mai bine așa să fie :
 Cît o fi el în domnie,
 Să fii și tu-n haiducie ;
 Și cînd țara e fără domn
 E ca femeia fără om !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Ioan Șoteică, lăutar, din Roșiori-
 de-Vede, Teleorman.

67

Cîntecul lui Miu haiducul

Frunză verde flori domnești,
 În oraș la București,
 La casele domnești,
 Din apusul soarelui,
 La palatul domnului,
 O frumoasă masă-ntinsă,
 De mulți boieri e cuprinsă,
 Și toți bea și chefuia.
 Ștefan-vodă că-mi vorbea,
 În capul mesei ședea,
 Cu ciocoi tînuia
 Și din gură astfel zicea :
 — Beți, boieri, și vă gătiți
 După mine să veniți
 Și la voi să vă luați
 La briu cu șapte pistoale
 Și la spate flintă mare,
 C-am să fac d-o vînătoare
 După păsări gălbioare,
 Că sînt prea dulci la mîncare
 Și ușoare la purtare, —
 În munții Cadrinului,

Tot la fagul Miului,
 Miului haiducului.
 Frunză verde și-o lealea,
 Vin la masă cin' le da ?
 Le-aducea vinu la masă
 Florinca, fată frumoasă,
 Din toată lumea aleasă,
 Surioara Miului,
 Amureaza domnului.
 Da' ea, măre, mi-auzea
 De frate-său tînuia ;
 Pahar din mînă-i scăpa
 Numai de părere rea ;
 Jos de scînduri cădea
 Și degrabă se spărgea.
 Dară domnul ce zicea ?
 — Florincă, fată frumoasă,
 Din toată lumea aleasă,
 Eu pe tin' de cînd te-am luat
 Vin la masă tot mi-ai dat,
 D-astea nu ți s-a-ntîmplat !
 Dar Florinca ce-mi făcea ?

Fuga-n cameră că-mi da,
 Tristă, cu inima rea,
 Și altu pahar că-mi lua,
 Mai mare decât ala,
 Și mereu la vin le da,
 Pînă ciocoi îmbăta
 Și pîn palat se culca.
 Dar Florinca ce-mi făcea ?
 Jos la cunie se da,
 Papucii-n picior trăgea,
 Tot papuci d-un gălbior,
 Și-i lua pe picioru gol,
 Și la fugă că mi-o lua,
 Sus la munte că-mi ieșea,
 D-a drept la fag mergea,
 Pe nimenea nu-mi găsea.
 Și-o frunzuliță rupea
 Și-n buze cînd o punea,
 Odată cînd șuiera,
 Toți haiducii se strîngea
 Ca frunza și ca iarba.
 Ea pîntre ei se uita
 Și pe Miu nu-l vedea ;
 Și-altă frunză că rupea
 Și-al doilea șuiera,
 Munții că se răsuna.
 Iacă Miu o auzea
 De p-o vale și-o vâlcea
 Și cu tovarăși vorbea :
 — Machea, f... tu-i mamă-sa,
 Acea e soru-mea !
 Haida să ieșim la ea,
 C-o cunosc pe șuierat
 Că nu e voinic curat.
 Și d-a dreptul îmi ieșea
 La culare,
 În drumul mare,
 Cu pușca peste spinare.
 Dar Florinca mi-l vedea,
 Nici bună ziua nu-i da,
 C-aproape nu-l cunoștea,

C-a plecat tînăr copil,
 Și era cu barba-n sîn.
 Foaie verde bob năut,
 Dar Miu ș-a cunoscut
 Și d-aproape mi-o chema
 Și din gură așa-i zicea :
 — Soră, surioara mea,
 Tu porcii mi i-ai pierdut,
 Ori boierii te-a bătut,
 De p-aici c-ai nimerit ?
 Dar Florinca ce-mi făcea ?
 Atunci și ea-l cunoștea
 Și din gură-astfel spunea :
 — Frate, frate Miule,
 Eu porcii nu i-am pierdut,
 Nici boieri nu m-a bătut ;
 Dar pentru tine-am venit,
 Că n-am venit pentru mine,
 Că trăiesc destul de bine,
 Dar am alergat pentru tine
 Și-mi ascultă vorba mea.
 Frate Miu, dumneata,
 În oraș în București,
 La casele mari domnești,
 E-o frumoasă masă-ntinsă
 Și de mulți boieri coprinsă ;
 Și-n capul mesei ședea,
 Ștefan-vodă cuvînta
 Și cu boierii vorbea,
 Tot de tine tănuia,
 C-au să facă vînătoare
 În munții Cadrinului,
 Pîn' la fagul Miului.
 Dar Miu cînd auzea,
 Așa puțin că rîdea
 Și din gură-astfel zicea :
 — Soră, surioara mea,
 Vezi-ți tu de grija ta
 Și nu purta grija mea.
 Vie cum îi va plăcea,
 F... tu-i legea mîni-sa,

Că-i apuc eu p-aicea ;
 C-acuma nu sînt copil,
 M-am făcut haiduc bătrîn !
 Sus la munte că ieșea
 Și un cioban că mi-ș' găsea,
 Un cioban cu oi mărunte,
 Dar n-avea el așa multe :
 Peste-o mie și cinci sute,
 Poate să fi fost mai multe,
 Că era vite mărunte.
 Și din gură ce-i zicea ?
 — Fă-te, măi ciobane,-ncoa,
 F... tu-ți legea mîni-ta !
 Dă-mi tu o mie de oi,
 Să-ți dau două mii de poli,
 Că de ăștia am prea mulți,
 Nu-i mai poci purta pe munți
 Și vroi să-mi pierd capital
 Și să mă fac ungurean.
 Dă-mi și-un cojoc mocănesc,
 Să-ți dau un balton turcesc ;
 Dă-mi căciula mocăneasă,
 Să-ți dau chivără turcească ;
 Dă-mi și-o bîtă ungurească,
 Să-ți dau o armă turcească ;
 Dă-mi și-un fluier mocănesc,
 Să-ți dau un pistol turcesc.
 Oile și le-alegea,
 Cu cojocu se-mbrăca,
 Căciula-n cap o puneă,
 Bîta-n suțioară și-o lua,
 'Naintea oilor se da
 Și cu fluierul cînta.
 Iacă oștirea venea,
 Toți pîngă el că trecea,
 Nimenea nu-l cunoștea.
 Ștefan-vodă cînd venea,
 Nici el nu-l mai cunoștea
 Și bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțumesc, doamne Ștefane !

— I-ascultă, ciobane,-ncoaci,
 Nu văzuși oștirea mea ?
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — O, doamne, măria-sa,
 O văzui trecînd colea,
 Aida să te duc la ea.
 Dumneata nu știi seama,
 Foaie verde trei grăunți,
 Și-ai mai rătăci pe munți.
 Calul de dirlogi îl lua ;
 Și pe vale mi-l băga,
 P-o vale, p-o potecea,
 P-o potecea mitutea,
 Mică, mică și cotită,
 Cu alune pardosită,
 Numa de Miu știută.
 P-acolo dacă-l băgă,
 La judecată mi-l luă :
 — O, doamne, măria-sa,
 Mai ridică-ți scările,
 Că te iau smicelile.
 C-aici nu-i la București
 Ca să te mai fudulești ;
 Aici îi la hățîș, la cărpiniș,
 Unde n-ai loc de cîrmiș ;
 Ai venit la largul meu
 Și-aicea-i la strîmtul tău !
 Eu-s Miu Copilu,
 Care mă știi și tu.
 Dar acuma nu-s copil,
 M-am făcut haiduc bătrîn !
 Ce-aveai tu la București
 De mine să tînuiești ?
 Jos de pe murgu-l trăgea
 Și-ntr-o poiană-l scotea,
 Și de țoale-l dezbrăca,
 Și d-un ștejar îl lega,
 Și cojocu-l dezbrăca,
 Căciula o lepăda,
 Cu țoalele se-mbrăca,
 Chivăra-n cap o puneă

Și pe murgu-ncăleca,
 Sus la munte că ieșea.
 Ștefan-vodă rămînea,
 Acolo legat ședea.
 Potera cînd îl vedea
 Toți la Miu c-alerga,
 Verde frunză de bujor,
 Că gîndea că-i domnul lor.
 Iară Miu că tăcea,
 Pînă cînd s-apropia.
 Degetu-n gură punea
 Și-o dată că șuiera,
 Tovarășii că-mi ieșea
 Și Miu le tănuia :
 — Dați-mi durdulița mea,
 Să bag praf cu chivăra
 Si gloanțele cu mîna,
 Să risipesc potera !
 Tovarășii alerga
 Și i-o da plină gata.
 De călare-o slobozea,
 Făcea linie pîn ea,
 Că pica ca perile,

Cînd le bat vînturile.
 Și care mai rămînea
 Toți la țară că fugea
 Și la țară povestea :
 — C-am auzit din bătrîni
 Că pîinea nu-i bună-n streini ;
 Da' am auzit, n-am crezut,
 Acuma am văzut și crezut.
 Dumnezeu să te păzească
 De bătaia haiducească :
 Te bate, te face leasă,
 Te bagă-n boală cîinească !
 Numa un foc a slobozit,
 Jumătate ne-am topit,
 Că de mai slobozea vrunu
 N-am mai fi rămas nici unu !

Mai ziceți, boieri, amin,
 Faceți voia pe deplin
 Și beți cîteodată vin !

Cules de Chr. N. Tapu din gura
 lăutarului Anghel Cambrea, Să-
 celu, Gorj.

Cîntecul lui Miu haiducul

Foaie verde foi de roibă,
 Aseară la Ștefan-vodă
 Mulți boieri s-au strîns la vorbă
 Să-mi facă d-o vînătoare
 După paseri gălbioare, —
 Că-s ușoare la purtare
 Și sînt dulci la demîncare, —
 Sus la naltul cerului,
 Pîn' la fagul Miului,
 Miului haiducului,

Din floarea Cadrinului,
 De sub frunza teiului.
 — Acolo voi să vă duceți,
 Voi pe Miu să-l aduceți,
 Netăiat, neapipăiat,
 Nici de arme vătămat,
 Că nu-i nimeni vinovat ;
 Numai o cracă mi-a tăiat,
 Armele le-a aninat,
 Să nu-l ploaie ploile,

Ruginesc oțelile.
 Dară sora Miului,
 Paharnica domnului,
 Cu pahar la masă-mi da
 Și-atunci ea că-mi auzea
 Că se face-o vînătoare,
 Pe Miu să mi-l omoare.
 Ea atunci cînd mi-auzea,
 Pahar din mînă-i cădea,
 Mîna su' pat că-mi băga,
 Scotea papuci gălbiori
 Și-i lua pe piciorul gol ;
 Pe potecă că-mi pleca,
 Pe poteca părăsită,
 Numai de Miu știută.
 Cînd la fag că-mi ajungea,
 Îmi rupea d-o frunzicea
 Și pe buze mi-o punea ;
 O dată că-mi suiera,
 Miul de jos se scula,
 Bună ziua că mi-ș' da :
 — D-aoleo, soru-mea,
 Eu de cînd te-am măritat
 Nici pragul nu mi-ai călcat !
 Foaie verde și-o lalea,
 Rupea soru-sa a vorbea :
 — Foaie verde foi de roibă,
 Aseară la Ștefan-vodă
 Mulți boieri s-au strîns la vorbă
 Ca să-mi facă d-o vînătoare
 După fagul dumitale,
 După paseri gălbioare,
 Că-s ușoare la purtare
 Și sînt dulci la demîncare.
 Dar frati-său că-i grăia :
 — D-aaleo, măre, soru-mea,
 Ia vezi tu de capul tău,
 Nu vedea de capul meu,
 Că eu sînt boală de drac

De dau domnilor de cap !
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Pe potecă că-mi pleca,
 C-un ungurean se-ntîlnea.
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — Ungurean cu șapte oi,
 Să facem tîrg amîndoi,
 Să-ți dau eu oaie domnească,
 Să-mi dai tu p-a ungurească ;
 Să-ți dau flintă ghintuită,
 Să-mi dai tu boata pîrlită ;
 Să-ți dau potcapiu domnesc,
 Să-mi dai tu p-âl unguresc !
 Pleca Miu șuierînd,
 La șapte oi tot mînînd
 Și ungureanu rîzînd.
 Cînd la poiană-mi ieșea,
 Pe-mpărat Miu-ntîlnea,
 Bună ziua că mi-ș' da :
 — Bună ziua, ungurene !
 — Mulțumescu-ți, Ștefan-vodă !
 Dar împăratu ce-mi grăia ?
 — Ia vezi, f... tu-i mumă-sa,
 Că și ăsta mă știa !
 Ștefan din gură-i grăia :
 — Ungurean cu șapte oi,
 De cînd paști cîmpurile
 Și toate pădurile,
 Ori nu știi fagul lui Miu,
 Miului,
 Haiducului ?
 — Ba eu știu fagul lui Miu,
 Dar nu las oițele,
 Că le mînc oștirile !
 Dar împărat ce-mi făcea ?
 Șapte oșteni că-mi chema,
 La șapte oi că-i punea,
 Și-i punea mi le păzea,
 Cu ungureanu pleca

Prin hățiș, prin curpiniș,
 Unde-i drumu la cârmiș.
 Miu din gură-i grăia :
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Aici nu-i la București,
 Să zici că te fudulești,
 Ci-aici ești la hățiș,
 La hățiș, la curpiniș,
 Unde merg domnii cârmiș !
 Mai ridică-ți scările,
 Te lovesc smicelile ;
 De te-o lovi vreo smicea,
 Ți s-o strica fața ta !
 Când din hățiș că-mi ieșea
 Și la fag că-mi ajungea,
 Atunci Miu ce-mi făcea ?
 Băga mîna-n găurea
 Și-mi scotea d-un scăunel,
 Scăunel de aurel,
 De ședea Miu pe el.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 El din gură-așa-mi grăia :
 — Ștefan-vodă, dumneata,
 Să fi lăsat Dumnezeu,
 Acum ți-aș lua capul tău !
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 El de frică-ngălbinea
 Și începea d-a tremura
 Și din gură așa grăia :
 — Aida, Miule copil,
 Cît oi fi eu în domnie,
 Tu să fii în haiducie !
 Când oștile că-i venea,
 Mare masă că-ntindea
 Și din gură că-mi grăia :
 — Beați copii și chiotiți,
 De-mpăratu nu-ngrijiți !
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Începea d-a șuiera,

Mulți haiduci el îmi strîngea
 Și pe vodă-nconjura ;
 Paloșul că mi-l scotea,
 La vodă se repezea.
 Când vrea capul să i-l ia,
 Miu-n vale se uita.
 Ce vedea el nu credea :
 Savai Calea că-mi venea,
 Surioara Miului,
 Paharnica domnului.
 Ea la Miu ajungea
 Și-ncepea de mi-i grăia :
 — Nică Miu, dumneata,
 Iartă-l pe măriasa,
 Că, vezi, țara fără domn
 E ca femeia fără om !
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Pe vodă că mi-l ținea,
 Cu soru-sa-l logodea,
 P-amîndoi îi cununa
 La fagul Miului,
 Miului haiducului
 Din munții Cadrinului.
 Iară Miu ce-mi făcea ?
 El pe domn mi-l slobozea,
 P-amîndoi îi trimetea
 În oraș în București,
 În ale case mari domnești.
 Acolo nuntă făcea
 Și cu Miu benchetea.
 Dară Ștefan ce-mi făcea ?
 El lui Miu că-i grăia :
 — Pleacă, cumnate, sănătos
 Și haiducește omenos ;
 Haiducește-n dreptate,
 Eu nimic n-am ce-ți mai face !

Cules de Chr. N. Țapu de l.
 lăutarul Dumitrache Parladi, din
 Vădeni, Gorj.

Mihu Copilu

Foaie verde măr domnesc,
 Din oraş în Bucureşti,
 Peste ale căşi mari domneşti,
 Mare sînt, împărăteşti,
 De se văd în Stoieneşti,
 Dar la Ştefan-vodă-n curte
 Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
 De mulţi boieri mi-e coprinsă,
 Cu şease făclii aprinsă.
 — Beţi, copii, vă-nveseliţi,
 Mîine-n ziuă vă gătiţi
 Să facem d-o vînătoare,
 Vînătoare, de-o plimbare,
 Colea din Peret ăl mare,
 Ca să găsim pe Mihu,
 Unde este cu fagu.
 Foaie verde d-o sarma,
 Mihu o soră mi-avea,
 Soră-sa, cînd mi-auzea,
 Soră-sa ce mi-şi făcea ?
 În pimniţă că-mi intra,
 Scotea vin d-al marmuziu,
 Cules toamna mai tîrziu,
 Omoară omul de viu,
 Foaie verde d-o sarma,
 Vinu-n pahare-l pune
 Şi le da, frate, de bea,
 Vezi, frate, din ele bea,
 Să vezi, frate, se-mbăta.
 Care pe su' pat intra
 Şi prin pat că mi-şi cădea ;
 Pe su' pat, frate, cădea,
 Alţii prin pat că pica,
 Şi-alţii pe su' pat intra,
 Soru-sa ce mi-şi făcea ?

Mîna su' pat c-o băga,
 Doi papuci că mi-i scotea,
 Papucei d-ăi prostice,
 Numai de cinzeci de lei.
 În picioare că şi-i lua,
 Di pe Mihu că-mi pleca.
 Printr-o luncă că mi-şi da,
 O foaie de păr rupea,
 Începea d-a şuiera.
 Mihu că mi-o auzea,
 Vezi, frate, o cunoştea :
 — Aia este sora mea,
 Vine să-mi spuie ceva.
 Şi din gură că-i spunea :
 — Foaie verde trei sarmale,
 Să te păzeşti, frate, tare,
 Se face hurcuitoare,
 Că se face vînătoare
 Colea-n Peretu ăl mare,
 Ca să găsim pe Miu,
 Unde este cu fagu.
 Foaie verde d-o sarma,
 Pe soru-sa-ndărăt mîna :
 — Du-te-ndărăt dumneata,
 Aia este treaba mea !
 Îndărăt, frate, pleca,
 Dar Miu ce mi-şi făcea ?
 Şi el, frate, că-mi pleca,
 P-un drum că mi-o apuca,
 Un cioban cu oi găsea,
 Bună ziua că mi-i da :
 — Ciobănaş cu oile,
 Să schimbăm cu Țoalile !
 'Ți dau cojoc boieresc,
 Să-ți dau unul ciobănesc ;

'Ți dau o * căciulă boierească,
 Să-mi dai una ciobănească ;
 Să-ți dau flintă flintuită,
 De cinci ani neslobozită,
 Să-mi dai bîzdoacă pîrlită.
 Să vezi, nu e isprăvită :
 Schimbăm cu țoalile,
 Schimbăm și cu oile.
 Foaie verde d-o sarma,
 Oile că i le da,
 Cin' sute de lei îi da ;
 Un fluierel că-mi da,
 La brîu, frate, că-l puneă,
 Cu oile că-mi plecă,
 Iarba verde că-mi păștea.
 Iacă oastea că-mi venea,
 El cu fluierul cînta.
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțămesc domnului
     Ștefan-vodă !
 — De unde știi că mă cheamă
     Ștefan-vodă ?
 — La noi la mitropolie
 Te citește popa-n hîrtie.
 — Nu știi, frate, pe Miu
 Unde este cu fagu ?
 — Foaie verde d-o sarma,
 Ia lasă tu oastea ta

Să păzească turma mea,
 Că de mi-o cheri fro mia,
 Să-mi slujești un an pe ea,
 Și de mi-o cheri fun miel,
 Să-mi slujești un an pe el !
 Foaie verde d-o sarma,
 Oastea că mi-o lăsa,
 Cu el, frate, că-mi plecă.
 În marginea luncii că-l lăsa,
 El la fag că se ducea
 Și frumos că se-mbrăca.
 Foaie verde d-o sarma,
 Biciu-n mîină că și-l lua,
 O dată-n el că-mi plesnea,
 Lunca, frate-mi țiuinea.
 Dară Ștefan c-auzea,
 Fuga prin luncă că-mi da.
 — Na barda, fă-ți colnic !
 — Lasă-mă că fug pe cîmp !
 La margine că-mi ieșea,
 Foaie verde mărgărit,
 C-un car de curpen la gît ;
 Cuțit că nu mi-și avea
 Și cu dinții că rupea !

Culeasă de Gr. G. Tocilescu de
 la Ilie C. Manafu, lăutar, din
 cătunul Bucovicioru, comuna
 Vela (Dolj).

70

Miu

Frunză verde lobodă,
 În curte la Ștefan-vodă
 Mulți boieri s-au strîns la vorbă :
 Tot boierii țarei,

Neică, ș-ai Moldovei,
 Căimăcanii tîrgului,
 Sfeșnicii divanului
 Ca stîlpîii pămîntului ;

* În original : ă. (N. ed.)

Toți feciori de boieri mari,
De-ai di umblă prin divan.
Ei, frate, că se strîngea,
Dar de vorbă ce vorbea ?
Tot de Miu haiducu :
Să mi-l vîneze-ntr-o vară
Și să mi-l prinză-ntr-o sară,
Să-i facă de nuntișoară
Aci la Tîrgu di afară
Unde trec mocani cu sare,
Ocau patru parale.
Două furci ș-o cumpioară
Ș-o sfîntă de frînghioară,
Să fie Miu de mirare,
Să minune multă țară.
Dar boierii ce mîncă ?
Tot nisetru de-ăl mărunț,
La Ștefan-vodă e mult,
Îl ține necîntărit.
Cu paharu cin' le da ?
Să vezi, Calea, fată mare,
Surioara Miului,
Ajutoarea domnului.
Ștefan-vodă ce graia ?
— Beați, boieri, și nu prea beați,
Mîncăți de vă săturați,
Mîine-n ziuă vă sculați,
Șele pe cai așezați
Cari cu șele, făr' de șele,
Cari cu frîne, făr' de frîne,
La cai cu pchedeci în gură,
Să facem de-o vînătoare
Pîn' la fagul Miului,
Miului haiducului.
Dar boierii n-asculta,
Începea viva de făcea.
Ștefan-vodă că privea
Și cu Calea astfel vorbea :
— Să vezi, Caleo, fată mare,
Dă cu paharu-n dreptate,
Să să-mbete toți odată.

Dacă Calea auzea,
Multă bucurie avea,
Punea rachiu anason,
De-i făcea din om neom ;
Punea vin de-ăl marmaziu,
De omora ciocoii de viu.
Toți ciocoii se-mbăta.
Care pe la gazde mergea,
Alții sub masă cădea,
Alții nasu și-l rupea,
Altu picioru-și scrinteaa,
Nici o treabă nu era.
Dară Calea ce făcea ?
La domnie să ducea
Și cu gura-l gugulea,
Pe saltea îl așeza,
Cu plapoma-l coperea
Și-n cap, neică, -l pureca,
Pînă bine adormea.
Apoi băga mîna pe sub pat,
Scotea nește papucei,
Papucei de-ai prosticeii,
De-o sută cincizeci de lei,
'I trăgea pe picioru gol,
Să nu-l deștepte din somn,
Că este viță de domn,
Numai din curte ieșea,
Sărea ici, sărea colea,
Sărea o vale ș-o vâlcea,
Ș-o pustie de delea.
Mîna-n fag că mi-ș' punea
Ș-o foiță că rupea
Și-n buze că ș-o punea,
Numai de trei ori țipa.
Dar Miu o cunoștea,
El la masă nu mai sta,
Nici pahar nu-ș' închina
Pînă soru-sa venea.
— Bine, Caleo, soru-mea,
Ori țoale ți-ai ponosît,
Ori arnic ți-au ruginit,

Ori de chelciug ai firșit,
 Ori ai auzit de fun bine,
 De ai venit la fag la mine ?
 Ori ai auzit de fun rău
 De ai venit la capul meu ?
 — Frățioare Miule,
 Nici țoale n-am ponosît,
 Nici arnic n-am ruginit,
 Nici de chelciug n-am firșit.
 Frățioare Miule,
 Toți boierii ș-au vorbit,
 Tot boierii țării,
 Neică, ș-ai Moldovii,
 Căimăcanii târgului,
 Sfeșnicii divanului
 Ca stîlpîi pămîntului :
 Să te vîneze-ntr-o vară,
 Să te prindă într-o sară,
 Să-ți facă de-o nuntișoară,
 Aci la Tîrgu de-afară.
 Două furci ș-o cumpioară,
 Ș-o sfîntă de frînghioară,
 Să le fii tu de mirare.
 — Bine, Caleo, soru-mea,
 De ce, mări, ș-au mîniat,
 Că foc știu că nu i-am dat,
 Cucoana nu i-am luat ?
 Dacă Calea auzea,
 Păr galben dărăpăna,
 Fața albă zgîrîia.
 — Ia taci, Caleo, soru-mea,
 Nu purta tu grija mea,
 Gianîn [?] poartă pe a ta.
 Eu sînt peliță de drac,
 De dau domniei de cap,
 De-l aduc la fag legat,
 Nentrebat, nejudecat,
 Și-i dau două după cap,
 Să știe că sînt bărbat.
 'L-întreb pe vară ce-a cîștigat
 Și mai mult ce-a judecat.

Dacă Calea auzea,
 Puținel se-nveselea,
 Poteceaua o lua
 Și mergea, vere, mergea
 Tocmai la boldeicuța,
 Să n-o simtă nimenea.
 Cînd acolo ajungea,
 Toți boierii să scula.
 Dară Calea ce făcea ?
 Cafele la foc punea,
 Și boierii să-mplimba,
 Tot de Miu să vorbea,
 Ca să-l facă pastrama.
 Calea așa de-auzea
 Lacrămile o podidea,
 Cafelele le greșea :
 Una dulce ș-alta amară,
 Boierii sama nu-i luară,
 C-a ieșit Calea pe-afară
 Și i-a făcut de ocară.
 Dară Miu ce făcea ?
 Sărea o vale ș-o vâlcea
 Ș-o pustie de derea.
 Găsea mic de ciobănaș,
 Ciobănaș cu zece oi,
 Cum sînt atîți pe la noi.
 — Bună ziua, mic de ciobănaș !
 — 'Ți mulțumesc, căpitănaș !
 — D-ale, mic de ciobănaș,
 Nu-mi dai mie ale zece oi
 Să-ți dau cinci sute de lei ?
 Bre, numai trei zile să le păzesc,
 Să vezi la mine cum să prădesc :
 Tot ca floricelele
 Prin toate bașcelele.
 — Căpitane Miule,
 Sînt oile stăpînești,
 M-apucă de le plătesc.
 De-oi pierdea vro mieluşea,
 Să dau zece pentru ea ;
 De-oi pierdea vrun mieluşel,

Zău, slujesc un an pe el.
 — D-ale, mic de ciobănaș,
 Bre, cine-i tînăr și voinic
 Acu-i vremea de cîștig.
 Toată oaia-i zece lei,
 Eu îți dau cincizeci de lei.
 Ciobănașu ce făcea ?
 La aur se bucura,
 Din chimir se deșcingea,
 Bănișorii că-i primea,
 Venea, lui Liu vorbea :
 — D-ale, mic de ciobănaș,
 Făcurăm cu oile,
 Să facem cu țoalele :
 Să-ți dau eu conțeș domnesc,
 Din guler pînă-n pămînt
 Numai aur și argint,
 Cum nu s-a mai pomenit ;
 Să-mi dai cojocu-ți mișos,
 De mi-l porți vara pe dos,
 Și mi-l porți pe pielea goală,
 De mi-ți ține de răcoare ;
 Să-mi dai nădrăgeii tăi,
 Să-ți dau șălvăreii mei,
 Șălvărei de ciocărlat,
 Din Beligrad cumpărat,
 Cotu șapte galbeni luat,
 Șapte pungi de bani mi-am dat ;
 Să-mi dai a căciulă a ta,
 Căciulă de țap bălțat,
 Făcută ap în cap,
 Să-ți dau verde comănac,
 Să mi-l porți vara cu drag,
 Ca cînd eram eu dănac.
 Eu acum am îmbătrînit,
 Pe toate mi le-am urît.
 Zău, făcurăm cu țoalele,
 Ia să-mi dai a dîrjală a ta

pîrlită,

La cap cam mototolită,
 Numai din pămînt mi-e smulsă

Și pe foc mi-este pîrlită,
 Să-ți dau flintă ghintuită,
 De bagi prafu cu mîna,
 Gloanțele cu chivăra.
 — Stați, băieți, de socotiți,
 De-abi suma să-i găsiți.
 Ciobănașu cînd pe el să zăuita,
 Țoalele ca focu ardea,
 Începea de mi-și grăia :
 — Căpitane Miule,
 Cum lungiși zilele tele
 Și mi-ai scurtat pe-ale mele !
 — D-ale, mic de ciobănaș,
 Cine-i tînăr și voinic
 Acu-i vremea de cîștig.
 Du-te colea-n tîrla mea,
 Fă-te broască la pămînt
 Ca un pușor de lup,
 Ia o mieluşea din turma mea,
 Pune-n căldărușa ta,
 N-ai habar de nimenea,
 Că Ț-oi purta eu grija.
 Ciobănașu că nu vrea,
 De pămînt că să trîntea,
 Țoalele că le umplea.
 Dară Miu ce făcea ?
 La ciobănaș că mergea,
 De spinare îl lua,
 Pe potecă îl zbicea.
 Unde ciobănaș călca,
 Schintei de foc că lăsa,
 Ierbulița să pîrlea...
 Apoi Miu în deal se suia,
 Din fluieraș că cînta,
 Oile nu mai păștea,
 Numai la dînsul privea,
 Juca ochi de le sărea,
 De lîină să jumulea,
 De copiți să ciumpăvea.
 Cînd pe drum să zăuita,
 Mare pulbere vedea ;

De-ar fi pulbere de vînt,
 Doamne, mi s-ar risipi pe cîmp ;
 Cî mi-e pulbere de car,
 Că vine pe drum bușneag.
 Cînd sama că mi-și lua
 Ștefan-vodă că era,
 Sau cu nepoțiii toți
 Și cu ardalicu tot.
 Acum Miu ce făcea ?
 Din fluieraș că cînta,
 Din cojoc să-mbilțoșă,
 Din picioare stofloșea,
 Ochii pe dos și-ntorcea,
 Telegarii-i spăimînta.
 Dar lăsa drumul ăl bătut,
 Lua un colnic părăsit,
 Cu troscot verde-nvălit,
 De pui de Adam neștiut.
 Ștefan așa de vedea :
 — D-ale, mic viziteiaș,
 De cînd maica m-a făcut,
 Drumurile astea am bătut,
 Semne nu mi s-au făcut,
 Dar acum la bătrîneată
 Ia te uită semne-n față !
 — D-ale doamne, Ștefan-vodă,
 Aci-n deal, în cel piscan
 Mi-este-o bală ciobănaș,
 Din fluier mi-este doinaș.
 Nici oile nu-mi păștea,
 Numai la dînsul privea,
 Juca ochi de le sărea,
 De lînă să jumulea,
 De copiți să ciumpăvea,
 Parcă naiba că-mi erea.
 — D-ale, mic viziteiaș,
 Cată f..u-i mumă-sa,
 Ți-știe fagul Miului,
 Miului haiducului.
 Telegarii-i îndrepta,
 Dar mîna el cît putea,

Doi telegari că-i plesnea,
 Numai cu patru mergea...
 Cînd la Miu ajungea :
 — Bună ziua, mic de ciobănaș !
 — Heea, 'ți mulțumescu-ți
 Doamne Ștefan-vodă !
 — Ia grăbiți de mi-l legați,
 Caută f..u-i mumă-sa,
 De unde numele să-mi știe ?
 Ciobănașu de-auzea
 Lui Ștefan-vodă grăia :
 — Nu grăbiți la trup legat,
 Nentrebat, ne judecat.
 Eu de frica dumitale
 Năpustii turma pe vale.
 Lăsai nește capre sterpe,
 De nouă ani nefătate.
 C-avem la sat moși bătrîni,
 Bat calea bisericii ;
 În sat la mitropolie,
 Popii pe carte te scrie.
 — Așa-i, mic de ciobănaș.
 D-ale, mic de ciobănaș,
 N-ai putea să mă duci
 Pîn' la fagul Miului,
 Să-ți dau cinci sute de lei ?
 — He, hei, doamne Ștefan-vodă,
 Acuș te duc și te-ntorc,
 Peste-un ceas te-aduc la loc,
 De Ț-ai lăsa oștile
 Să-mi păzască oile.
 Sînt oile stăpînești,
 M-apucă de le plătesc ;
 De-oi pcherdea vro mielușea,
 Să dau zece pentru ea ;
 De-oi pcherdea vrun mielușel,
 Slujesc un an pentru el.
 Ștefan-vodă ce făcea ?
 La gînduri că se lua,
 Gîndu rău îl ajungea.
 Oștile că le lăsa,

Numai cu Miu-mi pleca.
 Numai de-aci să urnea,
 Și Miu, vere,-l băga,
 'L băga-ntr-un colnic părăsit,
 Cu troscot verde învălit,
 Cu buează coperit.
 Mai merg un parcel de loc
 Și-i mai da un junghi cu foc :
 — D-ale, doamne Ștefan-vodă,
 Mai sumete scările,
 Că le bat smicelele
 Și ne aud cetele,
 Cetele și cletele ;
 Neică, acuș nu mai ești la
 București,

Neică, să te fudulești
 Numai în papuci și-n meși ;
 Acu e la hățiș, la curpeniș,
 De nu mai [ai] loc de cîrmiș.
 Mai merg un parcel de loc :
 — D-ale, mic de ciobănaș,
 Zău, las' toate glumele,
 Ce-s ăle pîrjoale de ard ?
 — He, ei ! doamne Ștefan-vodă,
 Acolo-i fagul Miului,
 Miului haiducului,
 'I sclipesc pchetrurile,
 Pchetrurile, diamanturile
 Și cuțitele ascuțite,
 Și flintele ghintuite,
 De Ștefan-vodă gătite.
 — Ciobănaș, de este-așa,
 La ce foc m-oi mai ducea ?!
 — Nu te teme mult așa !
 Ștefan-vodă tremura,
 Frigurile-l coperindea,
 Acolo că să ducea.
 Dară Miu ce lucra ?
 Cînd acolo ajungea,
 Mîna-n strejerel puneă,
 Lua un mic de scăunel,

Scăunel de aurel,
 De ăl de stau domnii pe el.
 — Ia șezi, doamne Ștefan-vodă,
 C-așa să stă la domnie
 Și la dalba spătărie
 Și la noi la vitejie.
 Să mă dau aci după ăl fag
 Să văd Miu aci-i culcat.
 Miu după fag să da,
 Lepăda cojoc bilțos
 Și-mbrăca conțeș domnesc,
 Din guler până-n pămînt
 Numai fir și mărgărit,
 Cum pe-aici n-am pomenit ;
 Lăpăda căciulă de țap bălțat
 Făcută hap în cap,
 Lua verde comănac,
 De-l purta vara cu drag,
 Ca cînd era el dănac ;
 Lăpăda ăi nădrăgei,
 Lua nește șălvărei,
 Șălvărei de ciocărlat
 Din Beligrad cumpărat,
 Cotu șapte galbeni luat,
 Șapte pungi de bani s-au dat ;
 Apoi lua nește opinici
 De capre sterpe, —
 De nouă ani nefătate, —
 Gaura și paraua,
 Vîrzoaba și petacu,
 Parcă mi-i șoptise dracu.
 La Ștefan-vodă mergea,
 Mîna-n fag că mi-și puneă,
 O foiță că-mi rupea
 Și-ncepea a mi-și țîpa.
 Șapte cete că-i sosea,
 Șapte cete, șapte clete ;
 Dacă Miu porîncea,
 Prau din prau că mi-l făcea,
 Nimic nu să alegea.
 Ștefan-vodă le vedea,

Buza-n patru îi plesnea,
 Sînge roșu că pica,
 Pe caftan că se slăia.
 Dară Miu ce zicea ?
 Să pornea de-l judeca :
 — D-ale, doamne Ștefan-vodă,
 Las', asară la beție,
 Dar acuma la trezvie
 Ce-ai cătat la mine ?
 Eu asară ședeam la fereastră,
 Mă-njurai de mumă-n casă,
 Te jucai cu paharele pe masă
 Cu cocoana ta frumoasă ;
 O să te calc cu cizma
 Pân' Ț-o ieși pipota ;
 Ce-ai cătat la cișla mea ?
 Ștefan acum n-avea gură să
 vorbească,

Nici picioare să s-urnească,
 Nici ochi, frate, să privească.
 Cînd, ia te uită, tare-mi venea
 Surioara Miului,
 Ajutoarea domnului.
 Ea de departe-mi striga :
 — Frățioare Miule,
 Ia fă domnia scăpată !
 Știi, de cîte belele ai dat,
 Tot domnia te-a scăpat,
 Și de cîte oi mai da
 Tot domnia te-o scăpa.
 — Ia taci, Caleo, soru-meă,
 Las' asară la beție,

Dar acuma la trezie
 Ce-a cătat la fag la mine ?
 Num-atît că-l judeca
 Și scăpat că mi-l făcea.
 Nu mi-și fuge cum se fuge,
 Pare-i crîngu tot colnice,
 Cîntienii nărămzați
 Stau pe buturi atîrnați.
 Cînd ai zice de trei bolduri,
 Brînișoru-i e pe șolduri.
 Miu de-o tufă că se răzma,
 După el să zăuita,
 Îl vedea unde cotea,
 Foarte mult se milea
 Și așa, frate,-i zicea :
 — D-ale, doamne, Ștefan-vodă,
 Na barda de-ți fă colnic.
 — Las' că fug și peste cîmp !
 Dar ieșa la drum bătut
 C-un car de curpeni la gît ;
 Fo trei zile că-mi ședea
 Pînă el să descurca.
 Atunci lui Miu striga :
 — Haiducește, Miule,-n pace,
 N-are domnia ce-Ț' face ;
 Cît oi sta eu în domnie
 Și tu, măre,-n haiducie,
 Domnu-ntr-ajutor să-Ți fie.

Cules de Mihai Păsculescu de la
 Sima I. Jimblaru, com. Catanele,
 Dolj.

Cîntecul lui Miu haiducul

Foaie verde flori domnești,
 La nalte case domnești,

De se văd în București,
 Mare masă mi-este-ntinsă,

De mulți boieri mi-e cuprinsă.
 Șed boierii țării,
 Căimăcanii târgului,
 Feșnicii-mpăratului,
 Ca stîlpii pămîntului.
 În capu mesii cin' ședea ?
 Ștefan-vodă, domn cel mare,
 Nici nu bere, nici mîncare,
 Numai cu ochii privea,
 Seama la băieți că-mi lua
 Și din gură că-mi grăia :
 — Alei, voi băieților,
 Beați și vă chioțiți,
 Mîine-n ziuă fiți gătiți
 Să facem noi d-o plimbare,
 D-o plimbare, d-o vînătoare,
 După paseri gălbioare,
 Că sînt dulci la demîncare
 Și ușoare la purtare.
 De s-o întîmpla vro tîmplare,
 Să prindem pe Miu în vînătoare.
 Cu paharu cin' le da ?
 Savai Calea, fata mare,
 Surioara Miului
 Din munții Catrinului.
 Dar ei, frate, ce-mi mîncă ?
 Numai cegă și postrungă
 Și galbenă caracudă,
 Și șoricel
 De purcel,
 Trece deștele prin el,
 Și bea vin de Orodel.
 Cu paharu cin' le da ?
 Savai Calea, fata mare,
 Surioara Miului,
 A din munții Catrinului.
 Din guriță că-mi grăia :
 — Ai, doamne, Ștefan-vodă,
 Aseară te lăudai
 C-o să pleci în vînătoare
 După pasări gălbioare,

Că sînt dulci la demîncare.
 Așa domnia auzea,
 De la masă se scula,
 Cruce-n piept că mi-ș' făcea
 Și el, frate, se culca,
 Dar savai Calea ce-mi făcea ?
 Pe supt pat că se vîra,
 Scotea niște papucei,
 Cît erau de prosticei,
 Făceau cinci sute de lei.
 Sărea ici, sărea colea,
 Șapte dealuri și-o vâlcea
 Și-o pustie de derea,
 Sus pe munții Crinului,
 Tot la fagu Miului,
 Miului haiducului.
 Pe lingă fagu-i se da,
 Trei dește-n gură băga,
 D-o frunză că mi-o arunca,
 În buze mi-arunca
 Și-ncepea d-a șuiera,
 Codrii mari se despica.
 Nimenea nu-nțelegea,
 Numai Miu pricepea ;
 Pîn braji mărunți se lăsa,
 Pînă la ea că-mi venea.
 — Foaie verde și-o lalea,
 Ai tu, soră, soru-mea,
 Nouă ani și jumătate
 Pe la mine n-ai dat, frate,
 Dar acuma ce se poate ?
 Ori de chelciug ai sfîrșit,
 Ori haine ai ponosit ?
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — Îndărăt ca o cășea,
 Că s-o scula domnia,
 Ți-o mîncă sîmbrioara !
 Și-ndărăt că se-nturna.
 Pînă ea, frate, mergea,
 Domnia că se scula.
 Apă rece că-i turna,

Pe ochi negri se spăla,
 Chică neagră-și pieptăna.
 Dar Savaica ce-mi zicea ?
 — Alei, doamne, Ștefan-vodă,
 Aseară te laudai
 C-o să faci d-o plimbare,
 D-o plimbare
 În vinătoare.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea ?
 Cu buciumu buciuma,
 Oștile că le strîngea
 Ca frunza
 Și ca iarba,
 După Miu că pleca.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 El la vale se lăsa,
 La vale, la vale,
 Unde fir de iarbă nu e,
 Numai dalbă colilie,
 Bate vîntu și mi-o adie,
 Face pămîntu piftie.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Pe măgură se suia,
 Ochii roată că-i făcea,
 Pe nimenea nu vedea,
 Numai un mic ciobănaș,
 Ciobănașu de zăvoi,
 C-un număr de zece oi.
 Dară Miu ce-mi făcea ?
 Acolo, frate, mergea,
 Din guriță că-i grăia :
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțumescu-ți, căpitane !
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — Măi ciobane, dumneata,
 Ia dă-mi tu zece oi,
 Să-ți dau cinci sute de lei,
 Și dă-mi a căciulă a ta,
 Dă e făcută hap pe cap,
 Să-ți dau verde comănac,
 Care-l purtam eu cu drag,

Și dă-mi și ăl fluier al tău,
 Să-ți dau arbiașul meu.
 Unde ciobanu nu vrea,
 Numai că Miu-l plesnea,
 Degrab' cioban se dezbrăca.
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — Cînd o fi la prînz mare,
 Să vii la oi, frățioare !
 Iară Miu ce-mi făcea ?
 Oile că i le lua
 Și el, frate, că-mi pleca
 Pe drumu troscotului,
 Cam în calea domnului.
 Pîna domnul că-mi venea,
 El din fluier nu tăcea,
 Și el, frate, că-mi cînta,
 Pămîntul se legăna.
 Dară domnul ce-mi zicea ?
 — Bună ziua, măi ciobane !
 — Mulțumescu-ți, domn Ștefane !
 — Măi ciobane, dumneata,
 Fecior de lele fuseși,
 Cum pe nume-mi ziseși ?
 Te vād că ești priceput,
 Pe mine tu să mă duci
 Tot la fagul Miului,
 Miului haiducului.
 Dar ciobanu ce-mi zicea ?
 — Eu, doamne vodă Ștefane,
 Eu pe tine că te duc
 La fagul Miului haiduc ;
 Dar lasă-ți oștile
 Să-mi păzească oile,
 Că sînt oile stăpînești,
 M-apucă să le plătesc.
 Domnul prost de mint' era,
 Oștile că le lăsa,
 Oile că le păzea ;
 Cu Miu pe drum pleca,
 Și mergea ce mai mergea,
 De fagul Miului da.

Dară fagul cum era ?
 De crăci împologit
 Și de arme împodobit ;
 La trupina fagului
 Zac armele Miului,
 Miului haiducului.
 Pe domn acolo-l ducea,
 P-un pat că mi-l puneă,
 Trei dește-n gură băga
 Și începea d-a şuiera,
 Cetele că se strîngea.
 Dară Miu ce-mi zicea ?
 — Alei, voi băieți voinici,
 Pă baltace să mi-l luați,
 D-a-n susele să mi-l dați,

Pîn săbii să mi-l lăsați
 Și nimic să nu-i stricați.
 Pe domn scăpat îl făcea.

Mă plătii cu cîntecu
 Ca lupu cu urletul ;
 Cînd vînătorul găsește
 Dă pielea și se plătește.

Cules din gura lăutarului Sandu
 Stoica, din Costești-Vîlcea, de
 Chr. N. Tapu.

Acest cîntec este o variantă a lui
Ștefan-vodă și fagul Miului din
 colecția lui G. Dem. Teodorescu,
 p. 500 sqq și *Ștefăniță Vodă*, din
 colecția lui V. Alecsandri,
 p. 206—209.

72

Miul haiducul

În curte, vere, în curte, dragă,
 În curte la domnu Ștefan-vodă
 Frumoasă masă mi-e ntinsă,
 De mulți boieri mi-e coprinsă.
 Iar la masă cine-mi șeade ?
 Șed boierii țării,
 Caimacanii tîrgului,
 Cinstiții divanului,
 Nepoți de-ai împăratului.
 Iar pe masă ce mi-e pușă ?
 Numai cegă și păstrungă
 Și galbenă caracudă,
 Șalăiaș
 De-l gras,
 Știuculiță
 Lunguliță,
 Săbioară
 Paică zboară
 Ș-o mreană gogonișoară

Și-o aripă de morun,
 C-am auzit din bătrîn
 Că ăla-i pește bun.
 Vorba ce-o vorbea,
 Sfatu ce sfătuia ?
 Tot de Miu pomenea,
 Tot de Miu Copilul,
 Cela, frate, viteazul ;
 Că, de cînd s-au tîlhărit,
 Drumuri mari s-au părăsit,
 Mărfurile s-au scumpit,
 Aferim, ce mai voinic !
 Cu pahar cin' le lumea ?
 Și-am zis verde salbă moale,
 Să vezi, Calea, fată mare,
 Surioara Miului,
 Miului haiducului.
 Dar cînd fu despre beție,
 Despre dalba-i veselie,

Grăi domnul Ștefan-vodă :
 — Hai tu, Caleo, fată mare, —
 Să n-ai parte de fetie
 Ca Miul de haiducie,
 Ca și eu, cred, de domnie, —
 Dă-ne cu pahar din dreptate,
 Toți să ne-mbătăm odată.
 Fata mare dacă-auzea,
 Butoiu la subțioară că lua,
 Mîna pe pahar puneă,
 Numai cîte trei rînduri le da.
 Toți boierii s-amija,
 Numai domnul se-mbăta,
 Coate pe masă rezema,
 Nu știa ce-și mai vorbea.
 Dar îi zise Calea, fată mare,
 Surioara Miului,
 Miului haiducului :
 — Domnule Ștefan-vodă, te-am
 auzit

Că o să faci d-o vînătoare,
 Dimineața-n prînzul mare,
 După pasări gâlbioare,
 Și-o s-adormitezi pe cale,
 Rușine mării-sale !
 Ștefan-vodă așa auzea
 Și din somn se deștepta :
 — Iată, f..tu-i mumă-sa,
 Voi boierilor
 Și voi divănașilor,
 D-ați mîncat,
 De n-ați mîncat,
 D-ați băut,
 De n-ați băut,
 Talere, furculițe v-adunați,
 Pe la tocuri le-așezați,
 Pe la chilii vă culcați ;
 Pînă-n ziuă să vă aflați,
 Toți caii să-i țeselați,
 Dimineața să vă aflați,
 Care-nșelați,

Care nenșelați,
 Care-nfrînați,
 Care nenfrînați,
 Care numai cu piedici pînă gură,
 Numai să fiți de măsură !
 Boierii așa dacă-auzea,
 Poticelele-apuca,
 Fată mare-i petrecea
 Cu o ploschiță
 Mititică,
 D-o vadră și cinci oca,
 C-așa era măsura.
 Fata mare, cînd boierii petrecea,
 Sus pe cer că se uita,
 Toate semnele știa,
 Pînă-n zi cît mai era ;
 În pimniță că intra,
 Papuci pe talpă-și lua.
 Lua papuciori
 Gălbiori
 Numai pe picioru gol ;
 Rochia-n brîu mi-o sumetea,
 Sărea un deal și-o derea
 Și-o scursură de vâlcea,
 Tocmai la fag ajungea.
 O foaie de fag rupea
 Și-n guriță c-o puneă ;
 Unde-o dată că țipa,
 Nimeni glasul nu-l auzea,
 Numai Miu o-nțelegea :
 — Iată, f..tu-i mumă-sa,
 Aia este Calea, soru-mea,
 Mi-o fi dat de vreo belea.
 El numai de trii ori pășea,
 Cu soru-sa se-nîlnea
 Și din gură că-i grăia :
 — Hai tu, Calea, soru mea,
 Ce cauți tu p-aicea ?
 Că de cînd maica te-a făcut
 Tu la fagul meu n-ai venit ;
 Ori papucii ți i-ai rupt,

Ori hainele ți-ai ponosit,
Pe la mine că ai venit ?
Dar îi zise soru-sa :
— Neică Miule, adevărat,
Că, de când maica m-a făcut,
Eu la fagul tău n-am venit.
Neică Miule, nici papuci n-am
rupt,

Nici țoale n-am ponosit,
Dar, măre, pîr' am auzit :
În curte la domnu Ștefan-vodă
Mulți boieri s-a strîns la vorbă.
Vorba ce-o vorbea,
Sfatu ce sfătuia ?
Tot de tine pomenea,
Pe tine să te vîneze,
Din pămînt, din iarbă verde,
Aci la tîrgul de-afară,
Să stea, neică, la mirare
De faptele dumitale
Două furci ș-o cumpeoară !
Unde Miu c-auzea
Ochii-n pămînt că punea,
Lacrămile-l podidea
Și din gură că grăia :
— Eu cu nebunia mea
O să dau de vreo belea !
La un ceas că-i răspundea :
— Hai tu, Caleo, sora mea,
Îndărăt să te întorci,
Binișor, să nu-i deștepți,
Că și eu sînt boală de drac,
De dau domnilor de hac.
Mîine să vii pe la mine,
Vezi cum șez cu domnu de mîină
Și-i dau palme peste gură ;
S-o lipsi el de cafeaua lui cea
bună,
Să-i dau eu de-a de pădure,
F...tu-l în lege de cine !
Soru-sa c-așa auzea,

Îndărăt că se-ntorcea ;
Zorile să revărsa,
Întîia că se scula,
Ibric la foc că-l punea.
Pînă domnul se spăla
Și cafeaua se gătea.
Tare încura oștirea
Ca frunza și ca iarba,
Loc în curte că n-avea.
Bietu Miu ce-mi făcea ?
La un cîmp luciu că-mi ieșea,
La lucie,
La cîmpie,
Unde fir de iarbă nu e,
Numai salfi colilii,
Vîntul bate de-mi adie.
În toate părțile se uita,
Nimica nu mi-și vedea,
Numai un ciobănaș zărea,
Cioban cu-o sută de oi,
Neică, străinul de noi.
Cînd pe cioban că-l vedea,
Suflețelu că-i venea :
— Ajută-mi, Doamne, cu bine,
Că acum sînt voinic în fire,
Să-mi izbutesc p-astă lume !
El la cioban se ducea,
D-a bușele-n oi că-mi intra,
Toate oile că se speria,
În toate părțile se risipea.
Ciobanul ce mi-și făcea ?
La Miu dărjeala c-ardica.
Iar Miu ce mi-i zicea ?
— Dă-ți la naiba dîrjeala,
Că nu-ți fac eu nimica ;
Să schimbăm cu țoalele,
C-o să-ți cumpăr oile.
Să-mi dai căciula de țap
Bălțat,
Necroită hap
În cap ;

Croită moșoroi,
Afumată prin odăi ;
Să-ți dau verde comănac,
Verde ca foaia de fag,
N-am, neică, ce să-ți fac !
Acum să-mi dai barsa ta cea
cănită,

Să-ți dau scurteica-mblănită,
Verde ca foaia de viță ;
Să-mi dai tu cîrligelul tău,
Să-ți dau băltăcelul meu,
Să-ți apere capul tău,
Cum apără el p-al meu !
Trei ceasuri că se ruga,
În cale nu putea să-l dea.
Iar Miu ce-i mai zicea ?
— Nu-mi trebuie țoalele tele,
Nici oile tele,
La prînz să vii la ele,
Numai să scap eu de belele,
Că sînt pòterile grele !
Iar ciobanu ce-i zicea ?
— Tu vrei să lungеști zilele tele,
Să scurtezi pe ale mele !
Unde Miu-așa auzea
În gîndul lui el își zicea :
— Eu cu bunătatea mea
N-am să fac nimica ;
Tot cu nebunia mea
De n-oi mai scoate ceva.
Unde de piept că-l lua
Și din gură că-i zicea :
— Măi ciobane, frunzuliță
mărăcine,

De cînd mă rog eu de tine
Și tu nu te uiți la mine,
A dat ziua peste mine.
Unde de piept că mi-l lua,
Numai de trei ori că mi-l trîntea,
De se ducea pomina.
Ciobanul că lepăda

Toate țoalele ciobănești,
Îmbrăca haine haiducești,
Dai cu glonțul nu răzbești.
Pe lîngă el se uita
Și Miul ce mi-i zicea ?
— Iată f...tu-i mumă-sa,
Te-am scos în rînd cu lumea !
O rublișoară îi scotea,
Pe iarbă o trîntea
Și în oi că intra.
Zece oi că mi-și lua,
Numai pe coadă le-alegea,
Zece oi cu mieii lor.
Pe cioban că mi-l gonea
Și fluieru i-l lua,
El în loc că rămînea,
Oile că le păștea
Pe poalele crîngului,
Tot în calea domnului.
Iar domnul ce mi-și făcea ?
Nici un ceas că nu trecea,
Tare-mi încura oștirea
Ca frunza și ca iarba.
Domnul înainte venea
P-un cal vinecior,
Iute de picior.
Iar Miul cum îl vedea,
Căciula pe ochi mi-o-ndesa,
Să nu-l cunoască cineva,
Și din fluier că cînta ;
Unde dracul de știa,
El atunci se-nvăța,
Ca să scape de belea.
Domnul Ștefan-vodă că venea,
Bună dimineța că-i da :
— Bună dimineța, măi ciobane !
— Mulțumescu-ți, Ștefan-vodă,
Cela cam prostav de vorbă !
Ștefan-vodă așa auzea
Și pe cal că-ncremenea :
— Iată, maică, măicuța mea,

Şeaptesprezece ani de cînd am
domnit,

Om pe nume nu mi-a zis ;
Dar ăsta un cioban prăpădit
Cu mine s-a potrivit
Foaie verde mărăcine,
De unde mă ştii tu pe mine,
Foaie verde lobodă,
Că mă cheamă Ştefan-vodă
Cela cam prostav de vorbă ?
Dar îi zise Miul :

— Cum să nu te ştiu eu pe tine ?
Noi avem oameni bătrîni şi mume
Care calea bisericei ţine,
Aude popii citind,
De tine pomenind,
Că te cheamă Ştefan-vodă,
Cela cam prostav de vorbă.
Ştefan-vodă dacă-auzea,
Din gură ce-i mai grăia ?
— Măi ciobane, dumneata,
Te văd că eşti priceput
Şi la cuvînt desluşit ;
Eşti cu mustăcioara neagră
Şi cu mintea toată-ntreagă.
Ştii tu, frate, să mă duci,
Cu aste oştiri d-aici,
În gura Iambrului,
Supt poalele codrului,
La puţul porumbului,
Pîn' la fagul Miului ?
C-am auzit şi eu că e-nalt
Şi cocoşat,
Încărcat de dalbe ţoale,
De grele pistoale.
Jos la rădăcina fagului
Galbeni cu baniţa vărsaţi,
Tot de Miul adunaţi
De la oamenii-ăi bogaţi.
Unde Miul c-auzea,
El din gură că grăia :

— Ştefan-vodă, cum să nu ştiu
să te duc,

Că ăşte oi de le-am prăsit
Acolo le-am păstorit ;
De cînd eram copil mic
La umbră de fag am dormit.
Dar să-ţi laşi oştirile
Să-mi păzească oile,
Că sînt oile turceşti,
M-apucă să le plătesc.
Nu căta că sînt zece,
Că sînt prin tufe risipite.
Domnul ca prost de minte ce era
Oştira ca frunza şi ca iarba
la zece oi lăsa,

Numai cu Miul pleca.
Bietul Miu ce-mi făcea ?
Tîra după el dîrjeala.
Dar Ştefan ce îi zicea ?
— Măi ciobane, dumneata,
Dă-ţi dracului dîrjeala,
Că te-o durea şi mîna
Tot tîrînd dîrjeala.
Mai nainte că-l ducea,
Iar Miu ce mi-şi făcea ?
Căciula după ochi că mi-o sălta,
Domnul faţa i-o vedea.
Dar Ştefan ce mi-i zicea ?
— Măi ciobane, dumneata.
Bobuleţ de grîu curat,
Să nu fii bală de drac,
Ce-ai băut şi ce-ai mîncat,
Prea bine te-ai îngrăşat ?
Iar Miul ce mi-i zicea ?
— Ce te miri de mine,
D-un cioban ca mine prăpădit
Şi la tîrlă năpustit ?
Mănînc mămăligă rece
Şi cu seul de berbece
Şi beau apă din văgaş,
Şi-atunci bine că mă-ngraş.

Mai nainte că-l ducea,
 Iar vodă ce mi-i zicea ?
 — Măi ciobane, dumneata,
 De ce sînt Țoalele negre ca tina,
 Pielea mai albă ca a mea ?
 Iar Miul că-i răspundea :
 — De ce sînt Țoalele ca tina,
 Pielea mai albă ca a ta ?
 De fumul odăii,
 De scrumul căldării.
 Dimineăta cînd strecor eu jintița,
 Văd că se albește pielea,
 Mai albă decît a ta.
 Mai nainte că-l ducea,
 P-o potecă că-l ducea,
 Pe potecă că-l băga ;
 Poteca-n codri se-nfunda,
 Iar Miu la locu său se vedea,
 Și, mare, ce mi-i zicea ?
 — Ștefan-vodă, mai sumete-ți

scările,

Că lovesc smicelele
 Și ne-aude cetele,
 Că nu-mi este de nimic
 Că eu sînt schimbat din Țoale.
 Ștefan-vodă așa auzea
 Și pe cal încremenea,
 Calul îndărăt înfrînguia.
 Iar Miu ce mi-și făcea ?
 Mîna pe dîrlog puna :
 — Stăi, domnule, că nu e așa,
 Că nu mai ești în București
 Ca să te fudulești ;
 Aici ești la hățîș,
 La cărpeniș,
 Nu mai e loc de cărmîș.
 Aseară ai fost la beție,
 Dar azi ești la trezie.
 Ce cați, cîne, pe la mine ?
 Te-ai lipsit de Țafeaua cea bună
 Și-ai plecat după mine,

Și-am să-ți dau de-a de pădure
 Fiindcă ai venit pe la mine !
 Numai atîta că-i zicea,
 Deștu în gură că băga,
 Unde o dată fluiera,
 O ceată de voinici venea.
 Ce fel de voinici venea ?
 Roși la falcă,
 Groși la ceafă,
 Cu mustați în vartvalichi,
 Cum stă bine la voinic !
 A doua oară fluiera,
 Altă ceată că venea.
 Ce fel de voinici venea ?
 Strânși la vînă,
 Buni de mîna
 Și de război,
 La vreme scot voinici din nevoi.
 A treia oară fluiera,
 Altă ceată că-i venea.
 Ce fel de voinici venea ?
 Voinici de sus
 Cu căciuli de urs,
 Înalte,
 Stogoșate,
 Cu moțuri vărgate,
 Lăsate pe spate,
 N-au cu cine se bate,
 Neică, de străinătate.
 Al patrulea-și fluiera,
 Altă ceată că-i venea.
 Și ce fel de voinici venea ?
 Boieri nalți și subțirei,
 Se saltă frunza cu ei.
 Al cincilea-și fluiera,
 Altă ceată că-i venea.
 Ce fel de voinici 'i venea ?
 Voinici încălțați
 Cu opinci de capră stearpă,
 Să umble la apă fiartă,
 N-are neica ce să-i facă.

Al șeaselea că fluiera,
 Altă ceată că-i venea.
 Ce fel de voinici venea ?
 Frunzuliță salbă moale,
 Vin voinicii de la vale,
 Toți călări, în fuga mare,
 Pe sub șale buzdugane
 Și pe la tocuri pistoale,
 La spinare flintă mare,
 C-a aflat d-o vânătoare
 Cam despre soare răsare.
 Șapte cete se strîngea,
 Ocol domnului că-i da,
 Nici unul că-l cunoștea.
 Numai pe Miul că-l întreba :
 — Cine dracu este ăsta, măi
 frate ?

Iară Miul ce spunea ?
 — ăsta este Ștefan-vodă,
 S-a lipsit de la cafeaua lui cea
 bună

Și a plecat el după mine.
 Ia să-i faceți de pădure,
 Fiindcă a venit pe la mine !
 La băieți că-mi poruncea,
 Toți iataganele scotea
 Și pe-o tufă se pune
 Și de coajă o curăța,
 Și-n căldare mi-o ferbea,
 Să-i facă cafea,
 Domnul ca să bea.
 Domnul la căldare că-mi venea,
 Numai de trei ori că-mi sorbea
 Și din frunte că-ncrețea,
 Bag seama că nu-i plăcea.
 Dar Miul ce mi-i zicea ?
 — Bea, domnule, nu te-ntrista,
 Fiindcă-ți fuse mintea așa !
 La băieți că-mi poruncea,
 De trei stînjeni în sus că-l
 ardica,

În paloșe că-l sprijinea,
 La un deșt nu mi-l strivea.
 Domnul jos se mai vedea,
 La căldare năvălea,
 Toată zeama că-mi sorbea,
 Atunci la fag că-l ducea.
 Ce fel de fag că era ?
 Ca soarele strălucea.
 Bietul Miu ce-mi făcea ?
 După fag că se pitea,
 Lepăda țoale ciobănești,
 Îmbrăca haine haiducești,
 Dai cu glonțul nu răzbești.
 Luă niște șelvărei
 Verzi ca foaia de tei
 Și mai îmbrăca și-o dulămiță,
 Verde ca foaia de viță.
 Și mai încinge o săbioară,
 Taman ca o sirioară,
 Și la vodă se arăta
 Și domnul se jura
 Cum că nu era ăla.
 Dar Miul ce mi-i zicea ?
 — Ștefan-vodă, ia și dumneata
 Galbeni cu mîna,
 De stăruiește domnia,
 Fiindcă ai venit pe-aceia !
 Vodă, ca prost de minte ce era,
 Galbeni în mînă că lua,
 În buzunare că îndesa.
 Bietul Miu că se necăjea,
 Trăgea măciuca de la saccana,
 Care venea șaptesprezece oca,
 Și unde odată că-l izbea,
 Jos de pe cal că mi-l da,
 Îngenuncheat de mi-l tăia.
 Dintr-o parte se uita,
 Tare-mi venea soru-sa
 Într-o căruță poleită,
 Prin năuntru numai cu pietre
 scumpe,

Că ne bleastă lumea ;
Că, vezi, țara făr' de domn,
Ca muiera făr' de om
Și țara fără-mpărat,
Ca calul despicat,
Cînd îl vezi seara, țîști peste gard.

Unde Miul așa auzea
Și scăpat că mi-l făcea ;
Iar vodă slobod se vedea,
Joc de fugă nu-și bătea
Și baltonu-și lepăda,
Fugea ogărește,
Cotea iepurește,
Făcea crîngu tot colnice
Și lășile hălăciuge !

Comunicată de d. Ion Tănăsescu,
fost normalist. Culeasă de la
lăutarii din Focșani.

73

Voichița

Foaie verde și-o creiță
 Și-o cracă de aluniță,
 Oi, săracă Dîmbovița,
 Mi-o pradă Stanciu și Niță
 Și cu soru-sa Voichița...
 Și-o frunzuță salbă moale,
 Și mai are Stanciu, are
 Și mai are d-o sor' mică :
 Acu' se-nvață la furcă,
 Dă cu flinta de usucă ;
 Păsărică zburătoare,
 Dă cu flinta, mi-o doboară,
 Ca să aibă d-o gustare
 Pîn-o veni prînzu-ăl mare.
 S-aruncă pe cal călare,
 Presurată de pistoale,
 D-ale sfinte iatagane,
 Strălucind la sfîntu soare.
 Și-o foiță-a bradului,
 Sus,

La cerdacu Stanciului,
Bea feciorii Bratului
Cu Niță-al Șelarului,
Cu Dobre-al Ploscarului,
Bea, nene, și-mi chiuia,
Văili că-mi răsuna,
De poteră nici gîndea.
Dar Voichița sta afară
Rezemată-n flintîșoară ;
Puțin somn o apuca
Și-un vis frumos că visa,
În urmă se deștepta
Și Stanciului îi zicea :
— D-alei, nene Stanciule,
Tu bei și te veselești,
De poteră nici gîndești
Că-i acas' pe bătătură :
Umblă cu maica de mîină,
Prinde la pui de găină...
D-alei Stanciu ce zicea ?

— Lasă, fă, Voichița, fă,
 Las' să vie potera,
 Că d-o fi de București,
 Tu mi-o bați de mi-o topești ;
 D-o fi poteră de Iași,
 Mi-o trimeți în Făgăraș ;
 D-o fi poteră de Dii,
 Mi-o trimeți tocma-n Sibii ;
 D-o fi poteră de baltă,
 Frică mi-e c-o să mă bată,
 Că-i cu turci amestecată...
 Nici cuvîntul isprăvea,
 Cine, mare, că-mi sosea ?
 Căpitan Balaura
 Cu potera alătura.
 Dar Stanciu cum mi-l vedea,
 Prostickel că se făcea,
 Un surcel în mîină lua,
 În cenușă scîrmona,
 Și Voichița tot așa,
 Mîna-n șolduri că puneă...
 Căpitan că mai zicea :
 — Dă-te, Stanciule, legat,
 Să nu te dăm spînzurat.
 Dar Voichița ce zicea ?
 — Bată ceru mîne-ta,
 De ce să se dea legat
 Ca un mare vinovat ?
 Haznaua nu ți-a furat,
 Bănișori nu ți-a mîncat,
 Nici caii el nu ți-a luat,
 Nimica nu ți-a stricat...

Mîna pe durdă puneă,
 Pe poteră mi-o bătea ;
 Și de vedea și vedea,
 Mîna pe sabie puneă
 Și mi-i tăia secerește
 Și mi-i așeza snopește...
 Dacă vedea și vedea,
 Căpitan ce mai făcea ?
 La Stanciu că se ducea,
 Cu cuvînt blînd îl ruga :
 — D-alei, nene Stanciule,
 Stanciule, viteazule,
 Mai ceartă-ți pe Voichița,
 Mi-a prăpădit potera !...
 Stanciu că mi-l asculta,
 La Voichița se ducea
 Și din gură cuvînta :
 — D-alei sor'-mea Voichița,
 Mai lasă-ți vitejia,
 Că ia ți-ai prăpădit,
 Opincili ți-ai tocit
 Și haideți cu mine-n sat
 Să te dau după bărbat...
 — Nu vreau să merg eu în sat
 Să mă dai după bărbat,
 Să-mi fie ciocan în cap.
 Mai bine-n codru cu drag,
 Să beau vin din burdujel,
 Să mănînc carne de miel...

Culeasă de [C.] Rădulescu-Codin,
 din Rucăr-Muscel.

Foaie verde-a bradului,
 Sub cetina bradului,

Doarme Stanciu Bratului,
 Cu pușculița de mîină,

Nu știu goală e, or plină,
 Or e plină
 De rugină ?
 Fuge potera, suspină.
 Cît e leasta de mare,
 El mi-o trece de-a călare
 Și tot strigă-n gura mare :
 — Eu sînt voinic comandac,
 Cu șapte poteri mă băt ;
 Am o flintă

Ghintuită
 Și la gură oțelită,
 Bag gloanțili cu mîna
 Și prafu cu chivăra ;
 Cînd o slobozesc,
 Toți îi pălângesc
 Și-i hărtăpănesc.

Culeasă de [C.] Rădulescu-Codin,
 din Rucăr *-Muscel.

75

Bogatul și săracul

Foaie verde bob areu,
 Colea-n vale-n Făgădău,
 În cîrciuma lui Dămîndău,
 Unde bea și bun și rău,
 Bea săracu cu bogatu,
 De se minună și dracu ;
 Bea săracu cu vadra
 Și bogatu cu litra,
 De se minună lumea.
 Dar bogatu că-i striga :
 — Băi sărace, vreme rea,
 Ce bei împotriva mea,
 Că n-ai care fericite,
 Cu cercuri de fier legate
 Și cirezi de boi la baltă,
 Și pătule cu bucate,
 Și magazii încărcate.
 Dar săracu ce-i striga ?
 — Băi bogate, dumneata,
 Eu beau astăzi, beau și mîine
 Și le plătesc cînd îmi vine
 Și mă cheamă ca pe tine.
 Dar bogatu ce-mi zicea ?

— Măi sărace, dumneata,
 Eu am care ferecate,
 Cu cercuri de fier legate
 Și pătule cu bucate,
 Și magazii încărcate
 Și cirezi de boi la baltă.
 Dar săracu că-i striga :
 — Măi bogate, dumneata,
 Dar-ar Dumnezeu să dea,
 Ca să-ți arză carili,
 Să rămîi cu fiareli,
 Ca mine cu palmili,
 Să-ți moară cirezili.
 Să mă duc la cuțitari,
 Să-mi ascut cuțitele,
 Să-ți belesc cirezile,
 Să-mi dai d-un bou cîte-un leu,
 Ca să plătesc ce beau eu !

Vezi și colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 296 sq. și *Boga-*
tul și săracul din colecția lui
 V. Alecsandri, p. 41, 42.

* În ediția de bază greșit : Piucar. (*N. ed.*)

Țăranul și ciocoiul

Foaie verde usturoi,
 Pe deal pe la Canaboi,
 Trecea un car cu șase boi,
 Încărcat de păpușoi.
 Dindărăptu carului
 Arindașul satului,
 Taie tutun dracului ;
 Înaintea carului,
 Primărașu satului ;
 La leucele carului,
 Vătășelu satului.
 Trage Oașu, nu prea trage,
 Dar Gîscanu moarte-și face.
 Arindașu satului
 Se răstea țăranului :
 — Mîină boii, măi țărane !
 — Nu mai poci, măi cucoane,
 De trei zile neîncetat
 Boii nu i-am dejugat,
 Nici la apă nu i-am dat ;
 Cinci pogoane ți-am arat,
 De trei zile n-am mîncat
 Și tu-mi zici mie că-s beat !
 Dar ciocoiu ce-mi făcea ?
 Trase bici calului
 Și trase țăranului.
 Îi trase o sută și cinci !
 De dete țăranu-n brînci !
 Dar țăranu săracu —
 Să nu-și lase năravu —
 Să dete pe din cea,
 Și băgă mîna-ntr-o leasă
 Și tăie d-o nuiă groasă
 Și la cap căpățînoasă
 Și-i trase o sută șase.

— Stai, țărane, nu mă bate,
 Că mă ustură la spate.
 Măi țărane, tu ești beat.
 — Sictir, ciocoi gulerat ;
 Trei pogoane ți-am arat,
 Boii nu i-am dejugat,
 Nici la apă nu i-am dat,
 De trei zile n-am mîncat
 Și tu-mi zici mie că-s beat !
 Dar ciocoiu ce-mi făcea ?
 La fugă că mi-o lua,
 Sus acasă se ducea,
 De la poartă că-mi striga :
 — Ioane, Ioane,
 Ioane, barlaboane,
 Deschide-mi poarta mai tare
 Și du-te la han în vale
 Și ia spirt de cinci parale
 Și mă udă pe spinare,
 M-a bătut țăranu-n șale.
 Vai de mine, rău mă doare !
 — Bine ți-a făcut, cucoane !
 Că țăranu-i supărat,
 Cinci pogoane ți-a arat,
 Nebăut și nemîncat,
 Nici boii n-a dejugat,
 Iar tu zici lui că e beat !

Cules de Christea N. Țapu de la Gheorghe Porumbescu, lăutar în com. Novaci (Gorj). Vezi varianta prescurtată din col. lui G. Dem. Teodorescu, p. 296. Idem *Bogatul și săracul* și *Ciocoiul* din col. lui V. Alecsandri, p. 41, 42, 250.

Țăranul și ciocoiul

Foaie verde foi trifoi,
Pe deal pe la Barlaboi
Trece-un car cu șeșe boi ;
Caru-i plin de păpușoi,
Iar pe urma carului,
Arîndașul satului.
— Bună ziua, măi țărane !
— Mulțumim ție, cocoane !
— Mă țărane, tu ești beat ?
— Sictir, ciocoi gulerat,
Tu mă faci pe mine beat ?!
Trei pogoane ți-am arat,
Boii nu i-am dejugat,
Demîncare nu le-am dat !
Iar ciocoiu, al dracului,
Nu-și lăsa năravu lui,
Trage biciu calului
Și-i trage țăranului,
Și-i trage-o sută și cinci,
De căzu țăranu-n brînci.
Iar țăran, sărac de el,

Taie-o tufă cam tufoasă
Și la cap căpăținoasă,
Și-i trage-o sută și șapte,
De cade ciocoiu pe spate.
Iar ciocoiu ce-mi făcea ?
El pe cal încăleca
Și la Barlabon mergea :
— Ioane, Ioane,
Barlaboane,
Deschide poarta mai tare
Ș-aprinde d-o lumînare,
Și te uită la spinare
De vezi că e o vargă mare,
Aolică, rău mă doare !
Ia te du la han în vale
Și ia spirt de cinci parale
Și mă udă pe spinare,
M-a bătut țăranu-n șale.
— Bine ți-a făcut, cucoane !

Comunicat lui Chr. N. Tapu de
D. Brezulescu, Novaci (Gorj).

Țăranul și zapciul

Frunzuliță de nalt plop,
Peste mine-a dat potop.
Am sfîrșit orice parale,
Tot plătind la angarale.
Îmi intră în casă zbirul,
Vîndui vaca, plătiți biru.
Vătășelu cu turbare
Îmi luă donița cu căldare.

La zapciu, pîntru dreptate,
Geaba mă dusei, măi frate.
Și d-acolo, 'ntr-o minie,
Mă dusei pîn' la domnie,
Credeam c-acolo să fie
Oameni mai dă omenie.
Cînd în ușă, la pălat,
Ședea un grec gulerat :

— Ce cați tu, măi opincare ?
 — Cat dreptate, boier mare !
 — Păi tu, dăscuț și dăzbrăcat,
 Cum să intri în pălat ?
 Vodă acum chefuiește,
 Șade la masă, prânzește !
 — Atunci mâine voi veni,
 Doară timpul oi găsi !
 — Ba p-aici să nu mai vii
 Dacă vrei viu să mai fii !

— Arz-o focu de dreptate,
 Nici p-aicea nu-i, măi frate !
 Poate n-aveam nici o vină
 De vineam cu vo găină.
 Da pentru că-mi lipsea ploconu,
 N-avea vreme nici coconu !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Stancu Ion, lăutar, din Cucuieți-
 Teleorman.

79

Cîntecul lui Jianu

Foaie verde leuștean,
 N-ați auzit d-un jian,
 D-un jian și d-un oltean
 Și d-un mare de mislean ?
 Și d-un hoț bucureștean,
 Ce se plimbă prin păduri,
 Cu șaisprece panduri ?
 Toți voinici, aleși panduri,
 Cu chebe și cu poturi,
 Cu pistole înarmați,
 Cu puști, flinte încărcăți,
 Umblă ca niște turbați,
 Seacă lumea la ficați !
 Că nici unde nu gîndești,
 Cu ei în drum te-ntîlnești
 Și te-ntreabă binișor,
 Cu cuvînt blînd blîndișor :
 — De unde ești, flăcăiaș,
 Din ce sat, din ce oraș ?
 Ce negustorie ai,
 Birul la cine ți-l dai ?
 Spune, voinice, drept,
 Te jur pe arma-mi din piept,
 De ai bani mai multicei,

Dă-mi jumătate din ei,
 Să-ți dau la mîină răvaș,
 Să nu rămîi păgubaș ;
 Că cu vremea, d-oi trăi,
 Pînă-ntr-un ban ți-oi plăti ;
 Dar cumva de-oi muri eu,
 Să-ți plătească Dumnezeu !
 Foaie verde matostat,
 Jianu, om mic de stat,
 Făr' de rudă de păcat,
 Tot umblînd din sat în sat,
 Multe case a călcat.
 Pe cine-ntîlnea smulgea,
 Măduva la toți suga,
 Lumea de dînsul fugea,
 Da jalbă la Caragea.
 Domnia numaidecît
 Potere la el mînînd ;
 Dar Jianu-nțelegînd
 Se oprea la Olt fugînd,
 Călare pe armăsar,
 Strigînd : — Măi frate podar,
 Trage podu mai drept,
 Nu mă face să te-aștept,

Că-ți reped un glonț în piept
 Și te culc, sau te deștept !
 Trage podul, măi podar,
 Să trec la ăl boscodar,
 Că e putred de bogat
 Și să-i iau n-ar fi păcat,
 Că e singur ca un cuc
 Și eu sînt singur haiduc !
 Dar podarul ce făcea ?
 Să făcea că n-auzea,
 Voind poterii să-l dea.
 Dar Jianul și văzînd,
 Să mai aștepte nevînd,
 Dete drept prin Olt zicînd :
 — Decît să mă rog de prost,
 Pîn-a pune podu-n rost,
 Voi fi voinic cum am fost
 Și-oi trece la adăpost !
 Foaie verde mă creșesc,
 Cînd oi sta să mă smeresc,
 La toți să mă căciulesc,
 La ce drac mai haiducesc ?
 Și pe murgu-ncăleca,
 D-a dreptu pîn Olt trecea
 Și dincolo cînd ieșea
 Murgu i se scutura
 Și-așa puțin că-mi sufla.
 Dar Jianul ce-mi zicea ?
 — Hai murgule, nu sufla,
 Nu sufla, nu te umfla,
 La gazdă vom răsufla
 Și odihna vom afla !
 Cînd la gazdă apropiînd,
 Așa auzi țipînd,
 Potera gazda legînd
 Și de Jianul întrebînd.
 Dar Jianul înțelegînd,
 Se-ntorcea la plai fugînd,
 Și el fugînd tot la plai
 Și striga la murgul : Hai !
 — Hai, hai, hai, murgule, hai,

Să ieșim în deal, la plai,
 Să scăpăm de chiu și vai !
 Și din gură că-mi cînta :
 — Foaie verde și-o lălea,
 Ține gazdă, nu mă da,
 Că-ți voi da o malotea
 Cu florile cît palma,
 Pe la poale șebăcea,
 Numa firuri și betea,
 Să se minune lumea !
 Dar murgu cînd auzea,
 De sărit ce mi-și sărea,
 Tocmai ca căprioara,
 Poșta un sfert că părea ;
 Dar degeaba că fugea !
 Cînd la plai apropia,
 Potera mi-l ajungea,
 Mînele în el înfigea
 Și-l ducea la Caragea.
 Cînd fu soarele-n apus,
 El la curte c-a fost dus,
 Cu tovarășii-n rînd pus,
 Și-așa-mi cînta c-un glas sus :
 — Foaie verde lemn domnesc,
 Stau în drum și mă gîndesc
 Ce-o s-apuc, ce-o să muncesc,
 Pîine să-mi agonisesc,
 Copilașii să-mi hrănesc ?!
 Verde frunză de sipică,
 Taica mă mîină la muncă,
 Eu pui coadă la măciucă.
 Și mă sui în deal în cucă.
 Mă uitai în vale-n luncă,
 Toate plugurile umblă ;
 Numai plugulețul meu
 L-a-nțelenit Dumnezeu !
 Plugu-mi șeade la părete,
 Boii-mi pasc la iarba verde,
 Pogonicii-s după fete.
 Și mă dusei la bogați,
 Care aveau boi și argați,

Să-mi dea boii într-un ceas
 Să ar și eu loc d-un pas ;
 Dar în zadar m-am rugat,
 Că-n seamă nu m-au băgat !
 Atunci și eu mă-ntorsei
 Și întru sine-mi zisei :
 — Dar-ar bunul Dumnezeu
 Să umble și plugul meu,
 Să-l pui să brăzdeze-ales,
 Unde-o fi crîngul mai des ;
 Să trag brazda dracului
 Pe marginea satului,
 Drept ușa bogatului,
 Fir-ar mult al dracului !
 Toată vara l-am rugat —
 Și-n seamă nu m-a băgat, —
 Să-mi dea două-trei parale,
 Să iau copiilor sare ;
 Copiii mi-au leșinat,

Tot mîncînd la nesărat !
 Și de-atuncea m-am jurat,
 Unde văd omul bogat
 Să-l leg să-l arunc su'pat
 Și să-i cer de cheltuială,
 C-acum 'i vreme de iarnă.
 Să-mi mai ies odată-n vară,
 Să pui șaua pe bălana,
 Să mă plimb din cramă-n cramă
 Cu disagii cu pastramă
 Și cu ploschița cu vin,
 Să-nec chinu și suspinu !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Anghel Cambrea, Săcelu-Gorj.
 A se compara acest cîntec, care
 e mai complet, cu cel din colecț.
 d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 299
 sq. Vezi și varianta prescurtată
 din colecț. d-lui V. Alecsandri,
 p. 15 sqq.

Cîntecul lui Iancu Jianu

Foaie verde de lipan,
 N-ați auzit d-un Jian
 Și d-un hoț de căpitan,
 Care umblă prin păduri
 Cu 16 panduri ?
 Cu pistoale înarmați,
 Cu puști flinte încărcăți,
 Umblă ca niște turbați ;
 Fură miei de la ciobani,
 Armăsari de la mocani,
 Făr' de plată, făr' de bani,
 Umblă ca niște dușmani.
 Dară Iancu auzea,
 Pe el potera îl căta,

El de poteră fugea,
 Tocmai la Olt se oprea,
 Călare pe armăsar
 Și striga : — Frate podar !
 Trage podul,
 Să trec Oltul,
 Că-ți trimet un glonț în piept,
 Ori te culc, ori te deștept !
 Așa Iancu ce-mi zicea ?
 — Decît o para la pod,
 Murgu-mi trece cam la pod ;
 La ce să mă căciulesc
 Și la toți să mă smeresc,
 Pîna-oi trece Oltu-n piez ?

Dară Iancu ce-mi zicea ?
 -- Hai, hai, murgule, hai,
 Nu mai face păru creț,
 Hai la Slatina-n județ !
 Iancu la județ venea
 Și pe el îl dojinea :
 — Iancule Jianule,
 Lasă-ți nebuniile,
 Că oi să-ți dau d-o boierie,
 Ca să-ți fie bucurie !
 — F...tu-ți boieria-n c...,
 Azi mi-o dai, mîine mi-o iei ;
 Tu cu boieria ta,
 Eu cu nebunia mea,
 Oi trăi cum oi putea !
 Decît în tîrg cu papuci,
 Mai bine în crîng cu opinci,

Să-mi iau galbeni venetici,
 Să păzesc pe la strîmtori
 Ca să despoi negustori.
 Să le iau pielea de pe c...
 Să fac tecșor de tutun,
 Să le iau pielea după cap,
 Ca să-mi îmbrac un măzdrac !
 Ce-oi cîștiga într-o vară,
 Beau cu mîndrele-ntr-o seară,
 Ziua cu mîndrele în chef,
 Noaptea cu tufele-n piept.
 Decît să mă căciulesc,
 Mai bine să haiducesc,
 Să trăiesc să-nveselesc !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Cosma, din Bărbătești-
 Vilcea.

81

Jancu Jianu

Foaie verde de lipan,
 N-ați auzit d-un Jian
 Și d-un hoț de căpitan,
 Care în codru mi-a ieșit
 Cu zece întovăroșit ?
 Și nici unde te gîndești,
 Cu el în drum te întîlnești
 Și te-ntreabă binișor,
 Cu cuvînt bun, blîndișor :
 — De unde vii, flăcăiaș,
 Din ce sat, din ce oraș ?
 Luat-ai de drum răvaș
 Să nu pătimești cevaș ?

Ce negustorie ai ?
 Birul la cine ți-l dai ?
 De ai bani mai multiceii
 Dă-mi jumătate din ei,
 Că-ți dau la mînă răvaș,
 Să nu rămîi păgubaș !
 Și cu vremea de-oi trăi,
 Pînă-ntr-una ți-oi plăti ;
 Iar dacă-oi muri eu,
 Îți va plăti Dumnezeu !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 G. Savian, Ocnele Mari (Vil-
 cea).

Cîntecul lui Iancu Jianu

Foaie verde leuștean,
 N-ați auzit d-un Jian
 Și d-un șiret de mislean,
 Și d-un hoț de ungurean,
 Care se plimbă prin păduri
 Cu șaisprezece panduri,
 Toți cu chebe cu potori buni,
 Cu găitani prin cusături ?
 Uite-ai dracului înfocați
 Cum se plimbă de harmați,
 Cu frînte arme-ncărcați !
 Umblă ca niște turbați,
 Seacă creștini la ficați !
 Pe care prindea
 Smulgea,
 Prea, frate, lumea speria,
 Da jalbă la Caragea.
 Dar Caragea ce făcea ?
 Potera la el mîna,
 Jianu nu se spăimînta,
 Punea masa și mîncă,
 Carabina mi-o umplea
 Și în poteră c-o slobozea,
 Nimica nu înțelegea,
 Căci și el se spăimînta.
 Atunci pe el că-l întreba :
 — Măi Jiene, de unde vii ?
 — De la tîrg de peste Jii !
 — Jiene, ce-ai tîrguit ?
 — Dat-am aur și argint,
 Luat-am iarbă și plumb,
 Să duc la băieți la crîng,
 Că-s băieții făr' de minte,
 Rispesc la gloanțe multe,
 Nu le stă nimeni 'nainte !
 Dar Caragea că-mi auzea,
 La dînsul că se ducea,

Cu niște voinici levinți,
 Strînși de vînă,
 Buni de mînă,
 Grași la față,
 Groși la ceafă,
 Cu mustați în vîrvarichi,
 Aferim ! ce mai voinici,
 Streini de pe la părinți !
 Dar Jian se spăimînta
 Și la pod el că mergea,
 Din guriță-asa striga :
 — Măi podar, podar,
 Trage podul,
 Să trec Oltul,
 Că p-aici mă calcă focul !
 Cînd podar că-mi auzea,
 Mai tare podul lega,
 Pîn vaze că s-ascundea.
 Dară Jianu striga :
 — Măi podare, trage podu mai
d-a drept,
 Să nu-ți dau vrun glonț în piept,
 Să te-adorm, să te deștept !
 Podarul că-mi auzea,
 Lui Jianu răspundea :
 — Măi, n-ați auzit d-un Jian,
 Că ia vinu fără bani
 Și mieii de la ciobani,
 Și el nu dă nici un ban ?
 Și pâinea de la brutari,
 Și el nu dă nici un ban ?
 Cînd oi sta să tot plătesc,
 La ce focu haiducesc ?
 Miu Panduru din gură-i grăia :
 — Măi Jiene, dumneata,
 Lasă-te d-atîta hoție
 Ca să-ți dau d-o boierie !

— F...-ți boieria-n bot,
 Azi mi-o dai,
 Mîine mi-o iei !
 Tu cu boieria ta,
 Eu cu haiducia mea !
 Cît cîștigi tu într-o vară,
 Eu cîștig numai într-o seară,
 Și beau cu mîndrele toamna !

— Oare, Jiene, nu-i păcat,
 C-ai fete de măritat
 Și flăcăi de însurat,
 Că oi să mori spînzurat ?
 Mai las-o dracului de hoție,
 Că oi să mori în pușcărie !

Cules de Chr.' N. Țapu de la
 cobzarul Cristea din Tîrgu-Jiu.

83

Colea-n vale-n Cornățel

Foiliță didițel,
 Colea-n vale-n cornățel,
 La umbră de ștejerel,
 Frumos doarme-un voinicel
 Cu ranița lîngă el,
 Cu cojocelul de miel,
 Cu căciulița de jdrel *.
 — Mă duc, mamă, după el.
 — Nu te duce, fata mea,
 C-ala e om cu belea,

Pică ordinu și-l ia.
 C-ala e Iancu Jianu
 Care bate cu tufanu
 Și ține pizma cu anu.
 Iubi fetili din vii,
 Le lăsă cu doi copii ;
 Iubi p-ale din vale,
 Le lăsă plîngînd cu jale !

Culeasă de Chr. N. Țapu din
 comuna Bălănoaia, Vlașca.

84

Jiene, de unde vii ?

— Jiene, de unde vii ?
 — Viu din tîrg de la Jiu.
 — Jiene, ce-ai tîrguit ?
 — Numai aur și argint,
 Șapte-opt oca de plumb,
 Să duc la băieți în crîng ;
 Că băieții-s făr-de- minte

Și-mi pierd la gloanțe multe :
 Toarnă iarba cu mîna,
 Gloanțele cu chivăra.

Culeasă de Toader Ion Ștefan
 din cătunul Ghindăoani, com.
 Crăcăoani, plasa Piatra-Muntele,
 jud. Neamț.

* În original greșit : Jarel. (N. ed.)

Doina haiducului Ion Tunsu

Veste-n țară mi-a ajuns
De un hoț ce-i zice Tuns,
Care-n codru mi-a ieșit,
Cu șase-ntovărășit,
Toți voinici, aleși panduri,
Tîlhari neaoși de păduri,
Cu ghebe și cu poturi.
Și-mi umblă din crîng în crîng,
Cîți trec toți de ei se plîng.
Și-mi iese la colnicel
Și te-ntreabă binișor,
Cu cuvînt blînd, blîndișor :
— De unde vii, flăcăiaș,
Din ce sat, din ce oraș ?
Luat-ai de drum răvaș,

Să nu pătimești cevași ?
Ce negustorie ai ?
Birul la cine ți-l dai ?
Spune, voinicule, drept,
Te jur pe arma din piept,
De ai bani mai multicei,
Dă-mi jumătate din ei,
Să-ți dau la mînă răvaș,
Să nu rămii păgubaș !
Că eu cît oi mai trăi,
Pînă-ntr-una ți-oi plăti ;
Dar cumva de-oi muri eu,
Îți va plăti Dumnezeu !

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
Elena Potlogeanu, din com. Cor-
bii Mari, Vlașca.

Cîntecul lui Tunsu

Foaie verde bob năut,
O veste-n țară-a ajuns
De un hoț ce-i zice Tuns,
Care-n codru a ieșit
Cu șapte întovărășit,
Tot tineri, aleși panduri,
Tîlhari neaoși dă păduri.
Und' cu gîndu nu gîndești,
Cu ei în drum te-ntîlnești
Și te-ntreabă binișor,

C-un cuvînt blînd, dulcișor :
— De unde vii, creștinaș,
Boieraș, negustoraș,
Din ce sat, din ce oraș ?
Ori, birul unde ți-l dai ?
Luat-ai de drum răvaș ?
Jură-te p-arma din piept
Și să-mi spui mie cu drept
De ai bani mai multicei,
Dă-mi jumătate din ei ;

Dar de ai mai puținei,
Dă-mi-i toți, să fie-ai mei,
Că-ți dau la mînă răvaș
Să nu rămîi păgubaș,
Că d-oi trăi,

Îți voi plăti ;
De cumva oi muri eu,
Îți va plăti Dumnezeu !

Cules de Ion Odor, din jud.
Prahova.

87

Tunsu haiducu

Verde frunză lemn de sus,
Vestea-n țară mi-a ajuns
De un hoț ce-l cheamă Tuns,
Care umblă prin păduri
Cu doisprezece haiduci panduri.
Pe om în drum îl întîlnește,
Îl întreabă, -l sfătuiește :
— De unde ești, flăcăiaș ?
Din ce sat, din ce oraș ?
Și ce meserie ai ?
Biru cu cine îl dai ?

De ai bani mai multicei,
Să-mi dai și mie din ei,
Să-ți dau la mînă răvaș,
Să nu rămîi păgubaș.
Cînd îmi va da Dumnezeu,
Atunci îți voi da și eu.

Culeasă de înv. G. Giurumescu
de la Șerban Vasilescu din com.
Ruptura, pl. Motru-de-Jos, jud.
Mehedinți.

88

Cîntecul lui Gheorghelaș

Frunză verde și-o crăiță,
Cine urcă la Istriță ?
Săvai capitan Gheorghită,
Și la brîu cu măciuchiță,
Din bardă nebărduită,
Numai din topor cioplită,
Dă Macovei e gătită.
Și umblă din stîna-n stîna,
Să-ncerce brînză dă bună
Și cașu de-nchegătură,

Și din cordună-n cordună,
Să-și capete flintă bună,
Rea de lemn, bună de fier,
Să ducă glonțu la semn.
El la stîna că mergea,
Așa din gură zicea :
— Moș Radule, barbă sură,
Mai ai pă cineva-n stîna ?
— Eu îți zic pe legea mea,
Că eu n-am pă nimenea,

Decît eu şi baba mea
 Şi decît un biet de mînător.
 Dimineaţa s-a sculat,
 Oile-n strungă mi-a dat,
 Jîntiţă multă a mîncat,
 Şi lui, mări, i s-a plecat,
 Frigurile l-a luat,
 Şi sarica şi-a luat
 Şi în stîină mi-a intrat,
 Între burduşe s-a băgat.
 Aşa Gheorghişă auzea,
 În stîină că mi-şi intra,
 'Ntre burduşe căuta,
 Peste Macovei că-mi da.
 — O, frunzuliţă de tei,
 F....tu-ţi neamu, Macovei,
 Cin'te scoase-n ochii mei ?
 Sau îs zilele tale sfîrşite,
 Păcatele mele multe ?!
 Da' Macovei ce zicea ?
 — Alei, neică Gheorghelaş,
 Mult eşti tînăr şi gingaş,
 La inimă om vrăjmaş.
 Ia-mi calu şi oile,
 Mai lungeste-mi zilele,
 Să-mi mai văd copilele,
 Să mor lîngă dînsele !
 Da' Gheorghilaş ce zicea ?
 — D-au ştiu, vere, d-au nu-mi
 ştii,
 Cînd eram noi şapte fraţi,
 Pă toţi ne purtai legaţi ?!
 Dă tinerel m-am însurat,
 Frumoasă mîndră-am luat,
 Tu la bir m-ai aşezat.
 Nu m-ai pus ca p-un copil,
 Şi m-ai pus ca p-un mazîl !
 Aveam eu o biată oaie,
 Mi-o puse satu la foaie ;

Aveam şi un biet cocoş,
 Mi-l dăruise un moş,
 Şi-acela-i pus pă răboj !
 Aveam şi-o biată gîscă,
 Mi-o dăruise o biată mătuşe,
 Şi-accea mi-ai pus-o-n cislă.
 Aveam o biată raţă,
 Umbla părcălabu cu ea-n braţe,
 Ca s-o taie dimineaţă,
 Ca să nu-i mai fie greaţă !
 Eu de frica birului,
 De groaza zapciului
 Şi d-a pîrcălabului,
 Eu mă băjenăream,
 La Moldova că-mi treceam ;
 Tu la Buzău te duceai
 Şi armaşi că cîrduiai,
 După mine că veneai,
 Pe hotar că mă găseai ;
 Mă băteai, mă chinuiai,
 Pîngă cal că mă legai,
 Mă aduceai pînă-n Rîmnic,
 Nu puteam zice nimic ;
 M-aduceai pînă-n Buzău,
 Ardea sufletelel meu !
 De mă plecam să beau apă,
 Tu-mi dedeai cu cizma-n ceafă,
 Şi beam apă sîngerată,
 Cu măsele mestecată !
 Şi aşa am pus eu de gînd :
 Cîţi băgenari mi-o fugi,
 De tine s-or hodini !
 Atunci Gheorghişă ce-mi făcea ?
 Mîna-n piept că mi-i puneă,
 Din stîin' afar' că-l scotea.
 Tot bucăţi că mi-l făcea
 Şi la cîni că-l împărţea.
 La moş Radu să ducea :
 — Moş Radule, barbă sură,

Ia dă-mi cinci sute de lei,
 Să nu pați ca Macovei !
 Da' moș Radu ce zicea ?
 — Zău, îți zic pe legea mea,
 C-aici n-am nici o para.
 D-acas' dacă mă găseai,
 La altu mă-mprumutam
 Și conacu că-ți făceam.
 Puținței bani ce-am avut,
 Cununat-am, botezat-am,
 Făcut-am frați și fîrtați,
 Și surate-n toate sate !

Așa Gheorghită-auzea,
 Mîna-n buzunar băga,
 Cincizeci de ruble scotea,
 Lui moș Radu-i dăruia.
 Și-i cerea și-o potecea,
 Care merg haiduci pă ea.

Cules de I. Odor de la Ion
 Gruî, din Văleni-Prahova.
 A se vedea și colecția d-lui
 G. Dem. Teodorescu, *Gheorghelaș*,
 p. 591 sqq. Cîntecul de față
 e o variantă a celui din colec-
 ția d-lui Teodorescu.

Cîntecul lui Călin

Foaie verde de pelin,
 Și s-ascultați la Călin.
 Iară Călin ce făcea ?
 Trei moșii că cumpăra :
 Poiana și Plenița,
 Risipit, a treilea,
 Poiana cu finurile,
 Risipiții cu grînele,
 Plenița cu vinurile.
 Foaie verde bob lalea,
 Iară Călin ce făcea ?
 Caii la butcă punea,
 Prin Plenița el pleca,
 Toate vinurile cerca.
 Care vin că nu-i plăcea,
 Bușile afar' le scotea
 Și tăia cercurile
 Și vărsa vinurile,
 Se scălda păsările
 Pe toate potecile.

Iară Călin ce-mi zicea ?
 Logofătul îl întreba :
 — Logofete dumneata,
 A mai rămas cineva
 Să nu plătească claca ?
 — A mai rămas trei calici,
 De doi ani n-a dat p-aici ;
 Unul este Bălăsan,
 N-a plătit claca nici an ;
 Unul e Ghiță Chiriș,
 De doi ani n-a dat p-aici.
 Ion al Marii din Poiana
 N-a plătit-o de trei ani.
 Iară Călin ce-mi zicea ?
 — Logofete dumneata,
 Du-te de ia pe Ion încoa
 Ca să-și plătească claca
 Și toată socoteala ;
 Crucea și legea,
 Că mi-a urît curtea !

Logofătul că pleca,
 La Ion al Marii mergea
 Și la masă că-l găsea,
 De o bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, nene Ioane,
 Hai, că te cheamă Călin
 Să-ți de un pahar de vin,
 F.... de păgîn !
 Ion al Marii ce făcea ?
 Îmi lua furca din bordei
 Și-i trăgea vreo două-trei
 Și intra iar în bordei.
 Logofătul ce făcea ?
 La Călin Săidac mergea
 Și din gură așa zicea :
 — D-aoleo, Săidac Căline,
 Săi în apă și mă înec,
 La Ion al Marii nu merg,
 Că ia furca din bordei
 Și-ți trage vreo două-trei
 Și intră iar în bordei.
 Dar cu logofătul merg.
 Dar cu care logofăt ?
 Cu logofătul Matei,
 Că cutează la bordei
 Și lucrează cu temei.
 Logofeții că-mi mergea.
 Ion al Marii mi-i vedea,
 Cu nevasta se vorbea :
 — Asculți, nevastă, -ncoa :
 Adă tu punga încoa,
 Că eu fac belelile
 Și punga păciurile.
 Ion al Marii că mergea,
 La Călin Săidac mergea :
 — Bună ziua, mă Călin !
 — Nu-ți mulțumesc, porc de
 cîine !
 — Dar n-auzi tu, mă Căline ?

Nu mă face porc de cîine,
 Că-s tot creștin ca și tine !
 Dară Călin ce făcea ?
 Catestiful mi-l căta,
 Vro cinci galbeni mi-l găsea.
 Ion al Marii ce făcea ?
 Mîna în pungă că băga,
 Banii pe masă-i punea
 Și din gură-asa zicea :
 — Ține, Călin, banii bine,
 Peste-un ceas mi-i vezi la mine !
 Ion al Marii ce făcea ?
 Cu nepoții se vorbea :
 — Ascultați, nepoți, încoa :
 Să omorîm cîinele,
 Ne-a mîncat cu clăcile ;
 De cînd e aici la noi
 Nu mai vezi la car doi boi,
 Nici cioban cu zece oi.
 Iar nepoții ce-mi zicea ?
 — Nene Ioane, dumneata,
 Noi am cam îmbătrînit,
 Dar avem pe Tănase ăl mic,
 Intră pe coș tăvălind,
 Face potera colnic,
 Fără băț, fără nimic.
 Ion al Marii ce-mi zicea ?
 — Ascultați, nepoți, încoa :
 Țineți calea la nisip,
 Că trece Călin pe pisc
 Pîn' la Ioana Văduva,
 C-acolo știe vorba
 Și toată socoteala.
 Acolo cînd ajungea,
 Ion al Marii așa-mi zicea :
 — Deschide ușa, Căline !
 — Nu vreau, nu vreau, porc de
 cîine !
 Ion al Marii ce făcea ?

Dete cu piciorul ăl stîng,
 Doborî ușa și-un stîlp.
 Iară Călin ce-mi zicea ?
 — Nene Ioane, dumneata,
 Șezi la masă să cinăm.
 Ion al Marii ce-mi zicea ?
 — Arde-ți focul cina ta !
 Mie-mi crapă inima,
 Numai pîn' te-a judeca :
 Mi-ai prins fata la urzici,
 I-ai luat trei franci de la gît,
 Fir-ai mort afurisit,
 Cu mă-ta care te-a făcut !
 Nu ți-a fost milă și păcat,
 Că tot de la mine i-a luat
 Și i-a luat pe secerat ?

Iar Ioana Văduva
 I-ai prins fata la măcriș,
 I-ai luat vaca din gîrlici ;
 Plîng copiii în bordei,
 Că n-au lapte-n putinei,
 Ce-o să facă vai de ei !
 Foaie verde bob lalea,
 Și nimic nu-i mai zicea,
 Lancea-n gură-i puneă
 Și din gură așa-i zicea :
 — D-aleo, Saidac Căline,
 Din botcă, din telegari,
 Cum te duce pe doi pari !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ioan Concilă, Urdarii-de-
 Jos (Gorj).

Cîntecul haiducului Radu Anghel

Frunzuliță samulastră,
 Aici la drumu din coastă
 Bea Radu și c-o nevastă,
 C-o hoată de prioteasă,
 Frunzuliță barlaboi,
 Prioteasa din Priboi,
 Frunzuliță foi de viță,
 Prioteasa popii Ghiță.
 Frunzuliță și-o lalea,
 Dar Soare că ce-mi zicea ?
 — Măi Radule, dumneata,
 Ce șezi cu femeile,
 Că ne-a-mpresurat puterile ?
 Dară Radu ce-mi zicea ?
 — Măi Soare, om blestemat,
 Cîte chefuri mi-ai stricat

Și mereu că te-am iertat,
 Tomna-acum am să te bat !
 Nici vorba nu isprăvea,
 Ocol potera că-i da,
 Și el, frate,-i răspundea :
 — Las' să vie, f...t-o-n cruce
 Că cum vine — așa se duce !
 Mîna-n brîne că băga
 Și-un pistol mare scotea,
 În poteră-l slobozea,
 Mare drum pîn ea făcea.
 Foaie verde și-o lalea,
 Da, vezi, Radu ce-mi făcea ?
 El, frate, că se scula,
 La vale că-mi scobora,
 La popa Ghiță-mi sosea.

— Bună seara, părințele !
 — Mulțumescu-ți, căpitănele !
 — Căpitanii sînt la tîrg,
 Eu sînt Radu cel din crîng ;
 Ei se poartă cu papuci,
 Iar eu mă port cu opinci ;
 Cu opinci cu cătaramă,
 De nu-mi bagă nimeni samă !
 Dar cînd popa mi-auzea,
 Scotea vinu cu vadra,
 Rachiu cu arama
 Și-i da lui Radu de bea.
 Și bea Radu, nu prea bea,
 De parale-l întreba.
 Dară popa ce-mi zicea ?
 — Răducule, dumneata,
 Eu zic, zău, pe legea mea
 D-oi mai avea freo para !
 — Hoțule, ai parale,
 Dezlegînd la sărindare !
 Radu, frate, ce-mi făcea ?
 Buzduganu că-mi scotea,
 Pe popa-n cap îl izbea.
 Dară popa ce-mi făcea ?
 Cheile în mîină lua,
 La casă de bani mergea,
 Cinci pungi de galbeni că-i da.
 Ziua bună nu-și lua,
 Radu p-aci că-mi pornea.
 Dară popa ce-mi făcea ?
 El, frate, mult se văita
 Și din gură că striga :
 — Nu ți-e, Radule, păcat
 Atîți bani de mi-ai luat ?
 — F..tu-ți crucea ta de popă,
 Ai tocat ori n-ai tocat,
 Multă lume-ai înșelat.
 Mătușele de prin sat

Au luat bani pe periat
 Și tot ție ți i-au dat !
 Foaie verde și-o lalea,
 Iacă potera-mi sosea,
 Potera din Slatina,
 Bat-o Maica Precista !
 Radu, frate, ce-mi făcea ?
 El la crîng, vezi, s-ascundea.
 Potera-l înconjura,
 Flintele-n el că ochea
 Și pe rînd le slobozea.
 Dară Radu ce-mi făcea ?
 Gloanțele-n palmă prijinea
 Și-ndărăt că le-arunca :
 — Țineți, băieți, gloanțili,
 De vă umpleți flintili,
 Că vă prind poterili !
 Dar un hoț de dorobanț
 Puse mîna pe un sfanț,
 În patru că mi-l tăia
 Și-n flintă că mi-l băgă
 Și pe Radu-l împușcă,
 Cam la buza fesului,
 La retezul părului,
 La casa sufletului,
 Unde-i păs voinicului !
 Pe spate că mi-l culca,
 Potera la el năvălea.
 Radu, măre, se scula
 Și din guriță graia :
 — Băieți, stați încetinel,
 Să vă cînt d-un cîntecel.
 Foaie verde trei șipici,
 Dintr-o ceată de voinici,
 Rămăsei singur p-aici !
 Cîte văi sînt mari și late
 Tot de Radu sînt călcate,

Cîte vâi, cîte vâlcele,
Toate-s surorile mele !
Și el sfîrșitu că-și da,
Poteră mi-l ridica
Și la Slatina-l ducea.

Cin' pe Radu că-l vedea,
Tot pe Radu-l miluia !

Cules de Chr. N. Țapu de la
Stancu Ion, lăutarul Cucuieților-
Teleorman.

91

Cîntecul lui Radu

Foaie verde d-avăramească,
La fagu cu umbra deasă
Șade Radu ca-ntr-o casă.
Iar Radu ce mi-și făcea ?
Pe gînduri mi se punea,
Trei dește-n gură băga
Și începea d-a șuiera,
Băieții mi s-aduna,
Bandă-ntreagă se făcea
Și-n sat la popa pleca.
— Bună ziua, părințele !
— Mulțumescu-ți, căpitane !
— Eu nu sînt căpitan în cizme
și în papuci,
Ci sînt Radu în opinci,
În opinci cu cataramă,

Să nu-mi bage lumea seamă.
Foaie verde și-o lălea,
Cătă, părinte, nu sta
Și la noi nu te uita,
Că n-au băieții ce bea !
— Zău, Radule, pe barba mea,
Că n-am luce de para !
— Foaie verde trei mășline,
Cătă, părințele, bine,
Că pui băieții pe tine,
Te jumoale ca p-un cîine,
De rîde lumea de tine.

Culeasă de Grigorie Constanti-
nescu de la Badu cîrciumaru din
cătunul Schit, com. Dobra, jud.
Romanați.

92

Burileanu

Frunză verde izmă creață,
Cînd fu joi de dimineață,
Lui Burilean cade greață.
De greață ce mi-i cădea,
Nici cafeaua n-o mai bea,

Nici dulceața n-o mîncă.
La slugă că porunceă
Și din gură că-i zicea :
— Istudore catana,
F...tu-ți crucea și legea,

Ia vedrița din dreapta
 Și te du la valea rea,
 La fîntîna cea de piatră,
 De moșu-meu e săpată,
 De taica mi-e ridicată,
 Prea e-o apă lăudată !
 Istudor ce mi-și făcea ?
 Vedrița-n mîină-o lua,
 La fîntînă se ducea,
 Mîina pe ciutură puneă
 Și-n fîntînă c-o băga,
 Apă rece că scotea,
 În vadră că mi-o puneă,
 Ochii negri și-arunca
 Tot pe vale în valea rea.
 Aci-n gură de colnic
 Ședea un tînăr de voinic
 Cu ghintu, vezi, pe butuc,
 De cinci șini e șinuit,
 De cinci luni neslobozit.
 Istudor cînd îl vedea
 Vadra-n pămînt că trîntea,
 Dosu la Burilean da
 Și din gură că-i spunea :
 — Burilene, dumneata,
 Colea-n vale-n valea rea
 Crescut-a trestichia-n ea
 Și mi-o-ngîină cinteza,
 Împuiat-a haiduci în ea !
 Burileanu c-auzea,
 Inima-n el că sălta,
 Frumușel că se gătea,
 La biserică pleca,
 Cu pîrcălab se-nîlnea
 Și din gură că-i zicea :
 — Pîrcălabe, piază rea,
 Cin' te-a scos în calea mea ?
 Tu mie ca să-mi găsești,
 Dacă vrei să mai trăiești,

Vreo cincizeci de cositori,
 Să-mi cosească fîn de flori !
 Pîrcălabu ce făcea ?
 Pe Burileanu asculta
 Și voia lui că-mplinea.
 Arvuna că o primea,
 Cincizeci cositori tocmea.
 Colea-n vale-n valea rea,
 Acolo că mi-i băga
 Și mult fîn că zotonea,
 Dar Burilean ce făcea ?
 La biserică pleca,
 La ce popă că mergea ?
 La popa, vezi, Măcăcin,
 Că dă la păcat puțin.
 Nici slujba n-o isprăvea,
 Burileanu că zicea :
 — Părinte, sfinția-ta,
 Ai mai tare cu slujba !
 Colea-n vale-n valea rea,
 Împuiat-a haiduci în ea,
 Mă duc să cîștig ceva,
 Că zic, zău, pe legea mea,
 Că n-am ciubuc la lulea !
 Frunzuliță și-o lălea,
 Popa din gură zicea :
 — Burilene, dumneata,
 Vezi-ți tu de treaba ta,
 N-ai nimic cu slujba mea !
 Dar Burilean ce făcea ?
 Mîina-n pozînar băga,
 Șapte rubiele scotea,
 În mîina popii că le da,
 Singur că se miruia
 Și-acasă că se ducea.
 Frumușel că se gătea,
 Sflinta din cui că lua,
 La valea rea că pleca.
 Dar nevasta că-i zicea :

— Burilene, dumneata,
 Nu te du la valea rea,
 Să-ți răpui tu viața !
 Averea ta și cu a mea
 S-o mănânci cu lingura
 Și de zat că nu i-oi da !
 Țăla nu e tânăr voinic,
 Ci e Bîca Catana,
 D-a speriat granița ;
 De șapte ori m-am măritat,
 El văduvă că m-a lăsat !
 Burileanu ce făcea ?
 Seama vorbii n-o lua,
 La valea rea că pleca,
 Pe Bîca că mi-l vedea,
 Sflinta la ochi că pune
 Și-n el, frate, că trăgea.
 Sflinta foc nu lua,
 Numa-n tîgaie pîrlea.
 Și Bîca că mi-i zicea :
 — Burilene, dumneata,
 Întoarce-te, frate, acasă
 Și vezi-ți de jupîneasă,
 Că de tine nici nu-mi pasă ;
 Și ți-e iarba cam udată

Și cremenea ți-e cam spartă.
 Burilean nu se lăsa,
 Ci mai rău se-nfură,
 Încă-o dată-o slobozea,
 Pustia foc nu lua !
 Bîca atunci se năcăjea,
 Ghintu la ochi că-l pune
 Și-n Burilean mi-l slobozea,
 Patru caraveie-l făcea.
 Nevasta că-mi auzea,
 În fuga mare că venea
 Și pe Burilean jălea.
 Pe Burilean ea-l lua
 Și-acasă că-l aducea,
 La mînăstire-l îngropa,
 La mînăstirea domnească,
 Aibă să se pomenească !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Radu, din co-
 muna Băneasa-Teleorman.

A se compara cu *Burileanu* din
 colecția d-lui G. Dem. Teodo-
 rescu, p. 600 sqq. Idem *Burilea-
 nu* din colecția lui Vulpian,
 p. 17—18.

Foaie verde și-un lipan

Foaie verde și-un lipan,
 Mi-a venit vremea de an
 Să pun șaua pe bălan
 Și s-apuc pe plai la deal,
 După urmă de jidan ;
 La mijlocu plaiului,
 Calc urma jidanului.
 — Bună ziua, măi jidane !

Bagă mîna în buzunare
 Și scoate napolioni mari
 Și împărțește la tîlhari !
 — Ion a Chetrarului
 Din comuna Hangului,
 La grea vreme m-ai pălit,
 Banii toți i-am cheltuit !

— Măi jidane păcătos,
Așterne mantaua jos,
Să numărăm bani frumos,
Căci pun vargă lângă vargă
Și mi-i dai de frică toți !
— De scîrbit și amărît

Nu văd iarba pe pămînt,
Nici luna pe cer suind,
Nici stelele strălucind !

Cules de învățătorul V. Rostescu,
din com. Tazlău, pl. Bistrița,
jud. Neamț.

94

Foaie verde trei castane

Foaie verde trei castane,
Cîți-i lumea pe sub soare
Nu-i ca Vasîli cel Mari,
Că iernează iarna-n Eși
Și vara pe Grințieș.
Iară foaie de răgoz,
Grințieș, munte frumos,
Rămîi de azi sănătos,
Că pe mine mă duc la gros ;
Și iară foaie trei căline,
N-a mai ci mîne, poimîne
Cînd mă m-oi plimba prin tine
Cu doisprezece lîngă mine !
Foaie verde trei alune,
Dragă mi-o fost crîșma-n pădure,
Făcută din patru bîrne,
Să beau vin, să mănînc pîne,
Cu puicuța lîngă mine !
Da' puicuța tot zicea :

— Bea, bea, bea, Vasîli, bea,
Că potera-i ici, coala !
— Lasă cii, că nu-mi pasă,
Că stau cu frații la masă
Și mi-i dordolina groasă,
Șade-n curmeziș pe masă.
Las' să beau, să veselesc,
Di potiră nici gîndesc,
Că mai am doi mai în sus,
La potiră nesupuși :
Unu-l cheamă Neculai,
Harabagiu de cai,
Și unu-l cheamă Duminte.
— Măi căpitane Duminte,
Ia steagu și fă-nainte,
Că rămîi eu mai în urmă,
Să le mai spui cîte-o glumă !...

Culeasă de d. revizor școlar de
la Dumitru Bejan din com. Bi-
caz, jud. Neamț.

95

Cîntecul lui Păun haiducul

Foaie verde dedețel,
Cine trece prin Muscel ?

Păunel ăl frumușel,
Cu doisprece după el,

Cu doisprece catîrași,
 Încărcați de gălbinași.
 Foaie verde și-o lălea,
 Iară Păun ce-mi făcea ?
 În gazdă la popa trăgea,
 La masă că mi-l găsea :
 — Ai, Păune, să cinăm !
 — Nu cinez, popo, cu tine !
 Ia mai dă-mi cheițele,
 Să dăscui lădițele,
 Să-mi ridic cu sutele
 Tot galbeni și gălbiori,
 Că sînt la purtat ușori
 Și la schimbare cu spor !
 Iară popa nu se da.
 Dară Păun ce-mi făcea ?
 Cu stînga că mi-l izbea,
 Cu dreapta mi-l sprijinea.
 Iară popa ce zicea ?
 — Iartă-mă, tăicuțule !
 Pune mîna după ușă,
 Vezi că e o căldărușă,
 E plină de părălușă.
 Păun nu se mulțumea,
 Cu stînga că mi-l izbea,
 Cu dreapta mi-l sprijinea.
 Dară popa ce-mi zicea ?
 — Iartă-mă, tăicuțule,
 Că mai am un borcănăș
 Și mi-e plin de gălbinași !
 Și p-ala că mi și-l lua,
 Și tot nu se mulțumea.
 Dară Păun ce-mi făcea ?
 La popa că se răstea
 Și cu palma că-l plesnea.
 Cînd cu dreapta că-l izbea,
 Cu stînga mi-l sprijinea.
 Cată f... tu-i mumă-sa.
 Dară popa ce-mi zicea ?
 — Iartă-mă, tăicuțule,

Că mai am un chimiraș
 Cu dobînda din oraș !
 Dară Păun ce-mi făcea ?
 Banii pe murgu-și punea
 Și la colnic se suia.
 Foaie verde lemn de prun,
 De cînd s-a iscat Păun,
 Nu mai trec ciocoi pe drum,
 Tot de frica lui Păun.
 Foaie verde și-o lălea,
 Dară Păun ce-mi zicea ?
 — F... tu-vă-n lege, ciocoi,
 De v-aș prinde la zăvoi,
 Cu măciuca să vă moi,
 Să vă fac capul
 Ca bumbacul
 Și spinarea
 Ca căldarea ;
 Să vă belesc pe picioare,
 Să-mi fac teacă la pistoale ;
 Să vă iau pielea după cap,
 Să-mi fac teacă la baltac !
 Să vă iau pielea după c...
 Să-mi fac teașcă dă tutun !
 Foaie verde și-o lălea,
 Negustori la bîlci trecea ;
 Negustori bucureșteni
 Trec la bîlci la Rîureni.
 Dar Păun ce-mi făcea ?
 Calea la strîmtori ținea
 Și d-un negustor prindea.
 De chioțoare mi-l lua,
 În valea mare-l băga,
 De parale-l scutura,
 Tot parale duralii,
 Luate de la zapcii,
 De la hoți de consilii ;
 Tot galbeni și vinetici,
 Tot de douăzeci și cinci,

Să-mpărtească la voinici.
 Ziua-mi beau cu mîndrele,
 Noaptea-mi izbesc tufele
 Și-mi calcă mătușele,
 Și ridic cu sutele !
 Mă plătii cu cîntecu,

Ca lupu cu urletu ;
 Cînd vîntorului nîlnește,
 Dă pielea și se plătește.

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Ghiță Șchiopu, lăutar în Rîmnicu
 Vîlcea.

La cîrciuma din pădure

Foaie verde mărăcină,
 La cîrciuma din pădure,
 Beau voinici d-adunătură,
 Beau voinici de seama mea ;
 Drag mi-a fost la refenea
 Cu voinici de seama mea,
 Drag mi-a fost la băutură
 Cu voinici d-adunătură !
 — Beți, copii, și ospătați,
 Beți, copii și *
 Și la noapte s-o loviți
 Colea jos, la Slătioară,
 La boieru cel mai mare !
 Dar băieții, cînd auzea,
 Înainte că pleca.
 Foaie verde și-o lălea,
 Acolo cînd ajungea,
 La poartă că se oprea,
 Doi-trei în casă intra.
 Pe ciocoi cum îl găsea ?
 Tocmai la masă mîncă,
 Și din gură că-i zicea :
 — Bună seara, măi cocoane !
 — Mulțumim, măi căpitane !

— Și iar foaie și-o lălea,
 Cată, f . . . u-i mumă-sa,
 Ce stau eu și mă gîndesc,
 La toți să mă căciulesc ?
 Mîna pe paloș puneă,
 La boieri se repezea,
 Către dreapta că-l lovea.
 — Foaie verde și-o lălea,
 Căpitane, de oi da,
 De n-oi da,
 Noi ce om avea
 Tot ție și-om da !
 Foaie verde și-o lălea,
 Paloșu că mi-l trăgea,
 Ochii că mi-și arunca,
 Și vedea, și ce-mi vedea ?
 D-o găletușă,
 D-o vadră și cinci oca.
 Nici p-atît nu mulțumea.
 Foaie verde și-o lălea,
 Dar cocoana ce zicea ?
 — Mai am d-o sălbuliță,
 Și s-o dau la copiliță,
 Care este pe poliță.

* Cuvînt rău imprimat, ilizibil. (N. ed.)

Căpitanu, d-auzea,
Întindea mâna și-o lua
Și-n pozînar mi-o băga,
Și afară că-mi ieșea.

Haiducii că mi-i strîngea
Și la refenea pleca.

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
Ion Mihai, București.

97

Cîntecul lui Iorgovan

Frunză verde odolean,
Ici în vale, colo-n deal,
La rateșu de sub mal,
Bea Iorgovan
Și cu Drăgan,
Și Iorguță Roșcovan ;
Că ei bea și petrecea,
De poteră nici gîndea.
Frați de-ai lui îi spunea :
— Bea, Iorgovan, nu prea bea,
Că-i potera ici, colea !
— Lasă vie, că nu-mi pasă,
Că șed cu frații la masă
Și mi-i pușculița dreasă.
Și mai am vreo șapte-acasă,
Cu cinci rînduri revolvoare,
Tot în piedica cea mare ;
Și cinci rînduri de cuțite,
Tot au patru ascuțite,
Ascuțite și iușitoare,
Eu fac printr-înșii cărare
Și mi-i omor din picioare,
Ca pe-o cucută de soare.

Las' să vie pe poimîne,
Cum vin, așa se duce,
Că nu-s fimeie cu cîrpă,
De poteră nu mi-i frică ;
Și-s român cu cușmă-n cap,
Eu cu potera mă trag !
Cine trece luncile ?
Iorgovan cu slugile.
Cine trece lunca mare ?
Iorgovan cel tare și mare,
Dimineța pe răcoare,
Cînd stă roua pe picioare,
Cu cinci sute de cătane,
Dimineța-n prînzul mare.
Nu-s cătane boierești,
Ci-s cătane haiducești ;
Dai cu plumbu, nu-i lovești,
N-ai mai văzut de cînd ești.

Culeasă de N. Cocioară, învățător
la școala din comuna Docani,
plasa Țîrg-Sîmîla, județul Tu-
tova.

98

Boian haiducu

La crîșmuța de sub deal
Bea Boian și cu Boghean

Și frate-său Buzdugan.
— Bea Boiene, nu prea bea,

257

Să nu intri în belea,
Că potera-i colea.
— Las' să vie, nici nu-mi pasă,
Că mi-i durda plină, rasă,

Ies afară și-i fac leasă.

Culeasă de la Toader Ion Ștefan
din cătunul Ghindăoani, com.
Crăcăoani, plasa Piatra-Muntele,
jud. Neamț.

99

Cîntecul lui Ioniță haiducul

Foaie verde lămîiță,
Pe deal pe la Craioviță,
Trece paznici cu Ioniță,
Să mi-l ducă la temniță,
La temniță, la-nchisoare,
La-nchisoare, la gros mare,
Unde nu-l mai vede soare,
Cu cătuși de mînișoare,
Cu fiarele de picioare !
La-nchisoare mi l-a pus,
C-a călcat două cucoane,
A din deal și a din vale.
Foaie verde lămîiță,
Pe sus pe la Ialomiță,
Trece tat-al lui Ioniță,
Cu cincizeci de biolițe,
Să le puie la temniță,
Să scoată pe Ioniță.
Cum ajuns, cum le dete,
Pe Ioniță nu-l mai vede !
Mai de jos de Ialomiță,
Venea muma lui Ioniță
Cu cincizeci de vaci legate,

Să le puie la temniță,
Să-mi scoată pe Ioniță.
Cum ajuns, cum le dete,
Pe Ioniță nu-l mai vede !
Mai de jos de Craioviță,
Ibomnica lui Ioniță,
Cu patru cai la căruță,
Cu cincizeci de săbulițe,
Să le puie la Divan,
Să dea pe Ioniță-afar'.
Ibomnica ce-mi făcea ?
De departe-ngenunchia,
De d-aproape se ruga,
Gura la Divan mi-o da,
Nici o salbă nu lua,
Pe Ioniță-i dăruia.
— Ai, gaică Ioniță, acasă,
La copii și la nevastă,
Dacă ți-a fost mintea proastă !

Cules de Chr. N. Tapu de la
lăutarul Dumitru Văleanu, Ro-
șiori-de-Vede, Teleorman.

100

Ioniță haiducul

Foaie verde de crăiță,
Pe deal pe la Ialomiță,

Trece tata lu Ioniță,
Cu cinzeci de bivolițe,

258

Cîte cinzeci brezulițe,
 Ce le duce la temniță,
 Ca să-mi scoată pe Ioniță.
 Cum ajunse, cum le dete,
 Pe Ioniță nu-l mai vede !
 Foaie verde d-o crăiță,
 Mai în jos pe Ialomîță,
 Trece frații lui Ioniță
 Cu cinzeci de cîrlănițe,
 Cîte cinzeci sirepele,
 Cu cozile mitite. le.
 Cum ajunse, cum le dete,
 Pe Ioniță nu-l mai vede !

Foaie verde de crăiță,
 Mai pe jos pe Ialomîță,
 Trece sora lui Ioniță,
 Cu cinzeci de sălbulițe.
 Trînti salba și-o cunună
 Și pe Ion îl luă de mîină :
 — Noi te ținem la Domnie !
 Tu ai fost la grea urgie !

Copiat de Chr. N. Țapu dintr-un
 manuscript de cîntece bătrînești
 ale repausatului învățător Trotea,
 din comuna Runcurelu-Mehedinți.

101

Cîntecul lui Busuioc haiducul

Foaie verde trei spanace,
 Măi sărace Busuiocae,
 Șapte poteri n-au ce-ți face,
 Nici șapte, nici opt, nici Craiova
 cu tot

Și nici țara pînă-n Olt.
 Decît carte de prădare,
 Mai bine pe-o gură de vale
 Cu stînga pe învelitoare,

Cu dreapta pe pistoale,
 Să țin calea la strîmtori
 Și să-mi prind d-ei negustori
 Și să-mi iau d-ei gălbiori,
 Că sînt ușori la purtare
 Și varsă bani la schimbare.

Culeasă de G. Giurumescu de la
 G. S. Giurumescu, în vîrstă de
 80 de ani.

102

Foaie verdi trii aglici

Foi verdi trii aglici,
 Gemi codru di haiduci,
 La tot fagu cîti cinci.
 — Foi verdi arțaraș,

Căpitani Mateiaș,
 Mută crîșma, crîșmăraș,
 Di la umbra nucilor,
 Din calea haiducilor,

259

Cî mîni eu mă-ntorc din sus,
 Sî nu zîci că nu Ț-am spus !
 Era Radu comandant,
 Haiduc pisti cielalt.
 În crîsmă el cînd intra,
 Trii zîli cî nu-mi eșă,
 Di străjăr pi cini avea ?
 Pi sora lui, Voichița,
 Șîdea-n armă răzamatî,
 Di chistoali-ncunjuratî,
 Bat-o Dumnezău s-o bată,
 Parcî-i o cîță turbată !
 Iar la Radu cînd grăia,

Sî punea di mînca șî bea,
 Di poteri nu gîndia.
 Dar Radu ce-mi mai grăia,
 Sorii lui ci-i mai zîcea ?
 — E di be și di mînhîncî,
 Di potirî nu du fricî,
 Cî-s voinic cu comanac,
 Cu șapți potiri mă bat,
 Cu oștirea jumătati
 Șî Craiova a triia parti.

Cules de G. Coatu, învățător din
 Cerna, pl. Măcin, jud. Tulcea.

3. HOȚOMANII

103

Cîntecul Codreanului

Floare verde spic de grîu,
 Cîntă cucu pe pîrîu,
 Codreanu cu murgu de frîu,
 El la tîrg că mi-l trăgea,
 Călușelul mi-l vindea ;
 Vindea calul, armili,
 Rămînea cu baldacu,
 Numai cu șeaua-n spinare,
 Ce-o să mă fac, frățioare,
 Umblu cu șeaua în spinare !
 El pîn tîrg mi se-mplimba,
 Toți călușeii-i cerca
 Și pe spate mi-i bătea,
 Altu călușel să-și ia ;
 Nici un cal că nu-i plăcea.

Foaie verde-a bobului,
 În scapătul soarelui,
 La ușa oborului,
 Cam în drumul Giurgiului,
 Văzu coama roibului
 Și gluga mocanului.
 El lîngă mocan se da
 Și din gură că-i zicea :
 — Bună ziua, mări mocane !
 — Mulțumescu-ți, căpitane !
 — Mări mocane mocîrțane,
 De ți-e roibu de schimbare,
 Să-ți dau unu, să-ți dau doi,
 Să-ți dau, neică, pînă-n trei,
 Erghelia de la baltă,

Nu pe toată, jumătate,
 Și ca roibu nu se poate !
 De ți-e roibu de vânzare,
 Să-ți dau galbeni și parale,
 Să-ți dau galbeni vinetici,
 De câte-o sută și cinci,
 Să tot schimbi, să tot mănânci
 Și nu se cunoaște-aici.
 Dar Codreanu ce-mi făcea ?
 Mîna pe frîu c-o punea,
 Picioru în scară-l punea
 Și pe roibu încăleca
 Și prin tîrg că mi-l plimba,
 Pînă spuma mi-l făcea ;
 Se lua spuma cu mîna,
 De pămînt că mi-o trîntea,
 Sloi de gheață se făcea.
 Doar pe la mocan că-mi da,
 Ziua bună că-și lua.
 Fuge Codreanu și se duce,
 Rămîne mocanu și plînge !
 — Măi Codrene, frățioare,
 Întoarce-te, neică, din cale
 Dă-mi dă cîteva parale,
 Că mor copiii de foame !
 Nu mi-e roibu de schimbare,
 Și mi-e roibu de vânzare,
 C-a fost taica percitor,
 Și-a rămas la sat dator
 O sută șeizeci de poli.
 Vîndui muma roibului,
 Plătii plasa Oltului
 Și-o să vînz și pe roibu,
 Să-mi plătesc Teleormanu.
 — F... tu-ți crucea ta, mocane,
 Cînd m-oi întoarce din cale
 Și ți-oi da șaisprece palme,
 Să numeri că sînt parale,
 Și m-oi întoarce din drum
 Și ți-oi da vreo cițiva pumni,
 Ți-oi da pumni înghesuți,

Să zici că sînt lei mărunți,
 Pe muchie de cei bătuți !
 N-ai auzit d-un Codrean
 Și d-un hoț de căpitan
 Și d-un negru de țigan,
 Că ia cai de la mocani
 Și miei de la ciobani,
 Vinu de la cîrciumari,
 Nu plătește nici un ban ?
 Că cînd aș sta să plătesc,
 La ce dracu haiducesc ?
 Iar Codreanu ce-mi făcea ?
 El p-un drum că-mi apuca,
 La un ciobănaș trăgea
 Și din gură că-i zicea :
 — Frunzuliță untdelemn,
 Ți să-ntîmplă un mieluşel,
 Foaie verde salbă moale,
 Să ți-l plătesc cu parale ?
 Dar ciobanu se gîndea,
 Cată fu... tu-i mumă-sa,
 O să dau un mieluşel
 Și-o să-mi iau un sfîntişor.
 Și ciobanu ce-mi făcea ?
 El în tîrlă că intra
 Și pe coadă l-alegea,
 Patru ciovîrți că-l făcea,
 La desagi că-l așeza.
 Fugea Codrean se ducea,
 Fuge Codrean și se duce,
 Rămîne cioban și plînge !
 Ciobanu ca ciobanu,
 Nu știe ce e șofranu,
 Tot ca țiganu divanu.
 Dar Codrean ce mi-ș' făcea ?
 La un cîrciumar trăgea
 Și-un burduf de vin umplea
 Și pe murgu l-așeza.
 Fugea Codrean se ducea,
 Dar cîrciumaru-mi striga :
 — Măi Codrene, frățioare,

Întoarce-te, neică, din cale,
 Dă-mi dă cîteva parale,
 Că mi-e marfa stăpînească !
 Dar mocanu ca mocanu,
 Vezi pentr-o gloabă de cal
 Dete jalbă la Divan
 Și-o băgă la trebunal.
 Unde Codrean se trăgea ?
 La movila cea crăpată,
 Unde-a mai scăpat o dată,
 Subt umbră de păducel,

Cu cărniceă de miel
 Și cu vin de burdușel
 Și cu murgu lîngă el,
 Cu costițe de purcel ;
 Rău trăiește, vai de el !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Stancu Ion, Cucuieți-
 Teleorman.
 Vezi colecț. d-lui V. Alecasndri,
 p. 86 sq. Cîntecul de față este
 o variantă.

Cîntecul haiducului Codreanu

Foaie verde trei aglici,
 La Coțofeanca la bîlci,
 Codreanu se trage pe brînci ;
 Să trage din leasă-n leasă
 Pîn' la Coțofeanca-n casă.
 — Bună ziua, fa cocoană !
 — Îți mulțumesc, căpitane !
 — Acuma-mi zici căpitane,
 Căci sînt la brîu cu pistoale,
 Patru pline și trei goale,
 Să-i trag Coțofencii-n șale !
 Iar cînd veneam la mălai,
 Mă luai cu cîinii-n alai ;
 Și cînd veneam la opinci,
 Puneai țigani de-mi da brînci ;
 Dar cînd veneam la parale,
 Puneai țigani de-mi da palme !
 Bucură-te, bătătură,
 Căci te umplu de untură
 Din Coțofeanca bătrînă !
 Foaie verde ca nalba,
 Codrean la bîlci că-mi pleca,
 La un cîrciumar trăgea

Și din gură așa-i zicea :
 — Măi cîrciumar, dumneata,
 Ia dă-mi o felă de vin,
 Ca să-l văd dacă e bun.
 Codrean vinu că și-l bea,
 Cu piciorul sticlii-i da,
 Bucătele mi-o făcea
 Și o băga-n buzunar,
 Ca să zică c-are bani.
 Foaie verde ca nalba,
 Codrean la obor pleca,
 La un mocan că trăgea,
 Că un cal galben avea
 Și din gură așa-i zicea :
 — Măi mocănaș dumneata,
 De ți-e galben de schimbare,
 Să te duc la Herța mare,
 Să-ți dau unu, să-ți dau doi,
 Să-ți dau, frate, pînă-n trei ?
 — Nu mi-e galben de schimbare,
 Și mi-e galben de vînzare,
 C-am o soră fată mare,
 S-o cîntăresc în parale.

Iar Codreanu ce făcea ?
 Picior în scară puneă
 Și pîn sus că se uita,
 Doi pinteni la cal că-i da
 Și ca fulgeru zbură.
 Calul spumă se făcea,
 Lua spuma cu mîna,
 De pămînt că o trîntea,
 Sloi de gheață se făcea.
 Înapoi că se uita
 Și din gură-așa zicea :

— Cată f . . . tu-i mumă-sa,
 Țasta-i cal pe seama mea !
 Iar galbenu că zbură
 Și Codreanu-i zicea :
 — Hai, galben, la Herța mea,
 Că mocanu nu-i vrednic de tine,
 Iar tu ești zmeu bun de mine!

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Nicolae Mihăilescu, Roșiori-de-
 Vede (Teleorman).

105

Codrean

Crește-m' iarba, crește-m' frunza,
 Crește-m' iarba pă pîrîu,
 Codrean suie-n Movilău,
 Unde-m' e tîrgu mereu.
 El pîn tîrg că se plimba,
 Nici un cal că nu-i plăcea ;
 În drumul mare că ișa,
 Și-mi ișa la drumul mare,
 Unde trec mocani cu sare.
 În drumul mare cum șădea,
 Iată-un mocan că-m' venea
 C-un cal roibuleț și peag,
 Căzu lui Codrean cu drag.
 Codrean atunci ce-m' făcea ?
 El din gură că-i zicea :
 — Măi mocane, neică Stane,
 Dă ți-e roibu de vînzare,
 Dă vînzare, dă schimbare,
 Să-ți dau bani, să-ți dau parale,
 Să-ți dau și pă murgu meu,
 Să-mi dai tu pă roibu tău.

Iar mocanu ca mocanu,
 Slab dă fire, prost dă minte,
 El dîn gură că zicea :
 — Măi Codrene dumnata,
 Nu mi-e roibu dă schimbare,
 Și mi-e roibu dă vînzare,
 Că-m' stau copiii la opreală
 Și nevasta la-nchisoare.
 C-am vîndut pă muma roibului
 Și-am plătit plasa Oltului,
 Și-acum să vînd pă roibu
 Să plătesc Tilormanu.
 Iar Codrean că mi-i zicea :
 — Măi mocane, neică Stane,
 Pune-i șeaua și frîul,
 Vază-i Codrean umbletul,
 Ca să-și dea și sufletul.
 Iar mocanu ca mocanu,
 Prost dă minte, slab dă fire,
 Șaua și frîu-i puneă
 Și da el a-ncălica.

Codrean din gură-i zicea :
 — Măi mocane, neică Stane,
 Lasă-ncalice d-un Codrean,
 Că mi-e voinicel sărman ;
 Să-i vază el sărita,
 Să ştie câţi bani să-ţi dea.
 Iar mocanu ca mocanu,
 Prost dă minte, slab dă fire,
 Lu Codrean pă roibu da.
 Codrean dacă-ncălica,
 P-aci-ncolo că pleca.
 Mocan şade-n . . . şi plînge,
 Cu palmili să ucidă
 Şi din gură aşa zice :
 — Sărăcuţ de maica mea,
 Ce mai fuse şi asta ?
 Iar Codrean dacă-l vedea,
 El în loc ca lu oprea
 Şi mocanului zicea :
 — Măi mocane, neică Stane,
 Ce-m' stai jos şi îm' tot plîngi
 Şi cu palme te ucizi ?
 Că d-oi sta de m-oi înturna
 Şi ţi-oi da cîteva palme,
 Ți se par că sînt parale,
 Şi cîteva pumni ghimuiţi,
 Ți se par că-s lei bătuţi.
 Apoi Codrean că pleca
 Şi dă drum îş' căuta.
 Creşte-m' iarba, creşte-m' frunză,
 Creşte-m' iarba pîn smicele,
 Codrean suie pîn perdele,
 Pîn perdele mocăneşti,
 Mocăneşti şi ungureşti.
 Mocanii cum îl vedea,
 Toţi dă fugă reteza.
 D-un mic strungar rămunea.

Codrean din gură-i zicea :
 — D-ale tu, mic dă strungar,
 Ia prinde tu d-ăl cîrlan,
 Negru şi cornut,
 La lînişoară bătut.
 Iar strungaru că-i zicea :
 — Măi Codrene dumneata,
 Cum să-ţi prind eu d-ăl cîrlan,
 Negru şi cornut,
 La lînişoară bătut,
 Că-i cîrlanu stăpînesc
 Şi m-apucă să-l plătesc.
 Codrean aşa d-auzea,
 Cîrlig din mîini îi lua,
 Cu cîrligu-l tăbăra,
 Strungar Țipa, să olecăia
 Şi din gură că zicea :
 — Stăi, Codrene, nu mai da !
 Codrean atunci îl lăsa,
 Strungaru că să ducea,
 Cîrlan că îl prindea
 Şi lui Codrean că îl da.
 Codrean din gură-i zicea :
 — D-ale tu, mic de strungar,
 N-ai auzit d-un Codrean,
 Ce ia cai dă la mocani,
 Miei dă pă la ciobani,
 Pîine dă la brutari
 Şi vin dă la cîrciumari
 Şi nu numără la bani ?
 Apoi Codrean încalică, să duce,
 Strungar şade-n . . . şi plînge,
 Cu palmili să ucidă.

Culeasă de I. Florescu, învăţător,
 de la Florea Drăgan, din com.
 Bragadiru, jud. Teleorman.

Voinicu și hoșu

Sub umbră dă nuc
 Doarme d-un voinic,
 Murgu priponit
 Cu țaruș de-argint ;
 Și el cum dormea,
 Frumos vis visa :
 Unde se logodea
 C-o fată dă crai,
 Sus dă peste plai.
 Dar pe cînd dormea
 Și pe cînd visa,
 Furu că venea
 Murgu a-i fura.
 Murgu ce-mi făcea ?
 Din nări străfia,
 Din picior bătea,
 Voinic deștepta,
 Voinicu-i zicea :
 — Dea, murgule, dea,
 Lăp dă te-ar mînca,
 Fur de te-ar fura,
 Că mă dășteptași
 Și somnu-mi stricași ;
 Că eu frumos vis visam :
 Unde mă logodeam
 C-o fată de crai
 Sus dă piste plai ;
 Tu mă deșteptași
 Și visu-mi stricași ;
 Că te-am luat
 Dă cal lăudat,
 Din tîrg din Bîrlad
 Dă la popa Vlad.
 Iar murgu zicea :
 — Ba, stăpîne, ba,
 Nu mă blestema

Că eu te-am deșteptat
 Și eu te-am sculat ;
 Că la mine a venit
 Furu să mă fure,
 Să mă despartă dă tine.
 Nu mă blestema,
 Altu că oi lua
 Să-i porți tu grija,
 Să-i duci și șaua.
 Pe unde oi trecea,
 Voinici te-or rîdea.
 Voinic adormea,
 Furu iar venea
 Și murgu-i fura.
 Cînd se deștepta,
 Mîna pă lăntuș puneă,
 Lăntușu venea.
 — Cată f...-i mumă-sa,
 D-o fi lăntușu meu rupt,
 Să știi că murgu s-a dus ;
 D-o fi lăntușu tăiat,
 Murgu meu este furat !
 Văzu lăntușu tăiat
 Și murgu că e furat.
 El îndată s-a sculat
 Și să-l cate a plecat.
 Cătă ici, cătă colea,
 De urma murgului nu da ;
 Păn' la nisipu Nistrului
 Găsi urma murgului ;
 Cuțit dîn brîu că scotea,
 Papură dîn Nistru tăia
 Și d-o pliută îmi făcea ;
 Pă plută Nistru trecea
 Și pe murgu mi-l găsea.
 Murgu păștea priponit

Și furu dormea lungit.
Binișor că se ducea,
Furca-n piept că-i înfigea
Și după ce-l judeca,
Capu furului tăia,
Pă murgu încălica,

Nistru-n not el că trecea
Și dă drum își căuta.

Auzit de înv. I. Florescu de la
Florea Drăgan, com. Bragadiru,
jud. Teleorman.

107

Stan din Bărăgan

Departe, vere, departe,
Nici departe, nici aproape,
Tocmai calea jumătate,
La mijlocu cîmpului,
La puțu porumbului,
Unde fir de iarbă nu e,
Numai dalbă coaleie,
Cine, neică, că-mi mergea ?
Să vezi, Stan din Bărăgan.
Dar el, neică, ce-mi făcea ?
Peste cîmp că se uita,
Trei cîrlăiori năzărea,
Trei cîrlăiori gălbiori,
Pe spinare negrișori ;
Și de nare,
O strîinare,
Și-mbuiestru-n fuga mare.
El, neică, ce mi-și făcea ?
Îndărăt că se-ntorcea
Și lua coasa și gresia
Și-ndărăt mi se ducea
Și de coasă s-apuca.
Dar el, neică, ce-mi cosea ?
Tot secară,
Cu negară,
Tocmai o vară cosea
Și de arcan s-apuca.
Împletitura dintr-o vară,

Îi muriră copiii de foame !
Cînd arcanul că-l sfîrșea,
La spinare că-l lua,
Și-unde, neică, mi-l trăgea ?
La puțu lui Ciorăpiel,
Ciorăpiel ăl voinicel,
La stupina cea bătrînă,
Care e aproape de fîntînă.
Sghiabu de apă-l umplea
Și arcanu mi-așeza,
De furcă mi le lega,
În dosu furcii se da
Și puțin mi-l scîrțîia,
Pîn' cîrlăiorii venea.
Apă, neică, că mi-și bea,
Pe lîngă sghiab se juca,
Pînă-n arcane că da.
Cînd ei prinși că se vedea,
Odată că se uzmea,
Furcă din pămînt scotea ;
Unde furca se trîntea,
Groapă de bordei făcea ;
Și unde ciutura cădea,
Gropi de grîu mi se săpa.
Dar Stoian ce mi-și făcea ?
De necaz, frate, ce-avea,
Barba albă-și jumulea,
Mustăți roșii că-și rupea.

Un cârlan i se oprea,
 La salcia cocoșată,
 Unde s-a mai umbrit odată.
 Dară Stan că mi-i afla
 Și pînă tîrg că se plimba ;
 Lua trei traisti și trei căpestre,
 Tot căpestre de bumbac,
 Cum șade la jugani drag.
 El la ei că se trăgea,
 Căpestrele-n cap le-așeza.
 Paloș de la brîu scotea,
 Arcanele le tăia,
 P-âl mai mare încăleca,
 Și unde, neică, mi-și mergea ?
 Colea-n tîrg la Nîjloveț,
 Und' se vînd cârlani cu preț.
 Cînd cârlanii sforăia,
 Din picere svăpăia,
 Coccoane se spăimînta,
 Ape că se turbura,
 Livezi verzi că se-ncurca,
 Munții se cutremura.
 Pînă turcii că-mi sosea,
 Cît cerea atîta-i da,
 Opt sute de lei că-i da
 Și-ndărăt mi se-ntorcea.
 Și cu cin' că se-ntîlnea ?
 Vezi, cu Stan din Piersica,
 Omul cel de nimica,
 Călare pe Galbina.
 Din guriță că-mi striga :
 — Măi unchiule Stane,
 Tu, frate, nu mi-ai văzut
 Trei cârlăiori galbiori,
 Pe spinare negrișori ?
 Dar el, frate, ce zicea ?
 — Măi nepoate Stane,
 Aseară, pe la o vreme,
 Colea-n tîrg la Nîjloveț,
 Unde se vînd cârlani cu preț,
 Trei cârlani a rinchezat,

Coccoane s-a spăimîntat.
 — Dacă este vorba așa,
 Adu pe Galbina-ncoă.
 După ea descăleca
 Și Stan, frate,-ncăleca,
 Și-unde, neică, mi-o trăgea ?
 Tocmai în tîrg la Cladova,
 Und' se vinde Galbina.
 Cînd Galbina mi-ajungea,
 Odată că-mi sforăia,
 Cura turcii ca bura.
 Cît cerea, atîta-i da,
 Cinci sute de lei că-mi lua,
 Stan în pungă le băga
 Și-ndărăt mi se-ntorcea.
 Cînd de Stan s-apropia
 Și căciula o lepăda.
 Din guriță că striga ;
 — Măi nepoate Stane,
 N-a fost Galbena a ta,
 Ci ți-a fost, vezi, de furat,
 Și-n tîrg, frate, m-a apucat,
 Cinci galbeni din pungă-am dat
 Și căciulița din cap.
 Ce-am pățit pîn-am scăpat !
 Dacă vedea Stan așa,
 Mîna-n pungă c-o băga,
 Cinci galbeni că scotea
 Și-ndărăt că-i înturna.
 Ziua bună că-și lua,
 Acasă că se ducea.
 Dar nevasta l-întreba :
 — Pe Galbena n-ai găsit,
 Pe Galbena ce-ai făcut ?
 — Eu, nevastă, m-am întîlnit
 Cu unchiu Stan
 Și pe Galbena i-am dat,
 Și el, frate, că s-a dus
 Icea-n tîrg la Nîjloveț,
 Und' se vînd cârlani cu preț ;
 Și-n tîrg că l-a apucat,

Cinci galbeni din pungă-a dat
 Și căciulița din cap.
 Îndărăt i-am întornat.
 Dar nevasta ce zicea ?
 — Asta nu e minciuna,
 Că ești Stan din Piersica,
 Omu cel de nimica !
 Dar nevasta ce-mi făcea ?
 Toată noaptea bombănea,
 Pîn' cîrlanu-i aducea.

Cam așa pe supt nimiez,
 Îmi sosea și Galbina,
 Cu toți mînjii după ea.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Stancu Ion din Cucuieți
 (Teleorman).
 Acest cîntec este o variantă pres-
 curtată a celui intitulat *Juganii*
 din colecția d-lui G. Dem. Teo-
 dorescu, p. 688 sq.

108

Lună, luminiță

Lună, luminiță,
 Dă-mi și mie-o luminiță,
 Că am însărat
 Depărcior de sat,
 Cu cîinii mă bat ;
 Numai o cățea nu mă bate.
 Am doi căișori,
 Vineți porumbei ;
 Nu sînt de furat,

Sînt de cumpărat
 Din sat din Bîrlad,
 De la popa Vlad ;
 Bani am numărat
 La raze de lună,
 Pe chei de fîntînă.

Culeasă de Constantin Stănescu,
 învățător diriginte din com. Ga-
 licea Mare, plasa Cîmpu, jud.
 Dolj.

109

Cine mi-i voinic lotrean ?

Frunzuliță leuștean,
 Cine mi-i voinic lotrean
 Să meargă cu mine-un an,
 Să mi-l pui d-un căpitan ?
 — Căpitane de județ,
 Ce tot mă ții la coteț
 Pentr-un pui de mînzuleț ?

Și dă-mi drumu pe la prînz,
 Ți-l aduc, f...-l de mînz ;
 Și dă-mi drumu la amiază,
 Să ți-l aduc murg și breaz !
 Căpitane din Ardeal,
 Ce mă ții închis d-un an,
 Pentr-o iapă și-un cîrlan ?

268

Și iapa a murit de slabă,
 Cîrlanu l-am dat de gloabă.
 Și-mi luai șaua la spinare
 Și-ajunsei pe drum la vale ;
 Dar un nebun de rumân
 Priponise iapa-n drum.
 Mă făcui șaua d-a pune,
 Mă făcui d-a-ncăleca ;
 Îi dam pintene să stea,
 Ea mai tare că fugea ;
 Iapa Giurgiu aproia,
 Bune parale că lua.
 Dar băiatu ce-mi făcea ?
 Șaua din spinare c-o lua
 Și-apuca pe Cîmpina,
 Se-nîlîni cu Galbina.
 Șarga neagră pe spinare
 Pe subt foale rotoagoale,
 Pintegoagă de picioare,
 Stremurată de o nare
 Și-n buiestră-n fuga mare.
 Dar nu era singurea :
 Cu cinci cîrlăi lîngă ea,
 Și-avea șapte jugaiori,
 Cum ți-este drăguț de ei.
 El pe Șarga-ncăleca,
 Drumul d-a lungul că-l lua.
 Frunzulină măr de-l creț,

Se ducea la Magloveț,
 Se face d-un tîrguleț,
 Und' se vînd cîrlani cu preț.
 Acolo cînd mi-ajungea,
 Bune parale că-mi lua ;
 Păgubașu că-mi sosea,
 Mîna cu ciocoi da,
 Frumușel că mi-l lega,
 La judecată-l ducea,
 Acolo că-l întreba :
 — F . . . -ți mama ta de hoț,
 Cum faci cînd furi caii toți ?
 — Frunzuliță de măslină,
 Eu iau iapa cea bătrînă,
 Și cîrlanii vin pe urmă ;
 Eu merg din gură cîntînd
 Și cîrlanii nechezînd !
 Dar băiatul ce-mi făcea ?
 Mîna stîngă c-arunca,
 Bune parale le da
 Și boierilor le zicea :
 — Măi boieri, măi dumneata,
 Să-mi dați la mînă bilet,
 Să trec Dunărea-ndărăt,
 Că am vii și am moșii,
 Și nevastă cu copii !

Auzită de Chr. N. Țapu de la
 Ion Preuteșescu din Novaci-Gorj.

Cîntecul lui Sbangă haiducu

Frunză verde de savat,
 Sub un lomuleț de gard
 Șeade Sbangă pitulat,
 Nebăut și nemîncat ;
 Trăiește cu zilele

Pîn-apune soarele,
 Să-și ia iepingelele,
 Să-și umplă pistoalele,
 Lovească vîlcelele,
 Pe la toate gazdele.

Frunză verde de-o lalea,
 La o gazdă că mergea
 Și din gură-așa zicea :
 — Gazdă, găzduțica mea,
 Dă-mi o coaje de mălai,
 Să-ți prinz o stavă de cai,
 Și c-un fir de usturoi
 Să-ți aduc pluguri de boi !
 Frunză verde de susai,
 Îmi dete coaja de mălai,
 Mîncai și mă săturai,
 Luai căpăstru și plecai,
 Mă suii p-ăl deal de plai,
 Văzui o stavă de cai
 Și-aruncai căpăstru-n ei,
 Cunoscui că nu-s ai mei,
 Aruncai și-un drob de sare,
 Armăsar să nu mă omoare.
 Frunzuliță de făsui,
 Dacă văzui și văzui,
 Aruncai și o tîrsină,
 Prinsei iapa cea bătrînă,
 Nădejdea cîrlanilor,
 Muma armăsarilor.
 Frunză verde de susai,
 Și-apucaii de-ncălecai,
 Drumu-nainte-mi luai.
 Frunză verde de sulfînă,
 Descălecai la fîntînă
 Și mă uitai după mine.
 Aoleo, ce-mi pare bine,
 Toți cîrlanii venea bine !
 Frunză verde de-o lalea,
 Boierii cînd auzea,

Frunză verde trei migdale,
 Că mi-a ieșit Sbangă-n țară,
 Dar boierii ce-mi făcea ?
 Potere că ridica
 Și pe Sbangă că-l prindea,
 La coteț că-l închidea.
 Frunză verde de-o lalea,
 Sbangă din gură-mi zicea :
 — Aluniță de măr creț,
 Căpitane de județ,
 Ce mă tot ții în coteț
 Pentru-ăl pui de murguleț ?
 Că l-am vîndut fără preț ;
 L-am vîndut cu cinci parale,
 Că n-aveam de cheltuială.
 Frunză verde trei migdale,
 Făcu Sbangă de parale
 Și se plimba pe culare,
 Se întîlnea cu frații în cale.
 Cu frații lui se vorbea :
 — Care plastă s-o lovim ?
 — Frunză verde busuioc,
 Lovim plasta din mijloc,
 Că sînt popi și protopopi !
 Verde frunză de-o lalea,
 Sbangă din gură-mi zicea :
 — Ba, ba, ba, fraților, ba,
 Hai în plasa Blahnița
 Că luăm franci cu traista,
 Rublele cu postava !

Culeasă de înv. G. Giurumescu
 de la Șerban Vasilescu din com.
 Ruptura, plasa Motru de Jos, jud.
 Mehedinți.

Cîntecul lui Sacală

Pe cel drum cam părăsit,
 Părăsit cam de demult,
 Cu negare-acoperit,
 Tare-mi vine d-un voinic,
 D-un voinic cam ortoman,
 C-un cal negru dobrogean.
 Se făcea de se trăgea
 La herghelia sultanului,
 Hanului, sultanului.
 Acolo cînd se ducea,
 Ocol hergheliei da,
 Pe herghelegiu nu-l găsea.
 În herghelie că intra,
 În staroștea juganilor,
 În fătătorea iepelor,
 Acolo, frate, îl găsea,
 Adormit cu fața-n sus,
 Părea din lume că-i dus,
 Cu arcanul căpătîi,
 Cu paloșu-atîrnat în cui.
 Dar Ortoman ce-mi făcea ?
 O palmă bună că-i da
 Și din somn că mi-l trezvea.
 El din somn se deștepta
 Și lui Ortoman zicea :
 — De ce pe min' mă suduiești
 Și cu palma mă plesnești ?
 Eu sînt herghelegiu sultanului,
 Hanului, sultanului.
 Aici sultanul m-a rînduit
 De cînd eream copil mic,
 Ca să stau să stăruiesc,
 Herghelia să i-o păzesc.
 La capul arcanului
 Este-o iapă vinecioară,
 Pintenoagă de picioare,

Cînd pe ea îi încăleca,
 Toată herghelia după ea se ia.
 Dar cel viteaz ce-mi făcea ?
 Șaua pe ea că-mi pune
 Și pe dînsa-ncăleca.
 Ea trăgea de se ducea,
 Toată herghelia mi-o lua.
 Herghelegiu singur rămînea,
 Începea, frate, d-a plîngea,
 Băga mîinile în sîn
 Și plîngea ca un nebun.
 Herghelegiu ce făcea ?
 La sultan că se ducea,
 Sultanul bine pricepea
 Că la dînsu el venea,
 Că i s-a-ntîmplat ceva.
 Sultanu că-l întreba :
 — Ce-ai pățit, herghelegiu,
 Herghelegiu, ciorbagiu ?
 Începea d-a mi-i spunea
 Cum el, frate, pătimea.
 Dar sultan ce mi-ș' făcea ?
 Potera după el trimetea,
 Pe voinic că mi-l găsea
 În tîrgu din Cîmpina,
 Unde jugani că vindea.
 Începea l-împrejura
 Și pe dînsul mi-l lega,
 Și frumos, frate, l-bătea
 Cu sfîrcu gîrbaciului
 Pe fața obrazului.
 Herghelia și-o aduna,
 Înapoi că se-ntorcea,
 Punea masa și mîncea.
 De steajăr pe el că-l lega,
 O pînză d-americă lua,

Frumos, frate,-o cătrănea,
P-acel hoț înfășura,
Atuncea că mi-l lumea,
Cum pe el, frate,-l chema.
Turcu-aci bea, chiuia,

Sacal'-ardea și plesnea,
F...i crucea mini-sa !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
lăutarului Cristea Cobzaru, din
Tîrgu Jiu.

112

Cîntecul lui Radu

Foaie verde salbă moale,
De la București la vale,
La Focșani pe valea mare,
Cîte care cu povară,
Toate-mi suie și-mi pogoară ;
Numai carul Radului
Nici nu suie, nici coboară,
Bate boiii de-i omoară.
Foaie verde și-o lălea,
Răduleasa ce-mi zicea ?
— Radule, soția mea,
Nu-mi bate bou de cea,
Că e zestrișoara mea,
Care mi-a dat-o maica
Să m-arînesc eu cu ea,
Din copilăria mea !
Iară Radu ce-mi zicea ?
— Foaie verde trei grante,

Cîte drumuri lungi și late
Tot de Radu sînt călcate
Și de care ferecate ;
Numai drumul Giurgiului
Și cu-al Calafatului
Dete boii dracului !
Foaie verde de năut,
Hai, puică, la Cîmpulung,
Să văz caii cum se vînd
Și păgubașu plîngînd,
Și hoții bînd și mîncînd ;
Iar cînd fu la adălmaș,
N-aveai loc de păgubaș,
Și hoții bea și mînca,
Păgubașii toți plîngea,
Și Radu se înveselea.

Auzit de la Ghiță Schiopu din
R.-Vîlcea, cules de Chr. N. Țapu.

113

Alde Nae din Vădeni

Foaie verde trei coceni,
Este Nae din Vădeni
Și cu cîțiva orașeni,

Cu Ioniță Pițigoi
Și mai e unul Băloi
Ce face dintr-un pol doi.

272

Ei nu fură, ci hoțesc,
Joia-n târg le tălmăcesc,
Cu Scurtu din Măgherești
Și cu Cocoș din Bălcești.
Joia-n târg ei se strîngea,
La Pițigoi se ducea,
Mare masă-i aștepta,
Gătita de Ilinca.
De la masă se scula,
Podu Jiului trecea,
La un popă se oprea,
Doi inși în curte intra,
Sus pe scări că se suia,
De ușa că-mi împingea,
Ușa-nchisă că-mi erea.
Zamfirache ce-mi făcea ?
Ușa popii că spârgea
Și în casă că-mi intra.
Popa un băiat avea,
Ușa deschisă vedea,
Pușca-n mînă c-o lua
Și-ndată o slobozea,
Pe Zamfirache-mpușca

Și pe Cocoș îl rănea.
Iară Cocoș ce-mi făcea ?
Jos pe scară că se da,
La tovarăși că mergea
Și din gură-așa zicea :
— Încălcați
Și haideți,
C-am hoțit cît am hoțit,
Aicea ne-am prăpădit !
Sus pe cai încăleca,
Către oraș că pleca,
La Pițigoi că mergea,
Masă mare-i aștepta,
Gătita de Ilinca.
Iară Cocoș ce făcea ?
De pe cal descălica,
La hodaie că mergea,
Aprindea de-o lumînare
Și vedea rana lui mare,
A doua zi Cocoș moare.

Cules de Chr. N. Țapu din co-
muna Novaci-Gorj.

III

Păstorești

114

Miorița

P-un picior de munte
Scoboară oi multe,
Multe și cornute
Și mai multe sute.
Și cin' le trăgea
Și cin' le mîna ?
Vătafu Ion,
Ca el nici un om,
Fecior de mocan
Și de mocîrțan,
Adus din Ardeal.
Da' Ion mi-avea,
Mi-avea o mieluşică,
Mîndră frumuşică,
Cu lîna plăviţă,
Cu patru cornițe,
Cu cîte-o piatră nestimată
Ce-mi luminează noaptea toată.
Cînd simţea de vreme rea,
Trăgea oile la perdea.
Și simţea de vreme bună,
Trăgea oile la pășune,
Unde iarba e mai bună.
Vin nouă ciobani

De la Poienari,
Tot prima-primari,
Cu căciuli de urs,
Că nu sînt supuși,
'Nalte și moțate,
Pornite pe spate,
Cată strînătate.
La Ion mergea,
La oi că-i băga,
Cu oile-i pornea.
Măre, se vorbea
Ca ei să-l omoare
Pe vătafu Ion,
Ca el nici un om.
Miaua mi-auzea
Și mi se-ntrista,
La Ion mergea.
Ion mi-o vedea
Și el mi-o-ntreba :
— Dragă mioriță,
Cu lîna plăviță,
Ce mi-ești tristișoară,
Drăguță mioară ?
— Ioane, Ioane,

Vătafe Ioane,
 Ai nouă ciobani
 De la Poienari,
 Tot prima-primari,
 Măre, s-au vorbit
 Și s-au sfătuit
 Și-au făcut prinsoare
 Ca să te omoare !
 Ion că-i spunea :
 — Dragă mioriță,
 Cu lina plăviță,
 Ei de m-or urî
 Și m-or omorî,
 Ei tot să mă îngroape
 La stîna aproape,
 În strunga de oi,
 Să fiu tot cu voi,
 Cam în dosul stîinii,
 Să-mi aud cîinii !
 Foaie verde micșunea,
 Ciobanii că sosea
 Și mi-l omora.
 Und' mi-l îngropa ?
 Cam în dosul stîinii,
 Ca s-auză cîinii.
 Stîlp ce mi-i puneă ?
 Căvălașul lui.
 Crivăț că-mi bătea,
 Cavalul urla,
 Pe Ion jelea.
 Dar ei ce-mi făcea ?
 Ei mi se uita
 Și ei ce-mi vedea
 D-o cucie verde
 Zburînd prin livede,
 Cu doi călușei

Vineți, porumbei,
 Lucii ca șerpîi
 Și iuți ca șoimii.
 Dar cine-mi mîna,
 Cine-i biciuia ?
 D-un mic mocănaș
 Cu glugă-ntre spete,
 Cu baieru de bete ;
 Fuge nu se vede,
 Biciu cu zorzoane,
 Fug caii să moară.
 Cucia-mi venea,
 Măre, mi-aducea
 D-o călugăriță
 Albă la peliță,
 Neagră la hăiniță.
 Ia tîrlă-mi trăgea,
 Pe Ion striga :
 — Ioane, Ioane,
 Vătafe Ioane !
 El nu răspundea.
 La mormînt mergea
 Și ea mi-l jelea
 Și mi-l deștepta.
 În brațe că-l lua,
 În cucie mi-l puneă
 Și-acasă că mi-l ducea.

Culeasă de Chr. N. Țapu din
 gura cobzarului Stancu Ion din
 Cucuieți (Teleorman).
 Această baladă este o variantă
 modificată a *Oaiei năzdrăvane*
 din colecția d-lui G. Dem. Teo-
 dorescu, p. 435 sqq. și a *Mioriței*
 din colecția lui V. Alecsandri,
 p. 1—3.

Ciobanul

Foie verde bob dă linte,
 'Nainte, 'nainte,
 P-ăl picior dă linte,
 Pîn tufe mărunte,
 Coboară-m', coboară,
 P-ăl picior dă munte,
 O mie cinci sute,
 Tot mieori cornute ;
 P-ale vâlceni mari,
 Tot oi d-ale mari ;
 Pă vâlcele mici,
 Tot mieluşei mici.
 Dar cin' le coboară ?
 Cei nouă ciobani,
 Tot din Poienari,
 Toţi sînt veri primari,
 Sînt buni verişori,
 Din nouă surori !
 Dar ei se vorbea
 Şi să sfătuia :
 Stăpîn să-şi omoare
 Şi să mi-l îngroape
 În tîrla oilor,
 În jocul mieilor.
 Cîrligelul lui,
 Ei ca să i-l puie,
 Stîlp la cap să-i fie ;
 Gluguliţa lui,
 Tronu trupului ;
 Fluieraşul lui,
 Ei ca să i-l puie
 Într-un vîrf de pleop ;
 Cînd vîntu o bate,
 Pîn el o străbate,
 Fluieru o zice,
 Oile s-or strînge,
 Oile l-or plînge

Cu lacrimi dă sînge.
 Şi ei că să-i ia
 Oili şi banii,
 Cîinii şi măgarii,
 Şi cu toţi să treacă,
 Bine să trăiască
 În ţara turcească.
 Iar cea oaie buclăie,
 Care-i făcuse turma,
 Mergea-n fruntea oilor,
 Mînca fruntea florilor.
 Dă simţea dă vreme rea,
 Trăgea oili-n perdea ;
 Dă simţea de vreme bună,
 Trăgea oili-n păsciune.
 Ea dacă-auzea,
 Pă urmă rămunea,
 La ei asculta.
 Stăpîn d-acasă venea,
 Pă urmă dacă-o găsea,
 El din gură îi zicea :
 — Tu oiţa mea,
 Care mi-ai făcut turma,
 Erei fruntea oilor,
 Mîncai fruntea florilor.
 Dă simţei dă vreme rea,
 Trăgeai oili la perdea ;
 Dă simţei de vreme bună,
 Trăgeai oili-n păsciune ;
 Dar acum nu ştiu, iarba nu-ţi mai
 place,
 Ori fun semn că ţi se face ?
 Dă turma tu mi-ai lăsat,
 Lupu fi te-ar fi mîncat !
 Iar oaia că îi zicea :
 — Ba, stăpîne, ba !
 Nu mă blestema,

Că lupu m-o mânca,
 Turma ți-o rămunea.
 Mie iarba-m' place,
 Semn nu mi să face.
 Dar cei nouă ciobani,
 Tot din Poienari,
 Toți sînt veri primari,
 Sînt buni verișori,
 Din nouă surori,
 Ei că s-au vorbit
 Pă tine să te omoare
 Și să mi te-ngroape
 În tîrla oilor,
 În jocu mieilor.
 Iar cîrligul tău,
 Ei ca să ți-l puie,
 Stîlp la cap să-ți fie ;
 Gluga să ți-o puie,
 Tron la trup să-ți fie ;
 Fluierașu tău,
 Ei ca să ți-l puie
 Într-un vîrf dă pleop ;
 Vîntu cînd o bate,
 Pîn el o străbate,
 Fluieru o zice,
 Oili s-or strînge,
 Pă tine te-or plînge
 Cu lacrimi de sînge.
 Iar ei ca să-ți ia
 Oili și banii,
 Cîinii și măgarii ;
 Și cu toți să treacă
 În țara turcească.
 Stăpîn d-auzea,
 Rău, frate,-i venea,
 El pă gînduri sta,
 Și să otărî
 Oi a năpusti.
 Luă ciomagu la spinare
 Și cavalu-n suptioară,
 Ș-apucă pă drum la vale,

Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că-m' mergea
 Și mi se-nțîlnea,
 Să-nțîlnea cu Țiganu-n cale :
 — Bună ziua, Țiganule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu !
 (Țiganu cîntă o țigănească.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale !
 Și el că mergea
 Și el să-nțîlnea,
 Să-nțîlnea cu Rumânu-n cale.
 — Bună ziua, Rumânule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia cîntă-m' cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Rumânu zice o horă.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea
 Și el să-nțîlnea,
 Să-nțîlnea cu Sîrbu-n cale :
 — Bună ziua, Sîrbule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-mi cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Sîrbu zice sîrba.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea,

Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu Turcu-n cale.
 — Bună ziua, Turcule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Să zice un cîntec turcesc.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea,
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu Grecu-n cale.
 — Bună ziua, Grecule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenul.
 (Să zice un cîntec grecesc.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu Cazacu-n cale.
 — Bună ziua, Cazacule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Să zice căzăceasca.)
 — Nu-ri' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu Unguru-n cale.

— Bună ziua, Ungurule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Să zice ceardașu unguresc.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că-m' mergea
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu Neamțu-n cale.
 — Bună ziua, Neamțule !
 — Mulțumim, ciobanule !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Să zice o polcă.)
 — Nu-m' sună opinca,
 Nu-ți dau galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale,
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el că mergea
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu mocanu-n cale.
 — Bună ziua, mocane !
 — Mulțumim, ciobane !
 — Ia să-m' cînți cîntecu,
 Să-m' sune opinca,
 Să-ți dau galbenu.
 (Să zice mocăneasca.)
 — Mi-a sunat opinca,
 Mi-ai luat galbenu !
 Ș-apucă pă drum la vale
 Tot plîngînd dîn ochi cu jale.
 Și el să ducea
 Și el să-ntîlnea,
 Să-ntîlnea cu lupu-n cale !
 — Bună ziua, lupule !
 — Mulțumim, ciobanule !

— Lupule, frumușelule,
 Dolofănelule,
 N-ai văzut oile mele ?
 — Eu, frate, că le-am văzut,
 Frumușă! că le-am păscut.
 Pă vâlcele tot picere,
 Pă costițe * tot cornițe,
 Pă la fîntîni căpățîni.
 Stăpînu cînd auzea,
 Rău atunci îi venea
 Și cădea jos și murea !
 Ciobanii dacă-l afla,

Ei, frate, că mi-l lua
 Și, frate, mi-l îngropa
 Tot în tîrla oilor
 Și în jocul meilor.
 Iar stîlp dîșii ce-i făcea ?
 Cavalu că i-l puneă,
 Și cînd vîntul îm' bătea,
 Cavalul așa zicea :
 (Acu' să zice un cîntec de jale
 întocmai ca din caval.)

Culeasă de I. Florescu, învățător,
 de la Florea Drăgan din com.
 Bragadiru, jud. Teleorman.

116

Cîntecul lui Costea ciobanu

Pe cîmpul Tighinii
 Și p-al Tighinușii,
 Pe valea Bărâii,
 La colțul dumberăvii,
 La tîrla Costiei,
 Că mi-a-ntîns perdelele,
 Pe toate vâlcelele,
 Ca să-i fete oile.
 Așa-i fată oile,
 Cum sînt vara ciupercile.
 Și are Costea oi mărunte
 Cîte pietricele-n munte ;
 Are Costea mielușei,
 Cît sînt vara brebenei ;
 Are Costea mielușele,
 Cît sînt vara viorele.
 Și mai are Costea, are
 D-o miorea,
 Nu mi-este-n lume ca ea.

În trup mi-e de șapte palme
 Și-n cap mi-e cu patru coarne ;
 În vîrful cornițelor,
 Cîte-o piatră nestimată
 Dă lumină noaptea toată, —
 Pe lumina pietrilor
 Ducea seama oilor, —
 Cu lînița zugrăvită,
 Cu unghiile poleițe.
 Cînd simte de vreme bună,
 Trage oile în păștiune ;
 Cînd simte de vreme rea
 Trage oile-n perdea.
 Tot mai are Costea, are
 Vreo cincizeci de cîini bătrîni
 Care-mi păzesc pe la stîni ;
 Vreo cincizeci de cățelandri
 Care păzesc pe la mandre,
 Vreo cincizeci de pușlătei

* În original greșit : costițe (n. ed.).

Cari păzesc pe la odăi.
 Mai are Costea, are
 Pe Doalfa, cătea bătrână ;
 De bătrână ce era,
 Dinții-n gură nu mai avea ;
 Ședea-nvăluită-ntr-o lînă
 Și lătra noaptea la lună.
 Mai are Costea, are
 Pe Togan,
 Cîine d-un an,
 Cu capul ca de cîrlan,
 Că ședea el noaptea-n c...
 Și păzea nouă stîni.
 Azi mi-e luni,
 Mîine mi-e marți,
 Pleacă Costea la Galați,
 Cu măgarii-nsămărați,
 Să ia tărițe
 La oițe
 Și bolovani
 Pe la cîrlani,
 Opinci pe la ciobani,
 Iminei
 La vătășei.
 Cu Fulga-n cale se-ntîlnea,
 Bună ziua lor că-și da :
 — Bună ziua, nene Costeo !
 — Mulțumescu-ți, nene Fulgo !
 Alei, nene Fulg bătrîn,
 F... bărbuța în c...,
 Tu rău, frate, oi înflămînzi,
 Tu la mine ca să vii
 Și ca frate că ți-oi da
 Un berbece de frigare,
 O mioară d-o căldare,
 Brînză dulce din sădilă,
 Cașcaval din comanic,
 Cum stă bine la voinic.
 Pe mine să nu mă strici.
 Alei, nene Fulg bătrîn,

Lasă-te de haiducie,
 Vin' cu mine-n ciobănie,
 Căci mai bine-o să ne vie !
 — Alei, nene Costeo, nene,
 Lasă-te de ciobănie,
 Vin' cu mine-n haiducie,
 Că mai bine-o să ne vie !
 Iar Costea că mi-și pleca,
 Ziua bună că-și lua,
 Fulga-n urmă rămînea,
 În vale că-mi cobora,
 Cîncizeci de haiduci avea.
 Haiducii că mi-l vedea :
 — Alei, nene Fulg bătrîn,
 F...-mi-ți bărbuța-n c...,
 De cînd, frate, tu te-ai dus,
 Vinul în ploscă s-a acrit
 Și pîinea s-a mucețit.
 Cînd mai rău ne-am mînia
 Și pîn cîngi că te-am lua,
 Giaba de viața ta !
 Iar Fulga că le striga :
 — Voi, voinicilor,
 Luați-vă după mine,
 La măgura cea surpată,
 Unde-am mai urlat odată,
 Alții ca cîinii să lătrați,
 Alții ca lupii să urlați,
 Alții chiote să-mi dați.
 Cîinii Costii mi-o auzi,
 După voi s-o-nșirui ;
 Eu în tîrlă mi-oi intra,
 N-oi lua una, n-oi lua două,
 Voi rupe turma drept în două ;
 Tot fruntea berbecilor,
 Fala negustorilor,
 Nădejdea stăpînilor.
 Cîinii Costii c-auzea,
 După ei se-nșiruia ;
 Fulga-n urmă rămînea,

La tîrlă că se ducea,
 Iar Doalfa că mi-l ochea :
 — Vino, vino, Fulg bătrîn,
 F...-mi-ți bărbuța-n c...,
 Că mai am doi dinți în gură,
 Aia am să-i rup în tine !
 Pe Dolfa somnu o fura,
 Fulga-n tîrlă că intra,
 Turma-n două mi-o rupea,
 Dindărăt că le lua
 Și-n vale le cobora.
 Cînd voinicii le vedea,
 Unii, frate, că-mi tăia,
 Alții, frate,-mi jupuia.
 Alții focuri că-mi făcea,
 Alții, neică, că-mi frigea,
 Alții pîn gură lua,
 De-și mai ținea inima.
 Ia vezi Fulga cel bătrîn,
 Că ședea p-un buștean
 Și rodea d-un ciodălan.
 Azi mi-e luni,
 Mîine mi-e marți,
 Vine Costea din Galați
 Cu măgarii înșămărați,
 Cu bolovani
 Pe la cîrlani,
 Cu opinci pe la ciobani,
 Cu țărițe
 La oițe.
 Cînd Costea acas' că venea,
 Oile la strungă le da ;
 Nu venea lăptile la măsură,
 Nici brînză la-nchegătură.
 Zerul, frate, că-l lua
 Și pîn cofe că-l puneă,
 Toți dulăii că-i striga,
 Nici dulăii nu se sătura.
 Dar Costea ce mi-ș' făcea ?

Brațul de zburături umplea,
 Toți cîinii zburătura,
 Numai Dolfa rămînea ;
 De trei ori tîrla o ocolea,
 La gura tîrlii venea,
 Ea din gură că zicea :
 — Nu mă bate, măi stăpîne,
 C-am slujit la moș d-al tău,
 Am slujit la taică-tău.
 Vine vremea și la tine,
 Nu mă bate, măi stăpîne,
 Ia-te tu după mine,
 La izvoru rece de mult,
 Numai de Dolfa știut.
 Unde Costea c-auzea,
 Cîrligu-n mîină că lua,
 Dolfa-nainte mergea.
 De picior amelînța,
 P-o nare că șuiera.
 Cînd în vale se uita,
 Costea oile vedea,
 Ca cîinii la zahana ;
 Fulga pe buștean ședea
 Și rodea d-un ciodălan.
 Dolfa cînd îl vedea,
 Din deal se repedea
 Și de vîină l-apuca.
 Costea că mi-ș' striga :
 — Ține, Dolfo, acilea,
 Mare bacșiș ți-oi da !
 Pîină Costea că-mi sosea,
 Cincizeci de voinici pleca,
 Pîn păduri se-mprăstia,
 Numai Fulga rămînea.
 Costea mîna pe Fulga puneă,
 La răspîntie îl ducea,
 Din guriță-l judeca :
 — Bine, Fulgo, dumneata,
 Ce rău, frate, ți-am stricat,

De pe mine m-ai furat ?
 Nu m-ai furat cum se fură,
 N-ai luat una, n-ai luat două,
 Mi-ai luat turma drept pînă două,
 Tot fruntea berbecilor,
 Nădejdea stăpînilor.
 Tu mi-ai furat haiducește,
 O să-ți car eu ciobănește.
 Cîte o bucată tăia,
 La răspîntie-arunca ;
 Toți dulăii că-i striga,

Nici dulăii nu-l mîncă,
 D-al dracului ce era.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Văleanu din
 Roșiori-de-Vede.

A se confrunta acest cîntec cu
Fulga din colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 509 sqq, și cu
Gealip Costea, p. 513 din aceeași
 colecție și cu varianta *Dolca* din
 colecția lui V. Alecsandri, p. 54—
 56.

117

Costea și Fulgea

Costea cînd s-a ciobănit
 Și Fulgea s-a haiducit,
 Ei amîndoi s-au vorbit :
 — Măre, Fulgeo, măre,
 Cînd ți-o fi dor de carne,
 Tu să vii la tîrla mea,
 Să-ți dau o miea de căldare
 Ș-un berbec de frigare,
 Ș-un notior de pristos,
 Să vă fie de folos.
 Da' Fulgea nu vrea așa,
 Și înșelător ce era,
 Înșelător de șapte domni,
 Nouă haiduci că-mi avea
 Și cu ei că se vorbea,
 Cînd soarele scăpăta,
 Unii ca cîinii lătra,
 Alții ca lupii urla,
 Cîinii Costii să-i înșele.
 Și turma că mi-o rupea,
 Jumătate, a treia parte.
 Dimineața se scula
 Și peste oi se uita,

C-avea o miea ocheșă,
 Și pe aia pricepea
 Că oile nu era,
 Nici laptele la mulsoare,
 Nici cașul la stricătoare.
 Costea o băzdoagă lua
 Și peste cîmp că pleca.
 — O, Gudă bătrînă,
 Ia vin' după mine.
 Și coala-ntr-o tufă verde,
 Micșorel focșor se vede,
 Nu știu focu-i potolit,
 Ori de haiduci ocolit.
 El acolo c-ajungea.
 Unii la frigări frigea,
 Alții la căldări băga,
 Alții-ntorcea la belciuge,
 Ca să fie carnea dulce.
 — Bună sara, frate Fulgeo,
 Tu cînd mi te-ai haiducit,
 Eu atunci m-am ciobănit,
 Noi amîndoi am vorbit
 Ca să vii la tîrla mea

Să-ți dau o miea de căldare
Și-un berbec de frigare,
Și-un notior de pristos,
Să vă fie de folos.
Și tu, frate, așa n-ai vrut.
Ești un hoț de nouă țări,
Înșelător de șapte domni.

Ține, ține, frate Fulgeo,
Să dau o dată ciobănește,
Să răspundă haiducește.

Cules de Constantin Stănescu de
la Stana M. Ghiță din Giubega,
Dolj.

IV

Despre curtea feudală

118

Cîntecul lui Manolea

Pe Argeş în sus,
Pîn cel aluniş,
Pîn cel cărpiniş,
Plimbă-mi-se poartă
Domnul Negru-Vodă,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Cu Manole, zece,
Care mi-i şi-ntrece.
El că mi-ş' căta
Loc de case bune
Şi d-o mînăstire,
Facă-o pomenire.
El că se-ntîlnea
C-un noiaş
Purcăraş,
Din fluier cîntînd,
Porcii întorcînd.
El că mi-l striga :
— Noiaş
Purcăraş,
Cu porcii te-ai dus,
Tu nu mi-ai văzut
Un zid părăsit ?
Dar el că-mi striga :
— Domnul Negru-Vodă,

Ba eu c-am văzut,
Pe unde-am trecut,
După cocineaţă,
La cea moghindeaţă,
D-un zid părăsit
Şi neisprăvit ;
Cîinii cînd îl văd
La el se reped,
Laură a muşiu
Şi urlă-a pustiu.
Negru-Vodă c-auzea,
Acolo el mergea,
Locul că-i plăcea,
Din gură striga :
— Voi, nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Cu Manolea, zece,
Care vă şi-ntrece,
Iată eu am găsit
Loc de case bune
Şi de mînăstire,
Fac o pomenire.
Sforile să-ntindeţi,
Locul să-mi cuprindeţi,
Locul măsurăţi,
De zid v-apucaţi ;

Să siliți să zidiți,
 Cu cap să ieșiți !
 Manolea-mi striga :
 — Doamne Negru-Vodă,
 Var și cărămidă,
 Marmură și sticlă !
 Domnul Negru-Vodă auzea,
 El numai că porunceă,
 Toate se făcea.
 Dară Manea ce-mi făcea ?
 Dă zid s-apuca
 Cu nouă zidari,
 Nouă meșteri mari,
 Cu Manolea, zece,
 Care mi-i și-ntrece.
 Ziua ce zidea,
 Noaptea se surpa.
 Ziua cînd venea,
 Vodă Negru că-mi sosea,
 Din gură le cuvînta :
 — Ce poate fi asta,
 De voi nu zidiți,
 La cap să ieșiți ?
 Manolea-mi striga :
 — Doamne Negru-Vodă,
 Ziua ce-am lucrat,
 Noaptea s-a surpat !
 Negru-Vodă că pleca,
 Meșterii că s-apuca,
 La zid iarăși că lucra ;
 Ziua ce zidea,
 Noaptea se surpa.
 Negru-Vodă iar venea,
 Pe ei că se necăjea
 Și din gură le zicea :
 — Voi nouă zidari,
 Nouă meșteri mari,
 Cu Manolea, zece,
 Care vă și-ntrece,
 Siliți de zidiți,
 Cu cap să ieșiți ;

Că de unde nu,
 Pe voi vă voi pune
 Chiar de vii
 Printre temelii !
 Iar de mi-oți isprăvi,
 Vă voi da averi,
 Vă voi face boieri.
 Manolea, cînd auzea,
 El se turbura,
 Jos de pe scară se da,
 Capul jos că-l puneă,
 Puținel că aromea,
 O șoptă în vis că-i venea,
 Un jurămînt că făcea :
 — Cine-n zori, mîine, o veni
 Cu demîncare,
 Ori vreo surioară,
 Ori vreo soțioară,
 Mîna pe ea ca să-mi puie,
 În zid s-o zidească,
 Capu să-i isprăvească.
 Negru-Vodă că-mi pleca,
 Manolea se deștepta
 Și din gură că striga :
 — Voi, nouă zidari,
 Nouă meșteri mari,
 Eu, cînd m-am culcat,
 Un vis am visat :
 O șoptă în vis mi-a venit,
 Că mîine cine-o veni,
 Ori din surioare,
 Ori din soțioare,
 Mîna pe ea să puneți,
 În zid s-o aruncați,
 Să siliți s-o zidiți,
 Cu cap să ieșiți !
 Voi, acasă cînd oți merge,
 Să nu spuneți la soțioare,
 Nici măcar la surioare.
 Ei jurămîntu nu-l țineau,
 Toți acasă că spuneau.

Singur Manea nu spunea,
El jurământul ținea,
La zid se ducea,
De zid s-apuca,
Ei că mi-ș' zidea.
Dar Manole ce-mi făcea ?
Pe schilă sus se suia,
În drumul Vilaiei se uita.
Cînd ochii că-și arunca,
Pe Vilaia c-o vedea ;
Cruce-n piept își ridica,
La Dumnezeu se ruga :
— Aolică, Doamne sfinte,
Primește a mea rugămintă :
Dă o ploaie cu vînt,
Să curgă jiraie,
Apele să crească,
Plînte să moaie ;
Vilaia o aluneca,
Bucatele o vărsa,
Îndărăt s-o întorcea,
Altele mi-o găti,
D-o mai zăbovi,
Alta mi-o veni.
Dumnezeu ca un sfînt
Îl asculta la cuvînt ;
El ploaie că-mi da,
Vilaia aluneca,
Bucatele vărsa,
Îndărăt se-ntorcea,
Altele gătea,
Îndărăt venea,
Alta nu sosea.
În cap le punea,
La Manolea-mi pleca,
Pe drum șovăind
Și din gură zicînd :
— Manoleo, Manoleo,
Te-am întîrziat
Cu demîncare,
Cu vin de prînzare !

El pe schilă se suia,
Pe ea mi-o vedea
Și tot așa se ruga :
— Aolică, Doamne sfinte,
Scoate-i denainte
Un lup rîmbat,
Cu limba p-o falcă ;
Ea că l-o vedea
Și s-o spăimînta,
Bucate-o vărsa,
Îndărăt s-o întorcea,
Altele-o făcea,
Doar d-o întîrzia,
Alta mi-o pica.
Și ea ca să-mi cate
Pe juncu bălan,
Că-i pierdut d-un an,
Pe el l-o găsi
Și mi-o zăbovi ;
Pe el l-o tăia,
Bucate-o făcea
Și-atunci o pleca.
Ea acasă se ducea,
Pîn obor că da,
După casă mi-ieseă,
Juncu că-l găsea,
Pe el că-l tăia,
Bucate făcea,
Îndărăt că venea.
Dar Manole ce-mi făcea ?
El pe schilă se suia,
Pe ea cînd o vedea,
Mai rău se turbura.
Jos că mi se da,
Sub schilă dormea.
Vilaia-mi venea,
Și din gură că-i zicea :
— Manoleo, Manoleo,
Tu te-ai supărat
Că te-am întîrziat
Cu demîncare,

Cu vin de prînzare.
 Manolea-mi striga :
 — Ah, mîndruța mea,
 Nu te speria,
 Eu nu m-am supărat
 Pentru demîncare
 Și vin de prînzare !
 El ce mi-ș' făcea ?
 De mînă-o lua,
 Pe schilă-o suia,
 Pe zid mi-o puneă.
 — Stai, mîndruța mea,
 Nu te speria,
 C-am visat ceva,
 În zid să te zidesc,
 Ca să-mi isprăvesc.
 Semn la zidari că-mi făcea,
 Și-n zid mi-o arunca,
 La zidari striga :
 — Siliți de zidiți,
 Cu capu să ieșiți !
 Ei că mi-o zidea
 Pîn' la tălpișoare,
 Pîn' la gleznișoare.
 Vilaia-mi striga :
 — Manoleo, Manoleo,
 Meștere Manoleo,
 Ajungă-ți de glumă,
 Că nu este bună !
 Dară Manea ce-mi făcea ?
 La zidari că porunca :
 — Siliți de zidiți,
 Cu cap să ieșiți !
 Ei că mi-ș' silea
 Și ei că mi-o zidea
 Pîn' la gleznișoare,
 Pîn' la pulpișoare,
 Pîn' la genuche,
 Și sus de genuche.
 Ea că mi-ș' striga :
 — Manoleo, Manoleo,

Ți-ajungă de glumă,
 Că nu-i, dragă, bună.
 Zidul rău mă strînge,
 Țișoara-mi curge,
 Iorgulețu-mi plînge !
 El că-mi auzea,
 El se turbura,
 Din gură striga :
 — Stai, mîndruța mea,
 Nu te speria,
 Că Iorgulețul tău
 Știe-l Dumnezeu !
 Și el că striga :
 — Siliți d-o zidiți,
 Cu cap să ieșiți !
 Și ei că-mi zidea
 Pînă la genuche,
 Și sus de genuche ;
 Pînă pe la brîu
 Și-de sus de brîu ;
 Pîn' la pieptisor,
 Pîn' la sînișor ;
 Pîn' la țîțșoare,
 Pîn' la supțioare.
 Ea atunci striga :
 — Manoleo, Manoleo,
 Meștere Manoleo,
 Ți-ajungă de glumă,
 Că nu-i, dragă, bună !
 Ți-ajungă de șagă,
 Că nu-i bună, dragă ;
 Zidul rău mă strînge,
 Pieptșoru-mi frînge,
 Țișoara-mi curge,
 Iorgulețu-mi plînge !
 Manolea-mi striga :
 — Taci, mîndruța mea,
 Nu te speria,
 Căci Iorgulețu tău
 Îl crește Dumnezeu !
 Dar Manolea ce-mi făcea ?

La zidari striga :
 — Siliți d-o zidiți,
 Cu cap să ieșiți !
 Zidarii silea,
 Silea d-o zidea,
 De la țîțsoare
 Pîn' la subțioare,
 Pîn' la umăr,
 Pîn' la gîțsoar.
 Ea atunci mai striga :
 — Manoleo, Manoleo,
 Nu ți-ajunge de glumă,
 Că nu este bună ?
 Rău zidul mă stringe,
 Iorgulețu-mi plînge !
 Că eu cînd am plecat
 L-am lăsat neînfășat
 Și nescăldat,
 Nici țîțică nu i-am dat !
 El că mi-i zicea :
 — Ah, mîndruța mea,
 Nu te speria,
 Iorgulețul tău
 Crească-l Dumnezeu !
 Că eu lui i-oj face
 Leagăn de mătase
 Și de sîrmă-ntoarsă.
 Ploaia c-o ploua,
 Pe el l-o scâlta ;
 Zăpada d-o ninge,
 Pe el că l-o unge ;
 Vîntul o adia
 De l-o legăna.
 Zidarii-mi zidea
 Pînă-o coperea,
 De-nvăliș s-apuca.
 Pîn cel aluniș,
 Pîn cel cărpiniș,
 Negru-Vodă vine
 Ca să mi se-nchine
 La cea mînaștire,

Facă-și pomenire.
 Cînd el că-mi venea,
 Pe ei că-i găsea
 Sus pe cel grindîș,
 Pe cel acoperiș.
 El că mi-ș' striga :
 — Manoleo, Manoleo,
 Meștere Manoleo,
 Ai putea face alta mai bună ?
 Manolea-mi striga :
 — Doamne Negru-Vodă,
 Asta e de-nvățătură,
 Fac alta și mai bună,
 Fac alta mai luminoasă
 Și mult mai frumoasă !
 Negru-Vodă c-auzea,
 El, frate, că-mi poruncea
 Scările de le lua,
 Și ei că-mi rămînea
 Sus pe grindîș
 Și pe coperiș.
 Ei că se gîndea
 Jos cîm să se dea.
 Manolea-mi striga :
 — Nouă meșteri mari
 Și nouă zidari,
 Voi că veți face
 Aripa de șindrilă,
 D-aici ați zbură,
 Jos că v-oți mai da.
 Ei așa auzea,
 Aripa își făcea,
 Ei d-acolo zbură,
 Și unde cădea
 Stăni de piatră se făcea.
 Manea-n urmă rămînea,
 Greu de la inimă ofta,
 Cînd el, frate, mi-auzea
 Din zid un glas nădușit,
 Sămăna a tînguit :
 — Manoleo, Manoleo,

Ți-ajunge de șagă,
 Că nu-i bună, dragă ;
 Zidu rău mă strînge,
 Iorgulețu-mi plînge !
 El cînd mi-auzea,
 De tot se turbura,
 Ochii-n cap se-mpoijinea.
 D-acolo zbura,
 Cu fața la răsărit cădea ;

Fîntînă să făcea,
 Cu apă sărată,
 De lacrimi vărsată.
 Dar ea ce mi să făcea ?
 O lină ceșmea,
 Care bea lumea din ea !

Cules de Chr. N. Țapu de Ia
 Dumitru Văleanu, lăutar din
 Roșiori-de-Veche (Teleorman).

119

Cîntecul lui Manolea

Pe Argeș în sus,
 Pe Argeș în jos,
 Plimbă-mi-se-implimbă
 Sau de Negru-Vodă
 Cu nouă zidari,
 Cu Manole, zece
 Care mi-i întrece.
 Dar ei ce mi-ș' cată ?
 Loc de mînăstire
 Și de case bune,
 Fie pomenire,
 Cît soare pe lume,
 Să se pomenească
 În țara rumânească
 Și la dumneavoastră !
 Ei că mi-ș' căta,
 Loc că nu găsea,
 Ei că mi-ș' pleca
 Prin hățîș,
 Prin cîrpiniș,
 Tot p-o potecea,
 P-o potecea părăsită,
 Prin hățîș,
 Prin cîrpiniș,

De-a drum curmeziș.
 Foaie verde și-o lalea,
 Ei pe potecă-mi mergea,
 Ei, mare, că se-nțîlnea
 C-un Iaș
 Purcăraș,
 Pielea ca hîrtia,
 Cămașa ca tîna.
 Negru-Vodă așa-mi zicea :
 — Măi Iaș Purcăraș,
 Cu cămașa neagră
 Și cu pielea albă,
 Știu că n-ai văzut,
 Tot porcii mîîînd,
 Luncile spărgînd,
 Loc de mînăstire
 Și de case bune ?
 Foaie verde și-o lalea,
 Purcar din gură-mi zicea :
 — Dade Negru-Vodă,
 Sau mă ispitești,
 Nu știu să-ți vorbesc ;
 Chiar drept să-ți spui,
 Ia a mea coceneată,

La purceaua grasă,
 Sînt trei zidurile,
 De trei domni zidite
 Și nu-s isprăvite,
 Că-s afurisite.
 Negru-Vodă c-auzea,
 Mîna-n pozunar băga,
 Multe parale că-i da,
 Foarte bine că-i părea.
 Acolo mergea,
 Ocol că le da,
 Din gură-mi striga,
 Lumea-mi sorocea :
 — Var și cărămidă,
 Marmură și sticlă,
 Inima-mi despică !
 Lumea că-mi venea
 Cu var și cărămidă ;
 De zid s-apuca,
 Luni de dimineată,
 Pe rouă, pe ceață.
 Ziua ce-mi zidea,
 Noaptea că-mi cădea.
 Foaie verde și-o lalea,
 De zid s-apuca
 Și de-a doilea,
 Marți dimineăța.
 Ei că ce zidea,
 Degeaba trudea,
 Că nu isprăvea ;
 Ziua ce-mi zidea
 Noaptea că-mi cădea.
 Verde foaie și-o lalea,
 Și miercuri dimineăța
 Iar de zid s-apuca.
 Dar Manolea ce-mi făcea ?
 Pe scară se da,
 În cunie mergea,
 Ciubuc aprindea,
 Într-o rîină se da,
 Somnu că mi-l lua ;

Lui îngeru-i venea,
 Prin vis că-i spunea :
 — Manoleo, Manoleo,
 Vătafu Manoleo,
 Vătaf de zidari
 Și de meșteri mari,
 Și de navodari,
 Geaba vă căzniți
 Și vă mai trudiți,
 Că nu isprăviți
 Pînă n-ăți zidi
 D-un cap de fomeie,
 Mai bine să-mi pieie
 Decît voi voinici
 Cît zidiți aici ;
 Pînă n-ăți zidi
 Sau d-o surioară,
 Sau d-o verișoară,
 Sau d-o soțioară !
 Manole din somn sărea,
 Ciubuc lepăda,
 La zidari mergea,
 Din gură striga :
 — Voi zidarii mei,
 Frunză de spanac,
 Pe scară m-am dat,
 În cunie mersei,
 Ciubuc aprinsei ;
 Frunză de spanac,
 Într-o rîină m-am dat,
 Somnul că m-a luat.
 Frunză verde mărgărit,
 Îngerul a venit
 Și prin vis mi-a spus :
 — Manoleo, Manoleo,
 Vătafu Manoleo,
 Vătaf de zidari
 Și de meșteri mari
 Și de navodari,
 Geaba vă căzniți
 Și vă mai trudiți,

Voi nu isprăviți
 Pînă n-ăți zidi
 D-un cap de fomeic,
 Mai bine să-mi pieie,
 Decît voi voinici
 Cît zidiți aici.
 Frunză verde și-o lalea,
 Manolea așa-mi grăia,
 Cu zidarii lui vorbea :
 — Voi, zidarii mei,
 Fiți afurisiți
 Și alimăniți,
 Voi acasă oți merge,
 Voi ca să nu spuneți
 Voi gazdelor voastre.
 Ei acas' mergea,
 Ei că nu ținea,
 Gazdelor spunea.
 Dar Manolea ce-mi făcea ?
 Acasă-mi mergea,
 La poartă-mi striga :
 — Vilaie, Vilaie,
 Dalbă vătășoie,
 Tu să te duci
 Și tu să-mi aduci
 Tot pe bălan,
 Al pierdut d-un an.
 Pe bălan să-l tai
 Și tu să te duci,
 Iară să-mi aduci
 Tot grîu d-ăl alb,
 Din spic d-ăl de an.
 Ea că mi-ș' pleca
 Tot după bălan ;
 Pe bălan găsea,
 Pe bălan tăia.
 Ea că mi-ș' pleca
 Și de-a doilea,
 După grîu d-ăl alb,
 Din spic d-ăl de an.
 Luni de dimineață,

Pe rouă, pe ceață.
 Ea că mi-ș' gătea,
 Pîine că-mi zolea,
 Bucate-mi gătea.
 I'a că mi-ș' pleca
 Tot luni dimineața,
 Cu bucate-n brațe.
 Manolea o vedea,
 Pe zid leșina,
 Chip de cruce că-ș' făcea,
 La Dumnezeu se ruga :
 — D-alei, Doamne sfinte,
 Scoate-i înainte
 D-o ceață cu vînt,
 Punc-o pe pămînt ;
 Ea să rătăcească,
 Bucate să verse,
 Îndărăt să se-ntoarcă,
 Altele-mi gătească ;
 Doar de-o mai uidi,
 Alta c-o veni.
 Dar Dumnezeu îl asculta,
 Înainte că-i scotea
 D-o ceață cu vînt,
 O pune pe pămînt.
 Ea că-mi rătăcea,
 Bucate-mi vărsa,
 Îndărăt se-ntorcea,
 Altele-mi gătea,
 Cu ele-mi pleca
 Tot luni dimineața,
 Cu bucate-n brațe.
 Pe drum tăinuia :
 — Manoleo, Manoleo,
 Toate or fi venit,
 Toți or fi prînzit,
 Amiază-a venit !
 Manolea o ochea,
 Pe zid leșina,
 Chip de cruce că-și făcea,
 La Dumnezeu se ruga :

— D-alei Doamne sfinte,
Scoate-i înainte
D-un șarpe balaur,
Cu solzii de aur,
Ea să spăimânteze,
Bucate să-mi verse,
Îndărăt să se întoarcă,
Altele-mi gătească,
Dor d-o mai uidi,
Alta c-o veni !
Foaie verde și-o lalea,
Dumnezeu că-l asculta,
Înainte că-i scotea
D-un șarpe balaur,
Cu solzii de aur.
Ea se spăimînta,
Bucate-mi vărsa,
Îndărăt se-ntorcea,
Altele-mi gătea.
Ea că mi-ș' pleca
Luni de dimineață,
Cu bucate-n brațe.
El că mi-o vedea,
Pe zid leșina,
La zidari striga :
— Voi, zidarii mei,
Fiți afurisiți
Și alimăniți,
Voi să n-o priviți,
Nici să nu vorbiți,
Și voi să mi-o luați
Și să mi-o zidiți,
Să mi-o covârșiți.
Foaie verde și-o lalea,
Ea că mi-ș' venea,
Masă că-ntindea,
Pe el că-l chema :
— Manoleo, Manoleo,
Toate or fi venit,
Toți ori fi prînzit !
El din gură-așa-mi striga :

— Voi, zidarii mei,
Fiți afurisiți
Și alimăniți,
Ce mi-o mai priviți,
De nu mi-o zidiți,
Să mi-o covârșiți ?
Ei că mi-o lua
Și-n zid c-o punea,
Ei că mi-o zidea
Și ei că-mi zorea.
Foaie verde de alună,
Ea gîndea că-i glumă.
Foaie verde și-o lalea,
Ea că mi-ș' zicea :
— Manoleo, Manoleo,
Vătafu Manoleo,
Ori nu-ți mai ajungă
Atîta glumă lungă ?
Zidișor mă strînge,
Țîțișoara-mi curge,
Ivânică-mi plînge !
Manolea-mi zicea :
— Vilaie, Vilaie,
Dalbă vătașoie,
Ivânică-al tău,
Copilaș al meu,
Crească-l Dumnezeu !
Zăpada c-o ninge,
Pă el mi l-o unge ;
Ploaia c-o ploua,
Pe el l-o scâlta ;
Vîntul mi-o bătea
De l-o legăna ;
Pasări c-or veni
De l-or ciricăi,
Pă el l-o adormi ;
Două turturele,
Surorile mele,
Cumnatele tele !
Manole-mi zicea :
— Voi zidarii mei,

Fiți afurisiți
 Și alimăniți,
 Ce mi-o mai priviți,
 De nu mi-o zidiți,
 Să mi-o covârșiți,
 Să nu mai vorbească,
 Inima-mi rănească !
 Și voi să-mi lăsați
 Două găurele
 Cu țîța pă ele.
 Manole ce mi-ș' făcea ?
 Pe scară-mi suia,
 Din gură-mi striga :
 — Var și cărămidă,
 Marmură și sticlă !
 Negru-Vodă c-auzea,
 Acolo-mi venea,
 El că-l întreba :
 — Vătafu Manoleo,
 Dar n-ai mai isprăvit,
 Ori n-ai mai săvîrșit ?
 Că eu mi-am vîndut
 Și mi-am zalogit,
 Și n-ai isprăvit ;
 Pînă mi-am vîndut
 Și papucii Doamnei
 Și acul din coade !
 Negru-Vodă ce-mi făcea ?

Săcuri că mi-ș' lua,
 Scările-mi tăia,
 Sus pe mînăstire-i lăsa.
 Manole-mi zicea :
 — Voi, zidarii mei,
 Fiți afurisiți
 Și alimăniți,
 Voi să vă faceți
 Aripă de frăștilă
 Și voi să zburați,
 Jos ca să-mi picați !
 Ei că mi-ș' făcea
 Aripă de frăștilă,
 Și unde zbura,
 Pietre se făcea,
 Direpți nu era.
 Manole, unde zbura,
 Ceșmea se făcea,
 Bea lumea din ea !

Mai dați cu stropitura,
 Să-și ude țiganu gura,
 Și să-mi dați cîte-o para,
 S-o duc la țiganca mea !

Cules de Chr. N. Tapu din gura
 lăutarului Gheorghe Porumbescu,
 din Novaci-Gorj.

Cîntecul lui Manole

Pe Argeș în sus,
 Cam prin cîrpiniș
 Și prin aluniș,
 Plimbă-mi-se, plimbă
 Cei nouă zidari,
 De la Poienari,

Cu Manole zece,
 Care-i și întrece.
 Ei că se plimba
 Pe Argeș în sus
 Și ei căuta
 Loc de mînăstire

Și de case bune,
 Facă-și pomenire.
 Ei că nu găsea,
 Degeaba umbla.
 Negru-Vodă vine
 Cu dalvarii-n vine,
 Pe-un cal vinecior,
 Iute la picior.
 Și el cînd venea,
 Măre, se-ntîlnea
 Cu un cioban
 Întorcînd la oi,
 Din fluier cîntînd
 Oilor la cîmp,
 Din caval zicînd,
 Oile chemînd.
 El îl întreba :
 — Mic de ciobănaș,
 Frumos drăgălaș,
 Întorcînd la oi,
 Cîntînd din fluier,
 Ori tu n-ai văzut,
 Tot umblînd p-aici,
 D-un zid părăsit
 Și neisprăvit ?
 — Ba eu l-am văzut,
 Pe el m-am suit,
 Din fluier cîntînd
 Oilor la cîmp,
 Și eu vi-l arăt,
 Dacă mi-oți plăti
 Și m-oți omeni.
 El că mi-ș' mergea,
 Zidul l-arăta.
 Negru-Vodă ce-mi făcea ?
 D-un căpuț scotea,
 D-un căpuț de os,
 Răsuna frumos.
 Și el cînd cînta,
 Lunca răsuna,
 Zidarii auzea

Și la el venea
 Și vodă le poruncea :
 — Voi, nouă zidari
 De la Poienari,
 Cu Manole, zece,
 Care vă și-ntrece,
 Vătafi de zidari,
 De la Poienari,
 Peste meșteri mari,
 Voi aici lucrați
 Și eu v-oi plăti,
 Bine v-oi cinsti ;
 Dar să-l terminați
 Din luna lui Marți.
 Ei că s-apuca
 Și mi-l plănuia
 Și ei că zidea ;
 Ziua ce zidea,
 Noaptea se surpa.
 Dar ei se gîndiră
 Și să tîlmăciră,
 Din lucru stătură
 Și ei că se da
 La umbriță bună,
 Cu garafă-n mină,
 Și ei se cinstea.
 Manole zicea :
 — Voi, nouă zidari
 De la Poienari,
 Peste meșteri mari,
 Să vă spui ceva,
 Că n-avem ce face :
 Prinsoare să dăm,
 De mînă ne luăm,
 Joi de dimineată,
 Pe rouă, pe ceață,
 Cam pe negureață,
 Cin' s-o mîneca,
 Sau din zidărese,
 Sau din tîmplărese,
 Crez cu demîncare,

Voi să mi-o pîndiți,
 Să dormiți pe rînd,
 Ca să strejuiți.
 Să nu vă gîndiți
 Ori a cui va fi,
 Chiar să fie-a mea,
 De mîna s-o luați,
 Pe zid s-o urcați
 Și-n zid s-o zidiți,
 Să nu vă gîndiți !
 Cucoana Manoli,
 Ea că se scula,
 Joi de dimineață,
 Cam pe negureață,
 Pe rouă, pe ceață,
 Bucătar găsea
 Și mi-l trimetea,
 Crez după Rujan,
 Că-i pierdut d-un an.
 Acas' l-aducea
 Și jos că-l punea,
 Din el că tăia,
 Bucate gătea
 Și ea că le lua
 Și se mîneca,
 Joi de dimineață,
 Cam pe negureață,
 Cu ceața-n sprîncene,
 Cu roua în picere,
 Calea-n jumătate.
 Cînd ea mi-ș' venea,
 Manea ce făcea ?
 Ocheanu-și lua,
 La vale-l punea
 Și el se uita
 Și mi-o cunoștea,
 Și el se ruga :
 — Doamne ca un sfînt,
 Dă ploaie cu vînt,
 Ce n-a fost de mult !
 Ea s-o-nfricoșa,

Fuga că mi-o da,
 Mi-o aluneca,
 Bucate-o vărsa
 Și mi-o-ntîrzia,
 Alta mi-o sosi,
 De cum aș gîndi ! !
 Ea ce mi-ș' făcea ?
 'Napoi se-ntorcea,
 Alte bucate-ncărca
 Și iarăși pleca.
 Manea ce-mi făcea ?
 Iară se uita,
 Iară mi-o vedea
 Și mi-o cunoștea
 Și iar se ruga :
 — Doamne, ca un sfînt,
 Crezut la cuvînt,
 Prea mă rog de mult,
 Că eu sînt pierdut,
 Că eu m-am greșit,
 Prinsoare-am făcut.
 Mîc bălăurel
 'Nainte să-i scoți,
 Întins peste drum,
 Crez în calea ei ;
 Ea că l-o vedea
 Și s-o-nfricoșa,
 Pe fugă s-o lua
 Și s-o-mpiedica,
 Bucate-o vărsa,
 Acas' s-o-nturna,
 Crez mi-o zăbovi,
 De mi-o-ntîrzia !
 Ea ce mi-ș' făcea ?
 Ața c-o trăgea,
 Acas' se ducea,
 Bucate-ncărca,
 'Napoi se-nturna.
 Atunci îl înșela,
 C-a greșit poteca
 Și-a venit prin crîng

Și el n-a văzut,
Degeaba a păzit.
Cînd ea că sosea,
Zidarii o vedea,
'Nainte-i ieșea,
Banița i-o lua
Și jos c-o puneă.
Alții mi-o trăgea,
Din nouă zidari
De la Poienari,
Pe zid c-o urca
Și ei că striga :
— Var și cărămidă
Și piatră mărunță,
C-avem să zidim,
Să nu ne gîndim !
Și ei c-o zidea,
Ea că se rîdea,
Gîndea că glumea.
Zidul că creștea,
Ei că mi-o zidea,
Pîn' la brățișoare,
Pîn' la țîțișoare,
Dar ea ce făcea ?
Rupea d-a plîngea
Și mi se ruga
Cu un glăscior de foc
Pentru busuioc,
Și ea că striga :
— Manoleo, Manoleo,
Soțioara mea,
Nu ți-o fi păcat,
Că n-oi fi legat,
La ce mai m-ai luat ?
Zidul rău mă strînge,
Țîțișoara-mi curge,
Ivănel îmi plînge !
Că eu am plecat
Și mi l-am lăsat,

Micul nescăldat
Și nedăsfășat,
Nici țîtica nu i-am dat !
Manolea ce făcea ?
Lacrămile că-i curgea
Și la zidari poruncea :
— Pripîți d-o zidiți
Și mi-o cutrupiți,
De la brățișoare
Pîn' la țîțișoare.
Țîțișoarele ei
Să mi le mărmuriți,
Să mi le-nchipuiți,
Crez afar' din zid,
Că e prevăzut.
Și voi ca să faceți
Leagăn de mătase
Și de sîrmă-ntoarsă,
Să trimeț acasă,
Pruncu să mi-l iau
Și-aci să-l aduc,
În leagăn să-l culc.
Vîntu mi-o bătea
Dă l-o legăna ;
Ninsoarea mi-o ninge,
Pă el că l-o unge ;
Ploile or ploua,
Pă el l-or scâlda !
Dară Manea ce-mi făcea ?
La zidari că poruncea :
— Ia zidiți, băieți,
Lucru isprăviți,
Unde n-oți putea,
Parte mi-oți lăsa.
Ei că mi-ș' zidea,
Lucru isprăvea.
Sus, la turlă sus,
Parte că lăsa,
Parte lui Manea.

Dar Manole ce făcea ?
 La zid scara c-o puneă
 Și sus că mi se urcă.
 Zidarii ședea,
 La el că privea,
 Ca să isprăvească,
 Leafa s-o primească.
 Ei dacă crezură
 Că s-a isprăvit,
 Ei scara i-o luară
 Și sus că-l lăsară.
 Dar, vezi, Manea ce-mi făcea ?
 De ei, frate, se ruga :
 — Voi, nouă zidari,
 De la Poienari,
 Peste meșteri mari,
 Și cu mine, zece,
 Care vă și-ntrece,
 De ce scara-mi luați ?
 Ori nu v-am plătit,
 Ori nu v-am cinstit ?
 — Bine ne-ai cinstit,
 Dar nu ne-ai plătit !
 Noi așa să-ți zicem,
 Ca vătaf cel mare,
 Vătaf de zidari,
 Peste meșteri mari,
 De la Poienari,
 Fă ce-ți dă prin gând,
 Aripă de șindrilă,
 După mînăstire
 Vino-ncă la mine.
 Dacă-i fi drept,
 Nu te prapădești ;
 De-i fi vinovat,
 Noi n-avem ce-ți face ;
 Decît Dumnezeu
 Ți-o purta de grijă,
 După cum oi fi

Cu gîndul la noi,
 C-am muncit de mult
 Și nu ne-ai plătit !
 Manole cum auzea,
 El, frate, se pregătea,
 Aripă că-și făcea,
 D-acolo zbura.
 Și unde cădea
 Piatră se făcea,
 Piatră curătoare,
 Cu nouă izvoare
 Și apă ușoară.
 Zidarii-l vedea
 Și să tîlmăcea :
 — Ce-o fi de făcut,
 Asta n-am văzut !
 Ei că s-apuca,
 Ceșmea că lucra
 Și ei c-o făcea
 O ceșmea frumoasă,
 Cum nu s-a văzut,
 Nu s-a pomenit,
 Crez și mai demult ;
 Dar acum se face,
 Precum s-a făcut.
 La cea mînăstire,
 Facă-ș' pomenire
 Pentru case bune,
 Negru-Vodă vine
 Și el urmărește
 Și-aci plănuieste,
 Cu zidari vorbește
 Și el le plătește.
 Și el ce-mi făcea ?
 Masă le puneă,
 Bine că-i cinstea
 Și ei se ruga
 Crez pentru Manea ;
 Că el a rămas
 Cu soția lui,

Floarea câmpului,
 La cea mînăstire,
 Facă-ș' pomenire,
 Fie pomenit
 În veci de demult,
 Și va fi și cu născut.
 Apă d-ar mai bea,
 Și cine-ar veni,
 Ei că s-or ruga :
 — Fie pomenire

A cui a făcut
 Acea mînăstire !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Ion Stan Băluică din
 Mînăstireni (Vilcea).
 A se vedea colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 460, precum și
 V. Alecsandri, p. 182—192.
 Această legendă este variantă din
 sus-citatele colecții.

121

Dobrișan

Frunzuliță flori domnești,
 Din oraș din București,
 La ale case mari domnești,
 Frunzuliță flori de tisă,
 Mare masă mi-este-ntinsă.
 Dar la masă cine-mi șeade ?
 Să vezi, domnul Minea-vodă,
 Cu toți boierii d-a-mpreună.
 Lîngă domnul Minea-vodă
 Șeade-un tînăr moldovean,
 Mult mi-e cîine și dușman,
 La inimă om iclean,
 Pîrăște pe Dobrișan.
 — Doamne Mineo-vodă,
 Unde s-a văzut
 Și s-a dovedit
 Ceriul cu doi sori,
 Țară cu doi domni ?
 Domnia-ta-n București,
 Dobrișan în Stoieniști,
 Cu cap n-ai să mai trăiești.
 Oile lui Dobrișan
 Nu sînt oi ca oile,
 Ci sînt oi stogoșate,

Cu burtele lăsate.
 Berbecii lui Dobrișan
 Nu sînt berbeci ca berbecii,
 Ci sînt berbeci berci,
 Cu coarnele-ntre melci,
 Cu coarnele-mbelciugate,
 Cam pe spate tot lăsate ;
 Din vîrful cornițelor
 Cîte-o piatră nestimată,
 Una plătea lumea toată.
 Pe lumina pietrilor
 Dau porneală oilor ;
 De simțea de vreme rea,
 Trage oile la perdea ;
 De simțea de vreme bună,
 Trage oile la pășune.
 Ciobanii lui Dobrișan
 Nu sînt ciobani ca ciobanii,
 Ci sînt boieri de Divan ;
 Nu se poartă ciobănește,
 Ci se poartă chip domnește,
 Cu cîrlige de argint,
 Face dîră pe pămînt,
 Unde nu s-a pomenit,

La Dobrișan s-a găsit.
 Al cîine de moldovean
 Pîrăște pe Dobrișan ;
 Nu-l pîrăște pe dreptate,
 Îl pîrăște-n strîmbătate,
 Care-n lume nu se poate.
 Domnul Minea ce făcea ?
 D-un ferman că mi-și scria,
 Pe Gheorghită-l trimetea.
 Dobrișan ce mi-și făcea ?
 El din somn că tresărea,
 Lui, frate, semn se făcea,
 Și din gură că grăia :
 — Scoal', cocoană, nu ședea !
 Cînd lamba mi-o aprindea,
 Cu Gheorghe se pomenea,
 Fermanu-n braț i-arunca
 Și-ncepea d-a mi-l citea.
 Lacrămile-l podidea.
 Semn la ciobani că făcea,
 Ciobanii, vezi, la oi
 Și oile la dulăi.
 Ciobanii toți se gătea
 Și-oițele le pornea.
 Fruntea-i bate-n București,
 Coadă este-n Stoienești,
 Cu cap n-ai să mai trăiești !
 Ciobanii că mi-și sosea,
 În curtea lui Minea intra.
 Dar ciobanu, ca ciobanu,
 Nu știe ce e sofranu
 Și ca țiganu, divanu.
 Cîrligele le rezima,
 Raze-n casă că intra.
 Minea-vodă se scula
 Și din gură că zicea :
 — Cată, f.... mumă-sa,
 Nu știu soare a răsărit,
 Ori Dobrișan c-a venit ?
 D-o slugă că trimetea
 Și sluga că mi-și venea

Și din gură cuvînta :
 — Doamne Minea-vodă,
 Soarele n-a răsărit,
 Nici ziuă nu s-a făcut,
 Dar Dobrișan c-a sosit
 Cam cu oi,
 Cam cu miei,
 Cam cu ciobanii,
 Cam cu ardalîp cu tot.
 Dar Dobrișan ce făcea ?
 Caii la birjă puneă,
 La mă-sa că se ducea
 Și mă-si că mi-i spunea.
 Și mă-sa ce mi-și făcea ?
 Cai la cucie puneă,
 La Minea-vodă pornea.
 Frunzuliță bob năut,
 P-ăl drum mare părăsit,
 Cu negară acoperit,
 Cu troscot verde-nvălit,
 Tare vine și sosește
 D-o cucie verde-smolită,
 Ce de maluri e trîntită
 Și de praf e prăfuită.
 Dar cucia cine-o trage ?
 Patru telegari
 Ce sînt armăsari,
 Negri ca corbii,
 Lucii ca șerpîi
 Și iuți ca șoimii.
 De mînat cine-i mîna ?
 Mic de ciobănaș,
 Săruta-mi-l-aș,
 Cu hățuri de bete,
 Cu gluga-ntre spete,
 Mîna nu se vede.
 Cînd în curte ajungea,
 Și-un cal mic îi crăpa.
 Și mă-sa ce mi-și făcea ?
 Nici la el nu se uita,
 Sus în cafat se suia,

Pe Dobrișan îl judeca,
 Cu cît capu nu i-l lua.
 Dar maică-sa ce-mi făcea ?
 Papuc din picior scotea,
 La domnu Minea venea,
 Cu papucul că-l izbea
 Și din gură că-i grăia :
 — Doamne Mineo-vodă,
 Unde s-a pomenit
 Și s-a dovedit
 Să taie frate pe frate,
 În lume n-aibă parte ?
 Eu văduvă c-am rămas,
 Mult necaz cu voi am tras !
 Pe voi eu că v-am crescut,
 Pînă mari că v-am făcut ;
 Pe tine că te-am luat
 Și la școală că te-am dat,
 Bună carte-ai învățat.
 Pe Dobrișan că l-am luat
 Și după oi că l-am dat,
 Mare turmă c-a făcut
 Și, frate, că s-a procopsit.

Domnul Minea ce făcea ?
 Rostoavele le căta,
 Frați buni că se găsea,
 Și de mumă și de tată,
 Crescuți în străinătate.
 El din gură că zicea :
 — Alei, frate Dobrișan,
 Cît oi fi eu în domnie,
 Tu să fii în ciobănie.
 Dobrișan ce mi-și făcea ?
 Oițele le pornea,
 Fruntea-i bate Stoienești,
 Codița e-n București.
 Minea-vodă ce făcea ?
 Pe mă-sa că mi-o lua,
 În dreapta lui c-o puneă.

Mai ziceți, boieri, amin !
 Mai dați cu ale ploști de vin,
 Oi găsi altu mai bun.

Cules de Chr. N. Tapu din gura
 lăutarului Dumitru Radu din co-
 muna Băneasa-Teleorman.

122

Dobrișan

Din oraș, din București,
 L-ale case mari domnești,
 În curte la domn Ștefan-vodă,
 Frumoasă masă mi-e ntinsă,
 De mulți boieri mi-e coprinsă.
 Toți boierii tîrgului,
 Cîrmacii dîvanului.
 Dar la masă ce mănîncă ?
 Numai cegă și postrugă,
 Galbenă de caracudă,

Șaliiaș, peste d-îl gras,
 Ștuculiță lunguliță,
 Bună este ciorbuliță.
 Dar la capu mesei
 Șade-un tînar moldovean,
 Pîrăște pe Dobrișan.
 — Doamne, măriă-ta, Ștefane-
 vodă,
 Unde s-a văzut și s-a auzit,
 Țara noastră cu doi domni,

Ceru nostru cu doi sori ?
 Domnia-ta domnești în București,
 Dobrișan în Stoienești ;
 Domnia-ta domnești cu numele,
 Dobrișan cu pungile.
 Oile lui Dobrișan
 Nu sînt oi ca oile,
 Sînt tot oi d-ale bălăi
 Și sînt cu lîna cănită,
 Cu unghiile zugrăvite.
 Berbecii lui Dobrișan
 Este în cap cu patru coarne ;
 În vîrfu cornițelor,
 Cîte-o piatră nestemată,
 De plătește lumea toată.
 Cînd Ștefan-vodă auzea,
 Mîna pe condei puneă
 Și pe hîrtie scria,
 În mîna pîrului c-o da :
 — Să mi-l aduci, porunceă,
 Cam cu oi, cam cu ciobani,
 Cam cu ardalîc cu tot !
 Cînd la el că se ducea,
 Taman la masă-l găsea
 Și hîrtia că i-o da.
 Cînd pe hîrtie citea,
 Din ochi negri lăcrăma,
 De la masă se scula,
 Oile că le pornea.
 Era fruntea-n București,
 Coada-n urmă-n Stoienești,
 Stoienești după Cîmești.
 Pe la miezu nopții,
 Călcînd tîna Vlăsciei,
 În curte oile intra.
 Ciobanu ca ciobanu,
 Nu știe ce e șofranu,
 Cîrligele le rezema

La zăbrele de fereastră,
 De lumina tot prin casă,
 Lumina tot ca ziua.
 Coccoana se deștepta,
 La Ștefan-vodă striga :
 — Scoal', Ștefan-vodă,
 Fii dormit,
 Nu știu soare-a răsărit,
 Ori Dobrișan c-a sosit !
 Ștefan-vodă se scula,
 Pe Dobrișan că-l vedea,
 La gealapi că porunceă
 Să-i taie căpățîna.
 Iar Dobrișan că-mi zicea :
 — Dați paloșurile bine pe

mischiu,

Cînd m-oți tăia să nu știu !
 El la mă-sa trimetea.
 Cînd mă-sa dacă venea,
 La Ștefan-vodă năvălea ;
 Palma bici că mi-o făcea,
 Peste ochi negri-l pica,
 Iar Ștefan-vodă-i zicea :
 — Ce curvă fuseși,
 De cu palma-mi dedeși ?
 — Oi fi curvă,
 C-am curvit cu tatăl tău,
 Te-am făcut pe tine
 Și pe Dobrișan.
 La școală că v-am dat
 Și carte c-ați învățat.
 Ție ți-a fost dragă domnia,
 Lui Dobrișan ciobănia,
 Să nu-ți mai tai frăția !

Mă-nchinai cu cîntecu
 Ca și lupu cu crîngu.
 Dacă umblă, izbăvește,

Dă pietea și se plătește.
 O duce la tăbăcari,
 O poartă boieri d-ăi mari.
 La boieri dacă se-nvechea,
 Pe la țigani o mai da ;

Țiganii în cârciumă intra,
 Începea cu chiot de-i da !

Cules de la lăutarul Stan Pițigoi din Piatra Teleorman, de Chr. N. Țapu.

123

Dobrișan

Din oraș din București,
 La ale case mari domnești,
 Din curte la Milea ăl vodă,
 Mîndră masă mi-este-ntinsă,
 De mulți boieri mi-e coprinsă.
 Iar la masă ce mănîncă ?
 Numai știucă și postrungă,
 Galbenă de caracudă.
 Unde bea, unde mînca
 Și lăutari le cînta.
 Dar în colțu mesei
 Șeade un tînăr moldovean,
 Pîraciu lui Dobrișan.
 — Doamnele, măriia-sa,
 Domnia-ta ești domn în București,
 Dobrișan la Stoienești,
 Ridică case domnești,
 De să văd în București ;
 Nu-s case ca casele,
 Ci sînt case din vîrteje,
 Tot le suie și le lasă.
 Oile lui Dobrișan
 Nu sînt oi ca oile,
 Junici ca junicile ;
 Berbecii lui Dobrișan
 Nu sînt berbeci ca berbecii,
 Ci sînt berbeci de-ăi becii ;
 Cu coarnele zugrăvite,
 Sînt cu lîna cînită.

Din vîrful cornițelor
 Cîte-o piatră nestimată,
 De lumină țeara toată.
 Ciobanii lui Dobrișan
 Nu se poartă ciobănește,
 Se poartă povolnicește.
 Dulăii lui Dobrișan
 Nu sînt dulăi ca dulăii,
 Ci sînt zăvozi boierești,
 Unde-i vezi mi te-ngrozești !
 Iar domnul Milea-vodă grăia :
 — Măi Săvăr tînăr moldovean,
 Pîraciu lui Dobrișan,
 Tu-l părăști, tu să-l aduci.
 Mîndru firman că scria,
 Moldoveanu că pleca,
 Pe la miezul nopții,
 Cu sudorile morții,
 Și la Dobrișan mergea.
 Firman în mînă că-i da.
 Cînd firmanu el citea
 De la inimă ofta.
 La ciobani că porunceă,
 Oîțele le pornea,
 Cam cu cîinii,
 Cam cu ciobani,
 Cam cu ardalîcu tot.
 Oî puține ce-și avea,
 Fruntea ajunge în București,

Și coada-i la Stoieniști.
 Pe la miezul nopții,
 Cu sudorii morții,
 Acolo că ajungea,
 Porțile că deschidea,
 Mergea fruntea oilor
 Pe lumina pietrilor.
 Oile-n curte băga,
 Iar ciobanii ce-și făcea ?
 Cîrlige de aur c-avea,
 I a fereastră le răsma,
 Iar ciobanu ca ciobanul,
 Nu știe ce e șofranul :
 Cîrlige la fereastră răsma,
 Ziuă în casă se făcea,
 Ca soarele strălucea.
 Domnia se deștepta
 Și din gură-așa zicea :
 — Nu știu ziuă s-a făcut
 Sau Dobrișan mi-a sosit ?
 Soarele-n prînz se ridica,
 Pă Dobrișan că-l chema
 Și din gură-l judeca :
 — Unde ai făcut blaga asta ?
 Paloș din teacă scotea,
 Vezi, capul ca să i-l ia.
 Cînd o parte că-și căta,
 O cucie că venea,
 În cucie cine-mi era ?
 D-o babă bătrînă
 Cu rochia de lînă,

Cu brîu de cămilă.
 Ea-n curte că mi-ș' intra,
 La Milea-vodă trăgea,
 Două palme că mi-i da :
 — Țsta e fratele tău.
 Tu ești în București
 Și el e la Stoieniști.
 Hrisoave, nene, căuta
 Și buni frați că se găsea.
 În brațe se săruta
 Și-amîndoi se îmbrățișa
 Și tare se-nveselea.
 Mîndră masă că punea
 Și mi-ți bea și mi-ți mîncă
 Și boierii le ura.
 Lăutarii le cînta
 Și apoi se despărțea,
 Dobrișan la Stoieniști.
 Milea-vodă-n București.

Comunicat de învățătorul I. Leabu din com. Șerbănești-Olt, cules de la lăutarul Gh. Bălțatu din aceea comună.
 Să se compare cîntecul de fată [cu] *Dobrișan* din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, p. 473 sqq. cu *Oprișan* din colecția d-lui V. Alecsandri, p. 201—205. O variantă a acestuia este și în colecția d-lui T. T. Burada, p. 184—187. Vezi încă o variantă în colecția d-lui Vulpian, p. 43—44.

124

Ciobanul

Mititel că rămăsei,
 Mititel și striior,
 Pă cozile tăciunilor,

Pă mîinile străinilor.
 Strîngeam tăciunii pă vatră,
 Mîncam piine nesărată,

Cu cenușă-amestecată,
 Pîn' mai mare mă făcui,
 Ciobănaș că mă băgai
 La trei cîrduri dă vite,
 La trei stăpîni din sat.
 Stăpînii mă miluia,
 Stăpîne mă oropsea.
 Iar stăpînii ce făcea ?
 În cîmpu mare mă ducea,
 Acolo perdea-mi făcea.
 Răzmiriță-n țară da ;
 Stăpîni pă la mine nu mai venea,
 Nici cu sare la mioare,
 Nici tărîțe la oițe,
 Nici cu mălai la dolofani,
 Nici cu opinci la ciobani,
 Nouă ani și jumătate.
 Cînd pe zece a povîrnit
 Și stăpînii mi-a sosit
 Cu sare pe la mioare,
 Cu tărîțe la oițe,
 Cu mălai la dolofani,
 Cu opinci pe la ciobani.
 Ei oile în perdea trăgea
 Și patru părți că făcea ;
 D-o mioară rămînea,
 Mioara la cioban trăgea ;
 Ei înapoi o lua.
 Dacă vedea și vedea,
 Pe cioban cot la cot că mi-l lega
 Și începea a-l bătea.
 Dar ciobanu ce făcea ?
 Din mîini dînsu cînd zmucea,
 Ștreangurile că plesnea,
 Mîna pe cîrlig puneă,
 Capete la stăpîni că lua.
 La domnie se ducea ;
 De departe-ngenuchea,
 D-aproape că-mi cuvînta
 Și din gură că-mi zicea :
 — Să trăiești, măria-ta !

Răzmiriță în țară a dat,
 De părinți eu am rămas.
 Rămăsei mititel și striior,
 Pă coadițe tăciunilor,
 Pă mîinile streinilor.
 Strîngeam tăciunii pe vatră,
 Mîncam pîine nesărată,
 Cu cenușe-amestecată.
 Pîn' mai mare mă făcui,
 Ciobănaș că mă băgai
 La trei cîrduri de oițe,
 La trei ciobănași din sat.
 Stăpînii mă miluia,
 Stăpîne mă oropsea.
 Dar stăpînii ce făcea ?
 În cîmp mare mă ducea,
 Acolo perdea-mi făcea.
 Răzmiriță peste țară da ;
 Ei acolo mă năpustea.
 Nouă ani și jumătate
 Pe la mine nu mai da,
 Nici cu sare la mioare,
 Nici tărîțe la oițe,
 Nici cu mălai la dolofani,
 Nici cu opinci la ciobani.
 Cînd pe zece povîrnea,
 Stăpînii la mine că venea
 Cu sare pe la mioare,
 Cu tărîțe la oițe,
 Cu mălai la dolofani
 Și cu opinci la ciobani.
 Ei oile în perdea trăgea,
 Patru părți că le făcea ;
 D-o mieoară rămînea.
 Mieoara la cioban trăgea,
 Ei înapoi o lua.
 Stăpînii văzînd așa,
 Cot la cot că mă lega
 Și-ncepea a mă bătea.
 Așa eu dacă văzui,
 Din coate că mă smucii,

Ștreangurile le rupsei,
 Mîna pe cîrlig pusei,
 Capetele le spârsei.
 Domnul cum mi-l asculta,
 El din gură că zicea :
 — Spune-mi mie cine ești,
 Cine ești și din cin' te tragi,
 Capete la stăpîni de spargi ?
 — Să trăiești, măria-ta,
 D-aveam d-un tată bătrîn,
 Îl chema domn Mihnea-vodă.
 D-aveam și d-un frățior,
 Îl chema domn Tipocrai.
 D-aveam d-o mamă bătrînă,
 O chema Doamna Ileana.

Domnu Tipocrai de auzea,
 La răstoave căuta
 Și frați buni că se găsea.
 Pe asta tot nu se încredea,
 În spate mi-l căuta,
 D-un luceafăr îi găsea ;
 Îl căta la supțiori
 Și găsea doi lucefeori.
 Atunci Tipocrai ce mi-și făcea ?
 Oaste fratelui său da,
 Oile că-și aducea,
 Pe lîngă dînsu-l lua.

Auzit de înv. I. Florescu de la
 Florea Drăgan, muncitor, din
 com. Bragadiru, jud. Teleorman.

Radu-vodă și Drăgan

Pribegește-mi, vere,
 Pribegește-mi, dragă,
 Pribegește-mi Radu-vodă !
 Dar dă cine-mi pribegea ?
 Tot dă fină-so Drăgan,
 Tot Drăgan din Bărăgan.
 Că el, uite, s-a jurat
 Să nu-l lase netăiat.
 Că, cînd Radu l-a cununat,
 Cînd a fost la masa mare,
 Toți boierii i-a dat
 Care vii,
 Care moșii,
 Care galbeni pe tipsii.
 Numai Radu nu i-a dat
 Nici o vie,
 Nici moșie
 Și nici galbeni pă tipsie.

Și cum Radu că fugea,
 Ochii-ndărăt ș-arunca,
 Mare pulbere vedea
 Și din gură că grăia :
 Cată f.....i mumă-sa,
 D-o fi pulbere dă vînt,
 Să răvarsă pă pămînt !
 D-o fi pulbere de om,
 Tot drumu și l-o goni,
 Pîn' la mine o veni.
 Bine vorba n-o sfîrșa,
 Și fină-so Drăgan îl sosea.
 Iar Radu dacă-l vedea,
 El din gură îi grăia :
 — D-ale, fine Drăgane,
 Or calu îți ispitești,
 Or pă mine mă petreci ?
 Dar Drăgan că îi grăia :

— D-ale, nașule Radule,
 Eu calu nu-mi ispitesc,
 Nici pă tine te petrec,
 Dar pă tine te gonesc ;
 Că eu, nașule, m-am jurat
 Ca să nu-mi scapi netăiat.
 Că știi, nașule, cînd m-ai cununat,
 Cînd fuse la masa mare,
 Toți boierii că mi-a dat,
 Care vii,
 Care moșii,
 Care galbeni pă tipsii.
 Numai tu, nașule, nu mi-ai dat
 Nici o vie,
 Nici o moșie
 Și nici galbeni pă tipsie.
 Atunci eu că m-am jurat
 Să nu te las netăiat.
 Iar Radu că îi grăia :
 — Bine, fine Drăgane !
 N-o, fi, fine, zău, păcat,

Că la mic te-am botezat,
 La mare te-am cununat
 Și-alți coconi ți-am creștinat ?
 Drăgan din gură zicea :
 — Ba o fi, nașule, păcat,
 Că la mic m-ai botezat,
 La mare m-ai cununat,
 Și-alți copii mi-ai creștinat ;
 Dar am apucat ș-am jurat
 Ca să nu scapi netăiat.
 Bine vorba n-o sfîrșa,
 Și capu îi reteza ;
 Trupu că i-l spinteca,
 Cu țărîna-l presăra,
 Într-un prepeleag l-înfiegea,
 'L-înfiegea în drumul mare,
 Ca să aibă pomeneală.

Auzit de înv. I. Florescu de la
 Florea Drăgan, muncitor din co-
 muna Bragadiru, județul Teleor-
 man.

Popa Farcaș

D-asupra Coralelor,
 În josul măgurilor,
 Multe cortulețe sînt,
 Multe sînt,
 Mărunte sînt,
 Mai multe de ipîngele,
 De buști negre tătăraști,
 Unde vezi mi te-ngrozești !
 La mijloc de cortulețe
 Este-un cort mare rotat,
 Cu creștetu nărîmzat,
 Cu sforile de bumbac,

Cu țărușii de alamă,
 Care nu se bagă-n seamă.
 În mijlocu cortului
 Șade domnu Negru-vodă.
 Dar cu el cin' mai ședea ?
 Roșiii după Dîmbovița,
 Albaștrii după Gheorghîța,
 Popa Stoica din Farcaș,
 Care sare șapte pași,
 Șapte pași, șapte văgași,
 Și cu Nedeia Făcăleț,
 Care sta la război băț ;

Cu Buzeştii cîteşitrei,
 Cu Căpreştii d-amîndoi.
 Unde bea şi mi-ţi mîncă
 Şi chefu bun că-l făcea.
 Lăutari că le cînta.
 Cînd o parte că-şi căta,
 Grea pulbere s-ardica,
 Toţi în picere sărea,
 La pulbere se uita.
 Negru-vodă ce făcea ?
 În picere se scula,
 La pulbere se uita
 Şi din gură cuvînta :
 — Măi băieţi, d-o fi pulbere de
 vînt,

Vezi, pe cîmp s-o risipi ;
 D-o fi pulbere de om,
 Drept la noi c-o nemeri
 Şi cu noi, frate, o vorbi.
 Nici un ceas că nu trecea,
 Cine, nene, că sosea ?
 Să vezi, Radu Calomfirescu,
 P-un cal negru, a'b de spume,
 Din suliţă vînt făcînd,
 Din guriţă tot strigînd :
 — Mă Buzeştilor, fraţilor,
 Căpreştilor, verilor,
 Voi beţi, beţi, vă-nveseliţi
 Şi de tătari nu gîndiţi !
 Frunzulică usturoi,
 Sînt tătari în sat la noi,
 A robît pe maică-mea,
 De mi-a secăt inima !
 Să vezi albii coconaşi
 Mi i-a pus pe măgăraşi
 Şi i-a făcut ţigănaşi ;

Cînd a fost ai mititei
 I-a luat pîn dăşăgei,
 S-a dus tătarii cu ei !
 Vezi mînastirea din deal,
 O făcură grajd de cai ;
 Să vezi sfinte icoanele
 Că le făcea scăunele,
 Şedea cu c... pe ele !
 Să vezi pe Domnu Christos,
 Că l-a pus cu faţa-n jos,
 Şi toacă tutun pe gros *,
 Iar pe Maica Precista
 O făcură d-o teşghea,
 De toacă tutun pe ea,
 De plînge toată lumea !
 Şi mă rog de dumneata
 Să-mi dai ajutor ceva.
 Dar Negru-vodă ce zicea ?
 — Să vezi, Radule,
 Calomfirescule,
 Că eu ajutor ţi-aş da,
 Roşiii după Dîmboviţa,
 Albaştrii după Gheorghişa,
 Verzii după Ialomiţa ;
 Popa Stoica din Fărcaş,
 Care sare şapte paşi,
 Şapte paşi, şapte văgaşi ;
 Şi cu Nedea Făcăleţ,
 Care stă la război băţ ;
 Cu Buzeştii cîteşitrei
 Şi cu Căpreştii d-amîndoi.
 Pe mine nu m-or vedea
 Şi mai rău s-o spăimînta,
 Geaba de bătaia mea.
 Radu Calomfirescu zicea :
 — Mă rog, frate, de dumneata

* În original versurile 70—72 apar inversate :

Iar pe Maica Precesta
 Şi toacă tutun pe gros
 O făcură d-o teşghea (*n. ed.*).

Să-mi dai ajutor ceva.
 El, frate, că porunceă,
 Dirjelile că le lua ;
 Lua dirjelile
 Și izbea pîrloagile ;
 Să pitea tătari ca curvili.
 Și pe urmă că-i lua,
 Bună spaimă că le da,
 Toți în toate părțile fugea.
 Numai cine rămînea ?
 Numai Nedea Făcăleț,
 Care stă la război băț,
 Patru ulițe-și făcea
 Și-n patru părți că tăia,
 Ochi de Calomfirescu da,
 Calomfirescu striga :
 — Nedeo, Nedeo, sluga mea,
 Apropie-te lîngă mine,
 Pune scară
 Lîngă scară
 Și dirlog
 Lîngă dirlog,
 Și oblîng
 Lîngă oblîng ;
 Unul pe altul să ne păzim,
 Să tăiem, să potopim !
 Iar Nedea ce mi-ți striga ?
 — Păzește-te, stăpîne, de mine,
 Dau cu calu peste tine ;
 Calu mi s-a-nfierbîntat,
 Ochii s-a-mpăiejinat,
 Paloșu-n sînge s-a spurcat,
 Să nu te tai și pe tine.
 Cînd pe tine te-oi tăia,
 În grele păcate-oi intra !
 Cu căciulile schimba,
 Frate, de se cunoștea.
 Cînd fu soarele-n chindie,
 Tăia Nedea șapte mii
 Și Calomfirescu opt mii,
 Făcură cinsprece mii ;

Cînd fu soarele colea,
 De tătari se curăța
 Și cu Nedea că pleca,
 Acasă că se ducea.
 Iar Radu Calomfirescu ce făcea ?
 Sus în case se suia
 Și Nedea jos rămînea,
 La masă că nu-l poftea,
 Și el bea și mi-ți mîncea,
 Popa Stoica că-l lua
 Și-n chilie că-l băga,
 Foc în cizme că-i băga
 Și-l puneă de mi-ți juca
 Și de el, frate, rîdea
 Și jurămînt că mi-i da :
 Cînd o fi la zurbalîc
 Să nu mai saie pentru
 Calomfirescu nimic.
 Șapte inși că se-nhăita,
 Sus în case se suia,
 De la masă că-l lua
 Pe Radu Calomfirescu.
 Cizma din picior scotea
 Și cu cizma că-l bătea
 Pînă-n carîmb rămînea,
 Și ochii că-și arunca,
 Pe Nedea că mi-l vedea
 Și din gură că-i striga :
 — Nedeo, Nedeo, sluga mea,
 Ia scoate tu măciuca
 Și dă-mi și mie toarta,
 Că-mi răpune vieța,
 F.... curva mîni-sa !
 — Hai, stăpîne, dumneata,
 Nu se caută sluga
 Numai la zurbalîc,
 Se caută și la cînstă ;
 Pune sluga lîngă tine,
 Să vază de tine bine.
 Eu, frate, te-am ascultat,
 De grea oaste te-am scăpat ;

Tu la masă c-ai mâncat,
Pe mine nu m-ai chemat !
Unde Radu Calomfirescu auzea,
La un gard se repezea,
Mîna pe proptea punea,
De trei palme din pămînt o
scotea,

Iar din cui că n-o putea.
În gura mare striga :
— Ia vezi omul cu...
Ca grădina cu proptele.
Să fie d-afurisit,
De popă nespovedit,
Care o mai pune proptea,
Să mi-o puie din nuia,
Scoate om de la belea,
Să nu-i răpuie viața.
Și Nedea se repezea

Și cu paloșu că da,
Frumos capu că-i tăia
Și-n suliță-l sprijinea,
Pe tîpsie că-l punea,
La Popa Stoica-l ducea.
Unde capul că-l vedea,
Tîpsia în mînă lua
Și de galbeni c-o umplea
Și Nedei că-i dăruia,
De-a rămas pomina
În toată Valahia.

Comunicat lui Chr. N. Tapu de
învățătorul Leabu, de la lăutarul
Gheorghe Bălțatu din Șerbănești-
Olt.

A se vedea o variantă în scrie-
rile d-l Odobescu, vol. II, *Anti-
chități din Romaniți*, p. 427
sqq.

127

Calofirescu

În cetatea Giurgiului,
În dreptul Rusciugului,
Mihai-vodă la masă sta
Și bea și se veselea.
Dar pe drumu Tabanului,
Pă d-asupra Giurgiului,
Mare pulbere vedea.
El din gură-atunci zicea :
— Cată, f... mumă-sa !
D-o fi pulbere de vînt,
Se revarsă pe pămînt ;
D-o fi pulbere de om,
El drumu și l-o goni,
Pînă la mine o sosi.
Bine vorba n-o sfîrșă,
Și Calofirescu sosea

P-un cal galben dobrogean ;
De iute ce mi-și venea,
Dă trei ori cetatea ocolea,
Pînă poarta nemerea !
La Mihai-vodă intra,
D-aproape îi cuvînta
Și din gură îi grăia :
— Să trăiești, măria-ta,
Ții domnia cu sabia ;
Dar acum bei și te veselești
Și drum tătariilor în țară ai dat ;
Mi-a robîț țara jumătate,
Jumătate, a treia parte,
Pîn' la mine la Calofirești,
Mai sus dă Țigănești.
Vezi, unde sînt tufe mai dese,

Tot tătari vezi cu neveste ;
 Unde sînt tufele rari,
 Tot tătari cu fete mari,
 Mi-au robît şi cocoana şi coconii.
 Dar toate le-aş mai obişnui,
 Dar aveam o mamă bătrînă,
 Şi tocmai la bătrîneţe
 Să fie roabă turcilor,
 Turcilor, spurcaţilor !
 Mihai-vodă d-auzea,
 Lui Calofirescu da
 Pă Buzeşti şi Căpreşti
 Şi-ncă pă popa Alboi,
 C-ala mi-e bun dă război.
 Ei cu toţii că pleca,
 Şi la turci dacă-ajungea,
 Pă Calofirescu îl năpustea
 Şi-napoi că să-ntorcea,
 Că ei, frate, că credea
 Că turcii îl vor tăia ;
 Că ei, frate,-l duşmănea,
 Dă viteaz el ce era.
 Şi la Mihai să ducea
 Şi din gură îi spunea :
 — Ăla e un lăudăros ;
 Cum în turci el a intrat,
 Turcii-ndată l-a tăiat.
 Iar Calofirescu ce făcea ?
 Pă Neda, slugă dreaptă, o lua
 Şi în turci el că intra.
 Tăia ici, tăia colea,
 Pîn' aproape îi fîrşa.
 Copiii şi pă mă-sa o găsea,
 Dar cocoana n-o afla.
 Punea ochean, să uita,
 Şi pă cîmp el năzărea
 Unde un turc că fugea.
 Bine seama el lua
 Şi la turc cocoana o vedea.

Calu iute repezea
 Şi pă turc îl ajungea.
 Turcu bine s-apăra,
 Căci mi-erea turcu voinic,
 Şi luase scările,
 Şi legase cucoanii picerili,
 Îi luase coadili
 Şi îi * legase braţili.
 Calofirescu cînd ajungea,
 Cocoana, cum îl vedea,
 Ea din gură îi zicea :
 — Radule, vezi turcu că e
 stîngaci,

Să nu pătimeşti cevaş.
 Şi d-acasă cînd ai plecat,
 La oblînc ce-ai atîrnat ?
 Radu aşa dacă-auzea,
 El în dreapta că să da ;
 La oblînc dă să uita,
 Buzduganu că vedea.
 Buzuduganu el lua
 Şi în turc dă-l repezea,
 Jos piste cap că mi-l da ;
 La dînsu dăscălica,
 Frumos capu îi tăia.
 Apoi cu Nedeia, slugă dreaptă,
 El cocoana acasă trimetea,
 Şi el, mare, că pleca,
 La Mihai că să ducea.
 Iar Buzeştii şi Căpreştii cum îl
 vedea,

Ei cu toţii-nmărmurea.
 Mihai-vodă de-l vedea,
 Masă mare că făcea,
 Apoi el că porîncea,
 La Buzeşti şi la Căpreşti,
 Acasă cu alai a-l petrecea.
 Ei cu dînsul că pleca,
 Pînă la un sat mergea,

* În original greşit : îşi (*n. ed.*).

La ceartă să apuca.
 Scurtă era cearta lor,
 Că ea fuse pă omor.
 Radu arme nu avea ;
 El dacă vedea și vedea,
 Cizma din picior scotea
 Și cu ea să apăra ;
 Apoi zoru dă vedea,
 Că viața o să-i ia,
 La un gard să repezea,
 Mîna pă un par punea.
 Paru-n pămînt că-mi era,
 Era dus el în afund,
 Dă trei palme și d-un pumn.
 Și-n pămînt în vîrf era,

Cui d-a-n curmeziș avea ;
 El dă dînsu cînd smucea,
 Din pămînt că mi-l scotea,
 Și-n gard d-o palmă mai erea.
 Dar Buzeștii-l năpădea
 Ș-acolea mi-l omora.
 Vestea la Mihai mergea.
 Mihai-vodă d-auzea,
 Porunca atuncea da,
 Tron dă ceară îi făcea
 Și cu mare alai l-îngropa.

Auzit de inv. I. Florescu de la
 Florea Drăgan, din com. Braga-
 diru, jud. Teleorman.

128

Aga Bălăceanu

Supt seninul cerului,
 La poiana mărului,
 Întîlnitu-s-a, întîlnit
 Doi domni cu două oști :
 O oaste mi-este nemțească,
 Vine să ne prăpădească ;
 Vine Aga Bălăceanu,
 Care-a părăsit divanu,
 Divanul l-a părăsit,
 La vitejie-a ieșit.
 O oaste mi-este turcească,
 Este a lui Costandin Brîncoveanu,
 C-ala stăpînea divanu.
 Dar de ce ei se certa ?
 Că Aga Bălăceanu zicea
 Să facă Bucureștii la Bălaci,
 Că sînt ziduri începute,
 Frate, și neisprăvite ;
 Biserica din Bălaci

Făcută cu-o sută de-ani
 Înaintea Bucureștilor.
 Și Costandin Brîncoveanu,
 Și cu Bucurel Ciobanu
 Zicea să facă Bucureștii
 Pe Dîmboviță,
 Că e apă de spălat
 Și cîmp mare d-alergat !
 Ei, frate, nu se-nvoia,
 La bătaie se lua,
 Oastea lui Costandin Brîncoveanu
 Se pune pe oastea lui Aga
 Bălăceanu,

D-a tăia, d-o potopea.
 Unde Aga Bălăceanu se uita,
 Din pridvor că mi-ți sărea
 Și la cal că-mi alerga,
 În șapte chingi că mi-l chinga,
 Șapte chingi, șapte tafture,

311

Care face paisprezece,
Și-i sta inimioara rece ;
Și mai pune d-o curea,
Să nu cază undeva...
Unde-n oaste că intra,
Nu mi-o taie cum se taie,
Și mi-o taie tot grînește,
Și-o grămădește clăiește.
Unde Costandin Brîncoveanu
vedea

Cum oastea lui se-mpuțina,
Mîna la gură punea,
Cu pumnii-n piept se bătea :
— Sărăcuț de maica mea,
Că mi-a prăpădit oastea,
F..tu-i crucea mine-sa !
Pristav, nene, că punea,
Trei zile, trei nopți striga :
— Care, frate, s-o afla,
Și, nene, s-o-adevăra
Că să taie p-acesta,
Îi dăruiesc domnia,
Domnia și moșia,
Că să taie p-acesta,
Că mi-a prăpădit oastea !
Nimenea nu se afla,
Fără cît că se găsea,
Săvai, căpitan Costin,
Al Bălăceanului fin.
La Costandin Brîncoveanu
mergea

Și din gură-i cuvînta :
— Costandine Brîncovene,
Îmi dăruiești moșia,
Moșia și domnia,
Că să-mi tai eu nașia ?
Că mi-e părinte mai mare,
Mi-a ars focu la spinare,
Frică mi-e de lumînare !
Unde Costandin Brîncoveanu
c-auzea,

În brațe că-l îmbrățișa
Și-n gură că-l săruta,
Și la masă că-l trăgea,
Mîndru înscris, mare, făcea,
Ca să-i dea el domnia,
Domnia și moșia.
El la cal că-mi alerga
Și bine-n chingi că-l strîngea,
Și-n oaste că mi-s' intra.
Unde nașu-său că-l vedea,
El din oaste s-alegea
Și la cîmp, nene, fugea
Și-n gura mare striga :
— Așteaptă-mă, nașule, și pe
mine,
Pune-mi scară
Lîngă scară,
Și oblînc
Lîngă oblînc,
Unul pe altul să ne păzim,
Să tăiem, să potopim !
Dar nașu-său că-mi grăia :
— D-alelei, fine Costine,
Te-aș adăsta eu pe tine,
Mi-e frică de-nșelăciune,
Că sînt mari domniile,
Mituiesc cu pungile
Și dau cu moșiile,
Să-și taie nașiile !
— Nu te teme, nașule, de mine,
Că-mi ești părinte mai mare,
Mi-ai ars focul la spinare,
Frică mi-e de lumînare !
De micșor m-ai botezat,
De mare m-ai cununat,
Trei copii mi-ai creștinat,
Două fete și-un băiat,
Și-acu' vorbești cu păcat !
Cu cuvîntu-l înșela
Și pe el că-l adăsta,

Amîndoi s-alătura.

— Naşule, taie dumneata
mijloacele,

Ca să tai eu mîrginele !

Dară Costin ce-mi făcea ?

Mai în urmă rămînea,

Paloş pe mischiu trăgea,

Pe lîngă el că se da,

La naşu-său că trăgea,

Unde cu paloşu da,

Lua mîna cu spata

Şi picioru cu şoldu,

Şi țeasta șelei,

Şi trei fețe de ibîncă,

Şi trei coaste de la cal.

Răzmă paloşu-n pămînt,

Că intră pînă-n mănuchi,

Aşa da de năcăjit...

Se simți că l-a tăiat,

Parcă fu de lupi mîncat,

Şi da dosul şi fugea,

Picioarele în scări rămînea,

În cirlă, mocirlă intra

Ş-acolo că se văita :

— D-alelei, fine Costine,

Cum mă tăiaşi tu pe mine ?

Vino de mă scoate pe mine

Din acea cirlă, mocirlă,

Să te iert, fine, pe tine,

Să te arăneşti în lume !

Unde la el că mergea

Şi cu paloşu că da,

Tot în naşu-său lovea

Şi cu paloşu că da,

Frumos capu i-l tăia,

În suliță-l sprijinea,

La disagi îl așeza

Şi pe cal că-ncăleca,

La Costandin Brîncoveanu mergea

Şi din gură-i cuvînta :

— Brîncovene Costandine,

Dă-mi tu mie domnia,

Domnia şi moşia,

Că mi-am tăiat naşia.

Mi-a fost părinte mai mare,

Mi-a ars focul la spinare,

Frică mi-e de lumîinare !

Costandin Brîncoveanu striga :

— Mă porc-de-ciîne, liftă rea,

Cine ție ți-a poruncit

Şi ție ți-a volnicit

Să ții tu calea domnilor,

Al doilea-mpăraților,

Al treilea vitejilor ?

Mîine-poimiîne înaintea mi-oi ieşi,

Şi pe mine m-oi întilni,

Şi pe mine m-oi tăia,

Cum ai tăiat naşia ;

Da' nu e mai bine-aşa,

Pînă ești la mîna mea

Să-ți răpuî eu viața ?

Chip gialîpului făcea

Şi-i dete capu-alătura.

Făcu moarte peste moarte,

Două capete împreunate.

Tron de ceară le făcea,

La-mpărăție-i mîna,

De se ducea pomina

Şi-aicea, şi-n Viena,

D-auzea mîria-sa

Şi tare se jeluia,

Şi cu toată nemția,

De a rămas pomina

Pe toată Valahia !

Comunicat de învățătorul Ion
Leabu din Șerbăneștii-de-Jos, Olt,
de la lăutarul Gheorghe Bălțatu
din Șerbănești.

Aga Bălăceanul

Frunză, foaia pirului,
 În munții Gambriului,
 În pădurea Drinului,
 Ceartă-mi-se, bate-mi-se
 Cei doi domni cu două oști :
 Una e verde rusească
 Și una roșie turcească.
 Dar domnii cine era ?
 Era Aga Bălăceanul
 Cu Constantin Brîncoveanu,
 Credea-n Dumnezeu, sârmanul !
 Dar pe ce să bătea ?
 Pe București a-l muta.
 Foaie verde foi de fragi,
 Să-l aducă la Novaci.
 Foaie verde bob năut,
 Și, frate, nu s-a putut ;
 Bucureștiul a stătut
 Unde-a stat el de demult.
 Foaie verde ș-o lalea,
 Unde, frate, s-auzea
 Ca să-și taie nășia,
 Să-și capete domnia ?
 Nicăieri nu s-auzea,
 Frate, și s-adeverea,
 Ca să-și taie nășia,
 Să-și capete domnia.
 Numă căpitan Costin,
 Lui Aga Bălăcean fin,
 Când fu joi de dimineață,
 Se spăla bine la față
 Și pe cal încăleca
 Și la nașu-său pleca.
 — Nașule, să-ncalecăm
 Și la-ntreceri să ne luăm,
 Că la vreme de pericol
 Ți-oi da și eu ajutor !

Ei din oraș ieșiră afară
 Și la-ntreceri se luară.
 Dară Costin ce-mi făcea ?
 Suci calul pe stînga
 Și cînd dete pe dreapta,
 Îi taie mîna și spata.
 Bălăceanul se-ntorcea
 Și din gură cuvînta :
 — Ce vii, fine, înfuriat ?
 Or la sînge ești spurcat,
 De vii așa turburat ?
 — La sînge nu sînt spurcat,
 Dar la vreme de pericol
 Ți-oi da și eu ajutor !
 Și cînd vorba isprăvea,
 Și lua calul și pleca
 Și-n Dîmbovița intra.
 Nici acolo nu-l lăsa,
 Și pe sînge că-l ducea
 Și-n Dîmbovița intra.
 Să vezi, Aga ce-mi făcea ?
 Ingenuchea și se ruga
 Și din gură cuvînta :
 — Lasă-mă, fine, așa,
 Că la drumuri m-oi ținea,
 Oi cerși și m-oi ruga,
 Ca să-mi țin cășcioreaua,
 Lasă-mă, nu mă tăia !
 Nu ți-e, finule, păcat ?
 Trei copii ți-am botezat,
 Pe tine te-am cununat !
 Nici acolo nu-l lăsa,
 Frumos capul i-l tăia
 Și-n dăsași că mi-l băga,
 Drum că la Divan își lua.
 Ș-acolo cînd ajungea,
 'I trîntea capul pe masă,

Ca pe căpățîni de varză.
 Boierii cînd îl văzură,
 Toți de frică-nmărmuriră.
 Dar Constantin Brîncoveanu, —
 Credea-nDumnezeu, sârmanul ! —
 El din boieri că ieșea
 Și din gură cuvînta :
 — D-alei căpitan Costine,
 Tu ți-ai tăiat nășia,
 Ca să-ți capeți domnia :
 Ți-ai căpătat funia !
 Cînd fu vineri lîngă sară,
 Pe Costin îl spînzurară,
 Colo-n tîrgu de afară,
 De doi stîlpi și-o puntioară.
 Dar de plîns cine-l plîngea ?

Numai biata nașă-sa :
 — De oleoleo, fine Costine,
 Tu ți-ai tăiat nășia
 Ca să-ți capeți domnia :
 Ți-ai căpătat funia !
 Fieru să nu ruginească,
 Oțelu să nu plesnească,
 Trupu-ți să nu mucezească,
 Să vezi blestemul de naș,
 Că-n lume n-are locaș.
 Și cînd vorba isprăvea,
 Țărîna pe el curgea.

Cules de Constantin Stănescu de
 la Ioan Băzăvan din Giubega,
 Dolj. ,

130

Aga Bălăceanu

Variantă prescurtată

Brîncoveanu ce făcea ?
 Stoli la Bălăceanu trimetea ;
 Bălăceanu pe Drăgan chema
 Și din gură-l întreba :
 — Ce-o fi asta, fine Drăgane ?
 Stoli mi-a trimes Brîncoveanu,
 Nu cumva pentru bătaie,
 Sau este rezvală-n țară ?
 Dară Drăgan răspundea :
 — Nașule, dumneata,
 Prin București am trecut,
 Multe lifte am văzut,
 Turci și nemți și tătari,
 Poloni, unguri, mustați mari ;
 La rezbél dac-om mergea,
 Multe lifte om tăia.

Tu să tai în două părți,
 Că-s prea multe, multe legi,
 Și eu să tai într-o parte,
 Ca să am mai bună parte.
 Duminecă dimineață,
 Cam pe rouă, cam pe ceață,
 În răsăritul de soare,
 Amîndoi porniră călare ;
 La Dumnezeu se rugară
 Și din gură cuvîntară :
 — Doamne, Doamne, ajută-ne
 Ca să venim sănătoși,
 Ca doi trandafiri frumoși !
 Drăgan, finu, se ruga :
 — Dar-ar Domnu Dumnezeu
 Să fie pe gîndul meu :

Foaie verde tei frunzos,
 Capul naşului să-l văd jos !
 Ei la rezel că pleca,
 La Bucureşti ajungea.
 În margine la Colintina
 Multă oştire mi-era,
 Ştii ca frunza, ca iarba.
 Aga Bălăceanu ce făcea ?
 Când aşa sodom vedea,
 Ocheanu la ochi punea,
 Peste oaste se uita
 Şi din gură că striga :
 — Alelei, Drăgane, fine,
 De noi acum nu e bine,
 Să ne luptăm peste fire,
 Cu ăst sodom de oştire !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 Sus la piept mîinile punea
 Şi lui Dumnezeu se ruga :
 — Doamne, Doamne sfînte,
 Ascultă ruga-mi fierbinte ;
 Cum m-ai scăpat înţîia oară,
 Scapă-mă şi-a doua oară !
 Drăgan atunci ce făcea ?
 El din gură se ruga :
 — Foaie verde tei frunzos,
 Capu naşului să-l văd jos !
 Bălăceanu în oştire intra,
 Cu paloşu în ea năvală da,
 Dară Drăgan ce făcea ?
 Sta la margine, se uita,
 Nu-i venea a se lupta,
 Calu oprit îi erea,
 De tăiat nimic tăia.
 Bălăcean la turci tăia,
 Pîn' mîinele i se-ncorda
 Şi sîngele se închea,
 Pînă calu-i ostenea.
 Bălăceanu ce făcea ?
 Dacă vedea că ostenea,
 Finului Drăgan grăia :

— La margine şi acasă ;
 Calu mi-a ostenit
 Şi eu am stătut.
 Când amîndoi că fugea,
 Oştirea la goană-i lua,
 După ei se-nşiruia,
 Atunci Drăgan ce făcea ?
 El odinit cum era,
 Cu calul înainte fugea,
 Pe naşu-său în urmă-l lăsa
 Şi-n Dîmboviţa că-l băga,
 Şi din gură că-i striga :
 — Fugi, naşicule, nu aşa,
 Că ne-a ajuns potera !
 Bălăceanu ce-mi făcea ?
 Cu calu-n nămol intra,
 Şi mai rău se-nnoia,
 El din gură că striga :
 — Sai, fine Drăgane,
 Calu mi s-a potmolit,
 Oştirea m-a cutropit !
 Dară Drăgan ce zicea ?
 — Desfă-ţi, naşule, cămăşile,
 Că cămăşile-ţi sînt grele,
 Nu pătrund gloanţele pîn ele.
 De cămăşi se desfăcea,
 Drăgan la el se năpustea,
 Suliţă-n el c-o băga,
 Maşile i le vărşă ;
 Pînă oştirea sosea,
 Bălăceanu mort era.
 Brîncoveanu ce zicea ?
 — Drăgane, să trăieşti,
 Domnia s-o stăpîneşti !
 Pe Drăgan în scaun îl punea,
 Bărbierii că chema,
 Bine că mi-l mai spăla,
 Mi-l rădea, mi-l potrivea,
 Pe braţe atunci mi-l lua
 Şi-n domnie-l aşeza.
 Brîncoveanu lui grăia :

— Drăgane, Drăgane,
 Mare hoțomane,
 Cum tu să domnești,
 Lumea s-o stăpînești ?
 Ți-ai tăiat tu nașia,
 Darmite acum domnia ?
 La gealîpi el porunceă,
 Capul lui Drăgan să-l ia.
 — Lui Drăgan capul să-i luați ;
 Decît lumea s-o domnească,
 Trupul lui să-i putrezească !

Capul lui Drăgan tăia
 Și pe el îl îngropa
 La mînăstirea domnească,
 În lume să se pomenească !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 bătrînul Burcea din com. Adamești-Teleorman.
 Partea întîia a acestui cîntec
 lipsește, și toți lăutarii din comuna Adamești încep acest cîntec
 cu versetul „Brîncoveanu ce
 făcea ?“

Cîntecul lui Prîscoveanu

Foaie verde păr uscat,
 La Prîscoveanu, la sfat,
 Mulți boieri s-a adunat ;
 Toți boierii tîrgului,
 Sfetnicii-mpăratului,
 Stîlpîi Țarigradului.
 Dar pe nume cum îi cheamă ?
 Aga Bălăceanu,
 Cu Costantin Brîncoveanu,
 C-aia stăpînea divanul.
 Unde-așa, vezi, că ședeau,
 Între ei se pogodeau
 Și din gură toți grăiau :
 — De cînd odăi turcești s-a făcut,
 Zarafii s-a pribegit,
 Nu mai ne vine dijmărit,
 Dijmărit și oierit,
 Pe lume l-am pomenit
 De cînd eram copil mic.
 Dar de ce nu ne mai vine ?
 C-ăl rumânaș mai bogat
 La turci îmi este argat ;

Ce rumânaș mai deliu
 La turci mi-este herghelgiu ;
 Ce rumânaș căimăcan
 La turci mi-este stupar.
 Ciuda mare, rău ne pare,
 Că n-ar fi vrun lucru mare,
 Că nevasta mai frumoasă
 La turci mi-este odăiașă ;
 Copila cu mărgele
 A supus-o la cheiele ;
 Scoate vin din pimniță
 Pînă-n dalba primăvară,
 Fără nici o cheltuială !
 Prîscoveanu cel bogat,
 Boier mare și-așezat,
 Calcă rar și năstrăpat,
 Dar el, nene, ce striga ?
 — Șapte boieri de țară,
 Să mergem la jăluială,
 Să dăm jalbă împăratului,
 În poarta Țarigradului,
 Și-mpăratu la domnie,

Și domnia la-mpărăție !
 Unde-așa, vezi, că-mi auzea,
 Cei șapte boieri se gătea,
 La Țarigrad că pornea,
 În postu Crăciunului pleca.
 Ei la Dunăre mergea
 Și-n caic că se urca ;
 Caicul că mi-l pornea
 Pe Dunăre în jos,
 Că merge cu folos.
 Când la jumătatea postului era,
 Sfântu Niculaie pe Dunăre-i
 prindea.

Prîscoveanu ce-mi făcea ?
 Caicelu că-l oprea
 Și pe el că-l priponea
 Cu frînghii de mătase,
 Împletite toate-n șase.
 Pe Dunăre că-l oprea,
 Șapte crapi că-mi prindea,
 Cu ceafa ca de malac ;
 Și el, frate, că-i gătea,
 Pe sfîntu Niculaie-l slujea,
 C-așa este datina
 De la Maica Precista...
 Uite-așa, vezi, că-mi vedea,
 Caicelu că-l pornea,
 Pîn Idirna că mi-și da,
 La Țarigrad ajungea.
 Caicelu că-l oprea
 Și pe el că-l priponea
 Cu frînghii de mătase,
 Împletite toate-n șase.
 Cei șapte boieri ce-mi făcea ?
 Ei din caic jos se da,
 Cu ipingele se-mbrăca,
 Bicele pe mîini că lua,
 Chirigii că se făcea,
 Pîn Țarigrad se-mplimba,
 Șapte rogojini că-mi lua,
 Cu bicele le-nnoda,

La spinare le lua,
 În mîna lui Prîscoveanu le da,
 Prîscoveanu ce făcea ?
 Rogojinele le lua,
 Cu catran le cătrănea,
 Cu bumbac le bumbăcea
 Și cu spirt că le stropea ;
 În trei prăjini le ridica,
 Lumînarea c-aprindea,
 Foc la rogojini că-mi da.
 Rogojinele-mi ardea,
 Focu mare se făcea,
 Țarigradu-nspăimînta.
 Dar împăratu ce făcea ?
 El prin curte se-mplimba,
 Vedea foc, se spăimînta,
 Cu mare glas el striga :
 — Trei copii de la măriasa,
 Ce stați voi acum așa ?
 Voi nu băgați sama
 Că n-am măturat coșurile ?
 S-a aprins Țarigradu
 Și-o să ardem cu totu !
 Dar ei, nene, ce făcea ?
 Din iuțeală se scula
 Și Țarigradul ocolea,
 Peste cine, vezi, că-mi da ?
 Peste Prîscoveanu-mi da,
 Unde rogojinele ardea...
 Dindărăt pe boieri lua,
 Ca pe oi
 Și ca pe boi,
 La-mpărăție-i ducea.
 Când acolo îi ducea,
 Împăratu le striga :
 — Șapte boieri de țară,
 Ce păț mare c-ați văzut
 De la mine c-ați venit ?
 Bine v-ar ședea la fiare,
 Să vă trimet la Ocna-Mare,
 Să-mi tăiați ceva la sare

Pînă-n d-alba-i primăvară,
Făr' de nici o cheltuială !
Prîscoveanu ce striga ?
— Să trăiești, împărate luminate,
N-am venit să ne bagi la fiare,
Să ne duci la Ocna-Mare ;
Ci am venit la jeluială
Înaintea măriei-sale,
Cum judeci lumea toată,
Să ne faci nouă dreptate !
Dar împăratu ce striga ?
— Ce păț mare c-ați văzut
De la mine c-ați venit ?
Brîncoveanu cel bogat,
Prea mi-e un boier așezat,
El, nene, ce a strigat ?
— Trăiești, împărate luminate,
De cînd odăi turcești că s-a fapt,
Zarafii c-a pribegit,
Creștinii mi-a sărăcit,
Nu mai ne vine dijmărit,
Dijmărit și oierit,
Pe lume l-am pomenit !
Dar împăratu mai striga :
— Măi trei copii ai mei, de la
măria-sa,

Numai o odaie că-mi rămînea,
Acilea la Țuțurca,
În gura Ologilor mi-era,
Și aia, vezi, rămînea.
Dară turcu-atunci ce făcea ?
Poala cu galbeni umplea,
Dinaintea lor ieșea.
Dară turcu ce zicea ?
— Trei copii de la măriasa,
Luați galbeni cît oți vrea,
Să nu-mi fărîmați odaia !
Dar ei, nene, ce făcea ?
Din gură turcului zicea :
— Turcule, dumneata,
Nu-mi trebuie vlaga ta,
Ci fărîmă-ți odaia
Și pleacă în Merchiza !
Unde turcul că vedea,
Odaia și-o fărîma,
Disagii de galbeni umplea
Și pe cal că mi-i punea,
Și de-acolo că pleca.
Floare verde flori de nuc,
Sui, Mario,-n vîrf de nuc,
Să vezi turcii cum se duc.
A venit călări pe măgari,
Acum se duc pe armăsari,
Nu pot se cîrmi de bani.
Că-n sat nu mai e de trai,
Că ne dă turcii stupai,
Să ieșim cu toți la plai !

Cules de Christea N. Țapu din
gura lăutarului Radu Burcea din
Putinei (Teleorman).

Mogoș Uornicul

La umbră la șapte brazi,
Unde se cinstește șapte frați,
Albi ca niște împărați,
Cu Stăncuța că sînt frați
Și cu Mogoș sînt cumnați ;
Dar în vorbă ce-și avea ?
Tot pe Stanca-o logodea.
După cine că mi-o da ?
După Mogoș vornicul,
Vestitu, viteazu,
C-ala e fecior de domn,
N-are frică de om.
Dară ei ce mi-și făcea ?
Cu Mogoș ei că vorbea :
— Alei, Mogoș dumneata,
Noi pe Stanca să ți-o dăm,
De bogată, de avută
Îi stă pieptul clăbușit
De aur și de argint,
De n-am văzut de cînd sînt !
Noi pe Stanca că ți-o dăm ;
Dar noi prinsoare s-avem
Să vii vara de cinci ori,
Că-s mai multe sărbători,
Și iarna de trei ori,
Că-s mai multe lucrători,
Și s-o întîmpla d-o fi ger,
Nu e bine călător.
Așa prinsoare făcea.
Dară Mogoș ce făcea ?
El pe Stanca c-o lua
Și-acasă că mi-și pleca.
Nouă ani că mi-ș' trecea,
Pe la cumnați nu mai da ;
Cînd povîrnea pe zece,
Iaca Mogoș se gatește
P-un cal galben dobrogean,

Coadă-i trage pojar verde,
Urmele-i se pierde...
Și Mogoș că mi-și pleca,
Și el, frate, se trăgea
La umbră la șapte brazi,
Unde se cinstea șapte frați.
— Bună ziua, șapte frați,
Albi ca niște împărați,
Cu Stăncuța sînteți frați
Și cu mine sînteți cumnați !
— Mulțumescu-ți dumitale,
Ca la un cumnat mai mare !
Să sculă fratele-ăl mai mare :
— Bine, Mogoș, ai venit,
Pe Stăncuța nu ni-o aduci ?
— Vine și Stanca pe urmă,
Învăluită-n rogojină,
Să nu vă fie rușine ;
Într-un car mare mocănesc,
'Nalt în drig, mărunț în roate,
Cu doi boi moldovenești,
Lungi de coarne,
Ciungi de coade,
Unde te uiți prin c...
Le numeri măselle...
De trei ori că-l ispitea,
Mogoș tot așa spunea,
De-al dracului ce era !
Fratele mai mare ce făcea ?
Paloș din teacă scotea
Și pe Mogoș l-amelința.
Mogoș fuse mai voinic,
Pe sub paloș s-a pitit
Și cu-al lui l-a prijinit.
Fratele cel mai mic se scula
Și-n cîrciumă că-l băga,
O oca de spirt că-i da

Și pe Mogoș îl îmbăta,
 Paloș din teacă scotea
 Și pe Mogoș îl tăia.
 Unde, frate, că-l ducea ?
 La umbră la șapte brazi,
 Unde se cinstesc șapte frați,
 Și-acolo că-l îngropa
 Și cu frunză îl învălea.
 Nici mai mult că nu trecea,
 Iacă Stanca și sosea.
 Nu venea cum îi spunea,
 Și Stanca că mi-ș' venea
 Într-o cucie zugrăvită,
 Mult mi-e poleită,
 Cu potintele de aur,
 Cu cruciulițe de argint,
 Care n-am văzut de când sînt !
 Și bună ziua că le da :
 — Bună ziua, șapte frați,
 Că cu mine sînteți frați
 Și cu Mogoș sînteți cumnați !
 — Mulțumescu-ți dumitale
 Ca la o soră mai mare !
 Bine, Stanco, c-ai venit,
 Pe Mogoș nu mi-l aduci ?
 — Mogoș mi-a plecat înainte
 P-un cal galben neînvățat,
 Cu conțeșu îmbăierat,
 Și Mogoș era cam beat,
 Ori că calul l-a trîntit,
 Ori că voi l-ați omorît ?
 Dar Stăncuța ce făcea ?
 O boldeicuță și-avea,
 De știa de mi-ș' vorbea.
 Boldeicuța c-o lua,
 Jos din trăsura c-o da.
 Boldeicuța ce făcea ?
 Urma sîngelui că lua,
 Peste Mogoș că mi-ș' da.
 Și Stanca ce mi-ș' făcea ?
 La Mogoș că se ducea

Și de mîna că mi-l lua,
 Capul la spate-i cădea ;
 Îl săruta în tăietură,
 Parcă-l săruta-n gură !
 — D-ar da Stanca pînă-n ie,
 Să vă văd eu la domnie,
 Să vă văd pe trei legați
 Și pe patru spînzurați !
 Dar Stăncuța ce-mi făcea ?
 În cucie se punea,
 La domnie se ducea
 Și din gură că zicea :
 — Domnule, măria-ta,
 Turcii-n țară că mi-a dat
 De m-a ars și m-a prădat,
 Pe Mogoș mi l-a tăiat,
 Pe mine m-a văduvit,
 Copilași mi-a sărăcit !
 Și domnia și-auzea,
 La ceaș că porunceă :
 — Măi ceaș, tu mi-ești rău,
 De cînd tu mi-ai ceașit,
 Nici o slujbă n-ai făcut,
 Dar pe asta ca s-o faci !
 Firmanul în mîna că-i da
 Și din gură-i spunea :
 — Dacă la masă-i afla,
 Să-i lași pînă or cina,
 Că și ei or fi ceva !
 Dar ceașu ce făcea ?
 Firman în mîna le da.
 Dar ei, frate, ce făcea ?
 Firmanul că-l citea,
 Lacrimile-i podidea,
 Că le-a scurtat viața !
 Ei de frică ce făcea ?
 Un catîr că mi-ș' lua
 Și de bani l-împovăra,
 La domnie că pleca,
 Domniei ca să-i dea.
 Dacă la domnie venea,

Ei banii că-i aducea.
 Domnia banii că lua
 Și pe Stanca o sictirea,
 Jos din case-o sictirea.
 Dar Stanca ce mi-ș' făcea ?
 — D-o da Stanca pînă-n ie,
 Să răzbească la-mpărăție,
 Să te scoată din domnie !
 Dar domnia ce făcea ?
 Sta nițel și se gîndea,
 Și pe Stanca c-o chema,
 Îndărăt c-o aducea
 Și pe Stanca c-o-ntreba.
 Stanca tot așa spunea :
 — Turcii în țară c-a intrat
 Și m-a ars și m-a prădat,
 Și pe Mogoș l-a tăiat.
 Domnia așa auzea,
 Toți turcii i-aducea,
 La falangă că-i puneă.
 Doi turci bătrîni s-alegea
 Și la domnie vorbea :
 — Baca, baca, gheăurea,
 Domnule, măriă-ta,

Că bați pe dreptii
 Să spuie vinovații,
 Că pe Mogoș l-a tăiat
 Șapte frați de-ai Stanchii !
 Domnia așa auzea,
 Drumul turcilor le da,
 Pe frații Stanchii îi lua,
 Pe cei patru îi spînzura
 Și pe trei că mi-i lega,
 Chefu Stanchii că făcea.
 Și-a murit, nu se mai vede,
 Lumile nu li se pierde,
 Și-a plătit la lăutari
 De l-a scris la sîrindari,
 Să-l spuie la zile mari...

Mă-nchinai cu cîntecul,
 Ca lupul cu urletul :
 Cît trăiește, lipovenește,
 Dacă pușca-l dobîndește,
 Dă pielea și se plătește !

Ausit de Chr. N. Tapu de la
 lăutarul Ioniță Nicolae din Ro-
 șiorii-de-Vede (Teleorman).

133

Mogoș Vornicul

La umbră la șapte brazi,
 Unde se cinstesc șapte frați,
 Albi ca niște-mpărați,
 Și cu Mogoș sînt cumnați.
 Ei în vorbă ce-și avea ?
 Pe Stăncuța o logodea.
 După cine vrea s-o dea ?
 După Mogoș vornicul,
 Călare pă galbenul,
 Conteș îmbăierat.

Dar pe Stanca că i-o da
 Și-acasă că mi-o ducea.
 Dar cu Mogoș prinsoare avea :
 — Măi Mogoș, dumneata,
 Noi pe Stanca că ți-o dăm,
 Dar noi prinsoare s-avem :
 Să vie vara de zece ori,
 Cam în luna lui Cuptor,
 Că-s mai multe sărbători,
 Mai puține lucrători ;

Și iarna vii de cinci ori ;
 Că s-o-ntîmpla d-o fi ger,
 Nu e bine călător.
 Mogoș tot așa zicea,
 Pînă pe Stanca o lua.
 Cînd acasă mi-o ducea,
 Nouă ani că mi-ș' trecea,
 Pe la cumnați nu mai da.
 Cînd împovîrnea pe zece,
 Iacă Mogoș se gătește,
 P-un cal galben dobrogean ;
 Coadă-i trage pojar verde,
 Ia vezi urma i se pierde.
 Cînd la ei că-mi ajungea,
 La umbră la șapte brazi,
 El din gură că-mi striga :
 — Bună ziua, șapte frați,
 Șapte frați, șapte cumnați,
 Albi ca niște-mpărați,
 Cu Mogoș sînteți cumnați,
 Cu Stăncuța sînteți frați.
 Cei șapte frați se scula :
 — Bine, Mogoș, mi-ai venit,
 Pe Stanca ce ni-ai făcut ?
 — Măi șapte frați, șapte
 cumnați,
 Vine și Stanca pe urmă,
 Învălită-n rogojină,
 Ca să nu vă fie rușine,
 Într-un car mare moldovenesc :
 De spițat mi-este spițat,
 Numai nu mi-e obădat ;
 Cu doi boi moldovenești,
 Cînd te uiți pînă c...
 Le numeri măselele.
 Cei șapte frați cînd auzea,
 Inima că le-o rănea.
 Al mai mare ce-mi făcea ?
 Paloș din teacă-mi trăgea,
 Lui Mogoș capu să-i ia.
 Iar Mogoș fu mai voinic,

Cu paloșul lui prijiinea,
 Pe cumnată-său îndărăt îl da.
 Iar la masă că-mi ședea,
 Iar, frate, că mi-l ispitea.
 Mogoș tot așa spunea.
 Cumnată-său cel mai mic,
 Fu slugă la un ispravnic,
 El fuse mai priceput.
 Fratele mai mare ce-mi făcea ?
 Pe Mogoș de vorbă ținea,
 Al mic după Mogoș se da,
 Paloșul din teacă scotea,
 Capul lui Mogoș tăia
 Și cît colo el sărea.
 De-ngropat unde-l îngropa ?
 Tot la umbra brazilor,
 Cu frunza mi-l învălea,
 Călușelul i-l lua,
 În grajd de piatră-l băga,
 Și mai mult că nu trecea,
 O cucie că-mi venea.
 Ce fel de cucie era ?
 Poleită,
 Cu aur zugrăvită,
 Cu postav verde-nvălită,
 Cu doisprezece telegari,
 Negri, nene, ca corbii,
 Suptîri, frate, ca șerpui
 Și iuți, frate, ca focu.
 De mînat cine-i mîna ?
 Mic de mocănaș,
 Cu gluga-ntră spete,
 Cu băieri de bete,
 Mîna nu se vede.
 Dar în cocie cine era ?
 Vezi Stăncuța cea frumoasă,
 Surioară la șapte frați,
 Albi ca niște-mpărați.
 Și că, nene, unde trăgea ?
 La umbră de șapte brazi.
 — Bună ziua, șapte frați,

Cu Mogoș sînteți cumnați
 Și cu mine sînteți frați.
 — Bine, Stanco, mi-ai venit,
 Pe Mogoș ce l-ai făcut ?
 — Măi șapte frați,
 Albi ca niște-mpărați,
 Mogoș mi-a plecat 'nainte,
 P-un cal galben dobrogean,
 Coadă-i trage pojar verde,
 Ia vezi urma i se pierde,
 Și Mogoș era cam beat,
 Ori că calu l-a trîntit,
 Ori că voi l-ați omorît ?
 Unde ei că mi-auzea,
 Unul la altul se uita,
 Semn la altu că-și făcea,
 Cîte trei c-o ispitea,
 Stanca tot așa spunea.
 Dar Stăncuța ce făcea ?
 La cucie se ducea,
 O boldeicuță și-avea,
 Jos din cucie mi-o da,
 La șapte frați mi-o ducea.
 Dîra sîngelui afla,
 Pe sînge că se lua,
 Pîn' la groapă d-o ducea.
 Boldeicuța că scărma,
 Peste Mogoș că mi-ș' da,
 Și Stăncuța că-l lua,
 Mi-l săruta în tăietură,
 Parcă-l săruta-n gură.
 Tron de ceară că-i făcea
 Și pe cucie că-l punea,
 La domnie că-mi pleca.
 Iar Stăncuța că striga :
 — D-ar da Stanca pînă-n ie,
 Să răzbească la domnie,
 Să vă văz pe trei legați
 Și pe patru spînzurați !
 La domnie se ducea
 Și din gură că-mi striga :

— Doamne, măriă-ta,
 Turcii-n țară mi-a venit,
 Pe mine m-a văduvit.
 Domnu cînd mi-auzea,
 Un firman că-mi scria,
 Zece ceași că-mi venea,
 Toți turcii că mi-i strîngea,
 La bătaie că-i punea.
 Iar turcii că mi-ș' striga :
 — Baca, baca ghiaura,
 Cum bate pe dreptii,
 Să spuie vinovații !
 Unde domnia auzea,
 Pe turci îi ispitea,
 Turcii drept că spunea :
 — Doamne, măriă-ta,
 N-am tăiat noi pe Mogoșu,
 Mogoșu Vornicu,
 Ci pe Mogoș l-a tăiat
 Ai șapte frați,
 Albi ca niște-mpărați,
 Cu Stăncuța ei sînt frați
 Și cu Mogoș sînt cumnați !
 Unde domnia auzea,
 Un ceaș mi-aducea,
 La șapte frați că trimetea
 Și din gură-i porunceă :
 — De-i vei găsi la masă,
 Lasă-i să cinească ;
 De-i vei găsi culcați,
 Frumușel să mi-i legați.
 Unde ceașu pleca
 Ș-acolo că se ducea,
 El la masă că-i găsea,
 Firman pe masă le trînteă.
 Unde ei că mi-l vedea
 Și-ncepea de a-l citea,
 Lacrămile-i podidea.
 Al mai mare se scula,
 Trei catîri că mi-aducea,
 De galbiori îi încărca,

Un plocon la domnie trimetea.
 Domnia cînd catîrii vedea,
 Pe Stanca mi-o sictirea ;
 Iar Stăncuța cînd auzea,
 În cucie se punea
 Și din gură că zicea :
 — Doamne, măria-ta,
 D-ar da Stanca pînă-n ie
 Să răzbească la-mpărăție,
 Să te scoată din domnie !
 Dar domnia auzea,
 De ea, frate, se spăimînta.
 De mină că mi-o lua
 Și pe scaun mi-o pofta :
 — Stai, Stăncuțo, tu acilea.
 Stanca pe scaun stetea,
 Domnia ce mi-i făcea ?
 Trei ceauși că-mi chema
 Și la ei că-i trimetea
 Și din gură le poruncea :
 — De i-ați găsi culcați
 Să mi-i aduceți legați,
 Pe cîte șapte legați.
 Și ceaușu cînd pleca,
 El acolo c-ajungea,
 Firman pe masă trîntea.
 Cînd ăl mare că-l citea,
 Trei catîri că mai aducea,
 De gălbiori îi încărca,
 La ceauși că-i dăruia,
 Să nu-i mai ducă legați,
 Să zică că-s vinovați.

Cînd ei că s-apropia,
 Stanca în gura mare striga :
 — D-ar da Stanca pînă-n ie
 Să vestesc la-mpărăție,
 Să vă văz pe trei legați
 Și pe patru spînzurați !
 Unde domnia auzea,
 Pe cîte trei mi-i lega
 Și pe patru-i spînzura,
 Cheful Stancii că-i făcea,
 Și pe Mogoș îl îngropa
 La umbra cu șapte brazi,
 Unde beau cei șapte frați,
 Albi ca niște-mpărați,
 Și cu Mogoș sînt cumnați.
 Ei cu vadra se cinstea,
 Vadra Țaligradului,
 Măsura împăratului.

Mă plății cu cîntecul
 Ca lupul cu urletul,
 Cînd vînătoru-l gonește
 Dă pielea și se plătește.
 Și mai dați cu picătura,
 Să-și ude țiganu gura.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Văleanu din
 Roșiori-de-Vede.

A se confrunta acest cîntec cu
 varianta prescurtată *Mogoș Vor-*
nicul din colecția lui V. Alecsan-

Mogoș Uornicul

Departe, vere, departe,
 Departe dar nu prea foarte,

La umbra de șapte brazi,
 Und' se cinstesc șapte frați,

Albi ca niște-mpărați,
 Și cu Mogoș sînt cumnați,
 Mare masă mi-este-ntinsă,
 De șapte frați mi-e coprinsă.
 Ei pe Mogoș adăsta,
 Iacă Mogoș că sosea,
 Cam cu chef că mi-și venea,
 La ei că se ploconează.
 Ei, măre, nu-i mulțumea
 Și din gură că-i striga :
 — Alei, Mogoș vornice,
 Tu, măre, că ni-ai venit,
 Pe Stăncuța nu ni-o aduci,
 C-așa prinsoare ni-ai dat,
 Cînd pe Stanca noi ți-am dat,
 S-o aduci vara de cinci ori,
 Că-s mai multe sărbători,
 Și iarna de trei ori,
 Că-s mai multe lucrători.
 Dar Mogoș ce mi-și făcea ?
 El nici habar că n-avea.
 Grăi fratele-ăl mai mare :
 — Ori la puști să-l împușcăm,
 Ori cu sabia să-l tăiem ?
 Grăi fratele-ăl mai mic,
 Că-i mai mic și mai voinic
 Și la minte priceput.
 Paloș din teacă scotea,
 Capu lui Mogoș tăia
 Și, măre, că-l îngropa.
 Dacă, măre, îl îngropa,
 Iacă Stăncuța sosea,
 Bună ziua că le da :
 — Bună ziua, șapte frați,
 Cu mine sînteți voi frați
 Și cu Mogoș sînteți cumnați.
 Pe Mogoș ce l-ați făcut ?

Ea, măre, că mi-și umbla,
 Pe dîra sîngelui mergea,
 Și, măre, că-l dezgropa,
 Îl săruta-n tăietură,
 Parcă-l săruta în gură :
 — Cum pe Mogoș l-ați tăiat,
 Că era, frate, cam beat ?
 Ea mi se jelea,
 Cu palmele se bătea,
 Și din gură le spunea :
 — D-o da Stanca pînă-n ie,
 Ca să mă duc la domnie,
 Să vă văz pe trei legați
 Și pe patru spînzurați !
 Stanca, măre, că-mi pleca,
 Pe Mogoș că mi-l lua
 Și la tron că-l așeza,
 În trăsură că-l punea,
 La domnie că mergea.
 La domnie-l arăta,
 Și pe frați învinuia.
 Domnia ce mi-și făcea ?
 La ei, frate, trimetea,
 Pe cîte șapte-i aducea,
 Și pe trei că mi-i lega,
 În pușcărie că-i băga.
 Pe patru că-i spînzura.
 Stăncuța că-mi rămînea,
 La un dughian se ducea,
 Și-acolo că mi-și plîngea,
 Toată noaptea se jelea,
 Și văduvă rămînea,
 Acasă că se ducea.

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Ioniță Văleanu, Roșiori-
 de-Vede.

V

Familiale

1. *Indrăgostiții*

135

Mierlița și sturzul

Sus la munte ninge, plouă,
Jos la baltă cade rouă.
Sus la munte cu ȋtari,
Jos la baltă cu șalvari.
Uiu, iu și ia, ia, ia,
Mi-a văduvit mierlița
Și umblă sturzu să mi-o ia.
— Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță,
Naiba să te-nghiță,
Ia-mă tu pe mine,
Că mult ți-o fi bine.
— Ba, sturzule, ba,
De urîtu tău
Și de-al taică-tău
Ce-oi să mă fac eu ?
Doar eu de m-aș face
D-o holdă de grîu,
Și eu m-oi usca,
De tine-oi scăpa.
— Fă-te, mierlă, fă-te,
Fă-te sănătoasă,
Că mie nu-mi pasă,
Că și eu m-oi face
Mic secerător,

Cu secerea-n mînă,
Cu luleaua-n gură
Și-n tine-oi intra
Și te-oi secera,
Și znop te-oi făcea,
În brațe te-oi lua
Și te-oi săruta
Și-oi fi tot a mea,
Plesni-ți-ar fierea !
— Sturzulețule,
Mititelule,
Gingășelule,
Frumușelule,
De urîtu tău
Și d-al frati-tău
Ce-oi să mă fac eu ?
Dar eu de m-aș face
D-o turtă de piine
Și-n foc c-oi intra,
De tine-oi scăpa.
— Fă-te, mierlă, fă-te,
Fă-te sănătoasă,
Că mie nu-mi pasă !
Că și eu m-oi face
D-un mic vătrăiaș
Cu coada de fier,

Cu pana d-oțel
 Și-n foc că oi intra,
 Peste tine-oi da
 Și m-oi apleca
 Și te-oi săruta
 Și-oi fi tot a mea,
 Plesni-ți-ar fierea !

Auzit de Christea Țapu de la
 Stancu Ion din Cucuieți (Teleor-
 man).

Acest cîntec este o variantă pres-
 curtată a celui din colecția d-lui
 G. Dem. Teodorescu, p. 453 sqq.
 În colecția lui V. Alecsandri,
 acest cîntec se aseamănă cu
 balada [...] *Cuculețul* [în această
 ediție, p. 66—68].

136

Voinicul străin

Verde de măslin
 Și de rusmalin,
 Voinicul străin,
 Strein și sărac,
 Intră noaptea-n sat,
 Tot de ciini lătrat,
 De nimeni chemat,
 De toți înjurat.
 Mescioarele
 Strînse,
 Făclioare
 Stinse.
 Verde de pelin
 Și de rusmalin,
 Voinicul strein,
 Străin și bogat,
 Intră noaptea-n sat,
 De ciini nelătrat,
 De toate chemat :
 Mescioarele
 'Ntinse,

Făclioare-aprinse.
 Verde de pelin
 Și de rusmalin,
 Voinicul străin,
 Ca măr dulce-n drum :
 Cîți călători trece
 Toți zburătorește :
 Rămurica-i
 Frînge,
 Tulpioara-i
 Plînge.
 Virfu-i zice : Taci
 Că tot tu le faci
 Nu e vina ta
 Și a altuia,
 Care te-a sădit
 Și te-a prășădit
 Și nu te-a-ngrădit.

Culeasă de [C.] Rădulescu-Codin,
 din Zgripcești-Muscel.

Foaie verde lin pelin

Foaie verde lin pelin,
 Vai de voinicel străin,
 Ca un măr dulce din drum.
 Oricare pe drum îmi trece
 Pe el îl zburătorește,
 Ramurile-mi frînge
 Și tulpina-mi plînge.

— Taci, tulpină, taci,
 Că tot tu le faci.
 Tu nu strici nimic,
 Ci cine te-a sădit
 Și nu te-a-ngrădit!

Culeasă de Chr. N. Țapu din
 Alexandria, Teleorman.

Vai, voinic strein !

Foaie verde de pelin,
 De pelin, de rosmarin,
 Vai de voinicel strein !
 E ca mărul dulce-n drum :
 Cîți pe drum că-mi trec
 Îl zburătoresc ;
 Crăcioare-mi frînge,
 Trupioara-mi plînge,
 Cu lacrimi de sînge !
 — Taci, trupină, taci,
 Că tot tu le faci ;

Nu e vina ta,
 Ci-a cui te-a sădit
 Și nu te-a-ngrădit !

Auzită de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ghiță Șchiopu din
 R. Vilcea.

A se vedea varianta *Străinul să-
 rac*, din colecția G. Dem. Teo-
 dorescu, p. 282 ; idem *Strein sin-
 gur* din aceeași colecție, p. 283,
 vers. 14—25.

Verde de sipică

Verde de sipică
 Și de măturică,
 Pe ulița strîmtă,
 Strîmtă și boltită,

Var și cărămidă...
 Mi-este o casă mititică,
 Cu șovar verde-nvelită,
 Cu ferestrele de sticlă,

Cu uşile de sipică,
 Cu sîrmă-ngrădită.
 Şi-o nevastă tinerică
 Şade-n pat, toarce la furcă,
 Cu caiaru de bumbac
 Şi furca de liliac,
 Verde şi-o lalea
 Şi d-o viorea,
 Şi mi se certa
 Cu o cumnăţea,
 Cu o surăţea ;
 Cu o surăţică,
 Cu o cumnăţică :
 — Foaie verde lată,
 Surată,
 Cumnată,

Bărbăţelu tău
 Mult e nătărău,
 Doarme-n patul meu.
 Foaie matostat,
 Dacă ai bărbat,
 Ține-ți-l legat
 De furcă de pat,
 Nu-i da drumu-n sat.
 Verde de cicoare
 Şi de salbă moale,
 Du-l în tîrg, în vale,
 Strigă-n gura mare :
 Bărbat de vînzare,
 Cinsprece parale !

Culeasă de Al. I. Hodoş, din
 judeţul Argeş.

140

Bate-mi-se

Verde trei foi late,
 Bate-mi-se bate,
 Două frunze late,
 Ca două cumnate :
 Maria
 Mocanca
 Cu Stanca
 Vlăşceanca.
 Iară cea mocancă
 Strigă-n gura mare :
 — Vin, Badule, vin
 La oile tale,
 Că sînt fătătoare ;
 Fată cîte doi,
 Ciobanii-s mişei,
 Taie cîte doi.

Iară cea vlăşceancă
 Strigă-n gura mare :
 — Vin, Badule, vin
 La viile tale,
 Că sînt coapte tare,
 Ne arse de soare,
 Coapte
 Pe supt foi,
 Ne-atinse de ploi,
 Coapte
 La pămînt,
 Ne-atinse de vînt.

Culeasă de C. Rădulescu-Codin,
 din Valea Măre, Muscel.

Cîntecul lui Iencea Săbiencea

Foaie verde-a bobului,
 Pîn tîrgu Odriului
 Plimbă-mi-se,
 Poartă-mi-se,
 Săvai Iencea
 Săbiencea,
 C-o saia sumeasă-n brîu,
 Cu murgulețu de frîu.
 Se-mplimba ce se-mplimba,
 De pe cal descăleca,
 La o cafenea-mi trăgea,
 Cafeneaua turcilor,
 Turcilor, păgînilor.
 Și pe scaun că-mi ședea
 Și-o cafea-mi porunceă.
 Unde turcii că-l vedea,
 Ca cîinii că se strîngea
 Și din gură că-l întreba :
 — Băi Ienceo dumneata,
 Ce-ai căutat tu p-aicea ?
 Dar Iencea că mi-ș' striga :
 — Turcilor,
 Păgînilor,
 Cîte fete-n Țaligrad,
 Țaligrad și Beligrad,
 Și neveste cu bărbat,
 Lui Iencea nu i-a scăpat,
 Pe toate le-am sărutat.
 Cîte un bogasin le-am dat,
 Pe papucei le-am călcat ;
 Numai una mi-a scăpat :
 Stăncuța din Beligrad,
 Nepoțica de-mpărat,
 Fată de sîrb bogat.
 Unde turcii c-auzea :

— Daba, Iencea, dumneata,
 Noi de nouă ani ne căznim
 Pe Stanca s-o sărutăm,
 Inelul să i-l luăm.
 Dar tu dacă ești viteaz,
 Tu pe Stanca s-o săruți,
 Inelul să ni-l aduci,
 Cinci pungi de galbeni ți-om da ;
 Dar dacă n-oi săruta,
 Inelul nu ni-l vei da,
 Frumos capu-ți l-om lua.
 Unde Iencea c-auzea,
 Lui ochii negri-i lăcrăma,
 Afar' din cafenea ieșea
 Și la murgu se ducea,
 Picioru-n scară-l puneă.
 Mergea murgu-mbuiestrînd
 Și-alde Iencea tot ofînd.
 Cînd maică-sa-l vedea
 Ea din gură-i zicea :
 — Alei, Iencio, dumneata,
 Eu te-aștept, maică, rîzînd,
 Și tu-mi vii, maică, plîngînd !
 — Maică, măicuțița mea,
 Eu aseară m-am plimbat
 Aci-n tîrg în Țarigrad,
 Pe la cafenea am dat
 Și mai mult m-am lăudat :
 Cîte fete-n Țaligrad
 Și neveste cu bărbat,
 Nici una nu mi-a scăpat,
 Decît Stanca mi-a scăpat,
 Stăncuța din Beligrad,
 Nepoțica de-mpărat,
 Fată de creștin bogat.

Prinsoare cu turcii-am făcut
 Că pe Stanca-oi săruta
 Și inel i l-oi lua,
 Cinci pungi de galbeni mi-or da ;
 Dacă pe Stanca n-oi săruta
 Și inelul nu l-oi lua,
 Frumos capul mi l-or lua.
 Unde mă-sa c-auzea,
 Lui din gură că-i zicea :
 — Alei, Iencio, dumneata,
 Roagă-te la Dumnezeu
 Să-ți trăiască murgul tău,
 Și la Maica Precista,
 Să trăiască maică-ta,
 Să te scape de belea
 Din mîna păgînilor,
 Din cuțitul turcilor.
 Și de mîna că-l lua
 Și-n casă că mi-l băga,
 Frumușel că mi-l tundea,
 Mustățile i le rădea,
 De haine mi-l dezbrăca,
 Femeiește-l îmbrăca,
 În ace,
 În spilce îl prindea,
 O cîrpă-n cap îi puneă,
 Femeie că mi-l făcea
 Și din gură că-i zicea :
 — Tu, maică, să mi te duci
 La porțița cu trei bășici
 Și-așa din gură să zici :
 — Stanco, surățica mea,
 Deschide, soro, ușa,
 Că eu sînt surata ta !
 Dar Stăncuța ce-mi zicea ?
 — Nu-ți deschid, soro, ușa,
 Căci nu ești surata mea ;
 Că ți-e glasul fomeiesc
 Și vorbele haiducești.

Dacă ești surata mea,
 Bagă capul pe fereastră
 Și dă-mi spilce și dă-mi ace !
 Unde Iencea c-auzea,
 Capul pe fereastră băga,
 De spilce, de ace da.
 Atunci Stanca se scula,
 Ușulița-i descuia
 Și-n casă că mi-l băga
 Și pe vatră-i așternea.
 Iar Iencea ce mi-și zicea ?
 — Stanco, surățica mea,
 Nu-mi mai așternea colea,
 Că mi-e focșoru de plop,
 Și mi-o sări, vezi, vrun foc
 Și mi-o arde trup și tot !
 Unde Stanca c-auzea,
 Ei milă i se făcea,
 La picere-n casă-i așternea,
 Iencea acolo se culca.
 Cînd fu pe la miez de noapte,
 Stanca e-n sudori de moarte,
 Cînd fu revărsatul de zori,
 Stanca-mi vărsa la sudori.
 Dar Iencea ce mi-ș' făcea ?
 Mîna dreaptă i-o arunca,
 Inelul din deșt trăgea,
 Adio că mi-și lua,
 Stanca oftînd rămînea.
 El afară că mi-și ieșea,
 Picioarul în scară-mi puneă,
 Fugea murgul îmbuieștrînd,
 Alde Iencea fluierînd,
 Din ploscă tot vin bînd,
 Din pistoale slobozînd.
 Cînd turcii că mi-auzea
 Ca cîinii că se strîngea.
 El în cafenea intra,
 Mîna-n pozînar băga,
 Inelul că mi-l scotea

Și pe masă că-l trînteă.
 Cînd turcii inel vedea,
 Nici un ban nu vrea să-i dea,
 Și Iencea se necăjea,
 Paloș din teacă-mi trăgea,
 Șeaizeci de turci mi-i tăia.
 Nu mi-i taie cum se taie,
 Ci mi-i taie tot fînește,
 Îi grămădește clăiește.
 Foc din zece părți le da,
 Pe murgu că-ncăleca,
 La Stăncuța că-mi pleca.
 Pe Stăncuța mi-o lua,

Nuntă țărănească-mi făcea
 Și de turci că mi-o scăpa.

Cules de Chr. N. Țapu din
 gura lăutarului Dumitru Văleanu,
 Roșiori-de-Vede.

A se confrunta cu *Iencea Săbiencea*
 din G. Dem. Teodorescu,
 p. 630 sq. și cu *Sîrb sărac* cu
 care se aseamănă puțin din
 p. 105—108, colecția lui Vasile
 Alecsandri. Idem *Iencea Săbiencea*
 din colecția d-lui Burada, 179—
 183; idem *Iencea Săbiencea* din
 colecția d-lui Vulpian, p. 48—49.

142

Iencea Săbiencea

Foică treî lămîi,
 Trei lămîi
 Și trei gutui,
 Pe ulița tîrgului,
 Tîrgului
 Odriului,
 Iară plimbă-mi-se, plimbă,
 D-ale Iencea
 Săbiencea,
 Cu saiaua-nfîptă-n brîu,
 Trăgînd pe murgu de frîu...
 Iară Iencea
 Săbiencea
 Se plimba
 Ce se plimba,
 Cu maică-sa se-nțîlnea,
 Maică-sa că-l întreba :
 — D-alei Ienceo, Ienceo-al
 maichii,
 D-alei Ienceo
 Săbienceo,

De cînd maica te-a făcut
 Așa trist nu te-am văzut...
 Ienceo, ce mi-ai prăpădit ?
 Iară Iencea
 'I răspundea :
 — D-alei, maică, maica mea,
 Cîte fete sînt în sat,
 Pe toate le-am sărutat,
 Cîte-un bogagiu le-am dat ;
 Numa una mi-a scăpat :
 Stăncuța din Țaligrad...
 Iară mă-sa
 'I răspundea :
 — Foică de trei bețe,
 Vin' la maica să te-nvețe :
 Tu, Ienceo, să mi te duci
 La poarta cu trei sipici,
 Cînd sînt dragostili iuți
 Și copile
 Fără minți
 Și nevestili

Fierbinți...
 Și-o foiță și-o lalea,
 Acolo mi se ducea.
 Stăncuța mi-l întreba,
 Tot așa că mi-i zicea :
 — D-alei, Ienceo,
 Ienceo,
 Neică,
 Ia să-ți aștern eu la foc.
 Iară Iencea
 'I răspundea :
 — Nu mă culc eu lângă foc,
 Că sînt lemnili de plop

Și sare
 De-mi arde
 Tot...
 În pat lui Iencea
 'I așternea
 Și Iencea
 Mi se culca
 Cu Stăncuța alături !
 Cînd era la miez de noapte,
 Stăncuța-n canon de moarte !

Culeasă de [C.] Rădulescu-Co-
 din, din Furești-Muscel.

143

Iencea

— Cîte fete-n Țaligrad,
 În Țaligrad și Beligrad,
 Nici una nu mi-a scăpat
 Nemușcată,
 Nepupată,
 Pe papuc necălcată.
 Numai una Stăncuța,
 Stăncuța din Beligrad,
 Nepoțică de-mpărat,
 Numai ea că mi-a scăpat
 Nemușcată,
 Nepupată,
 Pe papuc necălcată.
 Așa-mi căuta, mare, Iencea,
 Dar mă-sa ce mi-i zicea ?
 — D-alei, Ienceo și Bienceo,
 Taci cu maica, nu ofta,
 Nu ofta, nu mai plîngea,
 Tu la Stanca te-oi ducea,
 Mi-i mușca-o,
 Mi-i pupa-o

Și pe papuc mi-i călca-o.
 D-alei, Ienceo și Bienceo,
 Leapadă coifu bărbătesc
 Și-mi ia conciu femeiesc,
 Și-mi pune d-o furcă-n brîu
 Și te du la Stanca-n poartă
 Și strigă în gura mare :
 „D-alei, surățico Stanco,
 D-ai făcut vreodată bine,
 Fă-ți pomană și cu mine.“
 Stanca de ți-o descuia,
 Hal de dînsa că oi avea.
 Mă-sa cum mi-l învăța,
 Iencea-ntocmai că urma ;
 Ca tiptil mi se-mbrăca,
 Pîn-acolo se ducea,
 Pîn-acolo c-ajungea,
 Furca-n brîu că-și înfigea,
 Muierește c-o striga.
 D-alei, Stanca ce-mi făcea ?
 La roabe că-mi porunceă,

Porțile că-mi deschidea,
 Pe Iencea-n curte băga.
 Dară Iencea ce mi-și făcea ?
 Torcea și nu-mi torcea
 Și-mi striga în gura mare :
 — D-alei, surățico Stanco,
 D-ai făcut vrodată bine,
 Fă-ți pomană și cu mine ;
 Căci d-o veni pușchiul beat,
 El pe mine m-o-mpușca,
 Geaba de pomana ta !
 D-alei Stanca ce-mi făcea ?
 La roabe că-mi porunceă,
 Pe Iencea-n sală-l băga.
 Iencea-n sală cum intra,
 Timpul iar că nu-l pierdea,
 Din furcă iar că mi-și torcea ;
 Îmi torcea ce mi-și torcea
 Și-mi striga în gura mare :
 — D-alei, surățico Stanco, bre,
 bre!

D-ai făcut vreodată bine,
 Fă-ți pomană și cu mine ;
 Căci d-o veni pușchiul beat,
 El pe mine m-o-mpușca,
 Geaba de pomana ta !
 Iar Stanca ce mi-și făcea ?
 La roabe că-mi porunceă,
 Pe Iencea-n casă-l băga,
 La masă că-l așeza,

Cu Stanca el că mânca.
 Dar Iencea dacă mânca,
 De făcut ce mai făcea ?
 Începea iar a torcea,
 Îmi torcea iar ce mi-și torcea
 Și striga în gura mare :
 — Dalei, surățico Stanco,
 D-ai făcut pe lume bine,
 Fă-ți pomană și cu mine,
 Că viind pușchiul beat,
 Acuma pe-nserat,
 De la tine m-o lua,
 Pe drum m-o arunca,
 Geaba de pomana ta !
 D-alei, Stanca ce-mi făcea ?
 La roabe că-mi porunceă,
 Așternutul că-l făcea,
 Pe Iencea-n plapomă-l puneă.
 Când fu somnul de cu seară,
 Iencea-mi dormea cum
 se doarme ;
 Când fu pe la miez de noapte,
 Stanca-mi varsă sudori
 de moarte ;
 Când fu la revărsat de zori,
 Stanca-mi plînge de s-omori.

Comunicată de d. Ion Tănăsescu,
 vechi normalist. Culeasă de la
 lăutarii din Focșani.

Foaie verde viorea

Foaie verde viorea,
 D-o vrea Leana,
 De n-o vrea,
 Deseară mă duc la ea,

Ostenit, cum oi putea,
 Ostenit și plin de apă,
 Ca s-o mai sărut o dată,
 O dată, de două ori,

Că-mi cade leșin și mor.
 Foaie verde iasomie,
 Cine urcă-n deal la vie ?
 Iencuțu cu pălărie,
 Pălăria de mătase,
 Năvădită-n fire șease.
 Și-altă foaie avrămeasă,
 Coborîi din deal acasă,
 Gășii pe Leana la masă,
 Cu ocaua plină rasă,
 C-o găină friptă grasă.
 Friptă, friptă,
 Rumenită

Și la mijloc otrăvită.
 Ia Iencuțu și mănîncă,
 Limba-n gură i se bășică,
 Buzele i se usucă.
 — Și-o foiță și-o lalea,
 Leano, din pricina ta
 Nu pot bea,
 Nu pot mânca,
 M-am uscat ca scîndura,
 Ca scîndura de la pat,
 Ca cucuta lîngă gard.

Culeasă de Al. I. Hodoș, din
 județul Argeș.

145

Valenaș

Frunză verde toporaș,
 Dragu mamei Valenaș,
 De dimineață te sculași,
 Pe ochi negri te spălași
 Și la mîndre că-mi plecași.
 Mîndrele cînd te văzură
 Înainte-ți ieșiră,
 Una poarta-ți deschidea,
 Una găina-ți frigea.
 Găinuță, ruminită,
 Pe dinăuntru otrăvită.
 Din masă cînd ai gustat,
 Munții s-o cutremurat,
 Văile s-o tulburat,
 Mînăstiri s-o detunat.
 Cînd era la miez de noapte,

Valenaș trăgea de moarte ;
 Cînd era la cîntători,
 Valenaș vărsa sudori ;
 Cînd era la ziușoară,
 Valenaș subt pînzișoară.
 Cînd la groapă că-l ducea,
 Nae clopote-i trăgea.
 Curvile cînd o văzut,
 Înainte i-o ieșit.
 Maică-sa li-o cuvîntat :
 — Fugiți, fugiți, curvilor,
 Că voi mi l-ați otrăvit !

Cules de T. Mironescu, învățător,
 de la C. V. Lungu, din satul
 Tazlău, comuna Tazlău, plasa
 Bistrița, jud. Neamț.

Foai verdi trii smiceli

Foai verdi trii smiceli,
 Tinereți ca a meli,
 Sî năra lumea di eli.
 Tinerețe ce-am avut,
 Cu amar le-am pitrecut,
 Cu amar, cu multă jăle,
 Pentr-o curvă de muere,
 Ce esă sara la steli
 Și se ie pe hătureli
 Culegînd la burui,
 Buruieni sorociți,
 Ulcelile-s părăsiti,
 Buruieni farmacati,
 Pentru Ghițșor păstrati,
 Buruieni sorociti,
 Pentru Ghițșor gătiti.
 Ghițșor cînd de-o gustat,
 Di la ușă pîn' la pat
 Di trii ori o leșinat,
 O oftat și s-o sculat
 Și di zid s-o răzemat.
 Ghiciu în dreapta l-o luat,
 Pe murg negru o-ncălecat,
 Pe șușe în sus a plecat,
 Tari scîrghit supărat.
 Tată lumea l-o-ntrebat :

— Ce ești, Ghiți, supărat ?
 Că mai sînt curvi în sat.
 Da' se cie cît frunza
 Dacă nu-i și tătuța.
 Di la poartă c-o strigat :
 — Așterni-mi, măicuță, în pat !
 Sau în pat, sau în crivat,
 Că curvili m-o mîncat.
 — Da' la curvi ce-ai cătat ?
 — Maică, nu-i nici c-un banat,
 N-am știut că-s curvi în sat.
 Cînd era la năzi di noapti
 Ghițșor trăgea di moarti ;
 Cînd era la cîntători,
 Ghițșor vărșă sudori ;
 Cînd era la ziușoară,
 Ghițșor sub pînzișoară.
 Cînd soarili răsare,
 Șepti clopoti trăge,
 Șepti curvi nă-l jale.
 Nici una nu-l jale
 Cu jălea maică-sa.
 — Tăceți, curvi, nu-l jeliți,
 Că voi ni l-ați otrăgit.

Culeasă de G. Dobrea, învățător
 din com. Uscăți, jud. Neamț.

Frundzî verdi grîu mărunt

— Frundzî verdi grîu mărunt
 Pîn paduri 'i drum bătut,
 Cărașu-a-i piști Prut.

Dragi am fost și ni-am urît.
 Nu știu Dumnădzău o vrut,
 Or dușmanii ni-o făcut !...

— Foai verdi trii smiceli,
 Tinereți ca a meli,
 Le-am pitrecut fără vremi,
 Fără gust, fără plăceri,
 Cu amar și cu dureri,
 Pintr-o hoată di mueri,
 Ci iesi noaptia la steli
 Și sî ie pi hătureli,
 Culegînd la buruieni ;
 Și li cerbi-n trii ulceli :
 Ulcelili părăsîti,
 Pintru Ghițîșor gătiti ;
 Și li pui-n așternut,
 Și sî scoali surd și mut.
 Ghițîșor cînd o gustat,
 Di trii ori c-o sughițat,
 La maică-sa c-o plecat :

— Așterni, măicuți,-n pat,
 Ori în pat, or în crivat,
 Cî rălili m-o mîncat.
 Și mai mult n-o cuvîntat.
 Di la uși pân' la pat,
 Di la trii ori c-o leșînat,
 Venin negru c-o vărsat.

Cînd era la nîedz di noapti,
 Ghițîșor trăge di moarti ;
 Cînd dzorili răsăre,
 La bisărică-l duce,
 Șăpti feti cî-l boce,
 Șăpti feti din Bîrlad
 Ș-o nevastă cu bărbat.

Culeasă de Irimia Nedelcu, în-
 vătător din județul Fălciu.

148

Foai verdi trii smiceli

Foai verdi trii smiceli,
 Tinereți ca a meli,
 Pitrecuti fără di vremi,
 Fără di gust, fără di plăceri,
 Nici un fel de mîngîieri,
 Pentru-o curvă de mueri.
 Și plimbă pămînturili
 Și adună floricele
 Și le faci mănuncheli
 Și li bagă-n sîn la cheli
 Și li fierbi-n trii ulceli,
 Trii ulceli-acoperiti,
 Pentru Ghițîșor gătiti.
 Doar Ghițîci cînd vinea,
 Frumos masa i-o punca,

Și Ghițîci cînd gusta,
 Bucățîli nu-i plăcea,
 Di trii ori îmi leșîna
 Și dîn gură-așa grăia :
 — Așterni-mi, măicuți, -n pat,
 Cî curva m-o ofticat
 Și-am sî zac di boală rău.
 Și nu-i di la Dumnezău,
 Și mi-i di la o mueri,
 Învățîndu-mă la răli,
 Pentru fapți tinereli,
 La nevoi și la dureri.

Culeasă de Gr. Coatu, învățător
 din Cerna, pl. Măcin, jud. Tul-
 cea.

Frunză verdi grîu mărunt

Frunză verdi grîu mărunt,
 Cărărușe, drum bătut.
 Nu-i bătut de car cu boi,
 Nici de cîrșor de oi.
 Dragi am fost și ne-am urît,
 Nu știu Dumnezeu a vrut,
 Ori dușmanii ne-a făcut.
 Foi verdi de trei steli,
 Uite curva de muieri,
 Se scoală noaptea pi steli
 Și se sui pe hățureli,
 Culegînd la buruieni,
 Și mai buni și mai reli,
 Și le pune în trei ulceli,
 Și ulceli părăsiti
 Pentru Ghițișor gătiti.

Ghițișor cînd o gustat
 De trii ori o leșinat
 Și la maica a strigat :
 — Adă-mi murgu că mă duc,
 Să mă duc la sorioare !
 Una poarta ție-o deschidi,
 Una masa ție-o întindi,
 Găini fripti opăriti,
 Pe dinuntru otrăviti.
 Cînd era la cîntători
 Ghițișor vărsa sudori,
 Cînd era la miezi di noapți
 Ghițișor trăgea di moarti.

Culeasă de G. Dobrea, învățător
 în com. Uscăți, jud. Neamț.

Frundză verdi grîu curat

Frundză verdi grîu curat,
 Costăchel, bărbat curat,
 Dimineați s-o sculat,
 Pe ochi negri s-o spălat,
 La icoani s-o nchinat,
 Pi murguț o-ncălicat,
 La drăguți ș-o plecat.
 Cînd pi-aproapi agiunje,
 Una poarta-i deschide,
 Una calu-i pripone,
 Douî-n casă-l pofte,
 Douî mesîli așterne,
 Douî bucati gâte
 Și pi masî li pune.

Și pi masî ci iara ?
 Găini fripti rumeniti,
 Pi dinăuntru otrăviti,
 Păntu Costăchel gătite.
 — Costăchel, drăguța me,
 Poftim din masî și ie !
 Costăchel s-o potrigit
 Și din masî li-o luat,
 De la inimî a oftat,
 Biciu-n mîinî ș-o luat
 Și pe uși o plecat,
 Pe murgu ș-o-ncălicat,
 La măicuți s-o-nturnat.
 Maică-sa cînd l-o vădzut

Prea ghini l-o cunoscut,
 Curvili l-o otrăvit.
 — Costăchel, copchilu meu,
 Cum n-ascuț cuvîntu meu,
 Di petreci pe lume greu.
 Cuvîntu n-ai ascultat,
 Femeili ni ti-o mîncat !
 — Of, măicuți duniata,
 Dar di nu mai știi ciava
 Ca să-ni potoli otrava.
 Cînd iara la di cu sarî,
 Costăchel a fost afarî ;
 Cînd iara la cîntători,
 Costăchel varsa sudori ;
 Cînd iara la miez de noapți,

Costăchel trăge de moarti.
 Cînd soarili răsăre,
 Pe Costache ni-l gâte
 Și pe laviță ni-l pune,
 Șapți clopoti-i trăge,
 Șapți fimei ni-l boce.
 Maică-sa așa-i dzice :
 — Costăchel, drăguța me,
 Șapți fimei îți trebuie,
 Decît una mai aliasî,
 Mai frumoasă,
 Ca să ții cu dînsa casî.

Culeasă de M. Canianu de la
 Zamfira Șaramet, din căt. Pră-
 jeni, com. Lătăi, jud. Botoșani.

151

Cîntecul lui Milea

Foaie verde trei lăptuci,
 Strigă Milea dintre lunci,
 Dintre lunci, din văi adînci ;
 Țipa Milea și răcnea,
 Nimenea nu-l auzea,
 Decît singurea mă-sa,
 Și la el că se ducea
 Și pe Milea l-întreba :
 — Ce țiți, Mileo, și răcnești,
 Te răcnești, te văicărești ?
 Ori din chelciug mi-ai fîrșit,
 Ori haine ți-ai ponosit,
 Ori murgu ți-a-mbătrînit,
 Ori vremea că ți-a venit
 Însă de căsătorit ?
 Atunci Milea că-i grăia :
 — Maică, măiculița mea,
 Stătuși, maică, mă-ntrebași,

Eu să pui mîinile în piept,
 Că să-ți spui vorba cu drept.
 Maică, nici din chelciug n-am
 sfîrșit,
 Nici haine n-am ponosit,
 Nici murgu n-a-mbătrînit.
 Mie un somn cînd mi-a venit,
 Și eu, maică, m-am culcat
 Supt cel păr mare rotat
 Și de flori mi-erea-ncărcat.
 Vîntul, maică, mi-a adiat,
 Florile le-a scuturat,
 Toate-n sîn că mi-au intrat
 Și din ele s-a iscat
 Pui de șarpe bălaur,
 Cu trei coade de aur.
 Foaie verde că nalba,
 Na tu, maică, basmaua

Și-nfășură mîna-n ea,
 Bagă mîna-n sîn de-l ia,
 Că mi-au coprins inima !
 Bălaurul, cînd se-ntinde,
 Inimioara mi-o coprinde,
 Maică, iar cînd se zgîrcește,
 Inimioara mi-o topește !
 Unde mă-sa c-auzea,
 Ea din gură că-mi striga :
 — A ba, maică, Mileo, maică,
 Decît maica fără-o mînă,
 Mai bine eu făr' de tine,
 Maica o face mulți ca tine !
 Și maică-sa că pleca,
 Milea-n urmă rămînea.
 Atunci țipa și răcnea,
 Nimenea nu-l auzea,
 Decît tată-său îl auzea
 Și din gură-l întreba :
 — Ce țipi, Mileo, și răcnești,
 Te răcnești, te văicărești ?
 Ori din chelciug mi-ai firșit,
 Ori haine ți-ai ponosit,
 Ori murgu ți-a-mbătrînit ?
 Tată, ori vremea că ți-a venit,
 Vremea de căsătorit ?
 Atunci Milea că-i grăia :
 — Tată, tătișorul meu,
 Stătuși, tată, mă-ntrebași,
 Eu să pui mîinele-n piept,
 Ca să-ți spui vorba cu drept.
 Taică, nici din cheloiug n-am
 sfîrșit,

Nici haine n-am ponosit,
 Nici murgu n-a-mbătrînit ;
 Mie un somn că mi-a venit,
 Și eu, taică, m-am culcat
 Supt ăl păr mare rotat
 Și de flori mi-ereea-ncărcat,
 Vîntul, taică, mi-a adiat,

Florile le-a scuturat,
 Toate-n sîn că mi-au intrat
 Și din ele s-au iscat
 Pui de șarpe bălaur,
 Cu trei coade de aur.
 Foaie verde ca nalba,
 Na tu, taică, basmaua
 Și-nfășură mîna-n ea,
 Bagă mîna-n sîn de-l ia,
 Că mi-a cuprins inima !
 Balaurul, cînd se-ntinde,
 Inimioara mi-o coprinde !
 Taică, iar cînd se zgîrcește,
 Inimioara mi-o topește !
 Unde tat-său c-auzea,
 El din gură că-mi zicea :
 — A ba, taică, Mileo, taică,
 Decît taica fără-o mînă,
 Mai bine eu făr' de tine,
 Mă-ta o face mulți ca tine.
 Și tată-său că pleca,
 Milea-n urmă rămînea,
 Atunci țipa și răcnea,
 Nimenea nu-l auzea,
 Decît singur' amanta
 Și la el că mi-ș' venea
 Și singură-l întreba :
 — D-aba, Mileo, draga mea,
 Ce ți-e, Mileo, de răcnești ?
 Ori cămașa mi-ai negrit,
 Ori galbeni mi-ai isprăvit,
 Ori murgu ți-a-mbătrînit ?
 Atunci Milea că-i spunea :
 — Fă mîndruțo, mîndra mea,
 Nici cămașă n-am negrit,
 Nici galbeni n-am isprăvit,
 Nici murgu n-a-mbătrînit ;
 Mie-un somn că mi-a venit
 Și eu, mîndro, m-am culcat

La cel păr mare rotat
 Și de flori mi-era-ncărcat ;
 Vîntu, mîndră, mi-a adiat,
 Florile le-a scuturat,
 Toate-n sîn că mi-au intrat
 Și din ele s-au iscat
 Pui de șarpe bălaur
 Cu trei coade de aur,
 Cu capul ca de taur !
 Foaie verde ca nalba,
 Na tu, mîndro, basmaua
 Și-nfășură mîna-n ea,
 Bagă mîna-n sîn de-l ia,
 Că mi-a coprins inima !
 Unde mîndra c-auzea,
 La el că se ducea,
 După gît că mi-l lua,
 În guriță-l săruta,
 Mîna-n sîn că i-o băga,
 De cătărâmi că mi-ș' da,
 Curelile le trăgea,
 Zîmboacile le scotea,
 Chimirașul că-l trăgea
 Și pe iarbă că-mi ședea,
 Chimirașul că-l vărsa,
 La gălbiori număra,
 Inima-n ea că creștea.
 Atunci Milea că-mi cînta :

— Multă lume s-a căznit
 Și toată m-a oropsit,
 Maica, taica mi-a venit,
 La mine că n-a-ndrăznit,
 De mine că s-au lipsit !
 Mîndra mea că mi-a venit,
 Numai mîndra m-a scăpat,
 De moarte grabnică ce-am dat !
 Foaie verde ca nalba,
 Stai, mîndrușo, tu acilea,
 Să mă duc pînă colea.
 Cînd îndărăpt m-oi întorcea,
 Vei vedea ce-oi aducea.
 Mîndra pe loc că mi-ș' sta,
 Pînă el că mi-ș' sosea.
 C-un sipet de galbeni venea.
 — Ține, mîndro, tu acilea,
 S-avem ce bea, ce mînca,
 C-o să dea vreo iarnă grea.
 Foaie verde și-o alună,
 Decît cu tată și mumă,
 Mai bine cu-o mîndră bună,
 Că taica m-a oropsit,
 Și mîndra m-a-ndrăgostit,
 Mi-a-ndrăznit și mi-a venit
 Și moartea că mi-a gonit !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Văleanu de la
 Roșiori-de-Vede.

Cîntecul lui Mircea

Foaie verde de trei nuci,
 Strigă Mircea dintre lunci,
 Dintre lunci,
 Din văi adînci.

— Ce ți-e, Mirceo, de tot strigi,
 Ori porcii mi i-ai pierdut,
 Sau merindea mi-ai sfîrșit ?
 — Eu porcii nu i-am pierdut,

Nici merindea n-am sfîrșit,
 D-am greșit d-am adormit
 Supt un pom mare-nflorit.
 Vînt de vară mi-a bătut,
 Florile s-a scuturat,
 D-un șarpe-n sîn mi-a intrat,
 De trei ori s-a-ncovrigat ;
 D-un șarpe bălăurel,
 Cu capu de aurel,
 Cu coada de argințel.
 Cînd să-ntinde
 Mă cuprinde,
 Să zgîrcește,
 Mă sfîrșește,
 Inimioara mi-o prăpădește !
 Foaie verde și-o lalea,
 Dară Mircea ce-mi făcea ?
 La mumă-sa că mergea :
 — Maică, măiculița mea,
 Învăluie mîna-n basma,
 Bag-o-n sîn,
 Pe supt zăbun,
 Și-mi scoate șarpe din sîn !
 Foaie verde și-o lalea,
 Dar mumă-sa ce-i zicea ?
 — Foaie verde trei domnești,
 Mircio, Mircio, copil mi-ești,
 Decît eu fără de mînă,
 Mai bine eu făr' de tine !
 Floare verde și-o lalea,
 Dară Mircea ce-mi făcea ?
 La tat-său că se ducea.
 — Foaie verde trei domnești,
 Tată, tată, tată mi-ești,
 Învăluie mîna-n basma,
 Bag-o-n sîn
 Pă supt zăbun,
 Și-mi scoate șarpe din sîn !

Foaie verde și-o lalea,
 Dar tat-său ce-i zicea ?
 — Foaie verde trei domnești,
 Mircio, Mircio, copil mi-ești,
 Decît eu făr' de mînă,
 Mai bine eu făr' de tine !
 Foaie verde și-o lalea,
 Dar Mircea ce-mi făcea ?
 La ibomnică mergea :
 — Soră, surioara mea,
 Învăluie mîna-n basma,
 Bag-o-n sîn
 Pă supt zăbun
 Și-mi scoate șarpe din sîn !
 Foaie verde și-o lalea,
 Ibomnica ce-mi făcea ?
 Învăluia mîna-n basma,
 O băga-n sîn
 Pe supt zăbun,
 Ii scotea șarpe din sîn.
 Ea așa că mi-l scotea,
 Tronc pe masă-l arunca,
 Numai aur că-mi vărsa.
 Foaie verde și-o alună,
 Decît tată, decît mumă,
 Mai bine o amantă bună,
 Că amanta te rîzgîie
 Și cu vorba te mîngîie !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ghiță Stoica din Go-
 vora (Vîlcea).

Vezi varianta în colecția d-lui
 G. Dem. Teodorescu, p. 682 sqq.
 și Miron Pompiliu, p. 41—46.
 Idem a se confrunta variantele
Manda bună, p. 8—10 și *Vers*
din Moldova, p. 10—12 din
 colecț. d-lui Bibicescu.

Strigă Pătru dint'e lunci

Strigă Pătru dint'e lunci,
 Dint'e lunci
 De după junci.
 Nimene nu-l auzea,
 Făr' singură maică-sa,
 Îl auzea,-i răspundea :
 — Ce ȝ-î, Petre, ce ȝ-î, dragă ?
 Ori ochincile ȝ-ai rupt,
 Ori merindea ȝ-ai firșit ?
 Ori juncii ȝi i-ai cherdut ?
 El din grai așa-i grăia :
 — Maico, măicuȝa mea,
 Io ochincile n-am rupt,
 Neci merindea n-am firșit,
 Neci juncii nu i-am cherdut,
 Da' m-am pus ș-am adurȝit
 Supt un păr mare-nflorit
 Și vȝntu ȝi-o alinat,
 Florile s-o scuturat.
 ȝie-n sȝn ȝi s-o băgat,
 Maico, un șarpe bălaor,
 Maico, cu coarne de aor.
 Bagă-ȝ' mȝna-nt-on chindeu
 Și ȝ-o bagă-n sȝnu ȝeu,
 Și scoate șarpe bălaor,
 Maico, cu coarne de aor...
 Maică-sa din grai grăia :
 — Decȝt, Petre, fără-o mȝnă,
 Mai ghin', Petre, fără tine !
 Și striga ș-a doua oară.
 Nimenea nu-l auzia,
 Făr' singură soru-sa,
 Îl auzia, -i răspundea
 Și din grai așa-i grăia :
 — Ce ȝ-î, Petre, ce ȝ-î, dragă ?
 Ori ochincile ȝ-ai rupt ?
 Ori merindea ȝ-ai firșit ?

Ori juncii ȝi i-ai cherdut ?
 El din grai așa-i grăia :
 — Soro, sorioara mea,
 Io ochincile n-am rupt,
 Neci merindea n-am firșit,
 Neci juncii nu i-am cherdut,
 Da' m-am pus ș-am adurȝit
 Supt un păr mare-nflorit,
 Și vȝntu ȝi-o alinat,
 Florile s-o scuturat,
 ȝie-ȝ sȝn' ȝi s-o băgat,
 Soro, un șarpe-bălaor,
 Soro, cu coarne de aor.
 Bagă-ȝ' mȝna-nt-on chindeu
 Și ȝ-o bagă-n sȝnu ȝeu
 Și scoate șarpe-bălaor,
 Soro, cu coarne de aor.
 Soru-sa din grai grăia :
 — Decȝt, Petre, fără-o mȝnă,
 Mai ghin', Petre, fără tine !
 Și striga ș-a treia oară ;
 Nimenea nu-l auzea,
 Făr' numa mȝndruȝa sa,
 Îl auzia, ȝi răspundea :
 — Ce ȝ-î, Petre, ce ȝ-î, dragă ?
 Ori ochincile ȝ-ai rupt,
 Ori merindea ȝ-ai firșit,
 Ori juncii ȝi i-ai cherdut ?
 El din grai așa-i grăia :
 — Mȝndro, mȝndruleana mea,
 Io ochincile n-am rupt,
 Neci merindea n-am firșit,
 Neci juncii nu i-am cherdut,
 Da m-am pus ș-am adurȝit
 Supt un păr mare-nflorit
 Și vȝntu ȝi-o alinat,
 Florile s-o scuturat,

Ție-n sîn ăi s-o băgat,
 Mîndro, un șarpe bălaor,
 Mîndro, cu coarne de aor.
 Bagă-ț' mîna-nt-on chindeu
 Și Ț-o bagă-n sînu Țeu
 Și scoate șarpe bălaor,
 Mîndro, cu coarne de aor.
 Mîndra din graiu-i grăia :
 — Decît, Petre, fără tine,

Mai ghin', Petre, fără-o mîna.
 Ea mîna n-o-nvăluia
 Și-n sînu lui o băga,
 Nu scotea șarpe bălaor,
 Ci scotea o cingă de aor.

Auzit de N. I. Apostolescu de
 la Ion Binig. Cules din Șona,
 comitatul Tîrnava Mare, Tran-
 silvania.

154

Cîntecul Miului

Sub părul rotat,
 Șade Miu răsturnat
 Și din gură strigă-așa :
 — Mamă, măicuța mea,
 Bagă mîna-n sîn la mine
 Și-apucă pe șearpe bine,
 Că m-a topit vai de mine !
 — Ba eu mîna n-oi băga,
 Că șearpele m-o mușca ;
 Și-apoi dacă oi mai trăi,
 Alt copil oi dobîndi.
 Și-apoi Miu ce făcea ?
 Către mîndra lui grăia :
 — Hei, Florico, Floarea mea,
 Bagă mîna-n sîn la mine
 Și-apucă pe șearpe bine ;

Floarea vremea nu pierdea,
 Mîna-n sîn că îi băga,
 Dar acolo ce-mi găsea ?
 În loc de șearpe veninos,
 Un chimir cam lung și gros,
 Pe dinafară cu flori
 Și-năuntru gălbiori.
 Iară Miu îi zicea :
 — Al tău să fie, mîndra mea,
 Că decît să mai ai mamă,
 Mai bine cu mîndra-n cramă,
 Decît să ai părinți,
 Mai bine cu mîndra-n munți.

Auzit de învățătorul N. Bărbu-
 lescu de la Stana B. Gherman,
 căt. Gruiu, județul Ilfov.

155

Frunză verde trei grăunțe

Frunză verde trei grăunțe,
 Am avut un pui drăguț,

S-a dus cu boii de negoț
 Și boii i-au negoțit,

Înapoi s-a înturnat.
 S-a abătut pe la un sat,
 La o casă mare,
 Cu ferestrele la vale,
 Cu ușa la soare,
 Cu fete la șezătoare.
 Toate fetele lucrează,
 Cea din casă adormează.
 Maică-sa cum o-ntreba
 Și la ea că cuvînta :
 — Ce plîngi și suspini,
 Dorul nu-ți alini ?
 — Cum n-oi plînge, suspina,
 Lăcrăma și ofta,
 C-am avut un pui drăguț,
 S-a dus cu boii de negoț,
 Din chică i-a retezat,

Cheotoarea i-a luat,
 Jos la groapă le-a-ngropat.
 Gîndu de-nsurat i-a dat.
 Și mi-a trimes răvaș pe soare,
 Că el umblă să se-nsoare ;
 Și mi-a trimes răvaș pe lună,
 Să mă duc să-i fiu nună !
 Dar eu, maică, ce-oi face ?
 Ori, maică, l-oi cununa,
 Ori mai rău l-oi blestema.
 — Taci, fiică, nu fi nebună,
 Du-te și să-i fii o nună.
 În biserică-i intra,
 El mîna ți-o săruta
 De nu s-a mai pricepe-alta.

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
 Nicolae Frățilă, Novaci-Gorj.

156

Neguța

Neguțo, Neguțo,
 Neguțo, ficuțo,
 Ce tot dormi în chez,
 De nu mai lucrezi ?
 Ori cap mi te doare,
 Sau la inimioară ?
 — Nici cap nu mă doare,
 Nici la inimioară ;
 Ci el mi s-a dus
 În țar' ungurească
 Ca să-mi târguiască,
 Fir și ibrișin,
 Ca să-i cos peschiri ;
 Pînză și meteși,
 Ca să-i cos cămași.

Și el mi-a trimes
 Cuvînt pe sub vînt,
 Carte pe pămînt,
 Că mi s-a-nsurat.
 Mi-a trimes răvaș
 Să mă puie naș.
 — Neguțo, ficuțo,
 Tună, maică, tună,
 Tună de-l cunună ;
 Ia sloiul de ceară
 De fă lumînare.

Cules de Constantin Stănescu de
 la Iovan Băzăvan din Giubega,
 Dolj.

346

Foaie verde ca lipanul

Foaie verde ca lipanul,
Cine-mi suie dealu
La Radu căpitanu ?
Ion Ardeleanu,
Gheorghică cu calu.
Cine-mi trece coasta ?
Gheorghe cu nevasta,
Albă la peliță,
Neagră la hăinuță.
Cine-mi trece lunca ?
Gheorghe cu mîndruța.
Mîndra din gură-i grăia :
— Pune-mă, Gheorghe, călare
Îndărătu dumitale,
Că nu mai poci de picioare ;
Că mi-e drumu gloduros,
Nu mai poci merge pe jos !
— Eu călare nu te pui,
Că mi-e murgu mititel,
Abia-mi duce trupul meu,
Trupul meu și armele,
Sileaf cu pistoalele.
Mîndra din gură-i grăia :
— Tu, Gheorghică, să mi te duci
Pîn-oi vedea pîlc de cucu,
Tot printr-o pădure deasă,
Înainte lupi să-ți iasă,
Calu să se spăimîntească,
Pe tine să te trîntească,
Mîna stîngă să ți-o frîngă

Și p-a dreaptă s-o scrîntească ;
Să mîi calu, știi, ca muții,
Să ții frîul, știi, cu dinții.
Să te duci, Gheorghică, duci,
Să te duci, să mi te duci,
Pîn-oi da de lup arînd,
De pițigoi semănînd,
Vulpea cu coada grăpînd,
Vrăbiile secerînd,
Berzele pîine făcînd,
Și tu, Gheorghe, să mi te duci
Pîn-oi ajunge rob la turci,
Rob la turci pe marea albă,
Să-mi tragi zîua la catargă ;
Să-mi tragi catarga pe uscat
Și noaptea cu fier legat,
Să vezi că te-am blestemat.
Că un blestem de fată mare
Nu-ți dă sare la mîncare,
Nici la lucru de-ndemnare ;
Cînd blestemu te sosește,
Acolo că te trîntește !

Culeasă de d-l Ion Ionescu, abs.
seminarist, din com. Bogați-Dîm-
bovița.

A se vedea începutul variantei
Pe cea culme armenească, p. 186,
din colecția *Cîntece moldovenești*
a d-nei Elena Sevastos, și sfîr-
șitul variantei *Frunză trei curmale*,
p. 123-124 — E. Sevastos.

Drum pe deal și pe vale

Foaie verde salbă moale,
Drum pe deal și drum pe vale,

Drum la puica piste vale,
Drept pîn poarta dumitale,

Trece-un voinicel călare,
 Cu cămașa albă floare,
 Când mi-l vede țața moare ;
 Cu brîul lăsat pe șale,
 Cu ceasu la chiotoare.
 Strigă Leana în gura mare :
 — Pune-mă, neică, călare
 La spatili dumatiale,
 Că nu mai poci de picioare ;
 Ță mi-e drumu gloduros,
 Nu mai poci merge pe jos !
 — Nu poci, neică, să te pui,
 Că mi-e murgu mic de zile,
 D-abia mă duce pe mine,
 Și e născut într-o joi
 Și nu poate duce doi !
 — Dar-ar, neică, Dumnezeu
 Să fie pe gîndul meu,
 Calul tău să poticnească,
 Pe tine să te trîntească,
 Mîna dreaptă să-ți scrîntească
 Și p-a stîngă
 Să ți-o frîngă !
 Dar voinicul ce-mi făcea ?
 Pe murgul se pitula

Și cîntînd mereu zicea :
 — Ai, măi murgule, la drum,
 Să întăresc viforăle
 Și ne-astupă urmele.
 S-ajungem devreme-acasă,
 La puicuța cea frumoasă,
 Că nu-i e bărbatu acasă,
 Și e dus la vînătoare,
 Să vîneze căprioare.
 Căprioare n-a vînat
 Și el singur s-a-mpușcat !
 Puica pe loc rămînea
 Și lăcrămînd îi striga :
 — Unde, neică, mi-i însera,
 Pe ce pernă te-i culca,
 Ce trupșor oi dezmierda,
 Să te gîndești la mîndra.
 Nu ți-e milă și osîndă,
 Trupul meu ți-a fost dobîndă
 Și țișile jucărie,
 C-așa mi-a plăcut și mie.
 Te-am culcat, te-am dezmierdat,
 Ș-azi cu alta m-ai schimbat !

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
 Ion Mihai din București.

159

Printre țări, printr-amîndouă

Printre țări, printr-amîndouă,
 Să fac două poduri nouă,
 Pe unu neica trecea,
 Pe unu mîndra-mi venea.
 Amîndoi întîlnindu-se
 Și de mîini ținîndu-se
 Și din guri muștrîndu-se :
 — Bădiț, bădișorul meu,

Ajungă-te dorul meu
 Călare pe murgul tău ;
 Murgul să se poticnească,
 Drept în cap să te trîntească,
 Mîna stîngă să ți-o frîngă,
 Mîna dreaptă s-o scrîntească !
 — Frunzuliță de dudău,
 Stăi să te blăstem și eu :

Toată ziua să stai în prag
 Cu ața băgată-n ac ;
 Să nu poți o dată-mpunge
 Pînă nu vei începe a plînge.
 Mîndro, cînd ți-o fi mai bine,
 Șapte doftori lîngă tine :
 Patru să te doftorească
 Și trei să te lecuiască.
 Patru boi ca păunii
 Să ți-i mînci cu doftorii ;
 Căruța cu patru cai

Să te ducă la spital !
 Mîndră, dintr-a ta avere
 Să umbli prin sat a cere,
 Ca soldatu prin cortele.
 Să vii și la satu meu
 Să te miluiesc și eu
 C-o mînuță de grăunțe,
 Să știi că mi-ai fost mîndruță !

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
 Nic. Frățilă, Novaci.

160

Sună, sună

Sună, sună și răsună,
 Sună pietricica-n vale,
 Puica mea plînge cu jale ;
 Sună pietricica-n Olt,
 Puica mea plînge cu foc,
 Că n-am parte, nici noroc,
 Să fiu cu puica-ntr-un loc.
 De m-aș vedea-n deal suit
 Și la vale scoborît,
 Să pui masa să mănînc
 Și cu puica după gît,
 Și cu murgu priponit
 De-o crăculiță de nuc.
 — Vino, puică, să te sărut,
 Că d-aia o să mă duc !
 — Dar pe mine cui mă lași ?
 — Negrilor, streinilor,
 Pe mîna dușmanilor !
 — Iaca, neică, frățioare,
 Fă-ți o milă și pomană,
 Nu mă lăsa de ocară,
 Suie-mă cu tin' călare
 La spatele dumitale.

De vei merge-ntr-altă țară,
 Ca să-ți fiu eu soțioară !
 — Eu te-aș lua, puică, călare,
 La spatele meu, frățioare,
 Dar mi-e murgul mititel,
 Abia duce trupul meu.
 — D-aș merge încă pe jos,
 Da mi-e drumu gloduros
 Și nu poci merge pe jos.
 Și mi-e drumul ars de soare,
 Nu poci merge pe picioare !
 Milă de ea că-și făcea,
 La spate o arunca,
 În Moldova cu ea mergea,
 O cîrciumă că-și făcea,
 Amîndoi în ea trăia,
 Avere că-și căpăta,
 Mulți săraci adăpostea !

Auzită de Chr. N. Țapu de la
 Cristea Cobzaru-Tirgu Jiu.
 A se vedea varianta *Sună pietri-*
cica-n vale, p. 283 colecția de
 poezii populare de d-l V. Alec-

Frundzî verdi avrămiasî

Frundzî verdi avrămiasî,
 Pe ulița armeniascî
 Iesti-o șatrî țigăneascî.
 Da-n șatrî cini mai iara ?
 Bădița calu-și potcojé
 Și la drum cî sî porné.
 — Ie-mă, bădițî, călari,
 Cî nu mai pot di chicioari.
 — Murgu ni-i fătat de gioi
 Și nu duci cîti doi.
 — Ie-mă, bădițî, călari,
 Cî nu mai pot di chicioari.
 — Eu cum nu ti-aș lua,
 Cî ni-i dor de duniata,
 Dar ni-i murgu fătat marți
 Și duce numai bărbați.
 — Bădiță, de ți-e greu de mine,
 Mă fac brîu pe lîngă tine ;
 Ie-mă, bădițî, călari,
 Că nu mai pot de chicioari.
 — Bucuros că ti-aș lua,
 Că ni-i dor de duniata,
 Dar ni-i calia păr la Prut

Și nici nu-i apî di băut,
 Nici nu-i iarbî di păscut.
 — Ia-mă, bădițî, călari,
 Că nu mai pot de chicioari,
 Că tu undi-i poposi,
 Păru ni l-oi despleti
 Și murgu ți l-oi hrăni,
 Și din ochi oi lacrama,
 Murgu ți l-oi adapa,
 Dunitale că ți-oi da :
 Gurița,
 Fintînița,
 Budzîli,
 Ghizdelili,
 Dinți
 Chetricelili,
 Ochii
 Păhărelili,
 Ca sî cinstești mîndrili
 Care-ți răpun dzîlîli.

Culeasă de M. Canianu de la
 Maria Petrovici, de loc din com.
 Drăgușeni, jud. Neamț.

Biță

Foie verde de-avrămeasă,
 Pe ulița armeniască
 Este-o curte boierească.
 Iar la curte cine-mi șade ?
 Puiul calu-și potcovește,
 De grea cale să gătește.

Puica șade de-l privește,
 Din lacrimi abia-l zărește,
 Din guriță așa-i grăiește :
 — De te duci, bădiță, duci,
 Ia-mă, bădiță, și pe mine,
 Fă-mă brîu pe lîngă tine.

De ți-i greu, Biță, de brîu,
 Fă-mă lumină de său ;
 De ți-i greu, Biță, de său,
 Fă-mă lumină de ceară
 Și mă vîră subțioară.
 Unde sara-i însăra,
 Eu frumos te-oi lumina,
 De ți s-o părea că-i ziua.
 Foaie verde tiriplic,
 Trece Biță pe colnic,
 Din guriță șuierînd
 Și pe murgul netezînd,
 Iară puica suspinînd
 Și din gură așa grăind :
 — Dragă Biță, Bițisor,
 Nu ți-i milă și păcat ?
 De la maica m-ai luat
 Și-n răi codri m-ai băgat.
 Ia-mă, bădiță, călare,
 Că nu mai poci de picioare ;
 Drumu-i greu și grunțuros,
 Nu mai poci merge pe jos.
 — Puiculiță, chip frumos,
 Eu te-aș lua bucuros,
 Dar mi-i murgul sprintenel
 Și-n picioare subțirel,
 Abia duce trupul meu, —
 Trupul cu păcatele,

Mijlocul cu armele.
 — Să te duci, bădiță, duci,
 Pînă-i cădea rob la turci
 Și cu mîinile-n cătuși,
 Să ții frîul cu dinții,
 Să mîi calul ca muții,
 Să mi te vadă părinții.
 Să te duci, bădiță, duci,
 Să te duci în nouă țări
 Și să faci nouă feciori,
 Iar la urmă-o copiliță,
 Să-i pui numele Ojăniță
 Și să-i cumperi o cocică,
 Să-ți care apă la temniță, —
 Apă amară și tulbură,
 Să tot bei mereu, mereu
 Gîndind la blestemul meu,
 Că-i blestem de la o fată.
 — Taci, puică, nu blestema,
 Că-napoi m-oi înturna
 Și casă ți-oi cumpăra,
 Cu nouă uși și nouă paturi,
 Să zaci anu și patu,
 Luna și scîndura.

Culeasă de la Ion Țigănuș, din
 cătunul Gropile, com. Filioara,
 jud. Neamț.

Frundzî verdi lem(n) tocht

Frundzî verdi lem(n) tocht...
 Frundzî verdi lem(n) tocht,
 Un'ti duci, Bițo, gătit
 Cu murgu nipotcojit ?
 Înapoi ni ți pornești
 Și murgu ți-l potcojești

Și frumos ni ți gătești,
 Și-i puni șăua pochești
 Și-l închinăge voinicești
 Și după iubit pornești.
 — Eu murgu ni-am potcojit
 Și frumos m-am gătit

Ş-am plecat după iubit.
 La puică când am agiuns,
 Din gură atîta i-am spus :
 — Dzaci, puicuţi, ori tu scoală,
 Ori îmi dă şi mii o boală.
 — Ba ieu boală nu ţi-oi da,
 Cî tu ni-i aduci ciava :
 Muri negri-n postu mari
 Şi caş dulci-n dricu iernii,
 Ghiaţi reci-n dricu verii.
 — Când aşi şti cî aş găsi,
 Toată lumia aşi învîrţi
 Şi cu ieli aici aşi ci.
 — Sîngi-ni, maică, lunina,
 Varsî-ni, frati, scălduşca,
 Strică-ni, tată, răcliţa ;
 Că pi cinî l-am dorit
 Iată-l iată cî ni-o venit.
 Muri negri-s ochii tăi
 Şi caş dulci faţa ta ;

Ghiaţa rece-i guriţa
 Cî mă mîngăi cu dînsa.
 Osîndi-ti-ar ofturi meu
 Un' Ț-a ci drumu mai greu ;
 Agiungî-ti-ar jălia me
 Un' Ț-o fi calia mai gre ;
 Ardi-ti-ar focu pi tini
 Cum a ars inima-n mini.
 Nu Ț-i milă şi pacat,
 M-ai iubit şi m-ai lasat,
 M-ai iubit ca pi-o copchilă,
 M-ai lăsat ca pe-o străină.
 Tu te duci, drăguţă, -n lumi,
 Ieu rămîn fată cu numi ;
 Tu ti duci în drumu tău,
 Ieu rămîn cu numi rău.

Culeasă de M. Canianu de la
 Zamfira Şaramet din comuna Pră-
 jeni, judeţul Neamţ.

164

Ghica

— Mi-e somn, maică, şi-aş dormi,
 Şi n-am pat d-a hodini.
 — Du-te, Ghică, şi te culcă,
 Du-te-n patu soru-ti.
 — Acolo că nu m-oi duce,
 Că e pat de fată mare
 Şi e dusă-n şezătoare,
 Şi soru-mea c-a veni
 Şi patu i-o trebui.
 — Du-te, Ghică, şi te culcă,
 Du-te-n patu frati-tău.
 — Acolo că nu m-oi duce,
 Că e pat de flăcău mare

Şi e dus în şezătoare.
 Mi-e somn, maică, şi-aş dormi
 Şi n-am unde hodini.
 — Du-te, Ghică, de te culcă,
 Du-te-n patu taică-tău.
 — Acolo că nu m-oi duce,
 Că e pat de om bătrîn,
 Miroasă-a floare de fîn.
 Mi-e somn, maică, şi-aş dormi
 Şi n-am unde hodini.
 — Du-te, Ghică, de te culcă,
 Du-te-n fundu grăduţului,
 Că-i patu drăguţului.

352

— Acolo, maică, m-oi duce,
Că e loc mai drăgăstos
Și miroase mai frumos,
Și-i locu flăcăilor,

Drăgălașii fetelor,
Iubiții nevestilor.

Culeasă de [C.] Rădulescu C'o-
din din Beleți-Muscel.

165

Rădița

Frunzuliță de secară,
Cît era beșlii în țeară,
Purta Rada cosicioare
Taxidite cu parale,
Cu parale turalii
Lute de la beșlii.
Tot de nemți că s-auzea,
Cosicioara lepăda.
Frunzuliță trei dovleci,
Ieșiră nemții din Beci,
Se lăsară nemții-n țeară,
Of, oleo, muchiță, Doamne !
Frunzuliță de năut,
Se opriră-n Cîmpulung.
Frunzuliță de doi pești,
Trecură pe la Pitești ;
Pe la Pitești că trecea,
Pe la Popești s-abătea.
Frunzuliță fin cu rouă,
Trecură pîn Rîca Nouă ;
Pe la Ciupag că mi-ți da,
Pe la Băloasa trăgea,
De le mai spunea ceva,
De le dregea inima ;
Pîn Căldăraru că da,
Drept la Bălaci că trăgea,
În Dumbravă tăbăra,
Unde locu le plăcea ;
Șapte vaci că mi-și tăia,

Cu ocaua că-mpărțea ;
Cu ocaua, cu litra,
Cum era casa de grea,
Așa-i da și ocaua.
Trei zile că mi-ți ședea,
Steagurile ridica,
Tobile că le bătea,
Ordia că mi-o pornea.
Deteră pe la Bălaci
Și mîncară șapte vaci ;
Trecură pe la Tecuci
Și furară șapte curci,
Prin Stoborăști că trăgea,
În deal la Văleni suia,
Șapte viței că tăia,
În guriță mai lua,
Ca să-și ție inima !
Frunzuliță de brînduși,
Se vorbea niște mătuși
C-o să vină nemții-n Ruși ;
Iar frunzuliță de brînduși,
Ghinărarariu trase-n Ruși.
Frunzuliță de pelin,
Și pe piața-n Mavrodin.
Frunzuliță de șaret,
Și ursarii la Peret,
La Belitori sînt dragoni,
Prin case că se-mpărțea,
Frunzuliță de ardei,

Tot de casă cîte trei
 Și de bordei cîte doi.
 Toți prin casă se-mpărțea,
 Numai unul rămînea.
 Frunzuliță de fasule,
 Rămase căprar Vasile,
 Umblă ici, umblă colea,
 Intră-n cas' la Tîrcolea ;
 Îi plăcea, nu-i plăcea casa,
 Dar mai bine Rădița.
 Unde Rada că-l vedea
 Și de spate că-l ciupea,
 Să puie gazda acilea,
 Să nu meargă undeva.
 Numai din ochi se uita,
 Dragoste pe cît făcea.
 Unde vedeai pe Rada
 Parcă este d-o nuia,
 Moare Vasile de ea.
 Vasile mult mi-e nalt și subțirel,
 Parcă-i tras printr-un inel,
 Moare Rădița de el.
 Dar Rădița ce făcea ?
 La surată-sa mergea :
 — Surățică, fată, fa,
 Frunzuliță de fasule,
 Iubesc pe căprar Vasile !
 Surată-sa că-i zicea :
 — Nu te fă, Radă, nebună,
 C-ala este om de oaste,
 Mîine, poimîine că pleacă,
 Rămîi cu inima seacă !
 Rada acasă că venea,
 Toată iarna că-l căta
 Cu bucate de mîncare,
 Guriță de sărutare,
 Pînă-l dete-n primăvară.
 O lună și jumătate
 Se iubi cu Rada-n dreptate.
 De la o lună jumătate,
 Începură-a face păcate.

În primăvară ieșea,
 Îi sosea d-o cărticea :
 De la maioru venea,
 Să ridice ordia,
 S-o ducă în deal la Uda,
 Să bată Nicopolea,
 Mînca-o-ar pustia,
 Sînt cu gîndul tot la ea !
 Cînd ordinul că pica,
 Țesală-n mînă lua,
 La Negru-n grajd că intra
 Și pe Negru-l țesăla
 Și-ncepea d-a mi-și cînta :
 — Of, Rădiță, lumea mea,
 Eu plec, Radă, tu rămîi,
 Cu cin' să te mai mîngii ?!
 Cu doru, star-ar pustiu !
 Frunzuliță d-o răsură,
 Rada coase-n bătătură.
 Unde cîntînd îl auzea,
 Cusătura lepăda,
 Pîn noroi nu se știa,
 Dosu la Vasile da.
 — Ce-i asta, căprar Vasile
 Eu cîntînd nu te-am văzut,
 Nici din buze fluierînd ?
 — Of, Rădiță, lumea mea,
 Măcar de mi-i blestema,
 Mi-a sosit d-o cărticea
 Ca să ridic ordia,
 S-o duc în deal la Uda,
 Să bată Nicopolea,
 Mînca-o-ar pustia,
 Sînt cu gîndul tot la ea,
 Mînca-o-ar pustia !
 Unde Rădița auzea,
 La inimă c-o seca
 Și umbla Rada nebună,
 Tot cu mîna la inimă.
 Jale ici, jale colea,
 Jale la Ilie [ă]l mare,

Că-și ține copila-n fiare ;
 Jale la moș Gruia
 Că i s-a dus copila.
 Avu în casă vro zece lei,
 S-a dus copila cu ei,
 Plîngea mătușa de ei.
 Le era frică de rușine,
 Că pleca și ale bătrîne.
 Iar un neamț, care pleca,
 Un fir de păr din cosița
 Unei fete mai cere.
 Ea pe maică-sa o întreba,
 Iar mă-sa din sită că-i da
 Și la neamț că mi-l ducea ;
 De trei ori că-l înnodea,
 Trei nodulețe făcea.
 Când ordia că pleca,
 Sita din cui că sărea,
 După ordie să lua,
 De se minuna lumea.
 Dar Vasile ce zicea,
 Vasile cu Rădița ?
 — Hotărăște-mă, Rada !
 — Ce-o să fac, te-am hotărît ;
 Pușorule, vai de mine,
 Pe luni, pe marți sînt la tine !
 Și ordia că pleca,
 Rădița că remînea.
 Frunzuliță de arnici,
 Că ședea-ntinsă-n gîrlici.
 Mă-sa la plug că pleca,
 Rădița acas' remînea,
 Cu picioru-n ușă da,
 Din balamale sărea ;
 Unde-n casă că intra,
 Cu picioru-n ladă da,
 Fundurile că-i sărea.
 Rada-n ladă că căta,
 Scottea șapte ii netăluite,

Nici în apă nenălbite.
 Lua ia cu nesăpiți,
 Stăteau șerpui-ncolăciți,
 Stau pe mînă-ngrămădiți,
 Să ia oamenii din minți !
 Sticluța că mi-o lua
 Și sub brîu că mi-o băga
 Și Rădița că pleca,
 După ordie se lua.
 Frunzuliță foi de bob,
 Cum fuge Rada pe glod,
 De se miră d-un norod.
 Când fu glodu jumătate,
 Cu văr' său Chiriță se-ntîlnea
 Și bună ziua că îi da :
 — Bună ziua, neică Chiriță.
 — Mulțumim, fată Rădiță.
 D-alelei, fată Rădiță,
 Ori te duci după ordie ?
 — Nu mă duc după ordie,
 Vede-a-o-aș, neică, pustie,
 Cum, frate, o să rămii ?
 Mă duc la moară la Zorzolinca,
 Că mi-a bolnăvit muica.
 Dacă nu-mi credeți vorba,
 Ia vedeți și sticla.
 Pe la Copaciu cu icoana da,
 În deal la Plosca ieșea,
 Cu o maioreasă se-ntîlnea.
 — Bună ziua, maioreasă.
 — Mulțumescu-ți, căprăreasă.
 — Na de la gaica o leință
 Și mă pune în a căruță.
 Maioreasa c-auzea,
 În căruță c-o pune.
 Dar Rada ce mi-ș' făcea ?
 Începea Rada d-a cînta.
 Dar ce cîntecel cînta ?
 — Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,

Fă-mă un puîsor de lut,
 La Vasile-n aşternut !
 Toată noaptea să-l glodesc,
 Trupul să nu-i hodinesc ;
 Fă-mă un pui de pitulice,
 La vale pe puşculiţă ;
 Să văz puşca strălucind,
 Pe Vasile tot zîmbind,
 E fala de pe pămînt !
 Frunzuliţă de lămîie,
 Cînd fu soarele-n chindie,
 Rada-ajunse la ordie.
 Umblă ici, umblă colea,
 Pe Vasile nu-l găsea,
 Vasile unde era ?
 La Giurgiu, pe la Saiele,
 Sufleţel se bate-n piele.
 Frigurile că-l prindea,
 Învăluit în ipingea,
 Tot de dor de Rădiţa.
 Unde la el că mergea
 Şi la ochi că-l dezvălea,
 Între sprîncene-l săruta.
 — Of, Rădiţă, lumea mea,
 Bine-ai făcut de-ai venit,
 Parcă eu ţi-am poruncit !
 Şi de mîină c-o lua,
 La maioru că mergea
 Şi din gură-i cuvînta :
 — Maiorule, dumneata,
 Cunună-mă cu Rada,
 Că-ţi năpustesc ordia,
 Şi mă du la Mavrodin,
 Să dau cu Rumânu bir !
 Unde maiorul auzea,
 Frică mare îi era
 C-o face Vasile-aşa.
 De nuntă că s-apuca,
 Bradu cine-l tăia ?

Unchiaş Cîrstea din Saiele,
 Care a murit la Vâlcele.
 Dar popa care era ?
 Popa Guic din Uda,
 Care a murit în Buta.
 Lăutari care era ?
 Să vezi Gheorghe Duca-da
 Şi cu Barbu Halînga,
 Care le cînta nunta,
 Cinci sute de lei lua.
 Trei zile că mi-ş' şedea
 După ce se cununa,
 Steagurile ridica,
 Tobele că le bătea,
 De bătaie s-apuca.
 Dar turcii ce mi-ş' făcea ?
 Cetatea deschisă-o lăsa ;
 Lăsa vin, lăsa rachiu,
 Lăsa vin d-ăl marmaziu
 Şi rachiu başa-rachiu.
 Nemţii peste rachiu că da,
 Şi ei, mare, se-mbăta
 Şi turcii că năpădeau,
 Ca pe ciuperci [î]i tăiau.
 Numa Vasile scăpa,
 Vasile şi cu Rada.
 S-alese un turculeţ mititel,
 Cu cojocul scurticel,
 Cu căciuliţa de jder,
 Parcă fu cu dracu-n el.
 Unde cu paloşu da,
 Pe Vasile că-l tăia.
 Unde Rădiţa-l vedea,
 Îl săruta în tăietură,
 Parcă l-ar săruta-n gură.
 Turcii pe Rada toată ziua o
 Şi pe Rada n-o prindea.
 Rada acasă că pleca

gonea

Înspre casă că fugea,
Pe la potropopu da
Și potropopu o vedea :
— Părinte, sfinția-sa,
Asta este Rădița
De mi-a prăpădit lumea ?
Mîndră falangă-i gătea.
Dară Rada ce făcea ?
Ea falanga cum vedea,
La potropop se ruga :
— Părinte, sfinția-sa,
— Mîna, poala-i săruta —
Să mă bagi într-un bordei,
Să nu mă bați în bățatură,
Că sînt streină pe lume
Și rîd curvile de mine !
Unde potropopu auzea,
Lui milă i se făcea
Și din gură cuvînta :
— Măi diacone Andrei,
Bagă pe Rada în fiare,
Să mai șează pîn' diseară.
Popa fiarele-n mîna lua,
La Rădița că mergea,
Poalile că-i ridica :
Unde popa că vedea
Piciorușul albișor
Și pantofu gălbior,
Îl lua niște flori
Din tălpi pînă-n supțiori,
Și la cap d-o șovăială,
La mîna d-o tremureală.
Frunzuliță d-o răsură,
Îi căzu fiarele din mîna,
Uite-le pe bățatură.
— Părinte, sfinția-sa,
Nu poci băga pe Rada ;
Unde la Rada m-am dus,
Poalele d-am ridicat,

Unde eu că am văzut
Piciorușul albișor
Și pantoful gălbior,
Mă luă niște flori,
Din tălpi pînă-n supțiori,
Și la cap d-o șovăială,
La mîini d-o tremureală,
Frunzuliță d-o răsură,
Căzu fiarele din mîna,
Uite-le pe bățatură.
— Părinte, sfinția-sa,
Asta este Rădița,
De mor și popii de ea.
— Hai, diacone Andrei,
Bagă pe Rada-n bordei,
Nu mă vezi tu c-o să piei ?
În bordei că o băga,
Toată noaptea bea, mîncă,
Lăutari că le cînta
Și chefuri bune făcea.
Iar Rădița ce zicea ?
— Duculiță, Bărbuliță,
Mai trageți din cea cordiță,
Trageți din coarda subțire,
Mult mi-ardeie inima-n mine,
Tot de căpraru Vasile !
Dacă ziuă se făcea,
Potropopu se scula,
Turna apă se spăla,
Mîna-n pozînar băga,
Unsprezece poli că-mi da
Și Rădița acas' pleca.
Vasile se prăpădea
Și se duse pomina
Pă toată Valahia !

Comunicat de învățătorul I. Ieabu,
de la lăutarul Gh. Bălțatu
din Șerbănești-Olt.

Rădița

Frunzuliță trei dovleci,
 Ieșiră nemții din Beci,
 Niște nemți ca niște zmei,
 Poartă căciuliți de mei
 Și-aleargă după femei.
 Nemții din Beci că ieșea,
 Pi la case-i împărțea :
 Tot la casă cîte șase
 Și de bordei
 Cîte trei.
 Numai la Rădița doi,
 Cu căprar Vasile — trei.
 — Frunzuliță trei smochine,
 Să trăiești căprar Vasile,
 Rupseși inima din mine !
 Astă-iarnă te-am iernat,
 Cu bucate de mîncare,
 Cu trupșor de dezmiardare,
 Cu gură de sărutare.
 Cum ți-ai cale de plecare
 Și mă lași de jale mare ?
 C-oi să dau în ofticare,
 Din pricina dumitale !
 Dragă pușoru meu,
 Unde te duci, merg și eu !
 Las bărbat de cununie
 Din mica copilărie,
 Vreau să-ți fiu soție ție !
 — Măi Rădiță, dumneata,
 Vezi-ți de căscioara ta,
 Nu te poci lua cu mine,
 Că mă vezi că sînt soldat,
 Nu mă pot numi bărbat,
 Să rămîi de rîs în sat
 Că eu nevastă n-am luat ;
 Nici nu vreau ca să mă-nsor,
 Că am arma-ntr-ajutor

Și eu nu m-am terminat,
 Să fiu gata de-nsurat.
 La ce să mai fac păcat,
 Să te las fără bărbat ?
 Dar Rădița ce-mi zicea ?
 — Să trăiești, căprar Vasile !
 Fie rău și pentru mine,
 Eu nu mai rămîn de tine !
 Dar maioru ce-mi făcea ?
 Pe trei rînduri că-i punea
 Și-odată le comanda ;
 Arma pe umăr punea
 Și pe ei că mi-i pornea.
 Dar Rădița ce-mi făcea ?
 După ordie se lua
 Și-n ordie se băga.
 Căprar Vasile ce-mi făcea ?
 El cu inima se-ntorcea,
 De manta se dezbrăca,
 Pe Rădița mi-o-mbrăca,
 Arma pe umăr îi da,
 Ca un soldat mi-o făcea.
 Unde sta și tăbăra,
 Corturile le așeza.
 Căprar Vasile ce-mi făcea ?
 La maior că se ducea.
 — Ai, maiore, dumneata,
 Mai mărește-mi lefșioara,
 Că mi-e brutu cinci parale,
 Moare Rădița de foame !
 Dar maioru ce-mi zicea ?
 — Să trăiești, căprar Vasile,
 Mi-ai vorbit pe rumânie ;
 Și eu văz că țiiu la tine
 Și te iubesc cu dorință,
 Să-mi spui adeverit,
 De pe cum și te-am dorit,

Acum ești căsătorit ;
 Dacă vrei să te-angajezi
 Și eu bine să-ți plătesc,
 Tu ți-ia casă cu chirie
 Sus în deal la Piscopie,
 Că plățile-mi rămân mie.
 Cheltuiala este a ta,
 Iubește pe cum oi vrea
 Și trăiește cum oi putea.
 Dacă nu-ți mai place-așa,
 Eu nu-ți înfrîng voia ta,
 Ca să te desnorocesc,
 Mai bine să mă lipsesc,
 Și alta-n loc să găsești,
 Și de n-o fi tocmai bine,
 Ca să semene cu tine,
 Oi mai trage și necaz.
 Și d-aceea n-am ce-ți face,
 Te-i duce și te-i întoarce.
 Dacă ți-ei lua seama bine,
 Nici eu nu mă-ndur de tine.
 — Seama bine că mi-am luat-o,
 Pe Rădița mi-am lăsat-o,
 Că nu era pentru mine,

Să fiu pedepsit pe lume ;
 Rădița a fost învățată,
 Crez că de cînd a fost și fată,
 Dar acușa măritată
 Ea nu s-a mai stăpînit,
 Mulți băieți a păcălit.
 Mă păcăli și pe mine,
 N-a voit într-o dreptate,
 Și eu n-am ce-i face, frate !
 Să trăiesc cum oi putea,
 Că eu am fost învățat
 Să trăiesc nesupărat.
 La ce să fiu supărat
 Cu fomeie cu bărbat ?

Mă plătii cu cîntecu
 Ca lupu cu urletu,
 Cînd vînațoru îl gonește,
 Dă pielea și se plătește.
 Mai dați cu picătura,
 Să ude cobzaru gura !

Auzit de Chr. N. Tapu de la
 lăutarul Ion Bălui din Mînaști-
 reni-Vilcea.

167

Rădița

Foaie verde ca nalba,
 Și era una, Rada.
 De frumoasă ce era,
 Se miră lumea de ea :
 Din cosițe-aur pica
 Și din ochi-i tot așa ;
 Și codița pardosită
 Tot cu parale mărunte...
 Na, na, na, na, na, na,

Na, na, Rădițo, na...
 Și-altă foaie ca nalba,
 Iată Rada ce făcea :
 Rada ibomnic avea,
 Și-o foiță trei măslina,
 Unu, căprăraș Vasile.
 Și mă-sa tot îi zicea :
 — Rada maichii, ascultă-ncoa',
 Nu te duce, Rada mea,

Nu te du după căprar,
 C-ala e om cu belea,
 Pică ordinu și-l ia,
 Rămii, Rado, tot așa...
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Radă, maică,-ascultă-ncoa',
 Păcat de fetia ta,
 De copilăria ta,
 Alte fete, nu frumoase,
 Le joacă logodna-n casă ;
 Tu fuseși fată de fală,
 Tu mă dedeși de ocară !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na
 Foaie verde trei costrei,
 La Rădița la bordei,
 Cu martacii subțirei,
 Cu grindioara de tei,
 Sprinceana trasă-n condei,
 Te uiți la Rada să piei.
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Foaie verde ca nalba,
 Iar căpraru ce făcea ?
 Toată oastea c-o pornea.
 Mi-era capu la Găiești
 Și coada era-n Pitești,
 Cum n-ai văzut de când ești !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Atunci Rada mi-l vedea,
 Cu pumnii-n piept se bătea,
 Pe plîns, mare, se punea,
 Mîna pe cheie punea,
 La lădiță se ducea :
 Șapte ii Rada scotea,
 Șapte ii, tot felurite,
 Numai cu fluturi cusute,
 Tot de Rada sînt făcute.
 Na, na, na, na, na, na,

Na, na, na, Rădițo, na.
 Șapte ii Rada scotea,
 Se-mbrăca Rada c-o ie
 Care nu mai era-n lume,
 Mînica cu nisipiți,
 De mi-a luat lumea din minți,
 Tot de Rada sînt făcuți.
 Șapte ii Rada scotea,
 Din gură le blestema :
 — Șapte ii avusei, frate,
 De nici una n-avui parte,
 Da-le-aș de pomană toate,
 Că-mi plecă căpraru, frate !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 D-aci Rada se gătea,
 Se gătea, se premenea,
 După căprar că pleca
 Și din gură se ruga :
 — Fă-mă, Doamne, ce m-ai face,
 Fă-mă, Doamne,-o porumbiță
 La căprar pe pușculiță,
 S-aud tunul bubuind
 Și pe căprar chiuind !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Rada tot mereu mergea,
 Cu frate-său se-ntîlnea
 Și frate-său că-i grăia :
 — Nu te duce, fata mea,
 Că-i păcat de viața ta.
 Alte fete, mai geloase,
 Le joacă logodna-n casă ;
 Tu fuseși fată de fală,
 Tu mă dedeși de ocară.
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Hai îndărăt, Rada mea,
 Soră, surioara mea,
 Să-ți dau plugu cu opt boi,
 Să-ți dau trei turme de oi,

Numai ca să stai la noi.
 Nu te du după căprar,
 C-a'a e om cu belea,
 Pică ordinu și-l ia,
 Rămii, Rado, tot așa !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Atunci Rada ce zicea ?
 — Nu mă duc după căprar,
 Și ~~nu~~ duc pînă colea,
 Să descînt maichii ceva,
 Că-i bolnavă, săraca,
 Și tu n-ai dat pe la ea.
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Neică, să-mi dai plugu cu opt boi,
 Să-mi dai cinci turme de oi,
 Eu tot nu mai stau la voi ;
 Să știu c-oi goni trei ani,
 Tot mă duc după căprar !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Mergea Rada cît mergea,
 Mergea
 Rada
 Cît colea,
 Toată oștirea sosea,

Iar căpraru mi-o zărea,
 De departe că striga :
 — Hai domnule, dumneata,
 Mai oprește-ți oștirea,
 Mai mărește porția,
 C-a sosit și Rada mea !
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.
 Și-o foiță ca nalba,
 Comandiru ce zicea :
 — Măi căprare dumneata,
 Brutu-ăl mare,
 Opt parale,
 Și cu ăl mic, cinci parale,
 Nu-ți moare Rada de foame...
 — Las' să vie, frățioare,
 Rada din Poiana-Mare,
 Cu codița gălbeoară,
 Pardosită cu parale
 Și lăsată pe spinare,
 Unde-o vede, neica moare...
 Na, na, na, na, na, na,
 Na, na, na, Rădițo, na,
 Na, na, na, Rădițo, na.

Culeasă de Rădulescu-Codin, din
 Gorgan-Dîmbovița.

168

Călugărița

Frunză verde peliniță,
 În cea verde dumbrăviță
 Este-o dragă chiliuță
 C-o dragă călugăriță.
 Ședea cu coatele pe zebrea
 Și din gură-așa zicea :

— Mîndră-i lumea cu ce-i
mîndră,
 Mîndră-i lumea cu voinici,
 Fete mari cu ibovnici,
 Nevestele cu prunci mici.
 Dar în astă lume mare

361

Nu se află om de zare
 Să te calce pe picioare,
 Mîna-n sîn ca să Ț-o bage,
 Fața albă să-ți sărute.
 Dar un fecior de-mpărat,
 Cînd venea de la vînat,
 El aseară cînd s-a dus,
 Maica sa masa i-o pus,
 El din masă n-a luat,
 Maică-sa l-o întrebat :
 — Dragu mamii fecioraș,
 Ori a vîna n-ai vînat,
 De Țezi așa supărat ?
 — Maică, măicuța mea,
 Noi a vîna n-am vînat,
 Dar eu tare m-am jurat
 Să n-am parte de domnie,
 Da' nici eu nici murgul meu,
 De n-oi înșela-o eu.
 În cea verde dumbrăviță
 Este-o dragă chiliuță
 C-o dragă călugăriță.
 Ședea cu coatele pe zebrea,
 Din guriță așa îmi zicea :
 „Mîndră-i lumea cu ce-i mîndră,
 Mîndră-i lumea cu voinici,
 Fete mari cu ibovnici,
 Nevestele cu prunci mici,

Dar în astă lume mare
 Nu se află om de zare
 Să te calce pe picioare,
 Mîna în sîn ca s-o bage,
 Fața albă să-ți sărute.”
 — Ei, dragu mamii fecioraș,
 Leapădă straietele domnești *
 Și-mbracă călugărești
 Și te du la chiliuță,
 Că eu sînt sora ta din zălaș,
 Că m-a bătut bărbatu,
 Bate-mi-l-ar bănatu !
 El leapădă straietele domnești
 Și-mbracă călugărești ;
 S-o dus iuti la chiliuță
 Și-o cuvîntat din guriță :
 — Soră, sorioara mea,
 Dă-mi drumul în selaș,
 Că eu sînt sora ta din zălaș,
 Că m-a bătut bărbatu,
 Bate-mi-l-ar bănatu !
 Ea drumu că-i dădu.
 Pe ușă cînd îl văzu :
 — Oliolio, salău de cîne,
 Tu vii să mă-nșeli pe mine !

Culeasă de T. Mironescu, învățător,
 satul Tazlău, comuna Tazlău,
 jud. Neamț.

Cîntecul Crișului

— Crișule, Crișuțule,
 Crișule, draguțule,
 Apă limpejioară,

De supt lespejioară,
 Tu mi-ești curgătoare,
 Să-mi fii vorbitoare.

* În original greșit : *Leagă straietele domnești (n. ed.).*

Eu te-aş întreba
 De-o mîndruţă-a mea.
 Apa aşa-mi grăia :
 — Şi să fi văzut,
 Eu n-am cunoscut !
 Voinicu-mi grăia :
 — Lesne-i a cunoaşte :
 Feţişoara ei,
 Coală de hîrtie,
 Vara-n prăvălie,
 Logofeţi mi-o scrie ;
 Ochişorii ei,
 Doi luceferei,
 Două mure negre
 Într-un povrag verde,
 Puse la pămînt,
 Neatinse de vînt,
 Puse la răcoare,
 Neatinse de soare ;
 Cosicioara ei,
 Doi bălăurei,
 În gură-ncleştaţi,
 În coadă-nmodaţi.
 Dar acea mîndră frumoasă,
 Mult mîndră şi dragăstoasă,
 Dimineţa cam pe ceaţă,
 Pe ceaţă, pe negureaţă,
 De pe vale că-mi venea,
 Vaci din urmă că mîna,

Cu mîndruţu se-ntîlnea
 Şi-ncepea de-a-l săruta ;
 Îl săruta, îl îmbrăţişa.
 Ea din gură că-mi zicea :
 — Fă surată dumneata,
 Mîi vacile tele,
 Mîi şi p-ale mele,
 Dă şi-ntr-ale mele ;
 Să spui maicii mele
 Că m-am depărtat
 Departe de sat
 C-un băieţel înalt,
 Înalt şi sprîncenat,
 Cu semne învîrstat ;
 Mustăcioara lui,
 Spicul griului,
 Sprîncenele lui,
 Pana corbului,
 Ochişorii lui,
 Mura cîmpului.
 M-am dus în ţării pustii,
 În cele nadolii,
 Ziduri părăsite,
 De mine-s gătite !

Cules de Christea N. Țapu de
 la lăutarul Dumitrache Pîrladi,
 din Vădeni (Gorj).
 A se confrunta cu doina nr. CCC
 din colecția d-lor Jarník și Bîr-
 seanu.

2. SOȚII

170

Cîntecul lui Ghiță Cătănuță

Pe cel deal, pe cea culmiță,
 Plimbă-mi-se Cătănuță

Cu-a lui frumoasă mîndruță,
 Cu doisprece călușei,

Încărcați cu disăgei,
 Disăgei cu gălbinei,
 Merge mîndra pîntre ei, —
 Și doisprece catîrași,
 Încărcați de gălbinași.
 Iară Ghiță ce-mi făcea ?
 Pe culmiță se plimba,
 Cu-a lui dalbă frumușea
 Și la umbriță trăgea.
 Unde umbra îi plăcea,
 Călușeii își priponea
 Și de mîndra se ruga :
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Săruta-ți-aș gurița,
 Eu, mîndro, de cînd te-am luat,
 Nici un cîntec n-ai cîntat,
 Dar acum o să-mi cînți.
 Dacă tu nu mi-oi cînta,
 Foarte rău m-oi supăra,
 Frumos capu ți l-oi lua !
 Dar mîndruța ce-mi zicea ?
 — Ghiță, soțioara mea,
 Bine, dragă, ți-aș cînta,
 O fi rău de dumneata ;
 Că mi-e glasul fomeiesc
 Și cuvîntu voinicesc.
 D-oi începe d-a cînta,
 Munții că s-or tremura,
 Ape mari s-or turbura,
 Văi adînci mi-or răsuna,
 Harambașa mi-o asculta
 Și gura mi-o cunoștea ;
 Harambașa de haiduci,
 Peste patruzeci și cinci.
 Și-o veni la dumneata
 Și mi-e că ți-o face ceva,
 Să nu fie vina mea !
 Ghiță-atunci cînd auzea,
 Foarte rău să supăra
 Și de mîndra se ruga :
 — Cîntă-ți, mîndră, cîntecelu,

Că mi-e drag ca suflețelu ;
 Cîntă-ți, mîndro, cîntecu,
 Că mi-e drag ca sufletu !
 Dar mîndruța ce făcea ?
 Glas de foc că-mi lepăda ;
 Cînd începea d-a cînta,
 Munții că se tremura,
 Ape mari se turbura,
 Văi adînci că răsuna,
 Codru-n poale se usca,
 Iarba verde se pîrlea.
 Harambașa mi-o auzea
 Și gura i-o cunoștea,
 Cu potera că-mi vorbea :
 — Stați, băieți, și v-odihniți
 Și armele pregătiți,
 La mine să vă gîndiți,
 De poteră fiți gațiți !
 Harambașa că-mi pleca
 Și paloșu îl ascutea ;
 Unde crîngu că-l ținea,
 Scotea paloșu și da,
 Multă pădure strica,
 Potecă bună făcea,
 Pînă la Ghiță ieșea
 Și bună ziua că-i da :
 — Bună ziua, frate Ghiță !
 — Mulțămescu-ți, harambașo !
 Harambașo de haiduci,
 Peste patruzeci și cinci,
 Știi banii să mi-i mănînci !
 — Ghiță, nu te speria,
 C-am venit la dumneata,
 C-am auzit mîndra mea,
 I-am cunoscut gurița
 Și-o găsesc la dumneata,
 Nici o para nu ți-aș lua,
 Numai mîndra că e-a mea.
 N-oi vrea mîndra să mi-o dai,
 Mare pricină-o să ai !
 Dară Ghiță ce-mi zicea ?

— Eu pe mîndra nu ți-oi da,
 Că mîndruța este-a mea,
 Că mi-a dat-o soacră-mea
 Să-mi ții vieața cu ea !
 Harambașa ce-mi zicea ?
 — Alei, Ghiță, frate Ghiță,
 Dă ce să-mi vorbești așa ?
 Eu văd că te-mpotrivești,
 Ori ce dracului gîndești ?
 Vrei în puști să ne-mpușcăm,
 Ori în săbii ne tăiem ?
 Dară Ghiță ce-mi zicea ?
 — Nici în puști nu ne-mpușcăm,
 În săbii nu ne tăiem,
 Numai la luptă ne luăm,
 Că e bună și direaptă
 Și de Dumnezeu lăsată !
 Harambașa c-auzea,
 Foarte rău se supăra,
 Armele jos că trîntea,
 La Ghiță se repezea
 Și de luptă s-apuca ;
 Fără veste mi-l lua,
 Mijlocelu-i cuprindea.
 Se lupta cît se lupta,
 Zi de vară pînă-n seară,
 Fără pic de nădușeală.
 Din lupta ce se lupta
 Lui Ghiță i se-ntîmpla,
 Cureaua i se rupea.
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 De mîndruța se ruga :
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Nu ședea, nu te uita,
 Cată f . . . tu-i mumă-sa,
 Că-mi pierde hoțu vieața ;
 Vin de-mi-nnoadă cureaua.
 Dar mîndruța ce-mi zicea ?
 — Ghiță, soțioara mea,
 Luptă-te cum oi putea,
 Cureaua nu ți-oi-nnoda ;

Care vă veți birui,
 Tot o soție mi-o fi !
 Atunci Ghiță mi-auzea,
 Foarte rău se supăra,
 C-o mînă că se lupta,
 Cu alta curea-nnoda ;
 După ce curea-nnoda,
 Amîndouă le punea ;
 Cînd o dată-l aducea,
 Pînă rădăcini mi-l trîntea,
 Pînă-n genunchi îl îngropa.
 Harambașa se căznea,
 Cînd pe Ghiță-l aducea,
 De la pămînt nu-l hurnea.
 Tot Ghiță se mai căznea,
 Cînd al doilea l-aducea
 Și de pămînt că mi-l da,
 Pînă-n brîu îl îngropa.
 Harambașa ce zicea ?
 La rugăciune pica :
 — Alei, frate Ghiță, frate,
 Mai lungește-mi vieața
 Și mîndruța fie-a ta,
 Că-ți dăruiesc potera
 Și-oi trăi cum oi putea ;
 M-oi duce la țara mea,
 N-am știut de dumneata !
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Nici o vorbă nu vorbea,
 Numai d-o parte se da
 Și paloșu mi-l scotea.
 Cînd odată aducea,
 Capu c-o spată-i tăia,
 Ca pe varză mi-l toca
 Și de mîndra se ruga :
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Să mi-aduci pe murgu-ncoa'.
 Dar mîndruța ce-mi făcea ?
 Ea pe murgu l-aducea
 Și de dălog îl ținea,
 Pînă Ghiță-ncăleca.

Dacă Ghiță-ncăleca,
 De călare se-ntindea
 Și pe mîndra că mi-o lua ;
 Mîna-n brîne că-i punea,
 La spate și-o arunca
 Și cu murgu că vorbea :
 — Murgule, murguțu meu,
 Eu de cînd te-am cumpărat
 Nici un zgîrbaci nu ți-am dat,
 Dar acum o să te bat !
 Cînd friul îl slobozea,
 Cu pinteni îl înghioldea,
 Mitutel măidan făcea.
 Trecea dealu Ardealului
 Și valea Sabarului,
 Cîmpu Severinului.
 La mijlocu cîmpului
 Văzu mică sălcioară
 Cu umbrița rotungioară.
 Acolo descăleca,
 Pe murgu și-l priponea
 Unde iarba-i plăcea.
 La disăgei căuta,
 Mică ploschiță scotea
 D-o vadră și cinci oca,
 Care bea Ghiță cu ea.
 Două pahare umplea :
 — Ține, mîndro, vin de bea
 De la mînușița mea,
 Că oi mai bea
 Ori n-oi mai bea
 De la mînușița mea !
 Dar mîndruța ce-mi făcea ?
 Începea d-a suspina
 Și din pahar mai bea.
 Dar Ghiță ce mi-ș' făcea ?
 Dacă vedea că nu bea,
 Foarte rău se supăra,
 Mîna pe ploscă punea
 Și din gură mi-o sălta,
 În fundu-i o răsufla

Și pe iarbă mi-o trînteă.
 Mîna-n pozînar băga,
 Mitutel paloș scotea,
 Să făcea d-amelința ;
 Capu c-o spată-i tăia,
 Ca p-o varză mi-o toca.
 Țîțele i le-alegea,
 Țîțele,
 Cosițele,
 La disăgei le punea,
 Pe murgu încăleca
 Și la soacră-sa 'mi pornea.
 Calu afară că-l lega
 Și-n casă cînd intra :
 — Bună ziua, maică-mea !
 Mai ții, maică, varză acră,
 Să băgăm cu carne grasă
 Din fie-ta ta cea frumoasă,
 Dacă i-a fost mintea proastă !
 Soacră-sa că nu credea,
 Gîndea masa că cerea.
 Frumoasă masă-i punea,
 Cu vin dulce mi-l cinstea,
 Bea Ghiță, se ospăta.
 — Maică, măiculița mea,
 Vino, maică, să-ți arăt,
 Dacă nu-mi crezi cuvîntul,
 Nici nu i-am făcut mormîntul.
 Vin' să-ți dau odoarele,
 Ca să-mi crezi cuvintele !
 În disăgei căuta,
 Țîțele i le scotea,
 Țîțele,
 Cosițele.
 Ea atunci cînd le vedea,
 Pe dată le cunoștea
 Și tot hoțu mi-l făcea.
 Mîna-n cap își punea,
 Cît apuca atît rupea,
 De fie-sa se văicărea !
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?

Dacă vedea și vedea,
 Paloșu el că-l scotea,
 După ea se repezea.
 Soacră-sa ce mi-ș' făcea ?
 Ea de frică că fugea,
 Pîn bălării se băga ;
 Dar el căutînd de ea,
 Două plaste că-mi vedea
 Și d-un furceluș căta
 Și-n cosițe-l înfigea.
 Sus pe plaste o urca,
 Vîrful la plastă că făcea.
 El pe murgu-ncăleca
 Și pe culmiță pleca.
 Mergea Ghiță șuierînd
 Și cu murgu nechezînd.
 Cine la Ghiță asculta,

Fete mari se-mbolnăvea,
 Nevestele se stîrpea !

Mă plătii cu cîntecu,
 Ca lupu cu urletu ;
 Cînd vîntoru-l gonește
 Dă pielea și să plătește.
 Și mai dați cu picătura,
 Să ude Policea gura !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Ion Stan Băluică, Mî-
 năstireni-Vîlcea.

Acest cîntec este o variantă a
 celui din colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 626 sqq.
 În colecția lui Alecsandri, p. 67—
 101, figurează sub numele de
Vidra.

171

Cîntecul lui Cătănuță

Frunzuliță gutuiță,
 Pe cel deal, pe cea culmiță,
 Mi se plimbă un Cătănuță,
 Singurel cu-a lui mîndruță,
 Cu doisprece catîrași
 Încărcați de gălbenași ;
 Cu doisprece catîrei,
 Să plimbă Ghiță cu ei,
 Cu mîinile-n pozînari,
 Cu doisprece lăutari.
 Iară Ghiță ce-mi zicea ?
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Pe tine de cînd te-am luat,
 Un cîntec nu mi-ai cîntat !
 Iară mîndra ce-mi zicea ?
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Eu, măre, cînd ți-oi cînta, .

Ape mari s-or turbura,
 Munți că s-or surupa,
 Ai fagi mari s-or despica,
 Livezile s-or încurca ;
 Că mi-e glasul fomeiesc
 Și mi-e glasul voinicesc,
 Cînd oi începe d-a cînta,
 Harambașa m-o auzea,
 Harambașa de haiduci
 Peste patruzeci și cinci !
 Iară Ghiță ce-mi zicea ?
 — Cîntă-ți, mîndro, cîntecu,
 Că mi-e drag ca sufletu !
 Începea de mi-a cînta,
 Harambașa mi-o auzea,
 Harambașa de haiduci
 Peste patruzeci și cinci.

Frunză verde și-o lalea,
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Ochii la vale și-arunca,
 Ce vedea el nu credea,
 Că tare-mi venea d-un voinic
 Călare p-un cal cam murg,
 Strălucind din cîte-o nare
 Și-mbuiestru-n fuga mare,
 Din pistoale tot trăsnind,
 Gardurile pologind ;
 La Ghiță că mi-și venea,
 Bună ziua că mi-și da.
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Dă-mi mie pe mîndra ta !
 — Eu pe mîndra nu ți-o dau,
 Că mi-a dat-o soacră-mea,
 Să fie soția mea !
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Dă-mi tu, frate, pe murgu,
 Murgu cela nebunu.
 — Eu pe murgu nu ți-l dau,
 Că mi l-a dat socru-meu,
 Să-mi poarte trupșoru meu !
 — Dă-ți, mă Ghiță, paloșul,
 C-acuma îți iau capul !
 — Eu paloșu nu ți-l dau,
 Mi l-a dat cumnată-meu,
 Să-mi păzească capul meu !
 Harambașa ce zicea ?
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Orice moarte vrei, poștește :
 Ori vrei moarte 'tunecoasă,
 Ori vrei moarte luminoasă ;
 Ori în săbii ne tăiem,
 Ori în puști să ne-mpușcăm,
 Ori la luptă să ne luăm ?
 — Ai la luptă să ne luăm,
 Că e bună și-nțeleaptă
 Și de Dumnezeu lăsată !
 Verde frunză și-o lalea,
 Harambașa ce făcea ?

Pe Ghiță-l îmbrățișa
 Și la luptă se lua.
 Și ei, frate, se lupta
 Zi de vară
 Pînă-n seară
 Făr' de pic de nădușeală.
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Se lupta ce se lupta,
 Curelușa i se rupea,
 Și din gură-atunci grăia :
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Sai de-mi-nnoadă cureaua,
 Că-mi taie hoțu viața !
 Iară mîndra ce-mi zicea ?
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Care, frate, o rămînea,
 Soție mi s-o chema !
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Trei lacrimi din ochi vărsa,
 C-o mîna curea-nnoda
 Și cu una se lupta.
 Dacă cureaua-nnoda,
 Pe harambașa-mbrățișa
 Și cu el mi se lupta
 Zi de vară pînă-n seară
 Făr' de pic de nădușeală ;
 L-aducea ce-l aducea,
 Pînă-n brîu că-l îngropa.
 Dară mîndra ce-mi zicea ?
 — Ghiță, Ghiță, dumneata,
 Cum prăpădiș domnia,
 Dă te blestemă țara !
 Dară Ghiță ce făcea ?
 Se le pe doi cai punea,
 La soacră-sa că-mi pleca :
 — Mîndro, mîndrulița mea,
 Eu pe tine de cînd te-am luat,
 Pe la mă-ta n-ai mai dat !
 Se le pe doi cai punea,
 La soacră-sa că pleca.
 Mîna-n pozînar băga,

Mică cheiță scotea,
 La pînă de descuia,
 Mică ploschiță umplea,
 La disagi mi-o așeza
 Și la soacră-sa-mi pleca.
 El mergea ce mi-ș' mergea,
 La o fîntînă tăbăra,
 Mică cheiță scotea,
 La disagi că descuia,
 Mică ploschiță scotea,
 D-o vadră și cinci oca,
 Măsura-mpăratului,
 Vadra Țaligradului ;
 El n-avea cui închina
 Și-o da mîndrii ca să bea :
 — Ține, mîndro, vin de bea
 De la mînușita mea,
 Că oi mai bea, ori n-oi mai bea
 De la mînușita mea.
 Curva-ncepea d-a rîdea
 F... tu-i crucea și legea !
 Dară Ghiță ce făcea ?
 El pe vale se uita,
 Niște clăi de fîn vedea,
 Care fără vîrf mi-era.

Mîna pe mîndră-o puneă,
 Frumos, frate, mi-o toca
 Și vîrf clăilor făcea.
 Numai țîțele-alegea,
 La disagi că le puneă
 Și la soacră-sa-mi pleca :
 — Mai ții, maică, varză acră,
 Să băgăm cu carne grasă
 Din fi-ta ta {sic} cea frumoasă,
 Dacă i-a fost mîntea proastă ? !
 Iar soacră-sa că-i zicea :
 — Lasă-i fie rîndu-așa,
 N-a ascultat de vorba mea !
 Dar soacră-sa ce făcea ?
 Ieșea afară tot plîngînd,
 Intra-n casă tot rîzînd.
 Dară Ghiță ce zicea ?
 — F... tu-ți crucea mîne-ta !
 Curvă mi-a fost fie-ta ta,
 Mai curvă ești dumneata,
 Să te scot în bătătură,
 Să te toc ca pe untură !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Ion Tuță din com. Pă-
 sești-Vîlcea.

172

Cîntecu lui Ghiță Cătănuță

Foaie verde peliniță,
 Pe cel deal, pe cea culmiță,
 Trece Ghiță Cătănuță
 Cu doisprece cătîrăi
 Încărcați de gălbinei,
 Cu mîndruța pîntre ei.
 Trec prin codri,
 Merg la socri.

Dară Ghiță ce-mi zicea ?
 — Eu, mîndro, de cînd te-am luat
 Nici cîntec nu mi-ai cîntat,
 Să te-ascult, mîndro, cu drag.
 Dară mîndra ce-mi zicea ?
 — Eu, Ghiță, cînd ți-oi cînta,
 Ape mari s-or turbura,
 Copaci mari s-or despica,

Văi cu văi s-or împreuna,
 Munții în capete s-or da ;
 Și-am un glas cam femeiesc
 Și cuvintele haiducești,
 Și Lotreanul mi-o auzi,
 Lotreanul lotrenilor,
 Harambașa al hoșilor.
 Dară Ghiță ce-mi grăia ?
 — Cîntă-ți, mîndră, cîntecu,
 Că mi-e drag ca sufletul !
 Că cît m-oi vedea în picioare
 De nimeni să n-ai fioare.
 Dară mîndra ce-mi făcea ?
 Începea d-a cînta ;
 Ape mari se turbura,
 Văi cu văi se-mpreuna,
 Munții-n capete se da,
 Și Lotreanul mi-o auzea,
 Lotreanul lotrenilor,
 Harambașa al hoșilor.
 Foiță și-o lalea,
 Dar Lotreanul ce-mi făcea ?
 Gură la băieți că da :
 — Auziți mîndruța mea,
 Care mă iubeam cu ea
 Din copilăria mea !
 Împănați pădurile
 Și toate colnicile !
 Ei pădurile împăna.
 Dar Lotreanul ce-mi făcea ?
 La vamnă el alerga
 Și puținel că mi-ș' sta,
 Iacă și Ghiță-mi sosea
 Cu mîndra d-a-mpreuna.
 Cînd Ghiță mi-l vedea,
 Un pas înapoi că da
 Și Lotrean la el striga :
 — Dă-ți, voinice, dă-ți de vamnă,
 Dă-ți pe murgul tău de vamnă,
 Să te las cu capu-n țară !
 Dară Ghiță ce-mi grăia ?

— Cît capul la trup mi-o sta,
 Nici pe murgul nu l-oi da,
 Că mi l-a dat tatăl meu
 Să-mi poarte trupșorul meu !
 Dar Lotreanul iar striga :
 — Dă-ți, voinice, dă-ți de vamnă,
 Dă-ți pe mîndra ta de vamnă,
 Să te las cu capu-n țară.
 Frunzuliță și-o lalea,
 Dară Ghiță ce-mi zicea ?
 — Cît capul la trup mi-o sta,
 Eu pe mîndra nu mi-oi da,
 Că mi-a dat-o soacră-mea,
 Din copilăria mea,
 Să-mi supțiu casa cu ea !
 Dar Lotreanul ce-mi zicea ?
 — La luptă să ne luăm,
 Ori în săbii să ne tăiem ?
 Dară Ghiță ce-mi grăia ?
 — La luptă să ne luăm,
 Că lupta este direaptă,
 Nu-i ca sabia spurcată.
 Ei la luptă se luau,
 Zi de vară pînă-n seară.
 Veni soarele la prînz,
 Lui Ghiță-i veni un rîs ;
 Veni soarele la amiază,
 Nu mai putea de necaz ;
 Veni soarele-n chindie,
 Veni lui Ghiță mînie.
 Foaie verde și-o lalea,
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Brîu-n jos că-l slobozea
 Și pe mîndruța-ncerca :
 — Ridică-mi, mîndro, brînețu,
 Că mă prăpădește Lotrețu !
 Dară mîndra ce-mi grăia ?
 — Voi, cari v-ați pridudi,
 Tot d-un bărbățel mi-o fi !
 Dară Ghiță ce-mi făcea ?
 Binișor el să-nvîrtea,

Cu Lotrean în pământ că da
 Și paloșul că-l trăgea,
 Capul lui Lotrean că lua.
 El la cal că mi-ș' mergea,
 Piciorul în scară punea
 Și pe cal încăleca ;
 La cârciumă descăleca,
 La cârciuma lotrilor
 Din munții Carpaților.
 El la cal că mi-ș' mergea,
 Mîna-n disagi c-o băga,
 O ploschiță că scotea,
 O ploschiță mitutea,
 De-o vadră și cinci oca,
 Și la mîndruța mergea :
 — Ține, mîndro, vin de bea
 De la dalbă mîna mea ;
 Ori oi bea, ori n-oi mai bea !
 Iară mîndra ce-mi zicea ?
 — Iacă-oi să-ți iert greșeala !
 El paloșul mi-l trăgea,

Capul mîndruții că-l lua
 Și-n disagi că mi-l băga
 Și pe cal încăleca,
 La soacră-sa că mergea.
 Soacră-sa, cînd îl vedea,
 Masă afară că-i punea.
 Dară soacră-sa grăia :
 — Să fie și mîndra ta,
 Tot mai bine ți-ar ședea.
 Dară Ghiță ce-mi grăia ?
 — Maică, măicuțița mea,
 Mîndra ți-a fost de furat,
 Păgubașu m-a apucat.
 Dar n-ai, maică, varză acră,
 Să băgăm cu carne grasă
 Din mîndruța cea frumoasă ?
 Dacă nu-mi crezi cuvîntul,
 Poftim și moțișorul !

Auzită de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Dumitru Baranca, din
 Peșteana de Sus, Gorj.

173

Biță Cătănuță

Pe culmița dealului,
 Dealului Ardealului,
 Plimbă-mi-se Cătănuță
 Cu-a lui dalbă de mîndruță,
 Cu doi bani în puzînar,
 Cu doi-trei catîrași
 Săcsănați de gălbinași,
 Și cu doi călușei
 Săcsănați de gălbinei,
 Cu mîndruța printre ei.
 Plimba Biță cît plimba,
 La o cârciumă că da,

Bea cu mîndra și mînca
 Și puțin chef că făcea.
 Biță mîndrii că zicea :
 — Alei, mîndră, mîndra mea,
 De cînd, mîndro, te-am luat
 Un cîntec nu mi-ai cîntat,
 Să te-ascult, mîndro, cu drag.
 Dară mîndra ce-mi zicea ?
 — Alei, Biță Cătănuță,
 Am un glas cam femeiesc,
 Cuvintele haiducești ;
 Cînd oi începe d-a cînta,

Livezi verzi s-or scutura,
 Munții că s-or tremura,
 Apa-n puț s-o turbura,
 Și pe mine m-o auzi
 Aldi Pana
 Rușiana.
 Graiul meu l-o înțelegea
 Și la tine c-o veni
 Și pe mine m-o lua,
 Că i-am fost ibovnicea
 Din mică copilăria,
 Geaba de dragostea mea,
 Căci pe mine m-o lua !
 Dară Biță ce-mi zicea ?
 — Cîntă-ți, mîndro, cîntecu,
 Că mi-e drag, ca sufletu !
 Începea mîndra d-a cînta,
 Pana Rușiana o auzea
 Și la Biță că-mi venea,
 Pe Biță că-l întreba :
 — Ce ne calci moșiile
 Și ne paști ierburile ?
 Ia să-mi dai pe murgu vamă,
 Ca să scapi cu cap la țară.
 — Eu pe murgu nu l-oi da
 Odată cu viața mea,
 Că mi l-a dat socru-meu,
 Să-mi poarte trupșoru meu !
 — Dă-mi pe mîndra atunci vamă,
 Ca să scapi cu cap la țară.
 — Nici pe mîndra nu ți-oi da
 Odată cu viața mea,
 Că mi-a dat-o soacră-mea
 Să ții căscioara cu ea !
 Dară Biță ce-mi grăia ?
 — Alei, Gruio, ce-mi poștești ?
 Ori în săbii să ne tăiem,
 Ori în luptă să ne luăm ?
 — Lasă sabia-ndrăcească,
 Ai în luptă voinicească,
 Că mi-e bună și-nțeleaptă

Și de Dumnezeu lăsată !
 Ei în luptă se luau,
 Se luptară ce se luptară,
 Zi de vară pînă-n seară,
 Nici unu nu se trîntea.
 Dară Biță ce-mi făcea ?
 Brînețu la vale lăsa
 Și pe mîndra c-o chema
 Și din gură că-i zicea :
 — Sări, mîndruțo,
 Sări, drăguțo,
 De-mi leagă brînețu,
 Că mă trîntește Lotrețu
 Și-mi răpune mie capu !
 Dar mîndruța ce-mi grăia ?
 — Ia luptați, Biță, luptați,
 Care cum o birui,
 Tot un bărbățel mi-o fi !
 Dară Biță ce-mi făcea ?
 Brînețu în dinți că lua,
 Cînd odată că răcnea
 Pe Lotreț că mi-l trîntea ;
 Lotreț din gură grăia,
 Frați de cruce se prindea,
 Voie de la altu-și lua.
 Dară mîndra ce-mi zicea ?
 — Iartă-mi, Biță, greșala
 Că n-oi mai face asta !
 — Lesne, mîndro, te-oi ierta,
 Anevoie oi uita,
 Dar știi, mîndruțo, ceva ?
 Astă-vară ce-a trecut.
 Tot de coasă m-am ținut,
 Șapte copiți că mi-am făcut.
 La șase le-am făcut vîrf,
 Numai una mi-a rămas ;
 D-o vrea bunul Dumnezeu,
 S-o fac eu cu capul tău !
 Dară mîndra ce-mi zicea ?
 — Iartă-mi, Biță, greșala
 Că n-oi mai face asta !

Dară Biță ce-mi grăia ?
 — Mîndro, de cînd eu te-am luat
 În spate nu te-am cătat.
 Spatele că-l arăta,
 Capu cu paloșu tăia,
 Sus pe claie c-o urca,
 Vîrf de claie că făcea.
 Coadele și țîțele le tăia
 Și-n pozînar le băga
 Și la soacră-sa mergea.
 Soacră-sa, cînd îl vedea,
 Mult bine ei că-i părea,
 Frumoasă masă-i întindea ;
 La băutură că mi-ș' bea,
 Soacră-sa din gură-mi grăia :
 — Bine-ți șade, Biță, așa,
 Dar mai bine ți-ar șede
 Cînd ar fi și mîndra ta.
 Aminte lui îi aducea,

Coadele din pozînar scotea :
 — Poftim și pe fiica ta !
 Alei, maică, maica mea,
 Mai ai nițică varză acră,
 Să băgăm cu carne grasă,
 Din fie-ta cea frumoasă,
 Că i-a fost ei mintea proastă !
 Cînd mă-sa că-i vedea
 Coadele și țîțele,
 Ea din gură că grăia :
 — Lasă-i fie rău, nu așa,
 Că mi-o cerea din vecini,
 Îi făcea oameni nebuni ;
 Dară Biță, om de treabă,
 Îi tăie capu mai degrabă !

Cules de Chr. N. Tapu de la
 lăutarii Dumitru Baranca, din
 Peșteana de Sus, Gorj și Gh. Cob-
 zaru, din Tîrgu Jiu.

174

Ghiță Cătănuță

Foaie verde-o peliniță,
 Pe cel deal, pe cea culmiță,
 Plimbă-mi-se-o cătănuță,
 Numai el cu-a lui mîndruță.
 Din gură mîndra-i zicea :
 — Mîndră, eu de cînd te-am luat,
 Foaie verde matostat,
 Nici un cîntec n-ai cîntat ;
 Dar să cînți un cîntecel,
 Fie cît de scurțicel,
 Numai fie frumușel,
 Să suim ăl deal cu el !
 — Dară, Ghiță, dumneata,
 Cînd oi începe d-a cînta,

Meri, brazi că s-or scutura,
 Apele s-or turbura,
 Livezi verzi că s-or culca,
 Ketrile s-or despica,
 Cu un glas mîndru fomeiesc
 Cîntecu mi-e haiducesc !
 Foaie verde d-o sarma,
 Să vezi, frate, n-o lăsa
 Și din gură că-mi cînta ;
 Meri, brazi, că se scutura,
 Apele se turbura,
 Livezi verzi că se-ncurca,
 Ketrile se despica.
 Trei voinici că-mi auzea,

373

Trei voinici din văi adânci,
 Cîte trei pe trei cai murgi.
 Cînd se zice ca lipanul,
 Unul mi-este tot Lotreanul,
 Foaie verde d-o sarma,
 La el, frate, că-mi venea
 Şi din gură că-i zicea :
 — Dară, Ghiţă, dumneata,
 F...tu-mi-ţi crucea, legea,
 Ce caţi pe moşia mea,
 De-mi încurci livadia ?
 Şi dă-mi mie mîndra ta,
 Ca să-ţi lungesc viaţa !
 — Ba pe mîndra nu ţi-oi da
 Odată cu viaţa,
 Că mi-a dat-o soacra mea
 Să fac eu casă cu ea !
 — Şi dă-mi mie calul tău,
 Ca să-ţi lungesc capul tău !
 — Ba calul nu ţi l-oi da
 Odată cu viaţa,
 Că mi l-a dat socru-meu,
 Să-mi poarte trupşorul meu !
 — Şi dă-mi mie paloşul tău,
 Ca să-ţi lungesc capul tău !
 — Paloşul nu ţi l-oi da
 Odată cu viaţa,
 Mi l-a dat cumnatul meu,
 Ca să-mi apăr capul meu !
 Foaie verde d-o sarma,
 Şi la luptă că se lua. (bis)
 — Dar la luptă să ne luăm,
 Sau să vii să ne tăiem ?
 — Ba la luptă că e dreaptă,
 E dreaptă şi înţeleaptă,
 De Dumnezeu mi-e lăsată !
 Şi la luptă că se lua,
 Foaie verde trei sarmale,
 Zi de vară pînă-n seară.
 Veni soarele la prînz,
 Să vezi lupta mi-e cu rîs ;

Veni soarele-n amiază,
 Să vezi lupta cu necaz.
 Foaie verde d-o lămîie,
 Veni soarele-n chindie,
 Să vezi lupta cu mînie.
 Foaie verde d-o sarma,
 Dară Ghiţă ce făcea ?
 Brîneţul că-l slobozea,
 Şi la mîndra că-mi striga :
 — Mîndră, mîndruleana mea,
 Vin' de-mi sumete brînaşul,
 Că mă taie tot vrăjmaşul !
 Foaie verde d-o sarma,
 Mîndra din gură zicea :
 — Car' pe car' v-aţi birui,
 Tot un bărbăţel mi-o fi !
 Dar Ghiţă cînd auzea,
 Pe Lotreanu că mi-l lua,
 Odată că-l ridica,
 Cu el în pămînt că-mi da,
 Pînă-n genunchi mi-l băga,
 Odat' să mai opintea,
 În pămînt că mi-l lăsa,
 Pînă-n brîu că mi-l băga.
 Paloşul că mi-l trăgea,
 Să vezi gîtul că i-l lua
 Şi pe cal că-ncăleca
 Şi pe mîndra că şi-o lua.
 Dar la salcia cocoşată
 Şi la măgura tăiată,
 Unde-a cosit el odată,
 Nouă clăi că mi-a făcut
 Şi la opt că le-a scos vîrf
 Şi la una n-a ajuns :
 — Foaie verde bob areu,
 Şi-o să-l scot cu capul tău !
 Foaie verde d-o sarma,
 Supt un păr că mi-şi mergea,
 Frumoasă masă-ntindea,
 Vin în pahare pune a :
 — Ține, mîndră, vin de bea

De la mînușica mea,
 Că-i mai bea, ori n-ai mai bea !
 Dară ea că auzea,
 Să vezi că să pricepea,
 La inimă se ardea.
 — Dară, Ghiță, dumneata,
 Și ce-o mai fi asta ?
 Când se zice trei măslina,
 Că eu am glumit cu tine ;
 Când se zice d-o sarma,
 Ți-am știut vitejia !
 Foaie verde d-o sarma,
 Paloșul că-l ascutea,
 Să vezi capul că i-l lua
 Și pe claie că-l arunca
 Și pe claie că-l punea.
 Dar de la ea ce mai lua ?
 Foaie verde murele,
 Deștul cu inelele, (bis)
 Keptul și cu țitele.
 Foaie verde d-o sarma,
 La disagi că le punea
 Și pe cal încăleca, (bis)
 La soacră-sa se ducea (bis)
 Calu-n ușă că-l lega (bis)
 Și din gură că-i zicea :
 — Da n-ai, muică, varză acră,
 Să băgăm cu carne grasă

Din mîndruța cea frumoasă ?
 — N-are muica varză acră
 Ca să bagi cu carne grasă
 Din mîndruța cea frumoasă.
 Foaie verde d-o sarma,
 Ulceaua-n mînă și-o lua,
 Pe la vecini că-mi pleca,
 Îndărăt că mi-ș' venea,
 Varză acră nu găsea.
 La disagi că se ducea,
 În disagi că-mi căuta
 Și deștul că i-l găsea.
 Când se zice murele,
 Deștul cu inelele
 Și keptul cu țitele.
 Foaie verde d-o sarma,
 Dar soacră-sa ce zicea ?
 Din gură că-l blestema :
 — Dar-ar, muică, Dumnezeu
 Să te-nsori de nouă ori,
 Să iei nouă cuconi
 Și pe urmă o cuconiță,
 Să te plimbe pe uliță !

Culeasă de Gr. G. Tocilescu, de
 la Ilie C. Mănafu, lăutar din că-
 tunul Bucovicioru, comuna Velu,
 Dolj.

175

Viță Cătănuță

Pe cel deal, pe cea colniță,
 Trece Viță Cătănuță
 Cu-a lui dalbă de mîndruță.
 Și pe drum ei cum mergea,
 Viță din gură-mi grăia :
 Cîntă, mîndră, un cînticel,

Să trecem codru cu el.
 Mîndra din gură-mi grăia :
 — Eu, cînd oi rupe a cînta,
 Codrii verzi s-or legăna
 Și vadurile or seca,
 Fîntîni reci s-or turbura.

La cîjmele lotrilor,
 În mijlocul codrilor,
 Lotru din gură grăia :
 — Și dă, Viță, vama ta.
 — Da' eu vamă ce să dau ?
 — Și dă, Viță, murgu tău.
 — Eu pe murgu nu mi-l dau,
 Că mi l-a dat socru-meu,
 Să-mi port trupșorul meu.
 Lotru iarăși că-mi grăia :
 — Și dă, Viță, pe mîndra.
 — Eu pe mîndra nu mi-oi da,
 Că mi-a dat-o soacră-meă
 Să mă hărănesc eu cu ea.
 Viță din gură grăia :
 — Prinde, mîndră, brietu,
 Că mă lupt cu Lotrețu.
 Cu-o mîna prindea brietu,
 Cu alta lupta cu Lotrețu.
 Mîndra din gură-mi grăia :
 — Viță, Viță Cătănuță,

Cari pe cari v-ați prididi,
 Un bărbat mi-ați trebui.
 Cari pe cari v-ați lupta
 Mi' ăla mi-ați rămînea.
 Viță paloșul scotea,
 Capul mîndrei-l reteza,
 În dăsagi că mi-l puneă
 Și pe cal încăleca,
 La soacră-sa mi-l ducea.
 Ea înainte că-i ieșă
 Și el ziua bună-i da.
 Ea din gură că-mi grăia :
 — Viță, Viță, Cătănuță,
 Bine-ți șeade tinerel,
 Tinerel și frumușel,
 Dar mai bine ți-ar șeade,
 Cînd să fie și mîndra.

Culeasă de învăț. I. Mateescu de
 la Catrina I. Dănbău din comuna
 Stroești, județul Gorj.

176

Cîntecul lui Ghiță Cătănuță

— Fă mîndruțo, mîndra mea,
 Ia sumete-mi mînci largi
 Și-mpletește la colaci,
 Fă colacu dintr-o chilă
 Și covrig
 Dintr-un mertic.
 La socri
 Plec peste codri,
 Și la nași
 Peste oraș,
 Și la socri
 Peste codri.

Mergînd pe drum a zis :

— Fă mîndruțo, mîndra mea,
 Cîntă-mi tu d-un cîntecel,
 Că eu pe tine de cînd te-am luat
 Nici un cîntec nu mi-ai cîntat !
 — Ghiță Cătănuță,
 Eu d-oi începe a cînta,
 Fîntîinile s-or turbura,
 Pădurile s-or clătina,
 Și haiducii înainte-or ieși
 Și pe tine te-or tăia

Și pe mine m-or lua !
 Dacă-a-nceput a cînta,
 Pămîntu se cutremura,
 Pădurile că vîjia,
 Haiducii înainte le ieșea,
 Pană Roșioară cu Gruia.
 Căpitanu ce-mi zicea ?
 — Ghiță, dă-ți tu vama ta !
 — Eu pe unde am umblat,
 Vamă deloc nu am dat !
 — Ghiță, dă-ne-ncoa pe murgu
 tău !
 — Ba pe murgu nu l-oi da,
 Că mi l-a dat socru-meu
 Să-mi poarte trupșoru meu !
 — Ghiță, dă-ți tu paloșu tău !
 — Ba paloșu nu ți-l dau,
 Că mi l-a dat socru-meu
 Să-mi păzească capu meu !
 — Dă-ți tu, Ghiță, pe mîndra 1a !
 — Ba eu pe mîndra n-o dau,
 Că mi-a dat-o soacră-me
 Ca să ții casă cu ea !
 — Da' ce vrei, Ghiță,
 În săbii să ne tăiem,
 Ori în luptă să ne luptăm ?
 — Sabia îmi e curvească,
 Dară lupta-i voinicească !
 Și așa la luptă s-a luat
 De dimineată și pînă-n seară.
 — Fă mîndro, mîndruța mea,
 Sai de îmi leagă brăcingu,

Că mă supune haiducu !
 — Care din voi o ghirui
 Tot un bărbățel mi-o fi !

Ghiță cînd a auzit așa s-a necăjit
 foc, s-a opintit din toate puterile și pe
 jumătate l-a îngropat pe Gruia în pămînt,
 a scos paloșul și l-a tăiat și l-a
 făcut d-o clăiță făr' de vîrf, apoi i-a
 zis mîndrii lui să vie să bea vin dintr-o
 ploschiță de cinci oca :

— Vîno, mîndro, vin de bea,
 Că de azi încolea
 Îi mai bea, ori nu-i mai bea !

Ea începu a plînge, dar el n-avu nica
 o milă de ea și o tăie și din trupul ei
 făcu vîrf clăiței haiducului.

— Cu haiducul tu ai tras,
 Cu haiducu o să te las !

Apoi i-a tăiat cosițele și i le-a dus
 soacră-si.

— Ghiță, ce ai făcut cu
 mîndra ta ?

— D-ai știut iapa cu nărav,
 Mie de ce mi-ai dat-o ?
 De nu crezi, iacă și frîu !

Și astfel Ghiță ucise și pe soacră-sa.

Cules de Ion Odor de la Gr. Co-
 jocar, Breaza-de-Jos, jud. Pra-
 hova.

Numai el cu-a lui mîndruță,
 Cu doi ageri călușei,
 Cu mîndruța prîntre ei,
 Încărcați cu galbiori.
 Vine de la tatăl lui
 Și se uage spre socru-său.
 Dali Ghiță ce grăia ?
 — Daleo, mîndruța mea,
 De cînd pe tine te-am luat
 Nici un cîntec n-ai cîntat.
 Cînta, mîndro, un cînticel,
 Fie cît de scurticel,
 Numai ă fie frumușel,

Ca s-asculț cu drag la el.
 Dacă mîndruța cînta,
 Livezi verzi că se scula,
 Codrii se despica,
 Munții se cutremura,
 Văile că răsuna,
 Batrețu * mi-o auzea
 Și că pînă la ea venea.

Cules de Z. Pavelescu, diriginte,
 de la Ion Udrea, din comuna
 Rași, plasa Balta-Ialomița, jud.
 Ialomița.

178

Ghiță Cătănuță

Pe culmînița dealului,
 Dealului Ardealului,
 Plimbă-mi-să pin colnic
 Tînăr Cătănuț' voinic,
 Ghiță cu mîndruța lui,
 Cu dalbă drăguța lui,
 Pe doi ageri călușei
 Încărcați de galbinei,
 Cu doi bani în buzunar,
 Cu doisprece lăutari.
 Din doisprece ce-i avea
 Nici unu nu-l mulțăniă.
 Ghiță din graiu ș' grăia :
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 De cîn', mîndro, te-am luat
 Neci un cîntec n-ai cîntat.
 Trage-mi, mîndro, on cîntecel
 Să ne ție drag de el !
 Mîndra din gură ș' grăia :

— Dar am un glas fomeiesc
 Și samănă a haiducesc ;
 Cîn' oi începe-a cînta,
 Ceriu-n lacrăni s-o scâlda,
 Chetrile s-o deschica,
 Văile s-o tulbura
 Și munții s-o resturna
 Și codru ni o răsuna
 Și hoții s-o deștepta.
 Ghiță din graiu-i grăia :
 — Cîntă, mîndrulița mea
 Și nici o grijă n-avea !
 Cîn' începu a cînta
 Cieru-n lacrăni să scâlda,
 Văile să tulbura,
 Chetrile să deschica
 Și munții să resturna
 Și codru ni-îș răsuna
 Și hoții să deștepta,

* În alte variante : Lotrețu (n. ed.).

Lor în cale le ieşa
 Şi din grai aşa grăia :
 — Dă-ne, voinice, vama
 Şi ne dă pe mîndruţa !
 Ghiţă din grai le grăia :
 — Ba io vamă nu v-oi da,
 Mîndruţa nu v-oi lăsa !
 Ei din grai aşa-i grăia :
 — Dacă vamă nu ne-i da,
 În luptă să ne luptăm,
 În săbghii să ne tăiem !
 Ghiţă din grai le grăia :
 — În luptă să ne luptăm,
 În săbghii să ne tăiem !
 În luptă cît să lupta,
 Brîu lui să slobozea,
 Ghiţă mîndruţei zicea :
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 Lasă, mîndro, murgu-n frîu,
 Strînge-îi pustiul de brîu !
 Mîndra din grai 'i grăia :
 — Ba io, badio, n-oi veni,
 Că voi care-ţ' ghirui
 Tot un bărbăţel îţi-ţi !
 Ghiţă dac-o auzia
 El tare să năcăja
 Şi roată că se făcea,
 La toţi capu le tăia
 Şi la mîndruţă se da
 Şi capu îi reţea
 Şi călare se puneau,
 La soacră-sa se ducea.
 La poartă cîin' ajungea
 El din grai aşa-ş' grăia :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Hai de-îi deşchide poarta !

Soacră-sa din grai grăia :
 — Deşchide-ţ-o nevasta,
 Că şi ea-i ştie treaba !
 Şi striga ş-a doua oară :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Hai de-îi deşchide poarta !
 Soacră-sa din grai grăia :
 — Deşchiză-ţ-o nevasta,
 Că şi ea-i ştie treaba !
 Şi striga ş-a treia oară :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Hai de-îi deşchide poarta,
 Că nevasta o-am lăsat
 Într-o grădină cu flori,
 Tot în sînge păn' subsori,
 Într-o grădină cu iarbă,
 Tot în sînge păn' supt barbă !
 Soacră-sa cum auzia
 Poarta că îi deşchidea,
 Ghiţă-n casă să ducea,
 Capu pe masă puneau,
 Şi din grai aşa grăia :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Adă, soacră, varză acră
 Să mîncăm cu carne grasă
 Din ȧie-ta ha frumoasă !
 Soacră-sa să-nspăimînta
 Şi din grai aşa-i grăia :
 — Ghine că i l-ai tăiat
 Capu ei hăl spulberat !

Auzit de N. I. Apostolescu de la
 Ion Binig. Cules din Şona, comitatul
 Tîrnava Mare, Transilvania.

Cîntecul lui Mocan Voinicel Oleac

Foaie verde sălcioară,
 Sus la Inidoară,
 Voinicel se-nsoară,
 Voinicel Oleac,
 De părinți sărac,
 De blagă bogat.
 Dumnezeu i-a dat
 Ca unui sărac.
 Blagă ce-și avea ?
 Trei turme de oi,
 Trei cirezi de boi,
 Erghelii de cai,
 Nouă mori în vînt,
 Nouă supt pămînt,
 Macină argint ;
 Miere și cu unt
 Curge pe pămînt.
 Și el mi se-nsoară
 Și ia fata popii Oprii
 Din țara Moldovii.
 Fata mi-o lua,
 Nuntă că nuntea,
 Acas' mi-o aducea,
 La horă o scotea,
 Cum e datina
 Și rînduiala.
 Pe ea mi-o vedea
 Turcii malageni,
 Ciinii giurgiuveni,
 Oții nicopoleni.
 Ei să năcăjea,
 Ei unde mergea ?
 La neagră cafea,
 Dă se căfenea ;
 Ciubuce-aprindea,
 La bir ridica,
 La birta domnească,

Să mi-l sărăcească.
 Că mîndră c-a lui
 Nu e a nimăru,
 Mîndră și frumoasă,
 Între ochi mîngîioasă ;
 Între gene,
 Între sprîncene,
 Pică diamant din ele.
 Mocan ce-mi făcea ?
 Vite ce-și avea,
 Toate le vindea,
 Vindea și moara,
 Birul nu-l plătea.
 Că pe an ce da ?
 Pă an car de bani,
 Și dă lună
 Pungă plină,
 Șapte băniți de făină
 Și-un pușor de găină.
 Și el că sărăcea,
 Dar lui îi rămînea
 D-un cal,
 D-un cîrlan,
 Fătat de trei ani,
 De vine stîrcit,
 De urechi ciulit,
 Făcut pe fugit.
 El că se gîndea :
 — F...tu-i mumă-sa,
 Să vînz eu calul,
 Ce-o să iau pe el ?
 O mie de lei.
 Ce-o să fac cu ei ?
 Să vînz pe maica ?
 O fi cam păcat,
 Că ea m-a scăldat
 Și că m-a înfășiat

Și m-a legănat,
 De foc m-a păzit,
 Mare m-a făcut !
 Dar să vînz pe mîndra ?
 Plătesc biru, datoria,
 Dar sînt sărac cît lumea
 Cînd oi vinde pe mîndra !
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 Scoală-te, nu ședea,
 Și tu mi te gătește
 Și mi te premenește.
 Bagă fața albă de nălbeală,
 Buze moi de rumeneală,
 Sprîncene de-ncondeială,
 Și ia ie
 Dintr-o mie
 Și rochiță de cutie,
 Bău lat din Țaligrad,
 Cotu cinci galbeni luat,
 Tot de mine cumpărat,
 Și cu papuci de la turci,
 Potcoviți cu coji de nuci ;
 Că am să te duc
 La tîrgu de flori,
 Că vin negustori.
 Pă ea c-o lua,
 P-ăl cal c-o puneă,
 La tîrg c-o ducea.
 Acolo ajungea,
 Un zlot că mi-și da,
 Un pristav puneă.
 Pristavul striga :
 — Mîndră de vînzare,
 Că mi-e birul mare !
 Nimenia nu se găsea.
 Un mic de turculeț
 Șade-n dughenel,
 Vinde bumbăcel,
 Samănă mîndra cu el.
 El că mi-ș' venea,
 La ea se uita,

Îi lua seama d-amărunt,
 Sprîncenile-i plătesc mult,
 Fața mi-l băga-n pămînt !
 El din gură striga :
 — Mocane, fîrtate,
 Dă-te mai încoace ;
 Asta bună, rea,
 Ce-o să-mi cei pe ea ?
 — Nouă pungi de bani,
 Nouă și cu nouă,
 Facem optsprezece,
 Îmi stă inimioara rece !
 Turcu c-auzea,
 Chiar c-o lua,
 La lădișă alerga,
 Cît cerea, atîta-i da.
 Mocan ce făcea ?
 Banii că-i lua,
 La chimir că-i băga,
 În dughean intra ;
 O oca de vin scotea,
 Cu paharu că-mpărtea :
 — Să fie pentru mîndra,
 Că mi-a plătit birușca
 Și toată datoria.
 Dară turcu ce-mi făcea ?
 Pe mîndra c-o lua,
 Acas' mi-o aducea,
 În celărel o băga,
 De țîte o ciupea,
 În față-o săruta,
 Și mîndra că-mi grăia :
 — Turculețule,
 Miutelule,
 Frumușelule,
 Gingășelule,
 Tu las' m-oi săruta,
 Că eu sînt a ta,
 N-a trecut vremea ;
 Că mulți bani ai dat
 De m-ai cumpărat.

Dar stai să ne-ntrebăm
 Din ce neam sîntem,
 Că prea ne semănăm ?
 Om fi nițcai verișori,
 Sau nițcai frățiori,
 Turcu c-auzea,
 Din gură striga :
 — Mîndro, mîndra mea,
 Ascultă-mi vorba,
 Că eu că mi-ș sînt
 Feciorul popii Oprii
 Din țara Moldovii.
 Turcii m-a robît,
 De mic m-a robît.
 În ei am intrat,
 M-a desbotezat.
 Ei mi-a dăruit,
 Eu că mi-am făcut
 De m-am pricopsît ;
 Legea le-am luat,
 De nu m-a tăiat !
 Mîndra c-auzea,
 Papuc din picior scotea,
 Peste obraz se bătea,
 Păr galben își jumulea,
 Fața albă-și zgîrîia
 Și din gură că-i zicea :
 — Turculețule,
 Frățiorule,
 Și eu că mi-ș sînt
 Fata popii Oprii
 Din țara Moldovii.
 Taica că m-a dat
 După-ăst mocan fîrtat,
 Prea erea bogat !
 Tureu hristoaga 'mi căta,
 Buni frați se găsea,
 De tată, de mumă,
 Din frați, din surori,

Lume fără dor !
 Turcu ce-mi făcea ?
 După mocan se lua
 Și-n dughean că mi-l găsea
 Și din gură că-i striga :
 — Mocane, fîrtate,
 Nu mi-ai fost fîrtat,
 Ci mi-ai fost cumnat ;
 Banii ce ți-am dat,
 Eu te-am înzestrat,
 Ca p-un bun cumnat.
 Și am să-ți mai dau,
 Să-ți port cheltuiala eu,
 Să te duci la taic-al meu.
 Mocan îl auzea,
 În brațe-l lua
 Și mi-l săruta.
 Turcu îl lua,
 Acasă-l ducea,
 Mare masă-ntindea
 Și bea și mîncea,
 Cu el se cinstea,
 Pe mîndra i-o da.
 O cârtică-mi scria,
 Cu slova cam mărunțea,
 Mărunțică
 Ca furnica,
 La tat-său o trimetea.
 Tat-său c-o vedea,
 Slova-i cunoștea,
 Din buze șoptea,
 El că-mi leșina,
 Sufletu-i ieșea.
 Mocan rămînea,
 Iar se-mbogățea !

Cules de Chr. N. Țapu din gura
 lăutarului Dumitru Văleanu, Ro-
 șiorii-de-Vede, Teleorman.

Cîntecul lui Mocan-Oleac

Sus la Inidoară,
 Voinicel se-nsoară,
 Voinicel Oleac,
 De tată sărac,
 De mamă prădat,
 De blagă bogat ;
 Dumnezeu i-a dat
 Ca unui sărac.
 Blagă ce i-a dat ?
 Trei turme de oi,
 Trei cirezi de boi,
 Herghelii de cai,
 Nouă mori în vînt,
 Nouă supt pămînt,
 Macină argint ;
 Miere și cu unt
 Curge pe pămînt,
 Ce nu s-a văzut,
 Nu s-a pomenit !
 Fata de unde-o ia ?
 Fata popii Oprii,
 Din țara Moldovii.
 Mîndră ca a lui
 Nu e a nimănu,
 Mîndră și frumoasă,
 Între ochi mîngîioasă ;
 Între gene, între sprîncene,
 Pică diamant din ele.
 Nunta că o isprăvea,
 Șapte pungi de galbeni cheltuia ;
 Lăutari și temnicheri,
 Ca roua din buruieni.
 Acasă mi-o aducea
 Și la horă o scotea,
 Cum e datina
 Și rînduiala.
 Turcii mi-o vedea,

Turcii malageni,
 Cîinii girgiuveni,
 Hoții brăileni
 Și nicopoleni.
 Din gură striga :
 — F...tu-i mîni-sa,
 Mîndră ca a lui
 Nu e-a nimănu,
 Mîndră și frumoasă,
 Între ochi mîngîioasă,
 Între gene, între sprîncene,
 Pică diamant din ele !
 În vorbă-l punea,
 La bir îl suia,
 La dajdie domnească,
 Să mi-l sărăcească.
 Pe an ce-l punea ?
 Pe an,
 Un car de bani,
 Și de lună,
 O pungă plină,
 Șapte banițe de făină
 Și-un puișor de găină.
 Mocanu ce făcea ?
 Anu că-i venea,
 Vindea ce-și avea,
 Biru nu-l plătea,
 Nici nu-l curăța.
 Dator rămînea
 Șapte pungi de bani ;
 Șapte și cu șapte
 Face patrușprezece,
 Stă inimioara rece,
 Tot nu se plătește !
 Lui îi rămînea
 D-un cal, d-un cîrlan,
 De urechi ciulit,

De vine stîrcit,
 Făcut pe fugit.
 Mocan se gîndea :
 — F...tu-i mumă-sa !
 Să-mi vînz pe maica ?
 O fi cam păcat,
 Că ea m-a făcut
 Și ea m-a crescut,
 De foc m-a păzit.
 Să-mi vînz pe taica ?
 Taica e bătrîn,
 Dă la preț puțin ;
 Să-mi vînz eu calu
 Ce-o să iau pe el ?
 O mie de lei.
 Ce să fac cu ei ?
 Să-mi vînz pe mîndra ?
 Plătesc birușca
 Și cheltui și datoria.
 — Mîndro, mîndra mea,
 Scoal' de te gătește
 Și te premenește ;
 Bagă fața la nălbeală,
 Buze moi de rumeneală
 Și sprîncene din cerneală,
 Fata albă-n condeială,
 Și-ți ia ie dintr-o mie
 Și rochiță de cuhnie
 Și brîu lat din Țaligrad,
 Cotu cincii galbeni luat,
 Și cu papuci de la turci,
 Potcoviți cu coji de nuci.
 Mîndra se gătea
 Și se premenea,
 La tîrg mergea ;
 La tîrgu de flori,
 Că vin negustori.
 Pristav că puneă,
 Pristavu-mi striga :
 — Mîndră de vînzare,
 Că e biru mare !

El că se plimba,
 Nimeni nu grăia,
 Nici că o întreba.
 Dar un turculeț mititel,
 Mititel și frumușel,
 Șeade-n dughinel ;
 Mult mi-e frumușel
 Și mi-e ghindeșel,
 Seamănă mîndra cu el.
 — Măi mocane fîrtate,
 Ce mi-ai mînecat,
 Dis-de-dimineață,
 Pe rouă, pe ceață,
 Vreme turburoasă
 Și lăcrămicioasă,
 Cu mîndra de mînă ?
 Sau ți-este de dare ?
 — Mîndra mi-e de dare,
 Că e biru mare !
 — Dă-te mai încoace,
 Că mîndruța-mi place !
 Acolo mergea,
 Îi lua seama d-a mărunț,
 Din creștet pînă-n pămînt,
 Sprîncenile-i plătesc mult,
 Fața te bagă-n pămînt !
 — Măi mocane fîrtate,
 Asta bună, rea,
 Ce să-mi ceri pe ea ?
 — Șapte pungi de bani,
 Șapte și cu șapte
 Face paisprezece,
 Stă inimioara rece,
 Tot nu se plătește !
 Turcu c-auzea,
 Cheia-n mînă lua,
 La ladă căta,
 Banii că-i lua,
 Pe mîndra-o plătea.
 Mocan ce făcea ?
 Banii că-i lua,

În traistă-i băga,
 La cal se ducea,
 Trei vorbe zicea :
 — Vîndui ce avui,
 Eu nu sărăcii ;
 Vîndui pe mîndra,
 Sărac cît lumea,
 De tată, de mumă,
 De frați, de surori,
 Lume făr' de dor !
 În cîrciumă intra,
 O oca de vin scotea,
 Cu pahare că-mpărțea,
 Să fie pentru mîndra,
 Că mi-a plătit birușca
 Și toată cheltuiala.
 Turcu ce făcea ?
 Pe mîndra o lua,
 În celăraș intra,
 De țîțe-o apuca
 Și mi-o săruta.
 Mîndra ce zicea ?
 — Turculețule,
 Imbrihorule,
 Frumușelule,
 Las' m-oi săruta,
 Că eu sînt a ta,
 Că m-ai cumpărat,
 Că mulți bani ai dat ;
 Stai să ne-ntrebăm
 Din ce neam sîntem,
 Prea ne semănăm ?
 Om fi verișori ?
 Niscai frățiori ?
 Lume făr' de dor !
 Turcu că-mi grăia :
 — Mîndro, mîndra mea,
 Că eu mi-ți sînt
 Fecioru popii Oprii
 Din țara Moldovii ;
 Turcii m-a robit,

De mic m-a robit,
 Și-n ei c-am intrat,
 Legea le-am luat,
 De nu m-au tăiat.
 Ce mi-au dăruit,
 Dugheană-am făcut,
 De m-am pricopsit.
 Mîndra c-auzea,
 Din ochi lăcrăma
 Și din gură zicea :
 — Turculețule,
 Frumușelule,
 Frățiorule,
 Că și eu că sînt
 Fata popii Oprii
 Din țara Moldovii.
 Taica că m-a dat
 După ăl mocan fîrtat,
 Prea era bogat ;
 Și-acum a sărăcit,
 Vezi, de m-a vîndut.
 Turcu c-auzea,
 La ea se uita,
 Hristoave căta,
 Buni frați se găsea,
 De tată, de mumă,
 De frați, de surori,
 Lume făr' de dor !
 Turcu se scula,
 După mocan se lua,
 În cîrciumă-l găsea
 Și din gură-i cuvînta :
 — Măi mocane, fîrtate,
 Banii ce ți-am dat,
 Te-am împrumutat,
 Ca p-un bun cumnat ;
 Nu mi-ai fost fîrtat,
 Ci mi-ai fost cumnat,
 Și eu să-ți mai dau,
 Ți port cheltuiala,
 Să mergi la taica

Și să-i spui de-asta !
 Mocanu c-auzea,
 În picere sărea,
 În gură-l săruta
 Și bine-i părea.
 Acasă mergea
 Și bea și mînca
 Și se veselea.
 Turcu ce făcea ?
 De genunchi că-ngenunchia,
 Mîndra scrisoare scia,
 La tat-său îl mîna.
 Cartea că-i vedea,
 Slova c-o cunoștea,

Pe ea leșina
 Și el că murea.
 Mocan îl îngropa,
 Blagă-i rămînea ;
 Mocan o stăpînea,
 Iar se-mbogătea !

Comunicat de învățătorul Leabu
 de la lăutarul Gh. Bălțatu, din
 Șerbănești-Olt.

A se vedea variantele prescurtate
Todorel în colecția d-lui Bibi-
 cescu, p. 276 sqq, nr. 355, p. 279,
 nr. 336 și p. 283, nr. 283,
 nr. 377 și colecția Vulpian, *Fata*
popii Oprii, p. 52, 53.

181

Voinicel Oleag

Verde sălcioară,
 Sus la inimioară *,
 Mulți voinici se-nsoară...
 Verde viorea,
 El că se-nsura,
 Voinicel Oleag,
 De Oleag,
 Oleag,
 De blagă bogat...
 El că se-nsura,
 Mîndră că-și lua,
 Mîndră ca a lui
 Nu-i a nimului...
 Cînd el se pornea
 De mi se-nsura,
 El, mare, c-avea :
 Nouă mori în vînt,
 Trei pe su' pămînt,
 Macină argint,

Cu piscoaipe pe fereastră,
 De toarnă argintu-n casă...
 Și el mai avea :
 Trei cirezi
 De boi,
 Trei turme
 De oi,
 Frate, d-un cîrlan,
 Cîrlăior d-un an,
 De urechi
 Ciulit,
 De vine
 Stîlcit,
 Din ochi
 Văpăind,
 Făcut
 Pe fugit...
 El că se-nsura,
 El că sărăcea,

* În celelalte variante : Inidioară. (*N. ed.*)

De bir l-apuca :
 Tot din an
 În an
 Un cazan
 De bani
 Și din lună
 N' lună
 Cîte-o pungă plină,
 Cinci galbeni pe săptămînă...
 El se jeluia
 Și se văicărea :
 — Să vînd pe taica :
 Ce-o să iau pe el ?
 O sută de lei,
 Ce-o să fac cu ei ?
 Să vînd pe maica,
 Ce-o să iau pe ea ?
 Trei sute de lei,
 Ce-o să fac cu ei ?
 Nu mi-o fi pacat
 Ca ea că m-a fapt
 Și ea m-a-nfășat,
 În troacă m-a aruncat
 Și m-a legănat,
 De foc m-a ferit,
 În vîrstă m-a făcut...
 Sa-mi vînz cîrlanu,
 Ce-o să iau pe el ?
 Cinci sute de lei,
 Ce-o să fac cu ei ?
 Să-mi vînz pe mîndra,
 Plătesc birușca...
 El că mai zicea :
 — Tu, mîndruța mea,
 Tu să te gătești,
 Să te premenеști,
 Că eu o să te duc
 La tîrgu de flori,
 Că vin negustori...
 Ea că se gătea,
 Se sulimănea

Și că se-mpudra,
 Amîndoi pleca,
 La tîrg că sosea,
 Pristav că-i punea,
 Negustori venea,
 Toți mi se-ncerca
 Și mai că-mi sosea,
 El s-apropia,
 Turcu ibrior,
 Cea tinerel
 Și mai frumușel
 Și el că zicea :
 — Tu, voinic Oleag,
 Tu vinzi pe mîndra.
 Tu, voinic Oleag,
 De Oleag
 Oleag,
 De blagă bogat...
 Ce ceri pe mîndra ?
 În cîntar mi-o dai,
 În cîntar ți-o iau...
 Ei c-o cîntărea,
 Cu galbeni o cumpenea...
 Turcu că mi-o lua,
 Acasă-mi pleca.
 Pe drum apuca,
 El că mi-o pupa,
 Mîndra că-i zicea :
 — Turculețule,
 Tinerelule,
 Frumușelule,
 Gîngășelule,
 Eu că m-ai pupa,
 Că eu sînt a ta...
 Acasă mergea,
 În dugheană mi-o băga,
 Dughean' vizita,
 Vro trei zile sta,
 Ei nu se-nțîlnea...
 Turcu mi-o scotea
 Și el mi-o pupa,

Ea că-i mai zicea :
 — Turculețule,
 Tinerelule,
 Frumușelule,
 Gingășelule,
 Tot stau și mă-ntreb :
 Din ce neam
 Ești tu.
 Din ce neam
 Sînt eu ?
 — Eu sînt fecioru
 Popii
 Oprii
 Din Țara Moldovii...
 Frați că se găsea,
 Turcu că mi-o lua,
 Îndărăt mi-o ducea,
 La voinic mergea,

Din gură-i zicea :
 — Tu, voinic Oleag,
 De Oleag,
 Oleag,
 De blagă bogat,
 Banii ce ți-am dat,
 Eu te-am înzestrat,
 Că mi-ai fost cumnat...
 Voinic ce făcea ?
 Masa o-ntindea
 Și ei că mînca
 Și se veselea,
 Lumea se mira...

Culeasă de [C.] Rădulescu-Codin.
 din Călinești-Muscel.
 A se vedea poezia poporană *Olea*
 publicată în *Din Muscel. Cîntece*
poporane, vol. I, Ed. Socec.

182

Voinicul Olac

Voinicul Olac,
 De blagă bogat,
 De părinți sărac.
 Sus în Idioară,
 La târgu d-afară,
 Voinicel se-nsoară.
 El la târg ieșea
 Și așa-mi grăia :
 — Mîndră, mîndruliță,
 Mîndră, mîndra mea,
 Pune fața la albeală,
 Buze moi la rumeneală,
 Sprîncene la condeială,
 Să ieșim la târg afară,
 La târgu de flori,
 Unde-s negustori.

— Mă voinic Olac,
 De blagă bogat,
 De părinți sărac,
 Mîndra ți-este de vînzare,
 Ori îți este de pierzare ?
 — Nu mi-e mîndra de pierzare,
 Ci mi-e mîndra de vînzare.
 — Da' ce-mi cei pe ea ?
 — Nouă pungi de bani,
 Nouă și cu nouă,
 Care fac optsprezece,
 Pe voinic să-l sece.
 — Ia așterne o ipingea,
 Să-ți dau bani cu găleata,
 Și șezi pe dulgheni,
 Numărînd la bani.

El mîndra şi-o lua,
 Acasă cu ea pleca.
 Dar el mi-i zicea :
 — Mîndro, mîndra mea,
 Ai să ne-ntrebăm,
 Că prea semănăm,
 Din ce neam sîntem ?
 — Eu-s fata popii Oprii
 Din ţara Moldovii.
 Da' tu al cui eşti ?
 — Fecioru popii Oprii
 Din ţara Moldovii.

— Frăţiorul meu,
 Turcii ne-au robit
 Şi ne-au despărţit.
 Frăţiorul meu,
 La mîna stînguţă,
 Avea o bubuliţă,
 Țapa grîului,
 Bobu orzului.

Culese de Constantin Popescu de
 la Iovan Băzăvan din Giubega,
 Dolj.

183

La poartă la Țaligrad

La poartă la Țaligrad,
 Tîner fecior s-o-nsurat,
 Tîneră fată-o luat
 Şi-o trăit două-trei zile
 Şi-o-nceput a o mustra,
 Şi el şi cu maică-sa.
 Nevasta din grai grăia :
 — Bărbate, nu mă mustra,
 Nici tu, nice maică-ta,
 Mîine la tîrg la Baia Mare.
 Nici vorba n-o isprăvit
 Şi la tîrg o nimerit
 Şi de-ntrebat l-o-ntrebat :
 — Şi-alelei ficior de Sîrb,
 De ce-ai scos nevasta-n tîrg ?
 Ori ai scos-o de vînzare,
 Ori doară de fată mare ?
 — N-am scos-o de fată mare,
 Ci am scos-o de vînzare.

— Şi-alelei, ficior de Sîrb,
 Spune-mi preţu cît îmi cei ?
 — Numai trei sute de lei.
 — Spune-mi capu banilor.
 — Trii sute de bani mărunţi,
 Ia-o şi-o suie în căruţi !
 — Şi-alelei, nevasta mea
 Da' eu banii ți i-am dat,
 De-ntrebat nu te-am întrebat :
 Da' tu di ce viţă eşti ?
 — Eu-s din viţa banului
 Din ţara Haţegului.
 — Şi-alelei, dalbă nevestă,
 Mai na bani pe cît ți-am dat,
 Du-te-ndărăt la bărbat !

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
 Gheorghe Ciofleac, din Comuna
 de Jos, comit. Făg[ăraş]-Transil-
 vania.

Frunză verde păr prăsad

Frunză verde păr prăsad,
 Taic-mio a fost om bogat,
 Pe chirie n-o luat.
 Vine sara supărat :
 — Pune masa să mănînc,
 Strînge masa, nu mănînc,
 Ca să plec la iarmaroc,
 Cu nevasta de vîndut.
 Cînd pe la mijloc de cale
 Să-ntîlni c-un turc călare.
 — Bună cale, omule !
 — Mulțumescu-ți, turcule !
 — Unde te duci tu, omule ?
 — Am plecat la iarmaroc,
 Cu nevasta de vîndut.
 Turcul cînd a auzit,
 El din gură a grăit :
 — Cît cei, omule, pe ea ?
 — Trei sute cincizeci de lei.
 Turcul cînd a auzit,
 Banii că i-o numărat
 Și nevastă ș-o luat.
 Dar nevasta așa a zis :
 — Măi bărbate, răule,
 Cum îți vinzi tu sîngele ?
 Acasă cînd îi ajunge,
 Cari dincotro or plînge

Și din gură-or întreba :
 — Vine mămuca, or ba ?
 Turcul cînd a auzit,
 El din gură a și grăit :
 — Hai murgule,-n pas mai tare,
 Să ajung la sat cu soare,
 Că ne-i satu-n depărtare
 Și ne-i murgu neadăpat,
 Nebăut și nemîncat.
 Turcu acasă cînd o ajuns,
 El nevestei că i-o zis :
 — Pune masa să mîncăm
 Și așterne să ne culcăm.
 Da' să stăm să ne-ntrebăm,
 Care din ce neam sîntem ?
 — Eu-s Elena împăratului,
 De pe Dealu statului.
 — Și eu-s Constantin-mpăratu-
 lui.

De pe dealu statului.
 Turcul cînd a auzit,
 El din gură a și grăit :
 — Banii care ți i-am dat,
 Pe tine te-am prezentat.

Culeasă de A. Cazacu, învățător,
 de la Gheorghe Samson din satul
 Scărișoara, pl. Berheciu, jud.
 Tecuci.

Trandafirul

Foaie verde de trei foi,
 Mi-i bărbatu băutor,
 Mi-o băut vreo șapte mori

Ș-o sută de gonitori,
 Și tot o rămas dator
 C-o mie ș-o sută de poli.

Altă foaie mință creață,
 Duminică dimineață
 Eu nevasta o duc în piață.
 Mă-ntîlnesc c-un negustor.
 Negustorul mă întreabă :
 — De vînzare ți-i nevasta ?
 — De vînzare, domnule !
 — Ce cei pe ea, omule ?
 — Mia, mia și suta !
 — Peste sută și ceva,
 Peste mie nu ți-oi da,
 Că ți-e slabă nevasta.
 Dar mia ți-oi număra.
 Altă foaie mință creață,

Într-o joi de dimineață,
 Las' nevasta, plec acasă.
 Acasă cînd am ajuns,
 Copiii mă întrebară :
 — Tătuca, unde-i mămuca ?
 — Am trimis-o-n deal la cruce
 Să v-aducă turtă dulce,
 Turtă dulce cu zahar,
 Că-i de la străin amar !

„Trandafirul” se repetă la fiecare
 rînd.

Culeasă de la Toader Șurubaru
 din cătunul Gropi, com. Fililora,
 județul Neamț.

185

Foaie verde foi de mure

Foaie verde foi de mure,
 Pe supt plai, pe supt pădure,
 Trec fetițele la mure
 Și băieții la alune.
 Floare verde foi de mure,
 Pe supt poale de pădure
 Se duce-o femeie-n lume
 Cu prunculețu pe mîină,
 Gonită de-o săptămînă,
 Floare verde matostat,
 Cu pruncu nebotezat,
 Oropită de bărbat
 Și gonită de amant,
 Nescăldat, nebotezat !
 Floare verde de măr dulce,
 Prunca plînge, mă-sa-i zice :
 — Taci cu maica, nu mai plînge,
 Că te scald în lapte dulce !
 Măcar fie și-n zahar,
 Trupul meu e tot amar !

Verde, verde de spanac,
 Vine anul de cînd zac,
 Mi-a crescut iarba la cap,
 Că n-am pe nimeni cu drag
 Să-mi puie mîna la cap,
 Să mă-ntrebe de ce zac,
 De ce zac, de ce bolesc
 Și cu zile mă topesc,
 Lasă-mi zac și să-mi bolesc,
 Ca ceara să mă topesc,
 Ca ceara de luminare
 Cînd o bate vînt de vară
 Și cură ceara la vale
 Și rămîne feștila,
 Rău mi-a secat inima !

Auzită de Chr. N. Țapu de la
 Costea Gheorghe, Săceni-Teleor-
 man.

A se vedea varianta în *Dorul*,
 ediția 1896.

Printre munți, printre pădure

Frunzuliță trei masline,
 Printre munți, printre pădure,
 Trec fetițele la mure,
 Nevestele la alune,
 Cu coșulețe pe mînă ;
 Și băieții la nuiiele
 Să facă hamor cu ele.
 Frunzuliță trei granate,
 Pe supt munți, pe supt cetate,
 Trec fetițele la lapte,
 Cu oalele-mbăierate,
 Cum una și alta de nalte,
 Cu frezura la o parte,
 Inima-n neica se bate.
 Pe supt poale de pădure
 Se duce-o femeie-n lume

Cu prunculețu pe mînă,
 Nenfășat, nebotezat.
 Și-mi umblă din sat în sat,
 Oropsită de bărbat.
 Pruncu-mi plînge,
 Mă-sa-i zice :
 — Taci cu mama, nu mai plînge
 Pîn-om sui în deal la cruce,
 Să te scald în lapte dulce.
 Dar pruncul ce-mi grăia ?
 Așa mic cum se afla ?
 — Maică, fie și zahar,
 Trupu meu tot este-amar !

Auzită de Chr. N. Țapu, de la
 Oie lăutarul, Dioști-Romanați.

Pe sub deal, pe sub pădure

Pe sub deal, pe sub pădure,
 Trece-o nevestică în lume,
 Oropsită de bărbat
 Și de curvele din sat,
 Cu pruncul nebotezat.
 Pruncul plînge,
 Mă-sa-i zice :
 — Taci, pruncule, nu mai plînge,

Că te-oi sui în deal la cruce
 Și te-oi scălda-n lapte dulce.
 — Să mă scalde și-n zahar,
 Trupul meu e tot amar.

Culeasă de înv. I. Rădulescu, de
 la Gheorghe N. G. Răducă, din
 com. Păușești-Măglași, jud. Vil-
 cea.

Chira badii, Chira

Chira badii, Chiră !
 Vină-napoi, vină,
 Că tu ți-ai uitat
 Colanu pe pat,

Rochița pe culme
 Și numele-n lume.

Culeasă de învăț. George Popescu,
 din comuna Bogești, jud. Tuto-
 tova.

Moșneagul

Frunză verde flori de fîn,
 Cel moșneag, moșneag bătrîn,
 El din friptă tinerească
 Pînă-n dalba bătrînească,
 Fiu din trup nu s-a născut.
 Dar la dalbe bătrînețe
 Cu rugăciuni s-a rugat,
 La posturi s-a închinat,
 Dumnezeu l-a ascultat
 Și-un fecior a câștigat.
 Vineri și l-a câștigat,
 Tot vineri l-a botezat,
 Sîmbătă l-a logodit,
 Duminică l-a nunțit.
 Și luni carte i-a venit,
 Ferman de la-mpărăție,
 Ca să-l ia la miliție
 Să slujască împăratului,
 În poarta Țarigradului.
 Cînd ordinu a picat,
 El pe cal a încălecat,
 Cu părinții s-a iertat,
 Cu mîndra s-a-ncredințat

Să-l adăste nouă ai,
 Nouă ai și nouă zile,
 Și d-o vedea că nu vine
 Să se mărite prea bine.
 — Mîndră, mîndra mea,
 Tot de-ai vedea că nu viu
 Tu să sameni busuioc,
 Pă nouă vetre de foc,
 Și d-o ieși verde frumos,
 Să știi că sînt sănătos ;
 D-o ieși negru pălit
 Să știi că m-am prăpădit !
 Ia vezi curva ce-a făcut :
 Nouă ai că i-a ținut,
 Nouă zile n-a mai vrut ;
 S-a plecat, s-a măritat,
 Că i-a plăcut alt băiat
 Du peste șapte hotare,
 Unde-și făcea curva cale,
 La zile de sărbătoare.
 Iar moșneagul ce făcea ?
 Într-o sfîntă duminică,
 Pe cînd preoții cetea,
 Săpoiu-n mîna că lua,

Săpoiu şi lopata
 Şi la vie să ducea
 Să sape păragina,
 În sfînta duminică.
 Nu-mi săpa cum se sapă,
 Şi-o săpa din vînă în vînă,
 D-o scotea din rădăcină
 Ş-o azvîrlea peste grădină.
 Şi struguraşii mi-atîrna.
 Sapă cît îi zioa mare,
 Pîn' nu mai poate de şale ;
 Să uită pă drum la vale,
 La către soare răsare
 Şi vede-un voinic călare.
 Voinicul negru de gînduri
 Iar calul alb de drumuri.
 Venea voinic fluierînd,
 Calu pe nări sforăind
 Şi din coamă vînt trăgînd.
 La cel moşneag ajungea,
 Ne-bună ziua că-i da,
 Că era duminica :
 — Ne-bună ziua, moşule !
 — Mulţumesc, voinicule !
 — Taică, nu ți-este păcat
 În sfînta duminica
 Ca să sapi păragina ?
 — Cum stătuşi de mă-ntrebaşi,
 Aşa şi eu spune-ţi-aş.
 Nu mi-este, taică, păcat,
 Că din friptă tinereată
 Pînă-n dalba bătrîneată,
 Fiu din trup nu mi-am născut ;
 Dar la dalbe bătrîneţe
 Un fecior am cîştigat.
 Vineri mi l-am cîştigat,
 Tot vineri l-am botezat ;
 Simbătă l-am logodit,
 Duminică l-am nunţit ;
 Luni ordin i-a venit,
 Ordin de la împărăţie,

Ca să-l ia la miliţie.
 Cum ordinu a picat,
 El pă cal a încălecat,
 Cu părinţii s-a iertat,
 Nevestii i-a-ncredinţat :
 Să-l adaste nouă ai,
 Nouă ai şi nouă zile,
 Şi d-o vedea că nu vine
 Să se mărite prea bine.
 Să samene busuioc
 Pe nouă vetre de foc ;
 D-o ieşi verde frumos,
 Să ştie că e sănătos ;
 D-o ieşi negru pălit,
 Să ştie că s-a prăpădit.
 Ia vezi, curva ce-a făcut ?
 Nouă ai că i-a ţinut,
 Nouă zile n-a mai vrut ;
 Ş-a plecat, s-a măritat,
 Că i-a plăcut alt băiat
 De peste şapte hotare,
 Unde-şi făcea curva cale
 La zile de sărbătoare.
 Şi astăzi îi este nunta.
 Eu de-ajă făcui aşa,
 Să-mi răcoresc inima !
 — Ia să faci, moşule, bine
 Să mergi dumneata cu mine,
 Ca să-i văd şi eu nunta,
 Să mă dăruie cu ceva.
 Ei la nuntă să ducea,
 Sta la masă nerugat,
 Bea paharu ne-nchinat.
 Bea bine, se sătura
 Şi la nuntaşi porunceă
 S-aducă mireasa-ncoa
 S-o dăruie el cu ceva.
 Iar mireasa cînd venea,
 Mîna-n pozunar punea,
 Bagă mîna-n pozunari,
 Scoase şapte galbeni mari.

Iar pe urmă ce făcea ?
 Inelu din deșt scotea,
 Inelu de la logodnă,
 Făcea la inimă rană !
 În pahar că-l arunca
 Și miresii-i da să bea.
 Ea inelu-l cunoștea,
 Odată tare ofta
 Și din gură porunceă :
 — Beți, copii, vă-nveseliți
 Și la mine nu gândiți,
 Că eu pe cine-am dorit,
 Iacă-l, frate, c-a venit,
 Nu s-a fost mai prăpădit !
 El de mînă că ș-o lua
 Și cu ea acas' pleca,
 D-un pom verde mi-o lega
 Și-o-ncepea d-o judeca ;
 — Aba, mîndră, mîndra mea,
 F..... crucea și legea,
 De ce mi-ai făcut așa ?
 N-ascultai de mumă-mea,
 Că nu e femeie ra,

Să nu poți trăi cu ea ;
 Mîndră, ori de tată-meu,
 Că nu-ți mai gîndea el rău,
 Pedepsi-te-ar Dumnezeu !
 După ce mi-o judeca,
 Foc de la picioare că-i da,
 Ardea pîn' s-astîmpăra.
 El lopata că mi-o lua,
 Cenușa i-o vîntura,
 Ce n-o mai primi vîntu,
 Mănînce și pămîntu.
 Nici așa nu se sfîrșea,
 Din ea rugi verzi că ieșea,
 Care împiedică lumea,
 D-a dracului ce erea,
 Ce nu s-o fi pomenit,
 De cînd lumea pă pămînt
 Și nici nu s-o pomeni
 Cît soare pe cer va fi.

Cules de la Anton Cojocaru din
 Vlădoaia-Mehedinți de Ion Io-
 nescu, abs. seminar.
 Acest cîntec este o variantă a
Moșneagului din colecția d-lui
 G. Dem. Teodorescu, p. 616.

191

Recrutul

Și-altă dată bob năut,
 Vineri maica m-a făcut,
 Sîmbătă m-a botezat,
 Duminecă m-a-nsurat,
 Luni în oaste m-a băgat,
 Vorba la nevastă-am dat :
 Să m-aștepte șapte ani,
 Șapte ani și șapte luni
 Și fro patru săptămîni.

— Dac-oi vedea că nu viu,
 Să sameni, puică, busuioc,
 Iarna, pe geru de foc.
 De-o ieși el crăcănos,
 Să știi că sînt sănătos ;
 De-o ieși el cam pălit,
 Să știi că m-am prăpădit ;
 De-o ieși el resfirat,
 Să știi că m-am depărtat !

Soldatu ce mi-și făcea ?
 El, frate, să libăra,
 Acasă că mi-și pleca,
 Pe drum singur că venea
 Și c-un moș că se-nțîlnea :
 — Bună ziua, moșule.
 — Mulțumim, voinicule.
 — Unde-ai plecat, moșule ?
 — Ia, mă duc în deal la vie
 Să tai via din trupină
 Că s-a umplut de ciorchină.
 — Spune, moșule, adevărat
 De nu e vreo nuntă-n sat ?
 — Spui, tată, în credința mea,
 Că e chiar la casa mea :
 S-a măritat noru-mea.

— Spune, moșule, adevărat,
 Spune pe cine-a luat ?
 — Băiatu primarului,
 Din capu orașului.
 Soldatu că mi-și pleca
 Și la nuntă se ducea.
 Mireasa cîtu-l vedea :
 — Maică, măculița mea,
 Mi-a venit soțioara !

Culeasă de Chr. N. Țapu de la
 lăutarii din com. Runcurelu-Me-
 hedinți.

A se confrunta varianta pres-
 curtată *Frunzulică griu mărunt*,
 p. 246—247 din colecția d-nei
 E. Sevastos, *Cîntece moldovenești*.

192

Frunză verde de bujor

Frunză verde de bujor,
 Plecai și eu să mă-nșor,
 Frunzuliță mărgărit,
 La ce ceas alimănit,
 Plecai vinerea în pețit
 Și sîmbătă așezai,
 Duminecă o luai
 Și luni în oaste plecai.
 Lăsa-i vorbă la nevastă
 Nouă ani să văduvească,
 Nouă ani și nouă luni
 Și vro șase săptămîni.
 Nouă ani a văduvit,
 Nouă luni n-a mai răbdut,
 Pînă cînd s-a măritat.
 Iar socru-său ce făcea ?
 Lua săpoju și sapa,
 La vie că mergea

Ș-o scotea din rădăcină
 Și mi-o da peste grădină.
 Frunză verde de-o lalea,
 Cînd la vale să uita,
 Pe sub poala codrului
 Vede coama murgu.ui
 Și smocu chipiului
 Și ciucurii biciului,
 Și de iute ce venea
 Nici „bun lucru“ că nu da.
 — Bună ziua, moșule !
 — Mulțumim, voinicule !
 — Ce scoți, moșule, via,
 Ori nu ai pe nimenea ?
 — Am avut un fecioraș
 Și vineri l-am împețit,
 Sîmbătă a așezat,
 Duminecă l-am măritat,

Luni în oaste l-am pornit,
 Am avut o norurea
 Și azi e nunta la ea.
 — Lasă, moșule, via
 Și hai să vedem nunta,
 Că vie ai mai săpa,
 Dar nuntă n-ai mai vedea.
 Și la nuntă se ducea,
 De pe cal descăleca
 Și calul în grajd că băga
 Și la masă că mergea.
 — De unde ești, băiețș,
 Din ce sat, din ce oraș ?
 — Sînt băiat din Teligrad,
 Bag calul în grajd neîntrebat,
 Sed la masă nechemat
 Și beau vinul neînchinat.
 Frunză verde de-o lalea,
 Aduceți-mi mireasa

Să-mi sărute mînuța,
 S-o dăruiesc cu ceva.
 Mireasa că venea,
 Mînuța că-i săruta
 Și inelul cunoștea.
 Din ochi lăcrămi că-i pica
 Și înapoi că se-norcea
 Și din gură cuvînta :
 — Frunză verde de doi sfaști,
 Beți, băieți, și ospătați,
 Că cum ați venit plecați
 Și de-aici nimic nu luați.
 Că pe cine mi-am dorit
 Azi în nuntă mi-a sosit.

Culeasă de inv. G. Giurumescu
 de la V. D. Săman, din cătunul
 Voloeciul, com. Ruptura, pl. Mo-
 tru de Jos, jud. Mehedinți.

193

Moșneagul

Foaie verde samulastră,
 Lăsaî vorbă la nevastă
 Să m-aștepte nouă ani,
 Nouă ani și nouă luni
 Și cîteva săptămîni.
 Dar soldatu ce-mi făcea ?
 Din armată că ieșea
 Și acasă că-mi pleca,
 Cu tat-său se-ntîlnea,
 Foaie verde și-o lalea,
 Și din gură îi zicea,
 Bună ziua că își da :
 — Bună ziua, moșule !
 — Mulțumescu-ți, soldatule !

Dar soldatu întreba :
 — Foaie verde matostat,
 Spune, moșe, adevărat,
 De este vreo nuntă-n sat ?
 Foaie verde și-o lalea
 Și moșu lui răspundea :
 — Nuntă este-n casa mea,
 Se mărită noru-mea !
 Soldatul, cînd auzea,
 Ochii lui îi lăcrăma
 Și din gură-așa zicea :
 — Moșule, pe cine ia ?
 — Feciorul primarului.
 Soldatul cînd auzea,

Fuga acasă se ducea,
 Toți mesenii că-l vedea
 Dar pe el nu-l cunoștea.
 Foaie verde și-o lalea,
 Și la masă că ședea,
 Numai vin roșu că bea.
 Veni vremea banilor,
 De schimbul darurilor.
 Foaie verde de bujor,
 Bagă mîna-n portofel
 Și mi-ș' scoase d-un inel.
 Foaie verde și-o lalea,
 Și pe pîine că-l punea.
 Dacă nașu mi-l vedea
 Și mireasa că chema,
 Inelu în mînă-i da.
 Mireasa că mi-l vedea

Și din gură-așa zicea :
 — Mi-a venit soțioara !
 Dar soldatu ce făcea ?
 Drept în sus că se scula
 Și din gură-așa zicea :
 — Beți, voinici, și ospătați,
 Dar mireasa să n-o luați !
 Foaie verde și-o lalea,
 Dar soldatu ce făcea ?
 Toată nunta împlinea
 Și mireasa că-și lua
 Și-n fericire trăia !

Auzită de Chr. N. Tapu din
 gura lui Constantin Dobre, din
 Govora, Vilcea.
 Vezi varianta *Moșneagul* (bala-
 dă), în colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 616.

194

Frunzuliță usturoi

Frunzuliță usturoi,
 Colea-n vale-ntr-un zăvoi
 Face badiu case noi,
 Cu ferestrele la soare,
 Cu ușile-n vîntu mare.
 Foicică și-o lalea,
 În casă cine ședea ?
 Un boșneag, boșneag bătrîn,
 Și mi-ș' avea d-un copil.
 Sîmbătă l-a logodit,
 Duminecă l-a nuntit.
 Luni scoase plugu din obor
 Și mi-l porni pe ogor.
 Nici o brazdă n-a brăzdat,
 Pe el la oaste l-a luat.
 Dar băiatul ce-mi zicea ?

Din gurița lui grăia :
 — Fa nevastă, mîndra mea,
 Și tu, măre, să m-aștepți
 Șapte ani și jumătate,
 Să m-aștepți în dreptate.
 Și, măre, tu să-mi sădești
 Trei vetre de busuioc.
 Busuioc d-o răsări,
 La șapte ani și jumătate,
 Să știi bine c-oi veni ;
 Busuioc n-o răsări,
 Pîn' la șapte ani și jumătate,
 Tu să nu mai aștepți, frate !
 Tu, puică, să te logodești
 Și cu altu să trăiești !
 Ea, măre, că mi-aștepta

Șapte ani și jumătate,
 Busuioc că-mi semăna,
 Busuioc nu răsărea.
 Ea, mare, se logodea ;
 Simbătă s-a logodit,
 Duminecă s-a nuntit.
 Dar boșneagu ce-mi făcea ?
 Sapa-n spinare c-o lua,
 În deal la vie-mi suia.
 Săpa via din tulpină,
 S-o sece la rădăcină ;
 Struguri verzi și pîrguiți,
 Peste garduri azvîrliți.
 Dar boșneagul ce-mi făcea ?
 Ochii la vale-arunca,
 D-un voinicel că-mi vedea,
 D-un voinicel ortoman
 P-un cal bun și dobrogean,
 Cu mustăți în toate părți,
 Parcă-i vrej de castraveți.
 Dar boșneagu ce-mi făcea ?
 Nici gîndul nu-l isprăvea
 Pînă voinicel sosea.
 Dar voinicelu-mi venea,
 Către unchiaș îi zicea :
 — Bună ziua, moșule !
 — Mulțămesc, copilule !
 — Frunzuliță și-o lalea,
 Măi moșule, dumneata,
 De ce sapi tu via așa ?
 Și mi-o sapi de la tulpină
 Și mi-o seci din rădăcină ?
 Struguri verzi și pîrguiți
 Peste garduri azvîrliți ?
 Dar moșu că răspundea :
 — S-a măritat noru-mea ;
 De foc, de inimă rea,
 De aia sap eu via așa.
 — Frunzuliță și-o lalea,

Măi moșule, dumneata,
 Ia lasă-ți via așa ;
 N-o săpa de la tulpină
 Și-o seca din rădăcină,
 Și lasă-ți via așa,
 Haida să-ți văd nunta !
 Dar boșneagu ce făcea ?
 Sapa-n spinare c-o lua,
 Cu voinicu acas' pleca,
 Și porțile le descuia
 Și la grajd că mi-ș' mergea,
 Calu-n grajd că mi-l băga,
 Și-n casă că mi-ș' intra
 Și la masă că-mi ședea.
 Mesenii cum îl vedea,
 La el țintă se uita
 Și din gură că grăia :
 — Cată, f...u-i mumă-sa,
 Dar cine-o mai fi și ăsta ?
 Șade la masă nechemat,
 Bea paharu neînchinat ?
 Dar voinicul ce-mi zicea ?
 — Mă moșule, dumneata,
 Ia scoate-mi tu mireasa
 Să-mi sărute mînuța,
 S-o dăruiesc cu ceva.
 Moșul mireasa scotea,
 Mînuța i-o săruta.
 Ea inelul cunoștea,
 Inelul din logodit,
 Și din guriță-m' zicea :
 — Beți, copii, ospătați
 Și de cale vă cățați ;
 C-ăsta-i bărbățul meu,
 Care-i dat de Dumnezeu !

Auzită de Chr. N. Tapu de la
 Gh. Porumbescu, din Novaci,
 Gorj.

Foicică ș-o lală

— Foicică ș-o lală,
 Ce tai, moșule, via ?
 Lasă, moșule, via,
 Las-o, zău, și n-o tăia.
 — Am s-o tai de prin pământ,
 Ș-am s-o arunc peste cîmp ;
 Am s-o tai din rădăcini,
 S-o arunc peste grădini ;
 Am s-o tai pe la mijloc,
 S-o arunc la mîndra-n foc.
 Ieși moșu-n drumul mare,
 Se uita pe drum la vale,
 Și după ce se uita,
 Ce vedea și ce-mi grăia ?
 — Vine, Doamne, vine,
 Vine, cine vine ?
 Pe cît văd în zare,
 'I-un voinic călare ;
 Calu-i este vinecior
 Și tot bate din picior ;
 Nu-i vînat de părul lui,
 Ci-i vînat de spume,
 C-a venit trei zile.
 Voinic la moșu venea
 Și bun lucru mi-i zicea.
 Ia, bun lucru și nu prea,
 De sfînta duminică.
 Voinic pe moșu-ntreba :
 — Ce tai, moșule, via ?
 — Da' cum focu n-oi tăia-o,
 Căci un copil am avut,
 Vineri mi l-am împețit,
 Sîmbăta l-am logodit,
 Duminica l-au nunțit,
 Luni la oaste l-a pornit.
 El acasă și-a lăsat
 Nevestică

Tinerică
 Să-l aștepte, dacă poate,
 Nouă ani și jumătate.
 După ce el a plecat,
 Nouă ani l-a așteptat,
 Jumătate nu mai poate,
 Căci ei oameni i-au venit
 Iar pentru căsătorit.
 — Lasă, moșule, via,
 Hai la casa cu nunta.
 Ei la nuntă c-ajungea
 Și la masă s-așeza.
 Nunul mare că venea
 Și din gură așa-mi grăia :
 — Călugăre, piază rea,
 Ce-ai cătat la nunta mea ?
 Șezi la masă nechemat,
 Bei paharul nenchinat.
 Voinic din gură-mi grăia :
 — Ia scoateți pe tînăra,
 Să ne sărute mîna,
 S-o dăruim cu ceva.
 Tînăra dacă ieșea,
 Voinicu inel scotea
 Și tinerii i-l punea.
 Tînăra cînd cunoștea,
 Cu bucurie zicea :
 — Beți, copii, și chiotiți,
 Că p-aici nu mai veniți ;
 Beți, voinici, și ospătați
 Și de cale vă cățați ;
 Căci mie ce mi-a perit
 În mînă că mi-a venit !

Culeasă de învățătorul I. Mateescu de la Catrina I. Bădău.
 din com. Stroești, jud. Gorj.

Foaie verde de năut

Foaie verde de năut,
 Vineri maica m-a făcut,
 Sîmbătă m-a botezat,
 Duminecă m-a-nsurat,
 Luni la oaste m-a luat,
 La București am plecat
 Și așa răspuns am lăsat :
 Să-mi ție puicuța bine,
 Cu pîine și cu masline,
 Cu rachiu de tiscovină,
 Să nu ducă dor de mine !
 Nici o lună n-a trecut,
 Nici anul nu s-a umplut
 Și scrisoare mi-a sosit,
 Că puica s-a logodit.
 Eu atunci, cum auzii,
 La maior că mă cerui.
 Maiorul drumu că-mi da,
 P-un cal negru încălecam
 Și pe cale că mi-o luam,
 Pe vâlcele mi-apucam,
 Ostenit, of, cum eram !
 Cînd la jumate de cale,
 Unde scoborîi în * vale,
 Mă-ntîlnii c-un moș bătrîn :
 — Bună ziua, moș bătrîn !
 — Mulțămesc, soldat strein,
 Ca-ntodauna-ndeplin !
 — De unde ești, moș bătrîn
 Venit aici în ăst fîn ?
 — Din sat de la Miluești,
 D-aci-n vale, cum ochești.
 — Spune, moșe,-adevărat,
 N-ai văzut vro nuntă-n sat,
 Nici pe zi nici pe-nserat ?

— De la deal de casa mea,
 Joacă nunta noru-mea.
 Eu atunci cum auzii,
 Bici calului că dădui,
 Drept la poartă mă oprii
 Și drept cum m-am repezit,
 Poarta-n patru s-a făcut.
 De mîină doi că mă lua,
 Curva-n mîină că mi-o da :
 — Hai tu, curvă, după mine,
 C-am băut banii cu tine,
 I-am băut și i-am mîncat,
 I-am băgat în sărutat.
 Cum aș plînge și ofta,
 Să-mi văz eu amanta mea
 Pe brațele altuia.
 N-am cuțit la mîna mea,
 Pe-amîndoi i-aș junghia,
 De s-ar duce pomina,
 De s-ar duce vestea-n țară,
 Și, zău, aș fi de ocară !
 Foaie verde iarbă lată,
 Baiă-te crucea, armată,
 Cum mă lași făr' de nevestă !
 Foaie verde d-un fuior,
 Să trăiești, dom'le maior,
 Că-mi făcuși parte di fecior.
 — Foaie verde de-avrămeasă,
 Să trăim bine, nevestă,
 Eu nu ți-oi mai zice ba,
 Tu mi-oi zice tot așa !

Culeasă de Ion Ionescu, de la
 N. Rădulescu, din com. Bogați-
 Dîmbovița.

A se vedea varianta prescurtată
Frunzuleană griu mărunt, din co-
 lecția d-nei E. Sevastos.

* În original greșit : îi (*n. ed.*).

Cîntecul lui Oancea chirigiu

Foaie verde foi de nalbă,
 Ce gîlceavă-n cea dumbravă ?
 Ce război
 În sat la noi ?
 Dar războiul cine-l face ?
 Vezi, Oancea cu Vlaicu,
 Vlaicu pîrcălabu,
 Cela înalt și subțirel,
 Poartă căciulă de jdrel,
 Ochii în cap ca de șoimel,
 Parcă mi-e tras prin inel,
 Moare Neaga după el !
 Dară Neaga ce-mi făcea ?
 Ea lui Oancea că-i cînta :
 „Foaie verde d-asunie,
 Pleacă Oancea cu chirie,
 Cu trei flori la pălărie,
 Una verde și lămîie
 Și-alta mi-este prăzuliie,
 Una mie și-una ție,
 Bate vîntu, mi le-adie,
 Mi-aduce miroase mie,
 Bine-ar fi să nu mai vie !
 Că-mi pleacă la București
 Cu niște buți mari domnești,
 Cu pecețile-mpărătești,
 Să-mi aducă buți de vin
 Și de vin, și de pelin,
 Cu doisprece cai la car,
 Tot jugani și armăsari
 Și cîrlani de cîte-un an,
 Cari se țin după car.“
 Dară Oancea ce-mi făcea ?
 În seamă cîntec nu băga,
 Și el, frate, cînd pleca,
 Ziua bună că-și lua :
 — Rămîi, Neago, sănătoasă,

Ca o garoafă frumoasă !
 Dară Neaga ce-mi zicea ?
 — Du-te, Oanceo, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Drumul fie-ți cu folos !
 Dar Oancea cînd îmi pleca,
 Vlaicu-n urmă că pica ;
 Unde curva că-l vedea,
 Două rațe că-i tăia,
 Frumoasă masă-ntindea
 Și la masă că-mi ședea
 Și mi-ș' bea și mi-ș' mîncea,
 Și din gură că-mi zicea :
 — Măi Vlaicule, dumneata,
 O să omor pe Oancea,
 Să te iau pe dumneata !
 Dar Vlaicu că mi-i zicea :
 — Nu te fă, Neago, nebuună
 Să-ți omori tu soția,
 Să rîză toată lumea ;
 Că Oancea este-n chirie
 Și-aduce băneturi ție,
 Dar eu sînt un pîrcălab
 Cu cîinii-n goană luat.
 Vlaicu mîncea, nu mîncea,
 Toiegelul și-l lua
 Și prin sat că-mi pleca,
 Banii de bir să și-i ia.
 Dar Neaguța ce-mi făcea ?
 Dosu la moașă-sa-mi da
 Și din gură o-ntreba :
 — Fa moșică, dumneata,
 Nu știi tu, soro, ceva
 Să dai lui Oancea să bea ?
 Foaie verde și-un spanac,
 Că mi-a căzut Vlaicu drag,
 Foaie verde bob năut,

Pe Oancea că l-am urît,
 Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
 Of, moașă, m-am prăpădit !
 Dar moașă-sa că-i zicea :
 — Fă Neguțo, dumneata,
 De ce-ți omori soția,
 Să-ți văduvești căscioara,
 Casa și băătura,
 Pimpjur ce-oi mai avea ?
 Să vezi, case ca la tine
 Nu se află la domnie,
 Cîtă miere și de unt
 La tine s-a-ngrămădit,
 Și bun băiat l-ai avut,
 Ce-ai cătat de l-ai urît ?
 Astăzi ești împărăteasă,
 Mîine te văz făr' de casă !
 Dar Neguța ce-mi zicea ?
 — Fă moșică, dumneata,
 Nu-mi mai răni inima !
 Nu știi tu, soro, ceva
 Să-mi omori pe Oancea ?
 Dar moașă-sa că-i zicea :
 — Nepoată, nepoata mea,
 Dacă ți-a venit așa
 Ca să-ți omori pe Oancea,
 Moașă-ta nu știe nimica ;
 Dar dacă ți-e ție-așa,
 Du-mi-te pînă colea,
 Colea, în valea cea rea,
 La Gherghina țiganca,
 Ceea fermecătoarea,
 Care fermecă lumea,
 Aia de n-o ști ceva
 Să dea lui Oancea să bea.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Tot acasă se ducea,
 Lua două-trei parale,
 Pleca după vrăjitoare.
 La Gherghina se ducea
 Și bună ziua că-i da :

— Bună ziua, Gherghinițo !
 — Mulțumescu-ți, fa Neguțo !
 Dar Gherghina ce-i zicea ?
 — Fa Neguțo, dumneata,
 Foaie verde bob năut,
 Ce vînt mare c-a bătut
 De la mine c-ai venit ?
 Că nu te-am văzut de mult,
 Parcă eu ți-am poruncit.
 Șezi la masă să mîncăm,
 Să mîncăm, să ospătăm,
 Bine seamă să ne dăm.
 Dar Neguța ce-mi zicea ?
 — Fă Gherghino, dumneata,
 N-am venit ca să mîncăm ;
 Foaie verde ca nalba,
 Nu știi tu, soro, ceva
 Să faci lui Oancea să bea,
 Ca să-mi omori pe Oancea ?
 Foaie verde bob năut,
 Eu pe Oancea l-am urît,
 Pe Vlaicu l-am îndrăgit,
 La inimă m-a topit !
 Dar Gherghina ce-mi zicea ?
 — Fa Neguțo, dumneata,
 La ce-ți omori pe Oancea ?
 Că-ți văduvești căscioara,
 Casa și băătura,
 Împrejur ce-oi mai avea.
 Vezi, case ca la tine
 Nu se află la domnie ;
 Astăzi ești împărăteasă,
 Mîine te văz făr' de casă !
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Vorba nu i-o asculta
 Și din gură că-i zicea :
 — Nu știi tu, soro, ceva
 Să faci lui Oancea să bea,
 Ca să-mi omor pe Oancea ?
 Foaie verde și-un spanac,
 Că mi-a căzut Vlaicu drag !

Dar Gherghina ce-mi zicea ?
 — Fa Neguțo, dumneata,
 Du-mi-te, Neguță,-acasă,
 Să pui să-ți faci demîncare.
 Fii cu ochii după soare.
 D-o da soarele-n chindie,
 Tu s-alergi la prăvălie,
 Tocmai la jupîn Ilie ;
 Ia-mi săricică d-o para,
 Argint-viu de cît oi vrea
 Și otravă de alta,
 Vino-ncoace la gaica,
 Să fac lui Oancea să bea.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Foaie verde d-asunie,
 Suia-n deal la băcănie,
 La logofătul Ilie,
 Și lua săricică d-o para
 Și otravă de alta.
 O para că-i rămînea
 Și p-aia pe vin c-o da
 Și-n pahar că mi-l punea,
 La Gherghina se ducea
 Și-n mîna că i le da.
 Dar Gherghina ce-mi făcea ?
 Paharu-n mîna-l lua,
 Nu știu ce naiba zicea,
 Făcea lui Oancea să bea,
 Ca să-mi omoare pe Oancea.
 Ieșea afar' în bătătură
 Și descînta-n gura mare,
 Să vie Oancea mai tare.
 Păhărelul că-l lua
 Și-n mîna Neguții-l da.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Tot acasă se ducea,
 Deștiu cheie că-l făcea
 Și lada c-o descuia,
 Paharu-acolo punea
 Și afară că ieșea.
 Pe umbrar că se urca,

În drum mare se uita
 Și pe Oancea-l năzărea.
 Venea Oancea cît venea,
 La o margine că-mi da,
 Căișorii-i deshăma,
 Îi deshăma,-i împiedica,
 Șeulița că mi-o lua,
 Ibîncele le-așternea,
 Chimirașul mi-l vârsa,
 Priboiașul mi-l lua,
 Gălbinași că-mi găurea,
 Salba Neaghii mi-o mărea
 De dragă lui ce-i era...
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Începea de mi-ș' cînta :
 „Foaie verde d-asunie,
 Vine Oancea din chirie,
 Cu trei flori la pălărie,
 Una galbenă-lămîie
 Și-alta albă-colelie
 Și-alta verde-prăzulie,
 Bate vîntul și le-adie,
 Mi-aduce miroase mie,
 Bine-ar fi să nu mai vie !“
 Curva departe-l vedea,
 La poartă că alerga
 Și la poartă că ședea
 Pînă Oancea că sosea,
 Ea din guriță striga :
 — Măre, Oanceo, dumneata,
 De cînd, Oanceo, c-ai plecat,
 N-am băut, nici n-am mîncat,
 În drumu-ți că m-am uitat,
 De dorul tău m-am uscat !
 Curva de gît îl lua
 Și-n guriță-l săruta.
 Dar Oancea ce mi-ș' făcea ?
 Dupe cal descăleca,
 Toții caii îi deshăma,
 Doar șelariu rămînea,
 O bură de ploaie-mi da,

Gr. G. Tocilescu
coordonatorul colecției

Christea N. Tapu,
autorul celei mai importante și masive culegeri din volum

II. 85857

MATERIALURI

FOLKLORISTICE

CULESE ȘI PUBLICATE SUB AUSPICIILE

MINISTERULUI CULTELOR ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PUBLIC

PRIN ÎNGRIJIREA LUI

GR. G. TOCILESCU

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMANE, PROFESOR LA UNIVERSITATE, DIRECTOR
AL MUZEULUI NAȚIONAL DE ANTICHITĂȚI

Vol. I

Partea I

VOLUMUL I
PRIMA ÎMPREJURARE. PARTEA I

BUCURESCI

TIPOGRAFIA „CORPULUI DIDACTIC” C. ISPĂȘESCU & G. RBATANESCU

30, Strada Academiei, 30.

1900

Coperta ediției princeps (1900)

www.dacoromanica.ro

110-6

materialul necesar pentru publicarea primului volum din Corpus inscriptionum Sclavo-romanicarum

7. Pentru punerea în lucrare a celor precedente, Onor. ministru va bine-voi: a) Să ordonateze suma de 6000 lei, acordată, și care se va distribui lunar, și potrivit cu lucrările câte 450 lei pe lună pentru fie care echipă, din care 300 diurnă și 150 pentru cheltuieli de drum, ceea ce face în total 5400 lei.

Sin restul de 600 lei se va procura instrumentele și materialul necesar de estampil, perii, hârtie, grafită, centimetrii, crayone, și patru aparate fotografice instantanee cu plăcile respective.

B) Să procure pentru fie-care echipă câte 12 bilete de drum de fer clară II.

C) Să invite Prefecturile, Revizoratele școlare și Protoierile respective une a da tot concursul necesar membrilor comisiunii epigrafice, dându-le se la mână fie căruia membru și câte un ordin de bănuș către autoritățile administrative, către prești și învățatori în acelaș sens.

d) Să se intervină pe lângă Onor. Direcțiune Generală a

Postelor și Telegrafelor, ca ori-ee corespondență a membrilor Comisiunii cu Direcția Muzeului, să fie scutită de taxă comisiunea având să întrebuințeze stampila: Directia Muzeului de antiquități, Secția epigrafică.

e) Pentru însușirea cercetărilor, se va pune temporar la dispoziția Direcțiunii Muzeului tablourile pentru monumentele publice și istorice din țară așa cum au fost ele completate de către Comisiunile întocmite ad-hoc, cu ocaziunea făcând inventariul general al monumentelor.

II. Pentru adunarea materialului folkloristic.

Un personă cunoscută prin lucrările lor, am compus o comisiune folkloristică, care va avea să adune după un chestionar anume întocmit și în conformitate cu instrucțiunile date, materialul trebuincios din 15 județe și anume: județele:

D. D. Hodos Al publicist } Râm. Bacău
Lăncănuș M. idem } Putna și Botosani

Tapu Christu absolvent al facultății de litere } Velea
Jorj
Teleorman

Rotaru C. publicist } Suceava
Roman

Popescu-Licăneș licențiat în litere } Prahova
R. Sărat
Buzău

Tomescu Ion absolvent al Seminarului Rîfon } Mehedinți
Simbonda
Mureș

- 1^a Această comisiune va avea să culegă în curs de trei luni (până la 1° octobrie) prin sate, ținuturi și orașe materialul în versuri (doine, cântece bătrânești, cântărești, balade, hore, similituri, doboruri, descântăce, farmece, vrăji, rugăciuni, colinde) și proză (basme, legende, povești, proverbe, oări, porcele, etc) ca și mythologie populară, credințe, datine și obiceiuri, poezii și ori-ce alt material etnografic și dialectal.
- 2^a La fie-care 15 zile, fie-care membru al comisiunii va avea să raporteze direcțiunei Muzeului asupra localităților vizitate și lucrărilor făcute, înaintând tot de odată și materialul adunat.
- 3^a Direcțiunea Muzeului va urmări de aproape întreaga lucrare a comisiunii și-i va trimite banii necesari.
- 4^a Până la 15 Noiembrie 1897 Direcțiunea Muzeului va prezenta Onor. Minister un raport amănunțit asupra lucrărilor făcute și materialelor adunate, iar până la 1° martie va depune textul necesar pentru publicarea primului volum în versuri, și primului volum în proză din folclor.
- 5^a Pentru punerea în lucru a celor precedente, Onor. Minister va bine-voi: a) să ordonanteze suma de 3000 lei, acordată, și care se va distribui lunar potrivit cu lucrările, câte 200 lei diurnă și transport pentru d.d. Hodoș, Lănișanu, Tăpă, Holara, și câte una sută lei pentru d.d. Popescu-Liocănel, și Jonescu Jon, ceea ce face peste tot 3000 lei; b) să procure pentru fie-care membru câte 6 bilete clasă II; c) Dispozițiunile prevădute sub literile C. și d. de mai sus, pentru comisiunea epigrafică se vor lua și pentru comisiunea folcloristică.

Acestea sunt, domnule Ministru, măsurile ce mi se par mai nemerite, și nu-mi rămâne de cât să vă mulțumesc pentru sprijinul material și moral ce acordați unei întreprinderi, care odată realizată, va face onoare României și aceluia, căruia îi revine de drept inițiativa și pe care-l rog a bine-voi să primească sentimentele mele cele mai îndelte.

Director Gr. Tocilescu

Raport (privind componența comisiei folcloristice și obligațiile acesteia) al lui Gr. G. Tocilescu către ministrul Spiru Haret

M. A. R. O. M. A. N. I. A

DIRECȚIUNEA
MUSEULUI DE ANTIQUITĂȚI

No. 26

828

1898, Luna Februarie 26

MINISTERUL ÎNȘTRUCȚIUNII PUBLICE
ȘI AL CULTELOR
Nr. 11502 din 28 FEB 1898
REGISTRATURA GENERALĂ

SERVICIUL CONȘTRUCȚIUNILOR
CONTENCIOSULUI
Nr. 101090 din 28 FEB 1898

Domnule Ministru

Obiectul:

Relațiune asupra lucrărilor
comisiunii folcloristice și
trimiterea materialului adunat
pe a se tipări.

Obiect înscărcinării ce alți birouri
a-mi încredințată, am onoare a depune edată
cu aceluia materialul folcloristic cules de
comisiunea care a funcționat în lunile
Iulie, August și Septembrie anul trecut.

A - Colecțiunea cea mai însemnată
a fost făcută de *St. Christea Popu*, absolvent
al Școlii normale Superioare: *St. Popu* a vizitat
județele Bălcea, Botoș, Btl și Teleorman.
Colecțiunea sa se compune din aproape 3000
bucăți, din care

Partea I Versuri: a) Cântecul bătră-
merii (balade, legende și cântecul haiducesc);
b) Doine (dragoste, urit, dor și jale,
blestem, cucu, murgulești, călătorie, străinătate,
cătănări, cântecul voiniciei și haiduciei,
cântecul băchic, cântecul de nuntă și orășii de nuntă;
c) Strigături sau Gîituri.
d) Diverse (ghicitori, întrebări și răspun-
surii, versuri glumele, cântecul și jocuri de copii
și colinde.)

D-șelle

D-lui Ministru al Cultelor și Instr. Publice

e) Descănțecă (descănțecă de deochi, șore șee, apucate, muma pădurii, junghui, culit, gileă, vrăji, dragoste, scrisă urit etc.)

Partea II Prosa (Sbore, aneedote, basme etc.)

Acastă colecțiune singură pentru sine ar putea forma un gros volum de tipar.

B. — Materialul cules de d. Ion Odor din jud. Raheva și Buzieu este ceva mai restrins: El se clasifică ast-fel:

- a) Strigături și chiuituri, orălii de nuntă;
- b) Ghicitori;
- c) Triuturi de limbă
- d) Maxime, proverbi, expresiuni, dicale, blesteme, superstitii și curioze credințe populare.
- e) Povestii, basme și aneedote
- f) Colinde

C. — ^{dr} Ion Jonescu a reușit a face o colecțiune interesantă de legende, basme, credințe populare, mestezuguri: b pe care le-a adunat din jud. Mehedinți, Simbraria și Muscel.

D. — ^{dr} M. Carianu a lucrat în județele Putna și Rîșeni, formând următoarea colecțiune, compusă din peste una mie bucăți:

- a) Meteorologie populară (credințe și superstitii)
- b) Calendar popular, (idem)
- c) Ghicitori și similituri
- d) Curioze particulare sau neîntrebuintate, peste t
- e) Locuțiuni și idiotisme în număr de 4500
- f) Legende.
- g) Hore și strigături.

E. — Cât despre lucrarea d-ului Iolana, ea se reduce la 47 pagini, poezii populare, pe care le-a cules timp de o lună din jud. Suceava și Roman. Observând puțină similitudine ce-și da, am fost silit a-i retrage înădreinarea.

9 20 22

F. - ^x Popescu-Locanel, s'a desistat încă de la început, iar d. Hodoş Alexandru, publicist, din împrejurări familiale a fost împiedicat de a se duce în misiune. Surina pe două luni pe care a primit-o cu anticipaţiune, cu toate stăruinţele ce am pus - nu a restituit-o încă; în schimbul ei, d-şa ne oferă sau un material folkloristic adunat în Transilvania, sau se obligă ca însărcinarea s'o îndeplinească în vara acasta.

^x ^x ^x
Acesta este rezultatul silinţelor ce mi-am dat, pentru ca prin mijloacele ce mi s'a pus la dispoziţiune, să corespund măcar în parte la nobila dorinţă de care aţi fost însoţit.

Deşi s'ar fi putut face mai mult, totuşi, judecând în întregime sa, şi mai ales după modul cum a fost formată, colecţiunea ce am onore a vă o prezenta, nu este lipsită de valoare, ea poate servi de un bun început; şi dacă va fi continuată încă un an sau două, vom putea avea cel mai preţios material, nu numai pentru etnologie, antropologie, mythologie şi prehistorie, dar şi pentru istoria culturală, psihologia poporului, până la un punct chiar şi pentru istoria literaturii.

Adunarea credinţelor populare cu miturile sale, legende, obiceiurile şi povestile sale, ea şi a cântecelor din gura poporului şi publicarea lor, se impune ca primă necesitate: cântecul bătrânesi nicăieri nu se mai cântă, cântărilor ca Petrea, Cretu, Solecu, adevărate sonori nu se mai întălnesc; cântările tineri nu mai au prilez a răzoli, şi cu cântecul vechi, şi când le dăci a-l spune culară cântec, îi răspund: „Da bine, ^xle, asa cântec asta-di nu se mai cântă»

În acum la publicarea materialului: Prin raportul meu anterior propunem a se tipări un volum de poezie şi altul de proză; materialele adunate însă vor reclama cel puțin două volume de poezie iar din proză abia se va putea face o fasciculă; afară de acasta la multe bucati poezia este amestecată cu proza, asa în cât ar fi de pătrunere, ca să reunim la principul formal, preferindu-i principul topic sau geografic, singurul, care predomină astă-di în publicarea folklorului.

Se va tipări deci la o laltă colecţiunile asa cum s'au format de către membrii comisiunii, şi în ordinea clasificării ce le-am dat. S'a arut grija a se nota variantele; uă serie de indice parţiale şi generale va urma utilizarea publicaţiunii, iar într-o

introducere ce va figura la începutul volumului 1° voi arăta :
însemnătatea materialului cules, chipul adunării lui, și însemnătatea
folklorului pentru istorie și literatură.

În vederea scopului urmărit, vă rog, dole Ministru, a
bine-voi :

1° - Să decideți la care imprimerie se va tipări : Matе-
rialul folkloristic, și în ce condițiuni de format, chertie, caractere de,
să-mi mă autoriza ca partea tehnică a lucrării să stabilesc cu
tipograful ce veți alege.

2° - A se trimite, acelei imprimării materialul, bucurînd
ca, pentru facerea de corecturi și alte lucrări necesare, să-mi puneți
la dispozițiune o sumă suficientă pentru plata unui secretar, care
va fi plătit pro colo.

3° - Cu cât opera va fi mai uște imprimată, cu atît
va fi înlesnită lucrarea comisiunii viitoare, în cazul când veți
crede de cuvință să opera începută să fie dură mai departe.

4° - Pentru continuarea acestei opere, s-ar putea utiliza,
pe lângă persoane trimise ad-hoc, corpul învățitoresc. În vederea
acesta am întocmit anexatul lexiconar, care tipărit în număr
suficient de exemplare, vă rog a dispune să fie trimis pre la
învîțători sătești și revizori școlari, cu invitațiune ca materialele
adunate să le trimită treptat pînă la 1° Noiembrie a. c. Sîrăstănești
Muzeului de antichități.

5° - Actele justificative pentru întrebuintarea sumei
de 3000 lei, le depun pe lângă un raport separat, și nu-mi
rămîne, de cât să vă rog, Domnule Ministru, a erta întîrzierea
raportului asupra activității comisiunii, fiind-că acesta stînd în
legătură cu însuși materialul adunat, a trebuit timp pentru
prescrierea și rînduirea lui, și el se prezintă înaintea chiar de
termenul 1° Martie, când mî-am fost luat însărcinarea a-l preda
Onor Ministru.

Bine-vorți, vă rog, Domnule Ministru, a primi
asigurarea prea deosebitei mele considerațiuni

Director *Gr. G. Tocilescu*

Raport (privind activitatea comisiei, structurarea colecției și pre-
parativele pentru tipărirea ei) al lui Gr. G. Tocilescu către ministrul
Spiru Haret

MINISTERUL CULTELOR

INSTRUCȚIUNEA PUBLICĂ

SENATUL CONSTRUCȚIUNILOR ȘI CONȚINUTULUI

Seria S. — No. _____

NR. — La răspuns se va arăta seria și numărul.

București.

114
110

Domnule Revisor

Ministerul a decis culegerea din gura
poporului și tipărirea unui bogat material
folkloristic, sub îndrumarea și direcțiunea
profesorului Universității Gr. Tocilescu, directorului
muzeului de antiquități.

Având în vedere importanța întreprinderii
putând că concursul D^{voastră} și cu al tuturor
invitatilor, ajunge la scopul dorit, sub scrierea
pe de o parte veți înaintea alăturatului cesi-
onar folkloristic, după ce veți căutați întru
culegerea materialului pe cât vi va fi posibil,
urmând instrucțiunilor indicate într-unul,
iar pe de altă parte vi se înaintea un număr
de ..... asemenea cesionare, însoțite de
un ordin imprimat din partea D^{voastră} către in-
vitatilor; pe aceste le veți distribui tuturor invita-
ților din acel județ, cărora ori de câte ori
veți avea ocaziune, le veți atrage atenția și
se ocupa de această chestiune și de a înaintea.

Domniei Sale
Domnului Revisor școlar al județului

Pe care, direct *Alui Gr. Tocilescu* Directorul
muzeului de antichități, treptat, cel mult până
la 1 Noiembrie a. c. materialele adunate.
Primit: ve rog, Domnule Revisor, asigur
rarea distinciei mele considerațiunilor. —

Ministru *[Signature]*

Șeful Serviciului
[Signature]

Adresă a Ministerului Cultelor și Învățământului Public către revizori
pentru a sprijini realizarea colecției

al județului .....

No. ....

Domnule Învățător,

Domnul Ministru al Instrucțiunii Publice a hotărât a culege prin corpul învățătoresc din țară, din gura poporului: credințele, legendele, datinile, obiceiurile, basmele, blestemele, descântecile, anecdotele, glumele, cântecul, proverbele, cântecul bătrânesco de orice natură etc., în scopul de a tipări un bogat material folcloric, foarte important pentru țară.

Vă trimet dar odată cu acesta chestionarul folcloric și vă încredințez cu seriozitate în vedere și a culege din gura poporului pe cât veți fi prin putință, materialul indicat în acest chestionar, observând, cu băgare de seamă, instrucțiunile cuprinse într'el.

Materialul ce veți aduna îl veți înainta treptat, cel puțin la 1 Noiembrie a. c. Până la Director al muzeului de antiquități, sub privigherea și direcțiunea curții sale, pus această lucrare de mare valoare.

Primiți, Domnule Învățător, asigurarea considerațiunei mele.

Revisor Școlar,

Domniei-Sale

Domnului .....

învățător la școala din .....

Comuna .....

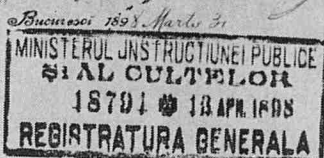
Chemare a revizorilor școlari județeni către corpul învățătoresc pentru a participa la realizarea colecției

ACADEMIA ROMANA

No. II 39

CONSTRUCTION

Domnule Ministru.

*Comis
Le recomandăm
pe C. Rădulescu Codin
pe care l-am văzut
și care este în lucrare*

D. C. Rădulescu Codin, publicist, comuna Pitești județul Muscel, arată Academiei prin scrisoare că în timp de șapte ani a adunat din județele Muscel și Dâmbovița un bogat material de folclor. Parte din acest material l-a publicat într-un volum și în diferite reviste, iar cea mai mare parte s-a rămas nepublicată. Vădăspunind de mijloc, roagă acum pe Academie ca să lăpărească cu șperle ei într-un volum intitulat „Literatură populară” din Muscel și Dâmbovița, tot materialul adunat de d. sa, alături care a fost deja publicat, cel ce cel pe care l-au încă nepublicat.

Academia însă redispunând de fonduri a decis, în ședința de la 29. Martie, a se recomanda Domnului Titlu cererea d. lui Rădulescu Codin.

Prinsef. V. Rugăm, Domnule Ministru, încredințăm prez. distinsu. noastre considerațiune.

Președintele N. Retzius

Secretarul General
Alteaga

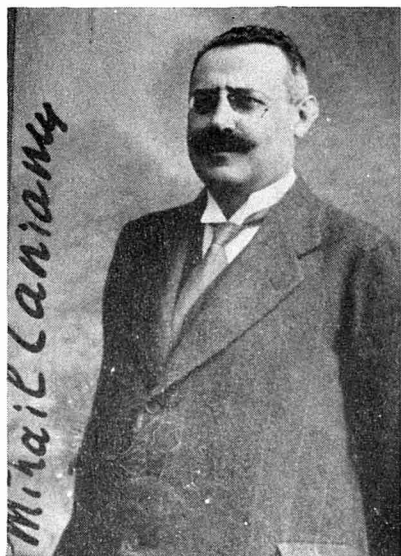
Domnule Sală

Domnule Ministru al Instrucțiunii publice și al Cultelor

Adresă a Academiei Române către Ministerul Cultelor și Învățămîntului Public prin care se propune ca să fie inclusă în *Materialuri folclorice* colecția de folclor din Muscel și Dâmbovița a lui C. Rădulescu-Codin

Trei autori de colecții însemnate publicate în *Materialuri folclorice*:
M. Canianu, C. Rădulescu-Codin,
Gabriel Coatu-Cerna

Scumale Domnule Gorcea,

Iti multumesc foarte mult că mi-ai laudat și mie și
infernul, cum s'ar dice. — De că în să ai scrii, din fir pînă
în nată, cum stă chestia cu acea pîrbelnică de Colectie, ~~cu~~
și de că: Dl Sorza ar fi știut-o, nu m'ar fi pomenit atîtă,
dăr n'a avut de unde scrii, cum mie? Domnia-ta. —

M'am spus la mînem, fiind că eu am mare
tîmă de Dl Tocilescu, fiind un om foarte
resbunător. — ~~Yin sunt~~ În să-am să 'mî cale
pe inimă — și să-ti spun dor Dumitale, în scurt
cum stă chestia. — Dl Tocilescu, în raportul de
dare de se'mă, ce-l înainteză ^{raport} înaintelui, care e copiat
după o dare de se'mă ^{a mea} de felul cum am aranjat
că materialul, ~~cu~~ ~~cu~~ cu ce greutate l-am
cules, că lăntarîm cîind îi întrebam de oîrî
cîntec vechi, cîntare cîntec d. e. Așa Bală-
cî'mu etc. înmî respundiau; dar le-am uitat, coco-
nasule, că acum se cîntă cîntec de ho mur etc. vîz
prefata ~~în~~ în Colectă — dic, Domnule Toc-
ilescu, după ce mi-ai laudă, înmî făgăduise
aparte înainte de a se începe tipăritura,
că materialul tot cît l-am adunat să
formeze un volum, figurînd numele meu pe

Copertă? Ce se întâmplă? Setos de glorie, vanitas afare! Dă
cale, s'a resgândit el și ce și-a dis: Foliole mari sînt, lămea a savan-
me cundre peste noi! Xer și nouă mări; - de ce să nu mi cunoscă și t
more folklorist? Se tipărise deja o colă. - Se amelișă a-
cea colă trasă în două mii de exemplare și se tipăresce din

noi sau, trecându-se la fire care poartă în cap, mugurele meu
Imi spune pe un ton sret, e mai bine să-ți figureze
numele la fire care poartă caliciu de dta, de cât pe copertă

Pe Copertă se va pune atît d'or ca titlu: "Materi-
aluri folkloristice adunate sub auspiciile Ministerului
de Culte". - Eu ca om sincer, fără să înțeleg

secretenia Săvântului folklorist - promiscu cu bra-
goste propunerea Domniei sale. Pe la jumē-
tatea Volumului, imi spune că pe Copertă va fi -

gura numelui Domniei sale, că Ministerul l-a
însărcinat pe dta cu culegerea și aranjarea
materialului, că eu n'am fost decăt mână
dreptă a Domniei sale! Ei ce te faci acum

Descurajat complet, n'am mai știut
cum am mai lucrat mai departe în
aranjarea materialului! Eu unul, din

pe cîte ocazii n'mi dau bine s'ema, materialul
cât l-am cules eu mi l-am aranjat bine.

Cauza că parte din el s'a pus în altă
parte, e că a colecției, e că Dl Tocilescu
mi-a luat mie în urmă sarcina
și na acesta, dându-o unuia N. Apostolescu

Un cișac, care numai la așa țelă mi se pricepea. —
Acela făcea corecturile, îndreptându-l fel de fel de ortografii,
într-o scrisoare punctată. — Păcat că n'am n'eu un
exemplar din această colecție, care atît L. Forza
tut și d'ea mi-o atribuie mic, că e opere
mea. Așa este și drept și prea drept o afirmată,
cui care am muncit la ea, nu e vorba cam
stângăciu — și descurajat de tot — mic nu mi
s'a făcut parte de mic un exemplar. —

Mi promise 200 exemplare, dar în uimă
mică unul; lui Papa Haqi i-a dat din colecția
lui. ²⁵⁰ Bine că întrebunitat expresia: când
matina nu mai avea de lucru, era nevoit
acel D^{na} Apostolescu, nu eu, să ia cu tîpînă
din mică puținul material al lui Căneanu, hotăr etc.

Nu se face obiecția că nu trebuia să culeg
de la Tigani. Dar de unde? Și să adun așa
cum se aude și să nu schimb nimic! Ast'fel
mi s'a dat porunca, așa am adunat. —

Adevărat e că materialul meu nu în tre
lumi a fost adunat. În apleam cu cat-va ani
mai înainte adunat ^{parte din} material, cum și acum
am altul și non-adunat de mine. —

Pentru tot ~~acest~~ material mi s'a dat ~~cu~~ ^{în} ~~chii~~ ^{chii} cu
va? 600 lei, care i-am cheltuit în 2 luni cu drumu
Pentru o luna am pus din buzunars de la mine!

Și Del Tocilescu s'a ales cu autor, mare folk
răst și ca câte va ^{mi}sose de frământări în buzu
nas de la tiparit. (Invocă prin dăc cu tipografi

În resumat: Dacă mi se acorda ca volumul
să poată numele ^{meu} pe coperta, se prezenta cu totul alt fel, alt
cum mi era gândul meu. — Acuma vedeti și cum
se pusintă, în ce hal. — Ce vreti? Nunde se amestec
moșe multe, copilul rămâne, cum a rămas acest
frumos coplas, schilodit rău de tot și... cu burta
netărat! Invată-mă Domnișoara ce să fac?

Gândul mi este: Când voi avea vr'odată parali
să mi extrag tot materialul din acest volum și să
dau de lumină, apoi cum trebuie să fie dat și
frumos aranjat, cu toate adnotatule.

În aceste privințe, în ce ofatul D-tale, ca un
om prea competent în asemenea materii.

Acum promisiune și acest studiu "Aza
Băla d'nu" și fă-i loc în reorsta.

În iulie și iulie cat mai curând, de că
nu în 15 de decembrie, pune-l în cel de Ianuar

În același timp, pune-mi în cel de decembrie
Versurile: "Spărima dracilor"

Cu cele ce v'am relatat asupra colecției, dacă
vreti ~~putem~~ ^{puteți} continua discuția, ~~într-o~~ ^{într-o}
dare de seamă - o continuare - asupra

7. Materialurile folclorice, în 4: ce vine (pe Decembrie).
Să aratăți cauzele de ce acest volum se prezintă așa
și nu cum trebuia. Cum suntem ar trebui să
me încurajeze pe mine și să mă dea și mie
200 din exemplare.

Poți adăuga acolo: Scie dl. Ios. Iosca
că eu, Christea N. Tapu, am fost închis într-o
comună 3 zile, fără să mi se dea nici apă, nici
pâine, pe timpul când adunam prin sat material
folcloric, pe motivul că eu sunt anarhist?
Eu i-am spus, Stăle, te opun! Acum altul
săte cum am fost respins! Acum altul
săte folclor și se încunună din munca mea, ^{grănie} cu atât
bun! O tempora, o mores! Cu dragoste și frate.
Christea N. Tapu

Scrisoare a lui Christea N. Tapu către Artur Gorovei prin care-i înfățișează colabo-
rarea la *Materialuri folclorice* și relațiile cu Gr. G. Tocilescu

63839

COLECȚIA DE FOLK-LORE

A

MINISTERIULUI DE INSTRUCȚIE

(SCRISOARE CĂTRE D. MINISTRU HAREȚ)

DE

N. IORGA

Atelierul grafic I. V. SOCECĂ, București

1903

Preț 50 bani

149791

Dăruită
de Prof. I. Bianu, 1935

T. DUTESCU-DUȚU

CONSIDERAȚIUNI. CRITICE

ASUPRA

POESIEI NOASTRE POPORANE

DOÎNE

BUCUREȘTI

Tipografia CLEMENTA, Strada Cămpineanu, No. 16

1903

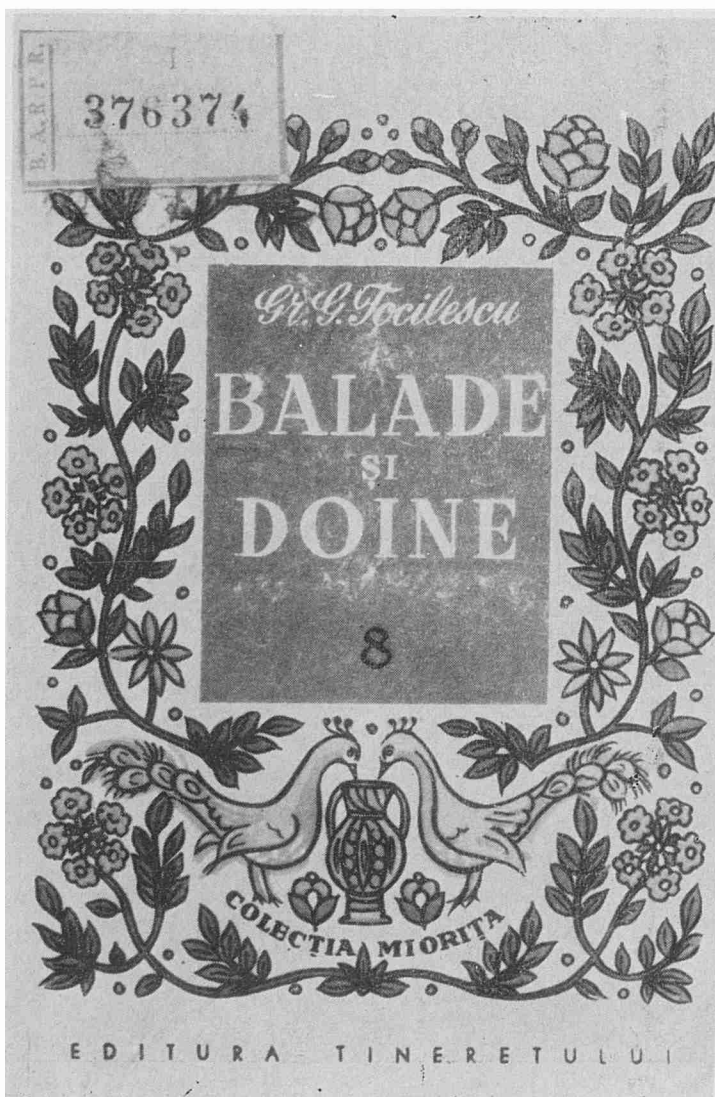

I.C.CHITIMIA'

FOLCLORISTI ȘI FOLCLORISTICĂ ROMÂNEASCĂ

V. Alecsandri
B. P. Hasdeu
T. T. Burada
I. Fl. Marian
Gr. G. Tocilescu
Ac. Lambrior
Mc. Gaster
G. I. Pitig
D. Stăncescu

Din ecourile critice ale colecției N. Iorga, *Colecția de folk-lore a Ministeriului de Instrucție (Scrisoare către d. ministru Haret)* (1903); T. Dușescu-Dușu, *Considerațiuni critice asupra poeziei noastre populare. Doine* (1903); I. C. Chițimia, *Folcloriști și folcloristică românească*

O ediție de popularizare, îngrijită de Marin Bucur (1958)

Streangurile le uda ;
 Mîna-n pozînar băga;
 Un bricegel că scotea,
 Streangurile le tăia,
 Deștiul mic că și-l scrîntea,
 Lui semn că i se făcea.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 Pe Oancea-n casă-l poftea
 Și la masă-l așeza,
 Ea-n pivniță că intra,
 Scotea vin, scotea rachiu,
 Scotea rachiu, bașa-rachiu,
 Și lui Oancea că mi-i da,
 Pînă Oancea s-amețea.
 Dacă friptura mîncă,
 Cu vadră la vin mergea,
 Cu vadră la vin scotea,
 Deștiul cheie că-l făcea,
 Lădița mi-o descuia,
 Păhărelu-l lua,
 Care pentru Oancea gătit era,
 Cu vin că mi-l umplea,
 Lui Oancea că i-l dedea
 Și din gură că-i zicea :
 — Poftim, Oanceo, vin de bea,
 Vin roșu din mîna mea,
 Ori oi bea, ori n-oi mai bea
 De la mînușița mea !
 Dar Oancea ce mi-ș' făcea ?
 Mîna pe pahar puneă
 Și din gură că-mi zicea :
 — Fa Neguțo, dumneata,
 Foaie verde bob năut,
 Eu am plecat cam de mult,
 N-ai pus gînd de omorît ?
 Eu viu, frate, călător,
 Ori ai vrut gînd să mă omori ?
 Unde curva c-auzea,
 Icoana-n brațe c-o lua,
 De trei ori că se jura
 D-o avea ea-n gînd ceva,

Și din gură că-i zicea :
 — Dragă Oanceo dumneata,
 Eu zic, zău, pre legea mea,
 D-oi știa de vorba-asta !
 Dară Oancea ce-mi făcea ?
 Pe Neguța se-ncredea,
 Cruce la piept își făcea,
 La Dumnezeu se ruga,
 Pahar la gură puneă,
 Tocma-n fund că-i răsuflea.
 Ochii peste cap că-i da,
 De la masă că-mi cădea,
 Vârșă Oancea ce vârșă,
 Vârșă la sînge-nchegat,
 Cu boșogi amestecat.
 El din gură că-mi ofta :
 — Ah, mîndruțo, m-ai mîncat,
 Așt vin roșu mohorît
 La inimă m-a topit !
 Dar Oancea ce mai striga ?
 — Fă Neguțo dumneata,
 Ia dă-mi tu d-un pic de apă,
 C-am la inimă cu greață !
 Dar Neguța ce-mi zicea ?
 — Nu e, Oanceo, pic de apă !
 De cînd, Oanceo, mi-ai plecat,
 Fîntînele mi-a secat,
 N-a rămas, Oanceo, de leac !
 Vârșă Oancea și vârșă,
 Vârșă la sînge-nchegat,
 Cu boșogi amestecat.
 — Ah, mîndruțo, m-ai mîncat,
 Ia dă-mi tu d-un pahar de vin,
 Să mă curăț de venin !
 Și Neguța ce-i spunea :
 — Nu e, Oanceo, pic de vin !
 De cînd, Oanceo, mi te-ai dus,
 Buțile că mi s-au scurs ;
 De cînd, Oanceo, mi-ai plecat,
 Cercurile s-au uscat,
 Doagile s-au revărsat,

N-a rămas, Oanceo, de leac !
 Vărsa Oancea și vărsa,
 Vărsa la sînge-nchegat,
 Cu boșogi amestecat.
 — Ah, Neguțo, m-ai mîncat !
 Dar Neguța ce-mi făcea,
 Ceea curva și oața ?
 Nici acilea nu-l lăsa,
 Ștreangu-n gît că i-l punea,
 Pe fereastră mi-l trăgea,
 În pimniță că-l tîra,
 Între buți că-l arunca,
 Sapa-n mîină c-o lua,
 O gropiță că-i făcea,
 Jumătate-l îngropa.
 Oancea se păstravălea,
 Într-o rîină că se da
 Și din gură că ofta
 Și de Neaga se ruga :
 — Neago, nu ți-o fi păcat
 Că tu pe mine m-ai mîncat ?
 Zace Oancea în cea tină,
 În cea tină,-n cea mocirlă.
 Zace Oancea într-o rîină
 Și-i curge-otravă pe gură.
 Dar Neguța ce-mi făcea ?
 La Oancea nu se uita,
 În pimniță mi-l lăsa,
 Curva lacătu-i punea
 Și afară că ieșea,
 Două rațe că-mi tăia
 Și de masă se gătea,
 Știa Vlaicu cînd venea.
 Dar Neguța ce-îni făcea ?
 În chilie că intra,
 Lua ie
 Dintr-o mie
 Și rochiță de cutie
 Și brîu lat din Țaligrad,
 Cotul șapte galbeni luat,
 Tot de Oancea cumpărat,

Cu papuci luați de la turci,
 Potcoviți cu coji de nuci...
 Ea la Vlaicu că intra,
 În gură că-l săruta,
 La masă cu el ședea.
 Dară Neaga ce-mi făcea ?
 Din guriță că-mi striga :
 — Măi Vlaicule, dumneata,
 Mi-am omorît soția,
 Să te iau pe dumneata !
 Unde Vlaicu c-auzea,
 Drept în picere-mi sărea,
 Două palme că mi-i da
 Și în urmă-o judeca :
 — Ai sictir, curvă cățea,
 Ți-ai omorît pe Oancea,
 Ți-ai văduvit căscioara,
 De rîde toată lumea !
 Dar știi tu, curvă cățea,
 Oancea ți-a fost din chirie,
 Ți-aducea băneturi ție ;
 Aducea ca o albină,
 De mă ținea și pe mine.
 Ți-ai omorît soția,
 Ți-ai văduvit căscioara,
 Care mîine și poimîine
 O să mă omori și pe mine !
 Bastonu-n mîină că-l lua,
 Pe Neguța îl rupea
 Și-n casă că mi-o-nhidea.
 Dar Vlaicu ce mi-și făcea ?
 Afară că mi-și ieșea,
 Pe ea-n casă c-o lăsa,
 Veriga că i-o punea ;
 În bătătură ieșea,
 Steajăr acolo bătea,
 Trei rogojini c-aducea
 Și, frate, le cătrănea,
 În cas' la Neaga intra
 Și de mîină mi-o lua
 Și-n bătătură-o scotea,

Dar Neaga ce mi-și făcea ?
 Cu pumnii-n piept se bătea,
 Păr negru că jumulea,
 Fața albă o zgîria
 Și din gură că-mi zicea :
 — Bine zicea moșica
 Să nu-mi omori soția,
 Și nu i-am ascultat vorba !
 Dar Vlaicu ce mi-ș' făcea ?
 În rogojini mi-o nfășura,
 La steajăr mi-o aducea,
 Cu lanț de fier mi-o lega,
 Foc de zece părți că-i da.
 Când rogojinile plesnea
 Și pe Neaga focu-ajungea,
 Neaga din gură țipa :
 — Măi Vlaicule, dumneata.

Ajungă-ți d-atîta glumă,
 Nu mă arde-n rogojină !
 Dară Vlaicu că-mi striga :
 — Ai sictir, curvă cătea,
 C-ai omorît pe Oancea,
 De ți-aducea ca albina,
 Și cu mine-oi face-așa !
 Arde Neaga și plesnește,
 Vlaicu bea, se-nveselește ;
 El la Oancea se ducea,
 Din pimniță că-l scotea,
 Cu lacrimi că mi-l scălda,
 Tron de ceară că-i făcea,
 Pe Oancea că-l îngropa.

Cules de Chr. N. Țapu de la
 lăutarul Ion Neblea din Roșiori-
 de-Vede (Teleorman).

198

Baladă

La crîșma din deal
 Beau trei lăutari.
 Lăutaru mai mic
 Mîndru-i și voinic,
 Mustata-i de spic,
 Ochii de jăratie.
 Crîșmarul avea,
 Ce minune-avea ?
 Avea fată mare,
 Cea mai albă floare
 Din șapte hotare.
 Cînta lăutarul
 Versul lui, rîlharul !
 — Floare din grădină,
 După mine vină.
 Că eu mi te-oi duce,

Dor să nu te-apuce,
 Tot din casă-n casă
 Cu mîncare-aleasă,
 Cu opt telegari,
 În palate mari,
 Tot cu lăutari.
 Lunea de-om pleca,
 Marți vom mîneca,
 Marți pe la amiază,
 În păduri cu brazi,
 Miercurea să vie
 Tot cu veselie.
 După cale lungă
 Noaptea să ne-ajungă,
 S-ajungem acasă
 Și să-mi fii mireasă.

Joi în zori de zi,
 Când te-i pomeni,
 Tu mi-i auzi :
 Porțile trosnind,
 Cu biciul pocnind,
 Care-n curți intrînd,
 Bogății stringînd,
 Că nu-s om de rînd.
 Floarea se-ncînta
 Și se-ndupleca,
 Veselă pleca
 Și mi se ducea
 Tot din casă-n casă,
 Cu mîncare-aleasă,
 Tot din șură-n șură,
 Tot cu băutură.
 Noaptea c-ajungea,
 Samă nu-și mai da,
 Somnul mi-o lua
 În brațe de fir
 Și de trandafir.
 Lîn o legăna
 Și mi-o adormea,
 Dar ce vis visa ?
 De-ar fi numai vis
 Și n-ar fi-ntr-adîns,
 De Domnul trimis !
 Parcă se făcea
 Că se pomenea
 În loc de palate,
 În căsuțe sparte
 Și că-și auzea
 Inima-i plîngea
 Cu ciocanu dînd,
 Cu foi suflînd,
 Și mi se jelea
 Și se văiera :
 — Cine-a mai văzut,
 Cît a petrecut,
 Fată de crîșmar

După lăutar,
 Ie de tulpă
 În brațe de țîgan,
 Rochie de mătase
 La țîgan în casă,
 Rochie albioară,
 Că io-s după-o cioară,
 Neam de cîrciumar
 După corturar !
 Și să deștepta
 Și amar plîngea,
 Că vis nu era,
 Ci era curat
 Și adevărat
 La o cioară-n casă,
 La țîgan mireasă.
 În prag că ieșea
 Și să văiera.
 Inima-i plîngea
 Și i se topea :
 — Voi, dragi porumbei,
 Frățiorii mei,
 Și voi turtule,
 Surorile mele,
 La maica să mergeți,
 Ochii să vă stergeți
 De lacrimi de plîns,
 Că rău am ajuns.
 Și voi îți vedea
 Pe măicuța mea
 Pe scaun șezînd,
 Cu mult zor cosînd
 Haine de mătase,
 De mătase-aleasă,
 Haine de mireasă.
 Cu ocol să-i spuneți,
 Suflet să nu-i rupeți,
 Să nu le mai coasă ;
 Făr' să le descoasă
 Și-n tîrg să le ducă,

Cînd ziua-i mai lungă,
Și să nu le vînză,
Ci să le aprinză,
Să le-aprinză ziua,
Să se mire lumea ;

Să le-aprinză sara,
Să se mire țara.

Auzită de N. I. Apostolescu de
la L. Lazea Berivoi, Făgăraș-Tran-
silvania.

199

Xire-ai, maico, blăstămată

Xire-ai, maico, blăstămată,
C-ai avut și tu o fată
Și o ai dat să ție dată,
După hoțu din pădure,
Care omoară și fură.
Că io n-am fost învățată
Să șaz cu ușa-ncuiată,
Să spăl haine sîngerate,
De pe voinici lepădate,
Și cuțite ascuțite,
Tot în sînge covîrșite.
Hoțu la uș' asculta,
Cu chicioru-n ușă da
Și din grai așa grăia :
— Nevastă, nevasta mea,
Hai de-îți descuie ușa !
Ea ușa îi descuia,
El în casă că-îi tuna
Și din grai așa grăia :
— Nevastă, nevasta mea,
Ce-ț' era dineaorea
De plîngeai și lăcrămai,
Pe maică-ta blăstămai ?
Ea din grai așa-i grăia :
— Io n-am plîns, n-am suschinat,
Pe maica n-am blăstămat,
Ci-n cămară m-am băgat
Și focu îmi l-am făcut
Tot cu lemne de stejar,

Și lemnele au fumezat
Și oichii îmi-au lăcrămat.
Hoțu afară-îi ieșă
Și cocișului grăia :
— Cociș, cociașul ăneu,
Pune trei cai la hiuteu
Să ducem pe stăpîna,
S-o ducem la maică-sa.
În casă iarăș tuna
Și din grai așa grăia :
— Nevastă, nevasta mea,
Tu să te gați de-a pleca,
Să mergem la maică-ta.
Pîn' nevasta se gătea,
Trei plioști de yin umplea,
Trei cuțite ascuțea
Și pe cismă le băga
Și-n hiuteu ni să punea
Și de drum îmi s-apuca.
Să ducea, cît să ducea,
Nevasta din grai grăia :
— Cociș, ciociașul ăneu,
Da' ce cale îmi-i d-asta ?
Că asta e cale rea,
Nu-i calea cătră maica.
Hoțul o plioscă scotea :
— Țîne, nevastă, și bea.
El cuțitu că scotea
Și capu îmi reteza,

La soacră-sa să ducea
 Și din grai așa-i grăia :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Hai de-îi deschide poarta !
 Soacră-sa din grai grăia :
 — Deschidă-ț-o nevasta,
 Că și ea-i știe treaba !
 El striga ș-a doua :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Haide-îi deschide poarta !
 — Deschidă-ț-o nevasta,
 Că și ea-i știe treaba !
 Și striga ș-a treia oară :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Hai de-îi deschide ușa,
 Că nevasta o-am lăsat,
 Într-o grădină cu flori,
 Tot în sînge pân' subsori ;

Într-o grădină cu iarbă,
 Tot în sînge pân' supt barbă.
 Ea poarta îi deschidea,
 Hoțu-n curte să băga
 Și la ea-n casă tuna
 Și din grai așa-i grăia :
 — Soacră, soacră,
 Poamă acră,
 Adă, soacră,
 Varză acră,
 S-o mîncăm cu carne grasă
 Din ție-ta ha frumoasă.
 Soacră-sa să-nspăimînta
 Și din gură-așa zicea :
 — Ghine că i l-ai tăiat
 Capu ei hăl blăstămat.

Auzit de N. I. Apostolescu de
 la Ion Binig. Cules din Șona,
 comit. Tîrnava Mare, Transilva-
 nia.

200

Gherghiță Poianu

Foaie verde salbă moale,
 Cînd fu vineri în diseară,
 Trei beșlii se ridicară,
 Trei beșlii și trei zapcii,
 Acuși sosiți de la Dii,
 Cu căpute nărmzii.
 Dar ei unde se trăgea ?
 La Gherghiță Poianu,
 C-ala le e căpitanu,
 C-un tînar de Moldovean,
 P-un cal galben dobrogean ;
 Ala le e căpitanu,
 De le poartă tainu.

În puterea nopții ajungea,
 Gherghiță Poianu în picere sărea,
 Cu totu, frate,-i primea ;
 Călușeii îi lua,
 În grajd de piatră-i băga,
 Fîn cu flori le revărsa,
 Dar el, frate, ce-mi făcea ?
 Le tăia cîte-o mioară
 Și-un berbec de frigare,
 Să le fie de gustare
 Pîn-o veni prînzu mare...
 Masa-n foișor punea,
 Moldoveanu ce făcea ?

410

Hoțu, cîinele dușman,
 Văzuse cucoana lui Gheorghită,
 Mult e mîndră, drăguliță,
 Din creștet pînă-n pămînt
 Numai aur și argint,
 De la piept pîn' la guriță,
 Părea că e o porumbiță.
 Îl secase la inimioară,
 Așa mîndră, frumușioară.
 El apă de spălat cerea,
 Cine focu vrea să-i dea ?
 Cucoana lui Gheorghit' se scula,
 Lua peșchiru pe stînga
 Și năstrapa în dreapta.
 Afară ea că-mi ieșea
 Și apă-n mîini că-i turna.
 Dar Moldovean ce făcea ?
 Apă-n guriță lua
 Pe cucoana c-o stropea
 Și-ncepea d-o săruta.
 Gheorghită ce mi-și făcea ?
 Dor cu ochii se uita,
 La inimă că-l seca.
 Gheorghită că mi-l vedea
 Și din gură că striga :
 — Istudore, sluga mea,

Țesală pe roșu meu,
 Pune șaua pe suru,
 Pe suru, pe nebunu,
 C-oî să-mpușc p-ăl Moldovean,
 La inimă fu viclean,
 Că sărută cucoana mea,
 Mi-a secat inimioara !
 Lui Moldovean că-i spunea :
 — Moldovene, dumneata,
 Mi-ai sărutat cocoana,
 Mi-ai secat inimioara !
 N-o duseși în grădină, la bascea,
 S-o săruți tu cum oi vrea,
 Ș-o sărutași la iveală,
 Mă secași la inimioară !
 La Moldoveanu-aleră,
 Cu pistolu îl împușca.
 Pe deal pe la Ialomiță
 Fuge căpitan Gheorghită
 Cu-a lui d-o sluguliță.
 De gonit cine-l gonește ?
 Trei beșlii și trei zapcii,
 Cu căpute nărmzii,
 Acuși sosiți de la Dii...

Auzit de Chr. N. Tapu de la
 Precup Urban, din Salcia, Teleor-
 man.

201

Frundzi verdi pâr uscat

Frundzi verdi pâr uscat,
 S-o dus Costia la vînat,
 Și vînezî o căprioară
 Pentru dăduca Nataliă.
 Căprioara ni-o vînat
 Și-napoi s-a-nturnat.

Cînd Costicî la poruți,
 Niamțu-i săruta gurița ;
 Cînd Costicî pi la șali,
 Niamțu-ș lua bună sarî.
 — Ce caț, Niamțule, pi-aici ?
 — Costică, te vidzitez.

-- Ce fel de vidzitî ni faci,
 Noapti pe la meiz di noapti,
 Asta-i vidzitî di moarti !
 — Asta vreu şi ieu, măi veri,
 Să mor pântru a me fimei.
 Iar Costicî s-o-nturnat,
 Levorveru ş-o luat,
 Înspri Niamţ că l-o îndreptat,
 La pămînt ni l-o turnat.
 Iar Niamţu, cînd s-o sculat,

Levorveru c-o luat,
 La Costică l-o-ndreptat,
 La pămînt ni l-o turnat.
 — Nataliştii draga me,
 Costia al tău l-am omorît.
 — Bodaprosti dzic şi ieu,
 C-am scăpat di-on lucru rău.

Culeasă de M. Canianu de la Va-
 sile Toma din Hirlău, jud. Bo-
 toşani.

3. PĂRINȚI ȘI COPII

202

Cîntecul lui Tudorel

Pe din sus de Dunăre,
 L-acel sat mare sîrbesc,
 Jumătate rumânesc,
 N-avea naiba ce lucra,
 Tudor tînăr se-nsura,
 Frumoasă mîndră lua.
 De frumoasă ce era,
 Cîrciumăriță mi-o punea.
 Unde turcii mi-o vedea,
 Cîtă avere toți avea
 Tot la dînsa o toca,
 Tudorel se-mbogătea.
 N-avea naiba ce lucra,
 Mori pe subt pămînt făcea,
 Nouă mori ferecate,
 De macină noaptea toată,
 De macină la argint,
 La argint mărunţel

De mor boieri după el.
 Turcii, frate,-mi sărăcea,
 Numai cu chisele rămînea ;
 Turcii mi se necăjea,
 Vezi, lui Tudor ce-i făcea ?
 La greu haraci îl punea :
 Tot pe lună
 Pungă plină
 Şi pe an
 Hazna de bani,
 Avutu-le-a,
 Datu-le-a,
 Să se vadă cortorosit,
 Cu-a lui Voică după gît.
 Tudorel că sărăcea,
 D-atîta avere ce da
 Şi el din gură-mi grăia :
 — Alei, Voică, mîndra mea,

Scutură hambarele,
 Să-mi faci d-o azimioară,
 Frământată-n lăcrămioare,
 Și mi-o pune-n trăistioară ;
 Că eu, mîndro, o să plec
 Tot din sat, în sat, în sat
 Și din vad în vad, în vad,
 La cîntitu de-mpărat.
 Mă duc să mă jeluiesc,
 Că nu poci să mai trăiesc !
 Că turcii silnicii,
 Cîinii mahalagiii,
 Averea mi-a jefuit,
 Pe noi că ne-a sărăcit !
 Cînd la-mpăratu mergea,
 Trei zile în poartă sta,
 Nimenia nu-l cerceta.
 Împăratu în foișor ieșea
 Și pe Tudor îl vedea
 Și pe el că mi-l chema :
 — Tudore, ai sărăcit,
 Ori mi te-ai îmbogățit,
 Pe la mine c-ai venit ?
 — Împărate luminate,
 Să mă judeci cu dreptate.
 Nici n-am sărăcit,
 Nici n-am bogățit !
 Am venit să mă jeluiesc,
 Că nu mai pot să trăiesc !
 Că turcii silnicii,
 Cîinii mahalagiii,
 La greu haraci m-a pus :
 Tot pe lună
 Pungă plină
 Și pe an
 Hazna de bani.
 Avutu-le-am,
 Datu-le-am,
 Să mă văd cortorosit
 Cu-a mea Voică după gît,
 Pînă cînd m-am sărăcit !

Dar împăratu ce făcea ?
 Mai tare îl îmbogățea,
 Precum înainte era.
 De găsea turme turcești,
 Le făcea împărătești ;
 De găsea cirezi turcești,
 Le făcea împărătești ;
 De găsea herghelii turcești,
 Le făcea împărătești,
 Lui Tudor le dăruia.
 Cînd acasă că mergea,
 Tudorel le aduna,
 Cu ciobani cu tot le lua.
 Mergea calea jumătate,
 Ciobanii în urmă-i lăsa,
 Conac acas' le făcea.
 Pe la miez de noapte ajungea,
 El seama porților știa,
 Nevasta n-o deștepta.
 El în pimniță intra,
 Mare sete l-ajungea ;
 Șease cupe de vin că bea
 Pînă el că se-mbăta,
 În pimniță adormea.
 Cînd fu noaptea jumătate,
 Muma lui Tudor se deștepta
 Și din gură că-mi striga :
 — Alei, Voică, noru-mea !
 Voica din somn se deștepta,
 În pimniță că se ducea,
 O cupă de vin că lua.
 Cînd afară că ieșea,
 De Tudorel se-mpiedica
 Și ea se-nspăimînta
 Și cupa că mi-o spărgea.
 Cînd auzea că țipa,
 Soacră-sa mi se scula,
 Pe dînsa că mi-o certa :
 — Ai, tu curvă țolină,
 De cînd s-a dus Tudorel,
 Tu ți-ai prins ibomnicel ?

A băut și s-a-mbătat,
 În pimniță s-a culcat.
 Soacră-sa ce mi-și făcea ?
 Sfoară de mătase lua,
 Gîtul lui Tudor răpunea,
 Începe d-a-l sugruma.
 Trage Voica, nu prea trage,
 Dar soacră-sa moarte-și face.
 Dimineța se scula,
 Ciobănașii că striga :
 — Tudorel, descuie porțile,
 Să băgăm dobitoacele !
 Voica-n pimniță intra,
 Pe Tudorel îl cunoștea.
 Începea se văicărea,
 Mă-sa moarte că-și făcea,
 P-amîndoi îi mormînta !
 Dară Voica ce-mi făcea ?
 Ea vitele că le vindea,
 Banii la ciobani că da
 Și pe toți îi socotea.
 Nurăi unu rămînea,
 Socoteala că nu-i da,

C-are un semnișor,
 Semăna cu Tudorel.
 De soție că-l lua,
 Începea Voica d-a cînta :
 — Ei, Tudore, Tudorel,
 Saigean Tudorel,
 Dobrogean Tudorel,
 C-o să-ți mor de dor,
 Vara pe răzor,
 Cîmpu plin de flori,
 În luna lui Coptor !
 Din ciobănașii tăi
 Unu c-am găsit,
 Frate, el s-a nemerit
 Cu un semnișor
 Ca-n obrazu tău,
 Și eu l-am luat
 De focșoru tău !

Cules de Chr. N. Țapu de la
 Nicolae Cobzaru din Tg. Jiu
 (Gorj).

A se vedea cîntecul *Tudorel* com-
 plect din colecția d-lui G. Dem.
 Teodorescu, p. 669 sqq.

203

Azi e luni și mîne-i marți

Azi e luni și mîne-i marți,
 Poimîne-i tîrg la Galați,
 Tot de crai și de-mpărați.
 Dară craiul hăl mai mare
 Azi și mîne nuntă are.
 Nunta neci nu se găta
 Și o carte că-i venea,
 Carte de la-mpărăție,
 Să meargă la cătănie.

El cînd de-acasă-îni pleca,
 Cătră maică-sa grăia :
 — Maică, măiculița mea,
 Să-îni grijaști nevăstuța.
 Dă-i colac cu lapte dulce,
 De la noi nu s-ar mai duce ;
 Și-i dă lapte cu colac,
 Ca de noi să-i ție drag.
 El neci dealu nu trecea,

Ea la nevastă-ncepea :
 — Du-te, cătea și țolină !
 De cîn' aici te-am ais,
 Apă-n casă n-ai ais,
 Tu casă n-ai măturat,
 Neñica nu ñi-ai lucrat !
 Nevasta să năcăja,
 Botele-n mîină lua,
 Apă-n casă ș-aducea
 Și pîn casă-și mătura
 Și gunoiu l-aduna
 În ñiljocu temniții,
 În poalele rochiții.
 Da' hoța de soacră-sa,
 Acolo dac-o vedea,
 Mîina pe chei o punea
 Și temnița o-ncuia.
 De mîncare ea ce-i da ?
 Coajă de chită cumpănită
 Și cîte un pahar de apă,
 La trei săptămîni o dată.
 Cîn' bărbatu-so venea,
 Ea din grai așa grăia :
 — Maico, măicuțița mea,
 Grijîtu-ñi-ai nevasta ?
 Maică-sa din grai grăia :
 — De cîn' de aicia te-ai dus
 Cine-n ochi o mai văzut ?
 El la poartă că-ñi ieșa,
 La soacră-sa să ducea
 Și dîn grai așa-i grăia :
 — Un' e-ñi-i nevăstuța ?
 Soacră-sa din grai grăia :
 — De cîn' de aici o-ai luat,
 În curte nu ñi-a tunat.
 El tare să năcăja
 Ș-acasă iară-ș' venea.
 Cîn' în curte să băga,
 El deodată ș-auzea,
 În temniță peste vale,

Un cîntec frumos de jale.
 La maică-sa să ducea :
 — Maico, măicuțița mea,
 Să-ñi dai ñie cheili
 Să descui temnițili.
 Maică-sa din grai grăia :
 — De cîn' de-aici te-ai dus,
 Io-n pod mare ñi-am trecut
 Și cheili le-am cherdut !
 El tare să năcăja,
 La temniță să ducea.
 Cu chicioru-n ușă da,
 Ușa-n două deșchica,
 Nevăstuța ș-o găsea
 C-o cosiță așternută
 Și cu una-acoperită.
 Și el cum ñi ș-o vedea
 El tare să bucura
 Și de-acolo ñi-o lua,
 ñi-o lua și ñi-o-ntreba :
 — Mîndro, mîndruleța mea,
 De cîn' aici ti-o băgat,
 De mîncare ce ți-o dat ?
 — Coji de chită
 Cumpănită
 Și cîte-un pahar de apă
 La trei săptămîni o dată.
 El din grai așa-i grăia :
 — Mîndro, mîndruleana mea,
 Ce rău vrei măicuții mele ?
 Ori junghiată, ori pușcată,
 Ori de grindă acățată ?
 Ea din grai așa-i grăia :
 — Neci junghiată, neci pușcată,
 Neci de grindă acățată,
 În lumea largă să trăiască.

Auzit de N. I. Apostolescu de
 la Ion Binig. Cules din Șona,
 comitatul Tîrnava Mare, Transil-
 vania.

Lunca Călineștilor

Lunca Călineștilor
 În toate vere
 Făcea mere.
 De păzit cin' le păza ?
 Un băiat și-o fată mare
 Mi-și păzira cît îmi vrură.
 De mîna că mi se luară,
 La biserică-mi plecară,
 Frații ei că mi-o aflare.
 Frații ei,
 Ca niște zmei,
 Cu cuțite poleite,
 Cu bețele aurite,
 Unde-ajungea

O tăia.
 — Stați, frați,
 De mă judecați
 Și la urmă mă tăiați.
 Und' s-o mai fi dovedit
 Om tăiat
 Nejudecat ?
 — Du-te, fată, sănătoasă,
 Dac-ai fost așa sfătoasă !
 — Du-te, neică, sănătos,
 Ca un trandafir frumos !

Culeasă de Chr. N. Tapu de la
 N. Zănescu, Vladimir-Gorj.

Pe lunca Aneștilor

Pe lunca Aneștilor
 Sînt cireșe în toate leșe
 Și nuci în toate luncile ;
 De păzit cine le păzea ?
 Un junel c-o fată mare.
 Și păzira cît păzira,
 Pînă-amîndoi se-ndrăgira.
 Și-apucară de fugiră,
 Și fugiră cît fugiră,
 Pîn' la fîntăna fără apă ;
 Fîntăna dacă-i văzu,
 Mai multă apă făcu.

Și fugiră cît fugiră,
 Pînă la cîmpul fără iarbă ;
 Cîmpul dacă-i văzu,
 Mai multă iarbă făcu.
 Și fugiră cît fugiră,
 Pînă la mărul fără mere ;
 Și mărul dacă-i văzu,
 Mai multe mere făcu.
 Frunză verde de lalale,
 Se uita pe drum la vale,
 Văzu frații ei călare.
 Dar frati-său cel mai mare

Scoase sabia s-o taie.
Iar fati-său cel mai mic,
Mai mic și mai voinic,
Și de minte și de trup :
— Ba, frate-meu, n-o tăia,
Că la noi nu e așa
A tăia nejudecată !
— Soro, surioara noastră,
Ce-ai fugit de casa noastră ?
Ori, soro, ți s-a urât
Nouă bice în cui puind,
Nouă pistoale ștergînd,
Nouă paturi scuturînd,
Nouă batiste spălînd ?
— Frate, nu mi s-a urât,
Dar așa sîntem noi, fetile,
Ca mărul cu merile :
Cînd sînt mititele,
Stau bine pe rămurele ;
Iar dacă se măresc,
Pică jos și putrezesc.
Așa și noi, fetile,
Cînd sîntem mai mititele,

Sîntem dragi părinților
Și urîte strinilor ;
Iar dacă ne mărim
Sîntem dragi strinilor
Și urîte părinților !
Iar fratele cel mai mare
'Și luă ziua bună de călare.
— Rămîi, soro, sănătoasă,
Ca o pară vermănoasă !
— Du-te, frate, sănătos,
Ca un măr putrigăios !
Iar fratele cel mai mic :
— Rămîi, soro, sănătoasă,
Ca o garoafă frumoasă !
— Du-te, frate, sănătos,
Ca un trandafir frumos.
Ce mi-l bate vîntu-n dos,
Umple curtea de miros !...

Culeasă de înv. V. G. Giurumescu de la moș Vasile Grecu din comuna Imoasa, plasa Motru de Jos, județul Mehedinți.

VI

Jurnale orale

206

Trandafir frumos

Mi-arde foc în București,
Trandafir frumos,
Că Iencușu nu-i acasă
Și e dus la vânătoare
Să vâneze căprioare.
Căprioare n-a vînat,
Iancu singur s-a-mpușcat
Cu pistol de diamant.
Săriți, frați,

Săriți, surori,
S-aducem lui Iancu flori !
Trageți drigu mai la scară,
Să scoatem pe Iancu-afară,
Să-l ducem la mînăstire,
Să fie de pomenire !

Culeasă de Chr. N. Tapu, din
Runcurelu-Mehedinți.

207

Peste Podul Mogoșani

Peste podul Mogoșani
Iancu trece-n vânătoare
Să-mi vâneze căprioare.
Căprioare n-a vînat,
Iancu singur s-a-mpușcat !
Săriți, frați, săriți, surori,
Să punem pe Iancu-n flori ;
Să-l întindem pe o masă

Ca pe-o floare de garoafă.
Bucură-te, mînăstire,
Că intră o floare-n tine !
Nu intră să veselească,
Și intră să-mi putrezească !

Auzită de Chr. N. Tapu de la
Zamisi C. J., Plenița-Dolj.

418

Arde Podu Mogoșoaiei

— Arde podu Mogoșoaiei
 Și casele Morozoaiei.
 — Las' să ardă că nu-mi pasă,
 Că Iencuțu nu-i acasă ;
 Este dus la vînătoare
 Să-mi vîneze căprioare.
 Căprioare n-a vînat,
 Iancu singur s-a-mpușcat
 Cu pistol de diamant
 Și cu pierre de smarand.
 Foaie verde de cicoară,
 Cîntă cucu sus pe moară,
 Iancuțu-mi trage să moară !
 Cîntă cucu sus pe cracă,
 Pe Iancu-l duce la groapă ;

Cîntă cucu sus pe cruce,
 Pe Iancu la groapă-l duce ;
 Cîntă cucu sus pe casă,
 Pe Iancu la groapă-l lasă !
 Veniți, frați, veniți, surori,
 De-mi vedeți pe Iencușor,
 Cum e-mpodobit cu flori !
 De la cap pîn' la picere,
 Numai flori și micșunele,
 Și pe pieptu-i trandafiri
 Și în mîna-i calomfir !

Culeasă de Chr. N. Tapu de la
 Elena Portlogeanu, din Corbii
 Mari-Vlașca.

Cîntec vînătoresc

Ascultați, boieri, la mine
 Să vă spun d-o istorie,
 Istoria lui Zarpala,
 Care-a scos lupchii din țară.
 Lupchii urlă degeaba,
 Vulpea vîna tot cînd vrea
 Și venea și da cu plasa
 Colea prin coceniște
 Să găsiască nițicăi gîște.
 La cotețu părăsit,
 Șapte găini mi-a găsit ;
 Pe colea la cotîrleață,
 Să-mi găsiască nițicăi rațe.
 La cireșu dărîmat
 Mi-este-un cocoșel roșcat,

Toată noaptea mi-a cîntat ;
 Vulpea-n sus că s-a uitat,
 Cocoșu jos c-a picat,
 Vulpea degrab' că l-a luat.
 Dar stăpînul cocoșului
 Făcu gură la ai cîini
 Și luă vulpea la hebet
 Și apoi pîn pîrlitură
 Și cu toți îi dete gură.
 Și mergînd vulpea pe luncă
 Se-nțîlni cu trei olteni
 Să puie vulpii hădărau,
 Că prea umblă noaptea rău,
 Vine la cotețul meu.
 Dară unu dintre ei

Se gîndi, se tîlmăci :
— Hădărău l-a pierdut
Și ea tot rău a făcut.
Rupse unu o tîrșină,
Legă vulpea la o vînă
Și-i dă drumu prin grădină.
O goni, intră prin tîrg
Și-apucă prin băcănie,
Luă o litră și-o scumpie
Și-un coșac de pește-n gură,
Și-apucă pîn pîrlitură,
Toată lumea-i dete gură.
Ea fu iute de picior,
Sări valea și-un pripor
Și a intrat într-o pădure,
Se întîlni cu un vînător :
— Stai, vulpe, că te omor !

Și ea muie din picior.
Vînătorul ce-mi făcea ?
Arma la ochi că mi-ș' lua,
Cînd odată slobozea,
Și de loc mi-o prăpădea.
Îi lua pielea și-o vindea.
Și o duse la primărie
Și-i făcu socoteala
Pe cîți oameni a stricat,
Cîte oare a mîncat.
Luară pielea la vînzare
Și-mpărțiră din parale.
Unu a rămas păgubaș,
N-am ce-i face f. . .

Auzit de la Ion Bălui din Mo-
nastireni-Vîlcea, de Chr. N. Țapu.

ANEXĂ

Christea N. Țapu către Artur Gorovei

[1903]

Stimate domnule Gorovei,

Îți mulțămesc foarte mult că mă și lauzi și mă și înjuri, cum s-ar zice. Dacă însă ai ști, din fir pînă-n ață, cum stă chestia cu acea pîrdalnică de *Colecție*, și dacă și dl. Iorga ar fi știut-o, nu m-ar fi ponegрит atîta, dar n-a avut de unde ști, cum nici domnia-ta.

N-am spus la nimeni, fiindcă eu am mare teamă de dl. Tocilescu, fiind un om foarte răzbunător. Însă am să-mi calc pe inimă și să-ți spun doar dumitale, în scurt cum stă chestia. Dl. Tocilescu, în raportul de dare de seamă, ce-l înaintează Ministerului, care raport e copiat după o dare de seamă a mea, de felul cum am aranjat eu materialul, cu ce greutate l-am cules, că lăutarii cînd îi întrebam de știu cîtece vechi, cutare cîntec d.e. *Aga Bălăceanu* etc., îmi răspundeau : „*Dar le-am uitat, coconașule, că acum se cîntă cîntece de hamur*” etc., vezi prefața din *Colecție* — zic, domnul Tocilescu, după ce mă mai și laudă, îmi făgăduise aparte înainte de a se începe tipăritura, că *materialul tot cît l-am adunat să formeze un volum*, figurînd numele meu pe copertă. Ce se întîmplă ? Setos de glorie, vanitos afară din cale, s-a răzgîndit el și ce și-a zis : Istoric mare sînt, lumea savant mă cunoaște peste nouă țări și nouă mări ; de ce să nu mă cunoască și ca mare folclorist ? — Se tipărise deja o coală. Se anulează acea coală trasă în două mii de exemplare și tipărește din nou, trecîndu-se la fiecare poezie în cap, numele meu. Îmi spune pe un ton șiret : „e mai bine să-ți figureze numele la fiecare poezie culeasă de d-ta, *decît pe copertă*”. Pe copertă se va pune atît doar ca titlu : *Materialuri folcloristice adunate sub auspiciile Ministerului de Culte*”. Eu ca om sincer, fără să înțeleg șiretenia savantului folclorist — primesc cu dragoste propunerea

domniei-sale. Pe la jumătatea volumului (cînd se trăgea la tipar), îmi spune că pe copertă va figura numele domniei-sale, că Ministerul l-a însărcinat pe d-sa cu culegerea și aranjarea materialului, că eu n-am fost decît mîna dreaptă a domniei-sale ! Ei ce te faci acum ? Descurajat complet, n-am mai știut cum am mai lucrat mai departe în aranjarea materialului ! Eu unul, după cîte știu și-mi dau bine seamă, materialul cît l-am cules eu mi l-am aranjat bine. Cauza că parte din el s-a pus în altă parte a colecției, e că dl. Tocilescu mi-a luat mie în urmă sarcina aceasta, dînd-o unuia N. Apostolescu, un cirac, care numai la așa treabă nu se pricepea.

Acela făcea corecturile, întrebuițînd fel de fel de ortografii în transcrierea sunetelor. Păcat că n-am și eu un exemplar din această colecție, care atît dl. Iorga cît și d-ta mi-o *atribuiți* mie, că e opera mea. Așa este și drept și prea drept o afirmați ! Eu care am muncit la ea, nu e vorba, cam stîngaci — și descurajat de tot — mie nu mi s-a făcut parte de nici un exemplar.

'Mi promisese 200 exemplare, dar în urmă nici unul ; lui Papahagi i-a dat din colecția lui 250.

Bine ai întrebuițat expresia : cînd mașina nu mai avea de lucru, erea nevoit acel domn Apostolescu, nu eu, să ia cu țăpoiul din puțînul material al lui Căneanu, Notara etc.

Mi se face obiecția că nu trebuia să culeg de la țigani. Dar de unde ? Și să adun așa cum se aude și să nu schimb nimic ! Astfel mi s-a dat porunca, așa am adunat.

Adevărat e că materialul meu nu în trei luni a fost adunat. Eu aveam cu cîțiva ani mai nainte parte din material, cum și acum am altul și nou — adunat de mine.

Pentru tot acest material mi s-a dat cu chiu cu vai 600 lei, care i-am cheltuit în două luni cu drumu ; pentru o lună am pus din buzunar de la mine !

Și dl. Tocilescu s-a ales și autor, mare folclorist și cu cîteva *mișoare* de frîncuți în buzunar de la tipărit. (Învoială prin două cu tipografu.)

În rezumat : dacă mi se acorda ca volumul să poartë numele meu pe copertă, se prezenta cu totul altfel, așa cum era gîndul meu. Acum vedeți-l cum se prezintă, în ce hal. Ce vreți ? Unde se amestecă moașe multe, copilul rămîne, cum a rămas acest frumos copilăș, schilodit rău de tot și... cu buricul netăiat ! Învață-mă domnia-ța ce să fac ?

Gîndul mi-este : Cînd voi avea vrodată parale, să-mi extrag tot materialul din acest volum și să-l dau la lumină așa cum trebuie să fie dat el și frumos aranjat, cu toate adnotațiile.

În această privință, îți cer sfatul d-tale, ca un om prea competent în asemenea materie.

Acum primește și acest studiu *Aga Bălăceanu* și fă-i loc în revistă.

Țin însă să iasă cît mai curînd ; dacă nu în no. de decembrie, pune-l în cel din ianuarie.

În același timp, pune-mi în cel de decembrie versurile : *Spaima dracilor*.

Cu cele ce v-am relatat asupra colecției, dacă vreți, puteți continua discuția, într-o dare de seamă — o continuare — asupra *Materialurilor folcloristice*, în no. ce vine (pe decembrie).

Să arătați cauza de ce acest volum se prezintă așa și *nu cum trebuia*. Cum ministerul ar trebui să mă încurajeze pe mine și să-mi deie și mie 200 din exemplare.

Poți adăuga acolo : Știe dl. Tocilescu că eu, Hristian N. Țapu, am fost închis într-o comună 3 zile, fără să mi se dea nici apă, nici pîne, pe timpul cînd adunam prin sate material folcloristic, pe motivul — zicea primarul și cei din comună — că eu sînt *anarhist* ?

Nu i-am spus-o ; d-tale ți-o spun !

Iată cum am fost răsplătit ! Acum altul trage foloase și se încunună din munca mea, strînsă cu atîta chin ! O tempora, o mores !

Cu dragoste și frăție,
Hristian N. Țapu.

Scrisoarea lui Chr. N. Țapu este un răspuns la recenzia, cu titlul *Note bibliografice*, scrisă de Artur Gorovei despre *Materialuri folcloristice*, în *Șezătoarea*, Fălticeni, an. XI, vol. VIII, nr. 9, noiembrie 1903, p. 138—144.

Acest document apare mai întîi în *Scrisori către Artur Gorovei*, ediție îngrijită și introducere de Maria-Luiza Ungureanu, București, Editura Minerva, 1970, p. 359—361. Întrucît în această ediție scrisoarea lui Chr. N. Țapu apare cu numeroase greșeli de lecțiune, ne folosim direct de textul manuscris aflat la Biblioteca Academiei R. S. România, pe care-l și reproducem, integral, în facsimil. Sublinierile din text aparțin autorului scrisorii.

Glosar

A

B

ap, adv. (în expr. [*b*] *ap în cap*) — în-tocmai, potrivit, pe măsură.
agza, s.f. — probabil formă coruptă de la *hazna* (vistierie).
alardic, *ardalic*, *argalic*, *ardalip*, s.n. — calabalic, lucruri care se țin la o urmă, la o gospodărie.
alimănit, adj. — afurisit.
ama, conj. — dar, însă.
amelința, vb. — a amenința.
amiji, vb. — a mijii, a apărea, a începe să se vadă, a se ivi, a licări.
arcan, s.n. — laț pentru prins sau prionit vitele.
arcea, s.f. — groapă săpată în pământ în care se instalează războiul de țesut.
arghelegiu, s.m. — herghelie.
aromi, vb. — a ațipi, a adormi.
asunie, s.f. — iasomie.
aște-zău, interj. — formulă de salut, urare adresată celor care lucrează la câmp sau la războiul de țesut.
aștină, s.f. — ? „aștina morii“

baca, interj. (turc.) — ian' vezi!
bacșina și gheauru — expresie turcească.
baldac, s.n. — baltag.
barbă fir, s.n. — baibafir, fir (de aur).
barsă, s.f. — haină ciobănească.
bașa-rachiu, s.n. — rachiul din cel mai bun.
bașcea, s.f. — bascea, grădină.
bașmarghiol, adj. — foarte isteț, șiret, deștept.
bărâta, vb. — a striga, a spune, întruna, cuvinte de mustrare la adresa cuiva, a nu tăcea din gură: „Chiuiind / și bărâțind, / din buzdugan azvîrlind“.
bășică, s.f. — lampion, glob de sticlă: „La porțița cu trei bășici“.
băzdoagă, s.f. — măciucă.
berc, adj. — cu coada scurtă, sau scurată.
beșliu, s.m. — soldat (turc) de cavalerie care făcea serviciul de curier

domnesc sau de jandarm, slujitor, în general.
birușcă, s.f. — bir.
bizdoacă, s.f. — măciucă.
blagă, s.f. — bogăție.
bogagiu, s.n. — probabil bogaciu (bogat): „Pe toate le-am sărutat, / Cîte un bogagiu le-am dat”.
bogasiu, s.n. — țesătură colorată, adusă din Orient, folosită mai ales pentru căptușeli.
boscodar, s.m. — gospodar ? „Să trec pe la ăl boscodar, / Că e putred de bogat” (*Cintecul lui Jianu*).
boșog, s.m. — plămîn.
brăcing, s.n. — brîu.
brîneț, s.n. — brîu.
brut, s.n. — pîine neagră, de calitate inferioară.
bucălie, adj. — bucălie, oaie cu botul negru: „Iar cea oaie bucălie”.
buează — ? „Cu troscot verde învălit, / Cu buează coperit”.
buhaz, s.n. — strîmtoare de apă, gură de rîu, trecătoare.
bumbara, s.f. — cumbara, obuz.
burdușe, s.f., pl. — boarfe, îmbrăcă-minte.
burui, s.f., pl. — buruiene.
buște, s.f., pl. — crețele de la mînecaiei.

C

cadiu, s.m. — judecător la turci
cafet, s.n. — cafas, balcon, încăpăre deschisă în catul de sus al unei case sau într-un turn, din care se poate privi nestingherit în afară.

caimacam, s.m. — locțiitor al domnului; locțiitorul diferiților demnitari (turci).
caleră, s.f. — carieră ? „la cea caleră de piatră”.
caravei, s.n. — bucată, scurtă și groasă, de lemn: „Patru caravei-l făcea”.
căput, s.n. — haină bărbătească pe care o poartă țărani peste cămașă.
căpuț, s.n. — cobuz: „D-un căpuț scoțea, / D-un căpuț de os, / Răsuna frumos”.
cărdăși, vb. — a lovi ? „cu măciuci că-l cărdășea”.
cear — păr ? cosiță ? „Dreapta-n cear că-i pune / Și călare mi-o pune”.
ceauș, s.m. — nume dat în trecut unor funcționari publici.
celmea, s.f. — turban.
cerchezește, adv. — în felul cerchezilor: „Să mă tunzi cerchezește”.
chebă, s.f. — ghebă, manta țărănească, lungă, împodobită cu găitane.
chibaie, s.f. — reprezentant al domnilor români la Poarta otomană.
chilciug, s.n. — cheltuială; bani de cheltuială, chelșug.
chindeu, s.n. — ștergar.
chindisi, vb. — a broda, a coase la gherghef.
chisagiu, s.m. — casap, măcelar.
chisea, s.f. — vas mic de sticlă, de cristal sau de porțelan în care se ține dulceața.
cini, vb. — a cina.
citieni, adj. — șalvari femeiești.
ciocărlat — ciocîrlat, un fel de stofă de culoare stacojie.
cioltar, s.n. — pătură de postav împodobită cu diferite cusături, care se pune sub șea.

cioton, s.n. — ciotoi, ciolan: „Să-ți îmbuc ciotoanele”.

cislă, s.f. — cotă parte care revenea fiecăruia dintr-o sumă plătită în comun.

citarie, s.f. — un fel de stofă din care se făceau anterie.

ciumpăvi, vb. — a face să înțepenească (să amortească) picioarele (cailor) de multă alergătură.

ciungar, s.m. — copac cu vârful retezat.

ciupăcel — ? „un turc ciupăcel, / Al dracului mititel”.

cijmă — ? „În cîjmele lotrilor”.

cișlă, s.f. — așezămînt provizoriu (turcesc sau tătăresc); cazarmă, stîună.

ciștiu, s.n. — cîștig.

clăbushit, adj. — încărcat, plin.

cochinzer, s.m. — pochinzer, vornicel la nuntă.

cocie, s.f. — căruță, trăsură.

cociș, s.m. — vizitiu.

cocișă, s.f. — diminutiv de la cocie.

coleniță, s.f. — dim. de la colină.

colgiu, s.m. — strîngător de biruri.

comînda, vb. — a face comîndul, po-mană, a îngriji de sufletul unui mort.

conțeșat, adj. — cal conțeșat: cu o manta boierească îmblănită pusă pe el.

copus, s.n. — copuz, cobuz, instrument cu coarde de forma unei cobze.

cortorosi, vb. — a isprăvi (banii), a termina de plătit birul.

cosac, s.m. — pește de apă dulce.

crivat, s.n. — pat.

cucă, s.f. — căciulă înaltă, uneori împodobită cu pene (de struț), pe care o purtau căpeteniile turcești și domnitorii români în timpul ceremonilor.

culare, s.f. — ? „la culare, / în drumul mare”.

cumpeioară, s.f. — dim. de la cum-pănă.

cunie, s.f. — cuhnie, bucătărie.

D

danga, s.f. (pl. *dangale*) — semn făcut cu fierul roșu pe pielea cailor sau a altor vite, pentru a le identifica.

dăfăimat — ? „La cei braji înalți, / Nalți și dăfăimați, / Dă frunză încărcați”.

dălog, s.m. — dîrlog.

dărjeală, s.f. — dîrjeală, prăjină lungă.

delea, *derea*, s.f. — vîlcea, vale.

deliește, adj. — ca deliții (soldații) turci, voinicește.

deliu, s.m. — soldat din călărima ușoară turcă, voinic.

desnoroci, vb. — a frustra pe cineva de noroc.

dolofăni, vb. — a crește dolofan.

dorea, s.f. — v. *delea*, *derea*.

dordolină, s.f. — durdă, pușcă.

dos, s.n. (în expr. *a da dosu*) — a se retrage, a fugi.

drig, s.n. — dric, scheletul de sus al unui car fără roate și loitre.

ducipal, s.m. — ducipal, cal sprinten, voinic, frumos.

dulghean — ? „Și șezi pe dulgheani”.

dumă, s.f. — sfat, vorbă, povață.

E

erchen — ? „Scoate-ți tu cuțitu / Și să tai erchenu / Ca s-ajung arapu / Să-i tăiem lui capu”.

F

falangă, s. f. — butuc, de lemn de care se legau picioarele celor condamnați ca să fie bătuți la tălpi.

fapt, vb. — făcut.

felă, s. f. — măsură de capacitate de o jumătate de litru.

ferman, s.n. — v. firman.

firman, s.n. — ordin emis de sultan prin care erau numiți sau maziliți guvernatorii și domnitorii din provinciile Imperiului otoman.

fo, pron. nehot. — vreo.

fun, pron. nehot. — vreun.

fraivoinici, s.m. — voinici liberi?

frăștilă, s.f. — așchie lungă de lemn, cioplită în forma spetezelor de la zmeu.

fring, s.m. — frînc, nume generic pentru occidentalii de rasă latină, mai ales italieni.

G

gaică, s.f. — termen de adresare către o femeie mai în vîrstă și cu care ea însăși se numește, dîndu-i un sens afectiv.

galaon, s.n. — galion, corabie mare de război (în poezia populară), corabie de transportat mărfuri.

ghindeșel, adj.-mic și gros.

ghinok, s.n. — armă.

ghioldorosi, vb. — a înghionti.

ghisdănăsi, vb. — ? „Frumos capul că-i tăia... / Merge cap ghisdănăsînd”.

ghiulerie, s.f. — mulțime, cîrd?

gonitoare, s.f. — vișea între 2 și 3 ani.

grunjeu, s.n. — bulgăre, grunj; „tot para grunjeu” (aici cu sensul de parale mărunte).

H

habam, s.m. — persoană care se ocupă cu tăierea (rituală) a vitelor și a păsărilor la mozaici.

hapca, s.f. (în expr. *a lua cu hapca*), a lua cu forța, cu de-a sila, pe nedrept, abuziv.

harambașă, s.m. — căpitan de hoți sau de haiduci.

harar, s.m. — sac mare, țol mare : „Și mi-i bagă prin harare / Și mi-i dă pe Olt la vale”.

harmat, adj. — înarmat.

bat, s.m. — cal.

hazna, s.f. — vistierie.

hăi, vb. — a mîna oile strigîndu-le : hăi !

hădărău, s.n. — hădărag.

hălălloi — ? „Noi călugării așa jucăm de-a hălălloi”.

hăraci, s.n. — haraci, tribut anual pe care țările vasale îl plăteau Imperiului otoman.

hărăni, vb. — a hrăni.

hărtăpăni, vb. — a face bucăți, a sfîșia.

hebet, s.f. — goană.

hiuteu, s.n. — hinteu, trăsură, caleașcă, rădvan.

hristoagă, s.f. — hrisov.

hurcuitoare, s.f. — hure, vîntătoare cu gonași.

burni, vb. — a urni.

I

ianiger, s.m. — ienicer.

iatan, s.n. — iatagan.

ibîncă, s.f. — pătură, țol așternut pe spinarea calului.

imbrihor, s.m. — imbrohor, persoană trimisă de sultan în țările românești cu înalte misiuni politice.

iminei, s.m., pl. — pantofi cu vârful ascuțit, fără călcii, purtați de țărani.

ioldășim — probabil de la ghioldăș (camarad, tovarăș).

I

îmbilțoșă, vb. — ? „Din cojoc se-imbilțoșă“.

îchindisi, vo. — v. *a chindisi*.

împologi, vb. — a face poloage.

împovîrni, vb. — a povîrni, a întoarce puțin, a apleca.

J

jîraie — pîraie ? „Să curgă jîraie, / Apele să crească“.

jugaîor, s.m. — dim. de la jugan.

jugan, s.m. — cal castrat.

L

legăîor, s.m. — „legăîor dintîi“, cel care a fost primul în leagăn, primul născut ?

leiîță, s.f. — leiță ? veche monedă valorînd o jumătate de leu sau de 20 de parale.

lergătoare, s.f. — legătoare, batic, cîrpă de pus pe cap.

levint, adj. — darnic, generos ; voinic, viteaz.

libovi, vb. — a iubi, a petrece, a se veseli.

livadie, s.f. — livadă, loc cu fineață.

lomuleț, s.n. — dim. de la *lom*, un început de gard de mărăcini.

lume, s.n. — nume.

lumi, vb. — a servi, a cinsti.

M

mache, s.f. — maică.

malagen — ? „turcii malageni.“

marmaziu, adj. m. — nărmzîu, de culoare roșu-portocaliu.

mărităție, s.f. — măritat, măritiş : „Să n-ai parte de fetie, / De dalba-ți mărităție“.

măsculeț, s.m. — dim. de la mascur (porc) ?

măzdrac, *măzdranc*, s.n. — mazdrac, lance sau sulică lungă.

meraz — miraz, lucru sau faptă care deșteaptă mirare, admirație sau dezaprobare ; foarte bine, minunat, strășnic.

mertic, s.n. — sumă de bani care i se cuvine cuiva ca plată.

meteși — ? „Ca să-i cos peschiri, / Pînză și meteși“ (*Neguța*).

mintie, s.f. — manta îmblănită.

mischiu, s.m. — oțel tare din care se fac tocile sau amnare.

mîrșav (ă), adj. — slab, costeliv, jîgărit, sfrijit: „Vacă slabă, / Slabă și mîrșavă”.

morcoașă, s.f. — parte bombată a unor obiecte, cocoșă: „morcoașa țestului”.

N

năramzat, adj. m. — nărinziu, stacojiu.

năstrapă, s.f. — vas de băut; potir, cupă.

năstrăpat, adj. (în expr. *a călca năstrăpat*) — a merge urît, crăcănat.

neam, adv. — deloc.

niceni, s.m., pl. — ieniceri? „Turcilor, pasfiilor / Și mai mari nicenilor”.

nifer, s.m. — nefer, ienicer în armata turcă.

nimului, pron. nehot. — nimănu.

nisipiți, s.m., pl. — fluturi mici de metal care se cos pe iile țărănești.

nițcai, adj. nehot. invar. — niscăi.

noiaș — ? „un noiaș de purcăraș”.

O

obădat, adj. — cu obede.

oblici, vb. — a descoperi, a afla, a prinde de veste.

olac, s.m. — căruță de poștă, poștalion, diligență.

ordie, s.f. — hoardă, oaste (turcească sau tătară); tabără militară, mulțime, gloată.

orîndi, vb. — a orîndui (cuiva) viitorul: „Cum, maică, m-ai orîndit, / Așa, maică, — am petrecut”.

P

pafir, s.m. — spahiu.

paică, adv. — parcă.

palimar, s.n. — pălimar, stîlp de pridvor, ceardac.

panțur, s.m. — panțir, soldat din cavarerie îmbrăcat în zale.

pasargie — ? „Punea șea pe pasargie”.

pasfir, s.m. — spahiu.

păsa, vb. (imperativ *pasă!* *păsați!*) — a merge, a se duce.

păsciune, s.f. — pășune, loc de păscut pentru vite?

păunaș, s.m. — flăcău mîndru, frumos.

peag, adj. m. — pag (despre cai), care are pete (albe) pe cap sau pe trup.

periș, s.n. — pieire.

peșchir, s.n. — ștergar, prosop.

pipiat, adj. — atins, pipăit.

piscan, s.m. — pișc, vîrf.

piscoaică, s.f. — uluc prin care curge făina la moara de apă sau de vînt; vrană.

pingă, adv. — pe lingă.

plastă, s.f. — plasă (în vechea împărțire administrativă).

plastă, s.f. — căpiță de fîn: „Sus pe plaste o urca, / Vîrful la plastă că făcea”.

plintă, s.f. — plantă? „Apele să crească, / Plintele să moaie”.

pofil, s.n. — cureaua hamurilor care trece pe sub coada calului.

pogodi, vb. — a se gîndi, a chibzui, a se învoi.

pogonici, s.m. — plugar, cel ce mîină boii la plug.

pohod — povod, a duce (sau a luat) un cal în povod, a duce (sau a luat) un cal de căpăstru.

popăsi, vb. — poposi ? „Nemerit-a, popăsit-a” (*Marcoș-pașa și Crivățul*).
porobi — ? „Nu știu, porobii-s înfloriți” (*Fata robită de turci*).
postrungă, s.f. — păstrugă.
poș, s.n. — basma, tulpă : „poșul de la gît”.
potinte — ? „Intr-o cucie zugrăvită... / Cu potintele de aur”.
potor, s.m. — veche monedă (1 groș leșesc și 1/2 sau 1 crăițar austriac și 1/2).
poturi, s.m., pl. — un fel de șalvari, pantaloni largi în partea de sus și strînși pe pulpe (cu obiele), împodobiiți pe margini cu găitane, purtați de țărani din unele regiuni, iar odinioară de arnăuți și de haiduci.
povîrți, vb. — a da jos, a doborî : „Îl povîrtea de pe cal” (*Cîntecul Banului*).
povolnicește, adv. — ? „Nu se poartă ciobănește, / Se poartă povolnicește”.
povrag, s.m. — covrag, lujer.
pozunar, s.n. — buzunar.
prau, s.n. — praf.
premenea, s.f. — cămașă sau haină de schimb.
priboi, s.n. — dorn, cui scurt și gros de găurit.
prididi, vb. — a năpădi, a asalta, a copleși pe cineva cu ceva.
pridudi, vb. — a învinge, a supune : „Voi care v-ați pridudi / Tot un bărbățel mi-o fi”.
pripor, s.n. — coastă de deal.
pristos, s.n. — prisos : „Să-ți dau o miea de căldare... / Ș-un notior de pristos” (*Costea și Fulgea*).
prutvor, s.n. — pridvor.

proklet, adj. și s.m. — blestemat, ticălos.
provar — ? „Cu ogari provari”.
pușchi, s.m. — puști ? „Că de-o veni pușchiul beat / Pe mine m-o-mpușca”.

R

rangăt, s.n. — gălăgie.
rateș, s.n. — han așezat la o șosea principală, în afara satului sau orașului ; casă mare, hardughie.
răcliță, s.f. — raclă mică.
răzvală, s.f. — răscoală, război, devastare.
răzvan, s.n. — război, răscoală.
refenea, s.f. — petrecere.
rilă, s.f. — liră (monedă).
rostoavă, s.f. — hrisov și în genere orice act (chitanță etc.).
rubie, s.f. — numele unei monede turcești de aur.

S

saftiu, s.m. — spahiu.
saia, s.f. — un fel de haină, manta purtată de țărani ; un fel de stofă.
saigean, s.m. — saigiu, saiegiiu, saingiu, persoană care lua taxă pentru oi.
salamanic, s.n. — formulă de salut turcească, salamalec.
salaor, s.n. — salahor.
sarică, s.f. — manta țărănească lungă și mițoasă pe dinafară, pe care o poartă oamenii de la munte ; țin-dră.

salfi — ? „Unde fir de iarbă nu e, / Numai salfi colilii“.

saraoale — ? „Carcă-mi-se-ncarcă / Două-trei stamboale, / Nouă sara-
oale“.

savai, adv. — să vezi.

savalat — savai ?

salău — s.m. — înșelător.

săbui, vb. — a lovi cu sabia.

săcsănat, adj. — încărcat cu povară.

sărbatic, adj. — sălbatic.

săricică, s.f. — arsenic, șoricioaică.

scumpie, s.f. — arbust cu flori verzi-
gălbui.

selaș, s.n. — sălaș.

sfaț, s.m. — veche monedă austriacă
de argint.

sfeșnic, s.m. — sfetnic.

sflintă, s.f. — flintă.

sieptu, s.n. — sipet.

sileaf, s.n. — brâu lat în care se pur-
tau diferite arme.

sodom, s.n. — mulțime, sumedenie, can-
titate mare.

sovon, s.n. — basma, vâl purtat de fe-
mei ca podoabă ; vâl de mireasă,
rochie pe care nașa o dăruiește mi-
resei.

stavă, s.f. — herghelie.

staroște, s.f. — staniște, loc răcoros, um-
bros unde se odihnesc vitele vara,
în timpul căldurilor de la amiază.

stămînă, s.f. — săptămînă.

stofloși, vb. — ? „Din picioare stoflo-
șea“.

stogoșat, adj. — țuguat, de forma sto-
gului.

stol, s.m. — sol.

străfia, *străfiga*, vb. — a strănuta.

stremurat, adj. — cu o pată albă pe
bot (despre cai).

strîinare — ? „Și de nare / O strîinare“.

strungar, s.m. — cel ce dă oile la
sirungă pentru a fi mulse.

staroșe, s.f. — probabil formă coruptă
pentru staniște.

stupai, s.n. (în expr. „a da cuiva stu-
pai“) — a goni pe cineva, a mîna
din urmă, a alunga.

suptine, vb. — a susține.

surcela, vb. — a culege surcele.

suschina, vb. — a suspina.

suș-salamanichi — ? expresie turcească :
„Suș-salamanichi le da“.

sușioară, s.f. — subțioară.

Ș

șebăcea, s.f. — ? „Pe poale de șebă-
cea, / Numai firuri și betea“.

șeică, s.f. — corabie mică cu pînze
servind la transportul mărfurilor pe
Dunăre.

șelar, s.m. — cal înșeuat ? „Toți caii
îi deshăma, / Doar șelariu rămînea“.

șicuit, adj. — împodobit ; poleit cu
foițe de aur.

T

taftur, s.n. — chingă cu care se strîn-
ge șaua sau pătura pe cal.

tamjă, s.f. — întimplare, fapt, poveste
(de necrezut).

taxidită (e), adj. f. — (coade) împle-
tite sau legate cu bani : „Purta
Rada cosicioare / Taxidite cu pa-
rale“.

teașcă, s.f. — săculeț de piele, tașcă
(pentru tutun).

temniță, s.f. — temniță.
tîrîșină, s.f. — sfoară, împletitură de
 păr de cal sau de capră.
toană, s.f. — aruncătură de năvod.
topuz, s.n. — buzdugan.
trebusa, vb. — ? „Unde că-mi tușaș-
 te / Casa-mi trebușaste”.
tuna, vb. — a intra, a pătrunde.
turalie, adj. — care poartă emblema
 (turaua) sultanului.

T

țiuni, vb. — a țiu.
țolină, s.f. — femeie cu moravuri ușoa-
 re.

U

ughian — ? „Vinî-n casă sî bem, /
 Ughian ghine să ne ospătăm” (*Mar-
 cu*).
uidi, vb. — a rămîne, a prisosi.
ursat, adj. — ursit.
utvan, s.m. — corb.

V

vala birbam cardașin — expr. turceas-
 că (*Aguşită al lui Topală*).
văgaș, s.n. — făgaș.
vărvalic, *vărvărici*, s.m. — mustață (sau
 mustăți) în vărvărici, mustăți lungi
 și răsucite în sus.

vătășoai, s.f. — femininul de la vătăf
 (vornicel).
vedea, s.f. — vadca ?
veliat, s.n. — veleat, dată, termen,
 an.
venetic, s.m. — venetic, monedă vene-
 țiană de aur care a circulat în tre-
 cut.
viva — a cheful și a striga „vivat” :
 „Dar boierii n-asculta, / Începea vi-
 va de făcea (*Miu*).
vîzduri, s.m., pl. — ghizduri (la finti-
 nă).
vizion, s.n. — armă : „vizionu slo-
 bozea”.
volnic, adj. — liber, slobod.

Z

zandal, s.n. — sandal, luntre lungă pen-
 tru transportul mărfurilor.
zăvod, s.m. — ciine mare (ciobănesc).
zburătură, s.f. — scurtătură, bucată de
 lemn cu care se aruncă în ceva.
zgîrbaci, s.n. — gîrbaci, bici, împletit
 din curele sau din vînă de bou.
zgoană, s.f. — goană.
zimboc, s.n. — cuiul mobil al catara-
 mei care se introduce în gaura cu-
 relei.
zlot, s.m. — veche monedă de aur.
zoli, vb. — a frămînta (piinea).
zotoni, vb. — a cosi, a culca la pă-
 mînt fînul, iarba.
zurbalic, s.n. — luptă, harță ; revoltă,
 răsccoală.

Indice alfabetic al cîntecelor bătrînești

(după titlu)

A

Aga Bălăceanu 312
Aga Bălăceanu 314
Aga Bălăceanul 315
Agușiță al lui Topală 160
Agușiță al lui Topală 164
Alde Nae din Vădeni 272
Antofiță al lui Vioară 82
Antofiță al lui Vioară 86
Arde Podu Mogoșoaiei 419
Azi e luni și mîne-i marți 414

B

Badiu 142
Baladă 407
Bate-mi-se 330
Biță 350
Biță Cătănuță 371
Bogatul și săracul 235
Boian haiducu 257
Bratu 234
Burileanu 251

C

Calofirescu 309
Călugărița 361
Cei trei frați și zmeii 81
Cele trei surori la flori 65
Chera Cheralina 147
Chira 144
Chira badii, Chira 393
Cine mi-i voinic lotrean ? 268
Ciobanul 276
Ciobanul 303
Cîntec vînătoresc 419
Cîntecul Badului 138
Cîntecul Badului 140
Cîntecul Banului 155
Cîntecui Codreanului 260
Cîntecul Crișului 362
Cîntecul haiducului Codrean 262
Cîntecul haiducului Radu Anghel 249
Cîntecul Ilincuței 152
Cîntecul Mîului 345
Cîntecul lui Baba Novac 111
Cîntecul lui Badu cîrciumarul 133
Cîntecul lui Busuioc haiducu 259
Cîntecul lui Călin 247

Cîntecul lui Cătănuță 367
 Cîntecul lui Corbea 57
 Cîntecul lui Corbea 181
 Cîntecul lui Corbea 185
 Cîntecul lui Corbea haiducul 176
 Cîntecul lui Costea ciobanul 279
 Cîntecul lui Gheorghelaș 245
 Cîntecul lui Ghiță Cătănuță 363
 Cîntecul lui Ghiță Cătănuță 369
 Cîntecul lui Ghiță Cătănuță 376
 Cîntecul lui Iancu Jianu 240
 Cîntecul lui Iancu Jianu 242
 Cîntecul lui Iencea Săbiencea 331
 Cîntecul lui Ioniță haiducul 258
 Cîntecul lui Iorgovan 257
 Cîntecul lui Iorgu Iorgovan 68
 Cîntecul lui Ioviță 114
 Cîntecul lui Jianu 238
 Cîntecul lui Manolea 284
 Cîntecul lui Manolea 289
 Cîntecul lui Manole 293
 Cîntecul lui Milea 340
 Cîntecul lui Minea (Cîntecul nunului) 95
 Cîntecul lui Mircea 342
 Cîntecul lui Mirea 98
 Cîntecul lui Miu haiducu 210
 Cîntecul lui Miu haiducul 204
 Cîntecul lui Miu haiducul 213
 Cîntecul lui Miu haiducul 223
 Cîntecul lui Mocan Oleac 383
 Cîntecul lui Mocan voinicel Oleac 380
 Cîntecul lui Oancea chirigiu 402
 Cîntecul lui Păun haiducul 254
 Cîntecul lui Prîscoveanu 317
 Cîntecul lui Radu 241
 Cîntecul lui Radu 272
 Cîntecul lui Sacală 271
 Cîntecul lui Sbangă haiducu 269
 Cîntecul lui Tanislau 129
 Cîntecul lui Tudorel 412
 Cîntecul lui Tunsu 244

Cîntecul șarpelui 69
 Cîntecul șarpelui 76
 Cîntecul șarpelui 79
 Cîntecul șerpoaicei 74
 Codrean 263
 Colea-n vale-n Cornățel 243
 Corbea 188
 Corbea 189
 Costea și Fulgea 282
 Cuculețul 66

D

De-l oraș din București 97
 Dobrișan 298
 Dobrișan 300
 Dobrișan 302
 Doicin 119
 Doina haiducului Ion Tunsu 244
 Drum pe deal și pe vale 347

F

Fata robită de turci 150
 Fecioru lui Petru-vodă 101
 Foai verdi ș-o șopîrlî 106
 Foai verdi trii aglici 259
 Foai verdi trii smiceli 337
 Foai verdi trii smiceli 338
 Foaie verde ca lipanul 347
 Foaie verde de năut 401
 Foaie verde foi de mure 391
 Foaie verde lin pelin 329
 Foie verde și-un lipan 253
 Foaie verde trei castane 254
 Foaie verde viorea 335
 Foică și-o lalea 400
 Frundzi verdi avrămiasă 350
 Frundzi verdi grîu curat 339

Frundzi verdi grîu mărunt 337
 Frundzi verdi grîu mărunt 339
 Frundzi verdi lem(n) tocht 351
 Frundzi verdi păr uscat 411
 Frunză verde de bujor 396
 Frunză verde trei grăunțe 345
 Frunză verde păr prăsad 390
 Frunzileana d-avramească 154
 Frunzuliță usturoi 398

G

Gheorghiță Poianu 410
 Ghica 352
 Ghiță Cătănuță 373
 Ghiță Cătănuță 377
 Ghiță Cătănuță 378

I

Iancu Jianu 241
 Iancu-vodă 122
 Ianoș Ungurul 201
 Iencea 334
 Iencea Săbiencea 333
 Ilinca Șandrului 149
 Ioniță haiducul 258
 Irina cea frumoasă 154
 Ivan Iorgovan 69

J

Jiene, de unde vii ? 243
 Joi dă dimineață 102

L

La cerdacu lui Novac 117
 La cîrciuma din pădure 256

La poartă la Țaligrad 389
 Lună, luminiță 268
 Lunca Călineștilor 416

M

Marcoș-pașa și Crivățul 63
 Marcu 158
 Mierlița și sturzul 327
 Miorița 274
 Mihai Copilu 216
 Miul haiducul 226
 Miu Sglobiu 198
 Miu 217
 Mizil-crai 87
 Mizil-crai 93
 Mogoș vornicul 320
 Mogoș vornicul 322
 Mogoș vornicul 325
 Moșneagul 393
 Moșneagul 397

N

Neguța 346
 Niculca 174

P

Pe lunca Aneștilor 416
 Pe muntele lung 106
 Pe sub deal, pe sub pădure 392
 Peste Podul Mogoșani 418
 Popa Farcaș 306
 Printre munți, printre pădure 392
 Printre țări, printr-amîndouă 348

R

Radu-vodă și Drăgan 305
Rădița 353
Rădița 358
Rădița 359
Recrutul 395
Roman 172

S

Soarele și Luna 51
Soarele și Luna 54
Stan din Bărăgan 266
Stanislav 124
Stoian bulibașa 166
Stoian bulibașa 169
Strigă Pătru dint'e lunci 344
Sună, sună 349
Sus în cîmpchii Nistrului 80

T

Tătărașul 174
Toma Alimoș 191
Toma Alimoș 194
Toma Alimoș 196
Trandafir frumos 418

Trandafirul 390
Tunsu haiducu 245

Ț

Țăranul și ciocoiul 236
Țăranul și ciocoiul 237
Țăranul și zapciul 237

V

Vai, voinic strein 329
Valenaș 336
Verde de sipică 329
Verdi foaia bobului 80
Viță Cătănuță 375
Voichița 107
Voichița 233
Voinicel Oleag 386
Voinicel străin 328
Voinicu și hoțu 265
Voinicu și șarpili 73
Voinicul Olac 388

X

Xire-ai, maico, blestemată 409

Sumar

<i>Introducere</i>	V
<i>Notă asupra ediției</i>	XXXVIII

MATERIALURI FOLCLORISTICE

Gr. G. Tocilescu, <i>Precuvîntare</i>	3
---	---

CINTECE BĂTRINEȘTI

I. FANTASTICE	51
Soarele și Luna	51
Soarele și Luna	54
Cîntecul lui Corbea	57
Marcoș pașa și Crivățul	63
Cele trei surori la flori	65
Cuculețul	66
Cîntecul lui Iorgu Iorgovan	68
Ivan Iorgovan	69
Cîntecul șarpelui	70
Voinicu și șarpili	73
Cîntecul șerpoaicei	74
Cîntecul șarpelui	76
Cîntecul șarpelui	79
Sus în cîmpchii Nistrului	80
Verdi foaia bobului	80

Cei trei frați și zmeii	81
Antofiță al lui Vioară	82
Anofiță al lui Vioară	86
Mizil-crai	87
Mizil-crai	93
Cîntecul lui Minea (Cîntecul nunului)	95
De-l oraș din București	97
Cîntecul lui Mirea	98
Fecioru lu Petru-vodă	101
Joi dă dimineață	102
Foaî verdi și-o șopîrlî	106
Pe muntele lung	106
Voichița	107
 II. VITEJEȘTI	 111
1. <i>Ciclul cîntecurilor (turci-tătari)</i>	111
Cîntecul lui Baba Novac	111
Cîntecul lui Ioviță	114
La cerdacu lui Novac	117
Doicin	119
Iancu-vodă	122
Stanislav	124
Cîntecul lui Tanislav	129
Cîntecul lui Badu cîrciumarul	133
Cîntecul Badului	138
Cîntecul Badului	140
Badiu	142
Chira	144
Chera Cheralina	147
Ilinca Șandrului	149
Fata robită de turci	150
Cîntecul Ilincuței	152
Irina cea frumoasă	154
Frunzileana d-avramască	154
Cîntecul Banului	155
Marcu	158
Agușiță al lui Topală	160
Agușiță al lui Topală	164
Stoian bulibașa	166
Stoian bulibașa	169

Roman	172
Tătărașul	174
Niculca	174
2. <i>Haiducii</i>	176
Cîntecul lui Corbea haiducul	176
Cîntecul lui Corbea	181
Cîntecul lui Corbea	185
Corbea	188
Corbea	189
Toma Alimoș	191
Toma Alimoș	194
Toma Alimoș	196
Miu Sglobiu	198
Ianoș Ungurul	201
Cîntecul lui Miu haiducul	204
Cîntecul lui Miu haiducul	210
Cîntecul lui Miu haiducul	213
Mihu Copilu	216
Miu	217
Cîntecul lui Miu haiducul	223
Miul haiducul	226
Voichița	233
Bratu	234
Bogatul și săracul	235
Țăranul și ciocoiul	236
Țăranul și ciocoiul	237
Țăranul și zapciul	237
Cîntecul lui Jianu	238
Cîntecul lui Iancu Jianu	240
Iancu Jianu	241
Cîntecul lui Iancu Jianu	242
Colea-n vale-n Cornățel	243
Jiene, de unde vii ?	243
Doina haiducului Ion Tunsu	244
Cîntecul lui Tunsu	244
Tunsu haiducu	245
Cîntecul lui Gheorghelaș	245
Cîntecul lui Călin	247
Cîntecul haiducului Radu Anghel	249
Cîntecul lui Radu	251

Burileanu	251
Foaie verde și-un lipan	253
Foaie verde trei castane	254
Cîntecul lui Păun haiducul	254
La cîrciuma din pădure	256
Cîntecul lui Iorgovan	257
Boian haiducu	257
Cîntecul lui Ioniță haiducul	258
Ioniță haiducul	258
Cîntecu lui Busuioc haiducu	259
Foi verde trii aglici	259
3. <i>Hoțomanii</i>	260
Cîntecul Codreanului	260
Cîntecul haiducului Codreanu	262
Codrean	263
Voinicu și hoțu	265
Stan din Bărăgan	266
Lună, luminiță	268
Cine mi-i voinic lotrean ?	268
Cîntecul lui Sbangă haiducu	269
Cîntecul lui Sacală	271
Cîntecul lui Radu	272
Alde Nae din Vădeni	272
III. PĂSTOREȘTI	274
Miorița	274
Ciobanul	276
Cîntecul lui Costea ciobanu	279
Costea și Fulgea	282
IV. DESPRE CURTEA FEUDALA	284
Cîntecul lui Manolea	284
Cîntecul lui Manolea	289
Cîntecul lui Manole	293
Dobrișan	298
Dobrișan	300
Dobrișan	302
Ciobanul	303
Radu-vodă și Drăgan	305
Popa Farcaș	306

Calofirescu	309
Aga Bălăceanu	311
Aga Bălăceanul	314
Aga Bălăceanu	315
Cîntecul lui Prîscoveanu	317
Mogoș Vornicul	320
Mogoș Vornicul	322
Mogoș Vornicul	325
V. FAMILIALE	327
1. <i>Îndrăgostiții</i>	327
Mierlița și sturzul	327
Voinicel străin	328
Foaie verde lin pelin	329
Vai, voinic strein !	329
Verde de sîpică	329
Bate-mi-se	330
Cîntecul lui Iencea Săbiencea	331
Iencea Săbiencea	333
Iencea	334
Foaie verde viorea	335
Valenaș	336
Foi verde trii smiceli	337
Fruudzî verdi grîu mărut	337
Foi verde trii smiceli	338
Frunză verdi grîu mărut	339
Fruudzî verdi grîu curat	339
Cîntecul lui Milea	340
Cîntecul lui Mircea	342
Strigă Pătru dint'e lunci	344
Cîntecul Miului	345
Frunză verde trei grăunțe	345
Neguța	346
Foaie verde ca lipanul	347
Drum pe deal și pe vale	347
Printre țări, printr-amîndouă	348
Sună, sună	349
Fruudzî verdi avrămiasî	350
Biță	350
Fruudzî verdi lem(n) tocht	351

Ghica	352
Rădița	353
Rădița	358
Rădița	359
Călugărița	361
Cîntecul Crișului	362
2. <i>Soții</i>	363
Cîntecul lui Ghiță Cătănușă	363
Cîntecul lui Cătănușă	367
Cîntecul lui Ghiță Cătănușă	369
Biță Cătănușă	371
Ghiță Cătănușă	373
Viță Cătănușă	375
Cîntecul lui Ghiță Cătănușă	376
Ghiță Cătănușă	377
Ghiță Cătănușă	378
Cîntecul lui Mocan Voinicel Oleac	380
Cîntecul lui Mocan Oleac	383
Voinicel Oleag	386
Voinicul Olac	388
La poartă la Țaligrad	389
Frunză verde păr prăsad	390
Trandafirul	390
Foaie verde foi de mure	391
Printre munți, printre pădure	392
Pe sub deal, pe sub pădure	392
Chira badii, Chira	393
Moșneagul	393
Recrutul	395
Frunză verde de bujor	396
Moșneagul	397
Frunzuliță usturoi	398
Foicică ș-o lalea	400
Foie verde de năut	401
Cîntecul lui Oancea chirigiu	402
Baladă	407
Xire-ai, maico, blăstămată	409
Gheorghită Poianu	410
Frundzi verdi păr uscat	411

3. <i>Părinți și copii</i>	412
Cîntecul lui Tudorel	412
Azi e luni și mîine-i marți	414
4. <i>Frații</i>	416
Lunca Călineștilor	416
Pe lunca Aneștilor	416
VI. JURNALE ORALE	418
Trandafir frumos	418
Peste Podul Mogoșani	418
Arde Podu Mogoșoaiei	419
Cîntec vînătoresc	419

ANEXA

Scrisoarea lui Christea N. Țapu către Artur Gorovei	423
<i>Glosar</i>	427
<i>Indice alfabetic al cîntecelor bătrînești (după titlu)</i>	437

Lector: IOAN ȘERB
Tehnoredactor: POMPILIU STATNAI

---

*Bun de tipar: 6.VI.1980. Coli editură: 46,64.
Coli tipar: 31. Planșe tipo: 12.*

Tiparul executat sub comanda
nr. 728 la
Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București,
Republica Socialistă România

Materialuri folcloristice, colecția coordonată de Gr. G. Tocilescu și realizată în cea mai mare parte de profesorul teleormănean Christea N. Țapu, este una din cele mai ample și interesante culegeri de folclor românesc.

Ediția noastră și-a propus să argumenteze — printr-o ordonare modernă și un aparat critic aferent — ținuta științifică a acestei adevărate arhive a creației populare de la sfârșitul secolului trecut.

IORDAN DATCU